ཀཀ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།

2019

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།
2019

༄༅། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ།

༼ཁ༽

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ། པོད། ༣༠
Je Yabse Sungbum Volume 30

པར་འགྲེམས་བྱེད་པོ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།

Published by:
JE YABSE SUNGBUM PROJECT

Drepung Loseling Pethub Khangtsen Education Society‚ Mundgod U.K. Karnataka State (INDIA)
www jeyabsesungbum.org‚

པར་ཐེངས་དང་པོར།
དེབ་གྲངས་ ༧༥༠ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩

First Edition:

750 copies‚ 2019

པར་སྐྲུན་ཞུ་ཡུལ།
མ་ཎྀ་པཱལ་འཕྲུལ་ལས་ཁང་།

Printed at:

Manipal Technologies Limited Manipal

དཀར་ཆགདཀར་ཆག V

ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 1
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཚོལ་བར་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། 4
ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན། 8
ཆོས་དེ་ཉན་པ་པོ་གང་ལ་བཤད་པའི་སྣོད། 9
བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དངོས། 13
དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་ངོས་གཟུང་བ། 13
ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བྱུང་ཚུལ། 50
འཕགས་པའི་གཞུང་མཛད་ཚུལ། 50
དེའི་འགྲེལ་པ་སོ་སོའ་རིམ་པ་ཇི་བྱུང་། ི

53

སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་ཚུལ། 63
དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་བཟུང་བ། 63
དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཁྱབ་ཆེས་པ་དགག་པ། 63
དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཁྱབ་ཆུང་བ་དགག་པ། 96
རང་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པ། 99
དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ། 99
རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པ། 107
ཐལ་འགྱུར་པའི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པ། 125
དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། 137
དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ། 148
བདག་དང་དེ་བཀག་པའི་བདག་མེད་བཤད་པ། 148
གཞན་གྱི་ལུགས་མདོར་བསྡུས་བརྗོད་པ། 148

VI མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཐལ་འགྱུར་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བརྗོད་པ། 161
ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད། 165
དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ། 165
དེ་ཉིད་མི་འཐད་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པ། 172
ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལུགས་བརྗོད་པ། 181
ཉན་རང་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད། 194
སྒྲིབ་གཉིས་དང་དེ་ལམ་གང་དུ་སྤོང་བཤད་པ། 211
དགག་བྱ་འགོག་བྱེད་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར། 222
གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགག་པ། 222
རང་གི་ལུགས་བཞག་པ། 240
ཐལ་རང་གི་དོན་བཤད་པ། 240
རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན། 245
དེ་ཉིད་ཚིག་གསལ་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ། 246
དགག་བྱ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ། 254
གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས། 254
ཆོས་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས། 258
སེམས་ཙམ་པ་དང་ཐུན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར། 274
དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མིན་པ། 274
ཀུན་གཞི་མི་འདོད་ཅིང་ཕྱི་དོན་བཞེད་པ། 282
ཀུན་གཞི་མི་འདོད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་འཐད་ཚུལ། 282
ཡིད་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པ། 284
ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ། 292
རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཁྱད་པར། 315
གཞི་བདེན་པ་གཉིས་བཤད་པ། 324

དཀར་ཆག VII

བདེན་གཉིས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། 340
སྟོང་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒོམ་ཚུལ། 347
སྒོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་བུ། 348

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྟོང་ཐུན་བཤད་པ། 357
རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཟིན་བྲིས། 379
ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ཟིན་བྲིས། 384
སྡོམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 393

སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ། 396
སོ་ཐར་སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་དང་ཕན་ཡོན་སོགས། 396
ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ། 406
རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་བཞག 413
མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ། 413
ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ། 432
ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ། 469
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྣམ་བཞག 476
མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་ཚུལ། 483
ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་ཚུལ། 511
ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཚུལ། 517
རིག་པ་འཛིན་པའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ། 521
སྡོམ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་དཔྱད་པ། 562

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག 586

༄༅། །ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་
སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དེའི་ཞབས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོའ་རྔ་སྒྲ་དབྱར་དུས་ ིཀྱི་ནི་སྤྲིན་གྱི་དབྱངས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ནམ་མཁའི་སྒོ་ལས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྒྲོགས་པ་ཡིས། །བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་ཚ་གདུང་ཀུན་སེལ་ཆུ་ཆར་དུས་སུ་འབེབས་མཁས་པ། །ཟླ་མེད་སྟོན་པ་སྙིང་རྗེའི་ཆུ་འཛིན་གཡོ་བ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་མདུན་ས་ཆེ། །གྲངས་མེད་སེམས་དཔའི་དབུས་སུ་ཟབ་མོའ་གཏམ། །སེང་གེའི་སྒྲ་དབྱངས་སྒྲོག་ལ་ཟླ་མེད་པ། །འཇམ་ ིདབྱངས་མཁྱེན་པའི་གཏེར་གྱིས་བདག་སྐྱོངས་ཤིག །ཐུབ་དབང་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཚུལ་བཞིན་འགྲེལ་ལ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པར་ནི། །རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་འཕགས་མཆོག་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས། །སྲས་དང་བཅས་ལ་སྙིང་ནས་བདག་ཕྱག་འཚལ། །སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་དུ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཆོས་ཚུལ་ཀུན། །ལེགས་པར་འདོམས་མཛད་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་མིག །མཚུངས་མེད་བླ་མ་དེ་ལ་མགོས་ཕྱག་འཚལ། །འདི་ན་གང་དག་མང་དུ་ཐོས་དང་ཏིང་འཛིན་ལྷུར་ལེན་ཟབ་མོའ་བཟླས་བརྗོད་ལ་བརྩོན་པ། །དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་རང་ཉིད་ ིའཆིང་བྱེད་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གང་ན་འདུག་པ་མ་ཤེས་ནས། །བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྗོན་ཤིང་རྒྱ་ཆེན་སླར་ཞིང་འཕེལ་བས་ངལ་བ་དོན་མེད་འགྱུར་མཐོང་སྟེ། །འདི་དག་རྣམས་ལ་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་ཟབ་མོའ་ལམ་འདི་བླ་མའི་དྲིན་ལས་འདིར་བཤད་བྱ།། ིདེ་ཡང༌། ཤེས་ལྡན་གང་དག་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཆེན་པོའ་གནས་ལ་དཔྱོད་པ་ ིཞུགས་ནས། སྲོག་འདི་ཇི་སྲིད་འཚོ་བ་དེ་སྲིད་ཀྱི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་

2 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཐབས་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པར། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་གོང་མའི་ཁྱད་པར་ཚོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་ནི། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སྙན་པའི་བ་དན་ས་གསུམ་ན་གཡོ་བ་དེའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་ལས། གཏིང་མཐའ་མེད་པའི་འཁོར་བ་ནི། །རྒྱ་མཚོའི་ནང་ན་རྣམ་པར་གནས། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་མི་བཟད་པའི། །ཆུ་སྲིན་གྱིས་ནི་ལུས་ཟོས་པས། །དེ་རིང་གང་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །གང་ལ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན། །གཏན་ནས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་ཞིང༌། །གང་ཞིག་ལ་ནི་ཡོན་ཏན་ཀུན། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གནས་གྱུར་པ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཤིག་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ཉིད་ལ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་ཞིང༌། །དེ་བསྟོད་དེ་ནི་བཀུར་བ་དང༌། །དེ་ཡི་བསྟན་ལ་གནས་པའི་རིགས།1

།ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།
སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཡང་ཟབ་མོ་འགྲེལ་པར་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ལུང་
བསྟན་པའི་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་ནི་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་བེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། །དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཞེས་གྲགས་པ། །དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་བོད་པ་སྟེ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ། །ང་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ། །བླ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ།2

།ཞེས་དང༌། མདོ་སྡེ་སྤྲིན་ཆེན་པོ་ལས། གཞོན་ནུ་འདི་ང་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་
བརྒྱ་ལོན་པ་ན། ཀླུ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་ནས། ང་ཡི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། མཐར་གྱིས་དང་བའི་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། འཇམ་དཔལ་གྱི་རྩ་བའི་རྟོག་
པ་ལས་ཀྱང༌། འབྱུང་བའི་དུས་དང་མཚན་དེ་དང་འདྲ་ཞིང༌། ལོ་དྲུག་བརྒྱ་བཞུགས་པར་བཤད་དོ།།རྔ་བོ་ཆེའི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། ལི་ཙ་བྱི་གཞོན་ནུ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༠༦ ཕྲེང་། ༡༨
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༤༩༩ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 3

བ་འདི། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པ་ལ་བསྟན་པ་ཉམས་པའི་ཚེ། སྟོན་པའི་མཚན་འཆང་བའི་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་ནས། བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་འོག་ཏུ་འདས་ནས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་ལ།1

འདི་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དང་གནས་བསྟན་བྱང་བཟང་ལ་སོགས་
པ། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུང་བསྟན་དུ་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་གསེར་འོད་ལས་གསུངས་པའི་ལི་ཙ་བྱི་གཞོན་ནུ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །རྔ་བོ་ཆེའི་མདོ་ལས། སློབ་དཔོན་འདི་ས་བདུན་པ་བར་བཤད་ཅིང་། གཞན་ཡང༌། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ ིཞིག་ནས་ངེས་དོན་འགྲེལ་པར་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
སྒྲོན་གསལ་ལས། སློབ་དཔོན་འདི་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སྐུ་ཚེ་དེ་ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་
པོ་མངོན་དུ་མཛད་པར་བཤད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྗེས་སུ་བརྙེས་ནས། སོ་སོ་རང་རིག་པ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོའ་ཏིང་ངེ་ ིའཛིན་འཇིག་རྟེན་དུ་བསྟན་ནས། ལྷ་དང་མིའི་བདེ་བ་ལས་འདས་ཤིང༌། མུ་སྟེགས་དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང༌། སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བདེ་བ་ལས་འདས་ནས། སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ། སྐུ་བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ། སྟོབས་བཅུ་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་བརྙེས་ནས། བདེ་བ་ཅན་དུ་གཤེགས་ཏེ་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་ཕྱུག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པས་བཞུགས་སོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་རྡོ་རྗེ་འཆང་བརྙེས་པ་ནི་
ལོངས་སྐུའི་དབང་དུ་མཛད་ལ། བདེ་བ་ཅན་དུ་འབྱོན་པ་དང༌། རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་འོད་ཅེས་བྱ་བར་འཚང་རྒྱ་བར་བཤད་པ་རྣམས་ནི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་འདི་སྔོན་བསྐལ་པ་དུ་མའི་གོང་དུ་སངས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། བརྒྱ་པའི་དུས་འདིར་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་མཛད་པ་བསྟན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ།།དེས་ན་སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་འདིར་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་འཆད་པ་ལ།

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༣༡༨ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༡༣༠༥ ཕྲེང་། ༡༤

4 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཚོལ་བར་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན། ཆོས་དེ་ཉན་པ་པོ་གང་ལ་བཤད་པའི་སྣོད། བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུ་དག་གིས་ནི། བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལེགས་པར་བཙལ་ནས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྒོམ་པ་ལ་གཙོ་བོར་འབད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ན། བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་ཞིང་གསལ་ཞིང་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་དང༌། དེའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་དག་ལའང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པས། དེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ལ་ཅིའང་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་བྱས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཤེས་པའི་སྣང་བ་བྱུང་བས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་བཞིན་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །མདོ་སྡེ་ལས་ཇི་སྐད་དུ། འཇིག་རྟེན་པ་དག་ཏིང་འཛིན་སྒོམ་བྱེད་ཀྱང༌། །དེ་ནི་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇིག་མི་བྱེད། །དེ་ནི་ཉོན་མོངས་ཕྱིར་ཞིང་རབ་འཁྲུགས་ཏེ། །ལྷག་སྤྱོད་ཀྱིས་ནི་ཏིང་འཛིན་འདིར་བསྒོམས་བཞིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།
འོ་ན་ཐབས་གང་གིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་ཞེ་ན། སྒོམ་རིམ་དུ་དྲངས་མ་ཐག་གི་མདོ་དེའི་
མཇུག་ཏུ། གལ་ཏེ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་སོ་སོར་རྟོག །སོ་སོར་དེ་བརྟགས་གལ་ཏེ་སྒོམ་བྱེད་ན། །དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་འབྲས་བུའི་རྒྱུ། །རྒྱུ་གཞན་གང་ཡིན་དེས་ནི་ཞི་མི་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པར་བྱས་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འཁོར་བར་འཆིང་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཞོལ་ཞིང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འབབ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། བསམ་གཏན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་མི་བྱ་བར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བཙལ་ནས་སྒོམ་པ་ལ་གཅིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༦ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༢༦ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 5

ཏུ་འགྲུས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་ཐམས་ཅད་ནི་ལེགས་པར་གསུངས་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་དུའམ་བརྒྱུད་པས་དེ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ཁོ་ན་ཤེས་ན་སྣང་བ་བྱུང་བས་མུན་པ་བསལ་བ་བཞིན་དུ་ལྟ་བའི་དྲ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞི་གནས་ཙམ་གྱིས་ནི་ཡེ་ཤེས་དག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་སྒྲིབ་པའི་མུན་པ་ཡང་སེལ་བར་མི་འགྱུར་གྱི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ལེགས་པར་བསྒོམས་ན་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་དེ་ཁོ་ན་རྟོགས་པར་འགྱུར། ཤེས་རབ་ཁོ་ནས་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན། བདག་གིས་ཞི་གནས་ལ་གནས་ཏེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ། །ཞི་གནས་ཙམ་གྱིས་ནི་ཆོག་པར་འཛིན་པར་མི་བྱའོ། །དེ་ཁོ་ན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ།1

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེར་མ་ཟད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོའང་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་དེས་མ་ཟིན་པའི་སྦྱིན་སོགས་གཞན་རྣམས་ནི་ལོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ཉིད་དམིགས་བུ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། དཔེར་ན་མིག་དང་ལྡན་པའི་མི་ཞིག་མུན་པར་ཞུགས་ནས། ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། གང་དངོས་པོར་ལྷུང་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་ལངས་ཏེ་ཉི་མ་ཤར་ནས་མིག་དང་ལྡན་པའི་མིས་གཟུགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དག་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། གང་དངོས་པོར་མ་ལྷུང་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ།2

།ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང༌། དམུས་ལོང་དམིགས་
བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་འདི། །དམིགས་བུ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་ནུས་མ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༣༥ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༤༣ ཕྲེང་། ༡

6 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
འདིར་མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཁོ་
ནར་མ་ཟད་ཀྱི། རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང༌། ཐབས་མཁས་པའི་ཁྱད་པར་མཐའ་ཡས་པ་དག་གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི། དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་འདི་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ཅིའང་མེད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་མཆོག་དམན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསྒོམ་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གཅིག་པུ་འདིར་ཟད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང༌། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་དང༌། གྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་དུ་མས་བསྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་མངས་པར་འགྱུར་བ་དང་སྐབས་མ་ཡིན་པས་མ་སྤྲོས་སོ།།
འོ་ན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི། རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་ ིཔ་ལས། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་སྟོང་པ་ཉིད། །ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་མེད།2

།ཅེས་གསུངས་པས།
རིགས་པས་དཔྱད་པའི་སྟོང་ཉིད་སྙིང་པོ་མེད་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ལུང་དེའི་དོན་ནི། རིགས་པས་དཔྱད་པའི་རྙེད་དོན་ལ་ཟེར་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཕུང་པོ་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མ་ཡིན་པར། ཕུང་པོ་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་ཅང་མེད་དུ་གཟུང་བའི་ཆད་སྟོང་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས། ཕུང་པོ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཆད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་རིང་དུ་བྱས།3

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན། གཅིག་
དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་དང་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་གི་དཔེས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་དཔྱད་པའི་སྒོ་ནས་དབུ་མ་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པར། ལེའུ་གཉིས་པའི་མདོར་བསྡུས་བདུན་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ།།
གཞན་ཡང་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྡུས་ལས། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། འདིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༤༧༦ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༡༢༠༢ ཕྲེང་། ༩

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 7

ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གཉིད་ལོག་པའི་སེམས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་
ཁོ་ནར་གསུངས་ལ། ལེའུ་གཉིས་པར། སྒྱུ་མས་རྨོངས་པར་བྱས་པའི་མཐའ་དག་འགྲོ་བ་འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་དག་ལས་སྡུག་བསྔལ་འཛིན་པར་བྱེད། ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར། འདིར་འཁོར་བའི་སྒྱུ་མ་ངར་འཛིན་པ་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱིས་རྨོངས་པར་བྱས་པ་ནི། དམྱལ་བ་དང་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོའ་སྡུག་བསྔལ་དག་ལས་སྡུག་བསྔལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། ི 2

།ཞེས་
ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བར་བཤད་པས། འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད་པ་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དབུ་མ་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ལེའུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ནི་རང་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མ་ཡིན་གཉིས་ཀ་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་པ་ཅན་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་བཞི་འགོག་
པའི་རིགས་པ་སོགས་གསུངས་ནས། རྒྱས་པར་དབུ་མ་སོགས་ཀྱི་ལུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་སོ།།
འོ་ན་རྒྱུད་དེ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་དམིགས་བཅས་སུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བཤད་
མོད་ཀྱི། དེ་ནི་དགག་བྱ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་བེམ་པོས་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད། ཅེས་ཐ་སྙད་མཛད་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཀུན་རྫོབ་པ་སྟེ། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ ིཤེས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་དམིགས་མེད་དུ་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཆེས་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཐུན་མོང་དུ་བསྙད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདིར་མ་བརྗོད་ལ། འོན་ཀྱང༌། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་ལོག་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༡༣༤ ཕྲེང་། ༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༡༠༡ ཕྲེང་། ༩
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༤༥༡ ཕྲེང་། ༡༤

8 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པའི་ལམ་ལ་འཆེལ་ནས། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་གེགས་ཆེར་བྱས་ཏེ། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཕུང་བར་བྱེད་པ་ཆེས་མང་དུ་མཐོང་བས་སྒོ་ཙམ་ཞིག་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཟབ་མོ་སྟོང༌པ་ཉིད་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དང༌། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་
པར་དག་པ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ། འཆད་པ་དང་ཉན་པ་ནི་དཔག་པར་དཀའ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་ཏེ། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མོས་པས་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་སྡུད་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེའུ་རིན་པོ་ཆེས་བྱིན་པའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ། འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བས། བསྐལ་པ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་དཔྱད་པ་བས། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པས་ཉན་པ་འདི། བསོད་ནམས་དེ་བས་ཆེས་མང་དུ་བསྐྱེད་ན། གང་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་ཉན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། གང་ཡི་གེར་བྲིས་ནས་ལུང་འབོགས་པ་དང་འཆད་པ་དང༌། གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས།1

ཞེས་གསུངས་སོ།།
རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་
སྙམ་དུ་སེམས། གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་གང་ཇི་སྙེད་པར་གངྒཱའི་ཀླུང་ཡང་དེ་སྙེད་དུ་གྱུར་ན། གང་དེ་དག་གི་བྱེ་མར་གྱུར་པ་དེ་མང་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གངྒཱའི་བྱེ་མ་སྙེད་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ཀྱང་མང་བ་ལགས་ན། དེ་དག་གི་བྱེ་མར་གྱུར་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་འཚལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ལ་བསྒོའོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གངྒཱའི་ཀླུང་དེ་དག་གི་བྱེ་མ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། སྐྱེས་པའམ་བུད་མེད་ལ་ལས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་བཀང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན། སྐྱེས་པའམ་བུད་མེད་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྐྱེད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མང་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཚིག་བཞིའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༥༧༤ ཕྲེང་། ༡༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 9

ཙམ་བཟུང་སྟེ། གཞན་དག་ལ་ཡང་བསྟན་ན་དེ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་བསྐྱེད་དོ།1

།ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས། མི་དགེ་བ་བཅུའི་ཆེ་ཤོས་རྣམས་སྨོས་ནས། དེ་དག་དང་ལྡན་པས་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ཅིང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་དག་པར་དད་པ་དང་མོས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོའོ།2

།ཞེས་
གསུངས་པ་དང༌། བདུད་འདུལ་བའི་ལེའུ་ལས། དགེ་སློང་གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་དུལ་བར་ཤེས་ཤིང༌། ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མཐའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པར་ཤེས་ཏེ། ཉེས་པ་བྱུང་བའི་འགྱོད་པ་སེལ་ཞིང་བརྟན་པོར་མི་བྱེད་པས་མཚམས་མེད་པ་ཡང་གནོན་ན། ཆོ་ག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཕྲན་ཚེགས་ལྟ་ཅི་སྨོས།3

ཞེས་དང༌། མ་སྐྱེས་དགྲའི་མདོ་ལས།
མཚམས་མེད་བྱེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་འཇུག་ཅིང་མོས་ན། དེའི་ལས་དེ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཞེས་ང་མི་སྨྲའོ་4

ཞེས་གསུངས་པས་སྡིག་པ་དག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
མོས་པ་ལས་སྟོབས་ཆེ་བའི་སྦྱོང་བྱེད་མ་གསུངས་སོ།།
དེ་ཡང་ཆོས་ཟབ་མོ་བཤད་པས་ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་ཕན་ཡོན་འཐོབ་པ་ལ་ཡང་ཆོས་
གཉིས་ཚང་བ་དགོས་ཏེ། རྙེད་བཀུར་དང་གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཀུན་སློང་དག་པ་ཞིག་དང༌། བཤད་རྒྱུའི་ཆོས་དེའི་དོན་ལོག་པར་མ་བཟུང་བར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། སྐྱོན་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་གཅིག་དང་ལྡན་ན། བསོད་ནམས་གསར་པ་མི་འཐོབ་ཅིང་སྔར་ཡོད་ཉམས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དེའི་ཕྱིར་གང་དག་ཆོས་ལོག་པར་འཆད་པར་བྱེད་པ་དང༌། སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་གྲགས་པ་འདོད་པས་འཆད་པ་དེ་དག་ནི། བདག་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།5

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༣༧ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༥༧༧ ཕྲེང་། ༡ ནང་དུ་དྲངས།
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༦ ཤོག ༦༧༧ ཕྲེང་། ༡༢
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༦༩༧ ཕྲེང་། ༤
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༣

10 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གསུམ་པ་ནི། ཟབ་མོའ་དོན་དེ་ཡང་སྔོན་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་རྒྱུད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་ ིཔའི་ས་བོན་བཞག་པ་རྣམས་ཉིད་ལ་བསྟན་པར་བྱའི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཉན་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། སྟོང་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས། དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རེས་འགའ་ནི་མི་མཁས་པས་སྟོང་ཉིད་སྤངས་ནས་ངན་འགྲོར་འགྲོའོ། །རེས་འགའ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པའི་དོན་ནི་ཆོས་འདི་རྣམས་མེད་པའི་དོན་ནོ་སྙམ་དུ་བཟུང་ནས། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟ་དང་པོར་སྐྱེས་ནས། དེ་ནས་མི་གཏོང་བར་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་ཅིང༌། དེའི་འབྲས་བུ་མནར་མེད་པའི་དམྱལ་བ་དག་ཏུ་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་མེད་པར་ལྟ་བ་དང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ལ་ནི་ཚིག་གི་བརྗོད་པ་ཙམ་ཐ་དད་པར་ཟད་ཀྱི། བློའ་འཛིན་ཚུལ་ལ་ནི་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་འཆར་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ ིཡོད་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཞིག་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་ཡང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་འགྱུར།1

།ཞེས་
པའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། རེ་ཤིག་གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོག་ན། དེའི་ཚེ་འདི་ལོག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ།2

ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་འདི་ལོག་པར་
གཟུང་གྱུར་ན། །མི་མཁས་རྣམས་ནི་ཆུད་ཀྱང་ཟ། །འདི་ལྟར་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡི། །མི་གཙང་དེར་ནི་བྱིང་བར་འགྱུར།3

།ཞེས་བཤད་དོ། །ཅི་སྟེ་ཡང་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པར་མི་འདོད་ན་
ནི་དེའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་འདི་དག་དམིགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདི་ངེས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྤངས་ན་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱིས་ངེས་པར་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ། རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས། གཞན་ཡང་འདི་ནི་ལོག་གཟུང་ན། །བླུན་པོ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༩༩ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༩ ཕྲེང་། ༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 11

མཁས་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན། །སྤོང་བས་མ་རུངས་བདག་ཉིད་ཅན། །མནར་མེད་པར་ནི་སྤྱིའུ་ཚུགས་འགྲོ།1

།ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པས་མནར་མེད་དུ་འགྲོ་བར་མ་ཟད། ལས་འབྲས་ལ་
སྐུར་པ་བཏབ་པས་ཀྱང་འགྲོ་ལ། ལས་འབྲས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ནི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་དང་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱུར་ཡང་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་དུ་མ་ཞིག་ནས་མཐུན་པར་གསུངས་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་མེད་མི་ཟེར་གྱི། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་འགྱུར་འཆོས་ལ་ནི་དགོས་ནུས་མེད་པར་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཚིག་གསལ་གྱི་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གཅིག་ནི་ངན་འགྲོ་ཉིད་འགྲོ་ལ། །ཐ་མལ་མ་ཡིན་ཞི་ཉིད་དུའོ།2

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང༌། དམ་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དེ་ནི་སྤངས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པས་ངན་འགྲོ་ཁོ་ནར་འགྲོ་ལ། ཞེས་སྟོང་ཉིད་སྤངས་པ་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ནོ་སྙམ་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་ངན་སོང་ཁོ་ནར་འགྲོ་བར་གསུངས་སོ།།
འོ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་གདུལ་བྱ་འདི་འདྲ་བ་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ལ། འདི་འདྲ་བ་ལ་བསྟན་
པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ནི་གང་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའི་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང༌། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརླན་ཞིང༌། །ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བློ་ཡི་ས་བོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པ་ཐོས་པ་དང༌། དེའི་དོན་གོ་བ་དང༌། གོ་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་མཚར་བའི་བསམ་པས་དྲངས་པའི་མཆི་མ་གཡོ་བ་སོགས་རྟགས་མི་འཁྲུལ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༩ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༡༠ ཕྲེང་། ༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༡ ཕྲེང་། ༡༢

12 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བ་ཡིན་གྱི། ལོག་ཆོས་ལ་མོས་པ་ལྟར་སྣང་སྐྱེས་པའི་བླུན་པོའ་མཆི་མ་འཁྲུག་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་ ིམེད་དོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཉན་པ་པོ་སྣོད་ལྡན་ལ་བཤད་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་གནད་དུ་སོང་པའི་ཕན་ཡོན་འཕྲལ་དུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ལས། དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང༌། །རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་བླངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར། །སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞིང་སྙིང་རྗེ་སྟེན་པར་བྱེད། །བཟོད་པ་སྒོམ་བྱེད་དེ་ཡི་དགེ་བའང་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །འགྲོ་བ་སྒྲོལ་བར་བྱ་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བྱེད་ཅིང༌། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གུས་པར་བྱེད།1

།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ངེས་པ་ཆེར་ཇི་ཙམ་སོང་བ་དེ་ཙམ་དུ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་ཆེས་གུས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་བསྟེན་པ་གང༌། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང༌།2

།ཅེས་ཤིན་ཏུ་
བསྔགས་པའི་གནས་སུ་གསུངས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་སྟོང་ཉིད་ལ་ངེས་པ་སྐྱེས་པར་སྒོམ་ཕྱིན་ཆད། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
ལ། དེ་དག་ནི་ངེས་དོན་མ་གོ་བ་རྣམས་ལ་ཡིན་གྱི། ངེས་དོན་གོ་བ་ལ་སྤྲོས་བཅས་དེ་དག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཞེས་ཟེར་བ་དང༌། རེ་ཤིག་གཞན་ངོར་ལས་འབྲས་ལ་སློབ་པ་སྐད་ཟེར་བ་གཉིས་ཀ་ཡང༌། རང་སྟེངས་ནས་དེ་བསྒྲུབ་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་མེད་པས་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཕུང་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་ནས། ངན་འགྲོའ་སྒོ་འབྱེད་པར་བྱེད་ཅིང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ ིཀྱི་གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་བའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །
དེ་འདྲ་བའི་སྣོད་དང་མི་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་བཤད་པ་ལ་ནི། འཆད་
པ་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། བསླབ་བཏུས་ལས། བློ་སྦྱང་མ་བྱས་སེམས་ཅན་ལ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བརྗོད་པ་དང༌།3

།ཞེས་ཀུན་དཀྲིས་ཚང་ན་ཕམ་པ་འབྱུང་བར་ཡང་གསུངས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༡ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༦ ཕྲེང་། ༡༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༠༦ ཕྲེང་། ༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 13

སོ། །དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པ་ཐོས་ནས། མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་གོ་བ་རྣམ་དག་སྐྱེས་ཀྱང༌། ངོ་མཚར་བ་སྐྱེས་པས་དྲངས་པའི་མཆི་མ་འཁྲུག་པ་དང༌། བ་སྤུ་གཡོ་བ་སོགས་གང་ཡང་མེད་ན། ད་ལྟ་ཟབ་མོའ་སྣོད་དུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། བླ་མ་དམ་པའི་ངག་གི་ ིབཀའ་ལས་མི་འདའ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ནུས་མང་པོ་གསར་དུ་འཇོག་པའི་སྣོད་དུ་རུང་ངོ་། །དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ལ་གུས་པར་ན། དེ་དེ་དང་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས། ཇི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དང་བ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞིང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བྱས་པ་གཟོ་ཞིང༌། བདག་ཉིད་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གཡང་ས་ཆེན་པོའ་རྒྱུ་ིཡོངས་སུ་སྤང་བར་འདོད་པས། ཡ་ང་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། སྦྱིན་དཀའ་བ་ཡང་སྦྱིན་པ་དང༌། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་ཀྱང༌། བསྡུ་བར་བྱ་སྟེ། དམ་པའི་ཆོས་འདི་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་སྟོན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དག་གིས་ནི། འབད་པ་ཆེན་པོས་བཤད་དགོས་པར་གསུངས་ལ། གཞུང་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་གཉིས་ལ་སྦྱངས་པ་ལྟར་སྣང་ཅུང་ཟད་རེ་བྱས་ན། དེའི་རློམ་པས། གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཟབ་མོའ་གནས་སྟོན་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་དག་ལ་རང་ ིདགར་ཞུགས་ནས་མ་བསླབས་པར་གཞན་ལ་འདོམས་པ་ལ་བརྩོན་པ་དང༌། དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་གནས་ལ་མ་སྦྱངས་པར། ཁྲིད་དམ། མན་ངག་ཆུང་ཆུང་རེའི་ནང་དུའང་ཟབ་མོའ་ངེས་དོན་ ིའཆད་པ་སྐད་ཟེར་བའི་སྙིང་ཁམས་ཅན། རང་གི་ཚོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དག་གིས་ཟབ་དོན་འཆད་པའི་ངལ་བ་བྱས་པ་ལ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ངན་སོང་གི་རྒྱུ་གཉིས་པོ་དེ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། རྙེད་བཀུར་དང་གྲགས་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་གཡེན་བཅོས་པས་སྙིང་ཁམས་གང་ཆེ་འགྲན་པ་ལྷུར་མ་བྱེད་ཅིག།
བཞི་པ་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དངོས་ལ། དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ངོས་
གཟུང་བ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ། དེའི་རྗེས་སུ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༧༧ ཕྲེང་། ༡༨

14 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འབྲངས་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་དགོས་ལ། གསུང་རབ་ཀྱང་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་སྣ་ཚོགས་པ་ཡིན་པས་ན། ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཟབ་མོའ་དོན་བཙལ་བར་ ིབྱ་སྙམ་ན། ངེས་པའི་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་བཙལ་བར་བྱའོ། །འོ་ན་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དྲང་བའི་དོན་ནི་མི་སྲིད་པར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་དྲང་ངེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་དོ་ཞེས་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་བཤད་ལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་རུང་མི་རུང་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡེ་སྣོད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའི་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྱེས་པའི་རྗེས་ནས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང༌། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་སྡེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཙམ་ཞིག་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པས་ཉན་ཐོས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་དག་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཉན་ཐོས་པར་བཞག་པ། ཐོས་སྒྲོགས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་དག་ཐེག་ཆེན་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྐུར་བ་འདེབས་ན། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དག་ཀྱང༌། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན་བོད་དག་གིས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མ་ཕྱེད་པར་ནོར་བ་ཤིན་ཏུ་མང་པོར་བྱས་སྣང་ངོ་།།
གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ནི་གཉིས་ཏེ། ིའདི་ལྟར། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོའ་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་འཕགས་པ་ཐོགས་ ིམེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་བ་དང༌། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོའ་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ ིནི། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ཝ་ར་ཎ་སིར་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 15

ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བསྟན་པའི་རྣམ་པས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ། སྔོན་ལྷར་གྱུར་པའམ་མིར་གྱུར་པ་སུས་ཀྱང་ཆོས་དང་མཐུན་པར་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་སྐོར་བ་ཞིག་རབ་ཏུ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང༌། བླ་ན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ། དྲང་བའི་དོན། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང༌། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང༌། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས། ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ། དྲང་བའི་དོན། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང༌། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང༌། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ། ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི། བླ་ན་མ་མཆིས་པ། སྐབས་མ་མཆིས་པ། ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་པ་གཉིས་དྲང་དོན་དང༌། ཐ་མ་
ངེས་དོན་དུ་གསུངས་ལ།
ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་ཀྱང་། ས་སྡེ། ཐེག་བསྡུས། ཀུན་ལས་བཏུས། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ཉི་ཤ་པ། སུམ་ཅུ་པ། དེ་དག་གི་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་དང་པོ་དྲང་དོན་དང༌། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་ལུགས་གསལ་བར་མཛད་ལ། ཁྱད་པར་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། དགོངས་པ་ངེས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༥༧ ཕྲེང་། ༦

16 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འགྲེལ་གྱི་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ། གཞན་ལེའུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཕལ་ཆེ་བ་རྫོགས་པར་དྲངས་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང༌། དེ་དང་མཐུན་པར་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ནི་བྱང་སའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ལས་རྒྱས་པར་སྟོན་ལ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། ཕྱི་དོན་བཀག་ནས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སོགས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱས་པར་ཐེག་བསྡུས་ལས་བཤད་1

ཅིང༌། དེ་ལྟར་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་སྣ་ཚང་བ་ཙམ་ཞིག་མདོར་བསྡུས་ནས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་སྟོན་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་གོང་དུ་སྨོས་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། སྐུ་མཆེད་གཉིས་འᨙི་གཞུང་དེ་དག་གིས་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྲོལ་འབྱེད་པའི་རྩ་བ་ནི། རྗེ་བཙུན་གྱི་གཞུང༌མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང༌། འབྱེད་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའོ།།
དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ནི། མདོ་དེའི་དགོངས་པ་མདོ་གཞན་གྱིས་
བཤད་པ་ལ་ལྟོས་ནས། དེའི་དོན་བཟུང་དགོས་ཀྱི། དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མདོ་དེ་རང་གི་དངོས་ཀྱི་བསྟན་ཚོད་ལྟར་བཟུང་དུ་མི་རུང་བ་ནི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང༌། དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་ལ། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མཉམ་དང༌། བར་པ་ལས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་ཀྱི། རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དངོས་སུ་ཕྱེ་ནས་མ་གསུངས་པས་དྲང་དོན་དང༌། ཐ་མ་ལས་ནི་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པས། ལེགས་པར་ཕྱེ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་དོ།།
དེ་ཡང་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས། འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོའ་དགོངས་པ་འཆད་ཚུལ་ནི། ིའཁོར་ལོ་བར་པའི་ཤེར་ཕྱིན་སོགས་ཀྱི་མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༣ འཆད་ཅིང་།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 17

ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕུང་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས། ཁ་ཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་འདི་ལ། ངོ་བོ་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་གང་ལ་དགོངས་པ་ལགས། ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ངས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། གང་ལ་དགོངས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུངས་ཤེ་ན།1

སྨྲས་པ། འདུལ་བའི་དབང་གིས་དེ་དང་དེར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཏེ།2

ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། སུམ་ཅུ་པ་ལས་
ཀྱང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་གང་དག་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དགོངས་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དང༌། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀའི་གཞུང་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནས། རྣམ་མཁྱེན་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བར་འདྲེས་རྐང་སྦྱར་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཤིང༌།3

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། དེ་ལས་
ཀྱང་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོད་ནའང་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ། དེའི་ནང་ན་དོན་དམ་མ་ཆུད་པར་ཀུན་རྫོབ་འབའ་ཞིག་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཁོ་བོའ་ཚིག་ ིའདི་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་གང་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ནི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྒྲོགས་པའི་ཆོ་ངེའོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༩ ན ༣ གསུང་ཞེ་ན།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༤ ཤོག ༧༨༢ ཕྲེང་། ༢༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༥ ཕྲེང་། ༡༢

18 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འོ་ན་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱི་དོན་གང་ཞེ་ན། མིང་དང་
བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བའམ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ་བདག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། གཞན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པས་སོ།།
དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པ་ཞིག་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་པ་ནི། གཞན་དབང་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ།2

དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་ན་སྒྲིབ་པ་རྣམ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༩ ཕྲེང་། ༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༩ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 19

པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པའི་ངོ་བོར་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་གང་དག་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ཆོས་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་ལ། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནི་བདེན་པར་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་ཡིན་ན་གཏན་ནས་མེད་པའི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་བཏགས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པས། གཞི་གྲུབ་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་བཤད་པའང་བདེན་པར་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཅིང་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་མེད་མཉམ་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་
ལ་བྱེད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་བཤད་པས་དེ་ཡང་དངོས་པོར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་བཤད་སྙམ་ན། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་ལྟས་ན། གཞན་དབང་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཡང་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་མེད་པར་ལྟ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་ན་དེ་གཉིས་ལ་ཡང་བཏབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པའོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༩ ཕྲེང་། ༡༤

20 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེ་ལྟར་ཡང་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། འདི་ལྟར་གཞན་
གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་ན་ནི། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རབ་ཏུ་ཤེས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ལ་གང་དག་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཐོང་བ་དེ་དག་གིས་ནི། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་དག་ནི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཞེས་བྱའོ།1

།ཞེས་དང༌། བྱང་ས་ལས། བཏགས་པའི་ཚིག་
གི་མཚན་མའི་གཞི། བཏགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་ཤིང༌ཆུད་གཟོན་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་རབ་ཏུ་ཉམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་དང༌། ཡང་བྱང་ས་ལས། དེ་བས་ན་གང་
ཟག་ཁ་ཅིག་ཤེས་པར་དཀའ་བའི་མདོ་སྡེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་དགོངས་པའི་དོན་བསྟན་པ་དག་ཐོས་ནས། བཤད་པའི་དོན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་ནས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བཏགས་ཏེ། རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་སྐྱེད་པའི་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །སུ་འདི་ལྟར་ལྟ་བ་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྨྲའོ། །དེའི་ལྟར་ན་འདོགས་པའི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཙམ་ཡང་མེད་པས་འདོགས་པ་ཉིད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ན། གདགས་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཡོད་པར་ལྟ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་རྣམ་གྲངས་དེས་ན་དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་དང་བཏགས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བཏགས་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ན། མེད་པར་ལྟ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།3

།ཞེས་དབུ་མ་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་4

བ་ལ་མེད་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་བའི་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༨ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༥
4 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༣ སྨ་བ་པ་མེད་པར་ གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༥ སྨ་བ་ལ་མེད་པར་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 21

གནོད་པ་བསྟན་ལ། བྱང་སའི་ལུང་གོང་མའི། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ། ཞེས་པས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་གསལ་བར་བསྟན་ཅིང༌། གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་ཀྱི་རྫས་སུ་མེད་དགོས་པས་གཏན་ནས་མེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་ན་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་དགོས་སྙམ་པ་ནི་དངོས་སྨྲ་བ་སྤྱིའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་རང་གིས་ཉེས་པར་གཟུང་
བས་འདི་སྐད་ཅེས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་ནི་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ནི་གང་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་སྐད་དྲིས་པ་ན། གལ་ཏེ་འདི་སྐད་ཅེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན༌ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། ཞེས་ལན་འདེབས་པར་འགྱུར་ན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས།1

དབུ་མ་པ་བདེན་མེད་དོན་དམ་དང༌། བདེན་པར་སྣང་བའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
སྨྲ་བ་ཕྱོགས་སྔར་བཀོད་ནས་དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དགོངས་འགྲེལ་དང་བསྡུ་བ་སོགས་ལས་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར། གཞན་དབང་རང་ཉིད་རང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་བདེན་པར་མེད་པར། མི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་བ་བདེན་པར་མེད་པར་ཁས་ལེན་ན་ངོ་བོ་མེད་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཆད་པའི་དོན་མེད་དོ།།
གཞན་ཡང་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཐོག་མ་དང་ནི་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་དང༌། །རང་གི་མཚན་
ཉིད་རང་དང་གཞན་དུ་འགྱུར། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཁྱད་པར་ལ། །སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པར་བཤད།2

།ཅེས་གསུངས་པས་ཀྱང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བཟོད་པར་བཤད་
པའི་དགོངས་པ་བཤད་དེ། དེ་ཡང༌། ཐོག་མ་དང་ནི། ཞེས་པས་འཁོར་བའི་ཐོག་མ་མེད་པ་དང༌། དེ་ཉིད། ཅེས་པ་སྔར་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་རང་གི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། གཞན་ཉིད། ཅེས་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༤ ཤོག ༨༤༦ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༣༦ ཕྲེང་། ༧

22 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད། ཅེས་པ་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། རང་དང༌། ཞེས་པ་གཞན་དབང་རང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། གཞན་དུ་འགྱུར། ཞེས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་གཞན་འགྱུར་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། ཞེས་པ་ཟད་པ་ཤེས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། ཁྱད་པར་ལ། ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པར་གསུངས་པར་འགྲེལ་པས་བཤད་དེ། དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བཟོད་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལུགས་སོ།།
དབུས་མཐའ་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་
ཡིན། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་རྐང་པ་
དང་པོས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན། རྐང་པ་གཉིས་པས། དེ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་པོས་སྟོང་པར་བསྟན། རྐང་པ་གསུམ་པས། གཞན་དབང་དེ་ལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་ཏེ། འདི་ཉིད་གང་ན་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པ་དང༌། འདི་ལ་ལྷག་མ་ཡོད་པ་ནི་འདིར་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པར་གསུངས་ལ། དེའི་ཕྱིར་ལྷག་མ་ཡོད་པ་ནི། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད།2

།ཅེས་བསྟན་པ་དེ་
ཡིན་པས། ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ལྷག་མ་གཞན་དབང་ཡོད། ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཡོད་ཙམ་ལ་བྱེད་ན་ནི། ཀུན་བཏགས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། འདིར་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའོ། །ཞེས་པས་ཀྱང་བཤད་དོ། །དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་བཤད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། ལ་ལ་དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་རང་བཞིན་ཡེ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༢ ཕྲེང་།༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༢ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 23

སྐུར་བ་དགག་པའི་དོན་དུ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད།1

།ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རང་བཞིན་
གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་གི་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།
དེ་བཞིན་དུ་སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཡང་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་
བྱ་ཡང་རྫས་ཉིད་དུ་ཁ་ཅིག་སེམས་པ་དང་། གཞན་དག་ཤེས་བྱ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དུ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་བ་འདི་རྣམ་པ་གཉིས་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་བརྩམས་སོ།2

།ཞེས་ཕྱི་དོན་མེད་པ་
དང༌། རྣམ་ཤེས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་གསལ་བར་བཤད་དེ། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་སྟེ། འདི་ལ་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་ཡོད་པའོ། །ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་
དོན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་ཅིང་དེས་སྟོང་པའི་ལྷག་མ་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་དགོས་ཏེ། ཚུལ་འདི་ནི་ས་སྡེ་རྣམས་ནའང་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཚོལ་བ་བཞི་དང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་དང༌། བྱང་སའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་གྲུབ་པར་ཤེས་པ་དངོས་པོ་ཚོལ་བར་གཏོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཀུན་བཏགས་པ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཚོལ་བར་གཏོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་
4

ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལ་དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། ཡང་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་ཡུམ་རྒྱས་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༢ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༩༠ ཕྲེང་། ༡༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༩༤ ཕྲེང་། ༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༢༦༢ ཕྲེང་། ༡༤

24 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སོགས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་གསུངས་ནས། དགོངས་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་ལ་དགོངས་པ་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བཤད་པས། མ་བསླབས་པ་ཁ་ཅིག །ཀུན་ལས་བཏུས་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཆ་མེད་བཞིན་དུ་བྱུང་རྒྱལ་སྨྲ་བའོ།།
གཞན་ཡང་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དང༌། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་དང༌། བྱང་ས་
དང་། ཐེག་བསྡུས་དང་། ཀུན་ལས་བཏུས་རྣམས་ལས། མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དགོངས་པ་ཅན་དང་ལྡེམ་པོའ་ངག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ི 1

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མའི་
ལུགས་སུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། གཞན་ཡང་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་བགྲོད་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བརྩོན་པ་དང་ལྡན་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་བཞག་པར་མི་ནུས་པར་གསུངས་ཤིང༌། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ལ་ཞི་བ་བགྲོད་པའི་ཉན་ཐོས་ནི། དང་པོ་ཉིད་ནས་སྙིང་རྗེ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཅིག་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་མི་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་པའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གནས་པའི་བསམ་པ་ཅན་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཞིང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་སྐལ་བ་མེད་པ་གང་ཡིན་པའོ།2

།ཞེས་བཤད་པས་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་
གསུམ་དུ་འདོད་པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་ལ། ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས། འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལུས་ཀྱིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་མཚུངས་ཤིང་མཉམ་མོ།3

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་བསྡུས་ནས། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཆོས་དང་བདག་མེད་གྲོལ་བ་དག །མཚུངས་ཕྱིར་རིགས་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །བསམ་གཉིས་ཐོབ་ཕྱིར་སྤྲུལ་པའི་ཕྱིར། །མཐར་ཐུག་ཕྱིར་ན་ཐེག་གཅིག་ཉིད།4

།ཅེས་པས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༤ ཤོག ༡༠༡༦ ཕྲེང་། ༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༡༥ ཕྲེང་། ༧
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༣༦ ཕྲེང་། ༡༠

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 25

བསྟན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འདི་དག་དབུ་མ་ཆེན་པོ་དང༌། ངེས་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ལུགས་སུ་ཁས་བླངས་ནས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་རིག་པ་རྣལ་དུ་མ་བཞག་པའོ།།
ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས། བློ་གྲོས་ཡངས་པ་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ཅིང་
གནས་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌། རྣ་བ་དང༌། སྣ་དང༌། ལྕེ་དང༌། ལུས་དང༌། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་འབྱུང་ངོ༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
རྒྱས་པར་བཤད་ནས། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་བསྡུས་ཏེ།
ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་གསལ་བར་བཤད་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་ཏེ། བསྡུ་བ་དང་ཐེག་བསྡུས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གང་དག་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་རྟག་བརྟན་གཞུང་དེ་དག་ནས་བསྟན་པའི་ཀུན་གཞིར་སྨྲ་བ་དང༌། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་དོན་དུ་སྨྲ་བ་ནི། ཁོ་བོས་དེ་དག་གི་ཡི་གེ་ཙམ་ལ་ཡང་མ་བལྟས་པར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲས་སོ། །ཞེས་སྒྲོག་པའོ།།
གཞན་ཡང་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དང༌། ཐོགས་མེད་སྐུ་
མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དང༌། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང༌། དབུས་མཐའ་རྣམས་ཀྱིས། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་དེ་ཉིད། ཀུན་བཏགས་དངོས་མེད་དེས་སྟོང་པ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དུ་ཆེས་གསལ་བར་ཡང་ཡང་བཤད་པ་ལ། སྟོང་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དངོས་མེད་དེ་ཉིད། གཞན་དབང་དངོས་པོ་འདུ་བྱས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཞན་སྟོང་གཞུང་དེ་དག་གིས་བསྟན་ནོ་སྙམ་དུ་བཟུང་ནས་དེ་དག་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི་བློ་གྲོས་སྨྱོས་པས་རང་གི་གཤེད་མ་ལ་ཕར་འཛིན་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ནས་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་དང་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་དངོས་པོར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང༌། དེ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང༌། གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་བལྟས་ན། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ལ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་བློ་འཁྲུལ་པའི་དོན་ཡོད་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༩ ཕྲེང་། ༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༡༧

26 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ཙམ་མ་གཏོགས། ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་སྟོང་བའི་རང་སྟོང་ཡིན་པས། གོ་ཆོད་ཀྱི་ཆོས་སུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པ་དེ། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དང་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་གི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དགོངས་པ་དང་ངེས་དོན་དུ་སྨྲ་བ་དང༌། དེ་ལའང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ནི་ཀྱེ་མ་ཕོངས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་སྟོང་པ་རང་སྟོང་གི་དོན་ཡིན་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་
མཐའ་དག་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་དགོས་པས། ལས་འབྲས་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ལས་ཐ་ཆད་པ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར། དེ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སྟོང་དུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་རང་སྟོང་དུ་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀའང་རང་སྟོང་གི་དོན་འདི་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྟན་ཅིང༌། དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གང་གིའང་དོན་མ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུའང་དེ་ལྟར་འདོད་པ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མ་བྱུང་ངོ༌། །འོ་ན་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཤིང༌། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་མི་འཐད་པས་ཅིའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མདོ་དེའི་དོན་དུ་སྨྲ་ཞེ་ན། སྒྱུ་མ་དཔེར་བྱེད་ཚུལ་ལ་རག་སྟེ། དབུ་མ་པ་ལྟར་གཞན་དབང་མི་བདེན་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་བའི་ཆ་ནས་དཔེར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་པའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒྱུ་མ་གཞན་དབང་གི་དཔེར་བྱེད་ལུགས་ནི་རྒྱན་དང་ཐེག་བསྡུས་དང་བསྡུ་བ་སོགས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་དེ་བཞིན་དུ། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་འདོད། །སྒྱུ་མའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་བ་བརྗོད།1

།ཅེས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་དོན་ནི་འཁྲུལ་གཞི་བོང་བ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སྒྱུ་
མའི་སྔགས་ཀྱིས་བཏབ་པ་ནི་གཞན་དབང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་དང་འདྲ་ལ། བོང་བ་སོགས་དེ་དག་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་བ་ནི། གཞན་དབང་དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྒྱངས་ཆད་གཉིས་སུ་སྣང་བ་དང་འདྲ་བར་འགྲེལ་པས་བཤད་དོ།།ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང༌། ཡུམ་གྱི་མདོར་གསུངས་པའི་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་དཔེས་གཞན་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༣༢ ཕྲེང་། ༡༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 27

དབང་སྟོན་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བ་ནི།1

ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་དམིགས་སྙམ་པ་
བཟློག་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མའི་དཔེ་དང༌། དོན་མེད་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྙམ་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་སྨིག་རྒྱུ་དང༌། དོན་མེད་ན་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་སྙམ་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་དཔེར་བཤད་པས་ན། དབུ་མ་པ་དང་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།
འོ་ན་གལ་ཏེ་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དགོངས་འགྲེལ་དང་།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དོན་དམ་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་བཤད་པའི་ཐད་དུ་སྐྱེ་འཇིག་མེད་པར་བཤད་པ་དང༌། བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང༌། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ། དོན་དམ་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་བཤད་པ་རྣམས་དང་
ཇི་ལྟར་མི་འགལ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་པ་ནི། བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ལ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། གཞན་དབང་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་མིན་པར་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བརྗོད་དེ། དེས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཀྱང་རྫུན་པ་ཙམ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་པའི་མཐའ་འདིའི་ལུགས་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བའི། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་ཡོད། །བློ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡི། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་དུ་གྲགས།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༡ དཔེ་དོན་སྦྱོར་བ་ན།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༤ ཤོག ༦༩༩ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༥༣ ཕྲེང་། ༡༥

28 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེ་ལྟར་སེམས་ཙམ་པས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་འབད་ནས་བསྒྲུབས་ཤིང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་ཚུལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐབས་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི། ལུགས་འདིའི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གང་ཁེགས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་ནས། དེ་དག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་བདག་མེད་གཉིས་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་བདག་མེད་གཉིས་གོམས་པར་བྱས་པས་སྒྲིབ་པ་གང་སྤངས་ཏེ་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་གང་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སྐུར་འདེབས་ནི་གྲུབ་མཐས་བཞག་པ་ཁོ་ན་དང༌། དེ་ཡང་རང་སྡེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་སུ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཏེ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཕྱོགས་དེ་ཉིད་ལ་དགག་པ་སྟོན་པའི་སྒོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་སོགས་ནི་སྔར་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་གོ་བར་ནུས་སོ། །སྒྲོ་འདོགས་ལ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་ལ། ཀུན་བཏགས་ནི་གཞན་སྡེ་དང་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སོ།།
ལྷན་སྐྱེས་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཇི་ལྟ་
བུ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་བཀག་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ནི་ལུགས་འདི་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་བཞེད་པ་ལ་མི་འདྲ་བ་ཆེར་མེད་དེ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཙམ་འོག་ཏུ་འཆད་པ་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལུགས་འདིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་དང་དེ་རྫོགས་པར་ཁེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་འདོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་བདག་ཅག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཅིག་པུས་གསལ་བར་མཛད་དུ་ཟད་ཀྱི། མཁས་པར་ཁས་འཆེ་བ་གཞན་མཐའ་དག་གིས་ནི་དབང་ཤེས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་པ་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་པུ་ལས་གཞན་པ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འཇོག་པའི་ཚུལ་གྱི་ཐ་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 29

སྙད་ཙམ་ཡང་སྨྲ་བར་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྐྱེ་1

བ་འཛིན་པ་ལ་བློ་གྲོས་ཀྱི་དེད་དཔོན་ཕྱོགས་བསླད་པར་གྱུར་ནས། ལུགས་
འདིའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་གི་གྲུ་བོ་ཆེ་ལ་འཛེག་པར་བཟོད་པ་རྔོ་མ་ཐོགས་པ་ཉིད་དུ་འདུག་པ་ཤ་སྟག་གོ །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་ལུགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་ ིདུ་གསལ་བའི་བཀའ་དྲིན་མཛད་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། ད་ལྟའི་སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཉམས་སྟོབས་ཤིན་ཏུ་ཞན་པས་བྱིས་པ་ཤེད་མ་བྱེ་བ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་ལ་བརྟེན་པ་འདི་མཐའ་དག་གིས་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་ལྟར་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་དབྱེ་བར་མི་ནུས་ཏེ་གཏོལ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་རིག་ནས། ཁོ་བོས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ངུའི་ཚིག་གིས་ས་འོག་གི་གཏེར་ལྟར་གྱུར་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལག་མཐིལ་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རུ་ར་ལྟར་ཉན་པ་པོ་དག་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ཡིས་རྣ་བ་བླགས་ཏེ་འདུག་ཤིག།
དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་སུ་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་
འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བཤད་པ་མ་གཏོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བྱས་ནས་དེས་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་དང༌། དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ཞེས་འཛིན་པ་ནི་མཐོང་རྒྱ་ཆུང་བའི་གཏམ་སྟེ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་བསྡུས་སུ། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་དོན་མེད་ཀྱང་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དོན་ཉིད་དུ་སྣང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་པར་དམ་བཅས་ནས། དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་དང༌། ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང་། །ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །དོན་མ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༡ སྐྱ་བ་འཛིན་པ།

30 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་དང༌། ཡུལ་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་
ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དཔེ་རྨི་ལམ་དང་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་དང༌། སྨིག་རྒྱུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དང༌། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དང༌། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྣང་བ་སོགས་དུ་མ་བཀོད་ནས་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དང་ཕྱི་དོན་འགོག་པ་ལུང་རིགས་གཉིས་2

ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ལས་ཀྱང་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའ་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཐེག་བསྡུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།། ིདེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞན་དབང་གང་ལ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་བྱས་ནས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་
དུ་བཏགས་པའི་ཚུལ་དང༌། བཏགས་པ་དེ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་དང༌། བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འཇོག་ཚུལ་རྣམས་མ་ཤེས་ན་ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འཇོག་ཚུལ་རྫོགས་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་དང་ཚོལ་བ་བཞི་དང༌། དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྣམ་གཡེང་གི་རྣམ་རྟོག་བཅུའི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དག་གི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཙམ་ཡང་ཤེས་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད་པའི་ཤགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བསྟན་ལ། བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་དང་ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང༌། དེས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དབུ་མའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འབད་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས་ཤིང་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༧ ཕྲེང་། ༡༦
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༢ལུང་རིགས་གཉི་ཀའི།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 31

དང༌། ཆོས་བདག་བཀག་པའི་ཆོས་ཉིད་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་ན་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་བྱེད་པའི་དམིགས་པར་བྱང་ས་སོགས་ལས་བཤད་པས། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པར་ཡང་བྱ་དགོས་སོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཀུན་བཏགས་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མིང་དང་བརྡར་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཕུང་སོགས་རྣམས་ངོ་བོ་དེ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དགག་མི་ནུས་པས་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་འགོག་སྟེ། དགག་བྱ་གང་བཀག་ནས་བདག་མེད་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་དགག་བྱའི་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་བདག་མེད་ཁས་ལེན་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་མཐུན་ནོ།།
གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་བ་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མིང་དང་བརྡར་བཏགས་པ་ཙམ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྣམས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པས་གཟུགས་སོགས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུན་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་སྤྱི་མཚན་དུ་འདོད་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་ཕྱེ་ནས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མིང་དང་བརྡས་བཞག་ཚུལ་དང༌། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཚུལ་དང༌། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་སོགས་ཚིག་ཙམ་དུ་མ་ལུས་པར་མཚན་གཞི་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའམ་གནས་ཡིན་པ་ནི་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པར་ཚད་མས་ཀྱང་གྲུབ་མོད་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དག་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གྲུབ་པ་ཁེགས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུའང་གྲུབ་པ་ཁེགས་དགོས་སོ། །དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་

32 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་སུ་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་ཅིང༌། རྟོག་པ་དེ་སྣང་བ་དེ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་སུའང་དེས་གྲུབ་ཟིན་པས། རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེ་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འོང་དོན་མེད་དོ།།
དེས་ན་འདིར་ནི་མདོ་སྡེ་པས་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པའི་བག་ཆགས་བརྟན་
བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ཉིད་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གྲུབ་པ་བཀག་ནས། དེ་ཆོས་བདག་བཀག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དང༌། དེ་རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འཇོག་གོ །གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་རྟོག་པས་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་ཆོས་བདག་ཁེགས་པར་འགྱུར་བ་ལ། རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དགག་བྱ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་བས། ཐོག་མར་སྣང་ཚུལ་དེ་ངོས་ཟིན་ན་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ་ལ། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར་ལ་སོགས་པས་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་ཞེན་པ་འགོག་པ་གཙོ་བོར་མཛད་དོ། །ཅི་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་འཆར་ཞེ་ན། དེ་འཆར་བ་འགལ་ན་ནི་དབང་ཤེས་ལ་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་གི་སྣང་བ་འཆར་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བ་དང༌།
དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དང༌། དེ་མིང་དང་བརྡས་ཇི་ལྟར་བཞག་པ་དང༌། དེ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་འཇོག་པའི་ཚུལ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར། ཐེག་བསྡུས་ལས། དེ་ལ་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ས་བོན་ཅན། ཡོད་པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པར་རིག་པའོ།1

།ཞེས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡུལ་
ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྣང་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་གི་རྣམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༠ ཕྲེང་། ༡༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 33

རིག་གཞན་དབང་གི་གཙོ་བོར་བསྟན་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་རིག་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ན། མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡུལ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་དང༌། བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་དང༌། སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་གསུམ་དུ་གསུངས་ནས་དེ་དག་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ནི། ཐེག་བསྡུས་ལས། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ལུས་དང༌། ལུས་ཅན་དང༌། ཟ་བ་པོའ་རྣམ་པར་རིག་པ་དང༌། དེས་ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱ་ ིབའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང༌། དེ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང༌། དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང༌། གྲངས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང༌། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང༌། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང༌། བདག་དང་གཞན་གྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང༌། བདེ་འགྲོ་དང༌། ངན་འགྲོ་དང༌། འཆི་འཕོ་དང༌། སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །དེ་ལ་ལུས་དང༌། ལུས་ཅན་དང༌། ཟ་བ་པོའ་ིརྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དེས་ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དུས་དང་གྲངས་དང་ཡུལ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང༌།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེས་ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་ཕྱིའི་ཁམས་དྲུག་ཏུ་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་དྲུག་ཏུ་རིག་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་གསུངས་པས་མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་སོགས་ལ་རང་གི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་སྣང་བ་དེ་ལ་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བའི་ཚུལ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་སྣང་ཚུལ་དེ་ཡོད་ལུགས་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དག་གི་ལུགས་ལ་སྔོན་པོ་གཟུགས་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང༌། སྔོན་པོ་གཟུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྔོན་པོ་གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་དེ་འདྲ་བའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུན་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་སྒྲོ་བཏགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༠ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༢༠

34 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་སྔོན་པོ་གཟུགས་ཡིན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། སྔོན་པོ་འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་རྟོག་པ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་དེའི་གཞི་ལྡོག་སྒྲོ་བཏགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་དོ།།རྣམ་རིག་པའི་སྐབས་འདིར་བརྡ་ལ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུས་ཡིད་གཏད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྔོན་
པོ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་བའི་ཚེ་ན་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དུ་སྣང་བར་མ་ཟད། སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་འདི་སྔོན་པོའོ་ཞེས་པ་དང༌། སྔོན་པོ་འདི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོའོ་ཞེས་པ་དང༌། འདི་སྔོན་པོའ་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའམ་གནས་སུ་གྱུར་པའི་སྔོན་ ིཔོར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡོད་པར་གང་གིས་ཤེས་ན། མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་ཞེན་ཏེ་འདི་སྔོན་པོའོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་མིག་ཤེས་དེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོན་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ནའང་མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་ལྟར་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཞེན་ནས་དེའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པའི་ཀུན་སློང་རྟོག་པའམ་མིག་ཤེས་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོའ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོར་ ིསྣང་བའི་ཚེ་ན་སྔོན་པོ་རང་གི་དངོས་པོའ་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་ ིབའི་སྣང་ཚུལ་ཡོད་པར་ཡང་གྲུབ་ལ། སྔོན་པོའ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རང་གི་མཚན་ ིཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་དོན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་འདི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོའོ་འདི་འདིའི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་དོན་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །མིག་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ནི་སྔོན་པོའ་ིགནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ལྟར་རང་གི་རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའང་མ་ཡིན་གྱི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདི་སྔོན་པོའོ་འདི་གཟུགས་སོ་འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་སོགས་ངོ་བོ་དང་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 35

ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་རྟོག་པས་ལན་མང་དུ་བྱས་པ་གོམས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། བག་ཆགས་དེ་ལ་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་བྱའོ། །རྟོག་པས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་གོམས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་སྣང་བ་དེ་ལ་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་སྣང་བ་དང་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཡང་མིང་དང་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་བཤད་མ་ཐག་པ་དང་འདྲ་ལ། དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དང་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གཟུགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་1

ཀའང་མིང་
དང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ཚུལ་སྔ་མ་དང་འདྲ་ཡང་བཏགས་པ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་པས། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པ་གཞི་གྲུབ་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཚེ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གནས་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡོད་པ་དང༌། དེའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མདོ་སྡེ་པས་ཁས་ལེན་ནོ།།
དེ་ཡང་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྣང་བའི་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་
ཐ་སྙད་ཀྱི་རང་ལྡོག་ཡང་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དེའི་གཞིར་སྣང་བར་འདོད་པ་མིན་གྱི། འོན་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྣང་བའི་ཚེ་འདི་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་ཡོད་པས་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྣང་བ་དེ་ལ་ཞེན་ཏེ་རྟོག་པས་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན་པར་གཉིས་ཀ་འདོད་ཅིང་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་འདོད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་གང་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༧བ ༢ མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པ་གཉི་ཀ་འང་། ཞོག་གཙང་གཉིས་སུ་གཉིས་ཞེས་
པ་ལ་ས་མི་འདུག

36 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལ་འཇུག་པའི་གཞིར་དངོས་པོ་རང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཞེན་ནས་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང༌། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་ཡང་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་སྔར་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོ་བར་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་ལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་དེ་ལ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདིར་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བའི་དོན་ནི་དེ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ཙམ་དང་མི་འདྲ་ལ། དེ་ཡང་འདིར་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་ཚུལ་གཉིས་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གོ་བདེ་བར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། འདིར་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ནི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་རང་ལྡོག་ཙམ་ལ་མི་ཟེར་གྱི་དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་གྱུར་པ་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་རྣམས་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་ལ་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་དེ་དག་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་དེ་དག་གི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་མདོ་སྡེ་པས་ནི་དབང་ཤེས་དེ་དག་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དུ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱང་དོན་མཐུན་དུ་འདོད་ལ། འདིར་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་འདོད་པས་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིར་དངོས་པོའ་གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་མ་རིག་ ིཔའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཀྱང་དབང་ཤེས་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་མི་སྨྲའི། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 37

ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཞིང༌།1

རྟོག་
པ་དེས་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུའང་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་ཡོད་པ་འགོག་པ་གནད་གཅིག་ལ། དེ་བས་ན་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་གསུང་རབ་ལས། དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་ཚེ་སྔོན་པོ་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བལྟས་པ་ན་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་སྣང་ངོ༌།།
སྔོན་པོ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་
མིང་དུ་བཏགས་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་ལ། དེ་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པར་སྔར་བཤད་པ་དེས་གྲུབ་ཅིང་དེ་འདྲ་བའི་འཛིན་སྟངས་དེ་འཐད་ལྡན་དུ་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ཀྱང་འདོད་པས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་རང་མཚན་འོང་བའི་ལུགས་དང་ག་ལ་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་དེ་དག་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་ཞེན་ནས། འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ནི་ལོག་ཤེས་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེས་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་དེ་དག་གི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ནི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུའང་མ་གྲུབ་པའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་མི་གཟུང་ངོ་།།སྔོན་པོ་སྔོན་པོའ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་ ིརང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟར། དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོའ་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིའི་ ིསྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་ཞེན་པ་ལྟར་ཡང་རང་གི་མཚན་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༦ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༨ ན ༦ འདོད་པ་ཡིན་ཅིང་།

38 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོའ་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་ནི་ ིམངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལག་རྗེས་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་མིང་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལག་རྗེས་མ་ཡིན་གྱི། རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་ཡང་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དང་གཞན་དབང་ཡིན་གྱི་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མིག་ཤེས་གཅིག་གི་སྣང་ཚུལ་ལ་ཡང་རང་རང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལག་རྗེས་སོ་སོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དབང་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ལ་ཡང་རང་གི་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ལག་རྗེས་སོ་སོར་གནས་པ་བཞིན་ནོ།།
དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དོན་དུ་སྣང་བའི་གནས་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ཇི་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བས་ན་རྐྱེན་གཞན་གྱིས་དབང་བྱེད་དོ། །སྐྱེས་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་བདག་ཉིད་གནས་པར་མི་ནུས་པས་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གི་བག་ཆགས་ནི་
རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་སོ། །རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མས་རང་འདྲའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རང་འགག་པ་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བསྒོས་ནས་བཞག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་བས་ན་མིག་ཤེས་ཕྱི་མ་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ནི་སྔོར་སྣང་མིག་ཤེས་སྔ་མས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལག་རྗེས་ཡིན་གྱི་རྟོག་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལག་རྗེས་མ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པར་ཡང་མངོན་
པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བའི་ཕྱིར་བག་ཆགས་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་དགོས་ལ་དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན། འོ་ན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བའང་ཆོས་ཅན། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༨ ཕྲེང་། ༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 39

མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཐལ། དེའི་དབང་གིས་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་ཤར་བ་དང་བག་ཆགས་ས་བོན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེས་པ་མི་འདྲའོ། །རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ནི་རྐྱེན་བཞིའི་ནང་ནས་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་སྣང་བ་ལ་ཡང་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་དང༌། སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་ཀུན་བཏགས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མིང་དང་བརྡའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞག་མི་ནུས་པའི་རྟོག་བཏགས་འབའ་ཞིག་པ་གསུམ་གསུམ་གྱི་ཆ་དབྱེར་ཡོད་ལ། དེ་ལ་སྣང་བའི་དོན་ལ་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ཡང་རིགས་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ནི་རྟོག་པའང་སོ་སོ་བ་ཡིན་གྱི་རྟོག་པ་གཅིག་གི་ཞེན་ཚུལ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་དག་གིས་ཤེས་ནུས་མོད་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་བརྟུལ་བའི་ངོར་སླར་ཡང་བསྡུས་ནས་སྨྲས་སོ། །བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལའང་སྣང་ཚུལ་བརྡ་ལ་བྱང་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་སྤྱི་ཤར་ཡང་དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱི་མ་ཤར་བས་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་བརྡ་སྦྱོར་མ་ཤེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཁྱད་པར་རོ།།
དེ་ལ་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པས་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་ཐེག་བསྡུས་ལས། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །མང་བའི་ཕྱིར་དང་མ་འདྲེས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་བདག་ཉིད་བདག་མང་དང༌། །བདག་འདྲེས་འགལ་བས་གྲུབ་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་ཏེ། དེའི་རིགས་པ་དང་པོ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་འཇོག་པ་བརྡ་ལ་གཏན་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། དེ་དེར་ལྟོ་ལྡིར་བ་རང་གི་དངོས་པོའ་གནས་ ིཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༤༤ ཕྲེང་། ༡༣

40 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ཞེས་མིང་མ་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་དུའང་ལྟོ་ལྡིར་བ་མཐོང་བ་ཙམ་ནས་འདི་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས་དེའི་གོང་དུ་དེ་འདྲའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་བོ།།
རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་དབང་པོ་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་གྲོང་འཇོམས་ལ་
སོགས་པའི་མིང་དུ་མ་འཇུག་པ་དེ་ལ་མིང་དེ་དག་སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་ ིཔར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་དེ་མིང་དེ་དག་གི་འཇུག་པའི་གཞིར་དངོས་པོའ་དབང་གིས་གནས་པའི་ཕྱིར། ིའདོད་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་པུ་དེ་མིང་དུ་མ་ལྟར་དོན་ཡང་དུ་མར་གནས་པར་ཐལ་ལོ། །འདིས་ཀྱང་སྔར་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་ནོ།།
རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་གཉིས་ལ་མིང་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་ཚེའང་
དེ་གཉིས་ལ་མིང་དེ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མིང་གཅིག་གི་འཇུག་གཞིར་དངོས་པོའ་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། དེ་གཉིས་མིང་གཅིག་པ་ལྟར་དེ་གང་ ིལ་འཇུག་པའི་དོན་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བས་སྐྱེས་བུ་དེ་གཉིས་རྒྱུད་འདྲེས་པར་ཐལ་ལོ། །མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་བརྡ་འབྲེལ་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མིང་གི་བློ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་སྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དེའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་སྨྲ་ཡང༌། རྣམ་རིག་པས་དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་ནུས་པར་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་འཕུལ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་ཤེས་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་འདི་རྣམ་ཤེས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞིར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའམ་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་བ་ན་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་འདི་སྔོན་པོའོ་ཞེས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་སྣང་བ་ན་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་སྣང་བ་ན་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པས་སྣང་ཡང་རྣམ་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་རྣམ་ཤེས་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 41

ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ལ། རྣམ་རིག་པས་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་དོན་ཡང་ཡིན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་འཇོག་ཤེས་ཀྱང་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་མི་ཤེས་པས་དེ་དང་དངོས་པོའ་གཞི་མཐུན་མི་འདོད་དོ། །དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པས་ནི་མིང་ ིཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་ཤེས་པས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། འོན་ཀྱང་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་བར་འདི་པ་འདོད་དོ། །དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ཏེ། ཚད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་ནི་མིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཚད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་པའང་དོན་སྨྲ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་
འཁྲུལ་བ་ལ་གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བའི་དོན་དེ་ཉིད། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་དུ་མི་འདོད་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། གཞུང་དེའི་སྐབས་སུ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་དང་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་དངོས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡང་ཡིན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྡེ་པ་མི་སྲིད་པར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཙམ་པ་དབང་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་དོན་དེ་ཉིད་ཚད་མ་པ་ལ་སྐབས་དེར་གྲགས་པའི་རང་མཚན་དུ་འདོད་པར་སྟོན་པའང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་རིག་པས་དོན་དེ་ཉིད་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གཉིས་ཀར་འདོད་དོ་ཞེས་བཞེད་དགོས་ཀྱང༌། རྣམ་རིག་པས་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ལ་རྒྱུ་མཚན་འདོག་2

མི་ཤེས་པར་གསུངས་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་གསུང་དེའི་དོན་དེ་གཉིས་གང་དུའང་འདོགས་པར་མི་བྱའོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འདིར་

1 རྗེའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ་ཁ། ཤོག ༣༤༤
2 ཞོལ། ཤོག ༢༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༢༠ བ ༤ བཞག་པ་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་མི་ཤེས་པར།

42 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དེར་མདོ་སྡེ་པ་རང་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་དེ་ལ་མི་བྱེད་དེ། མདོ་སྡེ་པས་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དངོས་པོར་མི་འདོད་པས། དེ་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་རང་མཚན་མིན་ཀྱང་ཡོད་པར་འཇོག་ལ། འོན་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་ནམ་མཁའ་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་སོ། །ནམ་མཁའ་དང་མྱང་འདས་སོགས་ནམ་མཁའ་དང་ཟག་པ་ཟད་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་གང་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་ནམ་མཁའ་དང་མྱང་འདས་སོགས་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་མདོ་སྡེ་པ་འདོད་པ་དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་རང་གིས་རང་མཚན་གྱི་མིང་མ་བཏགས་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པར་སོང་བའི་དོན་ཏེ་འདི་རྟོགས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་ཡོད་དོ།།
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་འགོག་པའི་ཚུལ་འདིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་
ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པ་ནི། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་མིང་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གནས་དང་རྣམ་རྟོག་གི་ཞེན་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་པ་ན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་དོན་དེ་དང་དེའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ནས་ཞེན་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་ཞེན་པའི་དོན་མེད་པས་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་པར་ཐེག་བསྡུས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སྒྲོ་འདོགས་འདི་ཁེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཡང་འབད་མེད་དུ་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིའམ་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་ཡོད་པ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་ཡོད་པའང་ཁེགས་པས་དབང་ཤེས་རྣམས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་པ་ན་གཟུང་དོན་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 43

ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཁེགས་པས་སྔོ་སོགས་རྣམས་རང་སྣང་མཁན་གྱི་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པའང་ཁེགས་སོ།།
འདི་འདྲ་བའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་ཚུལ་མ་ཤེས་ན། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་མེད་ཅེས་
གསུངས་པ་རྣམས་ཀུན་བཏགས་ལ་དགོངས་པར་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་རྣམ་རིག་པ་རང་ལུགས་ལའང་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མང་དུ་སྨྲ་དགོས་པ་འབྱུང་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མེད་པར་གསུངས་པའང་ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་སོགས་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་འཆད་དགོས་པ་མང་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཤེས་ན་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་འོ་ཞེས་པའི་མིང་གི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ནམ་མཁའ་ཡང་མ་མཐོང་ནམ་མཁའི་མིང་ཡང་མ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་འཆད་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སུ་ནམ་མཁའ་རང་གི་གནས་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་སོ་སྐྱེ་ལ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ནི་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་ཡིན་ལ། ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བེམ་པོར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མི་སྲིད་དོ།།
དེ་བཞིན་དུ་འདི་ཤེས་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་
སུ་མ་མཐོང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོའ་དོན་ཐེག་བསྡུས་དང་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུར་ཚུལ་འདིའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ ིམཁས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱང་མཐོང་ ིབ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་འདོགས་པའི་གཞི་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། མཚན་གཞི་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དོ། །མཚན་ཉིད་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ། དབྱེ་ན་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་དག་པ་གཞན་དབང་དང༌། སོ་སྐྱེའི་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ལྟ་བུ་མ་དག་གཞན་དབང་གཉིས་སོ།།
ཀུན་བཏགས་ནི་གདགས་གཞི་གཙོ་བོར་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་

44 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ཙམ་སྟེ། མཚན་གཞི་ནི་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་དག་གི་མང་པོ་ཞིག་མིང་དང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྒྲ་རྟག་པས་སྟོང་
པ་ལྟ་བུ་སྒྲ་རྟག་པ་མེད་དོ་ཞེས་སོགས་བརྗོད་པ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་ཙམ་གྱིས་བློ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའང་མ་ཡིན་ལ། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་འཇོག་མི་ནུས་ཀྱང་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་བྱ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།།
མཚན་ཉིད་ནི། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གང་ཞིག་བློ་འཁྲུལ་བའི་ངོ་ན་གྲུབ་པ། དབྱེ་ན་
གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། བདག་གཉིས་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བཏགས་སོ། །ཡོངས་གྲུབ་ནི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོ། །དབྱེ་ན་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དང༌། ཆོས་ཉིད་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཏེ། སྔ་མ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་བཏགས་པ་བ་དང་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལའང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་གཞན་དབང་སྣང་མི་སྲིད་པར་བཞེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཆེས་མང་མོད་ཀྱི་ཧ་ཅང་ཡི་གེ་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་གང་དུའང༌། །ལུང་བསྟན་མ་ནུས་ཟབ་པའི་གནས། །དགོངས་དོན་རིན་
ཆེན་གཏེར་ཕྱེ་ནས། །འདི་ལྟས་དགྱེས་པ་བསྐྱེད་པ་བྱས། །དགོངས་དོན་ལོག་བཤད་དེ་འགོག་དང༌། །ཡིད་གཉིས་གནས་སུ་བསྒྲུབས་པ་ལས། །དེ་ཉིད་དགོངས་པ་ཡོངས་རྫོགས་པར། །ལོག་ 1 རྗེའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ་ཁ། ཤོག ༣༤༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 45

པའི་སྨོན་པ་མཁས་པས་སྙངས།1

།བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །དེ་ཡང་འདི་པའི་རང་
ལུགས་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང༌། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་དགག་བྱའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བཏགས་ལ་ཡང་འདོད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་2

པའི་མིང་ཙམ་མཚུངས་ཀྱང་དོན་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་ཆེ་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང༌། སྤྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་གཞུང་གཞན་ལས་བཤད་པ་དག་གི་ལུགས་ལའང་། ཐལ་འགྱུར་པའི་དགག་བྱའི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཚང་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་ཐལ་རང་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཚད་ལའང་འཇོག་མཚམས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆེན་པོ་ཡོད་པས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་བར་མི་བྱའོ། །དགོངས་འགྲེལ་ལས། འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང༌། སྟོན་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚིགས་ལ་སོགས་པས་འཇོག་པ་མིན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་འབེབས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཤས་ཆེར་བདེན་ཡོད་མ་བཀག་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་མེད་དུ་བཤད་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་སྟེ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱིས་རིམ་བཞིན་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།
ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་གཞན་པའི་ལྔ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དྲང་ངེས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་འདི་འདྲ་བའི་དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་གཞིར་འོང་དོན་མེད་དེ། ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་གསུངས་པའི་སྟོན་ཚུལ་ནི་བདག་མེད་སྟོན་ཚུལ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ཡིན་3

པ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གང་རུང་གི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་
ཀྱི། གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི་གཙོ་བོའ་དབང་དུ་བྱས་པའི་དབྱེ་བའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་འཕགས་པ་གཟུངས་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༣༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢༢ ན ༤ ལོག་པའི་སྨོན་པ་མཁས་པས་སྤངས།
2 ཞོལ། ཤོག་༣༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༢༢ ན ༥ མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཅེས་པའི།
3 ཞོལ། ཤོག ༣༢ ན ༡། དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ཡིན་ན་ གཙང་། ཤོག ༢༢ བ ༥ དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ཡིན་པ་ལ་

46 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་དཔེར་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ནོར་བུ་མཁན་མཁས་པ་ནོར་བུ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དེས། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ནས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་བླངས་ཏེ་ལན་ཚྭའི་ཆུ་རྣོན་པོས་སྦངས་ཏེ་སྐྲའི་རེ་བས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཟས་ཀྱི་ཁུ་བ་རྣོན་པོས་སྦངས་ནས་བལ་གྱི་ལྭ་བས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་སྨན་ཆེན་པོའ་ཁུ་བ་ལ་སྦངས་ནས་རས་སྲབ་མོས་ ིཡོངས་སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཡོངས་སུ་བྱང་སྟེ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ནི་བཻ་ཌཱུརྱའི་རིགས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མཁྱེན་ནས། མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། བདག་མེད་པ་དང༌། མི་
གཙང་བས་1

ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་སྐྱོ་བ་སྐྱེད་པ་མཛད་
དེ། འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་རྟོགས་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་2

འཁོར་ལོའ་གཏམ། ིའཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཏམ་གྱིས་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །ཞུགས་པར་གྱུར་ཅིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ན་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་ཡོན་གནས་ཞེས་བརྗོད་དོ་3

ཞེས་གསུངས་
པ་འདིས། འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ལ་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དག་སྦྱོང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཉིད་ངེས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་དང་ཁས་བླངས་འགལ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༢ ན ༥། གཙང་ཤོག ༢༢ བ ༥ མི་གཙང་བ་ཡིད་འབྱུང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༣༢ ན ༦། གཙང་ཤོག ༢༢ བ ༧ དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་འཁོར་ལོའ། ི
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༤༧ ཕྲེང་། ༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 47

ཡང་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་ན། ནོར་བུ་གཅིག་ཉིད་སྦྱོང་བྱེད་གསུམ་གྱིས་རིམ་ཅན་དུ་སྦྱོང་བ་ལྟར། གདུལ་བྱ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་ཕྲ་རགས་གསུམ་སྦྱོང་བྱེད་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱིས་རིམ་ཅན་དུ་སྦྱོང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་གདུལ་བྱའི་རིགས་ཐ་དད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རང་གིས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་རིགས་ཐ་དད་དུ་སྨྲས་པ་དང་ཁས་བླངས་འགལ་ཞིང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་གཏམ་ཞེས་པ་ནི་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་ ིགཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པས་འབྲེལ་མེད་དོ། །དེས་ན་མདོ་དེ་ནི་ཁམས་སྦྱོང་བ་ལ་དང་པོར་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སོགས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གཉིས་ཀྱི་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་རིམ་ཅན་དུ་བསྟན་ནས་དྲི་མ་སྦྱོང་བར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་དགོངས་འགྲེལ་ལས། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་ཡིན་ཞིང་དེས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་སོགས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཆེས་མི་འཐད་དེ། ཡུམ་རྒྱས་པ་ལས། དེའི་ཚེ། ལྷའི་བུ་བརྒྱ་སྟོང་ཚད་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལ་མེ་ཏོག་གཏོར་ནས་སྐད་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ། ཀྱེ་བདག་ལ་སོགས་པས་ནི་དེང་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བ་མཐོང་ངོ་།1

།ཞེས་
སྨྲས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ཡང་ངེས་དོན་དུ་ཐལ། དེ་ལས་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ཏེ་འདི་ལྟར། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པ་དང༌། གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་ཀ་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ཁ་ཅིག །མདོ་དེས་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་བསྟན་ཚོད་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༡ ཤོག ༧༡༩ ཕྲེང་། ༡༢

48 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ངེས་པའི་དོན་དང་དེ་ལས་བཟློག་པ་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཁས་བླངས་ནས། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ངེས་པའི་དོན་དང༌། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དྲང་དོན་ཡིན་ཞིང༌། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའ་མདོ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ ིསྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་དང༌། རྔ་བོ་ཆེ་ཆེན་པོའ་མདོ་དང༌། སོར་མོའི་ཕྲེང་བ་ལ་ཕན་པའི་མདོ་དང༌། ིའཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་དང༌། འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའ་མདོ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་འཁོར་ལོ་ཐ་ ིམའི་མདོ་ངེས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ཕྱི་མ་འདི་དག་གིས་བསྟན་པ་དང་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་མི་མཚུངས་ཤེ་ན། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་ལ། ཕྱི་མ་འདི་དག་གིས་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པ་དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པར་བཤད་ལ། དེ་ཡང་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྐབས་ལ་བྱར་མི་རུང་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་ལྷག་བཅས་ཀྱི་ལུས་ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་བྱ་དགོས་ལ། ལྷག་མེད་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་ལུས་ལེན་པ་ནི་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་བས་ན་མདོ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་དོན་འགྲེལ་པའི་ཚེ་བསྡུ་བ་སོགས་ལས་གོང་
དུ་དྲངས་པ་ལྟར་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསལ་བར་བཤད་ལ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཀྱང་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང༌། སྙིང་པོའ་མདོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ ིཔའི་ཚེ་ནི། རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་དུ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དང་དོན་དམ་སྟོན་པ་ངེས་དོན་དུ་བྱར་མི་རུང་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་མཚན་ཉིད་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 49

མེད་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཏགས་ལ་དགོངས་པར་བཤད་ལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པས། འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཡང་ངེས་དོན་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་ལས་ནི་དོན་དམ་སྟོན་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པས་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེ་ལས་ཇི་སྐད་དུ། ངེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
ཏེ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་ནི། ཚིག་གསལ་དང༌། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་འགྲེལ་བཤད་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བ་རྣམས་ལས། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་དེ་བཞིན་དུ་དྲང་ངེས་འཇོག་པར་གསུངས་ལ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང༌། དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་གང་དག་ཀུན་རྫོབ་བསྒྲུབ་པ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་དོན་དམ་པ་བསྒྲུབ་པ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱའོ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ། དེ་དང་མཐུན་
པར་མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང༌། སྟོང་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྟན་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས། །གང་ལས་སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་བསྟན། །ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གིས་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་
དྲང་ངེས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ན། གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ནི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་དེས་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་མ་ངེས་པར་དེ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ནས་གནས་ལུགས་གཞན་ཚོལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། སྐྱེ་བ་མེད་པ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༧༤ ཕྲེང་། ༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༤༩ ཕྲེང་། ༩

50 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སོགས་དངོས་སུ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ནི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་ལས་བཟློག་པའི་ཕྱིར་རོ།།
མདོ་དེའི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པ་འདི་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། གནས་ལུགས་སེམས་པ་
ན་མདོ་དེས་དངོས་སུ་བསྟན་ཚོད་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་དེ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ནས་གནས་ལུགས་ཚོལ་དགོས་པ་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་སེམས་པ་ན་ཡང་མདོ་དེས་དངོས་སུ་བསྟན་ཚོད་ལྟར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པ། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང༌། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ངེས་པའི་དོན་ཀྱང་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ཚད་མ་དང་བཅས་པ་དང་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་གཞན་གྱིས་གང་དུ་ཡང་དྲང་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ལྟར་བཞེད་པ་ལ་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དབུ་མ་པ་དག་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དང་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་ལ། འཕགས་པའི་གཞུང་མཛད་ཚུལ་དང༌། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་སོ་སོའ་རིམ་པ་ཇི་ ིལྟར་བྱུང་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་འདིས་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གཞུང་སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མང་དུ་མཛད་ཅིང༌། སྦྱོར་བ་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པ་གསོ་དཔྱད་ཀྱི་གཞུང་དང༌། ཤེས་རབ་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པ་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མང་དུ་མཛད་ཅིང༌། ཁྱད་པར་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་དང་སྦྱར་ནས་སྟོན་པ་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང༌། རིགས་པས་སྟོན་པ་ལ་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང༌། རྩ་བ་ཤེས་རབ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། རྩོད་བཟློག །ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་རྣམས་མཛད་ཅིང༌། དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་དངོས་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང༌། བདེན་དངོས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༡༥༡ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 51

འགོག་པ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་མཛད་ལ་རྩོད་བཟློག་ནི་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་དང་པོ་ལས་འཕྲོས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལ། གལ་
ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཀུན་ལ་ཡོད་མིན་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་བཟློག་པར་མི་ནུས་སོ།2

།ཞེས་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་
ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཚིག་ལའང་རང་བཞིན་མེད་ལ་དེ་ལྟ་ན། ཚིག་དེས་གཞན་གྱིས་རང་བཞིན་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པ་འགོག་པ་དང༌། རང་བཞིན་མེད་པའི་རང་ལུགས་སྒྲུབ་པ་སོགས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོད་པ་ལ། དེ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚིག་གིས་གཞན་ལུགས་འགོག་པ་དང་རང་ལུགས་སྒྲུབ་པ་འཐད་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ལ་རྩོད་བཟློག་གི་གཞུང་ལྷག་མ་རྣམས་གསུངས་པ་ཡིན་པས་སོ།།
སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ཡང་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བདུན་པ་ལས་འཕྲོས་པ་སྟེ། རབ་བྱེད་
དེར། རྨི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྒྱུ་མ་བཞིན། །དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ཇི་བཞིན་དུ། །དེ་བཞིན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་གནས། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་འཇིག་པར་གསུངས།3

།ཞེས་པ་ལ་བརྒལ་བའི་ལན་དུ་གཞུང་དེ་མཛད་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པ་ལ་རང་བཞིན་མེད་ན་མདོ་ལས་དེ་དག་མང་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་རྒོལ་བ་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། མིང་ཙམ་ལ་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཇོག་པའི་ཚུལ་ཉིད་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་ཉིད་མཛད་དོ།།
གཞུང་གཞན་གཉིས་ནི་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་ལྟ་བའི་ལམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཐོབ་པར་ནུས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་ཡང་མི་ནུས་པས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་ན་ཡང་མཐར་འཛིན་སྤངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་དགོས་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༤ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༡

52 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཚུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། ཡོད་པས་རྣམ་པར་མི་གྲོལ་ཏེ། །མེད་པས་སྲིད་པ་འདི་ལས་མིན།1

།ཞེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་འཛིན་པས་སྲིད་པ་ལས་མི་
གྲོལ་བར་བསྟན་ནས། དངོས་དང་དངོས་མེད་ཡོངས་ཤེས་པས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་གྲོལ།2

།ཞེས་དངོས་པོ་འཁོར་བ་དང་དངོས་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་སྲིད་པ་འཁོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་ཚེ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ཞེས་བཞག་གི །དེ་ལྟ་མིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་དང་ཕུང་པོ་ཕྱི་མ་མི་སྐྱེ་བས་འཇོག་ན་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཕུང་པོ་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་གང་ཡང་མི་འཐད་ཅེས་འགོག་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ཐེག་དམན་གྱི་མྱང་འདས་སྟོན་པའི་ལུང་གི་དོན་དུ་ཡང་འཆད་པས་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གཞུང་ལྷག་མ་རྣམས་གསུངས་སོ།།
རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། མངོན་མཐོའ་སྒྲུབ་བྱེད་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ཡིན་ ིལ། དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་སྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པ་གོམས་པར་བྱས་པས་ངར་འཛིན་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཕུང་པོའ་བདེན་འཛིན་མ་ཟད་བར་དུ་འཁོར་བ་མི་ལྡོག་ཅིང༌། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་མི་ལྟ་བའི་ཡང་དག་ ིཔའི་དོན་ཤེས་པ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ཡང་དགོས་པ་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་དོན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་དང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །དེ་བས་ན་འཕགས་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་དགག་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་འཇོག་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང༌། ཆོས་གང་ལ་ཡང་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༡ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༢ ཕྲེང་། ༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 53

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང༌། ཚུལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ཡང་མེད་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ལུང་དང་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཛད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་སོ་སོའ་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་བཤད་པ་ནི། འཕགས་ ིཔའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་བྱུང་མོད། འདིར་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་མཛད་ཅིང༌། སློབ་དཔོན་འདི་འཕགས་པ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་རྗེས་འཇུག་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པས། བོད་ཀྱི་བླ་མ་སྔ་མ་དག་ཡབ་སྲས་འདི་གཉིས་ལ་གཞུང་ཕྱི་མོའ་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འཕགས་པ་ལྷའི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་ ིདུ་གནས་མོད་ཀྱི་དངོས་སུ་རང་རྒྱུད་དང་ཐལ་འགྱུར་ཕྱེ་ནས་རང་རྒྱུད་འགོག་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་མཛད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་མཛད་ནས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ་ཞིང༌།
དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་མཛད་ནས། སངས་
རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ་བ་ལ་དགག་པ་མང་དུ་མཛད་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འདི་གཉིས་སོ་སོའ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་བོད་སྔ་མ་ ིདག་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ལེགས་ལྡན་གྱིས་རང་དགར་བརྩམས་པའི་གཞུང་རྩ་བ་དབུ་མ་སྙིང་པོ་དང་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང་བཅས་པ་ཡང་མཛད་དེ་རང་རྒྱུད་པའི་ལྟ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་དག་ཀྱང་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་མཛད་དེ། འདི་དང་ལེགས་ལྡན་གཉིས་ཀ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་རང་རིག་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ལུགས་

54 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སོ། །དེ་ནས་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་རང་རིག་ཡོད་པ་དང་ཤེས་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་ཀྱི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ་ནས་དབུ་མ་རྒྱན་མཛད་ཅིང༌། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བ་དང་སྒོམ་རིམ་གསུམ་དང༌། འཕགས་སེང་དང༌། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་དང༌། ཨ་བྷྱཱ་ཀ་ར་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ཞི་བ་འཚོའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའོ།།
དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་སྐྱོན་
བརྗོད་པ་རྣམས་ལེགས་པར་སྤངས་ཤིང༌། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་དམིགས་ཕུག་པའི་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་དེ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་པའི་ཕྱོགས་གཞུང་བཙུགས་ནས། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། རང་དགར་བརྩམས་པ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་མཛད་ཅིང༌། འཕགས་པ་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་པའི་གཞུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་གར་ན་རྩ་ཤེ་ལ་འགྲེལ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པར་གྲགས་ཏེ། ག་ལས་འཇིགས་མེད་དང༌། དེ་བ་ཤར་མ། གུ་ན་མ་ཏི། གུ་ན་ཤྲཱི། སྠི་ར་མ་ཏི། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད། ཟླ་བ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པའོ།།
ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་ཕྲེང་བ་ནི་དེ་བ་ཤར་
མས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཆར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་པར་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཤགས་ཀྱིས་བཤད་དོ། །ག་ལས་འཇིགས་མེད་འཕགས་པས་མཛད་པའི་རང་འགྲེལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བོད་མང་པོ་སྨྲ་བ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་པའི་འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་ལས། བཙུན་པ་འཕགས་པ་ལྷས་ཀྱང༌། ཉན་པ་པོ་དང་མཉན་བྱ་དང༌། །སྨྲ་པོ་འབྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་དཀོན། །དེ་ཕྱིར་མདོར་ན་འཁོར་བ་ནི། །མཐའ་ཡོད་མ་ཡིན་མཐའ་མེད་མིན།1

།ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ་དེ་མི་འཐད་དེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཤགས་ཀྱིས་རང་འགྲེལ་དུ་བྱས་པའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༥༣ ཕྲེང་། ༡༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 55
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་འགྲེལ་བཤད་དེ་མ་གཟིགས་སོ་སྙམ་དུ་དོགས་ན་ནི་རང་
ཉིད་ཤིན་ཏུ་གླེན་པ་གོ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་རང་འགྲེལ་ཡིན་ན་ནི་དྲངས་མ་ཐག་པའི་གནོད་བྱེད་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་གསུམ་ཀའི་འགྲེལ་པས་རྩ་ཤེའི་གཞུང་གི་ཆ་དུ་མ་ཞིག་སློབ་དཔོན་དང་མི་མཐུན་པའི་ལོག་པར་བཤད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་འགྲེལ་པ་དེར་ནི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགག་པ་མེད་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་ནས། དེའི་རྟགས་སྒྲུབ་པ་ལ། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང༌། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་དེ། དེའི་རྟགས་སྒྲུབ་པ་ལ།1

དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་ལ། བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན།2

།ཞེས་པས་གཞན་
སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བའང་མེད་པར་གྲུབ་པར་བཤད་ནས། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའི་རྩོད་པ། རྐྱེན་རྣམས་བཞི་སྟེ་རྒྱུ་དང་ནི།3

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་དང༌།
དེའི་ལན་དུ། བྱ་བ་རྐྱེན་དང་ལྡན་པ་མེད།4

།ཅེས་སོགས་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རྐྱེན་བཞི་པོ་
དེས་དངོས་པོ་ལ་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ལ་རྐྱེན་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་བཀག་ཅིང་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྐྱེན་ལའང་བྱ་བ་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པ་བཀག་པར་བྱས་པ་སོགས་གཞུང་གོང་འོག་གི་འབྲེལ་གོ་རིམས་འཆད་ཚུལ་འགྲེལ་པ་གཞན་གསུམ་ཀ་དང་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མི་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་ཆེས་མང་ཞིང༌། གཞུང་རིགས་པ་ཕྲ་ལ་རྟོགས་དཀའ་བ་དུ་མ་ཞིག་ནི་ཚིགས་བཅད་ལྷུག་པར་བཏང་ཙམ་ལས་ཅིའང་མ་བཤད་པའང་མང་བར་སྣང་ངོ་།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༡༠
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༡

56 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འདི་རང་འགྲེལ་ཡིན་ན་ནི་ཟླ་བས་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཆའང་
བླངས་པ་ཚུན་ཆད་ཡི་གེར་བཀོད་ཅིང་འཕགས་པའི་གཞུང་རྩོད་བཟློག་གི་རང་འགྲེལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ནས་ལུང་ཡང་དྲངས་པ་མང་བ་ལ་རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་སྨོས་པས་རང་འགྲེལ་དུ་མི་བཞེད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། འདི་ནི་འཕགས་པ་ལ་ཁ་གཡར་བའི་གཞུང་དང་འགྲེལ་པ་སོགས་སྔགས་ཀྱི་སྐོར་ལའང་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང༌། དེ་འདྲ་འཕགས་པས་མཛད་པར་འདོད་པའི་རྒྱ་གར་པའི་འགྲེལ་བྱེད་ཀྱང་བྱུང་འདུག་པ་ལྟར་འདིའང་དེ་དག་དང་འདྲ་སྟེ། ཚིག་དོན་གང་ལ་ཡང་རྣམ་པར་མི་དཔྱོད་པར་འགྲེལ་བཤད་གང་ཡང་རུང་བ་རེའི་ཚིག་ཙམ་རེ་མཐོང་བས་ཡིད་རྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལས་ཀྱང་རྟུལ་པོར་མཚོན་པ་ལས་གཞན་དུ་བརྟག་ཏུ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
འོ་ན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་སློབ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་
ཟེར་ན། བོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་ལ་གྲགས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་དངོས་སློབ་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་བརྗོད་པ་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་དེ་ལྟར་འདོད་མོད་ཀྱི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་འགོས་ལ་སོགས་པ་འདུས་པའི་བླ་མ་དག་འཕགས་པའི་དངོས་ཀྱི་སློབ་མར་བཞེད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས། ཀླུ་སྒྲུབ་སློབ་མ་ཟླ་གྲགས་ཡིན། །དེ་ལས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་ལ། །སངས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན།1

།ཞེས་དང༌། སྒྲོན་གསལ་ལས། སངས་
རྒྱས་ཀུན་གྱི་རིམ་གཉིས་གནས་ཀྱི་རྒྱས་བཏབ་དེ་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་ལས་རྙེད་པ། །ཁྱབ་བདག་དཔལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔར་བཏུད་དེ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་རིམ་བཞིན་བཤད།2

།ཅེས་དང༌། པཎྜི་ཏ་སྐལ་
ལྡན་གྲགས་པས་ཀྱང༌། དེ་ནི་དཔལ་ལྡན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལས་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། དེ་ནི་དཔལ་ལྡན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སློབ་མ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་བསྟན་གྱི་བརྒྱུད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་3

དང༌། བྲམ་ཟེ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ་ཞེས་པ་སཱ་ར་ཧ་པས་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་བཤད་པ་དང༌།
དེས་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་བཤད་པའི་ཚུལ་ཡང་སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས། ཀོང་ཀ་ནའི་གྲོང་ཁྱེར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༠༥༡ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༨༢༩ ཕྲེང་། ༦
3 ཞོལ། ཤོག ༣༩ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༢༧ བ ༣ བརྒྱུད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅེས་དང་།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 57

དུ། །དཔལ་གྱི་རི་བོའ་རྩེ་མོར་ནི། །སྐྱེ་བོས་དབེན་པའི་གནས་ཉིད་དུ། །དང་པོར་དེ་ལ་གནས་བྱས་ ིནས། །མི་དང་ལྷ་ཡི་བདག་པོར་མཚུངས། །མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་གསུངས་པ། །སྒྲ་གཅན་ཟིན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས། །ས་སྟེངས་འདི་ལ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །བརྙེས་པ་དེ་ལས་དེ་ཉིད་ནི། །ཐེག་ཆེན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཐོས་པས། །ས་ཐོབ་གཞན་གྱི་དོན་ལ་བརྩོན། །དཔལ་ལྡན་ཀླུ་སྒྲུབ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །དེ་ལས་དེ་ཉིད་རིན་ཆེན་ནི། །ཐོབ་པས་འཇིག་རྟེན་གསུམ་དུ་གྲགས། །འདུས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །ཟླ་གྲགས་གསལ་བྱེད་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག1

།ཅེས་གསུངས་ལ། མཁས་པ་བིཀྵཾ་ཀ་རའི་སློབ་མ་
པཎྜི་ཏ་ཀུ་མ་རས་ཀྱང༌། འདི་དག་གིས་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་སློབ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མན་ངག་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་བཤད་དོ།།
དེས་ན་གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་སྤྱོད་པ་པ་དང༌། ནཱ་རོ་པ་དང༌། མངའ་བདག་མཻ་ཏྲི་པ་དང་། ཨ་བྷྱཱ་ཀ་ར་དང༌། ཐུགས་རྗེ་དཔལ་ཞབས་དང༌། ཁ་ཆེ་ལག་སྨི་དང༌། ཐུབ་པ་དཔལ་བཟང་པོ་དང༌། སྐལ་ལྡན་གྲགས་པ་དང༌། ཀུ་མཱ་ར་དང༌། ཀུ་ལ་དྷ་ར་དང༌། ཏ་ཐཱ་ག་ཏ་རཀྵི་ཏ་དང༌། ལི་ལ་བཛྲ་སོགས་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་ཟླ་བའི་ཞབས་ལ་འཕགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་འཛིན་ལ། ཨ་བྷྱཱ་སོགས་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་མི་བཞེད་ཀྱང༌། ཟླ་བའི་ཞབས་ལ་མི་མཐུན་པའི་བསམ་པས་འགོག་པ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཛད་ཅིང༌། ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ་ཡང་འཇུག་པའི་གཞུང་ཅི་རིགས་པ་ཁུངས་སུ་འདྲེན་པར་སྣང་ལ། མཻ་ཏྲི་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཟླ་བའི་ལུགས་ལས་གཞན་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་མི་ཆུད་པར་བཤད་དོ།།
དེ་བས་ན་ཟླ་བའི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ལ་རྒོལ་བའི་སྤོབས་པ་ཆ་ཙམ་ཡང་མི་ནུས་པར་
གྲུབ་ཆེན་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་གཟུང་ནས། དེ་དག་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཟླ་བ་གྲགས་པ་འགོག་པར་སྨྲ་བའི་བླུན་པོ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་སྤངས་པ། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དག་ཀློག་ཙམ་ཡང་མ་བྱས་པར་ཕྲག་དོག་གི་གདོན་གྱིས་བསླད་པའི་བརྡོལ་གཏམ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ། བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་ལ་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པའི་ནག་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷས་ ིཡིད་བསྒྱུར་བའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བ་དག་གི་གཏམ་ལ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་བདག་ཉིད་ལེགས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༦ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༡༤

58 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སུ་འདོད་པ་དག་གིས་རྣ་བ་དགབ་པར་བྱོས་ཤིག།
བླུན་པོ་ཁ་ཅིག །ཟླ་བ་གྲགས་པ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་ཀྱང་བཀག་པས་ཟླ་
བ་གྲགས་པ་བཀག་པ་ལ་དེ་ཙམ་དུ་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། མ་བསད་པ་དང་ཕ་བསད་པ་སྔར་ཡང་མང་དུ་བྱུང་བས་ད་ལྟ་ལས་ངན་པ་དེ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་ལའང་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲོས་ལ་དམ་པས་སྨད་པ་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་ལོངས་ཤིག །སྔར་བྱུང་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་དེ། བོད་ལ་གྲུབ་ཐོབ་རྩོད་མེད་ལྟ་བུར་གྲགས་པའི་མན་ལུང་གུ་རུས་ཀྱང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལེགས་པར་བཀག་ཅིང༌། བཅོམ་ལྡན་རལ་གྲིས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཊཱི་ཀར། རང་གིས་རྣམ་འགྲེལ་དང་མཐུན་པར་འཆད་མ་ཤེས་པ་གང་བྱུང་དུ་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དོན་ནོར་བར་བཤད་དོ་ཞེས་དགག་པ་བྱས་ལ། བོད་སྔ་མ་མཁས་པར་གྲགས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཕར་ཕྱིན་འཆད་པ་ན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་ལ་ཡང་མདོ་དང་མ་1

མཐུན་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་
ཟུར་བྲིས་པ་སྣང་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་བབ་ཆོལ་བློས་མི་འཁྱུད་པ་ཐམས་ཅད་གྲགས་པ་ཆེན་པོ་དག་གིས་སྨྲས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་རང་ཉིད་སྤྱི་བརྡོལ་སྨྲ་བའི་ཟླ་གྲོགས་སུ་བཙལ་བར་བྱ་བ་ག་ལ་ཡིན། ལྐུགས་པའི་རིགས་པ་ངོ་སོར་མ་བྱེད་ཅིག།
ཁ་ཅིག་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རྩོད་ལྡན་གྱི་པཎྜི་ཏར་བྱས་ནས་ནཱ་རོ་པ་རྫོགས་ལྡན་གྱི་པཎྜི་ཏའོ་
ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། ནཱ་རོ་པས། སྒྲོན་མ་གསལ་བའི་རྗེས་འབྲངས་ནས། ཀླུ་སྒྲུབ་མན་ངག་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་འཕགས་པ་ལྷ། །ཀླུའི་བྱང་ཆུབ་ཤཱཀྱ་བཤེས། །ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི། །མན་ངག་རིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །བདག་གིས་བགྱིས།2

ཞེས་ནཱ་རོ་པ་རང་
གིས་ཟླ་བའི་རྗེས་འབྲང་དུ་ཁས་བླངས་པ་རྣམས་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲས་པའོ། །ཟླ་བ་གྲགས་པ་སྔགས་ལ་མ་ཞུགས་གོང་ངེས་དོན་མ་གོ་བར་སྔགས་ལ་ཞུགས་ནས་ངེས་དོན་གོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཆ་མེད་པའི་རྒྱུས་གཏམ་གྱིས་མཁས་པ་དག་ངོ་ཚ་བར་བྱེད་པའི་ཚིག་ཡིན་ཏེ། གསང་འདུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་སྒྲོན་གསལ་ལས། སེམས་ལས་དངོས་པོ་ཐ་དད་པར་གནས་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༠ ན ༣ མདོ་དང་མི་མཐུན་པའི། གཙང་། ཤོག ༢༨ ན ༦ མདོ་དང་མ་མཐུན་པའི།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༡༤༡༥ ཕྲེང་། ༡༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 59

ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཆོས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ། །ཆོས་ཉིད་འགའ་ཞིག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཆོས་ཉིད་མེད་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། །འདིར་གསུངས་པ། ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དབང་སོགས་རྣམས། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་རྣམས་དེ་ཀུན་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ། །རྫུན་དང་བདེན་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན།1

།ཞེས་པའོ། །ཞེས་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་
ཉིད་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཇོག་པ་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་དབུ་མའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བར་ཡང་ཡང་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཙམ་ལ་ཡང་མ་བརྟགས་པར། རང་ཉིད་ཅིའང་མི་ཤེས་པའི་ངང་ཚུལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་རིག་བཞིན་དུ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྨྲ་བ་ལ་འཛེམ་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་དག་ནི་དགག་ཡུལ་དང་དགག་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་
རྣམ་དབྱེ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་ཤིང༌། བློ་གྲོས་ཆོས་2

ཆེར་གཟུ་བ་དང༌། རང་དང་གཞན་གྱི་བློའ་ཚོད་ ིཟིན་པས། རང་དང་མི་མཐུན་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཆེན་པོ་དག་དངོས་སུ་འགོག་པ་ལ་རིངས་པར་མི་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་ཤཱནྟི་པས་རང་གི་ལྟ་བ་སེམས་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དབུ་མ་པར་བྱས་ནས་མི་འགོག་གི །ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀ་ལྟ་བ་སེམས་ཙམ་དུ་མཐུན་པར་སེམས་ཙམ་རྒྱན་དུ་བཤད་ལ། སྔོན་གྱི་གནས་བརྟན་ཆོས་སྐྱོང་ལྟ་བུའི་ཆེན་པོ་དག་གིས་ཀྱང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ལྷ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་སེམས་ཙམ་དུ་བྱས་ནས་བཞི་བརྒྱ་པ་ཡང་སེམས་ཙམ་དུ་བཀྲལ་བར་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ།།འོན་ཀྱང་ཤཱནྟི་པས། འཕགས་སེང་སོགས་ནི་དངོས་སུ་མིང་ནས་སྨོས་ཏེ་འགོག་ལ། ཨ་
བྷྱཱ་ཀ་ར་ལ་སོགས་པས་ནི་སེང་བཟང་དངོས་སུ་མིང་ནས་སྨོས་ཏེ་འགོག་ཀྱང་འཕགས་གྲོལ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྒོལ་བར་མི་ནུས་ཤིང༌། ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཟླ་བའི་ལུང་ཁུངས་སུ་འདྲེན་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ལྟར་རིམ་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང་ཞི་བ་ལྷ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༡༡༩༨ ཕྲེང་། ༡༣
2 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༣༨ བ ༦ བློ་གྲོས་ཆེས་ཆེར།

60 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཉིས་ལ་ནི་མཚན་ནས་དངོས་སུ་སྨོས་ནས་འགོག་པའི་རྒྱ་གར་བ་སུའང་མེད་ཅིང༌། རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་གང་ནའང་དེ་ལྟར་བྱས་ནས་བཀག་པ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་བོད་བླུན་པོ་དག་གི་དགག་ཡུལ་ནི་ད་ལྟ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྙེད་བཀུར་དང་འཁོར་འདུ་བ་སོགས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང༌། ད་ལྟ་ལུས་ལ་དབྱུག་པ་སོགས་ཀྱི་འགོག་བྱེད་མི་འབྱུང་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡ་མི་ང་བར་སྣང་ལ། དགག་བྱ་དེ་དག་འབྱུང་བར་མཐོང་ན་ཁྱིམ་པ་དག་གི་རིང་ལུགས་འཛིན་པ་ལ་ཡང་ངོ་མི་ཚ་བར་སྣང་བས། བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་དག་གིས་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིང་དུ་སྤང་བ་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ།།
དེ་ལ་བོད་ཀྱི་བླ་མ་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་དམ་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མིང་བཏགས་
པའི་དབུ་མ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་དང༌། སྒྱུ་མ་རིགས་གྲུབ་པའི་དབུ་མ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྣང་བ་ལ་བདེན་པ་བཀག་པའི་མེད་དགག་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་སྣང་སྟོང་ཚོགས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ཞི་བ་འཚོ་དང་འཕགས་སེང་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ལ་རྔོག་ལོའ་སྤྲིང་ཡིག་བདུད་རྩིའི་ ིཐིག་ལེ་ལས། དེ་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་ནི་རྨོངས་པ་ངོ་མཚར་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གོ་ཞེས་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་མད་དེ། སྣང་སྟོང་ཚོགས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས། དེ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་སུ་ཡང་མེད་ལ། དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ཏེ། བདེན་པས་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པར་སྣང་ལ། རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཆོས་ཅན་མྱུ་གུ་སོགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་བདེན་མེད་ཚོགས་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་པས། དོན་དམ་པ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་པར་དབུ་མ་རྒྱན་དང་དབུ་མ་སྣང་བ་གཉིས་ཀ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞི་འཚོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་བཞེད་དོ།།
ཕྱིས་ཀྱི་བོད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལེགས་ལྡན་དང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 61

པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་ཅིང་བློ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་སོགས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུའང་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་རང་རིག་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སེམས་ཙམ་པ་དང་མཐུན་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ལ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་སྡེ་1

སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུ་དང་ཡང་མི་བསྟུན་གྱི། འཇིག་རྟེན་པ་དང་སྒོ་བསྟུན་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་གྲགས་སོགས་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་པར་འཇོག་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་ཅིང་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ།།
ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་སྡེ་པ་
དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་སོགས་ཆེས་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱོགས་གཅིག་མཐུན་པས་མཐུན་པར་འཇོག་ན། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་དང་གྲུབ་མཐའ་མཐུན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་པ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་བསྟུན་པར་སྨྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་པ་དེ་གང་ལ་འདོད། སོ་སྐྱེ་ཙམ་ལ་འཇིག་རྟེན་པར་བྱས། འཕགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བྱས་པའམ། འོན་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རང་དགའ་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་པར་བྱས་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་སོ་སྐྱེའི་སྣང་ཚུལ་དང་ཞེན་ཚུལ་གང་དང་ཡང་མི་བསྟུན་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ལ་བདེན་སྣང་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དག་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་གང་བྱེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་རིགས་པས་བཙལ་བའི་སྒོ་ནས་མི་བྱེད་པ་ལྟར། ཐལ་འགྱུར་པ་ཡང་ཐ་སྙད་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པས་དེའི་ཕྱིར་སོ་སྐྱེ་དང་མཐུན་པར་སྨྲའོ་ཞེ་ན། ཚུལ་དེ་ཙམ་ཞིག་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སོ་སྐྱེ་ཁོ་ནའི་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་སློབ་པ་དག་གི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༡ བ ༣ འཇིག་རྟེན་གྲགས་སྔ་སྤྱོད་པའི།

62 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རོ། །འོན་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་དང་བསྟུན་པར་སྨྲ་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བྱེད་འཇོག་པ་དང༌། རང་རིག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཐ་སྙད་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་དག་ཕལ་ཆེ་བ་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་སུས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བོད་ཁ་ཅིག་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་སྒོ་བསྟུན་ནས་
འཇོག་གོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་དེ་དག་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཐ་སྙད་དུའང་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གང་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་སྣང་ལ། ཐལ་འགྱུར་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་དུའང་གཞི་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་དུ་མཚུངས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་པ་ཕྱི་དོན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་ཅིང༌། རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ལ། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་བ་ཙམ་ཞིག་མཚུངས་ཀྱང༌། ཐལ་འགྱུར་པ་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་ཐུག་ལ། ཐལ་འགྱུར་པ་བློ་རྣམ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་ཅིང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་བློ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་བོད་ཁ་ཅིག་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་འོག་མས་དོན་དམ་དུ་གང་འདོད་པ་དེ་གྲུབ་
མཐའ་གོང་མ་གོང་མས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་ལེན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ལུགས་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་གང་ཞིག་དོན་དམ་པར་སྨྲས་པ་དེ་ཉིད་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་པར་མི་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་གང་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་དོན་དམ་པར་སྨྲས་པ་དེ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། འདི་ལྟར་འཇིག་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 63

རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུགས་འདི་ནི་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། དོན་དམ་དཔྱོད་
པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་བཟུང་བ། དེ་འགོག་བྱེད་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། དགག་བྱ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ། སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཕེབས་ནས་ཇི་ལྟར་སྒོམ་ཚུལ། སྒོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་ལྔའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ངོས་མ་ཟིན་པར་འགོག་པའི་གཞན་ལུགས་དགག་པ། རང་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་བྱ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་དགག་བྱ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཐོག་མར་ངེས་དགོས་ཏེ། དགག་བྱའི་སྤྱི་མ་ཤར་བར་དེ་དགག་པའི་བཀག་པའི་སྤྱི་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན།2

།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་དགག་བྱའི་ཚད་
ལེགས་པར་མ་ཟིན་ན། ཡང་ན་དགག་མི་དགོས་པ་ཡང་བཀག་པས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་ལ། ཡང་ན་དགག་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཕྲ་མོ་ནས་མ་ཁེགས་པས། བདེན་འཛིན་འགའ་ཞིག་གི་འཛིན་སྟངས་ལ་གནོད་པ་མ་མཐོང་བར་ལྷག་མ་ལུས་ཏེ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཁྱབ་ཆེས་པ་དགག་པ་དང༌། ཁྱབ་ཆུང་བ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ད་ལྟའི་དབུ་མ་པར་ཁས་འཆེ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ན་རེ། དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པས་ནི། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར། རིགས་པས་བརྟགས་ན་དཔྱད་བཟོད་པའི་ཆོས་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ་ལོ། །མེད་ན་རིགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༠༦ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༩ ཕྲེང་། ༡༠

64 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པས་མི་ཁེགས་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་ཡང༌། ཡོད་མིན་མེད་མིན་གཉིས་ཀ་མིན། །གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་མིན་པ་མིན། །མཐའ་བཞི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡི། །དེ་ཉིད་དབུ་མ་པ་ཡིས་རིག1

།ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ངེས་དོན་གྱི་གཞུང་ཕལ་ཆེ་བ་ནས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་མུ་བཞི་ཀ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིར་མ་འདུས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ཡོད་པས་རྣམ་པར་མི་གྲོལ་ཏེ། །མེད་པས་སྲིད་པ་འདི་ལས་མིན།2

།ཞེས་པ་དང་། ཡོད་པ་པ་ནི་བདེ་འགྲོར་འགྲོ། །མེད་པ་པ་ནི་ངན་འགྲོར་འགྲོ། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཐར་པར་འགྱུར།3

།ཞེས་པ་དང༌། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་
པར་ལྟ། །དེ་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། །མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ།4

།ཞེས་དང༌། འཕགས་
པ་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྲུང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་གོ །མེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཐའ་གཉིས་སོ།5

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་མཐར། ཡོད་དང་
མེད་པ་འདི་ཡང་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །གཙང་དང་མི་གཙང་འདི་ཡང་མཐའ་ཉིད་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ནི་ཡོངས་སྤངས་ནས། །མཁས་པས་དབུས་ལའང་གནས་པར་ཡོང་མི་བྱེད།6

།ཅེས་
གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་དེ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུས་གང་དུ་ཡང་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྩ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད། །སྟོང་པའང་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །སྟོང་མིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །སྟོང་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར།7

།ཞེས་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པས། གང་དུ་གཟུང་ཡང་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད་པར་ཁས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༦༡༥ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༡ ཕྲེང་། ༡༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༣ ཕྲེང་། ༡༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༡ ཕྲེང་། ༡༥
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༤ ཤོག ༣༦༠ ཕྲེང་། ༡༦
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༥ ཕྲེང་། ༣ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 65

ལེན་ན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ནམ། ཚད་མས་གྲུབ་ནས་ཡོད་པར་སྨྲ། དང་པོ་ལྟར་ན་རིགས་པའི་ཚུལ་ལས་འདས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པའམ། འོན་ཏེ་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཏིང་
ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་མིན། །ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་ཚད་མ་མིན། །གལ་ཏེ་དབང་པོ་འདི་དག་ཚད་ཡིན་ན། །འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་སུ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ།1

།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་བཞི་པོ་འདིར་ཁ་ཚོན་ཆོད་དམ་མ་ཆོད། མ་ཆོད་ན་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་འགོག་པ་ན་བཞི་པོ་འདིར་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་འགོག་པ་འགལ་ཞིང༌། ཆོད་ན་བཞི་པོ་གང་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཇུག་པ་ལས། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་རིགས་མིན་པའི། །རིགས་དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར།2

།ཅེས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེས་དེ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་
ཁེགས་པ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་
སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན།3

།ཞེས་གསུངས་པས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་
དོན་དམ་པར་མེད་པས་མེད་པའི་གོ་མི་ཆོད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཤིང་ཡོད་པར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༤ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༨
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༨ ཕྲེང་། ༦

66 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། གང་ཟག་ལ་མི་1

རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པ་དང༌། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། དྲང་དོན་ལ་མི་
རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྟོན་པ་བཞི་གསུངས་པ་འདི་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད། དོན་དམ་ངེས་དོན་ལ་མེད་པས་མེད་པའི་གོ་མི་2

ཆོད་པའི་ཕྱིར། ངེས་དོན་ལ་མི་རྟོན་དྲང་
དོན་ལ་རྟོན་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་པའི་ངོར་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད། ཡེ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་ངོར་མེད་པས་མེད་པའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་རྣམ་ཤེས་ལ་རྟོན་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་སྨྲ་བར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་སྨྲ་ཞིང༌དེ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད་དམ་མི་ཆོད་ཅེས་དྲིས་པ་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་གོ་མི་ཆོད། ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་གང་གིའང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་འདྲི་ན། བདེན་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་ཡོད་པ་ཕུང་སུམ་པ་མི་སྲིད་ཅེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་དོ།།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་
གཙོ་བོ་བཀག་པར་བསྟན་པ་དང་། རིགས་པ་དེ་དག་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། དེ་ལུགས་དེས་ཇི་ལྟར་བཀག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་བསགས་ཤིང༌། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བ། །དམ་པ་གཉིས་ནི་ཐོབ་པར་ཤོག3

།ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཆོས་སྐུ་དང་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཟུང་དུ་ཆུད་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་
1 ཞོལ། ཤོག ༤༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༣༡ བ ༥ གང་ཟག་ལ་མི་བརྟོན་ཆོས་ལ་བརྟོན་པ་དང་། ཞོལ་གཙང་གཉིས་རྟོན་
ལ་སྔོན་འཇུག་འདུག
2 ཞོལ། ཤོག ༤༥ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༡ བ ༦ མེད་པའི་གོ་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༦ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 67

གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་གསོག་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ཚོགས་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་གསོག་པ་ལ་ནི། གཞིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཞིག་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ལ་རག་ལས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། རྒྱུ་སོ་སོ་བ་ལས་འབྲས་བུ་སོ་སོ་བ་མ་འཆོལ་བར་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྙེད་པ་ཞིག་མེད་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་པ་ལ་སྙིང་ནས་གུས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལས་འདོད་བྱའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ལ་གཏིང་ནས་ངེས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་གང་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་རྡུལ་ཙམ་མེད་པར་ངེས་པ་རྙེད་པ་མེད་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སོགས་འདོད་ཀྱང་གསོག་མི་ནུས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་ངེས་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་གསོག་པའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་ལྡན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཁེགས་པ་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་ངེས་པ་མ་རྙེད་ན་ཚོགས་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་གསོག་པར་ནུས་པའི་གོ་སྐབས་མེད་ཅིང༌། རང་ལུགས་ལ་རྒྱུ་འབྲས་གང་ཡང་ཁས་བླངས་མེད་པར་རེ་ཤིག་གཞན་ངོར་ཁས་ལེན་པ་སྐད་བྱེད་ཀྱི་རིང་ལ་ཚོགས་གསོག་ཚུལ་ཡང་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གཏིང་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་ངེས་པ་རྙེད་པ་དེ་ལ་ནི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་གསུངས་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ལ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་ནི་སྐབས་འདིར། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དངོས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་འཇོག་མ་ཤེས་པར། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན་དེ་ནས་ལྷག་མ་ལུས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་གཏན་ནས་མ་གྲུབ་དགོས་པས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཆད་པར་འགྱུར་ལ། འོན་ཏེ་འབྲས་བུ་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་ན་ནི་

68 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡུལ་རང་སྟེངས་ནས་གྲུབ་དགོས་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་བསྟན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའོ། །ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པས་ལྟ་བ་དེ་མ་བོར་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལྟ་ཞོག་ཐར་པའང་ཐོབ་པའི་ཐབས་མེད་པས། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ། །དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས། །བདེན་གཉིས་ཉམས་ལ་ཐར་པ་གྲུབ་ཡོད་མིན།1

།ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ།།
དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་ཀྱང༌། ཐ་སྙད་དུ་
ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་འགལ་མེད་དུ་འཇོག་མ་ཤེས་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དེ། ལྟ་བ་དེ་མ་བོར་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གང་གིའང་འཕགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཞེས་བསྙད་པ་ཕྲ་ཞིང་ཡངས་ལ་ཞིབ་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་འདི་དག་གིས་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་བཤིག་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང༌། ཚུལ་དེ་ལ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་པ་མི་འགལ་བར་མ་ཟད་ཀྱི། བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བྱ་བྱེད་བཞག་ཏུ་རུང་བར་ངེས་པ་དྲངས་ཏེ། རྒོལ་བ་གཞན་དག་སྟོང་པ་ཉིད་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་དེ་ཐལ་འགྱུར་པས་སྟོང་པ་ཉིད་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ངེས་པ་དྲངས་པས། བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བར་མ་ཟད་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཕན་ཚུལ་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་གྲོགས་སུ་སོང་ནས། ངེས་པ་བླ་ན་མེད་པ་དེ་འདྲ་བའི་རླུང་ཤགས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པའི་ཚོགས་གཉིས་མ་ཚང་བ་མེད་པའི་གཟིངས་ལ་ཞོན་ཏེ། སྐུ་གསུམ་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འདིས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་རངས་པར་གྱུར་ཏེ། རང་གི་སྟོན་པ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་གཞན་གང་ལས་ཀྱང་རྨད་དུ་བྱུང་བ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྟེན་འབྲེལ་མི་འགལ་བར་གསུང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྨྲ་བ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༧ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 69

མཆོག་ཏུ་གྱུར་པར་བསྔགས་པ་མཛད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྟེན་འབྱུང་དག །དབུ་མའི་ལམ་དུ་དོན་གཅིག་པར། །གསུང་མཆོག་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡི། །སངས་རྒྱས་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚུལ་འདི་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ།།
གཉིས་པ་དེ་ལུགས་དེས་ཇི་ལྟར་བཀག་པ་ནི། དེ་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཡང་
ཁྱོད་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འཇོག་པ་འཐད་པ་དེ་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ། ཁྱེད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཡོད་པ་མིན་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ལྟར་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད།2

།ཅེས་པ་
བཟློག་ནས་སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་ཁྱབ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་མིན་ཞིང་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་རྟེན་འབྲེལ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དངོས་སྨྲ་བས་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པར་བསམས་ཏེ། གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་
སྟོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས། །ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐལ་བ་བརྒྱུད་མ་རྣམས་འཕངས་པ་ལ་ཁྱེད་ལྟར་ན་འདོད་
ལན་གདབ་པར་རིགས་པ་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ནི། གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས། །ཁྱེད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐལ་བ་རྣམས་ཕར་ལ་བཟློག་སྟེ་འཕངས་ནས་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ལན་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༠ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༩ ཕྲེང་། ༥
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༩ ཕྲེང་། ༧

70 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཏབ་ལ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་གང་ལ་བདེན་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་གང་ཡང་བཞག་ས་མེད་པ་དེ་ནི་བཟོད་པར་དཀའ་བའི་སྐྱོན་ཆེན་པོར་བསམས་ཏེ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀས་དེ་ལྟར་འཕེན་པ་ཡིན་པ་ལ། ཁྱེད་ཅག་གཞན་གྱིས་ཉེས་པ་མ་བརྗོད་པའི་གོང་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བྱེད་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་མ་སྨྲ་ཤིག །དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པས། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བ་ཡིན།1

།ཞེས་རྒོལ་བ་གང་གི་ལུགས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ་དེ་ལ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རུང་ལ། རྒོལ་བ་གང་གི་ལུགས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་རུང་བ་དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་རུང་བར་གསུངས་པ་དེ་ལ། ཁྱེད་ཅག་ལྟར་ན། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ།2

།དེ་ལ་ཐམས་ཅད་
རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་བཟློག་ནས་སྨྲ་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །ཐམས་ཅད་རུང་ཞེས་3

པ་ཡང་ཐམས་

ཅད་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པས། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་བདེན་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། གང་ལ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་རུང་བ་དེ་ལ། ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་སྨྲ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་རུང་བ་དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རུང་ལ། གང་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རུང་བ་དེ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་རྣམས་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་དུ་འགྱུར་གྱི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་མི་འབྱུང་བ་ནི་མིན་ནོ། །དེ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པས་སྟོང་པར་འགྱུར་རོ། །སྡུག་བསྔལ་ཡོད་ན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་ཀུན་འབྱུང་སྤངས་པ་དང་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་དང་ལམ་སྒོམ་པ་ཡང་རུང་ངོ་། །སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༡༦
3 ཞོལ། ཤོག ༤༧ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༣ བ ༤ ཐམས་ཅད་རུང་ཅེས་པ་ཡང་།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 71

ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་ནི་འབྲས་བུ་རྣམས་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་རྣམས་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དག་རུང་ངོ་། །འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དག་ཡོད་ན་ནི་ཞུགས་པ་དག་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དང༌། ཞུགས་པ་དག་ཡོད་ན་ནི་དགེ་འདུན་རུང་ངོ་། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ཡོད་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དམ་པའི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཡོད་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་དུ་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རུང་ལ། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དག་དང་དེའི་འབྲས་བུ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་རུང་བ་དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་འབྱུང་འཇིག་སོགས་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་མ་ཟད་བདེན་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། དངོས་པོ་
སྟོང་པ་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ། །ཚོགས་ལ་ལྟོས་རྣམས་མ་གྲགས་པ་ཡང་མིན། །ཇི་ལྟར་དེར་ནི་གཟུགས་བརྙན་སོགས་སྟོང་ལས། །ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་སྐྱེ་འགྱུར་ལྟར། །དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ན་ཡང༌། །སྟོང་པ་ཉིད་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།3

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ཆེས་མང་དུ་གསུངས་པ་དག་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་ནས་ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མར་ཡང་མི་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པའོ་ཞེས་རང་ལ་ཅོ་འདྲི་བར་མ་བྱེད་ཅིག།
གཉིས་པ་རིགས་པ་དེ་དག་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་རིགས་པས་དཔྱད་
བཟོད་མི་བཟོད་བརྟགས་པ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་དེ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་མ་བཟོད་པ་ལ་ཆོས་དེ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ཁེགས་མི་དགོས་ཏེ། ཆོས་དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༠༢ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༠༢ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༩

72 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་མ་རྙེད་པ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ཆོས་དེ་མེད་པར་རྙེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་དེ་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གཞལ་བ་ལ་ཚད་མ་དེས་ཆོས་དེ་མེད་པར་གཞལ་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཚད་མས་ཁྱོད་མེད་པར་གཞལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་མིག་ཤེས་ཚད་མས་མ་གཞལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཚད་མས་མེད་པར་གཞལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པར་ཐལ་ཞིང༌། ཆོས་གང་ཡང་ཡོད་མེད་གང་དུའང་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་སྨྲས་པ་དང་ཁས་བླངས་འགལ་ལོ།།
དེ་བས་ན་རིགས་པས་མ་རྙེད་པ་དང་མེད་པར་རྙེད་པ་ལ་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ། དེ་ཡང་དོན་
དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང༌། དཔྱད་པས་རྙེད་མ་རྙེད་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་སྣམ་བུ་སོགས་དང༌། ལྷས་སྦྱིན་མཆོད་སྦྱིན་སོགས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་རྣམས་ལ། མིང་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་མིང་དེ་གང་ལ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཁོ་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་པ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་ཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ན་རང་བཞིན་སེམས་པ་ལ་ཞུགས་པའམ། དོན་དམ་དཔྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའམ་ཐ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་དཔྱོད་པ་པོའ་བློ་ངོར་རྙེད་བྱུང་ན་ ིདཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་ཡང་དག་ཏུ་མ་སོང་ཞིང་རིགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་དེ་ཡང་ལོག་ཤེས་སུ་སོང་ལ་བློ་ངོ་དེར་རིགས་པ་དེས་རྙེད་པ་ལྟར་དོན་སྟེང་ན་གྲུབ་ན་མིང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མ་བཏགས་ཀྱང་དོན་ལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རིགས་པ་ཡང་དག་གཅིག་དུ་བྲལ་ལྟ་བུའམ། ཤིང་རྟའི་དཔྱད་པ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་བ་ལྟ་བུའི་ཚེ་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་གཅིག་ཐ་དད་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་རྙེད་ན། དེ་ནི་བུམ་པ་སོགས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་བཙལ་བ་ན་མ་རྙེད་པའི་དོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། བུམ་པ་སོགས་མེད་པར་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། བུམ་པ་སོགས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་བཙལ་བ་ན་མ་རྙེད་པ་དེ་བུམ་པ་སོགས་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་དོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 73

གྱི་བུམ་པ་སོགས་མེད་པའི་དོན་དུ་སོང་བ་ག་ལ་ཡིན། དེ་ལྟར་བཙལ་བ་ན་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པར་རྙེད་པ་དེ་ལ་ནི་བུམ་པའི་གནས་ལུགས་རྙེད་པ་དང་རང་བཞིན་རྙེད་པ་དང་དོན་དམ་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་བཙལ་བ་ན་བུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེ་བུམ་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྙེད་པ་ཡིན་ལ། བུམ་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ། བུམ་པའི་དོན་དམ་དང༌། བུམ་པའི་རང་བཞིན་དང་བུམ་པའི་གནས་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཡོད་མེད་སོགས་མུ་བཞིར་བཏགས་པ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ནི། མྱུ་གུ་དེ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་པས་མེད་པར་སྨྲས་ཤིང༌། མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པས་ཡོད་པར་སྨྲས་པ་ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མིན་པར་སྨྲས་ནས། སླར་ཡང་གཉིས་ཀ་མིན་པ་མིན། ཞེས་སྨྲས་པས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་སྨྲས་པ་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་གོ་བ་ཡིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་མི་གོ་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡོད་པ་རྣམ་པར་བཅད་པས་མེད་པ་ཡིན་པར་གོ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་མི་གོ་བ་བུད། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་པས་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་ནས་འགོག་པ་བུད། ཐལ་འགྱུར་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བ་སུའི་དམ་བཅའ་ཡིན་ཀྱང་དམ་བཅའ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་ཁྱད་པར་ཡེ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་གང་གི་ཡང་དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་ཡང་མི་སྲིད་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཟུར་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན་འགལ་བ་མི་སྲིད་པ་བུད། ཟུར་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གང་ཡང་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པ་བུད། ཁྱོད་ལྟར་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཡང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་། ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཡིན་མིན་གང་དུ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་མི་རིགས་པར་
ཐལ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་

74 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ན་ལན་ཅི་ཡོད། འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བྲལ་ཡིན་ཞེས་པ་དང༌། ཡོད་མེད་སོགས་བཞི་པོ་གང་ཡང་མིན་ཞེས་ཀྱང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་མྱུ་གུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་ཡིན་ན་མྱུ་གུ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང༌། སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང༌། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་སོགས་སུ་ཡང་རིགས་པ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པས། ཆོས་གང་ལ་ཡང་མཐའ་གཅིག་པའི་ངེས་པ་དྲངས་ས་གཏན་ནས་མེད་པར་གང་ལའང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་འབའ་ཞིག་སྙིང་པོར་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། ཡོད་པར་གཟུང་ན་རྟག་ལྟར་འགྱུར་ན། དངོས་པོར་གཟུང་བ་དང་མྱུ་གུ་ཡིན་པར་གཟུང་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐར་འགྱུར་བ་སོགས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལུང་ལས་ཀྱང་བསྟན་མ་བསྟན་མཚུངས་དགོས་ཏེ། ཡོད་དང་མེད་པ་འདི་ཡང་མཐའ་གཅིག་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཙང་དང་མི་གཙང་འདི་ཡང་མཐའ་ཉིད་ཡིན།1

།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་། གཞི་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་བརྟག་པ་
བྱེད་པས་ནི་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བརྟག་པ་བྱེད་རིགས་ན། མྱུ་གུ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། མྱུ་གུ་བུམ་པ་དང་ཀ་བ་གང་ཡིན་ཞེས་བརྟག་པ་བྱེད་པ་ལ་མི་རིགས་པ་ཅིའང་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སོགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་གང་ཡང་བྱ་ས་མེད་པར་ཐལ། ཕུང་སུམ་ལྡོག་པའི་འགལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆད་ལྟར་ཐལ། བདེན་མེད་དུ་གཟུང་ན་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་མེད་རིགས་པས་ཁེགས་པ་དང༌། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆད་ལྟར་སྨྲ་བ། སྔོན་མེད་པའི་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་བདེན་མེད་རིགས་པ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་འགོག་པ་སྨྲོས་ཤིག །དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་གོ་བ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་བཀག་ན་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། རྩོད་བཟློག་ལས། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་བཟློག་ན། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རབ་གྲུབ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༥ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 75

འགྱུར།1

།ཞེས་དང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་ཚིག་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་
རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་ན་ནི། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤཱ་རིའི་བུས་སྤྱན་རས་གཟིགས་
ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་མོ་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་པར་བྱ་བ་དྲིས་པའི་ལན་དུ། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟའོ།3

།ཞེས་གསུངས་
པ་དང༌། སྡུད་པ་ལས་ཀྱང༌། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་གྱུར་པ། །འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།4

།ཞེས་དང༌། འཇུག་པ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ཕྱིར་བདག་
དང་བདག་གིར་སྟོང་ལྟ་བས། །རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར། 5

།ཞེས་སོགས་
མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་6

གསུངས་པ་ལ། ཁྱེད་ཅག་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡང་ལྟར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་
བཟློག་སྟེ་མ་སྨྲ་ཤིག།
འོ་ན། མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར།7

།ཞེས་པ་དང༌།
རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང༌། བདག་དང་བདག་མེད་བལྟ་བ་དག །དེ་ཕྱིར་ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་བཟློག8

།ཅེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། སྟོང་མིན་མེད་པར་སྟོང་པ་ནི། །གང་ལས་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར།9

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། ལུང་གི་ཚིག་ཙམ་ཞིག་འདོད་པ་ཀུན་གྱི་
སྐྱབས་སུ་གྱུར་པ། ལུང་དོན་རིགས་པས་འབྱེད་པ་ལ་བློ་ཁ་ཆ་ཙམ་ཡང་མ་ཕྱོགས་པ་ཁྱེད་ལ་དེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༤༧ ཕྲེང་། ༡༧
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༢༩༨ ཕྲེང་། ༨
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༡༠
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༣༧ ཕྲེང་། ༢༠
6 ཞོལ། ཤོག ༥༡ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣༦ ན ༢ ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་གསུངས་པ་ལ། 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༦
8 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༧ ཕྲེང་། ༡༥
9 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༡༨ ཕྲེང་། ༡༧

76 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལྟ་བུའི་དོགས་པ་འབྱུང་བ་ནི་བདེན་གྱིས། འོན་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའང་མེད་དོ་ཞེས་ལུང་དོན་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་རྭ་མེད་མེད་དེ། རི་བོང་གི་རྭ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བདེན་གྲུབ་མེད་ན་བདེན་མེད་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཤིན་ཏུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཁྱབ་བྱེད་བདེན་གྲུབ་ཙམ་ཁེགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁྱབ་བྱ་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་
འགོག་པ་ཡིན་གྱི། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཁེགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་བཀག་པའི་བདེན་མེད་མེད་པར་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ན་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། སྟོང་མིན་མེད་པར་སྟོང་པ་ནི། །གང་ལས་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཇི་ལྟ་བུར་ན་ཅིག་ཤོས་ནི། །མེད་པར་གཉེན་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། སྟོང་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྩ་ཤེ་
ལས། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད། །ལྟ་ཀུན་ངེས་པར་འབྱིན་པར་གསུངས། །གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། །དེ་དག་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་
ལས། གང་དག་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་འདི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་དངོས་པོར་གདགས་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ན་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་བཟློག་ནུས་ཀྱི། གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་ལ་ནི་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མངོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༡༨ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 77

པར་ཞེན་པ་དེ་བཟློག་མི་ནུས་ཏེ། དཔེར་ན་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པ་དེ་ཉིད་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་མེད་པ་ཉིད་འཛིན་དུ་གཞུག་པར་ཇི་ལྟར་ནུས་པ་བཞིན་ཏེ།1

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
ཁྱེད་ལྟར་ན་དཔེ་དོན་འདི་ཡང་མི་འགྲིག་སྟེ། འགའ་ཞིག་གིས་ཁ་ཅིག་ལ་ནོར་བླང་ཞེས་
བྱས་པ་ལ། ནོར་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། ནོར་ཅིའང་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་སྐྱོན་མིན་གྱི་ཅིའང་མེད་པ་དེ་ནོར་དུ་གཟུང་ན་གང་ཟག་དེས་ནོར་མེད་པར་ངེས་སུ་གཞུག་པའི་ཐབས་མེད་པ་ལྟར། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་ནས་ཟློག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་འཛིན་ན་དེའི་བདེན་འཛིན་བཟློག་དཀའ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱེད་ལྟར་ན། ནོར་ཅིའང་མེད་པ་ནོར་དུ་འཛིན་པ་དང༌། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱོན་ཡིན་པར་མཚུངས་ཞེས་དཔེ་དོན་སྦྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་མང་དུ་སྨྲས་ཀྱིས། ཁྱོད་རང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་བཞི་ཀ་བཀག་པའི་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་འཆད་ཅེ་ན། སྔར་ལྟར་དངོས་འགལ་སྨྲས་པའི་ཉེས་པས་འཇིགས་ཏེ། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའང་མིན། དོན་དམ་པར་མེད་པའང་མིན། དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའང་མ་ཡིན། དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མིན་པའང་མིན། ཞེས་སྨྲ་བ་ལ་ནི་དངོས་འགལ་གྱི་ཉེས་པ་སོ་ན་གནས་ཏེ། དོན་དམ་པར་གཉིས་ཀ་མིན་པར་སྨྲས་པའི་རྗེས་སུ་དོན་དམ་པར་གཉིས་ཀ་མིན་པ་མིན་ཞེས་སྨྲས་པས་དོན་དམ་པར་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་ཡོད་པ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་
ཡིན། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་རྒུད་པ་ཅིའང་མེད་ཀྱི་མངོན་པར་མཐོ་བ་འབའ་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་འདྲ་བའི་འཁྲུལ་པ་རྣམས་ནི། ཡོད་ཅེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༩༤ ཕྲེང་། ༡༨

78 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བྱ་བ་རྟག་པར་བལྟ།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་དོན་མ་གོ་བའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པའི་མཐའ་དང༌། མེད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའི་2

ཁྱད་པར་

ཆེན་པོ་མ་རིག་པར། ཡོད་པ་གང་ཡིན་ཡོད་མཐར་གཟུང་བས་ཤིན་ཏུ་འཁྱམས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྤྱིར་མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་སའི་ཕྱོགས་གང་དུ་གོམ་པ་འཕྱན་ན་སྐྱེས་བུ་ལྷུང་ནས་ཉམས་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་གང་དུ་གཟུང་ན་འཛིན་པ་པོ་ལྟ་བ་ངན་པའི་གཡང་དུ་ལྷུང་ནས་ཕུང་བར་འགྱུར་བའི་གནས་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་ཡོད་མཐའ་དང་མེད་མཐའ་གཉིས་སོ།།
དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་དག་གིས་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང༌། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་
སོགས་པ་རྟག་དངོས་སུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་རྫས་སུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ཀྱང་རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དངོས་སྨྲ་བ་དག་གིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ནི་དངོས་སུ་དངོས་པོ་རྟག་པར་མི་སྨྲ་ཞིང༌། བློ་དེ་དག་གི་འཛིན་སྟངས་ལ་དངོས་པོ་རྟག་པར་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་། རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བུམ་པ་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དགོས་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་རང་བཞིན་སྤངས་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པ་འདོད་ན། རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྟག་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་ཤེ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག3

།ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་མེད་མཐའ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་དག་གིས། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་
པ་དང༌། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དང༌། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་གིས། བར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༡ ཕྲེང་། ༡༥
2 ཞོལ། ཤོག ༥༢ བ ༣ མེད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའི་རང་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༡ ཕྲེང་། ༡༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 79

སྲིད་མེད་པར་ལྟ་བ་སོགས་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་པར་མ་ཟད། དངོས་སྨྲ་བ་དག་གིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་རྒྱུན་ཆད་པར་ལྟ་བ་ཡང་ཆད་ལྟ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ཡོད་པ་དེ་བུམ་པའི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དེ་དུས་གཉིས་པར་རྒྱུན་ཆད་ན་གནས་ལུགས་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་པར་སྨྲས་པ་ན་རྟག་པ་རྒྱུན་འཆད་པར་སྨྲ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། རྩ་ཤེ་ལས། སྔོན་བྱུང་ད་ལྟ་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་
མཐར་ལྟུང་བའི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ཡོད་པར་གཟུང་བ་ཙམ་གྱིས་རྟག་ལྟ་དང༌། མེད་པར་གཟུང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པས། བུམ་པ་ཡོད་པར་གཟུང་བ་དང༌། རི་བོང་གི་རྭ་མེད་པར་གཟུང་བ་དང༌། ནམ་མཁའ་རྟག་པར་གཟུང་བ་དང༌། དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཇོག་པ་སོགས་སུ་གཟུང་བ་ལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་ན། སངས་རྒྱས་ལ་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་ཙམ་དང༌། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྟ་བ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བ་མེད་དོ་ཞེས་གཟུང་བའང་ཆད་ལྟར་ཧ་ཅང་ཐལ་ཆེས་སོ།།
དེ་ལྟར་ཡང༌། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག2

།ཅེས་
སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་ལྡོག་པ་མེད་པས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པས་རྟག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ལ། སྔོན་གནས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དངོས་པོའ་རང་བཞིན་ ིཁས་བླངས་ནས། ད་ལྟ་ཕྱིས་དེ་ཞིག་པས་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པས་ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་ལ། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཤླཽ་ཀ་ནི། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་འཆད་པའི་གཞུང་དུ་སྦྱར་ནས་ཚིག་གསལ་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༥༧ ཤོག ༢༡ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༡ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༢༥ ཕྲེང་། ༣
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༡ ཕྲེང་། ༡༦

80 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་མེད་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་པར། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ཉིད་རྒྱུན་ཆད་པའི་མེད་པར་གཟུང་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།
དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ཡོད་པ་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་པས།
དངོས་པོའ་ཡོད་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྩ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་དངོས་ ིརྣམས་རང་བཞིན་ལས། །ཡོད་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བྱེད་ན།དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཀུན། །རྒྱུ་རྐྱེན་མེད་པར་ཁྱོད་བལྟའོ།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། མེད་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ནི་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། ཚིག་གསལ་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་ན། འོ་ན་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་འདིས་བསལ་བར་འགྱུར་ལ། ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཁྱོད་མེད་པ་པའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་མེད་པ་པ་མིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་བཀག་ནས། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ལམ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འགྲོ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་མིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་དག་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པ་རྣམས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་སོ་ན་འདུག་པ་ཉིད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་བྱ་བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང། རང་བཞིན་མེད་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་བྱ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བདག་ནི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༦༦ ཕྲེང་། ༢༠

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 81

དངོས་པོ་མེད་པར་སྨྲ་བ་མིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་ཁྱོད་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཞིག་གམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་ཅི་སྨྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བའོ། །ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་གང་ཞིག་ཅེ་ན། རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་དོན་དང༌། སྒྱུ་མ་དང་སྨིག་སྒྱུ་དང་གཟུགས་བརྙན་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་སྤྲུལ་པ་དང་རྨི་ལམ་དང་མཚུངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་དོན་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བདག་མེད་པའི་དོན་ནོ།1

།ཞེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཡང་ཅི་འདས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་
མེད་དམ་མེད་དོ་ཞེས་དེ་སྐད་དུ་སུ་སྨྲ་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སེལ་བ་མིན་ནོ། །དེ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ནི། དེས་ན། དྲན་པ་ཞེས་བྱ་ལོག་པ་ཡི། །དོན་ལ་ལོག་པ་ཁོ་ན་འབྱུང༌།2

།ཞེས་སློབ་དཔོན་ཉིད་རྣམ་པར་འཇོག་པར་མཛད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དྲན་པའི་དམིགས་པ་ནི་
འདས་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་ན་ནི། དེའི་དྲན་པ་དེ་ཡོད་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཞིག་ན། གང་གི་ཚེ་འདས་པའི་དངོས་པོ་དེ་རང་བཞིན་མེད་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་དྲན་པ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ལོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་པའོ། །ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་གཞན་མིན་པ་སྟེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་ལོག་པའི་དོན་མིན་ནོ། །འདས་པའི་དངོས་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ནི་མིན་ཏེ། དྲན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་ཡང་མིན་ཏེ། རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་སུ་འཛིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གཏན་ནས་མེད་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པའི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ནས་གསུངས་སོ།།
ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་ལྟ་བ་ནི། ཇི་སྲིད་དུ་དངོས་པོ་དེའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༤༥༡ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༠༨ ཕྲེང་། ༡༩

82 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་ཡིན་པ་ཉིད་ལ། གང་གི་ཚེ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དངོས་པོ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་བོང་བུའི་རྭ་དང་འདྲ་བས་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་འདི་ཡི་མངོན་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིག་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་དངོས་སྨྲ་བས་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་ན་གཏན་མེད་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་གཟུང་བས་རྣམ་པར་འཁྱམས་པར་གསུངས་ལ། དེང་སང་གི་དབུ་མ་པ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་དངོས་སྨྲ་བ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་ན་མེད་དགོས་པར་འདོད་པར་སྣང་ལ། འོན་ཀྱང་དངོས་སྨྲ་བ་ནི་མཁས་པ་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་མི་འདེབས་པར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར༌ཁས་ལེན་ཅིང༌། དེང་སང་གི་དབུ་མ་པ་དེ་དག་ནི་ལས་འབྲས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་ལ། བླུན་པོ་དག་དེ་ཉིད་ལྟ་བ་མཐོ་བར་བྱེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་འགལ་མེད་དུ་འཇོག་མ་ཤེས་པར་མཚུངས་པ་ལ་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་མི་འདེབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དོ།།
དེ་ཡང་དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་ལ་མེད་པ་པ་དང་མཚུངས་པར་རྒོལ་བ་ལ། དཔལ་ལྡན་
ཟླ་བས། མེད་པ་པ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པས་སྐྱོན་ཆགས་ལ། ངེད་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་མ་གསུངས་ལ། མེད་པ་པ་མེད་པར་སྨྲ་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་མེད་པར་མི་སྨྲའི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་མ་གསུངས་ཀྱི། དབུ་མ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲའི་མེད་པར་མི་སྨྲ་ལ། མེད་པ་པ་ནི་དེ་ལྟར་མི་སྨྲའི། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང༌། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་སྨྲའོ། །དེའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། འདིར་ཁ་ཅིག་དབུ་མ་པ་ནི་མེད་པ་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་དང་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་ལ། མེད་པ་པ་དག་ཀྱང་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་མེད་པ་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་རྒོལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མིན་ཏེ་དབུ་མ་པ་དག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བ་ཡིན་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་འདི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༤༧ ཕྲེང་། ༩

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 83

ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །མེད་པ་པ་དག་གིས་ནི་དེ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་པ་མིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་འདིའི་དངོས་པོའ་རྣམ་པ་རང་ ིབཞིན་གྱིས་དམིགས་ནས། དེ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང༌། འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་མ་མཐོང་ནས། འཇིག་རྟེན་འདིར་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་དང་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་གཞན་དག་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྟ་བའི་ཆ་དེ་དབུ་མ་པ་དང་མེད་པ་པ་
མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། རྒྱང་པན་གྱིས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་གཏན་མེད་ཀྱི་དོན་དུ་གཟུང་ལ། དབུ་མ་པས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་གིས་དངོས་པོའ་ིརང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རེ་ཤིག་ལྟ་བ་འདིའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མེད་དེ། དབུ་མ་པ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་དག་གིས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་པ་ཉིད་དོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིས་ནི་ཐ་
སྙད་དུའང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མིན་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེས་ཡོད་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་དག་རྒྱང་པན་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །དེ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་བསྟེན་པ་གང༌། །ངོ་མཚར་ལས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །རྨད་བྱུང་ལས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང༌།3

།ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། ལས་འབྲས་དང་སྟོང་ཉིད་མི་འགལ་བར་འཇོག་ཤེས་པ་འདི་ཡ་མཚན་པའི་གནས་ཡིན་ཞིང༌། འདི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བའི་དོན་གྱིས་ཐུབ་པ་ཉིད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དཀའ་བས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དཀའ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༨༧ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༨༨ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༦ ཕྲེང་། ༡༩

84 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དཀའ་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཆོས་འདི་ཟབ་ཕྱིར་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །ཤེས་པར་དཀའ་བར་ཐུགས་ཆུད་དེ། །དེས་ན་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ནས། །ཆོས་བསྟན་པ་ལས་ལོག་པར་གྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེ་ལྟ་མིན་པར་ཤེས་པ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གང་དུ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་ལྟར་
སྣང་འགའ་ཞིག་གིས་བཙལ་བ་ན་ཆོས་གང་ལའང་འདི་ཡིན་མ་རྙེད་པ་ན། དཔྱོད་མཁན་གྱི་བློ་དེ་ལ་བལྟས་པས་དེ་ལའང་ངོས་གཟུང་ཅིའང་མ་རྙེད་པས། ཆོས་གང་ལའང་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་ངོས་གཟུང་ཅིའང་མེད་པའི་ངང་ལ། བློས་གང་དུའང་མི་འཛིན་པར་འཇོག་པ་འདྲ་བ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སླ་བས་དེ་འདྲ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཆོག་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བར་ག་ལ་གསུངས། ཚུལ་དེ་ཆེས་རྟོགས་པར་སླ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་ཡང་དོན་འདི་རྟོགས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་བྱུང་སྣང་སྟེ། རེ་རེ་ནས་བརྗོད་ཀྱིས་ག་ལ་ལང༌། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་དུ་ཐོས་པ། རིགས་པའི་ཚུལ་ལ་སྦྱངས་པར་རློམ་པ། ཟབ་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མན་ངག་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་པ། འཆད་པའི་ཚེ་གྲུབ་མཐའ་མི་མཐུན་པ་ཆེས་ཆེར་ཆེ་བ། རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་དང༌། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་སོགས་པ་ཇི་འདྲ་བའི་རྩོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཟབ་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར། མ་གི་ཅིའང་མ་བསླབས་པའི་བླུན་སྒོམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང༌། མཁས་པ་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཆེན་པོའ་ཉམས་ ིལེན་དང༌། སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ཟབ་མོ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་པ་ཕྱིན་ཆད་ཐམས་ཅད། ཡུལ་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ལ་བློས་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པར་འཇོག་ཟེར་བ་འདིར་ཁ་འཆམས་ནས་འོང་བ་འདི། དབང་པོ་རྣོན་པོས་བལྟས་ན་ཤིན་ཏུ་འཚང་ཆེ་བ་ཡིན།
བོད་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་གྲགས་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཡང༌། སྔོན་འགྲོའ་དམིགས་པ་དང་ལུས་གནད་ ིདང་འཁྲུལ་འཁོར་སོགས་འདྲ་མིན་མང་པོ་བཅོས་ནས་ཁྲིད་རིགས་མང་པོར་ཕྱེ་བ་མ་གཏོགས་ངེས་དོན་སྒོམ་ལུགས་ལ་ཁྱད་ཅིའང་མི་སྣང་ཞིང༌། མཁས་པར་གྲགས་པ་དག་གི་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཅི་ཙམ་ཕྱེ་ཡང༌། ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དུས་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ལྟར་མི་སྒོམ་པར། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༨ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 85

སྒོམ་དུས་ཅིའང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་སྒོམ་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་གི་ལུགས་གྲ་མ་ཆག་པར་འོངས་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྣང་ངོ་།།
དེའི་ཕྱིར་ཅིའང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་གནས་ལུགས་སྒོམ་པར་གཟུང་བས་ནི་བདག་མེད་
པར་ཡང་སྒོམ་དུ་མི་རུང་བར་འཁྲུལ་ནས། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་བཀག་སྟེ་བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཅིའང་མི་གནོད་པའི་ཉམས་ལེན་འདི་ལྟ་བུ་ལ་འབད་པས་རང་ཅག་བོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས། ཚེ་རིལ་པོ་འབད་ནས་གནས་ལུགས་བསྒོམས་པར་རློམས་ཀྱང༌། བདག་འཛིན་ཁ་བྲི་བ་ཙམ་ཡང་མི་འོང་བ་འདི་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་བའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཐོས་པའི་ཚེ་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་དགག་སྒྲུབ་ཅི་ཙམ་གྱི་མཁས་པ་དག་ཀྱང༌། ཟབ་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་ཅིའང་ཡིད་ལ་མ་བྱེད་ཅིག།།གང་ལའང་ངོས་གཟུང་འདུག་གམ་ལྟོས་དང༌། ཞེས་སྒོམ་པ་བླུན་པོ་ཞིག་གིས་བསྟན་པ་ལ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདི་ཁོ་ནའོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ཆེས་དེ་མ་ཐག་རྙེད་ནས་རིག་པའི་གནས་ལ་དཔྱོད་པ་དེ་མ་ཐག་འདོར་བར་འགྱུར་བ་འདི་ཡང༌། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་དང་ཐོས་པ་ལ་ཇི་ཙམ་སྦྱངས་ཀྱང་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་བའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །གནས་ལུགས་སྒོམ་པའི་ཚེ་ཅིའང་ཡིད་ལ་བྱར་མི་རུང་བར་འདོད་པས་ནི། གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ་བདག་མེད་དུའང་གཏན་ལ་དབབ་ཏུ་མི་རུང་བར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་དབབ་ཏུ་ཡང་མི་རུང་བར་ཁས་བླང་དགོས་ཤིང༌། ཉེས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་མོད་ཀྱི་འདིར་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་ལ། འདི་ལྟར་གཟུང་བས་སྦྱིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བྱ་དགོས་པས་སྤང་བྱར་འཛིན་པ་དང་སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་རིམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་བལྟ་བ་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་རྣམས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། གང་དུ་ཡང་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་ལྟ་བ་འདི་ལས་ཐ་ཆད་པའི་གནས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་བློ་ལ་མུ་གསུམ་ཡོད་དེ། བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང༌། བདག་མེད་པར་འཛིན་

86 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་དང༌། དེ་གཉིས་གང་དུའང་མི་འཛིན་པའོ། ། དང་པོ་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོར་བློ་གཉིས་པ་དེ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་བསྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་བྱེད་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་ངེས་པ་འདྲེན་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཅིང༌། །བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད།1

།ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་
མིན་པར་བདག་འཛིན་གྱིས་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་ལ་བདག་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བློ་འགྲོར་མ་བཅུག་པ་ཙམ་གྱིས་ཅིའང་མི་གནོད་དེ། དཔེར་ན་ལམ་དུ་ཆས་པའི་མི་ཞིག་ཆོམ་རྐུན་གྱིས་འཇིགས་པ་ལ། ཆོམ་རྐུན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིད་ཆེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོམ་རྐུན་མེད་པར་ངེས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེས་ན། ཆོམ་རྐུན་གྱིས་འཇིགས་པའི་བློ་དེ་སེལ་བར་ནུས་ཀྱི། ཆོམ་རྐུན་ཡོད་མེད་གང་དུའང་མ་གཟུང་བ་ཙམ་གྱིས་འཇིགས་པའི་བློ་དེ་སེལ་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།
བློ་མུ་གསུམ་པ་འདི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་ལ་ནི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་
ཏེ། ད་ལྟ་ལྟ་བ་ཅིའང་མི་ཤེས་པའི་བླུན་པོ་ལ། ཅིའང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་གསལ་ལེ་ཧྲིག་གེ་ཞོག་ཅིག་ཅེས་བསྟན་པས་ལེགས་པར་སྒོམ་ཤེས་པ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། བདག་ཡོད་མེད་གང་དུའང་མི་འཛིན་པ་དང༌། གང་དུ་གཟུང་ཡང་སྤང་བྱར་འདོད་པ་འདི་འདྲ་བ་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒོམ་དང་ཁྱད་ཅིའང་མེད་པས། སྔོན་ཆད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མ་མྱོང་བའི་སེམས་ཅན་སུའང་མི་སྲིད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་མ་བསྒོམས་པ་དང་བདག་མེད་བསྒོམས་པའི་ཁྱད་ལེགས་པར་ཕྱེད་པར་གྱིས་ཤིག།།འོ་ན་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་ལྟ་བ་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕེབས་མི་དགོས་ཏེ། ལྟ་བ་རིགས་པས་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་ཀྱང་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་གཟུང་བས་ཆོག་པ་མྱོང་བས་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། བདག་མེད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་པར་འདོད་ཀྱི། བདག་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཙམ་རིགས་པ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པར་མི་འདོད་ལ། བདག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ནི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་གཅོད་དགོས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་མ་སྐྱེས་པར་མོས་ནོས་ཙམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 87

གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིད། །གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོའ་ཕྱིར། །འདི་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དབེན་པ་ལ། །འཇུག་ཅེས་བྱ་བར་ཤེས་པ་ཡིན། ི 1

།ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།
འོ་ན་བླ་མ་དམ་པའི་གསུང་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དབང་གིས། འདི་ཉིད་འདི་ལྟར་གསུངས་པ་
ལས་ན། གདོན་མི་ཟ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ལྟ་བ་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པ་བདེན་ཀྱང༌། དེ་ནི་དད་པས་འཇུག་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཙམ་ཡིན་གྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་དོན་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་གང་ལས་སྐྱེས་པ་སྨྲ་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་བླ་མའི་ཚིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཚིག་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་དེ་ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་དེའི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་ཀྱི་བར་དུ་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་བཟློག་ཕྱོགས་སུ་དམ་འཆའ་བར་མི་འགྱུར་དགོས་པ་ལ། བླ་མ་གཞན་དེ་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ལ་དད་པ་སྐྱེས་པ་ན། ཡང་དེའི་ཚིག་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་སྔ་མ་དེ་འདོར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེའི་ཕྱིར་བླ་མའི་ཚིག་ཙམ་ལ་ཡིད་ཆེས་པས་དྲངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་
པའོ་སྙམ་པའི་བློ་དེ་ལེགས་པར་གོམས་ན། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་དབལ་ཅུང་ཟད་བྲི་བ་ཙམ་སྲིད་ཀྱི། བདག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་ལ་གནོད་པ་ཅིའང་མི་བྱེད་དོ། །དེ་བས་ན་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་དག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་བདག་མེད་པ་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ངེས་པ་དྲངས་ནས། ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་གཤགས་སྦྱོང་བ་ལྷུར་ལེན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་སོང་བར་བྱས་ཏེ། སྒོམ་པའི་ཡན་ལག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ལེགས་པར་བསྒོམས་ནས་བདག་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་གཞོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཆོས་གང་ལའང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་རིགས་པས་འགོག་གི །ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་མི་འགོག་པའི་ཁྱད་པར་འདི་མ་ཤེས་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་ལྟ་བ་ངན་པའི་གཡང་དུ་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཁྱད་ཕྱེད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༤ ཕྲེང་། ༥

88 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེ་ལྟར་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་མེད་པས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་འདི་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་གྱུར་ན་ནི་དེའི་ཚེ་འཐད་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་ཆེས་གསལ་བར་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པར་འགྱུར་ན། དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ།1

།ཞེས་དང། ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གལ་ཏེ་མིག་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་མི་སྲིད་ན་དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ནི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་བཞག་ཅེ་ན། ཅི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་གམ། གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པར་བཀག་པ་བསྒྲུབས་པས་དེ་ཇི་ལྟར་མ་བཀག་ཅེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་གི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ནི་རང་བཞིན་ཚོལ་བ་ལྷུར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་འདིར་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་འགོག་གི །མིག་ལ་སོགས་པ་བྱས་ཤིང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཉིད་ནི་མི་འགོག་གོ །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པས་གང་ཞིག་གི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཉིད་དུ་བསྙད་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ།2

།ཞེས་དང༌།
སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཀྱང༌། རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་ཉི་ཤ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྨྲས་པ། གལ་ཏེ་དུས་ཀྱང་མེད་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དང་ཚོགས་པ་ཡང་མེད་ན་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་ནི་མེད་པ་པར་3

སྨྲ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བཤད་པ། མིན་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཁྱེད་དུས་ལ་སོགས་པ་དག་ངོ་
བོ་ཉིད་ལས་ཡོད་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་དག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་ནི་གྲུབ་བོ།4

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲའི་མེད་པར་མི་སྨྲའོ་ཞེས་
འགྱུར་འཆོས་པ་ལ་ནན་ཏན་བསྐྱེད་ཀྱང་སྙིང་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཚིག་གསལ་གྱི་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་བཅས་ཏེ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ནི། ཁོ་བོ་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༤༡༦ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༤༠༧ ཕྲེང་། ༡
3 ཞོལ། ཤོག ༥༨ ན ༦། མེད་པ་ཡང་སྨྲ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། གཙང་། ཤོག ༤༡ བ ༧ མེད་པ་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༥༧ ཤོག ༦༨༠ ཕྲེང་། ༡༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 89

ཅག་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ཡང་མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ཅིང༌། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །འོ་ན། མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་མིན།1

།ཞེས་སོགས་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན།
དེ་དག་གི་དོན་ནི་ཁྱེད་འཆད་པ་ལྟར་བྱས་ན་ཁྱབ་པ་ཆེས་འགལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མིག་ཤེས་དང་ཉན་ཤེས་སོགས་གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། འཕགས་ལམ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཞེས་བཤད་པར་སོང་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དོན་དམ་འཇལ་བྱེད་དུ་དོན་མེད་པར་འགྱུར། ཞེས་ཟེར་དགོས་པས་འགལ་ཁྱབ་མདོའ་དགོངས་པར་མ་འཆད་ཅིགི །
དེས་ན་མདོ་དེའི་དོན་ནི་མིག་ཤེས་སོགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་འཕགས་ལམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བྱེད་དུ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བའང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། གཞུང་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གནོད་པ་མེད།2

།ཅེས་གསུངས་ཤིང༌། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་
ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་པ་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཡང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་ན་དེ་ལྟ་ཡིན་དང༌། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི།3

།ཞེས་སོགས་གསུངས་ནས། དེའི་ཕྱི་འགྲེལ་དུ། མིག་ལ་སོགས་པ་དག་4

ཁོ་ན་ཉིད་
ངེས་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ལམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲིམ་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་ 1 བཀའ་འགྱུར་། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༤ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༢ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༧ ཕྲེང་། ༡༦
4 གཙང་། ཤོག ༤༣ བ ༡ མིག་ལ་སོགས་པ་དག་ཁོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད།

90 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གནོད་པ་མེད།1

།ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་ཚིག་གསལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དོན་རྟོགས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་མངོན་སུམ་དང་
རྗེས་དཔག་དང་ལུང་དང་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་བཞི་ལས་ཀུན་རྫོབ་རྣམ་པར་འཇོག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཡང་འདིས་དབང་པོའ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ ིའདི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གཞལ་བྱ་ལ་ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་གོ །མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མཐོང་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། འདུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་སོ།།
གང་ཞིག་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
པ་གཞན་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་བརྟག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚད་མ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྔ་མ་ལས་རྟོགས་དཀའ་
བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། འདིའི་དོན་ནི་ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་ན་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟོག་གེ་པ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་ལ་གཏན་མ་བྱང་བའི་ཕྱིར། བྱིས་པ་གཞོན་ནུ་ལྟར་ཇེ་དང་པོ་ཁོ་ན་ནས་སྦྱང་བར་བྱ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གང་ཞིག་ཅེས་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱའོ། །སྨྲས་པ་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་པ་ཇི་འདྲ་ཞིག །གང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའོ། །རྟོག་པ་ཡང་ཅི་ཞིག །གང་དོན་ལ་མིང་དང་རིགས་སུ་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཞུགས་པའི་འདུ་ཤེས་གཡེར་པོ་སྟེ། དེ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དབང་པོའ་རྣམ་ ིཔར་ཤེས་པ་ལྔ་ནི་ཡུལ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་མངོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༢ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༠ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༩༨ ཕྲེང་། ༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 91

སུམ་གྱི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་སོགས་ནས་འབྱུང་བའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་དེ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཚིག་རེ་རེ་ནས་བཤད་ན་ཆེས་མངས་པར་འགྱུར་བས། སྐབས་དོན་མདོར་བསྡུས་ནས་བརྗོད་ན། དངོས་སྨྲ་བ་དག་ཚད་མ་ཡིན་ན་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཡུལ་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་ཅིང༌། ཚུར་མཐོང་གི་ཚད་མ་ལ་ནི་རང་གི་གཞལ་བྱ་དེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བས། དངོས་སྨྲ་བ་དག་ཚད་མ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་འགོག་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་ཡང་ཁས་བླངས་ཏེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་བསླུ་བ་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་བསླུ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་གང་ཞིག །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་ནི། གཞལ་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་
ཀྱང༌། གཞལ་བྱ་རྫུན་པ་ནི་ཚད་མ་འཁྲུལ་བས་ཀྱང་འཇོག་ནུས་པ་མི་འགལ་བས། དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ། །རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པས་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཡོད་ན་ཚད་མ་དག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། ཚིག་གསལ་དུ་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་དགག་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་འགྲེལ་པའི་ཚིག་བརླིང་བ་དང་གཞུང་ཧ་ཅང་མངས་པས་འདིར་བཤད་ན་ཡི་གེ་ཧ་ཅང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ཤིང་། ཚིག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༠ ཕྲེང་། ༡༣

92 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་འབྲུ་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྩོམ་པར་འདོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལྷག་མ་དག་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།བཞི་པ་བདག་སྐྱེ་སོགས་བཞིར་ངེས་མ་ངེས་བརྟགས་པ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ནི། དངོས་
སྨྲ་བ་དང་ཐལ་འགྱུར་པ་གཉིས་ཀས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པར་འདྲ་ཡང༌། བདག་སྐྱེ་སོགས་བཞིར་བརྟགས་ནས་དགག་ནུས་མི་ནུས་མི་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་སྨྲ་བས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླངས་པ་ལ་བདག་སྐྱེ་སོགས་མུ་བཞིར་བརྟག་པ་བྱ་1

རིགས་ཏེ། དངོས་སྨྲ་བས་སྐྱེ་བ་
དེ་བདེན་སྐྱེར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། བདེན་སྐྱེ་ཡིན་ན་སྐྱེ་ཚུལ་རིགས་པས་དཔྱད་ན་མུ་བཞི་པོ་དེ་གང་རུང་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་རྒྱུ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ངེས། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་དང་དོན་གཞན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཁས་བླངས་པའི་སྐྱེ་བ་དེ་མུ་བཞི་པོ་དེར་བརྟགས་ནས་དགག་ཏུ་མེད་དེ། ཐལ་འགྱུར་པས་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱི་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་སྐྱེ་བ་དེ་རིགས་པས་བརྟགས་ན་མུ་བཞི་གང་དུའང་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་ན་བརྟགས་པ་ན་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ནི་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མུ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་
འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས། །རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད།2

།ཅེས་གསུངས་ལ། གང་ཕྱིར་རྒྱུ་མེད་པ་དང་དབང་ཕྱུག་གི །རྒྱུ་ལ་སོགས་དང་
བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས། །དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།3

།ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བརྟེན་
ནས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལ། ཁྱེད་ཅག་ཟླ་བ་གྲགས་པས་གང་བཤད་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་སྨྲས་ནས། 1 ཞོལ། ཤོག ༦༠ བ ༢ མུ་བཞིར་བརྟག་པ་བྱ་མི་རིགས་ཏེ། གཙང་། ཤོག ༤༣ བ ༢ མུ་བཞིར་བརྟག་པ་བྱ་རིགས་ཏེ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 93

མཐའ་དང་བྲལ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་ཞེས་མ་སྨྲ་ཤིག །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི།
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེས་ཐ་སྙད་དུའང་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།2

།ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇུག་པ་ལས། མོ་གཤམ་བུ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་འཇིག་རྟེན་དུའང༌། །ཡོད་མིན་དེ་བཞིན་དངོས་འདི་ཀུན་ངོ་བོ། །ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་
ཡང་མེད་ལ། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་གྲུབ་པ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྐྱེ་བ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། སྐྱེ་བ་ཙམ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་བླུན་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གསུངས་ཏེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་མ་སྐྱེས་པར། །དེ་ཉིད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་གིས་གསུངས།4

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གལ་ཏེ་བརྟེན་ནས་
སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ཇི་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར། ཅི་སྟེ་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ན། འོན་ཏེ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདི་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཀྱེ་མ་ཀྱི་ཧུད། རྣ་བ་དང་སྙིང་མེད་པས་ཀྱང་བརྒལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དཀའ་བ་ཞིག་བབ་བོ། །གང་གི་ཚེ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གང་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དེ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དེའི་ཚེ་རྒོལ་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་སྔར་ལན་མང་དུ་སྨྲས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པའི་ཚིག་མ་ཐོས་ཤིང་དོན་མ་གོ་བས་རྣ་བ་དང་སྙིང་མེད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༩༥ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༧༤ ཕྲེང་། ༡༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༥ ཕྲེང་། ༡༩

94 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ཞེས་གསུངས་སོ།1

།ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོའ་དོན་ཡང༌། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་ ིསྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་ནས། མ་སྐྱེས་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན།2

ཞེས་མ་སྐྱེས་པའི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བཤད་དོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་
པའི་མདོ་ཚིག་གསལ་དུ་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང༌། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།3

།ཞེས་གསུངས་པས། དེ་
འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་གང་ཡང་མི་ཤེས་པར། །སྐྱེས་པ་ཁོ་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །བརྟེན་པ་ཁོ་ནས་མ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །མ་མཐོང་བ་ཀ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འགལ་འདུ་འབའ་ཞིག་དམ་འཆའ་བའི་སྨྲ་ཁམ་གང་ཆེ་ལ་ལྟ་བ་མཐོ་བར་མ་སྨྲ་ཤིག།
ལྔ་པ་རྟོན་པ་བཞི་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་རིགས་པར་ཐལ་བ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ནི། གཟུགས་
སོགས་རྣམས་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་ཡོད་པར་གཞལ་བ་དང༌། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མེད་པར་གཟིགས་པ་གཉིས་གང་དབང་བཙན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དྲི་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་པ་ཡིན་གྱི་མེད་པར་གཟིགས་པ་མ་ཡིན་ལ། མ་གཟིགས་པ་ཡང་མེད་ནས་མ་གཟིགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡོད་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནས་མ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། གཟུགས་སོགས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ལ། འཕགས་པའི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་ལ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དབང་བཙན་ཞིང༌། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་དབང་བཙན་ལ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་འཕགས་པའི་གཟིགས་པས་མི་གནོད་ཅིང༌། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་མི་གནོད་དེ། གཞན་དུ་ན་དོན་དམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་འགོག་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་འགོག་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༩༤ ཕྲེང་། ༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༡༡ ཕྲེང་། ༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༡༥ ཕྲེང་། ༡༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 95

སོགས་སུ་འགྱུར་བས། བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ་ལོ། །ཁྱོད་ལྟར་ན་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དྲང་ངེས་གཉིས་ཀ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ཀྱི་བདག་ལ་རྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱ་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཚད་མས་གཞལ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འཕགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཞལ་བར་བུད། འདོད་ན། གང་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པར་སྨྲས་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། མེད་ངེས་ཡོད་ངེས་ཡིན་པ་དང༌། གཞི་མ་གྲུབ་པ་གཞི་གྲུབ་པ་སོགས་སུ་ཐལ་ལོ། །རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པའི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཚད་མར་འགལ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཚད་མ་མི་སྲིད་པ་ཉམས་སོ། །ཚད་མ་སྲིད་ན་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པ་ཉམས་སོ། །དེ་ཡང་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྭ་ཟེང་ངེ་བ་ཅིག་མེད་དེ། གང་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་པས། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ན་ནི་ཡོད་པ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་མིང་ལ་སྡང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་མི་འདོད་བཞིན་དུའང་ཁས་བླང་དགོས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཅག་ལྟ་བུའི་བོད་མཁས་པ་མ་གཏོགས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་
སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་ཁོའ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་གྲུབ་མཐའི་སྨྲ་བ་གཞན་གྱིས་འགལ་འདུ་བརྗོད་པ་ཡོད་ཀྱི། རང་གིས་བཞག་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་འགལ་འདུ་ཡོད་པར་རང་གིས་ཁས་བླངས་ནས། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ཀུན་རྫོབ་འགོག་པར་སྨྲ་བ་ནི་སུའང་མེད་དོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལུགས་ལ་ནི་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་ཆེས་གནས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་གྱི། སྣང་བ་འདི་ལྟར་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་དོན་དམ་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ལ་མི་རྟོན་དོན་དམ་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་ཤེས་པའི་སྣང་ཚུལ་འདི་གནས་ལུགས་མ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པའི་མི་རྟོག་ ིཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་ཚུལ་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་

96 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ།།
གཉིས་པ་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཁྱབ་ཆུང་བ་དགག་ཚུལ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གང་རྣམ་
པར་བཅད་པ་དེ་ན་དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་ནི་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ངོ་བོ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པ་དང༌། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང༌། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་བ་ལས། རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་ནི། །འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་བྱར། །ཇི་ལྟ་བུར་ན་རུང་བར་འགྱུར། །རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང༌། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་སེམས་ཙམ་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་རང་བཞིན་དེ་འདྲས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། གནས་སྐབས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་འདྲའི་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱིས་སྟོང་པར་ངེས་པ་ཙམ་དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ངེས་པར་བཞག་མི་ནུས་པར་ཐལ། རང་བཞིན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱིས་སྟོང་པར་ངེས་པ་དེ། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བཟློག་ཕྱོགས་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གྲོག་སྦུར་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་དོན་གྱི་འཛིན་སྟངས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རང་བཞིན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་ངེས་ན་བདེན་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་
ངེས་དགོས་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟག་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ན་བདེན་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་ངེས་དགོས་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་ན་རྟག་དངོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཆ་མེད་དུ་གྲུབ་དགོས་ན་ཡང༌། ཆ་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ཐལ་འགྱུར་པ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོར་མི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༠ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 97

འདོད་དེ། དེ་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་བཏགས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛིན་པ་ཡིན་པས། ལུས་ཅན་འཁོར་བར་འཆིང་བའི་རྩ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྔར་དྲངས་པའི་རྩ་ཤེའི་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་ངོས་གཟུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་ཞེས་བཤད་པ་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་པ་ཡང༌། རྩ་ཤེ་ལས། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང༌། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་ཁྱད་པར་གཉིས་དང་ལྡན་པར་གསུངས་
པའི་མ་བཅོས་པ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་པ་ཆུའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཆོས་དེ་ལ་དུས་ནམ་ཡང་མི་འཁྲུལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའོ། །ཁྱད་པར་གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་རྒྱུས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། སྔ་མ་དང་བཟློས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་མི་དགོས་པ་ཙམ་ལ་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་རིང་ཐུང་དུ་འཇོག་པ་ནི། ཐག་པ་ཁྲུ་གང་པ་ཞིག་རིང་པོར་འཇོག་པ་ན་མཐོ་གང་པ་
གཅིག་ལྟ་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་རིང་པོར་འཇོག་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་བུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རིང་པོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐག་པ་འདོམ་གང་བ་ལ་ལྟོས་ནས་རིང་པོའ་བློ་འདོར་ཞིང་ཐུང་ངུར་བཞག་ ིནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕ་རི་ཚུ་རི་སོགས་ལའང་དེ་དང་འདྲ་ལ། མེའི་ཚ་བ་ནི་ཆུའི་ཚ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མེའི་རང་བཞིན་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་བཞག་ཀྱང་། བདེན་མེད་མེའི་རང་བཞིན་དུ་ཚད་མས་རྙེད་པ་ན་ཚ་བ་མེའི་རང་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་འདོར་ལ། བདེན་མེད་མེའི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་པ་ནི་མེའི་ཆོས་གཞན་ཞིག་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པ་མིན་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མེའི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་མི་ནུས་པ་མིན་གྱི། ལྟོས་ས་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པ་ཙམ་མིན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མེའི་གཤིས་ཡིན་པར་གྲུབ་པས་མེའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། གཞན་ལ་གཡར་བའི་ཁོལ་པོ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པས་དོན་ཡང་གཞན་གྱིས་གཡར་བ་ལ་ལྟོས་པ་མིན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདི་འདིའི་ཁོལ་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞག་ཏུ་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༠ ཕྲེང་། ༡༩

98 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཞིན་དུ་འཇོག་ནུས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཁྱད་པར་དུ་མཛད་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ་1

ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་
པ་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་དོ། །ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅི་ཞིག།།མིག་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་གི་རང་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ཡང་གང་ཞིག་ཅེ་ན། དེ་དག་གི་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང༌། གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རང་གི་ངོ་བོའོ། །ཅི་དེ་ཡོད་དམ། མེད་དོ་ཞེས་དེ་སྐད་སུ་2

སྨྲ་གལ་ཏེ་མེད་
ན་ནི་ཅིའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་སྒོམ་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དེ་ལྟར་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་རྩོམ་པ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཆོས་ཉིད་ནི་དོན་
དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་འཇོག་གི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མི་འཇོག་ལ། ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་དང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་འཇོག་གི་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་ཆོས་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ཡང་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མི་འཇལ་གྱི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་འཇལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། དུས་གསུམ་དུ་ཡང་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་གཉུག་མའི་ངོ་བོ་མ་བཅོས་པ་གང་ཞིག །སྔར་མ་བྱུང་བ་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ། གང་ཞིག་ཆུའི་ཚ་བའམ། ཚུ་རོལ་དང་ཕ་རོལ་ལམ། རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་ལྟར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པར་མ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༢༧ ཕྲེང་། ༡༡
2 ཞོལ། ཤོག ༦༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤༦ ན ༥ མེད་དོ་ཞེས་དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་གལ།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༢༧ ཕྲེང་། ༡༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 99

པ་དེ་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །ཅི་མེའི་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དེ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྲག་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། སྒྲོ་
བཏགས་ནས་ཡོད་པར་གསུངས་པས་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་པར་མི་བཞེད་དོ་སྙམ་ན། བཏགས་ཡོད་མིང་རྐྱང་ཙམ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གནོད་མེད་འཇོག་མ་ཤེས་པས་ནོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཇོག་ཚུལ་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ཡང་བདག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་དང་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཉིད་བརྗོད་དོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པ་ལ། དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་
བཤད་པ། རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པ། ཐལ་འགྱུར་པའི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པ། དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་ལྔའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་དགག་བྱ་ལ་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་དང༌། རིགས་པའི་དགག་བྱ་གཉིས་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལམ་གྱིས་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་3

མ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་ལ་སླར་སྐྱེར་མི་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
ནི་དགག་བྱ་དེ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། མི་སྲིད་ན་ལམ་སྒོམ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡང༌། ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་གང་ཡིན་འདིར་དཔྱོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ལོག་རྟོག་དང༌། ལོག་རྟོག་དེས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་4

དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་བཟློག་གི་རང་འགྲེལ་ལས། སྐྱེས་
བུ་ཁ་ཅིག་སྤྲུལ་པའི་བུད་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་པ་ལ། དོན་དམ་པར་བུད་མེད་ཡོད་དོ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༡༦ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༢༩ ཕྲེང་། ༥
3 ཞོལ། ཤོག ༦༤ ན༢ ཡོད་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། གཙང་། ཤོག ༤༦ བ ༥ ཡོད་པ་འགག་པ་ཡིན་གྱི།
4 ཞོལ། ཤོག ༦༤ ན ༤ གྲུབ་པ་གཉིས་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ། གཙང་། ཤོག ༤༦ བ ༧ ༌༌གྲུབ་པ་གཉི་ཀ་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ།

100 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྙམ་དུ་ལོག་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལོག་པར་འཛིན་པ་དེས་འདོད་ཆགས་སྐྱེས་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའམ། དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་ཞིག་སྤྲུལ་ལ། དེས་དེའི་ལོག་པར་འཛིན་པ་དེ་ཟློག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ངའི་ཚིག་སྟོང་པ་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་སྟོང་པ་སྤྲུལ་པའི་བུད་མེད་དང་འདྲ་བ་དག་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་ཟློག་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་དེ་གཉིས་
ལས་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཡུལ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་རྟོག་གིས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མ་མཐོང་ན་ལོག་རྟོག་དེ་ཉིད་གཞན་ཐབས་གང་གིས་ཀྱང་དགག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་མཐོང་ནས་ལོག་རྟོག་གིས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་མེད་པར་ངེས་ན། དེའི་རྒྱུན་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལོག་རྟོག་གི་ས་བོན་ཡང་རྩ་བ་ནས་འབྱིན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ལོག་རྟོག་ལ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་
བས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ཚུལ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་དམ་འཆའ་བ་རྣམས་ཡིན་ལ། ལྷན་སྐྱེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཁྱད་མེད་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། རང་གི་བློ་ཡུལ་དུ་གང་སོང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཆེད་དུ་བསམ་མི་དགོས་པར་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡང་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཙོ་བོ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་དགག་བྱ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དག་འགོག་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་འགོག་པ་ལ་འབད་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་དགག་པ་ཅིའང་མ་བསྟན་ན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་མི་སྲིད་དེ། ཐོས་བསམ་གྱི་ཚེ་རིགས་པས་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་འགོག་ན། སྒོམ་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཞིག་སྒོམ་དགོས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༤༨ ཕྲེང་། ༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 101

ལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་དེ་ཇི་ཙམ་བསྒོམས་ཀྱང་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་ཙམ་ཡང་མགོ་གནོན་མི་ནུས་ན་ས་བོན་སྤོང་བ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་མི་སྲིད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་བེམ་པོ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་འཇུག་པར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་
པ་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཙམ་འགོག་པ་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་ཐལ། དགྲ་བཅོམ་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཙམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག1

།དེ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་མ་ལུས་པར་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དུད་འགྲོར་བསྐལ་པ་མང་པོར་སྐྱེ་བ་བར་མ་ཆད་དུ་བླངས་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་མེད་དུ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མེད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་ལྷན་སྐྱེས་དེས་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གོམས་པར་བྱས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མ་ལུས་པར་སྤོང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དངོས་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་རྟག་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་བའི་རྟགས་ཟུར་དང་པོ་ནི། དངོས་སྨྲ་བས་ཁས་བླངས་ཏེ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པས་ནི། དེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པ་གོམས་པར་བྱས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་
1 ཞོལ། ཤོག ༦༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤༧ བ ༣ མཐར་ཕྱིན་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ཞིག

102 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྐྱེས་མ་ལུས་པར་སྤོང་བར་འདོད་ཀྱང་དགོས་ལ་ཁས་ཡང་ལེན་ནོ།།
དེས་ན་འཇུག་པ་ལས། བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ་རྟག་པའི་བདག་སྤོང་ཞིང༌། །འདིར་ནི་ངར་
འཛིན་རྟེན་དུའང་མི་འདོད་པ། །དེ་ཕྱིར་བདག་མེད་ཤེས་པས་བདག་ལྟ་བ། །དཔྱིས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ཤིན་ཏུ་མཚར། །རང་ཁྱིམ་རྩིག་ཕུག་སྦྲུལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ། །འདི་ན་གླང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ། །སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པའང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི། །ཀྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་གྱུར་ཉིད་དོ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་པས། འཇུག་པའི་གཞུང་དེ་དག་དང༌། གང་དག་
དུད་འགྲོར་བསྐལ་མང་བསྐྱལ་གྱུར་པ། །དེས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་རྟག་འདི་མ་མཐོང་ལ།2

།ཞེས་སོགས་
ཀྱི་དོན་ནི། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཀྱང་དེས་གཟུང་བ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་སྤོང་བར་འདོད་པ་ལ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་དེ་འདྲ་མེད་པ་དང༌། གླང་པོ་མེད་པས་སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་བཀག་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་ཁེགས་པ་ལ་མི་ཕན་པར་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་གང་དུའང་མ་བཤད་པས། ཟླ་བ་གྲགས་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་ཀྱང་བདེན་སྐྱེ་མི་ཁེགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་གཞུང་དེ་དག་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་བཞེད་པ་རགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་གོ་བར། ཁས་ལེན་མེད་ ིཔའི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཐལ་བ་འཕངས་པས་བླུན་པོ་རང་གི་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བསྒྲགས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདི་ལའང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡོད་པ་ནི་བློ་གྲོས་དང་བྲལ་བ་སྡིག་པའི་གྲོགས་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་གིས་སོ།།
མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པའི་
ཉེས་པ་ནི་ཁྱོད་ཉིད་ལ་འབྱུང་གི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཁྱོད་ཟླ་བའི་གཞུང་དེ་དག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 103

འགོག་པར་འདོད་པས་ནི། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱང་དགོས་ལ། ཁས་ཀྱང་བླངས་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྱི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གསུམ་ཁེགས་ན། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་བདག་གི་མཚན་ཉིད་ཁེགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་བདག་སྤྱི་ལྡོག་ནས་ཁེགས་པར་ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམ་བཅའ་བ་ཡི་གེར་བྲིས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ཁེགས་ན་བདག་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཁེགས་པ་ཡང་། བདག་ཡོད་མེད་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ངོར་བྱེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་ངོར་མི་བྱེད་ལ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་ཀྱང་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཆོས་གསུམ་པོ་བདག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་ངེས་ན་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ངོར་བྱེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་ངོར་མི་བྱེད་ལ། བདག་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་བདག་སྐྱེ་སྐྱེ་བ་ཙམ་གྱི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་པར་ཐལ་ལོ།།
གཞན་ཡང༌། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་
ངེས་པར་ཐལ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་ངེས་པ་གང་ཞིག །བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ཀུན་1

བཏགས་ཡིན་པར་མཚུངས། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་
པར་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་ཡོད་པ་ལྟར་དུ་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་ཡོད། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༧ བ༢། གཙང་། ཤོག ༤༨བ ༤རྫོགས་པར་ངེས་པ་གང་ཞིག།བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོག་ཀུན་བརྟག་ཡིན་པ་ལྟར། རྟག་གཅིག་རངདབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དུ་འཛུན་པ་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་མཚུངས།

104 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་དགོས་པ་ལྟར་དུ། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཟུར་བར་པ་དེར་ཐལ། གང་ཟག་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འདི་གཉིས་མཚུངས་སོ། །བདག་ཡོད་མེད་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་ངོར་མི་བྱེད་པས། དུད་འགྲོའ་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་མེད་པའི་ཀུན་བཏགས་ ིབཀག་པ་ཙམ་གྱིས་ལྷན་སྐྱེས་ལ་མི་གནོད་པར་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་བབ་ཆོལ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་པ་དག་ཀྱང༌། ཁོ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚེ། གྲུབ་མཐས་བློ་བཅོས་ནས་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་ཀྱང༌། བློ་རང་དགའ་བ་མ་བཅོས་པའི་ཚེ་ན་ང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་གྱི། ང་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ནོ་སྙམ་དུ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེས་ཀྱང་ག་ལ་འཛིན། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དེ་འདྲ་བའི་བློ་རང་ག་བ་གྲུབ་མཐའ་དཔྱོད་པ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངར་འཛིན་པ་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་དང་དུད་འགྲོའ་རྒྱུད་ཀྱི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་འཛིན་སྟངས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ ིཔས། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེའི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེ་ལ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་ན་དུད་འགྲོར་བསྐལ་པ་མང་པོ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེས་པའི་དུད་འགྲོའ་ིངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ཡང་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འཛིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བཞིན་དུ་གཞན་སྐྱེ་དང་བདག་སྐྱེ་སོགས་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་ཀྱང༌། གྲུབ་མཐའ་
དཔྱོད་པ་ལ་མ་ཞུགས་པར་བཟའ་བཏུང་སོགས་ལ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བློ་རང་ག་བའི་བདེན་འཛིན་ལ་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེ་དང་དེ་ཡུལ་ཁོ་རང་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་ཙམ་ཡོད་ཀྱི། དངོས་པོ་འདི་གཞན་ལས་སྐྱེས་པའོ་སྙམ་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ག་ལ་ཡོད། འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་སོགས་མེད་པ་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 105

ལ་དགོངས་ནས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད།1

།ཅེས་སོགས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་དཔྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གྲུབ་མཐས་བཅོས་པའི་བློའ་འཛིན་ཚུལ་རེ་དང༌། གྲུབ་མཐའི་དཔྱོད་པ་ལ་དངོས་སུ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བློ་རང་ག་བའི་འཛིན་ཚུལ་རེ་འོང་ཞིང༌། བློ་ཕྱི་མ་འདི་ནི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བློའ་འཛིན་ཚུལ་དང་ཁྱད་པར་ཅིའང་མེད་པ་ཞིག་འོང་ ིབ་རང་གི་མྱོང་བས་གྲུབ་བཞིན་དུ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་གང་ཡིན་གྱིས་གང་ཟག་དེ་རང་གི་གྲུབ་མཐས་ཇི་ལྟར་བཞག་པ་ལྟར་འཛིན་དགོས་པར་གོ་བའི་བླུན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་དག་ཆ་ཙམ་ཡང་གོ་བར་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་བློ་ལྡན་དག་གིས་ནི་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་དང་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་མཐའ་བཞིར་ཁ་ཚོན་ཆོད་དགོས་པར་ངེས་པའི་བྱེད་ལས་ལ་བརྟེན་ནས། དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་ལ། དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་པ་དེ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་ཡང་བློ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་པ་སོགས་ནི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བསྒོམས་པས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་ཀྱི་གཞན་སྐྱེ་མེད་པར་སྒོམ་པ་སོགས་ཀྱིས་མི་བྱེད་དོ།།
དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དང༌། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་
ཐ་དད་སོགས་གང་དུའང་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་ལ། བློ་དེ་སྒོམ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཀྱང་། བློ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་དང་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པ་སོགས་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་པ་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པ་སྐྱེ་ཞིང༌། སྒྲ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༢ ཕྲེང་། ༢༠

106 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མི་རྟག་པར་ངེས་པ་དེ་སྒྲ་རྟག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཀྱང༌། སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་པ་དེ་སྒྲ་རྟག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན། བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པ་དེ་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་འགོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འགོག་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་སྐབས་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་ཅིང༌། བདག་ཅག་གི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཡང་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྗེ་བཙུན་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ལྷག་མཐོང་གི་ཡི་གེ་ཆེན་མོ་ལས། དེས་ན་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་དུས་སུ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བའི་དོན་དེ་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་ཡུལ་རྣམས་སུན་འབྱིན་པ་མ་ཤེས་པར། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པའི་འཛིན་སྟངས་སུན་འབྱིན་པ་དོར་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པ་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་འགོག་པ་ན་གཟུང་བ་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང༌། འཛིན་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང༌། རང་བཞིན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་སོགས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནས་བཏགས་པ་རྣམས་འགོག་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ།1

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།
དེ་བས་ན་ཀུན་བཏགས་བཀག་པ་ལྷན་སྐྱེས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་དངོས་སུ་
སྨྲས་བཞིན་དུ། ཀུན་བཏགས་བཀག་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཁེགས་པ་ལ་མི་ཕན་ན་ཞེས་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བསྙོན་པ་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག །དེས་ན་རང་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གང་གི་དབང་གིས་འཁོར་བར་བཅིངས་པའི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དང་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་མི་སྒོམ་པར། དེའི་འཛིན་སྟངས་དང་མི་མཐུན་པ་ཅིའང་མེད་པས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་བཏགས་པའི་དགག་བྱ་འགའ་ཞིག་བཀག་པ་ཙམ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་དེ་ཉིད་འབའ་ཞིག་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ནི་ངལ་བ་དོན་མེད་ཡིན་ལ། བོད་བླུན་པོ་ཁ་ཅིག།།ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁྱམས་པར་འདོད་བཞིན་དུ། ཀུན་རྫོབ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པས་སྟོང་པར་སྒོམ་པ་ 1 རྗེའི་གསུང་འབུམ། དཔེ་བསྡུར་མ་པ། ཤོག ༥༨༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 107

བཀག་ནས། དོན་དམ་བདེན་པ་རྟག་བརྟན་དུ་བསྒོམས་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་ནི། ཤར་ན་སྦྲུལ་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་གཟུང་ནས་སྐྲག་པའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་ལ། ཤར་ཕྱོགས་ན་སྦྲུལ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་གྱི། ནུབ་ཕྱོགས་ན་ཤིང་སྡོང་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་གཟུང་བས་སྡུག་བསྔལ་དེ་སེལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་འདྲ་བར་འབྲེལ་མེད་ཅིང་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་གིའང་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་འདི་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་དག་གིས་རྒྱང་རིང་དུ་སྤང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ།།གཉིས་པ་རང་རྒྱུད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པ་ནི། དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་
དགག་བྱའི་ཚད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཤེས་ན་ཐལ་རང་གི་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཅིའང་མི་ཤེས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱའི་ཚད་མདོར་བསྡུས་པ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྒྱུ་མའི་དཔེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་པ་བསྔགས་པས། འདི་ཡང་སྒྱུ་མའི་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་གཞི་རྡེའུ་དང་ཤིང་བུ་སོགས་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་ཚེ་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་རང་ཉིད་དང༌། སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པའི་ལྟད་མོ་བ་དང༌། སྔགས་རྫས་ཀྱིས་མིག་མ་བསླད་པ་གནས་དེར་ཕྱིས་སླེབ་པའི་གང་ཟག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱང་རྟ་གླང་དུ་ཞེན་པ་མེད་ལ། གང་ཟག་གཉིས་པ་ལ་དེར་སྣང་དང་དེར་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་གསུམ་པ་ལ་དེར་སྣང་དང་དེར་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་གཞི་དེ་ཤེས་པ་འཁྲུལ་བའི་ངོར་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་གཞི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་མིན་ཞེས་བྱར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་གཞི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཀྱང༌། སྒྱུ་མ་མཁན་ལྟར་ན། སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་གཞི་དེ་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་བསླད་པའི་བློ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་གྱིས་སྡོད་ལུགས་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྔགས་རྫས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པའི་ལྟད་མོ་བ་ལྟར་ན་ནང་གི་བློས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ལ་རྟ་གླང་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

108 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དཔེ་དེ་དག་དོན་ལ་སྦྱར་ན། སྒྱུ་མའི་ལྟད་མོ་བ་མིག་བསླད་པ་བཞིན་དུ་ཐ་མལ་གྱི་སེམས་
ཅན་རང་དགའ་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་འདི་ཡོད་པར་སྣང་བ་ན། བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཆོས་དེ་རྣམས་རང་གི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་ལ། འོན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པས་འདི་ལྟར་བཞག་པ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་བློ་ལ་ལྟོས་ན་ཤིན་ཏུ་རགས་པས། ཕྲ་བའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ནི་མིན་ནོ། །ནམ་ཞིག་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེས་གཟུང་བའི་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ན་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ལ་ནང་གི་བློའ་དབང་གིས་བཞག་པ་ ིམ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཡོད་པར་མི་འཛིན་པར་བློའ་དབང་གིས་བཞག་པའི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཤེས་ ིཔར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཚད་མས་མི་གནོད་པའི་བློའ་དབང་གིས་བཞག་པ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ ིཔར་འདོད་ཀྱི་བློའ་དབང་གིས་གང་བཞག་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དོ།། ིམྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་བློའ་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་ཀྱང་མྱུ་གུ་རང་ངོས་ནས་ཀྱང་ས་ ིབོན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་བ་ནི། སྤྲུལ་གཞི་རང་ངོས་ནས་ཀྱང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་དང་འདྲའོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱང་རང་གང་ལ་སྣང་བའི་བློའ་དབང་གིས་ཡོད་པར་འཇོག་ལ། ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་ ིཔའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་འཇོག་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པར་འཇོག་པ་མིན་གྱི་ཆོས་ཉིད་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐ་སྙད་པའི་བློ་གཞན་གྱིས་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །མིག་མ་བསླད་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ལྟར་དུ་མ་རིག་པས་མ་བསླད་པའི་འཕགས་པའི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་གང་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པར་སོང་བའི་ངོ་ན་ཀུན་རྫོབ་འདི་རྣམས་སྣང་བ་ཡང་མེད་ཅིང་བློས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ལྟ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སྒྱུ་མ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་རྟ་གླང་གིས་སྟོང་པ་ལྟར་དུ། བུམ་སོགས་རྣམས་བུམ་སོགས་སུ་སྣང་ཡང་བུམ་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་དང་རང་སྟོང་གི་དོན་དུ་བྱས་ནས། ཁ་ཅིག །ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སྟོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་ལ། ཁ་ཅིག །ཀུན་རྫོབ་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་སྟོང་ངོ་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 109

ཞེས་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཆད་པར་ལྟ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཁོ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འདུས་བྱས་ལའང་དེ་ལྟར་མཚུངས་ཤིང༌། རང་སྟོང་ཡང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་མིན་པར་ཐལ། རང་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས་སོ།།
དེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་སུ་
གྲུབ་པ་དང༌། བློས་བཞག་པ་ལ་ལྟོས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། བློའ་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ ིཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་པའོ། །དེ་ལ་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་ཚུལ་དངོས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལས་བཟློག་ན་བདེན་ཡོད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ལས་དགག་བྱའི་ཚད་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་ལྟར་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་ཏེ། སྣང་བ་ལས། དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་དེ་ལས་བཟློག་པའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་འཁྲུལ་པའི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདིའམ་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་འགེབས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་མདོ་ལས་ཀྱང༌། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འཁྲུལ་བ་གང༌། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད།1

།ཅེས་གསུངས་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་
ཕྱིར། དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་རྫུན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ལ། དེས་ཀྱང་སྲོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའ་བདག་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ ིམཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྫུན་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱའོ།2

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་བསམ་
པའི་དབང་གིས་ཡོད་པ་དང༌། སྲོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོའ་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁྲུལ་པའི་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༢༩ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༣༤༧ ཕྲེང་། ༡༨

110 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་སྣང་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་དག་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་བར་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་བཤད་པར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས། དོན་དམ་
པར་ཡོད་པའི་ཚད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་པའི་དོན་དམ་ལ་འཇོག་མཚམས་གཉིས་ཡོད་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་གནད་དུ་ཆེ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་རིག་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས་དེའི་ངོར་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅེས་བཞག་པ་གཅིག་དང༌། བདེན་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅེས་བཞག་པ་དང་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་འཇོག་མཚམས་དང་པོའ་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་ཡང་སྲིད་ལ། དེའི་ ིངོར་གྲུབ་པའང་སྲིད་ཅིང༌། ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་དང་དོན་དམ་དེར་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་མི་སྲིད་དོ། །དེ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གྲུབ་དགོས་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་ན་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་མི་དགོས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་མི་དགོས་སོ།།
དེས་ན་རིག་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས་མྱུ་གུ་རིག་ཤེས་དེའི་ངོར་མེད་པས་མྱུ་གུ་དོན་
དམ་དུ་མེད་པར་བཞག་ནུས་ཀྱང༌། ཆོས་ཉིད་རིག་ཤེས་དེའི་ངོར་ཡོད་པས་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་བཞག་མི་ནུས་ཏེ། མྱུ་གུ་རིག་ཤེས་དེའི་ངོ་ན་མེད་ན་གནས་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་དགོས་ལ། གནས་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་ན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། ཆོས་ཉིད་རིག་ཤེས་ཀྱི་ངོ་ན་ཡོད་པས་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་སོང་ཡང༌། གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དགག་བྱའི་ཚད་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ལ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁྲུལ་པ་རྣམས་བྱུང་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དང་རིགས་པས་གྲུབ་པ་གཉིས་མ་ཕྱེད་པའི་དབང་གིས་སྔོན་དུས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༡༣༣ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 111

ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྔོག་ལོ་ལྟ་བུ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་དང༌། ཕྱ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།ད་ནི་རང་རྒྱུད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་ཇི་ལྟར་ཡིན་
པར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན། རྣམ་རིག་པས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་སུ་སྨྲས་པ་འགོག་པ་ན། ཀུན་བཏགས་ལ་འདོགས་བྱེད་དང་དེས་བཏགས་པ་གཉིས་སུ་བརྟག་པ་བྱས་ནས། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། འདིར་གལ་ཏེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ནི་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཞིང༌། དེའི་འགྲེལ་
བཤད་དུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཤགས་ཀྱིས། འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དག་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེ་ན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཞན་གྱི་དབང་གི་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་པས་མི་རུང་བར་སྟོན་ཏེ།2

ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པར་
གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༤༡༠ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༩ ཤོག ༡༥༨༥ ཕྲེང་། ༣༡

112 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་ན། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་མི་འགལ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྫས་གྲུབ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དངོས་པོ་རྣམས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། ཅི་སྟེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རིགས་མཐུན་པ་བསགས་པའི་གཟུགས་ཕྱོགས་སུ་བྱས་ནས། དེ་ལ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་ན་ནི། དེ་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རིགས་མཐུན་པའི་གཟུགས་གཞན་དག་གིས་དེ་ལ་བསགས་ཞིང་ཀུན་ནས་སྦྱར་བ་ན་དེ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་ཁས་བླངས་ཤིང། དེར་སྣང་བའི་བློ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རིགས་མཐུན་པའི་བསགས་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དང་། ཕྲ་རབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྫས་སུ་འདོད་དེ། འདི་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ཡང་རྫས་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་རྫས་ཉིད་ཡིན་ཏེ།1

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
དང༌། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མི་བཞེད་པས། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། གཞན་ཡང་། རྫས་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བཀག་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་ཚུལ་འོག་ཏུའང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་དངོས་པོའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ ིཙམ་ལ་དམིགས་པ་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས།2

ཞེས་མངོན་
སུམ་ལ་དངོས་པོའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྣང་བར་གསུངས་ཤིང༌། མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་འཁྲུལ་བའི་ ིཤེས་པར་ཡང་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༡༠ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༡༢ ཕྲེང་། ༡༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 113

པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་ལ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་དེ། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་འཆད་པ་ན། གཞན་དབང་ལ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་མེད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་གཞན་དབང་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པས་དེས་སྐུར་འདེབས་སེལ་བ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། འདིས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་སོགས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་སོགས་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་སུ་གཟུང་དགོས་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པས། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ངེས་དོན་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པར་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁུངས་ཀྱི་ཚིག་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །དེར་མ་ཟད་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར་ཚད་ཆེན་དང་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་པས་ཀྱང་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཞེད་པར་ངེས་སོ།།
སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་ཀྱང་བདེན་གཉིས་ལས། དངོས་པོ་ཙམ་གང་ཡིན་པ་ནི་ཇི་
ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་བྱིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་མཐུན་པར་དོན་ཇི་སྙེད་རྒྱུ་ལས་སྣང་བ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་རིག་སྟེ། ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་བཤད་ལ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་
སོགས་ལ་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་གནས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་འདི་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་པས་སྣང་ཚུལ་འདི་མེད་པར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་ཞིག་སྨྲ། འདི་ལྟར་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན། དངོས་པོ་རྣམས་བློས་བཏགས་པ་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་དོན་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡང་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༦༦ ཕྲེང་། ༡༨

114 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བྱས་པར་སྐབས་སྟོབས་ལས་ཤེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་སྨྲ་བ་དངོས་པོའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོན་ ིདམ་དུ་འདོད་ལ། སློབ་དཔོན་འདི་དངོས་པོའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ ིབཞེད་པས། དངོས་སྨྲ་བའི་དོན་དམ་དབུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་པར་བཤད་དེ། བདེན་གཉིས་ལས། འགའ་ཞིག་གིས་ནི་དོན་དམ་པ་ཉིད་དུ་འདོད་ལ། གཞན་དག་གིས་ནི་ཡང་དག་པ་ཁོ་ནར་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་མདོའ་ཚིག་འདི་ལེགས་པར་དྲངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།། ིའདི་ལྟར། གཞན་གྱིས་དོན་དམ་བྱས་གང་ཡིན། །དེ་ནི་གཞན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །གཞན་
གྱི་མར་འདོད་གང་ཡིན་དེ། །གཞན་གྱི་ཆུང་མར་ཡང་འདོད་བཞིན།།ཞེས་བཤད་དོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་པ་ཁོ་ནར་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ནར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཟླ་བ་གྲགས་པ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མི་བཞེད་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ཀུན་རྫོབ་དབུ་མ་པའི་དོན་དམ་དུ་འདོད་པ་འགོག་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། བདེན་གཉིས་ལས། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས།2

།ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཤེས་པ་
ལ་གསལ་བའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཅན་དུ་འདྲ་ཡང༌། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་སླུ་བ་དང་བསླུ་བ་ཡིན་པར་ངེས་པར་བྱས་ནས། ཆུ་ལ་སོགས་པ་དང་སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དག་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །དངོས་སུ་ན་འདི་གཉིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚུངས་པ་ཁོ་ནའོ།3

།ཞེས་བཤད་ཅིང་། དངོས་སུ་ན་ཅེས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ན་
ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསླུ་མི་སླུའི་སྒོ་ནས་ངོ་བོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཡོད་པས་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་བྱས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།
གཞན་ཡང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མཐའ་དག་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཁས་ལེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༧༨ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༦༩ ཕྲེང་། ༡༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 115

དངོས་པོ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཆེས་གསལ་བ་ཉིད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པའི་ལོག་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ཀྱི་བཟླས་དྲངས་པའི་ཡང་དག་པ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཞིང༌། ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རྟོག་བཏགས་འབའ་ཞིག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་ཅིང༌རྟོག་བཏགས་འབའ་ཞིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཚུངས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་དང་ཡང་དག་པ་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་རིགས་པ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་སུའང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་ཁས་བླངས་ཕྱིན་ཆད་རྒོལ་བ་རྟོགས་ལྡན་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་དོ།།
དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བཤད་ཟིན་ནས། རང་རྒྱུད་པ་དག་
དགག་བྱ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་གལ་ཆེ་བ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་དང་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དང༌། འཕགས་པ་ལྷས། ཚིགས་ལས་སོར་མོ་གཞན་མེད་དེ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལ་བཙལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་ལ། འོན་ཀྱང་སྣང་བ་ལས་རིགས་པ་གཞན་ཡང་མང་དུ་བཤད་མོད། བོད་དག་ལའང་གྲགས་ཆེ་བར་སྣང་བས་རྟགས་འདིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན། རྟགས་དགོད་པ་དང༌། ཚུལ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེ་ལོང་ལ་ཤར་བའི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པའོ། །ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་པ་ནི། རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་དགོས་ཏེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༠༢༤ ཕྲེང་། ༨ ནང་དུ་དྲངས།

116 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དུ་བྲལ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། རྟགས་དེ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། བདེན་པར་ཡོད་མེད་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མའོ། །དེ་ཡང་ཡོད་མེད་གཉིས་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱིས་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པས། བདེན་པར་ཡོད་མེད་ལ་ཕུང་སུམ་སྲིད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་སོ། །བདེན་ཡོད་དེ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ཡིན་པས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པ་མི་འགྱུར་གྱི། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ནི་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡང་ཡིན་རྟགས་དེ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་དགོས་ཤིང༌། བདེན་ཡོད་ཡང་ཡིན་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེ་གཉིས་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ནི། གཅིག་དང་དུ་མ་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱིས་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མས་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་སུམ་སྲིད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལའང་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་སུམ་སྲིད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ནས། བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་དང་བདེན་ཡོད་ལ་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་ངེས་ནུས་སོ།།
གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ། བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་སྒྲུབ་པ་དང། བདེན་པའི་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པའི་གཅིག་ཡིན་ན་ཆ་མེད་ཡིན་དགོས་པས། ཆ་མེད་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པའི་གཅིག་ཁེགས་ལ། ཆ་མེད་འགོག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པ་དང༌། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདུས་བྱས་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང༌། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་དུས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་ནི་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་གཤིབས་ནས་གནས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་བར་མེད་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཕྲད་པར་ཐལ། ཡུལ་གོ་ས་གནོན་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཐ་དད་གང་ཞིག་བར་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྲད་དམ། ཕྱོགས་གཅིག་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 117

གིས་ཕྲད། དང་པོ་ལྟར་ན་གོ་ས་འདྲེས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྡུལ་ཕྲན་ཇི་ཙམ་བསགས་ཀྱང་བོངས་ཚོད་ཆེར་འགྲོ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཕྱོགས་གཅིག་གིས་ཕྲད་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་མ་ཕྲད་ན་ཆ་མེད་ཡིན་པ་1

ཉམས་སོ།།
གཉིས་པ་ཤེས་པ་སོགས་ལ་དུས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པ་ནི། དངོས་རྒྱུ་དངོས་འབྲས་སུ་
འདོད་པའི་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་གཞན་གྱིས་ཆོད་དམ་མ་ཆོད། དང་པོ་ལྟར་ན་དངོས་རྒྱུ་དངོས་འབྲས་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོད་དམ། ཕྱོགས་གཅིག་གིས་ཆོད་གཅིག་གིས་མ་ཆོད་པ་དང་པོ་ལྟར་ན་དུས་འདྲེས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། འདོད་ན། རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཆ་མེད་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པ་ནི། ནམ་མཁས་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པའི་ནང་གི་ཁོང་སྟོང་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་དེས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱིས་བུམ་པའི་ནང་གི་ཁོང་སྟོང་ལ་ཁྱབ་བམ་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་ན་ཤར་ནུབ་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཤར་གྱི་བུམ་པར་ཆུ་ནམ་བླུག་པ་ན་ནུབ་ཀྱི་བུམ་པ་ཆུས་གང་བར་འགྱུར་རོ། །མ་ཁྱབ་ན། ནམ་མཁའ་ཆ་མེད་ཡིན་པ་ཉམས་ཏེ། ནམ་མཁས་ཤར་ནུབ་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་སོ་སོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་འདིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ཆ་བཅས་སུ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་ཀ་བའི་རང་བཞིན་དུ་སོང་བའི་ཆ་དེས་བུམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་སོང་ངམ་མ་སོང༌། སོང་ན་ཀ་བའི་རང་བཞིན་དང་བུམ་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཀ་བུམ་ཡང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །མ་སོང་ན་ཆོས་ཉིད་ཆ་མེད་ཉམས་སོ།།
གཞན་ཡང་། ཆོས་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་ཆ་དེས་ཐེག་ཆེན་
མཐོང་ལམ་གྱི་ཡུལ་དུ་སོང་ངམ་མ་སོང༌། སོང་ན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ལ་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །མ་སོང་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཉམས་སོ། །ཁ་ཅིག །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༧༦ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥༥ ན ༡ ཆ་མེད་ཡིན་པ་མ་ཉམས་སོ།

118 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཆ་ཤས་མེད་རྟེན་ལ་སོགས་པས་ཕྱེ་བའི་ཆ་ཤས་ཡོད་ཅེས་ཟེར་རོ། །ངོ་བོའ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་དོན་ ིཅི་ཞིག་ཡིན། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ཆ་ཤས་མེད་པ་ལ་བྱེད་དམ། གང་གི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་ཆ་དེ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བྱེད་དམ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ཐ་དད་མེད་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པར་ཐལ། གང་གི་སྒོ་ནས་
ཤེས་བྱར་འཇོག་པའི་ཆ་དེ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐམས་ཅད་བློ་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་ཡིན་པར་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། བདེན་པའི་འགག་པ་མེད་པ་གཉིས་ཆ་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ཆ་ཐ་དད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་མེད་འགག་མེད་གཉིས་ཀྱང་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དངོས་མེད་བུམ་མེད་གཉིས་ཀྱང་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་ཞིང༌། དགག་པ་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡང་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆད་པ་1

མྱང་

འདས་ཡིན་ན་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་ཀ་བ་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་ཡིན་ན་བུམ་པ་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་ཀ་བུམ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །དེ་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀ་བུམ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །འདི་དག་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཆགས་ན་ཆོས་ཉིད་ཆ་མེད་ཡིན་པ་སོགས་གཉིད་ཀྱི་རྨི་ལམ་དུའང་ཁས་ལེན་པའི་གོ་སྐབས་མེད་དོ།།བདེན་པའི་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་སྒྲུབ་པ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་དུ་མར་མ་གྲུབ་
སྟེ། བདེན་པའི་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དུ་མ་ནི་གཅིག་བསགས་པ་ལས་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ནི་སྔར་ཆ་མེད་བཀག་པས་འགྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆ་བཅས་སུ་གྲུབ་པ་ན་ཆོས་རེ་རེ་ལའང་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ཡོད་པས་ཁྱབ་ལ། སྤྱིར་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་བློ་ལ་སྣང་བའི་ཚེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་སྣང་ཚུལ་དང་། གནས་ཚུལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༧༧ ན ༡ འདོད་ན། ཆད་པའི་མྱང་འདས། གཙང་། ཤོག ༥༥ བ༤ འདོད་ན། ཆད་པ་མྱང་འདས།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 119

མི་མཐུན་པ་ནི་ཆོས་རྫུན་པ་ལ་འཐད་ཀྱང༌། བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་ཚུལ་དེ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ནས་སྣང་ཚུལ་གཞན་དུ་སྣང་བ་རྫུན་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། བདེན་པར་གྲུབ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྫུན་པ་སྤངས་ཏེ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆ་བཅས་བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཆ་ཆ་ཅན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་བློ་མི་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། འདོད་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་མཆུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།
རིགས་པ་འདིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བདེ་བླག་ཏུ་ཁེགས་པ་ཡིན་པས་ཆོས་
ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པའི་མིང་ཙམ་ཡང་རྣ་ལམ་དུ་མ་གྲགས་པའི་བླུན་པོའ་ཚོད་འཇོག་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་ཅིའང་མེད་དོ། །བྱད་བཞིན་གྱི་ ིགཟུགས་བརྙན་དཔེར་བྱེད་པ་ནི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་དངོས་སྨྲ་བས་བདེན་མེད་ཚད་མས་ངེས་ཟིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མཐུན་དཔེར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་ན་ཚད་མ་དེའི་བྱེད་པས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མཐུན་དཔེར་བྱེད་པ་ཅི་སྙམ་ན། མྱུ་གུ་སོགས་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པས་ནི་མྱུ་གུ་སོགས་བདེན་པར་སྣང་བ་འདི་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མི་བདེན་པར་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མ་གོ་བ་དག་གིས་ཀྱང་ངེས་ཟིན་པས་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཇི་ལྟར་ངེས་ན་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དབུ་མ་པ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདེན་མེད་དུ་
ངེས་ན་གཟུགས་བརྙན་དུ་ཡང་མི་བདེན་པར་ངེས་དགོས་པས་དེ་འདྲ་བའི་བདེན་མེད་དུ་དངོས་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ཀྱིས་མ་ངེས་ཀྱང༌། གཟུགས་བརྙན་དེ་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་ཡང་བྱད་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པར་བརྡ་ལ་བྱང་བའི་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་ཟིན་པས། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པར་ངེས་ཟིན་ལ། མྱུ་གུ་དང་བུམ་པ་སོགས་

120 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལ་1
ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པའི་ཆ་དེ་ཙམ་ཡང་མ་ངེས་པས་དེའི་ཕྱིར་མྱུ་གུ་སོགས་དང་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་དཀའ་སླ་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་གཟུགས་བརྙན་དཔེར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདི་ཙམ་ཡང་མ་ཤེས་པར་བླུན་པོ་ཤེས་རབ་བྲལ་བ་དག་མཐུན་དཔེ་སྒྲུབ་པས་ཤིན་ཏུ་ཚེགས་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །གཟུགས་བརྙན་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པར་ངེས་ན། བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བ་ལྟར་ཡང་མི་བདེན་པར་ངེས་མི་དགོས་ཏེ། དེ་དགོས་ན་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་འདི་རྒྱན་ལས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པར་བཤད་ཅིང༌། ཆོས་གང་ལའང་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་གིའང་དོན་སྒྲོ་མི་འདོགས་པར། བདེན་པའི་དོན་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་དོན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེ་ས་མེད་པས་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ལ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
རྩ་ཤེ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།2

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་རྗེས་
སུ་འབྲངས་ནས། དབུ་མ་སྣང་བ་སོགས་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ལས་ཀྱང་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་བཤད་པ་ལ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་གྲགས་པས། དེ་ལ་རང་རྒྱུད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་གང་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་རྩ་ཤེའི། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་དོན་དུ་རང་རྒྱུད་པ་དག་འཆད་ལ། ཚིག་གསལ་ལས་རྟགས་སྦྱོར་དེ་ལྟར་འགོད་པ་གཞུང་དེའི་ཚིག་དོན་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་མེད་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་འགོད་དུ་མི་རུང་བར་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཡང་མི་བཞེད་དོ།།
འོན་ཀྱང་བདག་སྐྱེ་སོགས་གསུམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་མཐུན་
ཡང༌། གཞན་སྐྱེ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འདོད་ཅིང༌། རང་རྒྱུད་པ་ཐ་སྙད་དུ་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༧ བ ༦ མྱུ་གུ་དང་བུམ་པ་སོགས་པས་ནི། གཙང་། ཤོག ༥༦ ན ༦ མྱུ་གུ་དང་བུམ་པ་སོགས་ལ་ནི།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 121

གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པས། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་ངེས་པར་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང༌། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་དང་འཕགས་སེང་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཞན་བཞེད་པར་དེ་དག་གི་གཞུང་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།དེའི་ཕྱིར་ཡང་ཐལ་རང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཡོད་པར་བློ་མིག་ཕྲག་དོག་གི་དུག་ཆུས་མ་བསླད་པ་དག་གིས་གསལ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །སྦྱོར་བ་འགོད་པའི་ཚུལ་འདི་ཡང་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། གང་དག་དོན་དམ་པར་རང་དང་། གཞན་དང་། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་དེ་དག་ནི་ཡང་དག་པར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་དང་གཞན་གྱིས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་སྨྲས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལ་ཕྱོགས་གཞན་གསུམ་འགོག་པ་ཤེས་སླ་ཞིང་། བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་
ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་མི་འཐད་པར་འོག་ཏུ་སྟོན་པས། འདིར་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་པའི་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བརྗོད་ན། དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་སྐྱེ་ན་རྟག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེའམ་མི་རྟག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་པོ་རྣམས་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་དངོས་པོ་རིལ་ཅིག་ཆར་དུ་སྐྱེ་བ་དང༌། དངོས་པོ་གཅིག་ཀྱང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བའམ་ཡང་ན་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །མི་རྟག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་ན་འབྲས་བུའི་དུས་ན་ཞིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེའམ། འབྲས་དུས་ན་མ་ཞིག་པ་ལས་སྐྱེ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཞིག་པ་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང༌།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགལ་
ལོ། །འོན་ཏེ། མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ད་ལྟར་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལས་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དུས་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་འབྲས་དུས་ན་རྒྱུ་ཞིག་ཀྱང་རྒྱུ་དངོས་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དེ་གཉིས་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་བདག་ཉིད་ཐམས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༢༥༢ ཕྲེང་། ༡༧

122 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཅད་ཀྱིས་མ་ཆོད་དམ་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་མ་ཆོད། དང་པོ་ལྟར་ན། དུས་མཉམ་དུ་ཐལ་བ་སོ་ན་གནས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དུས་མཉམ་གྱི་ཆ་བཅས་སུ་སོང་བས་ཆ་མེད་ཉམས་ལ། དེའི་ཕྱིར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཉམས་པས་རྒྱུ་འབྲས་དོན་དམ་པར་གཞན་ཡིན་པ་ཁེགས་སོ། །ཞེས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དོན་དྲིལ་ནས་བརྗོད་པའོ།།
དེ་ལྟར་ཡང་སྣང་བ་ལས་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། དངོས་པོ་ཆ་ཤས་མེད་པ་དུས་
གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་པ་གཉིས་ལ་ནི་དུས་གཅིག་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་པར་རྣམ་པ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་དང༌། འོན་ཏེ་ཕྱོགས་
གཅིག་གིས་མ་ཆོད་པ་ཡིན་གྱི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོག་ན་དེའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་མ་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དུས་མཐའི་མཚན་ཉིད་མ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་མཐར། དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གཞན་སྐྱེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་བཀག་ལ། ཡང་སྣང་བ་
ལས། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་གིས་དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པས་མི་རྟག་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་དང་འདྲའོ། །བླུན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་གཞན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེ་ལ་འདི་མ་ངེས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི། སྐྱེ་བ་དགག་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཡོད་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཐ་སྙད་དུ་ནི་གཞན་ཉིད་ཙམ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པ་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་པས་ཐ་སྙད་གདགས་པར་ནི་གང་དུའང་མ་གྲུབ་བོ། །ཞེས་སྔར་བསྟན་ཟིན་ཏོ།།
དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག །འདི་ལ་མ་ངེས་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་རྗོད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༢༦༧ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༢༧༢ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 123

དེ་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་རྒྱུ་གཞན་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་དངོས་སུ་གཞན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །རྐྱེན་ལ་སོགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
སུན་དབྱུང་བ་བཤད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་གཞན་ཉིད་མ་གྲུབ་པས་གཞན་ལས་མི་སྐྱེའོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་དང༌། མུ་སྟེགས་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསལ་བར་བཤད་ཅིང༌། སློབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་གིས་ཞེས་པ་ནི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང༌། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་འདི་ལ་མ་ངེས་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་རྗོད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཞེས་པ་ཟླ་བས་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟགས་སྦྱོར་དེ་ལ་ཚིག་གསལ་དུ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ་བསམས་པར་མངོན་ནོ། །འདི་ལྟར་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་བྱུང་བ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་ཕྲ་རགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ལས། དུ་མས་དངོས་པོ་གཅིག་མི་བྱེད། །དུ་མས་དུ་མ་
བྱེད་མ་ཡིན། །གཅིག་གིས་དུ་མའི་དངོས་མི་བྱེད། །གཅིག་གིས་གཅིག་བྱེད་པའང་མིན།2

།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། རང་རྒྱུད་པའི་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་དོན་བཤད་ན། རྟགས་འགོད་པ་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་མི་སྐྱེ། རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་རྒྱུ་དུ་མ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་རྒྱུ་དུ་མ་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་རིགས་འདྲ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ། མུ་དང་པོ་གཉིས་འགོག་པ་རྐྱེན་གསུམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་ན། མིག་དབང་གིས་མིག་དབང་གཉིས་པ་ཁོ་ན་སྐྱེད་དམ་མིག་ཤེས་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལོང་བར་ཐལ། མིག་དབང་ལས་མིག་ཤེས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༤༦ ཕྲེང་། ༡༦

124 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཉིས་པ་ལྟར་ནའང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལོང་བར་ཐལ། མིག་དབང་སྐད་ཅིག་གཉིས་འཐུད་ནས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མུ་གསུམ་པ་འགོག་པ་ནི། རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེད་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བའི་ཆ་དང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་དང་ཡུལ་རིས་སུ་ཆད་པ་འཛིན་ནུས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་པོའ་ནང་ནས་གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ཀའི་ལག་རྗེས་སུ་ཐལ་བས། ིམིག་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གཞན་གཉིས་མི་སྲིད་པའམ་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེས་པར་ཐལ་ལོ།།
མུ་བཞི་པ་དགག་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་
བཞག་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་པོ་དེ་དོན་དམ་པར་རྐྱེན་གསུམ་ཚོགས་པས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་བཞག་པའི་ལག་རྗེས་གསུམ་པོ་དེ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་བློ་ལ་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ན། བློ་གང་ལའང་ཐ་དད་པར་མི་སྣང་བ་ཡིན་ནམ། དོན་དམ་པར་ཐ་དད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ནས་སྣང་ཚུལ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རྫུན་པར་འགྱུར་གྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ལག་རྗེས་གསུམ་པོ་གཅིག་ཏུ་སོང་བས་རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན། མིག་ཤེས་དང་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པོ་ཡང་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མིག་ཤེས་དང་དེའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ཐ་དད་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐ་དད་དུ་གཟིགས་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེས་ཐ་དད་དུ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་ཁེགས་ལ་དེ་ཁེགས་པས་དོན་དམ་པར་དུ་མ་ཡིན་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་ཁེགས་སོ།།
ཡོད་པ་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་ཏེ། །མེད་པ་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་
སུ་འབྲངས་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་དོན་བཤད་ན། ཁ་ཅིག །ཡོད་པ་ཡང་མི་སྐྱེ། མེད་པ་ཡང་མི་སྐྱེ། ཞེས་སྦྱོར་བ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༦༤༦ ཕྲེང་། ༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 125

ཀྱིས་ཡོད་པ་ཡང་མི་སྐྱེ། མེད་པ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་དང་མེད་ངེས་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་པའི་རྒོལ་བ་སུ་ཡང་མེད་དོ། །ཉེས་པ་དེ་སྤང་བར་འདོད་ནས། ཁ་ཅིག །རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་པ་སྐྱེའམ་མེད་པ་སྐྱེ་ཞེས་བརྟག་པ་བྱེད་པ་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྡེ་སུ་ཡང་མེད་དོ།།
དེས་ན་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེའམ་མེད་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཞེས་དཔྱོད་ན། སྤྱིར་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་
སྐྱེ་ལ་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མེད་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེའོ། །ཞེས་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་པ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང༌། མྱུ་གུ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེ་མི་འཐད་དེ། མྱུ་གུ་དེ་བདེན་པར་ཡོད་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་དགོས་པས་རང་གི་རྒྱུ་དུས་ནའང་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྒྱུས་སྐྱེད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུ་དུས་ན་མེད་པར་བདེན་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དགོས་པས་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་དུ་རྒྱུས་སྐྱེད་མི་ནུས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཐལ་རང་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་གང་ལ་ཡང༌། །དམུས་ལོང་དུ་མས་གླང་ཆེན་བརྟགས་པ་དང༌། །མཚུངས་ཀྱང་ད་དུང་དབུ་མར་ཁས་འཆེ་བ། །ཕྱུགས་ཀྱི་བློ་ལྡན་མཁས་པའི་གཟུགས་བརྙན་མཚར། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་པའི་དགག་བྱའི་ཚད་བཤད་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ཤེས་ན། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་ལུགས་སུ་འཛིན་ཚུལ་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་ཐོག་མར་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་ལ། །སོགས་ལ་ཡོད་ཉིད་ཡོད་མིན་ན། །ཡང་དག་དོན་དང་རྟོག་པ་ཞེས། །བློ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་འཛིན།1

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང༌། རྟོག་པ་མེད་
པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི། གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བསྡོགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་སྦྲུལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༠༠ ཕྲེང་། ༣

126 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆགས་སོགས་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་
ཡིན་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འཆད་པ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁྲ་བོའ་ཁ་དོག་དང་འཁྱིལ་ལུགས་སྦྲུལ་དང་འདྲ་ཞིང་ཡུལ་མི་གསལ་བ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ཐག་པ་ ིལ་འདི་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེའོ། །དེའི་ཚེ་ཐག་པའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་ཐག་པའི་ཆ་ཤས་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་སྦྲུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་གཟུང་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ན་ཕུང་པོའ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དུས་གཅིག་ཚོགས་ ིཔ་དང་། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་ཆ་ཤས་དང་ཕུང་པོའ་དབྱིབས་སོགས་གང་ཡང་ངའི་ ིམཚན་གཞིར་འཇོག་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་འབབ་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
ཕུང་པོའ་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གང་ལས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ངའི་མཚན་གཞི་ཡང་མེད་པས། ིམ་བརྟགས་པ་ན་ང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་འདི་ལ། ང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་དེ་གང་ཞིག་ཡིན་བརྟགས་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྙེད་པས། དེའི་ཕྱིར་ང་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །དོན་འདི་ནི། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་ན་སྐྱེས་བུ་གང་།2

།ཞེས་
གསུངས་པས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་ནི་གང་ཟག་དང་ངའོ། །ས་མིན་ནས་རྣམ་ཤེས་མིན་གྱི་བར་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དྲུག་གི་ཆ་ཤས་དང། ཀུན་མིན་ཞེས་པས་ཁམས་དྲུག་གི་ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་བཀག་ཅིང༌། རྐང་པ་ཐ་མས་ཁམས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་བཀག་གོ།
གང་ཟག་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོག་པས་
བཞག་ལུགས་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༢༤༩ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༥ ཕྲེང་། ༡༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 127

ནི། །ཤེས་པ་དེ་ལྟར་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་བྱ།1

།ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང༌། བདག་ཅི་
འདྲ་བ་དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཆོས་ཀུན་ཤེས། །སྐྱེ་བ་མེད་དང་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀར་མི་རྟོག་པ། །འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།2

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
ང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་པ་བཙལ་ན་ངའི་མཚན་
གཞི་མི་རྙེད་པ་ལྟར། བུམ་པ་དང་ཀ་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་དཔྱད་ནའང་བུམ་པའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་སོགས་གང་ཡང་བུམ་པའི་མཚན་གཞིར་མི་རྙེད་པར་ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །འོ་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་སྨྲའམ་ཞེ་ན། ཤིན་ཏུའང་འདོད་དེ། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་ཅན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་རུང་དུ་ཆུག་ནའང༌། ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་མེད་ཅེ་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་དང་རྣམ་མཁྱེན་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་འགྲུབ་མི་འགྲུབ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་ཆ་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ཆ་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འགྲུབ་དཀའ་སླ་ཅིའང་མེད་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཕལ་ཆེ་བ་ཁྱད་པར་ཅིའང་མེད་དོ།།གཞན་ཡང་། ཆོས་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆོས་
ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་དང་ཀུན་རྫོབ་ཆོས་ཅན། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། བདེན་པར་ཡོད་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རེས་འགའ་ཡོད་རེས་འགའ་མེད་ན་གློ་བུར་བ་ཡིན་དགོས། གློ་བུར་བ་ཡིན་ན་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༠༦ ཕྲེང་། ༡༤
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༣

128 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ་ནའང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ནི། རྩ་ཤེ་ལས། བྱ་བ་རྐྱེན་དང་ལྡན་པ་མེད།1

།ཅེས་སོགས་དང། འཇུག་པ་
ལས། སྐྱེ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོའང་མིན།2

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་
པའི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་། ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ཁྱོད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ།
དོན་དམ་པར་ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཡོད་པར་འདོད་པ་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ནོ། །འདོད་ན། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་པ་དང་དོན་དམ་པར་ཀུན་རྫོབ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་སུ་སྨྲས་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཤེས་པ་མེད་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚད་མས་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་འཇལ་ལོ་ཞེ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚད་མ་ཞེས་པ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་དམ་ཆོས་ཉིད་རང་ལ་འདོད། སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་ལས་འོས་གཞན་མེད་དོ། །དང་པོ་ལྟར་ན། ལམ་བདེན་འདུས་མ་བྱས་སུ་ཐལ་བས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བརྡ་ཙམ་ལའང་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཉིད་གཅིག་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཀུན་ཚད་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། རང་ཉིད་རང་གི་འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པས་ཁྱབ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༡༩

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 129

འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་རིགས་པ་འདིས་དབུགས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་བྲལ་བར་བྱེད་དོ། །ཅི་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡོད། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རམ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྲུབ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པར་འགྲུབ་པ་ལ་རག་ལས། དེ་འགྲུབ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་གྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་པས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ཞིང༌།
གཞན་ཡང༌། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། ལམ་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་གསར་དུ་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། གདོད་མ་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བུད། འདོད་ན། ལམ་སྒོམ་པའི་འབད་རྩོལ་བྱེད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ཆོས་ཉིད་ཆ་བཅས་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཉམས་སོ། །ཆ་མེད་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤར་ཡང་དབྱེར་མི་རུང་བར་ཐལ་ལོ། །དེ་དག་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཉི་ཤར་ཡོད་པའི་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།1

དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་པ་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་དབང་གིས་ཕྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྨྲོས་ཤིག།།གཞན་ཡང་། དོན་དམ་པར་དངོས་མེད་ཙམ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པར་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཁེགས་པ་ཉམས་སོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ཁེགས་པར་ཐལ། དངོས་མེད་ཙམ་
ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་དངོས། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་བྱེད་བཀག་ཀྱང་ཁྱབ་བྱ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཏུགས་པ་མེད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༨༣ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༦༠ བ ༤འདོད་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཅེ་ན།

130 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བ་ཡོད་མོད་ཀྱི་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་རིགས་པས་གྲུབ་ན་རིགས་པ་དེས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས། ཇི་སྐད་དུ། དངོས་པོ་གཅིག་གི་ལྟ་པོ་གང༌། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ལྟ་པོར་བརྗོད། །གཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད།1

།ཅེས་དང་། འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། ཆོས་གཅིག་གིས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང༌། །སྨིག་རྒྱུ་དང་འདྲ་གཟུང་བྱར་མེད་ཅིང་གསོག་དང་ནི། །བརྫུན་ཞིང་ཐེག་ཟུག་མིན་པར་རྗེས་སུ་རྟོགས་གྱུར་པ། །དེ་ནི་རིང་པོར་མི་ཐོགས་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་འགྲོ།2

།ཞེས་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་
ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་དེ་ལྟར་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་བྱ། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །རྣམ་པར་དག་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཡིན།3

།གཅིག་གིས་ཀྱང་ནི་ཐམས་ཅད་
ཤེས། །གཅིག་གིས་ཀྱང་ནི་ཐམས་ཅད་མཐོང༌། །ཇི་ལྟར་4

མང་པོ་བཤད་བྱས་ཀྱང༌།དེ་ལ་དྲེགས་པ་
སྐྱེ་བ་མེད།5

།ཅེས་དང༌། དངོས་གཅིག་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །དངོས་ཀུན་དངོས་པོ་གཅིག་
གི་ངོ་བོ་ཉིད། །གང་གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡིས་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང༌།6

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་
སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་དག་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་སྨྲ་ན་ཆོས་གཞན་ལྟ་ཅི་སྨོས། ལྷའི་བུ་དག་གིས་སྨྲས་པ། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སྨྲའམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་དག་ཁོ་བོ་ནི་གལ་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༠༡ ཕྲེང་། ༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༢༦ ཕྲེང་། ༡༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༠༦ ཕྲེང་། ༡༤ ཚིག་རྐང་མི་འདྲ་བ་རེད་འདུག
4 ཞོལ། ཤོག ༨༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༦༡ ན ༢ ཇི་སྙེད་མང་པོ་བཤད་བྱས་ཀྱང་།
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༩༩ ཕྲེང་། ༨
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༦༩ ཕྲེང་། ༡༥ ནང་དུ་དྲངས།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 131

འདས་པ་བས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང༌། དེ་ཡང་བདག་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ཞེས་སྨྲའོ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང༌། འདུས་བྱས་
རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས། །འདུས་མ་བྱས་ནི་ཇི་ལྟར་འགྲུབ།2

།ཅེས་འདུས་བྱས་བདེན་གྲུབ་མི་སྲིད་ན་
འདུས་མ་བྱས་བདེན་གྲུབ་སྲིད་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་གསུངས་ཤིང་ད་ལྟ་སྐྱེས་བུའི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་གོ་ཆོད་དུ་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཁས་བླངས་ནས་སྐྱེས་བུའི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་གནོད་ཅིའང་མི་བྱེད་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཤིག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ནན་གྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་དབང་པོ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྟུལ་པོ་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་ལུག་ལྟར་ལྐུགས་པར་གྱུར་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་བྱས་ན་བཟང་བཟང་འདྲ་བ་ཞིག་དང༌། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྨྲས་ན་ངན་ངན་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བར་གོ་བའི་འཇིག་རྟེན་བླུན་པོའ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ། ཐོག་མ་མེད་པའི་བདེན་འཛིན་གོམས་པའི་བག་ ིཆགས་ཀྱི་སྲད་བུ་ཤིན་ཏུ་དམ་པོས་རང་གི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་བཅིངས་པར་གྱུར་པ། མ་ནིང་གཟུགས་བཟང་མི་བཟང་ཞེས་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་འདོད་ལྡན་དང་མཚུངས་པ་དག་གི་ལུགས་ངན་ཡིན་གྱི། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་བླངས་ནས་དངོས་མེད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་མ་བྱུང་ཞིང་དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ངེས་པར་
འདོད་པར་རིགས་ཏེ་འདི་ལྟར། ཆོས་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་གནོད་མེད་དུ་ཡོད་ལ་ཆོས་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་སྦྱོར་བ་པོ་མེད་པར་རང་འཁྲུངས་སུ་བྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རྟོག་མེད་ཤེས་པས་བརྡ་སྦྱར་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་རྟོག་པས་བརྡ་སྦྱར་བ་ཙམ་དུ་གྲུབ་བོ། །ཆོས་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་རྟོག་པས་བརྡ་སྦྱར་བ་འདི་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིགས་པས་མ་དཔྱད་པར་ཞུགས་ན་ཆོས་ཉིད་བཞག་པར་ནུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་རྟོག་པས་བཏགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ ཤོག ༥༣ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༠

132 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་འདི་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་ཐ་སྙད་དེ་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་པ་རིགས་པས་བཙལ་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྙེད་པས། དེ་ལྟར་བཙལ་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་བཞག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་འཇོག་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་རིགས་པས་མ་དཔྱད་པར་འཇུག་པ་ལ་རག་ལས་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ།།
དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་
ཞེས་གསུངས་ཏེ། མིང་ཙམ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་དམིགས་པ་འདི་ལ་བུམ་པ་1

ཞེས་སོགས་དང་། ལྷས་བྱིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་འདི་
ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བླང་དོར་ལ་ཞུགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་གྱི། མིང་དེ་དག་གང་ལ་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་འཇུག་དགོས་ན་བླང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་འཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷས་བྱིན་དང་འཕྲད་པར་འདོད་པ་ཞིག་གིས་ཁང་པ་གང་ན་བྱ་རོག་སྒྲ་སྒྲོགས་པ་འདི་ན་ལྷས་བྱིན་ཡོད་དོ་ཞེས་2

པའི་མིང་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཁང་པ་དེའི་ནང་
དུ་ཞུགས་ན་ལྷས་བྱིན་དང་ཕྲད་པར་ནུས་ཀྱི། འདིའི་ནང་ན་ཡོད་པའི་ལྷས་བྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་དེ་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་ཁོ་རང་གི་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་སོགས་སུ་བརྟགས་པ་ན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཅེས་རྙེད་ནས་དེ་དང་འཕྲད་དགོས་ན་ལྷས་བྱིན་དང་འཕྲད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བཙལ་ན་གང་དུའང་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་པར་ཆུ་འོན་ཅིག་ཅེས་སོགས་ལའང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་གང་ལའང་བུམ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཞིག་བློས་སྦྱར་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མ་དཔྱད་པར་འཇུག་པ་མ་གཏོགས་དཔྱད་ན་མིང་དེ་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་ཅིའང་མི་རྙེད་པས་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་ཞེས་བྱའོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༨༥ བ ༡ དམིགས་པ་འདི་ལ་བུམ་པ་ཞེས་སོག་དང་། གཙང་། ཤོག ༦༡ བ ༦ དམིགས་པ་འདི་ལ་བུམ་ཅེས་སོག་དང་། ལྷས་བྱིན་ཅེས་སོགས་ཀྱི།
2 ཞོལ། ཤོག ༨༥ བ ༣ འདི་ན་ལྷས་བྱིན་ཡོད་དོ་ཞེས་པས། གཙང་། ཤོག ༦༡ བ ༧ འདི་ན་ལྷས་བྱིན་ཡོད་དོ་ཅེས་པས། གཙང་པར་ལ་ཞེས་སོགས་ལ་ཅེས་སོགས་ཅི་རིགས་འདུག

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 133

ཐལ་འགྱུར་པས་ཀུན་རྫོབ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་འཇིག་རྟེན་དང་བསྟུན་ནས་འཇོག་གོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡང་སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་སློབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མིང་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མ་དཔྱད་པར་བླང་དོར་ལ་འཇུག་པ་འདི་བཞིན་དུ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཡང་མིང་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མ་དཔྱད་པར་ཀུན་རྫོབ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ལ་བྱའི། གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་བླུན་པོ་དག་ཡོད་པར་སྨྲ་ན་ངེད་ཀྱང་ཡོད་པར་སྨྲ་ལ། དེ་དག་མེད་པར་སྨྲ་ན་ངེད་ཀྱང་མེད་པར་སྨྲའོ་ཞེས་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་དང་སྒོ་བསྟུན་ནས་འཇོག་པའི་དོན་དུ་བཟུང་ན་ཆེས་རྣམ་པར་འཁྱམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་རྟོག་པས་བཞག་པ་དང་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ལ་ལས་འབྲས་དང་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་ལྡན་དུ་འཇོག་པ་མི་འགལ་བར་ཤེས་པ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྟ་བའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་འདི་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འགལ་མེད་དུ་འཇོག་ཤེས་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་ཚུལ་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་དང་མཚུངས་ཀྱང་བཏགས་པ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་གཏན་མི་མཚུངས་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་མི་གནོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ས་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་ལ་མ་གྲགས་པ་དག་ཀྱང་དང་པོར་
འཇིག་རྟེན་ཐ་མལ་པའི་རྟོག་པས་བརྡ་སྦྱར་བ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་འཁྲུལ་པའི་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་རྟོག་པས་བརྡ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་འཇིག་རྟེན་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྡ་མཛད་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྗེས་འཇུག་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ས་ལམ་སོགས་ཀྱི་མིང་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་པས་མ་དཔྱད་པར་བླང་དོར་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཞིང༌། མིང་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ན་མི་རྙེད་པ་ས་ལམ་སོགས་ལའང་མཚུངས་པས་མིང་ཙམ་གྱིས་མ་བཞག་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། ས་ལམ་སོགས་བརྡ་སྦྱོར་བ་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ས་ལམ་སོགས་ཀྱི་བརྡ་མཛད་པ་དེ་གདུལ་བྱའི་རྟོག་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་དབང་གིས་མཛད་པ་ཡིན་པས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

134 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་
པར་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་ཉེ་བ་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། སེམས་དམྱལ་འཇིག་པ་ང་ཡིས་བསྟན་བྱས་ཏེ། །སེམས་ཅན་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་སྐྱོ་བྱས་ཀྱང༌། །གང་དག་ཤི་འཕོས་ངན་སོང་དྲག་འགྲོ་བའི། །འགྲོ་བ་དེ་དག་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །གང་དག་རལ་གྲི་མདའ་ཆེན་མཚོན་འབྱིན་པའི། །གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་ངན་སོང་དེ་དག་ན། །ལུས་ལ་འབབ་མཐོང་དེ་ན་མཚོན་ཆ་མེད། །སྣ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་ཞིང་། །གསེར་གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་པོ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་རྣམ་བཏགས་ཏེ། །འདུ་ཤེས་འཛིན་པས་བྱིས་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ། །འཛིན་དང་འཛིན་མེད་དེ་ཡང་འབྱུང་བ་མིན། །ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་བཞིན།1

།ཞེས་དང༌། ཡང་
མདོ་ལས། གང་དག་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་རྒྱགས་དང་གཏི་མུག་གི །ངོ་བོ་ཀུན་རྟོག་གིས་བསྐྱེད་ལོག་པར་ཞུགས་ཤེས་ནས། །རྣམ་པར་རྟོག་པར་མི་བྱེད་ཆགས་བྲལ་མི་འགྱུར་བའི། །སྒོམ་པ་དེ་དག་གནས་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡིན།2

།ཞེས་དང༌། ཡང་མདོ་ལས། ཆོས་འདི་སྔ་ནས་བདག་
མེད་སེམས་ཅན་མེད། །དེ་དག་རབ་ཏུ་སྟོན་ཀྱང་ཟད་མི་འགྱུར། །བཏགས་པ་ཙམ་ཏུ་བརྟགས་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན།3

།ཞེས་དང༌། གང་དག་ཞི་ཞིང་རབ་ཞིའི་ཆོས་སེམས་པའི། །བྱིས་པ་དེ་དག་
ལམ་ངན་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཡི་གེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །དེ་དག་ཡི་གེ་མེད་པར་ཡི་གེས་བསྟན། །གང་དག་ཞི་ཞིང་རབ་ཞིའི་ཆོས་སེམས་པའི། །སེམས་དཔའ་དེ་ཡང་ནམ་ཡང་འབྱུང་མ་ཡིན། །སྤྲོས་ཀུན་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་བསམ་པར་ཤེས་པར་གྱིས།4

།ཞེས་དང། །མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། མྱ་ངན་འདས་པ་ཟབ་པར་ཡང༌། །སྒྲ་ཡིས་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ལྟར། །མྱ་ངན་འདས་པ་མི་རྙེད་དེ། །དེ་ཡི་སྒྲ་ཡང་མི་རྙེད་དོ། །སྒྲ་དང་མྱ་ངན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༥༨ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༡༦ ཕྲེང་། ༡༤ ནང་དུ་དྲངས།
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༣༥༣ ཕྲེང་། ༡༥
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༥༦ ཕྲེང་། ༡༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 135

འདས་པ་གཉིས།1

།གཉིས་ཀའང་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །དེ་བཞིན་སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །མྱ་ངན་འདས་པ་རབ་ཏུ་བསྟན།2

།ཞེས་དང༌། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་ལས། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ཇི་ལྟར་
སྣང་གྱུར་ཀྱང༌། །གྲོང་ཁྱེར་ཕྱོགས་བཅུར་ཡོད་མིན་གཞན་ནའང་མེད། །གྲོང་ཁྱེར་འདི་3

ཙམ་ཞིག་
གིས་རབ་ཏུ་བཞག །དེ་བཞིན་བདེ་བར་གཤེགས་པས་འགྲོ་འདི་གཟིགས།4

།ཞེས་དང༌། ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་ལས། འདི་ལྟར་འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་གཟུགས་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའོ། །ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའོ། །སྒྱུ་མ་ཡང་མིང་ཙམ་སྟེ་ཡུལ་ན་གནས་པ་མ་ཡིན། ཕྱོགས་ན་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་མིང་ནི་ཆོས་སོ་སོ་ལ་བཅོས་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་དག་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། མིང་གློ་བུར་ལས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་མིང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་བས་ན་མངོན་པར་མི་5

ཞེན་ནོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་འདི་ལྟར་ཡོངས་སུ་རྟོག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ།འདི་ལྟ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལྟ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༨༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༦༣ ན ༢ སྒྲ་དང་མྱ་ངན་འདས་པ་ནི།
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༢༠༢ ཕྲེང་། ༣
3 ཞོལ། ཤོག ༨༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༦༣ བ ༣ གྲོང་ཁྱེར་མིང་ཙམ་ཞིག
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༠༥ ཕྲེང་། ༤
5 ཞོལ། ཤོག ༨༧ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༦༣ ན ༦ མངོན་པར་མ་ཞེན་ནོ།

136 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྟེ། དཔེར་ན་བདག་བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་སྐད་དུ་བརྗོད་མོད་ཀྱི་བདག་དམིགས་སུ་མེད་དོ།1

།ཞེས་
སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ།
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་དུ། །གང་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་གསུང༌། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད།2

།ཅེས་
གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་པར་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཤད་ཅིང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། །ནམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང༌། །རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང༌། །བདག་བཞིན་དུ་ནི་བསམ་བྱ་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་ཁམས་དྲུག་བདག་མེད་དོ།3

།ཞེས་དང༌། ཐ་སྙད་གདགས་པ་མ་གཏོགས་པར། །གང་ཞིག་ཡོད་དམ་མེད་འགྱུར་
བའི། །འཇིག་རྟེན་དོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད།4

།ཅེས་དོན་དམ་པར་མིང་ཡང་མེད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མིང་
གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་དང་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་དེ་ལྟ་བུ་
མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཏེ། དེས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང༌། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་དང༌། རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་སྐབས་འདིར་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་སྒོ་ནས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚད་ཡིན་ནོ། །བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། འདི་ཀུན་རང་དབང་མེད་པ་སྟེ། །དེས་ན་བདག་ཉིད་ཡོད་མ་ཡིན།5

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། འདི་ན་གང་རང་གི་ངོ་བོ་དང༌། རང་བཞིན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༥༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༤ ཕྲེང་། ༡༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༧ ཕྲེང་། ༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༨ ཕྲེང་། ༡༤ 5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༡༥ ཕྲེང་། ༡༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 137

དང༌། རང་དབང་དང༌། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི།1

ཞེས་དེ་དག་རྣམ་གྲངས་པར་
གསུངས་ཏེ། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། ཤེས་པ་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ལ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན།2

དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང༌། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་
པར་འདོད་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་པས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།
བཞི་པ་དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབུ་མ་ཐལ་རང་ལ་ཐ་སྙད་དུ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་འཇོག་བྱེད་ལ་འདོད་དམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་ཟླ་བས་ཀྱང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གསུངས་ལ། གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཀྱང༌། བཏགས་པའི་བདག་སྟོང་པ་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གསུངས་ཤིང༌། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་སྐྱེ་ཟེར། །དེ་བདེན་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འདི། །ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས།3

།ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་བཞེད་དེ།
སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཟླ་བས་ཀྱང་། ཀ་བར་སྣང་བ་ལྟར་ཀ་བའི་དོན་བྱེད་ནུས་པར་བཞེད་ན་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་བཞེད་པར་འགྱུར་ལ། མི་བཞེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད་པ་གཏིང་ནས་ཉམས་སོ། །རང་རྒྱུད་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བའང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པར་འདོད་པའང་ཉམས་སོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༤༥༢ ཕྲེང་། ༢
2 ཞོལ། ཤོག ༨༨ ན ༥ དེ་ལ་རང་རྒྱུད་ལྟར་། གཙང་། ཤོག ༦༣ བ ༧ དེ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༦༢ ཤོག ༧༥༧ ཕྲེང་། ༦

138 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གལ་ཏེ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། མིང་
ཐ་དད་པར་ཟད་ཀྱི་དངོས་སྨྲ་བས་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་འདི་པས་ལྷག་པ་གཞན་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རྒྱུད་པ་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་དུ་འདོད་ན་དངོས་སྨྲ་བ་ལས་དམན་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་དངོས་འདོད་པར་འདྲ་ཞིང་འགལ་བ་ལྷག་པོ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་ལ། རང་བཞིན་དང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་པར་འདྲ་བས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅིའང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ། །ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དངོས་པོ་རྣམས་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པ་དེ་ཙམ་ལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་འདོད་ཅིང༌། ཐལ་འགྱུར་པ་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པར་འདོད་པས་མི་འདྲ་ལ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་མཐུན་ནོ། །ཞེས་ཡང་ཡང་སྨྲས་བཞིན་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་འཇོག་བྱེད་ལ་བྱེད་དམ་བདེན་གྲུབ་ལ་བྱེད་ཅེས་འདྲི་བ་ནི་རང་ཉིད་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་མཚོན་པར་བྱེད་པའོ། །ཀ་བས་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ། ཀ་བ་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་དོན་བྱེད་པར་སྣང་བ་གང་ཞིག།།ཀ་བས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། ཀ་བས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ། ཀ་བར་སྣང་བ་ལྟར་ཀ་བའི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འདི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་སྨྲོས་ཤིག།
ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་
མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། ཁྱོད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཟླ་བ་དཀར་པོར་སྣང་བ་ལྟར་དཀར་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའང་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་ན་དངོས་སྨྲ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའང་བབ་ཅོལ་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་སྨྲ་བ་དང་ཁྱད་མེད་པར་ཐལ། ཀ་བུམ་སོགས་ཡུལ་གོ་ས་གནོན་ནུས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་བསལ་ཀུན་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 139

ཏུ་མཚུངས་ཏེ། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་རིགས་པས་ཕུལ་ན་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། ཀ་བུམ་ཡུལ་གོ་ས་གནོན་ནུས་སུ་གྲུབ་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་རིགས་པས་ཕུལ་ན་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་སྨྲ་བ་ཡང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་འདི་བས་ལྷག་པ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའང་དངོས་སྨྲ་བའི་གཞུང་ལའང་འདྲིས་པར་མ་བྱས་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཟབ་མོའ་གཞུང་འདི་དག་གི་བརྡ་ཙམ་ཡང་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་ཐབས་ཀྱིས་ ིསྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ། སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་ཐ་དད་པར་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་ཐ་དད་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་རང་གི་ངོ་བོས་མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ཇི་ལྟར་འཆད། རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པའི་ནུས་པ་
གང་ཞིག་ཡིན་སོམས་ཤིག།
དེས་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་འགྲོའོ།2

།རྟོག་པས་བཞག་པ་ལ་གཏན་མ་ལྟོས་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འགྲོ་བས་སྤྱི་མཚན་དང་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་ཡང༌། ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟར་ན་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་རང་མཚན་གྱི་དོན་ཁས་བླང་དགོས་པར་སོང་ཞེས་རིགས་པས་འཕུལ་བ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པས་བཞག་པ་ཞེས་པ་ཡང་མིང་འདྲ་ཡང་འཇོག་མཚམས་མི་འདྲ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟར་ན་རྟོག་པས་མིང་གི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་འདི་དག་གི་དོན་བཙལ་ན་ཅིའང་མི་རྙེད་པས་རྟོག་པ་དང་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པར་བཞེད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་གྱི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་ལ་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང༌། དོན་མཐུན་ཞེས་པ་ཡང་ཡུལ་གྱི་དོན་སྟེང་ན་གྲུབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཞུགས་པ་ལ་འདོད་ཅིང་དེའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ནི་དོན་རང་མཚན་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༨
2 ཞོལ། ཤོག ༨༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༦༥ ན ༡ མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པར་མི་འགྲོའ།ི

140 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་སོ་ཞེས། དངོས་པོ་ཐ་དད་རྟེན་ཅན་ཕྱིར།1

།ཞེས་དང༌།
རང་བཞིན་དེ་འཛིན་རྣམ་རྟོག་བློ། །དོན་མེད་ཀྱང་དེ་དོན་ཅན་འདྲ། །དེ་ཡི་འབྲས་ཅན་མིན་དོན་ལས། །ཐ་དད་མཐར་ཐུག་སྐྱེ་བ་གང་།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་བཤད་དོ།།
དེས་ན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་སྒྲོ་བཏགས་དང་སྤྱི་མཚན་
ཡིན་ཡང་དེ་ཉིད་བུམ་པའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དུ་སོང་བ་ཡང་མི་འགལ་བར་འདོད་པས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ཡུལ་རང་གི་གནས་ཚོད་དུ་གྲུབ་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པ་འགལ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་འདིས་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་ལའང་མཚོན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་། སེམས་ཙམ་པ་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་ཅིང་དེ་ཉིད་འཇིག་པར་ཡང་སྨྲ་ན། སེམས་ཙམ་པ་ཆོས་ཅན། གྲངས་ཅན་ལས་དམན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་རྟག་པར་འདོད་པ་འདྲ་ཞིང་འགལ་བ་ལྷག་པོ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་རྟག་པར་རིགས་པས་འཕུལ་བ་ཡིན་གྱི། དངོས་སུ་སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་པ་རྟག་པར་ཁས་མ་བླངས་སོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་རིགས་པས་འཕུལ་ནུས་པར་སྨྲའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྨྲ། ཁས་བླངས་ནང་འགལ་གྱི་སྐྱོན་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ལ་འབྱུང་གི་མ་བླངས་པ་ལ་མི་འབྱུང་བས་རང་རྒྱུད་པ་ལ་འགལ་བ་ལྷག་པོའ་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་རིགས་པས་དཔྱད་ ིབཟོད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་རིགས་པས་འཕུལ་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྨྲས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཁས་བླངས་པར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེགཞན་དུ་ན་བུམ་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་བུམ་པ་བེམ་པོར་དམ་བཅས་པར་ཐལ། བུམ་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་བུམ་པ་བེམ་3

པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཁས་བླངས་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༩ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༩༧ ཤོག ༤༧༦ ཕྲེང་། ༡༥
3 ཞོལ། ཤོག ༩༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༦༠ བ ༣ བུམ་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་བུམ་པ་བེམས་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 141

དང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའི་མུན་སྤྲུལ་ལ་རིག་པར་མ་བྱེད་ཅིག།ད་ནི་ཁྱེད་ཉིད་ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིག་པ་གང་ཞིག་གིས། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང༌། གང་ཕྱིར་འདི་དག་གཉིས་ཆར་ཡང་ནི་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །བདག་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད།1

།ཅེས་པའི་
རང་འགྲེལ་ལས། གང་གི་ལྟར་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འདིར་འགྱུར་གྱི།2

ཞེས་སོགས་དང༌། གང་དག་རང་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་བ། །དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་རྟོགས་པར་རིགས་མ་ཡིན།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་
དུ་ཡང་མེད་པར་བཤད་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་འདི་ཁྱེད་ལྟར་ན་གང་ལ་འདོད། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་འདོད་དམ། འཇོག་བྱེད་ལ་འདོད་དམ། བདེན་གྲུབ་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་ཁས་མི་ལེན་པར་སོང་ཞིང་རང་རྒྱུད་པ་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པས་དེ་གཉིས་ལ་དེ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པ་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ནའང་འཇོག་བྱེད་ཟླ་གྲགས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་སྨྲས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་བདེན་གྲུབ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་སྨྲས་པ་ཤིན་ཏུ་འགལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་བདེན་གྲུབ་ལ་ཟེར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྟེན་འགྱུར་ན། །དེ་ལ་སྐུར་བས་དངོས་པོ་འཇིག་
པའི་ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ན། །དེ་ནི་རིགས་མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན།4

།ཞེས་པ་དང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དག་གིས་བསྐྱེད་ན་ནི་དེ་གང་གི་ཚེ་ན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨༡ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༡༧ ཕྲེང་། ༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༢

142 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྣལ་འབྱོར་པ་འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་ཞིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེའི་ཚེ་ངེས་པར་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཐོ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་པོའ་རང་བཞིན་ལ་སྐུར་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་ ིབ་ཞིག་ན་དེ་ནི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ།1

།ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས། རྣལ་འབྱོར་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ། ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི་རྒོལ་བ་སུ་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་སྨྲོས་ཤིག།
གལ་ཏེ་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ན་དངོས་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་པས་ཕྱི་རྒོལ་ལ་རྩོད་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཅན་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ནམ་གྲུབ་པ་ན་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་ཚར་བས་དངོས་སྨྲ་བའི་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐལ་བ་འདི་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་དངོས་པོ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞིག་གི་ངོར་འཕངས་པ་ཡིན་པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་པ་ལས་འོས་མེད་དེ་ཐལ་རང་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དབུ་མ་པ་མེད་པར་རང་ཅག་གཉིས་ཀས་མཐུན་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐལ་རང་ལ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་བདེ་བླག་ཏུ་གྲུབ་བོ།།
གཞན་ཡང༌། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམས་དཔྱད་ན།2

།ཞེས་པའི་གཞུང་གི་ཕྱོགས་
སྔ་མ་རང་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པ་ན། འདིར་སྨྲས་པ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༩༡ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 143

ལས་སྐྱེ་བ་དགག་ལ་རག་མོད། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གིས་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་དེ་བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་འདི་
ལས་ན་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཞིག་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཤད་ལ། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་པ་ལས་གཞན་མེད་དེ། དངོས་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐལ་རང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་རང་གི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་དང་གཞན་སྐྱེ་རྣམས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ངེས་སོ།།
དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཁ་ཅིག་ལས་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པ་དང༌། ངོ་བོ་མེད་ཅེས་པ་
མང་རབ་བྱུང་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཐ་སྙད་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདོད་དོ་ཞེས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་ཡང་ཡང་སྨྲས་ཀྱང༌། རང་བཞིན་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པར་འདོད་པ་མིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་བའི་རང་བཞིན་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུའང་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པ་ལྟར། རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པས་རང་བཞིན་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་མེད་ཅེས་ཡང་ཡང་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ལན་རེ་ལན་གཉིས་དངོས་སུ་དེ་ལྟར་མ་སྦྱར་བར་ངོ་བོ་མེད་ཅེས་སྨོས་པ་དག་ལའང་དོན་དམ་པར་ཞེས་སྦྱོར་དགོས་པར་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་སོ།།
རིགས་པས་དཔྱད་མ་དཔྱད་ཅེས་པ་ལའང་འཇོག་མཚམས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་
ཤེས་དགོས་ཏེ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ཡུལ་སྟེང་ན་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་རང་བཞིན་སེམས་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༩༢ ཕྲེང་། ༡༩

144 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཙལ་བ་ན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་རྙེད་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་དགོས་ཀྱང༌། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ཙམ་གྱིས་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་མི་འགྲོ་བས། བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་རིགས་པས་བཅོས་ནས་འཇོག་སྟེ། གོང་དུ་ལུང་གསལ་ཁ་ཅན་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་བུམ་པ་སོགས་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་ནི་འདོད་ལ། བུམ་པ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་དེ་དངོས་སྟེང་ན་བུམ་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་གྲུབ་དཔྱད་ན་གང་དུའང་མ་གྲུབ་ཅེས་སྨྲ་བའི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པ་དག་མིན་པ་སུའང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་མེད་དངོས་མེད་སོགས་ལ་དངོས་སྨྲ་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་མེད་གྲུབ་ཀྱང་དབུ་མ་པས་བདེན་མེད་དུ་ཇི་ཙམ་གྱིས་འཇོག་པའི་བདེན་མེད་དེ་གཞི་བུམ་མེད་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུའང་བདེན་མེད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་སྡིག་པའི་ལས་ཆེས་ལྕི་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་ཡང་བློས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བློས་བཅོས་པར་སོང་བས་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡང་རྟོག་བཏགས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྤྲོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྤྲོས་བྲལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ཙམ་ནི་བློས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་བདེན་པར་སྣང་བའི་ཆ་དང་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་དང་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་ནས་རྒྱུར་བཞག་པ་ནི་བློས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་
ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བཏགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་བློས་བཏགས་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
འདི་སྐད་ཅེས་ཀྱང་སྨྲ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་འཛིན་པས་བཏགས་པ་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་
འཛིན་པས་བཏགས་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་པའི་བློས་བཏགས་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའོ། །རིགས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་བཞག་ལ། རིགས་པ་གསུམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༧ ཕྲེང་། ༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 145

པ། གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད།1

།ཅེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་རྫུན་པར་
གྲུབ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་བཞིན། དེ་ལྟ་བས་ན་ཆོས་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཁོ་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཅི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་དེ་བཞིན་ཏེ།2

ཅེས་དང༌། མདོ་ལས་ཀྱང་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྨི་ལམ་ལྟར་བདེན་ཡོད་ཁེགས་པ་ན་དེའི་ཤགས་ལ་རྫུན་པར་གྲུབ་པས་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང་། འདི་ལྟར་སྨྲ་བས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གནས་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་པའི་བློས་རྙེད་དོན། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་གནས་ཚུལ་ལ་ཞུགས་པའི་བློས་རྙེད་དོན་ཞེས་སྨྲ་ཞིང༌། བདེན་པའི་སྒྲ་དོན་གཉིས་ལ་འཇུག་སྟེ་མི་སླུ་བ་ལ་བདེན་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པ་ལ་བདེན་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པའོ།།
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བདེན་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ནི་དང་པོའ་དབང་དུ་བྱས་པས་དགག་བྱ་མ་ཡིན་ ིལ། དགག་བྱར་གཟུང་བ་ནི་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཞིང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཞིར་བྱས་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་རྒྱ་ཆེར་སྨྲ་བ་སྣང་མོད་ཀྱི། ངན་སྐྱུགས་ཀྱིས་གང་བའི་བུམ་པ་ཆེན་པོ་ལྷག་མ་མེད་པར་ཡ་རབས་དག་གི་མདུན་དུ་བླུགས་པར་བྱས་ཀྱང་སྐྱུག་བྲོ་བ་ཙམ་ཞིག་སྙིང་པོར་ཟད་ཀྱི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་བས་ན་འགལ་འདུའི་ཕུང་པོ་འདི་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པས་ཆོག་གོ །སྨྲ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རང་གིས་རང་ཉིད་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་གནས་ཚུལ་ལ་ཞུགས་པའི་བློས་རྙེད་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་དགོས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བློས་རྙེད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་བཅོས་མར་ཐལ།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༤༨ ཕྲེང་། ༡༦

146 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཁྱོད་ཡིན་ན་བློས་བཞག་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་སོ།།
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་གནས་ཚུལ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་བློས་རྙེད་པའི་
སྒོ་ནས་བཞག་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བློས་རྙེད་པའི་དོན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་ཆོས་ཅན། བློས་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་རྟོག་བཏགས་སུ་འཇོག་ཚུལ་ཁོ་བོས་ནི་གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། དོན་དེ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དོན་དེ་ཡིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པས་རྟོག་བཏགས་སུ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ལ། གང་ཡིན་ན་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་བཅོས་མ་ལ་ནི། གནས་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་བློས་བཅོས་པ་ཞིག་དགོས་པས། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང༌།1

།ཞེས་གསུངས་
པ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་བཅོས་མིན་2

དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་
ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དུ་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟོས་ནས་བཏགས་པ་དེ་འདོགས་བྱེད་ཡོད་པའམ་མེད་པར་བཏགས་
པ་གང་ཡིན། མེད་པར་བཏགས་པ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱེད་མེད་པའི་ཤེས་བྱ་དང། སྐྱེད་བྱེད་མེད་པའི་བསྐྱེད་བྱ་སོགས་ཀྱང་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོགས་བྱེད་ཡོད་ན་བློ་མ་ཡིན་པའི་འདོགས་བྱེད་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག །གང་ཟག་གིས་འདོགས་སོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་གི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ལ་གང་ཟག་གིས་མཐོང་བར་འཇོག་པ་ལྟར་གང་ཟག་གི་བློས་བཏགས་པ་ལ་གང་ཟག་གིས་བཏགས་པར་བརྗོད་ཀྱི་གཞན་དུ་ན་གང་ཟག་གིས་ཇི་ལྟར་འདོགས་སྨྲོས་ཤིག །འདོགས་བྱེད་བློ་ཡིན་པར་སྨྲ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བློས་བཏགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་བློས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་མ་སོང་བ་སྨྲོས་ཤིག།
གཞན་ཡང་། སྤྲོས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཅི་ལ་ཟེར། གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ལ་ཟེར་རམ་སྤྲོས་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༠ ཕྲེང་། ༢༡
2 ཞོལ། ཤོག ༩༤ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༧༧ ན ༢ བཅོས་མའི་དབང་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 147

མཐའ་ལ་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་བྲལ་མ་ཡིན་པ་འདོད་དེ་གཞན་དུ་ན་གཉིས་སྣང་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྟོག་བཏགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རྟོག་བཏགས་ཡིན་ན་སྤྲོས་པའི་མཐའ་བྲལ་ཡིན་པར་འགལ་བ་གང་ཞིག །གཞི་གྲུབ་ན་སྤྲོས་པའི་མཐའ་བྲལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཟུར་སྔ་མ་ཁས་བླངས། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གང་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྤྲོས་པ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གཉིས་ལ་བྱེད་ལ་དེ་ཡང་རྟོག་པ་ནི་སྤྲོ་བྱེད་དང་སྒྲ་ནི་རྟོག་པས་སྤྲོས་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྒྲ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་པར་སྨྲས་ན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་སྨྲ་བ་ནི་རིག་པ་རྣལ་དུ་མ་བཞག་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་དང་རྟོག་པ་སྤྲོས་པར་སྨྲ་བ་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྤྲོས་བྲལ་དུ་སྨྲ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་རྟགས་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།1 ཁྱོད་གནས་ཚུལ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་བློས་རྙེད་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ཁྱབ་རྟགས་དངོས་སོ། །འདོད་ན2

དེ་ཆོས་ཅན། གནས་ཚུལ་ལ་ཞུགས་པའི་བློས་རྙེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་
ཐལ། དོན་དམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་སོ།།
ཡང་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསླུ་བའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆོས་གང་ཞིག །ཁྱོད་མི་
སླུ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་རྫུན་པར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་བུད། འདོད་ན་དངོས་སུ་འགལ། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་དངོས། མི་སླུ་བ་ཡིན་ན་རྫུན་པ་ཡིན་པ་བུད། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ན། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་འདུས་བྱས་བརྫུན་པ་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྫུན་པ་ཡིན་ལ།3

ཞེས་སོགས་དང། རྩ་ཤེ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཆོས་གང་ཞིག །བསླུ་བ་དེ་ནི་རྫུན་ཞེས་གསུངས། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བསླུ་བའི་ཆོས། །དེས་ན་དེ་དག་རྫུན་པ་ཡིན།4

།ཞེས་དང༌། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང༌། དེ་དག་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཉིད་ཡིན་
1 ཞོལ། ཤོག ༩༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༦༨ བ ༡ འདོད་ན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གནས།
2 ཞོལ། ཤོག ༩༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༦༨ བ ༢ འདོད་ན་དེ་ཆོས་ཅན
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༥ ཤོག ༢༡༤ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༥

148 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པས་རྫུན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ལོ། །ཆོས་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྨྲས་ནས་སླར་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་སྣང་མེད་དུ་སྨྲ་བའང་དྲན་པ་རྣལ་དུ་མ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པའི་བློས་བཏགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཆོས་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་པའི་བློས་བཏགས་པ་ལ་བྱེད་དམ། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་རྣལ་འབྱོར་པའི་བློས་བཏགས་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆོས་ཉིད་བློས་བཏགས་མ་ཡིན་པར་སྨྲས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོགས་པ་པོར་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ལས་ནོག་ཤལ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་བཙལ་བར་བྱ། སྨྲས་པ། གང་ཞིག་ཟླ་བ་འགོག་པའི་ཟོལ་སྦྱོར་གྱིས། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་མ་ལུས་སུན་འབྱིན་ཅིང། །རང་ལ་ཡིད་རྟོན་མཐའ་དག་ཕུང་བྱེད་པའི། །བདུད་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་འབྱུང་པོའ་ཕོ་ཉ་མཚར། །ཟབ་མོའི་གཏམ་ ིགྱིས་སྙིང་ལ་རྡོ་རྗེ་བཞིན། །ཀུན་རྫོབ་བཏགས་ཡོད་སྨྲས་པའང་མི་བཟོད་པར། །ཆོས་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཞེས་སྒྲོགས་པ་ཡི། །བདུད་ཚིག་བསྟན་པའི་ཆོམ་རྐུན་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུ། །རྒྱུན་དུ་ཕྲག་དོག་དུག་ཆུས་ཡིད་མྱོས་ཤིང༌། །རྟག་ཏུ་དམ་པ་དམོད་པའི་བཟླས་བརྗོད་བརྩོན། །ཉེས་བཤད་འབྱུང་ཁུངས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ། །འཁྲུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱང་བདུད་ཀྱིས་བསླུས། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
ལྔ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དགག་བྱ་བདག་གཉིས་དང་། དེ་བཀག་
པའི་བདག་མེད་གཉིས་བཤད་པ། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་བཤད་པ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་དང་དེ་དག་ལམ་གང་དུ་སྤོང་བའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་མདོར་བསྡུས་བརྗོད་པ་དང༌། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཁྱད་པར་དུ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་སྡེ་གཞན་དག་གི་འདོད་པའི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བདག་ངོས་གཟུང་བ། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་སྐྱོན་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཚུལ། རང་སྡེ་གཞན་དག་གིས་བདག་ལྟ་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དང་དེ་བཀག་པའི་བདག་མེད་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་དགག་པ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་གི་སྡེ་པ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་པོ་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 149

ཀྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ང་ཞེས་བྱ་བའང་བདག་ཅེས་བྱ་བའམ། གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བདག་གིས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བདག་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དང་བདག་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་ཞིང་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་དང་གང་ཟག་འདི་ནི་མཆོག་གོ་གང་ཟག་འདི་ནི་དམན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ངས་གཟུགས་མཐོང་ངོ་ངས་སྒྲ་ཐོས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་རྣམ་པར་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང། ཡང་གང་ལས་བྱེད་པ་པོ་ནི་མི་དམིགས་ཀྱི་
ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ལས་ནི་བྱེད་པ་པོ་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའི། བརྟེན་ནས་གདགས་པར་བྱ་བ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡང་བཀག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་ནི་ཤེས་པར་མི་བྱའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང༌། མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་འདི་ནི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།1

།ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དང་
བདག་དང་སྐྱེས་བུ་སོགས་ཁས་ལེན་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཉིས་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་རིགས་པས་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་དང་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་བླངས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ན་དོན་དམ་པ་དང་། ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་བླངས་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་རིགས་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ།།
འོ་ན་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་གཞིར་ཇི་
ལྟ་བུ་ཞིག་འཇོག་ཅེ་ན། རང་གི་སྡེ་པ་མང་པོས་བཀུར་བ་ཁ་ཅིག་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པའི་མཚན་གཞི་ནི་རང་གི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ལ་འདོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་དགེ་སྦྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༩༥ ཕྲེང་། ༦

150 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ།1

།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་ལ། མང་པོས་བཀུར་བ་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་པུ་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་དེ། མདོ་ལས། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནི་སུ་ཞིག་མགོན་དུ་འགྱུར། །བདག་ཉིད་ལེགས་པར་དུལ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར།2

།ཞེས་
གསུངས་ཤིང༌། མདོ་གཞན་ལས། སེམས་འདུལ་བ་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། །སེམས་འདུལ་བ་ནི་བདེ་བ་འདྲེན།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །འདི་དག་ཀྱང་མང་པོས་བཀུར་བའི་
འདོད་པ་ཡིན་པར་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ།།
མཛོད་ལས། བདག་ཡོད་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་ན། །ལྟ་བའི་མཆེ་བས་རྨས་པར་འགྱུར།4

།ཞེས་དང༌། བཏགས་པའང་མེད་པར་འགྱུར་འོང་བས། །མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་མ་གསུངས་
སོ། །ཞེས་བདག་རྫས་ཡོད་མེད་ཅིང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་ནས། བཏགས་པར་ཡོད་པའི་བདག་དེའི་མཚན་གཞི་གང་ཡིན་སྙམ་པ་ལ། ཕུང་པོའ་རྒྱུན་འདི་དག་ལ་དགེ །མི་དགེའི་ ིའབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཉིད། །ཅེས་དང༌། མཛོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། བདག་ཏུ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་འདི་ནི་ཕུང་པོའ་རྒྱུན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གི །བརྗོད་པར་བྱ་བ་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ི 5

།ཞེས་ཕུང་པོའ་རྒྱུན་ ིཉིད་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་མཚན་གཞིར་བཤད་དེ་ཚུལ་འདི་ནི་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་སོགས་ནས་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་པ་དག་གི་འདོད་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པར་གསལ་ཞིང༌། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཉིད་བདག་གི་མཚན་གཞིར་བཞེད་དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ 1 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།
2 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༦༥༠ ཕྲེང་། ༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༦༨༡ ཕྲེང་། ༣
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༨༩༤ ཕྲེང་། ༡༦
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༨༧༦ ཕྲེང་། ༡༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 151

ནོ་ཞེས་ལུས་དང་དབང་པོའ་ཚོགས་དག་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་བཤད་ལ། དེའི་ ིཤེས་བྱེད་དུ། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི།1

།ཞེས་སོགས་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་གཉིས་
དང༌། ཕུང་པོ་ལེན་པ་པོ་བདག་ཡིན་ཞིང་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་2

ལེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རིགས་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྨྲ་སྟེ། སློབ་དཔོན་འདི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པས་ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་འོས་གཞན་མེད་དོ། །སེམས་ཙམ་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ནི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་མཚན་གཞི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་འདོད་དེ། ཉོན་ཡིད་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་བདག་ལྟ་དང་བདག་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དམིགས་པ་ཀུན་གཞི་དང༌། རྣམ་པ་ཀུན་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་ངར་སེམས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་མདོ་ལས། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང༌ཕྲ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུ་བོའ་ིརྒྱུན་བཞིན་འབབ། །བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །འདི་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་3

མ་

བསྟན།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་
རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་ཕལ་ཆེ་བས་བདག་དང་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང༌། བདག་དང་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་འཛིན་པ་དང་དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྣམ་ཤེས་སོགས་རྫས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གང་ཟག་གི་རང་ལྡོག་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་རགས་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཞིང་རགས་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བུམ་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བཏགས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་དག་གིས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ན་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༠༠ ཕྲེང་། ༡༨
2 ཞོལ། ཤོག ༩༧ ན ༢ སྲིད་པ་ལེན་པའི། གཙང་། ཤོག ༧༠ ན ༣
3 ཞོལ། ཤོག ༩༧ ན ༥ མ་སྟེ། གཙང་། ཤོག ༧༠ ན ༥ འདི་ནི་བྱས་པ་རྣམ་ལ
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༡༧

152 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་སྐྱོན་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཕུང་པོ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ནས་དེ་དང་བདག་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ན་བདག་ཕུང་ཐ་དད་གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གནས་ནས་བློ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ན་གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ནས་སྣང་ཚུལ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རྫུན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉམས་སོ། །རིགས་པ་འདིས་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་ན་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་ཕུང་གཅིག་ཡིན་ན་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་དུས་ཅིག་ཆར་དུ་ཕུང་པོ་རྫས་ཐ་དད་པ་ལྔ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་བདག་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་པ་ལྔ་ཅིག་ཅར་ཡོད་པར་འདོད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀ་བདག་གི་མཚན་གཞིར་ཁས་བླངས་པའི་སྐྱོན་ནོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་ཀའམ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ནའམ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ན་བདག་གི་མཚན་གཞིར་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་བདག་རྫས་སུ་ཡོད་དུ་གཟུང་བ་ལྟར་བདག་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བདག་དང་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་གང་སོང་བ་དེ་ཉིད་རྫས་སུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ན། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི་མིང་ཙམ་ཐ་སྙད་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདས་པའི་དུས་དང༌། མ་འོངས་པའི་དུས་དང༌། ནམ་མཁའ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། གང་ཟག་གོ་1

ཞེས་
བྱ་བ་དང༌། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ།2

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་
ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚེ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཆད་
པས་ངེས་པར་བདག་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐར་འཛིན་གྱི་ཆད་པའི་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༨༤ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༨༤ ཕྲེང་། ༡༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 153

འཇིག་ལྟས་གང་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་པའམ་ཆད་པར་འཛིན་པ་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བའི་དོན་དུ་ཁྱེད་ཅག་གིས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མ་ཐོབ་པའི་གོང་རོལ་དུ་ཕུང་པོའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ལྟར་བདག་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་ན། ཕན་ཚུན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་ང་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུང་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་སོགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་པ་མི་འགལ་ན་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་དང་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ཕུང་པོ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་གཞན་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ནས་ཕུང་པོའ་རྒྱུན་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་རུས་སྦལ་གྱི་སྤུའི་གོས་ཀྱིས་ ིགྲང་བར་སྐྱོབ་པར་འདོད་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་སྙིང་པོ་ཅིའང་མེད་དོ།།
གཞན་ཡང་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་ནམ་མི་ལྡན་ཞེས་སོགས་དྲིས་པའི་ཚེ།
གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲས་ཕུང་པོ་རྣམས་འཛིན་ན་དེའི་ཚེ་ཕུང་པོ་རྣམས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལུང་བསྟན་དགོས་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འོག་རོལ་དུ་ཁྱེད་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ཕན་ཆད་མེད་པ་སོགས་སུ་ལུང་སྟོན་རིགས་པར་འགྱུར་བས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཉམས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ངེས་པར་ཕུང་པོའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པར་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་བདག་མེད་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། བདག་དང་དེ་དག་ཁྱད་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་དེ་ཕྱིར་དེ། །མང་བས་བདག་དེ་དག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནས། ཁྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་

154 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། །དེ་ཚེ་ངེས་པར་དངོས་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ།།
འོ་ན་ཕུང་པོའམ་རྣམ་ཤེས་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་
བདག་མེད་མཐོང་བའི་ཚེ་ཕུང་པོའམ་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དགོས་ན། ཁྱེད་རང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ང་བདག་གི་མཚན་གཞིར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚེ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ང་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཕ་རོལ་པོས་ཕུང་པོ་དང་རྣམ་ཤེས་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ནི། བདག་དང་གང་ཟག་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མ་ཤེས་པར་ཐ་སྙད་ཀྱི་བཏགས་དོན་རིགས་པས་བཙལ་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཕུང་པོའམ་རྣམ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་བདག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ཤིང༌། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་བདག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་ཕུང་པོ་དང་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་མཐོང་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། རིགས་པས་མ་བཙལ་བར་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཁས་བླངས་པ་ལ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་ན་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་དགོས་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་གནས་འདི་འདྲ་བ་དག་ནི་ལུགས་འདིའི་རིགས་ལམ་ཕྲ་མོ་ཞིབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་མེད་པ་དག་གིས་ཆེས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་ཕུང་པོའམ་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་བདག་ཡིན་ན། ཉེ་བར་བླང་བྱ་དང་ཉེ་བར་ལེན་
པ་པོ་ཁྱད་པར་མེད་པས་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་འདིར་ནི་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ་རྩ་འཇུག་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་ཕུང་པོ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ན། མདོ་ལས། དགེ་སྦྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི་ཉེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 155

བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་
ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་མདོ་གཞན་ལས། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན། ཚོར་བ་བདག་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་བཀག་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མདོ་སྔ་མས་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་བཀག་ཅིང་མདོ་ཕྱི་མས་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་པ་བཀག་ནས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ལ་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཉིད་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་གུང་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ནས། རང་གི་སྡེ་པ་གོང་འོག་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་པར་འབད་ཀྱང་གསལ་བར་མ་ཐོན་པའི་མདོའ་དགོངས་པ་ལུང་རིགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་རྣམ་ ིཔར་བཞག་པའི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་འདི་ཉིད་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དེ་ཉིད་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་ཚོགས་ཅེས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འཇིག་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ལ་ལྟ་བས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཟླ་བ་གྲགས་པས་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་བཟུང་ན་
ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། ཕུང་པོ་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བས་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འཁྲུལ་བར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཁོས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་གྲངས་མང་པོར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་ཕྱོགས་སྔ་མའི་འབེན་མ་མཐོང་བར་གནོད་བྱེད་ཀྱི་མདའ་འཕེན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༨༢ ཕྲེང་། ༢༠

156 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པར་བྱེད་པ་ལ་རིངས་པར་ཆས་པའི་བབ་ཆོལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཐ་སྙད་པ་ཙམ་ཞིག་རང་སྡེ་གོང་འོག་ཀུན་གྱིས་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་ལ་དེ་ཉིད་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མ་ཡིན་ཀྱང་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་པོ་སུ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་གཞི་གང་ལ་བྱེད་མི་མཐུན་པས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་དེའི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་རང་གཞན་གཉིས་ཀས་ཁས་བླངས་པ་དེའི་མཚན་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་ན། གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་འབྱུང་བར་སྨྲས་ཀྱི། བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་1

ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་བཟུང་ན་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་ལན་ཅིག་ཀྱང་
སྨྲས་པ་མེད་པས་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཤ་ཐང་བར་བྱས་ཀྱང་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་བ་ཙམ་ཞིག་འབྲས་བུར་ཟད་དོ།།
ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་སྨྲ་
བ་ནི་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དོན་ལ་ཡང་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་ནས་མཁས་པའི་བར་སུ་ལ་ཡང་ངའི་ལུས་ངའི་སེམས་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་རང་འཁྲུངས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་ལུས་འདི་ངའོ། །སེམས་འདི་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་རང་གི་ངང་གིས་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བར་མྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཟུང་བ་འཐད་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་འདུ་ཤེས་མེད་པ་པར་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་དང་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་ལན་ཇི་ལྟར་གདབ་པ་སོམས་ཤིག །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་ཙམ་ཞིག་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འཛིན་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་སྨྲ་བས་ཀྱང་བཤད་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་པོ་དེའི་ཚེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ 1 གཙང་། ཤོག ༧༢ བ ༢ ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟང་ཀྱི་ཕུང་པོ།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 157

རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་རྒྱུན་ཆད་པར་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱུན་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིའོ་སྙམ་ན། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་བེམ་པོའ་རྒྱུན་ཁོ་ན་སེམས་ཅན་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ནི་ ིཚུ་རོལ་མཛེས་པ་པ་དག་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཡ་མཚན་ནོ།།
གཞན་ཡང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་
འདོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་འདས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་གང་ཟག་རྒྱུན་ཆད་པར་ཐལ། འདས་ལམ་གང་ཟག་དེའི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་ཞིང་གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གཞན་གང་ཡང་དེའི་ཚེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེའི་ཚེ་ཀུན་གཞི་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིའོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན་མཛོད་དང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ལེགས་པར་སྨྲ་བ་གཏིང་ནས་ཉམས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པར་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ་སུའང་མི་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་རང་སྡེ་གཞན་དག་གིས་བདག་ལྟ་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
བདག་དང་དེ་བཀག་པའི་བདག་མེད་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས། བདེན་བཞི་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་ཤིང༌། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཙམ་བཀག་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལན་མང་དུ་གསུངས་པ་དེ་ལ། རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡེ་སྣོད་ལས་ཀྱང་དེ་བས་ ིལྷག་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་བསྟན་པར་འདོད་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༡༠ ཕྲེང་། ༧

158 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པའི་སྒོ་ནས་བདག་མེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་ལ་གཞུག་པའི་དགོངས་པས་གསུངས་ཀྱི།1

ཞེས་སོགས་དང༌། མངོན་པ་ཀུན་
ལས་བཏུས་ལས། བདག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེས་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་མཚན་ཉིད་བྲལ་ལོ།2

།ཞེས་སོགས་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདེན་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་དང། །བདེ་དང་ང་དང་ངའི་ཞེས་སོགས། །ཡང་དག་མིན་པ་རྣམ་བཅུ་དྲུག །སྒྲོ་བཏགས་ནས་ནི་ཡོངས་སུ་སྲེད། །དེ་ཉིད་ལ་ནི་དེ་འགལ་དོན། །དེ་ཉིད་རྣམ་པ་རྗེས་རྟོགས་ཅན། །ལེགས་བསྒོམས་ཡང་དག་ལྟ་བ་ཡིས། །སྲེད་པ་རྗེས་འབྲངས་བཅས་འཇོམས་བྱེད།3

།ཅེས་སོགས་དང༌། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང༌། འདི་དག་
དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་ཡོད་མོད་ཀྱི་ཁུངས་རྣམས་རྫོགས་པར་བྲིས་ན་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བཀོད་དོ།།
དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རང་སྡེ་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེའི་འཛིན་ཚུལ་ང་ཞེས་འཛིན་པའི་གཞིའི་བདག་འདི་ཕུང་པོའ་རྗེ་བོ་ལྟ་བུ་དང་ཕུང་པོ་རྣམས་དེའི་ཁོལ་པོ་ལྟ་བུར་འཛིན་ཏེ། ངའི་གཟུགས་ངའི་ཚོར་ ིབ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་དེས་དབང་བསྒྱུར་བྱ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་བདག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་བར་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པར་ཞེན་པ་ནི་བདག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའོ། །དེ་ཡང་ངའོ་སྙམ་པའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དེ་རྟག་མི་རྟག་དང་གཅིག་དང་དུ་མ་སོགས་གང་དུ་ཡོད་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལ་ཞུགས་ནས་དཔྱད་པ་ན། རྒྱུ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པའི་རྟག་དངོས་དང་ཆ་ཤས་མེད་པའི་གཅིག་པུ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ནི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༣༤༣ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༩༤ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༤ ཕྲེང་། ༡༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 159

ཅན་དུ་འཛིན་ཚུལ་དུ་འདོད་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་པར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་སུ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །འོན་ཀྱང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་དེ་འདྲ་བའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་དགོས་པས། དེ་འདྲ་བའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པ་ཁེགས་པ་དང༌། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་དེ་ཉིད་རྟོགས་བྱ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དང༌། དེ་ཙམ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་སོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང༌། མདོ་སྡེ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དང༌། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག་བདེན་བཞི་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཐམས་ཅད་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློར་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་བློར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་འདོད་ན། ཕྲ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་རྟོགས་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་མེད་པར་རྟོགས་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་དང་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །སྒོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན།1

།ཞེས་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ཉིད་གོམས་པ་ལས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བར་བཤད་པའི་ཚུལ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་ཟད་དོ། །དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཀར་མི་འདོད་ཅིང་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༥

160 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བསྟན་པར་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་དེ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་བྱེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་འགྲེལ་དང་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཚད་ལྡན་གང་དུའང་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་འཆད་པ་ན་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་གཞག་མ་བཤད་དོ།།
དེས་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་གིས་
གོང་དུ་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་ཉིད་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆུང་ངུ་གསོག་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་མྱུར་ན་ཚེ་གསུམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། རང་སངས་རྒྱས་སུ་རིགས་ངེས་པ་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་གྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་འབྲིང་དུ་གསོག་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་ཉམས་སུ་བླངས་པས་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་དུས་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཀྱང༌། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་འབྱེད་པ་ལ་ཐུགས་རབ་ཏུ་མི་གསལ་བའི་ཆ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་ཤིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་ ིབསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་གསོག་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདོད་ལ། དེ་ཡང་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་ཚོགས་གསོག་པའི་རིང་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ལ་གནས་པའི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་བཟུང་སྟེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བར་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟན་གཅིག་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་སྟེ། མཛོད་ལས། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཆུབ་བར། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །དེ་ཡི་སྔོན་དུ་ཐར་ཆ་མཐུན།1

།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༤ ཕྲེང་། ༡༩

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 161

གཞན་ཡང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྲོད་ལ་བདུད་བཏུལ་བ་ཡན་ཆད་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་མཚན་
ཉིད་པ་ཡིན་པ་དང། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་མ་བསྟན་གྱི་བར་དུ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་བཏང་ནས་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་མཛད་ཅིང་མར་མེ་ཤི་བ་ལྟར་བེམ་རིག་གཉིས་ཀ་རྒྱུན་ཆད་པར་སྨྲ་བ་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ནས་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་གཟུགས་སྐུ་སོ་སོའ་སྐྱེ་བོའི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་ ིཔའི་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་ལ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་དེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མཚན་ཉིད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་དཀྱུས་མ་འཆད་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མ་བྲིས་སོ། །སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིམདོ་སྡེ་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ནི་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
བཞི་པ་དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་དགག་པ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་གི་
བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་བའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིས། །གཟུགས་སོགས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང༌། །གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་སོགས། །སྐྱེ་འགྱུར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་ཕྱིར།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་
འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཁྱད་པར་དུ་བརྗོད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྣལ་
འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གང་བཀག་པས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༡༦

162 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བདག་མེད་དུ་འཇོག་པའི་བདག་གཉིས་དང་དེར་ཞེན་ལུགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁོ་ནར་འདོད་མོད་ཀྱང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་བདག་མེད་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མི་བཞེད་དེ། འཇུག་པ་ལས། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་སྒྲོལ་ཕྱིར། །ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས།1

།ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་
ན་དགག་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་བཀག་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། གཞི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཀག་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་དུ་བཞེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའོ།2

།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱང་དགག་བྱའི་བདག་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་འབའ་
ཞིག་ལ་བཞེད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསུངས་པའི་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་བདག་མེད་པའི་དཔེར། སྒྱུ་མ་དང༌། བྲག་ཆ་དང༌། གཟུགས་བརྙན་དང༌། སྨིག་རྒྱུ་དང༌། རྨི་ལམ་དང༌། དབུ་བ་བརྡོས་པ་དང༌། ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་དང༌། ཆུ་ཤིང་གི་ཕུང་པོ་དག་བསྟན་ཏེ། འདི་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དམ་མ་ནོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དེ། འདི་དག་ནི་སྤྲོས་པ་ཡང་ཡིན། འདི་དག་ནི་རྫུན་པ་ཡང་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་
ལ། བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། བདག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་འདི་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༩ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༨༡ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༣༩ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 163

དེ་ལ་སྤྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གདུལ་བྱའི་
རིགས་ནི་གཉིས་ཏེ། རྒྱུད་ཡོངས་སུ་མ་སྨིན་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་རེ་ཤིག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་ཞིང་དེ་ལྟ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བ་དང། རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པས་དེའི་ཚེ་ཉིད་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡང་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བའི་གང་ཟག་གོ །དང་པོའ་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ ིམདོ་ལས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ལ། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སོགས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟར་ཚུལ་གཉིས་བསྟན་ཀྱང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་གོམས་པར་མ་བྱས་པར་
རགས་པ་ཙམ་ཞིག་སྒོམ་པ་གོམས་པས་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤང་བར་མི་ནུས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཀྱང་རེ་ཤིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་མ་སྨིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་གཙོ་བོར་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་གང་ཟག་བདག་མེད་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གཉིས་གསུངས་ཀྱང་། སྔ་མ་ནི་གཙོ་ཆེར་འཁོར་བ་ལས་ཡིད་འབྱུང་བ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་དང༌། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་མ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་གིས་ཀྱང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྒོམ་པ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་དགོས་སོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་འདི་གཉིས་བཞེད་དོ།།
དེས་ན་མཁས་པ་ནས་བྱིས་པའི་བར་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་

164 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཁྱད་མེད་དུ་ཡོད་པའི་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་འདི་ཉིད་ལ། ང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ང་དེ་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དང༌། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ཞེན་པ་ནི་ང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་ཚུལ་ཏེ། དེ་ཉིད་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་ཡོད་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འདོད་ཅིང༌། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་འདོད་དོ། །ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ང་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཡོད་ལ། དེའི་མཚན་གཞི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཚོགས་པ་དང་རེ་རེ་བ་དང་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཚོགས་པ་ཙམ་དང་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་པ་ཡང་ཤིང་རྟ་མ་ཡིན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་འདོགས་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་དགོངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་དེ་ནི་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ། རེག་པའི་གཞི་དྲུག་པ། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་བཅོ་བརྒྱད་པའོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་
མིག་དང་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ནང་ནས་ཆོས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མིག་རྣ་སོགས་ནི་ང་ཡི་བའི་མཚན་གཞི་དང་གང་ཟག་
དང་ཆོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། དེ་དག་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ང་ཡི་བར་སྣང་ཞིང་དེ་འདྲའི་ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་ནས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༣༠༦ ཕྲེང་། ༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 165

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ནི་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མིག་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ལ་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པ་ནི་བློ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ནས་བལྟས་ན་མྱོང་བས་འགྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་མིག་སོགས་ང་ཡི་བའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་དམིགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ལ་ང་ཡིར་འཛིན་པ་ཡིན་མི་དགོས་པ་གསལ་བར་གྲུབ་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་ཀྱང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མེད་པ་དག་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་གྱི་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ང་ཡི་བར་སྣང་བའི་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཡོ་བྱད་དང་ཡུལ་ལ་ང་ཡི་ལོངས་སྤྱད་བྱར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཙམ་གྱིས་ང་ཡིར་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་འཇིག་ལྟ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། དེ་གཉིས་ཡིན་ན་ངར་འཛིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གཞན་ལ་དམིགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཀྱང༌ངར་འཛིན་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་ཡང་འཇིག་ལྟ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཀྱང་ངར་འཛིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་བཤད་པ་ལ། དཔལ་ལྡན་
ཟླ་བས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ཉིད་མི་འཐད་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང༌། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཚད་ལྡན་གཞན་གྱིའང་ལུགས་བརྗོད་པ་དང༌། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་འཐད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབས་པའི་ལུང་ནི་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའ་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་བུ་རྒྱལ་ ིཔོའ་མཚན་དང་ལྡན་པ་ནི་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་བློན་པོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་ ི

166 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གྱིས་གནོན་གྱི་རང་གི་བློའ་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ནམ་དེ་ནར་སོན་པར་ ིགྱུར་པ་དེའི་ཚེ་རང་གི་བློ་ཡི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་བློན་པོའ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་འདས་ ིཔ་ཡིན་ནོ། །ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་གྱི་རང་གི་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་
པ་དྲངས་ནས། ལུང་འདི་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། ཞེས་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང། དེ་ཡང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ཅེས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ས་དང་པོའ་གནས་སྐབས་ཡིན་ལ། སྐབས་དེར་ཉན་རང་རྣམས་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ ིཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་པར་གསུངས་པས་ནི་ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་སྟེ་གཞན་དུ་ན་ས་དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཉན་རང་རྣམས་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དགོངས་སོ།།
རིགས་པ་ནི་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་
པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལྟར་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་རང་གི་བློས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་དུ་འདི་དག་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཕྲ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པར་ཡང་མི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༦ ཤོག ༤༩༨ ཕྲེང་། ༢༠

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 167

འགྱུར་ཏེ་བདག་ཏུ་གདགས་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་རིགས་པ་གསུམ་བསྟན་ཏེ། རིགས་པ་དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་རྣམས་བློས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་ལ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་བློས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་ཀའང་དངོས་པོའ་གནས་ ིལུགས་གཏན་ནས་མ་རྟོགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དོན་ནོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་དང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་གཉིས་ཆོས་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤོང་ནུས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་གདབ་པར་ནུས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མུན་སྤྲུལ་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་རྟོགས་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་འདི་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁམས་
གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་བཞིན། གལ་ཏེ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་དུད་འགྲོ་སོགས་ལ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནོ།།2
གཞུང་ལྷག་མས་བསྟན་པའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༡༥ ཕྲེང་། ༢༡
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༧ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༧༧ བ ༦ ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏོ།།

168 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་དང་གང་ཟག་ཏུ་གདགས་པའི་གཞི་ཕུང་པོའ་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བློ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་ ིབའི་གཉེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱིན་ན་བཏགས་ཆོས་གང་ཟག་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡང་སུན་མི་ཕྱིན་པས་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཚུལ་འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལས་ངར་འཛིན་ཉིད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་པ། །འཁོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་མགལ་མེ་ཡི། །འཁོར་ལོ་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུལ་གྱི། །རྒྱུ་ཅན་འདི་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །དེ་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་དང༌། །དུས་གསུམ་ཉིད་དུའང་མ་ཐོབ་ཕྱིར། །ངར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་འགྱུར། །དེ་ལས་ལས་དང་སྐྱེ་བ་ཡང༌།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་རྣམས་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་སོ། །དེའི་རྐང་པ་དང་པོ་བཞིའི་དོན་ནི། ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པར་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་རང་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་མ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ལ་མ་ཉམས་པར་ཡོད། དེ་ཡོད་ན་དེའི་དབང་གིས་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ངར་འཛིན་སྐྱེ་དགོས་པར་བསྟན་ཀྱང་། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཡོད་ན་ངར་འཛིན་ཡོད་པས་ཁྱབ། དེ་ཡོད་ན་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བས་ཁྱབ། ཅེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནས་ལ་བརྟེན་ནས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་དགོས་པས་ཁྱབ་ཅེས་སྨྲས་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་ནས་ཡོད་ན་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླང་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།
ཤླཽ་ཀ་བར་པའི་དོན་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ་
ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ཐོག་མཐའ་དབུས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ་མེད་པར་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༡ ཕྲེང་། ༡༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 169

གཅིག་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་མགལ་མེའི་འཁོར་ལོ་བཞིན་དུ་འཁོར་བའོ། །ཤླཽ་ཀ་གསུམ་པའི་དོན་ནི། ཕུང་པོ་དེ་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་དང་དུས་གསུམ་ཉིད་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཐོབ་པ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་ལས་དང་སྐྱེ་བ་ཡང་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའོ། །གཞན་ཡང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་མིག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་དུ། །འགྲོ་བ་དོན་མེད་ཤེས་ནས་ནི། །རྒྱུ་མེད་པ་ཡི་མེ་བཞིན་དུ། །གནས་མེད་ལེན་མེད་མྱ་ངན་འདའ།1

།ཞེས་པའི་བར་དུ་
གསུངས་པ་རྣམས་དྲངས་སོ། །ཅི་སྟེ་དེ་དག་བྱང་སེམས་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། མྱ་ངན་འདའ། ཞེས་པའི་མཇུག་ཐོགས་ཉིད་དུ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང༌། །མཐོང་ནས་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་འདོད། །འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཡིས། །བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྲིད་མཚམས་སྦྱོར།2

།ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ཅེས་པ་དང་ཀྱང་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པས་སྔ་མ་
རྣམས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཤེས་སོ།།
འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ན། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ལ་ཐོས་
བསམ་བྱས་ནས་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་དག་ལས་ཀྱང༌། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་བརྡོས་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བཞིན། །འདུ་ཤེས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།3

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དབུ་བ་བརྡོས་པ་དང༌། ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་དང༌། སྨིག་རྒྱུའི་ཆུ་དང༌།
ཆུ་ཤིང་གི་ཕུང་པོ་དང༌། སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དག་གིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ངེས་པར་དཔྱད་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༡ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༢༡ ཕྲེང་། ༢༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༦ ཤོག ༦༤༢ ཕྲེང་། ༡༨

170 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྐྱེ་མེད་བསྟན། །གཞན་གྱི་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཟད་དང་མི་སྐྱེའི་དོན་དུ་ནི། །གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱིས།1

།ཞེས་བྱ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །མཁྱེན་
པས་ཀ་ཏ་ཡ་ན་ཡི། །གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང༌། །མེད་པ་གཉིས་ཀའང་དགག་པ་མཛད།2

།ཅེས་གསུངས་སོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ལུང་བར་པ་འདིའི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བར་ཡོད་ནའང་
འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ལ་
བདག་མེད་པ་བསྟན་ན། དེའི་ཚེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་ཡི་ལུགས་དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བར་རྟོགས་སོ།3

།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་པོ་ནི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རབ་འབྱེད་བདུན་པའི་འགྲེལ་པར་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པར་བཤད་པ་ལ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དགག་པ་མཛད་དོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཟེར་རམ། ཐེག་ཆེན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་ཐལ་བ་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་ན་ནི། ཐེག་ཆེན་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་རྣམས་དང༌། སྦྱིན་སོགས་དང༌། སྨོན་ལམ་དང་། བསྔོ་བ་དང༌། སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་དག་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དག་ཀྱང་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང༌།སྤྱོད་པ་ཡོངས་བསྔོ་མ་བཤད་དེས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་ལ་འགྱུར། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལ་གནས་པའི་དོན། །མདོ་སྡེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྩལ། །ཐེག་པ་ཆེ་ལས་བཀའ་སྩལ་པ། །དེ་ཕྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང༌།4

།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༣༢༣ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༣ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༡༨ ཕྲེང་། ༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༤ ཕྲེང་། ༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 171

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་ལ་ཡང་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་
ཙམ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ལ། ཐེག་ཆེན་ལས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཁྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལགས།1

།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སློབ་དཔོན་འདི་ཡི་ལུགས་ལ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་གཉིས་སུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་བསྟན་མ་བསྟན་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་དུའང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་སྒོམ་མི་སྒོམ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན་ཐེག་ཆེན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྒོམ་ཞིང༌། ཉན་ཐོས་པས་ཆོས་ཉི་ཚེ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྒོམ་ཞེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་རིགས་པ་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མས་ངེས་ན་ཆོས་གཞན་གང་གི་སྟེང་དུའང་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་མེད་ངེས་ནུས་པར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་ཐེག་ཆེན་པས་ནི་རྩ་ཤེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གཞི་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་ཡང་རིགས་
པ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་ངེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཡང་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་ངེས་པར་བྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། ཐེག་དམན་ལ་ནི་རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་པ་གཅིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དེ་ནས་རིགས་པའི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔ་མ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་རྒྱས་པར་མི་བྱེད་པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྒོམ་པ་རྒྱས་བསྡུས་དང་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལྷུར་ལེན་མི་ལེན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༩༧ ཕྲེང་། ༡༥

172 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་མི་འཐད་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ནི། བརྡོལ་ཐབས་སྨྲ་བ་
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡང་མི་འཐད་ཅེས་བཤད་པ་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་ངེས་ཀྱང་ཕུང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། བཏགས་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་གདགས་གཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་དགོས་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་སྟེ། གནས་མ་བུའི་སྡེ་པས་བུམ་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་བུམ་པའི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་རྡུལ་རྫས་ཡོད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང༌། བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཁྱབ་ཅིང་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང༌། ས་བདུན་པར་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་ཤིང་ས་བདུན་པ་ནས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ས་བདུན་པ་པས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་པར་ཐལ། ས་བདུན་པར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤོང་བའི་ནུས་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་ཡང་འདོད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ།།
ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཡོད་ན་ངར་འཛིན་གྱི་སྒོ་ནས་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་
ལེན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞི་ཆོས་ཅན། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པའི་མདོའ་དོན་ཡང་ ིདེ་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི། ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མ་ཐོབ་པས། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་ལ། ས་བདུན་པར་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཉན་ཐོས་ལ་ནི་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་ཡང་འཁོར་བར་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 173

འཆིང་བའི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་ཀྱང་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ཐོབ་པ་མེད་དོ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་ལུང་གི་དོན་ཡང༌། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་ཤས་ཆེ་བ་དེ་སྲིད་དུ་ངར་འཛིན་ཤས་ཆེ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ངར་འཛིན་ཤས་ཆེ་བ་དེ་སྲིད་དུ་ལས་གསོག་པ་ཤས་ཆེ་ལ། ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་ཐལ་བ་དང་པོ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ངོར། མདོ་སྡེ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཚད་མས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་བྱས་སོ།།
ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་རང་སྡེ་མཐའ་དག་གིས་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ལྟ་ཞོག །གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་དག་ལ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་སུན་མ་ཕྱུང་བར་རང་སྡེ་འདི་དག་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་སྟེང་དུ། རང་སྡེ་འདི་དག་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་རང་ལུགས་ལ་དམ་འཆའ་བས་ལྷག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་དོན་རིགས་པས་བཙལ་ནས་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་སྨྲ་བར་བྱ་ཡིས། བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་གནོད་བྱེད་དང༌། རྩོད་གཞི་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་ན་སྨྲོས་ཤིག །ཉན་ཐོས་གནས་མ་བུ་པས་བུམ་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཅི་ཞིག །བཏགས་ཡོད་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་དམ། བཏགས་ཡོད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་རྒྱང་ཕན་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་ཧ་ཅང་ཐལ་ཞིང༌། རྩ་བའི་འདོད་པའི་ལན་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་བུམ་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་རྣམས་བུམ་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་རྣམས་ལས་
རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་ཡང་མེད་པ་ཙམ་ལ་བུམ་པ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བྱས་པའི་ཉི་ཚེ་བའི་བཏགས་ཡོད་ཙམ་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་བྱེད་དམ། བུམ་པ་ཞེས་

174 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་མ་གཏོགས། མིང་དོན་རིགས་པས་བཙལ་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པ་ལ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་དུ་བྱས་པ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བཏགས་ཡོད་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་བུམ་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པར་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་ནུས་ན། མདོ་སྡེ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་མཚན་གྱི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་མཚན་གྱི་སྟེང་དུ་ཉི་ཚེ་བའི་བདེན་མེད་ཙམ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གནས་མ་བུ་པས་བུམ་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་བུད། འདོད་ན་མདོ་སྡེ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་མཚན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། ཁྱབ་རྟགས་ཡང་ཁས་བླངས་སོ།།
དེས་ན་བཏགས་ཡོད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཚད་མས་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་
ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་ན་གདགས་གཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ཡི། རང་རང་གི་གྲུབ་མཐས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་དེ་འདྲ་བའི་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་པ་ལ་གདགས་གཞིའང་དེ་འདྲ་བའི་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་དགོས་སོ། །ཞེས་ཁས་མི་ལེན་པས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ནས་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉན་ཐོས་གནས་མ་བུ་པ་བས་ལྟ་བ་དམན་པར་ཐལ། དེས་བུམ་སོགས་བཏགས་ཡོད་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་བུམ་སོགས་རྫས་གྲུབ་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་བླངས་སོ། །གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་རང་བཞིན་མེད་པ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཚད་མས་ངེས་ན། ཕུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་དམ་འཆའ་བ་མི་སྲིད་དེ། རིགས་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ངེས་པའི་རིགས་པ་དེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུའང་བདེན་མེད་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རིགས་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ། ཤེས་བྱའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་སྲིད་ཚད་རེ་རེ་ནས་བདེན་མེད་དུ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 175

མེད་དུ་རིགས་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།
གོང་དུ་བརྗོད་པའི་བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན། གནས་མ་བུ་པས་བུམ་པའི་སྟེང་
དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ་ལོ། །ས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་པའི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ལ་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ཡོད་ཅིང༌། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ས་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འདྲེན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ཅིང༌། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཡང་ནུས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག །རྟགས་སྔ་མ་ཡང་ཁས་བླངས་ཏེ། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པས་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་རྫོགས་པར་ཐོབ་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་དེ་མེད་ཅེས་རང་གི་དམ་བཅའ་ཡི་གེར་བྲིས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་སྤངས་ན། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤངས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་བ་ན། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་ལོ་ཞེས་ཀྱང་འཇོག་མི་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་དང་པོ་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་ལ། ས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་སོ་ཞེས་ཁྱད་འབྱེད་པ་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། ཡང་ན་ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྡོག་པ་
ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་ཏེ། དེ་མན་ཆད་དུ་ཉོན་སྒྲིབ་བག་ལ་ཉལ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་བདུན་པ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་ཏེ། དེར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ནུས་

176 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ས་བདུན་པའི་དུས་སུ་སྤོང་ནུས་ཤིང་ས་བརྒྱད་པའི་དུས་སུ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་བབ་ཆོལ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་མཚན་འཛིན་གྱིས་མ་བཅིངས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་མཚན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན། འཁོར་གསུམ་ག་ལ་ལན་ཅི་ཡོད། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་བདེན་འཛིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་རང་ལུགས་ལ་འཐད་ལྡན་དུ་ཁས་བླངས་སོ། །བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ས་བདུན་པའི་དུས་སུ་སྤོང་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡིན། ས་བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རམ། དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་མ་སྤངས་པར་འདོད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའ་དུས་སུ་མཐོང་སྤང་མ་ ིལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ། དེས་མཐོང་སྤང་མ་ལུས་པ་དངོས་སུ་སྤོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའ་དུས་ན་ ིཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་ནུས་པར་ཐལ། མཐོང་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སོ་སྐྱེའི་དུས་ན་འཕགས་པ་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྫུན་གྱི་རིབ་མ་ཙམ་གྱིས་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་མི་ཤེས་པ་དག་ལོག་པའི་ལམ་ལ་བཀྲི་བར་མ་བྱེད་ཅིག །ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་སོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཐར་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་རྣམས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབས་གནས་ལ་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 177

ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ས་བོན་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉོན་སྒྲིབ་མཐོང་སྤངས་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པ་འགལ་ལོ།།
གཞན་ཡང་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་དེ་གཙོ་བོར་ཐར་པ་འཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ནམ།
གཙོ་བོར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཐར་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཙོ་བོར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་ན་ཅིས་འགོག །གཙོ་བོར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡང་བྱས་པའི་སྒྲ་བཤད་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་ན་གང་གིས་འབྱེད་ཅི་སྟེ་སྒྲིབ་པ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པའི་སྤང་བྱ་སྒྲིབ་པ་དེ་གཙོ་བོར་ཐར་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་དང༌། གཙོ་བོར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཅེས་པའི་མཚན་གཞི་གང་ལ་བྱེད། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ས་བརྒྱད་པ་ནས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་ལས་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པ་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་མ་སྤངས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་སྤངས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤངས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤངས་པར་རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ལན་དུ་མར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ས་བརྒྱད་པར་ཡང་སྤངས་ན་འཕགས་པ་དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་ལས། དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང༌། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་

178 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གྱི་ལུས་ལེན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་ཡོན་ཏན་གཙང་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ནི་རང་བཞིན་དག་ཕྱིར་དང༌། །བག་ཆགས་སྤང་ཕྱིར་གཙང་བ་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
རྒྱུད་བླ་མའི་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་ལས་གྱ་ཚོམས་སུ་བརྒལ་བའོ།།
གཞན་ཡང་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ནི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའམ། བདེན་སྣང་གི་མཚན་
མའི་སྤྲོས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བག་ཆགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། དེ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདག་གི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མི་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པ་ལས། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་མའི་སྤྲོས་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཕྲ་མོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་བདག་གི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཤིན་ཏུ་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ་མི་འཐོབ་བོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་མ་རིག་བག་ཆགས་
ཀྱི་ས་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པར་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུས་ཀྱང་བཤད་པ་མེད་དོ།།
དེ་བཞིན་དུ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་སྤངས་པར་གྲུབ་མཐའ་
སྨྲ་བ་བཞིའི་གཞུང་ཚད་ལྡན་གང་ལས་ཀྱང་བཤད་པ་མེད་ཅིང༌། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། འབྲས་བུ་གང་ཞེ་ན། ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དང༌། གཞན་གོ་བར་བྱེད་པ་དང༌། གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའོ། །ཞེས་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐེག་དམན་གྱི་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲས་བུར་བཤད་ཅིང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༩ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༣༠ ཕྲེང་། ༡༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 179

པར་རྟོགས་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ལམ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པར་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་ས་སྡེ་ལས་བཤད་ཅིང༌། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་རུ་དང༌། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ།1

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་དང༌། གཏི་མུག་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དབུ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་དུ་མ་ཞིག་ལས། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པར་ལན་དུ་མ་ཞིག་བཤད་ལ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འགོག་པ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་འགོག་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ལ་ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་དང༌། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དྲི་མ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཐུན་མོང་གི་ལམ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་བཏང་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་ནགས་ཐིབས་པོར་འཇུག་པར་མ་བྱེད་ཅིག།
གལ་ཏེ་འདི་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་པོ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་ལྡན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི།
སློབ་པའི་ཐེག་པས་ཆགས་ལ་སོགས། །སྤོང་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཞེས་འཛིན།2

།ཞེས་བཤད་པའི་རྩ་
ལྟུང་འབྱུང་བས་སྡོམ་པ་གཏོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་རྣམས་ནི། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རེ་ཤིག་གདུལ་བྱའི་ངོར་ཁས་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་རང་ལུགས་སྟོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པས། སྐབས་འདིར་དེ་དང་འགལ་ཡང་སྐྱོན་མེད་དོ། །གཞན་དུ་ན་ཁྱོད་རང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང༌། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་དབུས་མཐའ་ལས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན་སྐྱོན་ཇི་ལྟར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༠༦ ཕྲེང་། ༡༡

180 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྤོང་བ་སོམས་ཤིག །ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ངར་འཛིན་གྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོར་སྨྲས་ཀྱི། ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཡོད་ན་ངར་འཛིན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞི་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ནོ།།
སློབ་དཔོན་ཟླ་བས་ས་དྲུག་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པར་བཤད་པ་དང༌།
ས་དྲུག་པ་པས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་པར་བཤད་པ་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ལ་སྐྱོན་འཛིན་པར་སེམས་པ་སྟེ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་དུ་ཉན་རང་བློས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་པར་བཤད་པ་དང༌། ཡང་མདོ་ཉིད་ལས་ས་དྲུག་པར་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བཤད་པ་གཉིས་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན། མདོ་ལས་དེ་ལྟར་མ་བཤད་དོ། །ཞེས་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པར་བྱེད་དམ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་ལུང་གི་དོན་འཆད་ཚུལ་དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཡ་མཚན་ཏེ། འདི་ལྟར། སྔར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་སྐབས་སུ་ཕུང་ ིཔོ་ལ་བདེན་འཛིན་ཤས་ཆེ་བ་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞིའི་སྐབས་སུ་ཤས་ཆུང་དུ་སོང་ངམ་མ་སོང༌མ་སོང་ན་རྒྱུན་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཤས་ཆེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །ཤས་ཆུང་དུ་སོང་ན་གཉེན་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཇི་ཞིག་ལྟར་ལ་རང་གི་ངང་གིས་ཆུང་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ། གཉེན་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་ཆུང་དུ་སོང་བ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ལམ་གཏན་ནས་མ་བསྒོམས་ཀྱང་ ིཇི་ཞིག་ལྟར་ལ་སྒྲིབ་པ་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་ནས་མཐར་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཉེན་པོ་བདེན་མེད་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆུང་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་ཤས་ཆུང་དུ་སོང་བ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ལ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞི་ནས་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ་ཞིང༌། བདེན་འཛིན་ཡིན་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་ནང་འགལ་ལ། ཉན་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 181

ཐོས་ཀྱི་སློབ་ལམ་དུ་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་ཇེ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བར་ཁས་བླངས་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་དུ་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་སྤངས་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པའང་ཤིན་ཏུ་ནང་འགལ་ལོ། །སྨྲས་པ། སྐུལ་བྱེད་ཕྲག་དོག་དྲག་པོས་ཡིད་བསྐྱོད་ནས། །ཉིན་མཚན་དུ་མར་འབད་པས་བསམས་པའི་མཐར། །ལུང་དོན་འཆད་ཚུལ་འདི་འདྲ་མཐོང་བའི་ཚེ། །མཁས་པས་ཁྲེལ་དང་བརྩེ་དང་ངོ་མཚར་སྐྱེ། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་དུ་ཉན་རང་བློས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་ཤིང༌།
ས་བདུན་པ་ནས་ནུས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོས་ཉིད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཏེ། ས་བདུན་པར་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཐོབ་པས། རིང་དུ་སོང་དེར་1

འདིར་ནི་སྐད་ཅིག་
དང༌། །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང༌།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་
འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་ལྡང་བར་ནུས་ཤིང༌། ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་དང་ཉན་རང་རྣམས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་བྱང་སེམས་རང་གི་ཡུལ་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཤེས་པའི་ཆེ་བའོ།།
གསུམ་པ་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཚད་ལྡན་
གཞན་གྱིའང་ལུགས་བརྗོད་པ་ལ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་བཤད་3

པ་དང༌། མངོན་རྟོགས་
རྒྱན་དང་རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །སྟོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ།4

།ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་བཀོད་དེ། དེ་
ཡི་དོན་ནི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱས་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་གྱི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་པའོ། །དེའི་ལན་དུ། གང་ཕྱིར་ལུང་ལས་ལམ་འདི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༨༤ ན ༣ རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༨
3 ཞོལ། ཤོག ༡༡༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༨༤ན ༥ ལུགས་བརྗོད་པ་དང་།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༠ ཕྲེང་། ༡༥

182 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནི། །མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་གསུངས།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་
པར་མཐོང་བའི་ལམ་འདི་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གང་ཡང་ཐོབ་པ་མེད་པར་གསུངས་ཞེས་པའོ། །ལུང་ལས་གསུང་ཚུལ་ནི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་དངོས་པོའ་འདུ་ ིཤེས་ཅན་ལ་ཐར་པ་མེད་པ་དང༌། དུས་གསུམ་གའི་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་བར་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དྲངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྐྱང་པ་ལ་བྱེད་པ་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ནས། བསྟན་རྩ་དགེ་སློང་ཉིད་ཡིན་ན། །དགེ་སློང་ཉིད་ཀྱང་དཀའ་བར་གནས། །སེམས་ནི་དམིགས་དང་བཅས་རྣམས་ཀྱིས། །མྱ་ངན་འདས་པའང་དཀའ་བར་གནས།2

།ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། བདེན་མེད་མ་རྟོགས་ན་དོན་དམ་པའི་དགེ་སློང་འཕགས་པའི་
གང་ཟག་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང༌། སེམས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ལམ་གྱིས་མྱང་འདས་མི་འཐོབ་པར་བསྟན་ནོ།།
དེ་ནས། ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེར་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནི། བདེན་པའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་ཏེ་གྲོལ་བར་འགྱུར་ན། ཞེས་ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་ནས། དེའི་གནོད་བྱེད་ནི། འོ་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་པ་སོགས་ནས་བཤད་པའི་ཆགས་སོགས་རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་སུ་བྱས་པའི་ཉོན་མོངས་དེ་རེ་ཤིག་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པ་ཙམ་གྱི་ཚེ་ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འཇོག་དགོས་ཏེ། ལམ་དེ་ཇི་ཙམ་བསྒོམས་ཀྱང་དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་གང་ ིཡང་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་དེར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ་དེའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཤིག་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༠ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༡ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༡ ཕྲེང་། ༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 183

ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ། །ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན།1

།ཞེས་པའོ།།
གཞུང་འདིའི་དོན་མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་དང་འཕགས་པ་སོར་ཕྲེང་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉོན་
མོངས་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གོང་འོག་གི་རྩོད་ལན་རྣམས་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན། ཞེས་པའི་ལན་དུ་འཆད་དགོས་པས་མོའུ་འགལ་གྱི་བུས་གྲོལ་བ་མ་ཐོབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ལམ་དེས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཡི་གཙོ་བོ་སྲེད་པ་མེད་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་ནི་རེ་ཤིག་ཉེར་ལེན་སྲེད་པ་ནི། །མེད་ཅེས་ངེས་པ་ཉིད་ཅེ་ན། །ཞེས་པའོ། །དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། སྲེད་འདི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང༌།ཀུན་རྨོངས་བཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་མེད། །ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་ཡིན། །ཚོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད།2

།ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་སྟོན་ཏེ། སྲེད་པ་ལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གཅིག་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྲེད་པ་གཉིས་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། སྲེད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྨོངས་མ་རིག་པ་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མགོ་མཚུངས་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང༌། རྟགས་དངོས་སྨྲ་བས་ཁས་བླངས་ཏེ། མ་རིག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་རང་སྡེ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་མངོན་པ་པ་དང༌། དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་སྟོན་གྱི། བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་སྲེད་པ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༡ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༡ ཕྲེང་། ༧

184 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྲེད་པ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་གྲུབ་པས་ཅི་གྲུབ་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་ན་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་
དྲུག་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཐུན་མོང་བའི་ནང་ཚན་གྱི་སྲེད་པ་མངོན་གྱུར་རེ་ཤིག་མགོ་གནོན་ནུས་ཀྱང༌། བདེན་འཛིན་གྱིས་དྲངས་པའི་སྲེད་པ་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པ་ཙམ་ཡང་མི་ནུས་པས་ལམ་དེས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྲེད་པ་མ་ལུས་པ་སྤོང་བ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའོ། །རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དང་བྲལ་ན་སྲེད་པ་སྐྱེ་བ་འགོག་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་བྲལ་ན་ཚོར་བ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བར་སྲེད་པ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྲེད་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་མེད་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།
རང་ལུགས་ཀྱི་ཚོར་བ་ལ་སྲེད་པ་ལྡོག་ལུགས་ནི། འོག་ཏུ། གང་ཚེ་ཚོར་པོ་འགའ་མེད་
ཅིང༌། །ཚོར་བའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཚེ་གནས་སྐབས་འདི་མཐོང་ནས། །སྲེད་པ་ཅི་ཕྱིར་བཟློག་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་ཚོར་བ་པོ་དང་ཚོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་
གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྲེད་པ་ལྡོག་དགོས་པར་གསུངས་པས་དེའི་ཤགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་མཐོང་ན་སྲེད་པ་མི་ལྡོག་པར་བསྟན་ཏོ། །འདི་ནི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། གནས་དང་བཅས་པའིེ་སེམས་ལྡན་ལ། །ཉོན་མོངས་དུག་ཆེན་ཅིས་མི་འབྱུང༌།2

།ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་
གཅིག་ལ། དེ་ནས་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་ན་ཡུལ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་གནས་པའི་དབང་གིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་བསྒོམས་པས་རེ་ཤིག་མགོ་མནན་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རྣམས་སླར་ཡང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དཔེ་དང་བཅས་པས་བསྟན་པ་ནི། དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས། །འགའ་ཞིག་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། །སྟོང་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་སེམས། །འགགས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༥ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༦ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 185

བཞིན། །དེ་བས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཐུན་མོང་དང་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་སོགས་པ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་ལ་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷ་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་གཉིས་དབྱངས་གཅིག་དང་དགོངས་པ་གཅིག་གོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ལ་ཆ་པ་དང་བརྩེགས་དབང་ཕྱུག་སེང་གེས། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྤྱོད་འཇུག་འགོག་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི། མདོ་ལས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་གསུང་བ་ནི། ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པས་ཕྱོགས་སྔ་མ་མ་གོ་བའི་བབ་ཆོལ་ཏེ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་ལ་འདི་འདྲ་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་།།
གཉིས་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད།2

།ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏེ།
སྐབས་འདིར་དམིགས་རྟེན་ལ་རྟེན་གྱི་སྒྲས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ལྟ་བུའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་ནམ་དམིགས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང༌། བརྟེན་པ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པ་ན་འཕགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་ཆོས་ཉིད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བརྗོད་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་པ་ནི་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༢༡ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༧

186 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནི་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེས་ན་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པས་གཟུང་བ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདེན་སྟོང་ལ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བཤད་དོ། །དེ་འདྲའི་ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་དེ། རིགས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་བསམས་པའོ།།
དེའི་ལན་དུ་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེས་ན་འདིར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ཅི་སྟེ་ཚོལ་བར་བྱེད།2

ཅེས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱུ་ཡི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ།3

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་དག་གིས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ལམ་
གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པ་མིན་གྱི། ཆོས་ཉིད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོའ་ལམ་གྱིས་དམིགས་ ིནས་བསྒོམ་པ་ན་འཕགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ཐེག་པ་སོ་སོའ་རིགས་ཁྱད་ ིཔར་ཅན་དུ་འཇོག་པར་བཤད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་ཉན་རང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་དངོས་སུ་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་བསྙོན་མེད་པར་གྲུབ་བོ།།
གཞན་ཡང་། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་དང་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀར་དུ་ཆོས་དབྱིངས་ཐེག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣༦ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣༧ ཕྲེང་། ༡༠
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༣༢ ཕྲེང་། ༡༠

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 187

པ་གསུམ་ཀའི་རིགས་སུ་འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ནི་རབ་
ཏུ་ཕྱེ་ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞིར་བྱའོ། །གང་ན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནིའོ། །གང་ལས་ན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལས་སོ། །གང་གིས་ན། འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་ཡོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ་འཆད་ན། གཞི་མ་གྲུབ་དག་ལས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བར་བྱེད་ལ་རག་གི །གཞི་གྲུབ་གང་ལས་ཀྱང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་མི་ནུས་སོ། །འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ཡང༌རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སླད་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང༌། །འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་དང་ནི། །བརྟེན་གྱིས་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱ།2

།ཞེས་
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱིས་གཟུང་རྟོག་སྤངས་ཀྱང་འཛིན་རྟོག་མ་སྤངས་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། གཞུང་འདིའི་དོན། རང་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྤྱིར་ཡོད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང༌། ཕྱི་དོན་བདེན་ཡོད་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་སྒོ་ནས་གཟུང་རྟོག་སྤངས་པ་ལ་བྱེད་ན། འཛིན་རྟོག་མ་སྤངས་པ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། གཞི་གྲུབ་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་མཐར་ཐུག་པ་རིགས་པས་ངེས་ན། ཆོས་གཞན་གང་གི་སྟེང་དུའང་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་མེད་དེ་ཉིད་ངེས་ནུས་པར་གོང་དུ་ཡང་ཡང་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཕྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་སྒོ་ནས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་
ཤིང༌། འཛིན་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཚད་མས་མ་ཁེགས་པས་འཛིན་རྟོག་མ་སྤངས་པ་ལ་འདོད་ན། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་འཛིན་རྟོག་སྤངས་པའི་དོན་ཤེས་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པས་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འོས་གཞན་མེད་པས། ཕྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་གཟུང་རྟོག་སྤངས་ལ། ཤེས་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཚད་མས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༠༤ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༡ ཕྲེང་། ༧

188 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གྲུབ་ཅིང་བདེན་མེད་དུ་ཚད་མས་མ་ངེས་པས་འཛིན་རྟོག་མ་སྤངས་ཞེས་པ་ཉིད་གཞུང་དེའི་དོན་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ལུགས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། འཛིན་པ་བདེན་སྨྲའི་རང་རྒྱལ་དང༌། །གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་དོན་དམ་དུ། །སྨྲ་བའི་རྣམ་རིག་གྲུབ་པའི་མཐའ། །མཚུངས་པར་ཤེས་པའི་མཁས་པ་མཚར། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་དོ།།དེས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱལ་ལས། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་བདེན་བཞི་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པ་དང༌། རང་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་ཤིང༌། ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པ་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་མང་དུ་གསུངས་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་གསུངས་སོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་མ་ཟད་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་སྡེ་དག་ལས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་གཉིས་བཤད་དེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་ཡང་དབང་པོ་ཡོངས་སུ་སྨིན་མ་སྨིན་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པས། དེ་དག་གཉིས་ཀ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ཚུལ་གཉིས་གཉིས་བཤད་ཀྱང༌། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་བཤད་པ་རེ་ཤིག་གདུལ་བྱའི་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་རྣམ་གཞག་དང༌། རྟོགས་པར་བཤད་པ་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ལས། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་འཕགས་སེང་གི་ལུགས་ལ། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱིས། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་དོན། གང་ཟག་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ལ་མི་འདོད་ལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩ་བའི་དགོངས་པ་ནི། གང་ཟག་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དོན་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 189

མེད་པར་བཞེད་པ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་སུ་གནས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཚུལ་ནི་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། དེས་ན་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་མཛད་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན། འཕགས་སེང་གི་ལུགས་ལའང་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེའི་གོང་དུ་དེ་ལྟར་གཉིས་འོང་བ་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སྟོན་པ་ནི། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པས། རྗེས་སུ་གཟུང་རྒྱུའི་ཐེག་དམན་ལ་ཡང་ཟབ་མོའ་སྣོད་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། ིདེ་གཉིས་ལའང་ཕྱི་མ་ཆེས་མང་བས་ཕལ་ཆེར་དེའི་ལམ་མང་དུ་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྒྱུད་མ་སྨིན་པས་ཟབ་མོ་དེའི་ཚེ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པ་དག་ལ་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་བསྟན་པ་མང་དུ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ནའང་ཡོད་ཅིང༌། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྒྱུད་སྨིན་པ་དེའི་ཚེ་ཟབ་མོ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བ་དག་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་བདེན་མེད་རྟོགས་དགོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་གསུངས་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་སྟོན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་འཕགས་སེང་ཡང་བཞེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་རྒྱུད་སྨིན་མ་སྨིན་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་སོ་སྐྱེ་ལ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པ་རྒྱུད་མ་སྨིན་
པ་ཁས་ལེན་པའི་ཤེས་ལྡན་སུ་ཞིག་ཡོད། འཕགས་སེང་གི་ལུགས་ལ་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཆོས་ཉིད་མ་རྟོགས་པའང་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ཞིང་འགའ་ཞིག་མ་ཕྱེ་བར་འདོད་དགོས་པས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བར་ཇི་ལྟར་འཆད། གཞན་ཡང་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་བློ་གྲོས་ཆུང་ངུ་ཞིབ་པར་མ་སྦྱངས་པ་དག་གི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཏུ་སྣང་བས་འདིར་ཞིབ་པར་མ་བཤད་ཀྱི་ལོགས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཉན་རང་དུ་རིགས་ངེས་པ་དང་པོ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལ་སློབ་པ་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་མི་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་ལམ་གཞན་དུ་མ་ཞུགས་པར་རང་ལམ་གྱིས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའི་ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་

190 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འདོད་པའི་ལེགས་ལྡན་ལ་སོགས་རང་རྒྱུད་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལའང་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུགས་ལའང་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕེབས་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་བཞིན་པ་རང་ལམ་ལས་ལོག་ནས་ཉན་རང་གི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའང་དེས་སྔར་རྟོགས་ཟིན་གྱི་བདག་མེད་བསྒོམ་པའི་རྒྱུན་གོམས་པར་བྱེད་པའང་སྲིད་པར་འདོད་དགོས་པས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའང་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། རྒྱུད་བླ་ལས། ཉི་
མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འོད་འབར་བ། །མིག་མེད་པས་ནི་མཐོང་བ་མེད།1

།ཅེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར།
མདོར་བསྡུ་ན་གང་ཟག་བཞི་པོ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་མཐོང་བ་ལ་མིག་དང་མི་ལྡན་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སོ་སོའ་སྐྱེ་བོ་དང༌། ཉན་ཐོས་ ིདང༌། རང་སངས་རྒྱས་དང༌། ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་འདི་ནི། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་ལྷུང་བ་རྣམས་དང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་རྣམས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ལགས་སོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཉན་
རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བཤད་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེས་ཉན་རང་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།
གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་ན། རང་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་དེ། །དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་བྱ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༥༡ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༧༦ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 191
ཡིན།1

།ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་རྟོགས་པར་བཤད་པ་དང་ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་ཐལ། གཞུང་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གཏན་ནས་མི་རྟོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དད་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་ན་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གིས་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་ལྷུང་བ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་ཚད་མ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་སོ་སོའ་སྐྱེ་བོ་འགའི་ཞིག་དང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་སྟེ་མི་རྟག་སོགས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་འགའ་ཞིག་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ད་ལྟ་རེ་ཤིག་རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པའི་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང༌སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་མིག་དང་མི་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་དག་གིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རང་གི་མིག་གིས་བལྟས་པའི་སྒོ་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་ཡང༌། སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལྟར། གང་ཟག་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཡང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དད་པའི་སྒོ་ནས་རིམ་གྱིས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། སོ་སྐྱེ་དང་ཉན་རང་སོགས་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་གཏན་ནས་མི་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་ལ་བཤད་ན་འབྲེལ་མེད་དོ།།
གཞན་ཡང༌། འདོད་ཆེན་མུ་སྟེགས་ཉན་ཐོས་དང༌། །རང་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་རྣམ་བཞི།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་སྟེ། འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་གང་དག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༥༡ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༩ ཕྲེང་། ༡

192 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བར་འགྱུར་བའོ། །གང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་འོད་སྲུང་གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་རི་རབ་ཙམ་ནི་སླ་ཡི། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའོ། །ཞེས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡང་
ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པར་གསུངས་ན། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདིས་བདེན་མེད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་མ་རྟོགས་པར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་ཐར་ལམ་ཚོལ་བ་མཐའ་དག་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་ཀྱང་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ། དེ་ལ་ཐབས་ལ་ཞུགས་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་མཐུན་པ་ཡང་དག་པ་ངེས་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་མཐུན་པའོ།2

།ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་ཉན་རང་ཐབས་ལ་ཞུགས་པར་བཤད་པ་
འདི་སྙིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐབས་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་མེད་པས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདེན་མེད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། སྐབས་འདིར་ཐབས་ལ་ཞུགས་པ་དང༌། ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ནང་ནས། བདེན་མེད་མ་རྟོགས་པ་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདིས་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པར། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་སེམས་
ཅན་སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་རྟོགས་པ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་སེམས་ཅན་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདོད་ཆེན་པ་དང༌། མུ་སྟེགས་པ་དང༌། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་དག་ལ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་མི་རྟོགས་པ་དང་། མངོན་དུ་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ་པ་འདི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༢༢ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༢༢ ཕྲེང་། ༡༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 193

བཞི་ཡང་དག་པར་གནས་སོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་དྲི་མ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཁམས་མི་རྟོགས་པ་དང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་པ་བཞི་པོ་དེ་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་གི་གཉེན་པོར་མོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འདི་བཞི་བསྒོམས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བླ་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྣམ་པར་དག་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་སེམས་ཅན་རྣམ་པ་འདི་བཞི་ཡི་སྒྲིབ་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལྟར་ན་བྱིས་པ་བག་ལ་ཉལ་དང་ལྡན་པ་མཚན་
མར་འཛིན་པ་ཅན་དམིགས་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཀུན་འབྱུང་བ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་འབྱུང་ངོ༌། །ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་འབྱུང་བ་ལས་ནི་ལས་ཀུན་འབྱུང་ངོ༌། །ལས་ཀུན་འབྱུང་བ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་ཀུན་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁམས་གཅིག་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཤེས་པ་ལས་རབ་ཏུ་འཇུག་གོ3

།ཞེས་བདེན་མེད་མཐར་ཐུག་པ་མ་རྟོགས་པའི་
དབང་གིས་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་པར་བཤད་ཅིང༌། མཚན་མར་འཛིན་པ་ཞེས་པ་ནི་བདེན་འཛིན་དང༌། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ནི་བདེན་འཛིན་དེའི་དབང་གིས་ཡུལ་སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་སོགས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ལ་བཞེད་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀུན་སྐྱེ་ཞིང་དེའི་དབང་གིས་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་འདི་ནི། སྤྱོད་འཇུག་དང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་དོན་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་དག་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།
གཞན་ཡང་སྐབས་འདིར་འགྲེལ་པར་མདོ་དྲངས་པ་ལས། འཇམ་དཔལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༢༣ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༢༤ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༠༣ ཕྲེང་། ༡༥

194 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འགག་པ་མེད་པ་ལ་ནི་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འཇུག་གོ །གང་ལ་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འཇུག་པ་དེ་ལ་ནི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་གང་ཞིག་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བ་དེ་ནི་མ་རིག་པ་ཀུན་ནས་སློང་བར་མི་བྱེད་དོ། །མ་རིག་པ་ཀུན་ནས་ལྡང་བ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀུན་ནས་ལྡང་བར་མི་བྱེད་དེ།1

ཞེས་གསུངས་པས།
སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཀུན་རྟོག་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤོང་ལ། དེ་སྤངས་པས་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྤོང་བར་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་པ་དང༌། དེ་ཉིད་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་བཤད་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།
སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང༌། ས་སྡེ་དང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་དང༌། ཐེག་
བསྡུས་ལ་སོགས་པར་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོའ་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་རྣམ་ ིཔར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་ཀྱང༌། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པ་འདིར་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཤད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་མཐའ་དག་པར་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱམས་ཆོས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་མཐའ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ནི་རང་ཉིད་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་དང་མི་ལྡན་ཡང་རྒན་པོ་སྔ་མ་དག་གི་ཚིག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད་དོ།།
བཞི་པ་ཉན་རང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་འཐད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་བརྗོད་པ་དང༌། ལུང་གི་ཤེས་བྱེད་དགོད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༠༡ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 195

པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་བཞེད་པ་ལ་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་དང་མ་རྟོགས་པར་བཞེད་པའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ན་ཁྱེད་ཉིད་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་སྨྲ་བར་བྱེད་ཅེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་རང་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་ཞིག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་བརྒལ་བར་ནུས་པ་རྔོ་མི་ཐོགས་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རིགས་པའི་འོད་ཟེར་དྲི་མ་མེད་པས་འཕགས་པའི་དགོངས་དོན་ཡང་དག་པའི་ལམ་གསལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་བླ་མ་དམ་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་ལས་གཞན་དུ་འཕགས་པ་དང་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་མཐའ་དག་ཚུལ་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ལུང་དང་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་དྲག་པོའ་རླུང་དང་ཕྲད་པས་ཤིང་ལོའི་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་ ིབརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་ལ་མི་འཇིགས་པའི་སྤོབས་པ་སྐྱེས་སོ།།
དེ་བས་ན་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་བདེན་བཞི་མི་
རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་མ་ལུས་པར་སྤོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་ལ་འདི་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། ཁྱེད་རང་གིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་ཁས་བླངས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ན། དངོས་པོ་དེ་དག་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་གོམས་བྱ་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོའམ་མི་འགྲོ། མི་འགྲོ་ན་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འགྲོ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་མཚུངས་ཤིང༌། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །གང་གང་ཤིན་ཏུ་གོམས་གྱུར་པ། །སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། །དེ་གསལ་མི་རྟོག་བློ་འབྲས་ཅན།1

།ཞེས་སྨྲས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
གོམས་པར་བྱས་པས་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༤

196 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས། གང་ཟག་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ལྷག་མ་མེད་པར་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ། གང་ཟག་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྒོམ་མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།
གལ་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་
ནི། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་ལ། དེ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་ཞིང༌། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་ས་བོན་སྤངས་ནས། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤངས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་སྨྲ་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ནང་ནས་གང་ཡིན་ཆོས་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་འཛིན་པར་སྨྲས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གང་ཟག་ཡིན་ན་གང་ཟག་མི་རྟག་པར་མཐོང་བ་གོམས་པ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤངས་ནས་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤོང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་པས་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་ཕུང་སོགས་ཆོས་ལ་བདག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་ལ་བདག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤོང་དགོས་པར་ཐལ། ཕུང་སོགས་ཆོས་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤོང་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་མི་དགོས་པར་འདོད་པས་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཉམས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཞིག་ཡོད།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 197

གཞན་ཡང་བདེན་བཞི་མི་རྟག་ལ་སོགས་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་
སྤོང་ནུས་ཤིང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བའི་དོན་དེ་ཡུལ་གྱི་དོན་དམ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། ཡུལ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དུ་གྲུབ་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། གལ་ཏེ་མདོ་ལས་ལམ་དེ་གཉིས་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་དོ་ཞེ་ན། མདོ་ལས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་མེད་དོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྨྲ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་པར་རིགས་པས་སྒྲུབས་ཤིག །ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
གཞན་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་པོའ་མདོ་ལས། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་ ིབདག་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱང་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་རྣམ་པར་བཅད་པ་དེ་ཙམ་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་སྨྲས་ན་གང་གིས་འབྱེད། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་ཙམ་དུ་ངེས་པ་ལ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་པས་གྲུབ་པས་གནོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ནས་བཤད་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ངེས་པ་ལ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ལས་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་པས་གྲུབ་པས་གནོད་དོ་ཞེས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་ལ་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་བམ་མ་ཁྱབ། མ་ཁྱབ་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་ན་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཉམས་སོ། །ཁྱབ་ན་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་ལ་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་ལ་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ།།

198 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཞན་ཡང་བདེན་འཛིན་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གཞི་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་ཁས་ལེན་ཡང་དགོས་ལ་ལེན་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཆོས་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཞི་གང་ཟག་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་དང་གྲངས་ཅན་གྱི་གཙོར་འཛིན་རྟོག་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །ཞེས་བརྗོད་ན་རྟོག་གེ་པ་ཁྱེད་མཐའ་དག་གི་སྨྲ་བའི་འཇུག་པ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་གང་དུ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འགགས་པ་དེ་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་རྣམ་
དག་གི་སྟེང་དུ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་གཉེན་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་ ིདུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འགོག་བདེན་གྱི་དོན་དུ་བྱས་ནས། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་འགོག་བདེན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། ཁྱབ་པ་ཡང་དོན་གྱིས་ཁས་ལེན་པས་མཆོག་ཏུ་ལྕི་བའི་ནང་འགལ་གྱི་ཁུར་ཆེན་པོའོ། །གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ནས། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་གཞན་དབང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཡོངས་གྲུབ་ལ་དམིགས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའི་ནང་འགལ་བ་ཆེན་པོའོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༢༢༨ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 199

གཞན་ཡང༌། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གི་
བར་འཛིན་པའི་བློ་དང། བདག་བདེ་བར་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་བར་མི་འདོད་པའི་སྲེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལྟར་གང་ཟག་བདེན་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་བདག་གི་བར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བ་ལ་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པ་སྤོང་དགོས་ཤིང༌། གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དོ། །གཞན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གསུངས་པ་དེའི་མཐར། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་བཤད་པ་ན་སྲོག་ཆགས་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་འདི་སྙེད་ཅིག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ། །འདི་སྙེད་ཅིག་གིས་ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ། །ཞེས་སོགས་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ།
གཉིས་པ་ལུང་གི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་
པ་རྣམས་དང་གཞན་ཡང་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པས་ཞུས་པ་ཚིགས་གསལ་དུ་དྲངས་པ་ལས། དཔེར་ན་མི་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱི་རོལ་མོ་བྱུང་བའི་ཚེ། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་བུད་མེད་མཐོང་ནས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སེམས་དཀྲིས་ནས་འཁོར་གྱིས་འཇིགས་ཤིང་བག་ཚ་སྟེ། སྟན་ལས་ལངས་ནས་སོང་སྟེ། དེ་སོང་ནས་ཀྱང༌། བུད་མེད་དེ་ཉིད་ལ་མི་སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང༌། མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང༌། བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན། རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས་མི་དེ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་བུད་མེད་མ་མཆིས་པ་ལ་མི་སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང༌མི་རྟག་པ་དང༌སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། སྟོང་པ་དང༌། བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བགྱིད་པའི་མི་དེའི་མངོན་པར་བརྩོན་པ་དེ་ནི་ལོག་པ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ན་དགེ་སློང་དང༌། དགེ་སློང་མ་དང༌། དགེ་བསྙེན་དང༌། དགེ་བསྙེན་མ་ཁ་ཅིག།།མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མི་སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང༌།

200 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། སྟོང་པ་དང༌། བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ང་ནི་མི་བླུན་པོ་དེ་དག་ལ་ལམ་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་སྨྲ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ།1

།ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་བསམ་གཏན་པའི་
དཔེ་མཁྱུད་ཀྱི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། འཇམ་དཔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་མཐོང་བས། སེམས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིས་སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་འཁོར་བ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལ། འཇམ་དཔལ་གྱིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་བ་བསྟན་དུ་གསོལ། ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། བདག་ནི་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བ་དང༌། མྱང་འདས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒོམས་པ་ན། བདག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤངས་སོ། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་སོ། །ལམ་བསྒོམས་སོ་སྙམ་ནས། བདག་ནི་དགྲ་བཅོམ་པར་གྱུར་ཏོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཐུན་མོང་བ་མངོན་གྱུར་རེ་ཤིག་སྤངས་པ་ན་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ་སྙམ་པ་སྐྱེས་པའོ། །དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་མཐོང་བ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པའི་ཉེས་པས་དམྱལ་བ་ཆེན་པོར་ལྟུང་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་ལམ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡིན་གྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་གྱིས། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་བགྱི་བ་ཞུས་པ་ནི། སྔར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཞུས་པ་ལ་བདེན་པ་བཞི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ངེས་པའོ། །དེའི་ལན་དུ་འཇམ་དཔལ་གང་གིས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་ཀུན་འབྱུང་བ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤིན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༣ ཕྲེང་། ༡༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 201

ཏུ་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་ལམ་བསྒོམས་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ནས། ལམ་དེས་ལེན་
པ་མེད་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་བདེན་བཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་བ་དེས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། བདེན་འཛིན་དང་མ་བྲལ་བའི་ལམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང༌། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་འདི་སྙམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་སེམས་སམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། །དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་གང་ལ་ཡང་ཞུགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་སྟེ། དེས་ན་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བགྱིའོ།2

།ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དེ་འདི་སྙམ་དུ།
བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན་དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ལགས་སོ། །སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང༌། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ལགས་སོ།3

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། འབྲས་གནས་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་ཡང་
དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་གཟུང་ན་བདག་འཛིན་དུ་འགྱུར་བར་གསུང་བ་ནི་གནས་མེད་ཅིང་གོ་སྐབས་མེད་པས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་མི་འཛིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ལ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་པར་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ།།
གཞན་ཡང་སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པའི་སྐབས་སུ་ཉི་ཁྲི་ལས། འཛམ་བུའི་གླིང་འདི་དགེ་
སློང་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་ལྟ་བུ་ཤ་སྟག་གིས་འདམ་བུའི་ཚལ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་གང་བའི་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དེས། བྱང་སེམས་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཉིན་གཅིག་བསྒོམས་པའི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་འགྲོ་བ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ན། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༣༨ ཕྲེང་། ༧ ??
2 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༣༤ ཕྲེང་། ༡༦
3 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༣༤ ཕྲེང་། ༡

202 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང༌། ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང༌། ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། གང་ཡང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའ་ཤེས་རབ་དང༌། དེ་ ིབཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གང་ལགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དབྱེ་བ་མེད་པ། དབེན་པ། མ་སྐྱེས་པ། ངོ་བོ་མེད་པ། སྟོང་པ་ལགས་ཤིང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་དབྱེ་བ་མེད་པ། དབེན་པ། མ་སྐྱེས་པ། ངོ་བོ་མེད་པ། སྟོང་པ་ལ་ནི་ཐ་དད་དུ་བྱ་བའམ། ཁྱད་པར་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཤེས་རབ་གདུགས་གཅིག་བསྒོམས་པ་གང་ལགས་པ་དེས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་བ་ལགས།1

ཞེས་ཞུས་པའི་དྲི་བ་འདིའི་དོན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་དུ་མི་བཟུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པའི་ལན་གདབ་པར་རིགས་ཀྱི། ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་ཆེ་བའི་ལན་བཏབ་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་བཞིན་དུ་སོང་བའི་ཆ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཉིད་
2

དྲི་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་དེ་འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༩༦ ཕྲེང་། ༧
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༡ བ ༦ ཞེས་པ་དེ་དྲི་བའི་དོན། གཙང་། ཤོག ༩༣ བ ༥ ཅེས་པ་ཉིད་དྲི་བའི།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 203

ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་མི་ལྡན་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཤེས་རབ་སྒོམ་པའི་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་འཐད་དོ། །ཅེས་པའི་ལན་གསུངས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཉིན་གཅིག་བསྒོམས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པ་དང༌། བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ་ཞེས་འབྲས་བུ་གང་གི་དོན་དུ་ཉེ་བར་གནས་པ་དེའི་དོན་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཉེ་བར་གནས་སམ་ཅི། ཤཱ་རིའི་བུས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། ཇི་ག་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདི་སྙམ་དུ། བདག་གིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ་སྙམ་དུ་སེམས་སམ། ཤཱ་རིའི་བུས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་མ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེས་ན་རྣམ་གྲངས་འདིས་ཁྱོད་ཀྱིས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གང་འདི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའ་ཤེས་ ིརབ་ཉིན་གཅིག་བསྒོམས་པའི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་
གསུངས་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རྟོགས་པའི་མཆོག་དམན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་པར་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་གསལ་བར་བཤད་ཅིང༌། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་པ་དང་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་འདི་ལྟར་གསུང་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་དྲང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ།།
གཞན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ཞིག་ཏུ། འཕགས་པ་འོད་སྲུང་ཆེན་པོ་དང༌། ི
1 བཀའ་འགྱུར དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༩༨ ཕྲེང་། ༡༤

204 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཤཱ་རིའི་བུ་དང༌། མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་དང༌། ཀུན་དགའ་བོ་དང༌། མ་འགགས་པ་དང༌། རབ་འབྱོར་དང༌། ཉེ་བ་འཁོར་དང༌། མིང་ཆེན་དང༌། བྱམས་མའི་བུ་གང་པོ་དང༌། ཀུན་ཤེས་ཀོའུ་དི་ནྱཱ་དང༌། རྟ་ཐུལ་ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་དུ་མ་ཞིག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་ཞུས་ལན་བྱས་པ་དང༌། འཇམ་དཔལ་ལ་སོགས་པ་དང་དྲིས་ལན་དང༌། ཉན་ཐོས་ནང་ཕན་ཚུན་དྲིས་ལན་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང༌། སྲིད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གསུངས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་དེ་དག་གིས་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའ་མདོ་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ ིམ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞིང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་འཁོར་ན་ཉན་ཐོས་མཚན་ཉིད་པའི་མཚན་གཞི་གཟུང་རྒྱུ་སུ་ཞིག་ཡོད་པ་སྨྲོས་ཤིག།
གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང༌། གང་དག་བདེ་གཤེགས་
ཉན་ཐོས་འགྱུར་བར་བྱ་སྙམ་དང༌། །རང་སངས་རྒྱས་དང་དེ་བཞིན་ཆོས་རྒྱལ་འགྱུར་འདོད་པ། །བཟོད་པ་འདི་ལ་མ་བརྟེན་ཐོས་པར་མི་ནུས་ཏེ།1

།ཞེས་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་
འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ཉན་རང་ལ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་པ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་ལའང་བསྙོན་དུ་མེད་དོ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་ཁུངས་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་དང༌། གཞན་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། གང་ཞིག་ཀུན་ཏུ་མ་ཤེས་ན། །སྲིད་པ་གསུམ་དུ་རྣམ་འཁོར་ཞིང༌། །སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ངེས་གནས་པའི། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།2

།ཞེས་ཆོས་དབྱིངས་མ་རྟོགས་ན་སྲིད་པ་གསུམ་ལས་མི་ཐར་བར་གསུངས་པ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༧༨ ཕྲེང་། ༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 205

དང༌། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བསྟོད་པ་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་རང་སངས་རྒྱས། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་བསྟེན་པའི། །ཐར་ལམ་ཁྱོད་ཉིད་གཅིག་པུ་སྟེ། །གཞན་ཞེས་བགྱི་བ་མ་མཆིས་ངེས།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་ན་ཐར་པ་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུ་ལུམས་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་དེ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཙམ་མི་ཤེས་ན་དེ་དག་ཐར་པ་བརྟེན་མ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་ལྟར་སྨྲ་བས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསལ་བར་བྱས་
ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཞི་བ་ནི་རྨོངས་མི་འགྱུར། །རྨོངས་མེད་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་གྲོལ་ཐོབ་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་ཉིད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་དེ་དེ་ཉིད། །སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན། །གང་དག་སྟོང་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་ཐར་པ་བརྟེན་མ་ཡིན། །འགྲོ་དྲུག་སྲིད་པའི་བཙོན་རར་ནི། །རྨོངས་པ་དེ་དག་འཁོར་བར་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་གཞུང་སྔ་མ་རྣམས་མ་མཐོང་བར། ཤླཽ་ཀ་ཐ་མ་
འབའ་ཞིག་ཟུར་དུ་དྲངས་པ་ལ་ཕོ་ཚོད་ཙམ་གྱིས་དགོངས་པ་འཆད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་བསྟན། །གཞན་གྱི་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཟད་དང་མི་སྐྱེ་དོན་དུ་ནི། །གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱིས།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་
ན། འདི་ཉིད་དོན་གཅིག་ལུགས་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་བཞིན་ཡོད་ན་ཟད་པ་མི་རིགས་པས་ཉན་ཐོས་པ་རྣམས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འདུས་བྱས་ཟད་པ་ཁས་ལེན་ན་དང་པོ་ནས་འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འདུས་བྱས་ཟད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༢༢༦ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༥ ཕྲེང་། ༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༣༣ ཕྲེང་། ༡༦

206 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་དོན་གཅིག་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དངོས་པོར་མི་རིགས་པས་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །དེས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས། གང་སྡུག་བསྔལ་འདི་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ། ངེས་པར་སྤངས་པ། བྱང་བར་གྱུར་པ། ཟད་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། འགོག་པ། ཉེ་བར་ཞི་བ། ནུབ་པ། སྡུག་བསྔལ་གཞན་གྱི་མཚམས་མི་སྦྱོར་ཞིང་མི་འབྱུང་མི་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་ཞི་བ། འདི་ནི་གྱ་ནོམ་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་སྤངས་པ། སྲིད་པ་ཟད་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། འགོག་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་འགྲེལ་པ་ན། སྡུག་བསྔལ་
འདི་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་གིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལམ་ཕུང་པོའ་ིདབང་དུ་མཛད་ནས། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནས་ནུབ་པའི་བར་དང་། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། སྡུག་བསྔལ་གཞན་མཚམས་མི་སྦྱོར་བ་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ།2

།

ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ།།
དེ་ལ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ལྟར་ན། ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཕུང་པོ་
རྣམས་མ་ལུས་པར་ཟད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཕུང་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་ལ་བྱར་མི་རུང་སྟེ། ཕུང་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལམ་གྱིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་རྣམས་རྒྱུན་ཆད་པ་ལ་བཤད་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་ཁས་ཀྱང་ལེན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་དེ་ལ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་པོའ་གང་ཟག་མེད་པས་ཁྱབ་ཅིང་། གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཚེ་མྱང་འདས་དེ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པས་ ིཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་སྟེ། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ་འདུས་བྱས་དང་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་ཆད་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པ་གང་ཞིག །གང་ཟག་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང། གང་ཟག་ཡོད་ན་ཕུང་པོ་ཡང་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༥༥ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༥༥ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 207

སྨྲ་བས་མདོ་དེའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་མི་ནུས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཉན་རང་གི་ཡེ་ཤེས་གང་གིས་དོན་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འདུས་བྱས་དང་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་པར་མདོ་དེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་དེ་འདྲ་བའི་སྡུག་བསྔལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བསྟན་པ་དེ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་འགོག་པ་བསྟན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པར་བསྟན་པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་དོ།།
དེ་ལྟར་ན་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ལྷག་བཅས་དང་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་
དོན། དགྲ་བཅོམ་པ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་མ་བཏང་བ་དང་བཏང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་འཇོག་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་དོན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོའ་རྒྱུན་ཆད་མ་ཆད་སོགས་ལ་བཞེད་ ིཔ་མ་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པས་ཕུང་སོགས་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་བདེན་སྣང་གི་ལྷག་མ་མེད་པས་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། དེ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ངོ་ན་ཕུང་སོགས་བདེན་སྣང་གི་ལྷག་མ་ཡོད་པས་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་མྱང་འདས་ཞེས་བྱ་བར་འཇོག་ཅིང། དེའི་ཕྱིར་ལྷག་བཅས་ཀྱི་མྱང་འདས་ཐོག་མར་མངོན་དུ་བྱས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་ངེས་པ་ཡང་མི་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གཞན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན། དགྲ་བཅོམ་པ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་མ་བཏང་གི་བར་དུ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དེས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཚེ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་ཟད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་དེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། གཞན་དག་གིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འཇོག་ཚུལ་དེ་འགོག་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་མ་འགགས་ན། །ཉོན་མོངས་ཟད་ཀྱང་

208 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འདས་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་འགྲེལ་པར་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དེ་
ཉིད་དྲངས་ནས། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་ལས། སྡུག་བསྔལ་འདི་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གིས་ནི་ད་ལྟར་ཉིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནས། ནུབ་པར་གྱུར་པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ། །མ་འོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གཞན་གྱི་མཚམས་མི་སྦྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ནས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་པའི་བར་དུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་བས་ན་འདིར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཟད་དོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ནི་ད་ལྟར་ཉིད་ཀྱི་མི་སྐྱེ་བ་བསྟན་ཏོ། །འདི་ལས་སྲིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ནི་མ་འོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་སྦྱར་བར་ངེས་སོ།།
ད་ལྟར་གྱི་དུས་ན་ཡང་དེའི་ཕུང་པོ་དེ་འགག་པ་མེད་ན་ནི། དེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་
ཡང་མི་འཐད་དོ། །གལ་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ན། སྐྱེ་བ་མི་དམིགས་པས་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། གཞན་དག་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མི་འདོད་པས་དེའི་ཚེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་གཉིས་གསུངས་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཕུང་པོའ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ་ཉོན་མོངས་པས་བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན། ིཕུང་པོའ་ལྷག་མ་མེད་པ་ནི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཆད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཕུང་པོ་དང་བཅས་པའི་ ིམྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བཅིངས་པ་སྤངས་ཀྱང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་མི་འདོད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། མདོ་སྡེ་ལས། སྔོན་ཆད་མྱ་ངན་འདས་སུ་ཞེས། །ཤཱ་རིའི་བུ་ཡིས་བཤད་པ་ཡི། །རྗེས་སུ་བཟླས་འདི་ལེགས་བརྗོད་ཡིན།།ཞེས་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་བཤད། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པར་ངེས་ཀྱི། ཕུང་པོ་དང་བྲལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡང་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་འདི་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ། ངེས་པར་སྤངས་པ། ཞེས་བྱ་བ་འདི་དག་བཤད་པར་མི་འགྱུར་གྱི། གང་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནས་ནུབ་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་དེ་སྐད་གསུང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༢ ཕྲེང་། ༩

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 209

བའི་རིགས་སོ།1

།ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང༌། གཞན་ཡང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། མ་
རིག་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བ་ལས། །ཡང་དག་ཤེས་པས་རྣམ་བརྟགས་ན། །སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པའང་རུང༌། །གང་ཡང་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་འདས། །བྱ་བ་བྱས་པའང་དེ་ཉིད་དོ།2

།ཞེས་དགྲ་བཅོམ་པས་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་
བྱས་པ་དེ་ཉིད། མདོ་ལས། དགེ་སློང་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། བདག་གི་སྐྱེ་བ་ཟད་དོ། །ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་བསྟེན་ཏོ། །བྱ་བ་བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྲིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང༌། གཞན་ཡང་རིགས་པ་དྲུག་
ཅུ་པ་ལས། སྲིད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། །མྱ་ངན་འདས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །དངོས་པོ་སྐྱེས་པ་ཞིག་པ་ལ། །ཇི་ལྟར་འགོག་པ་རྣམ་བཏགས་ལྟར། །དེ་བཞིན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང༌། །སྒྱུ་མ་བྱས་ལྟའི་འགོག་པ་བཞེད། །རྣམ་པར་འཇིག་པས་འགོག་འགྱུར་གྱི། །འདུས་བྱས་ཤེས་པས་མ་ཡིན་ན། །དེ་ནི་སུ་ལ་མངོན་སུམ་འགྱུར། །ཞིག་ཅེས་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ།4

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་
ཀྱང་དོན་འདི་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་དེ། དེ་བས་ན་ཚུལ་འདི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་མཐའ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འཇོག་ཚུལ་གྱི་སྲོལ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འཇོག་ཚུལ་འདི་ལྟར་གསུངས་པས། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་དམ་པར་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་ལ། བོད་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པར་རློམ་པ་གཞན་སྔ་ཕྱི་མཐའ་དག་ལ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འཇོག་ཚུལ་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་དང་མི་མཐུན་པའི་ཟུར་པ་ཡོད་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མ་ཞུགས་སྣང་བས། ཁོ་བོས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༥༥ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༢ ཕྲེང་། ༡༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༦ ཤོག ༤༧༧ ཕྲེང་། ༣
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༢ ཕྲེང་། ༤

210 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ལུང་དང༌རིགས་
པ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདི་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་བཀག་པའི་བདག་མེད་དང༌། མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ནི་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གང་ལ་གསུངས་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་དེ་དག་གིས་དེ་ལྟར་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་དོན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡང་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་དོན་དེ་དག་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གོམས་བྱའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡང་སྲིད་པར་རྟེན་བརྟན་བྱས་ཟིན་འབད་རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས། གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན་དོན་དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་སྒྲིབ་མཐོང་སྤང་མ་ལུས་པ་སྤོང་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་ན། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་པས་ཉོན་སྒྲིབ་སྒོམ་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་བཀག་པའི་བདག་མེད་དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པ་ཅི་ཙམ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས་པར་སྨྲས་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན།
འོ་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་ལས། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱི་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དེ། དེ་ཉིད་གང་གི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོས་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་དང༌། བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བ་ཡང་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ལམ་དུ་ཐལ་ ིལོ། །དེ་འདོད་ན། དེས་ཤེས་སྒྲིབ་མཐོང་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྒོམ་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། འཚང་རྒྱ་བ་ལ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གཏན་ནས་རྟོགས་མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། འདི་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རིགས་པ་མཚུངས་སོ།།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 211

དེ་བས་ན་དེ་འདྲ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་ནས་བསྒོམས་ན་
མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བ་སྲིད་པར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་འགྲུབ་ཀྱང༌། དེ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ནས་འཚང་རྒྱ་བར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འདོད་དགོས་པ་ལྟར། མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་ནས་བསྒོམས་ཀྱང་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་མི་སྨྲ་ཡི། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ནས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་དང་དེ་དག་ལམ་གང་དུ་སྤོང་བའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ནི། སློབ་
དཔོན་འདིའི་བཞེད་པའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུ་དང་ཡང་མི་མཐུན་ལ། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་བདེན་འཛིན་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཞིང༌། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ལ། བདེན་འཛིན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ས་བོན་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་མ་ལུས་པར་སྤོང་ལ། ལྷན་སྐྱེས་སྒོམ་ལམ་ས་དགུ་ལ་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་ཞིང༌། མངོན་པ་བ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉི་ཤ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་མངོན་གྱུར་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མངོན་གྱུར་དང༌། དེ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ས་བོན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཞེས་བཞེད་དོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡང་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག །གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལ་བཞེད་ཅིང༌། ཁ་ཅིག་བདེན་

212 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་དང་ལས་འབྲས་སོགས་ལ་བློ་མི་གསལ་ཞིང་རྨོངས་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ལ་བཞེད་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་འཇིག་ལྟ་དོན་མི་གཅིག་པར་བཞེད་དོ།།
འདིར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིག་པ་དེ་མེད་ཙམ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། དེའི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བདེན་འཛིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་དེ། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འདིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བ་ལ་རྨོངས་པར་བྱེད་པས་ན་གཏི་མུག་སྟེ། མ་རིག་པ་དངོས་པོའ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ ིཔ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི། ཀུན་རྫོབ་བོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ལྟར་ན་རེ་ཤིག་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ 1

།ཞེས་དང༌། བཞི་
བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དངོས་པོའ་ངོ་བོ་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཉོན་ ིམོངས་པ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་ཞིང༌། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་ས་བོན་དུ་འགྱུར་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགགས་པ་ལས་འཁོར་བ་འགགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། སྲིད་པའི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །ཡུལ་རྣམས་དེ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། 2

།ཇི་
སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས། ཡུལ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་བས་ཆགས་པའི་རྒྱུ་སྲིད་པའི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ལོག་པ་ལས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་འཁོར་བ་ལྡོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་གི3

།ཞེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༨༣ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༡༥ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༤༥༤ ཕྲེང་། ༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 213

འགྱུར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། །གཏི་མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་
པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཏི་མུག་ནི་དེ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་བདེན་པར་རྟོག་པ་ལས་རྨོངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོར་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་གོ2

།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བདེན་འཛིན་དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། བདེན་མེད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པར་གྲུབ་ལ། ཕུང་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་པར་གང་ཟག་ལ་བདེན་འཛིན་སྤོང་མི་ནུས་ཤིང༌། དེ་མ་སྤངས་པར་དེའི་དབང་གིས་ལས་བསགས་ནས། འཁོར་བ་མི་ལྡོག་པར་གོང་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པར་གྲུབ་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་པོར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱང་འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་མཐོང་བ་ཁོ་ནས་ཐར་པར་འགྱུར་ཏེ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས་ཀྱང༌། སྲིད་པའི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །ཡུལ་རྣམས་དེ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར།3

།ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ལྟ་བས་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དག་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་སྤྲོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྲོས་པ་ལས་བྱུང་ངོ༌། །འཇིག་རྟེན་པའི་རྙེད་པ་དང་མ་རྙེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་འདི་བདེན་ནོ་སྙམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཅན་དག །དེ་དང་དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་ནི་སྤྲོས་པ་ལས་བྱུང་ངོ༌།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༩༦ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༢༠༠ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༠༨ ཕྲེང་། ༡༩

214 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྤྲོས་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡི་རྙེད་པ་དང་མ་རྙེད་པ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྲོས་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ ིརྟོགས་པས་འགག་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་ནས་འགག་གོ །དེ་ལྟ་བས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྒོམ་པ་ཁོ་ནས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ཁོ་ན་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་ཐར་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས་ཀྱང༌། མདོར་ན་ཆོས་ནི་མི་འཚེ་སྟེ། །མྱ་ངན་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །འདི་ལ་དེ་གཉིས་འབའ་ཞིག་ཅེས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །དོན་འདི་ཉིད་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་
པའི་བཞེད་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་སྟེ། རྩ་ཤེ་ལས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་ལས་ཐར། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྤྲོས་ལས་སྤྲོས་པ་ནི། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུངས་ནས། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡང་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་སྙམ་པ་ལ། བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལྡོག་
པ་སྟེ། །སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བཟློག་པས་སོ། །མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགག་པའི། །ཆོས་ཉིད་མྱ་ངན་འདས་དང་མཚུངས།3

།ཞེས་བདེན་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་ལས་ཉོན་གྱི་རྩ་བ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་
པས་དེ་སྤངས་ཏེ་ཐར་པ་འཐོབ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང༌། གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་རྙེད་ན། །ཉོན་
མོངས་སྦྲུལ་གདུག་གཡོ་ཅན་གྱིས། །ཟིན་པར་འགྱུར་རོ་གང་གི་སེམས། །གནས་མེད་དེ་ལྟར་ཟིན་མི་འགྱུར།4

།ཞེས་སེམས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་ཤིག་རྙེད་
ན་ཉོན་མོངས་པའི་སྦྲུལ་གྱིས་ངེས་པར་ཟིན་པར་གསུངས་པས། བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཀུན་གྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པར་བཞེད་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་མི་ཟའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡང་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པར་གྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༤༧ ཕྲེང་། ༥ ནང་དུ་དྲངས།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༡༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༦ ཕྲེང་། ༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 215

འཇོག་ལུགས་མི་མཐུན་པའི་དབང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ་འདི་ལྟར། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་རྩ་ཉོན་དྲུག་དང་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དག་ལས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མཚན་ཉིད་པར་འདིར་ཡང་བཞེད་ལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་སུའི་ལུགས་ལའང་ཉོན་མོངས་སུ་མ་གྲགས་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་བརྟེན་ནས། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་སོགས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་ལ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ཆགས་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ་སྐྱེ་ཞིང༌། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ལས་སྲེད་པ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདེན་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པར་བཞེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་དང༌། ང་རྒྱལ་དང༌སྲེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང༌། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་བའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དང༌། དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདེན་འཛིན་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ནས་བྱུང་བ་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། ལུགས་འདི་འབའ་ཞིག་ལ་གྲགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ལ། དེ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ས་བོན་རྣམས་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་བག་ལ་ཉལ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། ཉོན་སྒྲིབ་ས་བོན་གྱི་ཆ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གང་ལ་བཞེད་ཅེ་ན། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་
ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་ལུས་དང་ངག་དག་གི་འཇུག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཡང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་

216 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཁོ་ན་ལ་ལྡོག་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས་གསལ་བར་བསྟན་
ཏེ། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཡིན་ཞིང༌། ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་ལ། ལུས་དང་ངག་དག་གི་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་སྤྲེའུ་ལྟར་མཆོངས་པ་དང་གཞན་ལ་རྨངས་མོ་ཞེས་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཞེས་པས། ཆགས་སོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་དག་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་ཡིན་པར་མ་ཟད། ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པས། བག་ཆགས་དེ་དག་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ནི་ཤེས་བྱའི་གནས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དག་ལ་བློ་མི་གསལ་བའི་ཆ། མོའུ་འགལ་གྱི་བུས་མ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འོད་ཟེར་ཅན་གྱི་དམྱལ་བར་སྐྱེས་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་བལྟས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཡོད་པའི་ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་སྐྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དེ་དག་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།འོ་ན་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བག་ཆགས་ཀྱང་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་
ཐལ། ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ན། ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཕྲ་མོ་འབྱེད་པ་ལ་བློ་མི་གསལ་བའི་ཆ་དང་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་སྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་ནི་དབུ་སེམས་མཐའ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་པའི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མེད་དོ།།དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་དང་དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བག་ཆགས་འཇོག་བྱེད་བྱས་ནས་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། བདེན་འཛིན་དང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༩༥ ཕྲེང་། ༡༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 217

ངོ་བོར་གྱུར་པ་དང༌། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་བདེན་སྣང་ཙམ་ཞིག་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་ས་བོན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་ས་བོན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཡིན་པ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་པ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཤེས་སྒྲིབ་ས་བོན་གྱི་ཆ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། བག་ཆགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་བདེན་སྣང་གི་ཆ་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་འཇུག་ཤེས་དྲུག་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་སྤྱི་མཚན་དང་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཀྱང༌། སྣང་མཁན་གྱི་ཤེས་པ་སྤྱི་མཚན་དང་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པར་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ན། མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། སྣང་བ་ཡིན་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་མུ་སྟེགས་དཔྱོད་པ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང༌། ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ན་ཤེས་བྱ་གཏན་ནས་མི་མཁྱེན་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཐ་ཆད་པ་གཞན་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ལ་ཀུན་བཏགས་དང༌ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་དེ། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་
དང་དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཆགས་སོགས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཉོན་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་དང༌། དེ་དག་གིས་བཞག་པའི་རང་རང་གི་རིགས་འདྲའམ་དེ་མ་ཐག་འབྲས་ཉོན་མོངས་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཉོན་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་ས་བོན་གྱི་ཆ་ཡིན་ནོ། །གྲུབ་མཐས་བཏགས་པའི་བདེན་འཛིན་དང༌། དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་མཐར་འཛིན་དང་མཆོག་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང༌། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཉོན་སྒྲིབ་

218 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མངོན་གྱུར་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ས་བོན་གྱི་ཆ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ཆགས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་དངོས་ཡིན་ཀྱང༌། ཉོན་མོངས་དངོས་མ་ཡིན་པས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ནི་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་སུ་ཡང་དབྱེར་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་སྤོང་ནུས་པར་འདོད་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་མ་འཁྲུལ་བར་འཐད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་སུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་ངམ་སྙམ་ན། དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་བདེན་པར་སྣང་བ་འཐད་པར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ཡིན་པས། དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་དང་བདེན་འཛིན་གང་ཡིན་ཉོན་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་ནང་འགལ་བའོ།།
གཞན་ཡང་དབང་ཤེས་རང་ཡུལ་བདེན་པར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་དཔྱད་
པ་ཞུགས་པ་ན། རྒྱུ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་རང་ཉིད་ཀྱང་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་འདོད་པ་སྨྲོས་ཤིག །དཔྱད་པ་མ་ཞུགས་པར་དབང་ཤེས་ལ་བདེན་པར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་ཞིག་གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ནི། དེ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སུ་འགྱུར་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པ་ཙམ་གྱི་ཐར་པ་འཐོབ་པ་ལ་གཙོ་བོར་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བློ་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཤེས་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ལ་གཙོ་བོར་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 219

ཉོན་སྒྲིབ་ལ་དབྱེ་ན། ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད་གྲུབ་ ིམཐས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའམ་དེ་སྐྱེད་པའི་ས་བོན་གང་རུང་ཡིན་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་མཐས་བསླད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་བག་ཆགས་ཙམ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའམ་དེ་སྐྱེད་པའི་ས་བོན་གང་རུང་ཡིན་པ། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དབྱེ་ན་མངོན་གྱུར་དང༌། ས་བོན་གཉིས་གཉིས་སོ། །ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་གང་ཞིག །དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་བློ། ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ས་བོན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་ཉིད་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་ཀྱང་རང་འབྲས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་སྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ། ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེས་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཤེས་སྒྲིབ་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། བདེན་འཛིན་ ིམ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་འབྱུང་བའི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་གང་ཞིག །ཡུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཆ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རང་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པས་བཞག་ཅིང་རང་འབྲས་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་བག་ཆགས་གང་ཞིག །ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་འབྱུང་བའི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་པ་དང༌རིགས་གཅིག་པས་སྒྲིབ་པ་དེའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་དང་ཉོན་སྒྲིབ་མཐོང་སྤང་དོན་གཅིག་ལ། ཉོན་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་དང་ཉོན་སྒྲིབ་སྒོམ་སྤང་དོན་གཅིག་ཅིང༌། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ན་སྒོམ་སྤང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱི་མཐོང་སྤང་མི་སྲིད་དོ། །སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གང་དུ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་རྣམ་

220 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པར་བཞག་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པ།1

ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་གོང་དུ་དྲངས་པར། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དང༌། དག་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀར་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཤད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དེར་བདེན་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྤོང་སྟེ། བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་ཡང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤོང་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ཐོག་མ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་པས། རང་རྒྱུད་པ་དང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ཐོག་མ་ས་དང་པོ་ནས་འཛིན་པར་འདོད་པ་དང་མི་འདྲ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བྱས་ཤིང༌། དེ་ལ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་སུ་བྱས་ནས། མཐོང་སྤང་དང་པོར་སྤོང་བ་དང༌། སྒོམ་སྤང་ལ་ཆུང་འབྲིང་སོགས་དགུར་ཕྱེ་ནས་དེ་དག་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་ས་དགུས་སྤོང་བའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་རེ་ཤིག་དངོས་སུ་བསྟན་དུ་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱའི་ངོར་གསུངས་པའི་དྲང་དོན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འོ་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡུན་རིང་དུ་
གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤོང་བར་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཕན་ཚུན་གྲོགས་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༨༤ ཕྲེང་། ༡༠

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 221

དགོས་ཀྱི། ཤེས་རབ་རྐྱང་པའི་ནུས་པ་མིན་ལ། ཉན་རང་ལ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་ ིཔ་དེ་དག་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་དུ་སྒོམ་གྱི་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པར་སྒོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ།།
སྤང་བྱ་དེ་དག་གཉེན་པོས་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཡང༌། མཐོང་ལམ་ལ་མཚོན་ན། ཐེག་ཆེན་
གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང༌། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང༌། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་དང༌། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སླར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མི་རུང་དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པ་དུས་མཉམ་ལ། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་མཐོང་སྤང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་རེ་ཤིག་ཙམ་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེའི་ས་བོན་སྤངས་པ་མི་དགོས་ཀྱང༌། མངོན་གྱུར་སླར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེར་མི་རུང་གི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་ལ་འདས་ལམ་གྱིས་དེའི་ས་བོན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དགོས་སོ། །འདི་ཙམ་ཞིག་ནི་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཁས་ལེན་པ་དག་ལྟར་ན། མཐོང་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྟེང་ན་སྒོམ་སྤང་གི་ས་བོན་ཡོད་པ་མི་འགལ་བས་འདས་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ཚེ་ཡང་སྤང་བྱ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ས་བོན་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།
ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ལྟར་ན། དེའི་ཚེ་ཀུན་གཞི་མེད་
ཅིང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་སྟེང་ན་སྤང་བྱ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་ན། ཡིད་ཤེས་དེ་ཉིད་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་བས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་འགལ་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་

222 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་བྱའི་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཞན་ཡོད་ན། གང་ཟག་དེ་ཉིད་རྒྱུད་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས། མཐོང་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་བྱ་གང་གི་ཡང་ས་བོན་མེད་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྤང་བྱ་དེ་དག་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རེ་ཤིག་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། གཉེན་པོས་སླར་སྐྱེར་མི་རུང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པས། དེའི་ཚེ་སྤང་བྱ་དེ་དག་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤང་བྱ་དེ་དག་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ། ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ང་ཙམ་ཞིག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོ་བའི་གཞིར་འཐད་པས། མཐོང་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྒོམ་སྤང་གི་ས་བོན་ཡོད་པ་མི་འགལ་ལོ། །ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ལྷག་མ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ལ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་ཞིང༌། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལ་མཐའ་བཅད་པ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་དེ་འགོག་བྱེད་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགག་
པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕྱིས་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པར་ཁས་འཆེ་བ་དག་མང་པོ་ན་རེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་ལུགས་དང༌། དམ་བཅའ་དང༌། ཁས་ལེན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་དམ་བཅའ་ཡོད་ན། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩོད་བཟློག་ལས། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ནི་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། །གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་དེ། །བསྒྲུབ་པའམ་བཟློག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད།1

།ཅེས་དང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང། ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་
དག །རྣམས་ལ་ཕྱོགས་མེད་རྩོད་པ་མེད། །གང་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧ ཕྲེང་། ༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 223

ག་ལ་ཡོད།1

།ཅེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །གང་ལ་ཕྱོགས་ནི་
ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང༌། །ཀླན་ཀ་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན།2

།ཞེས་དང༌། ཚིག་
གསལ་ལས། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བྱ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བཟློག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་དང༌། འཇུག་པ་ལས། སུན་འབྱིན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་མ་ཕྲད་སུན་ནི་འབྱིན་
བྱེད་དམ། །འོན་ཏེ་ཕྲད་ནས་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་ཟིན་ཉེས་པ་འདིར་གང་ལ། །ངེས་པར་ཕྱོགས་ཡོད་དེ་ལ་འགྱུར་གྱིས་བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི། །ཡོད་པ་མིན་པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྲིད་མ་ཡིན།4

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱས་
པ་ཐམས་ཅད་ནི་གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་བླངས། །འབྲས་ཕྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས། །འཇིག་རྟེན་ངོར་བྱས་བདག་ནི་སྨྲ་བར་བྱེད།5

།ཅེས་གསུངས་ལ། རྩོད་བཟློག་ལས། དགག་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ན། །ང་ནི་ཅི་ཡང་མི་འགོག་གོ6

།ཞེས་གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པ་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་
དོ། །འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚད་མ་ཟིན་པས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་རིགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་གོ་སྟེ་བཀག་པ་ནི་རིགས་པ་དེ་དག་རང་གིས་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚུངས་པ་བཟློག་ཏུ་མེད་པར་མཐོང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༦ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༢༠ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨༡ ཕྲེང་། ༢༠
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༨ ཕྲེང་། ༥
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༠ ཕྲེང་། ༣

224 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནས། ཕར་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་མཐའ་དག་ཚུར་བཟློག་སྟེ་འཕངས་པ་ན་སྐྱོན་སྤོང་ཚུལ་གཞན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱེད་མ་ཤེས་པར་ཁོ་བོ་ཅག་ཅི་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་བསྙོན་འདིངས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་རེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལ་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཆོས་ཅན། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲུབ་མཐའ་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་པོའ་གང་ཟག་ཁྱོད་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའི་ཡོད་པར་ཐལ། ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་འཆའ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ་ཁས་ལེན་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཁས་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ནོར་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བ་ལ་ནོར་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ནོར་དེ་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཁས་ལེན་མེད་པར་ཞེ་བས་སྨྲས་པ་དེ་ཉིད་ཁས་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་ཀྱི། ཁས་ལེན་མེད་པ་ཁས་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་མ་སྨྲས་པས་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་སྒྲ་རྟག་པ་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་རྟག་པར་ཞེ་བས་སྨྲས་པ་དམ་བཅའ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།
ཐལ་འགྱུར་མི་འགོག་ཅིང་རང་རྒྱུད་འགོག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་
ལུགས་ལ་རང་རྒྱུད་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་ཡང་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལྟར་གདུལ་བྱ་དགའ་ཞིག་གི་གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིརའདོད་ན་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པ་འགལ་ལོ། །རང་ལུགས་ལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་དེ་ཁས་བླངས་པས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པར་འཇོག་ནུས་པར་ཐལ། ཟླ་བ་གྲགས་པས་གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་ཐལ་འགྱུར་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་བླངས་ཀྱི་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ལུགས་ལ་སེམས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་མདོ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། གང་གི་ངོར་ཁས་བླང་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 225

བར་བྱ་བའི་གང་ཟག་གཞན་དང་དེའི་ངོར་ཁས་ལེན་པ་པོ་དང་ཁས་བླང་བྱའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཆོས་གང་ཡང་ཡོད་པར་སྨྲ་མི་རིགས་པ་ཉམས་སོ། །ཚིག་ཐམས་ཅད་རྫུན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཞེ་བས་སྨྲས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ཚིག་དེ་ཉིད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཞེ་བས་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁོ་བོ་ལ་ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཞེ་བས་སྨྲས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་མེད་པར་དམ་བཅས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚིག་འདི་གཉིས་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་མིན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སུའི་ཡང་རང་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་སུའི་ཡང་རང་གཞུང་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཐལ་འགྱུར་པའི་ཡང་རང་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་ལུགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་ལུགས་ཅི་ཡང་མི་སྲིད་པ་ཉམས་སོ།།
ཉན་ཐོས་གནས་མའི་བུ་པ་ལ་གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་བརྟགས་ནས་
སྐྱོན་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ཐལ། ཁོས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་འབྱིན་བྱེད་སོགས་གང་ཡང་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་པར་སྨྲས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ལ་སུན་དབྱུང་བྱ་འབྱིན་བྱེད་ཕྲད་མ་ཕྲད་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་དུ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་བུད། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་འདི་དང་འདི་ཡིན་ནོ། །འདི་དང་འདི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་དང་འདི་འཐད་དོ། །འདི་དང་འདི་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་རྣམས་རྩོམ་པ་པོ་དེ་དང་དེའི་ལུགས་མ་ཡིན་ན་གཞན་གང་ཟག་སུ་ཞིག་གི་ལུགས་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག།
དེར་མ་ཟད་བསྟན་བཅོས་དེ་དག་ཏུ་འདི་དང་འདི་འདོད་དོ། །འདི་དང་འདི་ཁས་ལེན་ནོ་

226 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཞེས་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། རྩོད་བཟློག་ལས། ཐ་སྙད་ཁས་ནི་མི་བླངས་པར། །ངེད་ཅག་འཆད་པར་མི་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་དང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དེ་ཕྱིར་དམ་
པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང༌། །སྒྱུ་མ་བྱས་ལྟའི་འགོག་པ་བཞེད།2

།ཅེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གང་དང་
བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས། །ཆུ་ཡི་ཟླ་བ་ལྟ་བུར་ནི། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ལོག་མིན་པར། །འདོད་པ་དེ་དག་ལྟས་མི་འཕྲོགས།3

།ཞེས་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང༌། གང་
དག་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས། །དེ་མེད་པར་ནི་ཡོད་མིན་པས། །གཟུགས་བརྙན་ཉིད་དང་མཚུངས་པ་རུ། །གསལ་བར་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་འདོད།4

།ཅེས་དང༌། རྩ་ཤེ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གང་ཡིན་
པ། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད།5

།ཅེས་དང། ཚིག་གསལ་ལས། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་
རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི། ཕྱོགས་བཞི་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་ཁས་བླངས་ན་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ།6

།ཞེས་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ཞིང༌། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྣམ་དབྱེ་གསལ་བར་གསུངས་ལ།
ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དེ། དེས་ན་སློབ་དཔོན་
རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་བཞག་པར་མཛད་དོ། །འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ།7

ཞེས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཙམ་གྱིས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༢ ཕྲེང་། ༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༥ ཕྲེང་། ༡༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༩༥ ཕྲེང་། ༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༧ ཕྲེང་། ༢ 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༢ ཕྲེང་། ༢༠ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༤ ཕྲེང་། ༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 227

གྲུབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌། འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། མཁས་པ་དག་གིས་ཕྱོགས་འདི་ནི་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ཏེ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།1

།ཞེས་དང༌། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་
ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཁས་བླངས་པ་ལྟར། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཆད་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ལ། ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཁས་བླང་བར་འོས་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་དང༌། ཡང་འཇུག་འགྲེལ་ལས། ཁྱད་པར་དུ་མཛད་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་
རང་བཞིན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ། ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་དོ།3

།ཞེས་སོགས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་ཤིང༌། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ།4

།ཞེས་དང༌། དེ་ཉིད་དེ་ལས་བྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག །ཅེས་
སོགས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། དམ་བཅའ་བ་བཞི་པོ་དེ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས། དེ་ཉིད་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ།5

ཞེས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་བཞི་པོ་དེ་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡིན་པར་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།6

།དེ་བས་ན་འཇུག་པ་ལས། འདི་ལས་གཞན་ན་ཆོས་
འདི་ནི། །ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། །འདིར་འབྱུང་ལུགས་ཀྱང་གཞན་ན་ནི། །མེད་ཅེས་མཁས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༠༨ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༠༦ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༢༧ ཕྲེང་། ༡༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༡ ཕྲེང་། ༩
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༦༥ ཕྲེང་། ༡༨
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༦༤ ཕྲེང་། ༡༨

228 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྣམས་ངེས་པར་མཛོད།1

།ཅེས་དང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་མ་
གཏོགས་པར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་འདི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འདིར་ལུགས་གང་ཞིག་བརྒལ་ལན་དང་བཅས་པར་བསྙད་པའི་ལུགས་འདི་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལྟར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་མེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་མཛད་དུ་གསོལ་ལོ།2

།ཞེས་ཟླ་བ་གྲགས་པས་བཤད་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་འདི་ཉིད་དངོས་སྨྲ་བར་མ་ཟད་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་དབུ་མ་པ་གཞན་དང་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་ཅི་ནས་ཀྱང་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་ནན་ཏན་གྱིས་གསུངས་པ་ལ། རང་ཉིད་བློ་དང་སྐལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཞན་པས་དེ་འདྲ་བའི་ལུགས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཉིད་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ངེས་པར་མ་ནུས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བའི་ལུགས་གཞི་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་སྐུར་བ་གདབ་པར་མི་བྱ་ཞིང༌། དབུ་མ་ཐལ་རང་གང་གིའང་ལུགས་ཁོ་བོ་ཅག་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་རང་ཉིད་དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་གསལ་བར་བསྒྲགས་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཡང་རྩེར་མངོན་པར་རློམ་པའི་ཚུལ་ལུགས་འགལ་བ་ལྷུར་བླང་བར་མི་བྱའོ།།
འོ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་དུ་འཆད་ཅེ་ན། རྩོད་
བཟློག་ལས། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད།3

།ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཀུན་ལ་ཡོད་མིན་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་བཟློག་པར་མི་ནུས་སོ།4

།ཞེས་པའི་རྩོད་པ་དེའི་ལན་ཡིན་ལ། རྩོད་གཞུང་དེའི་དོན་ནི། གལ་
ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་མེད་ན། དབུ་མ་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ལ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་དམ་བཅའ་དེས་རང་བཞིན་ཡོད་པ་གཅོད་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༩༥ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༠༥ ཕྲེང་། ༡༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧ ཕྲེང་། ༣
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༤ ཕྲེང་། ༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 229

པའོ། །དེའི་ལན་གྱི་དོན་ནི། གལ་ཏེ་ངས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཁས་བླངས་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་འགའ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ན། དེས་ན་ང་ལ་སྐྱོན་འདི་ཡོད་ནའང༌། ངའི་ལུགས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་དམ་བཅའ་བའི་ཚིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་ན། ང་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་ནང་འགལ་གྱི་སྐྱོན་དེ་འདྲ་བ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་དམ་བཅའ་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་
ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དམིགས་བྱ་དང་དམིགས་བྱེད་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྟེན་འབྱུང་གི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས།2

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
འགྲེལ་པ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ཡུན་རིང་པོས་ཀྱང་སུན་འབྱིན་བརྗོད་མི་ནུས་པར་བསྟན་ལ། ཁྱོད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུའང་མི་འདོད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བས་ན་འདོད་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཁུངས་སུ་ཇི་ལྟར་རུང། དེས་ན་ཡོད་མེད་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་མཐར་ལྷུང་གི་ཕྱོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་སྨྲ་བ་ལ་ཡུན་རིང་པོས་ཀྱང་ཀླན་ཀ་བརྗོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །རྩོད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། དེའི་གོང་དུ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་དག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་འདི་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་དེ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་དག་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར། དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་འབྱུང་བ་ཡི། །ལྟ་བ་མི་ཟད་མ་རུངས་འཛིན། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྩོད་པར་འགྱུར།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དངོས་པོ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་མེད་པ་ལ་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་རང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་དང་གཞན་ཕྱོགས་འགོག་པའི་རྩོད་པ་མེད་པར་གསུངས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༢༠ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༥ ཕྲེང་། ༡༥

230 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཚིག་གསལ་དུ། རྩོད་བཟློག་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པའི་ལུང་དེ་དག་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་ནས། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དགག་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ན། །ང་ནི་ཅི་ཡང་མི་འགོག་གོ1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འགོག་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་བཤད་ན་འགལ་ཁྱབ་ཏུ་འགྱུར་བས། དེས་ན་འགོག་བྱེད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དགག་བྱ་དང་འགོག་བྱེད་གཉིས་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་རང་ལུགས་ལ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་བཟློག་ལས། སྤྲུལ་པ་ཡིས་ནི་སྤྲུལ་པ་དང་། །སྒྱུ་མ་ཡི་ནི་སྐྱེས་བུ་ཡིས། །སྒྱུ་མས་སྒྱུ་མ་འགོག་བྱེད་ལྟར། །འགོག་པ་འདི་ཡང་དེ་བཞིན་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་གསལ་ལས། རང་
ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་མེད་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
འཇུག་པ་ལས། རང་ལ་ཕྱོགས་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཕྲད་
མ་ཕྲད་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སུན་དབྱུང་བྱ་དང་འབྱིན་བྱེད་ཕྲད་མ་ཕྲད་བརྟགས་ནས་བརྗོད་ཀྱང་མི་མཚུངས་ཏེ། དངོས་སྨྲ་བས་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རིགས་པས་བརྟག་བཟོད་དུ་གྲུབ་དགོས་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སུན་དབྱུང་བྱ་དང་འབྱིན་བྱེད་སོགས་གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་པ་མེད་ཅིང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྫུན་པ་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ནས་གང་དུ་གྲུབ་བསམ་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་མཚུངས་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་ནི་སུན་འབྱིན་པས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༠ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༦ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༧ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 231

སུན་དབྱུང་བར་བྱ་བ་ཕྲད་ནས་ཀྱང་སུན་འབྱིན་པར་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ལ། སུན་འབྱིན་པས་སུན་དབྱུང་བར་བྱ་བ་མ་ཕྲད་པར་སུན་འབྱིན་པར་མི་བྱེད་དེ། སུན་འབྱིན་པ་དང་སུན་དབྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྲད་པ་དང་མ་ཕྲད་པའི་བསམ་པ་མི་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི། སུན་དབྱུང་བ་དང་སུན་འབྱིན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད། བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི། ཡོད་པ་མིན་པས། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་དེའི་འགྲེལ་པར། རིགས་པས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་བརྟགས་ནས་དཔྱད་ན་ཕྲད་མ་
ཕྲད་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སུན་འབྱིན་པ་མི་འཐད་ཅིང༌། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་སུན་འབྱིན་པ་ཡོད་པ་འཐད་པ་དང༌། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གྱི་མདོས་ཀྱང༌། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་རིགས་པས་བརྟགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དཔྱད་ན་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་ཅིང༌། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་འཐད་པ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་རྩ་འགྲེལ་དེ་དག་གིས་ཐ་སྙད་དུ་སུན་འབྱིན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྱིན་པ་འཐད་པ་དང་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བསྟན་གྱི་ཁས་ལེན་མེད་པར་མ་བསྟན་ཏོ།།
གཞན་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ། རྒྱུས་ཕྲད་ནས་སམ་
མ་ཕྲད་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཅེས་བརྟགས་ནས་བཀག་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤོང་བ་ན། རང་བཞིན་མེད་པ་ཁས་ལེན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་ནས་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་འདི་དག་གཉིས་ཆར་ཡང་ནི་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །བདག་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད། །གང་གི་ལྟར་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང༌། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འདིར་འགྱུར་གྱི། གང་གི་ལྟར་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ལོག་པར་ཀུན་བཏགས་པས་སྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྱུ་མ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཞིང་རང་བཞིན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༡༩ ཕྲེང་། ༦

232 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མེད་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ལ་ནི་བསམ་དུ་མེད་པ་ཉིད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་གྱི་སྐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་བོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཁས་ལེན་དང་དམ་བཅའ་གང་ཡང་མེད་ན། རྒྱལ་བ་བྱམས་པས། འདི་ནི་དེ་དངོས་འདོད་པས་ཁས་ལེན་དེ་ཡང་སྙིང་བརྩེ་ལས་རིག་བྱ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་རྒྱུད་
ལ་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་རུང་གི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐོབ་བྱར་ཁས་ལེན་པ་དང༌། སྔར་གཞན་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོན་པ་དང༌། ཆོས་ལ་ལམ་དང༌། དགེ་འདུན་ལ་ལམ་གྱི་གྲོགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་གང་ཡང་བྱར་མི་རུང་ཞིང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་དམ་འཆའ་བའི་ལྷག་བསམ་དང༌། གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་ཞེས་དམ་འཆའ་བའི་སྨོན་སེམས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པར་དམ་འཆའ་བའི་འཇུག་སེམས་དང༌། དགེ་སློང་གི་བསླབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་སྤོང་བར་དམ་འཆའ་བའི་སྤོང་སེམས་སོགས་གང་ཡང་བྱར་མི་རུང་བས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་གསོས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨན་གྱི་ཤིང་ལྗོན་པ་ཆེན་པོ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་མྱུ་གུ་རྩ་བ་ནས་བཅད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་དམ་མི་འཆའ་ཡང་གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་མཐའ་དག་སྨྲས་ཆོས་ཙམ་དུ་སོང་གི་ཞེ་བས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཆེས་གསལ་བར་གྲུབ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཉེས་པ་གང་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ནོ་ཞེས་འཛེམ་པ་མེད་པར་དང་དུ་བླངས་པ་ནི་ཆེས་ཡ་མཚན་ནོ།།
གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་བསམ་གཏན་པར་ཁས་འཆེ་བ་མང་པོ་ཞིག་གི་གཏམ་ལས། ལྟ་བ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༡༧ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༠༩ ཕྲེང་། ༡༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 233

ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། སྒོམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། སྤྱོད་པ་དགག་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། འབྲས་བུ་རེ་དོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཞེས་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མ་བྱས་པར་བཞག་པ་ན། གང་ལའང་ངོས་གཟུང་མེད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཤར་བས། འདི་ཡིན་དང་འདི་མིན་ཅིའང་མི་འདུག་སྙམ་ནས་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་རློམ་སྟེ། གང་ཡང་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླང་རྒྱུ་མེད་པའི་ཆད་པ་ཆེན་པོ་དང༌། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཧྭ་ཤང་གི་དམ་བཅའ་དབྱངས་སུ་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་པའི་རང་ལུགས་ལ་གང་ཡང་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྒྱས་པར་བཀག་པ་འདིས་ནི། གང་དག་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པ་དང་དེ་འདྲའི་རྟགས་ཡང་དག་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་དངོས་སྨྲ་བའི་དམ་བཅའ་བ་འགོག་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པ་ཐལ་འགྱུར་པའོ་ཞེས་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ན་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མཐའ་དག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཁས་ལེན་ན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དམ་འཆའ་བ་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་ཚུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་གིས་ཁས་གང་ལེན་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་ལེན་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་ཐལ་ཞིང༌། ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་སྨྲ་བའི་རྒྱང་ཕན་དང་ཁྱད་ཅིའང་མེད་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པ་ཁས་ལེན་ན་རྟགས་ཡང་དག་ཁས་མི་ལེན་པ་རྩ་བ་ནས་ཉམས་སོ།།
གཞན་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞི་ཡོད་
པར་གསུངས་ལ། དམ་བཅའ་དེ་དག་རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་མངོན་སུམ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས། །རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད།1

།ཅེས་དང༌། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་དང༌། །རྒྱུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༥

234 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལ་མ་ལྟོས་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྲལ།1

།ཞེས་དང༌། གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་
ཅན་ལས་མེད་པ། །དེ་ཕྱིར་བདག་གི་བདག་མེད་པར་ཡོད་མིན།2

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་
དུ་མ་ཞིག་གིས་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡོད་3

ཁྱད་པར་རྣམས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། ཇི་
ལྟར་གཟུགས་བརྙན་ཞེས་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཕྲད་པའམ་མ་ཕྲད་པར་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རྐྱེན་གཟུགས་ཉེ་བ་ལས་གཟུགས་བརྙན་དུ་དམིགས་པ་ན་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་དོན་ངེས་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སུན་འབྱིན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྱིན་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་བས་རང་གི་ཚིག་ལའང་ཐལ་བ་མཚུངས་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།4

།ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་
བྱ་སྒྲུབ་པ་རང་ལུགས་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཁས་
བླངས་ནས་རང་ལུགས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་རང་ལུགས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ཞིང༌། རང་བཞིན་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་འགོག་པ་ཙམ་བྱེད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་གཉིས་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མི་འགོག་གོ་ཞེས་བརྗོད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༣ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༧ ཕྲེང་། ༡༩ལ
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥༣ ན ༣ ལ་ཡང་ཁྱད་པར།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༨༢༠ ཕྲེང་། ༡༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 235

ན་ལན་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག །གཞན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དམ་བཅའ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡིན། ཅི་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དབུ་མའི་རིགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ཡང་དེ་མ་གྲུབ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མི་དཔྱོད་པ་ན་ཡང་དེ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་དང་གང་གིས་དཔྱོད་པ་པོ་སྔ་རྒོལ་དང་གང་གི་ངོར་དཔྱོད་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་སོ།།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཁས་ལེན་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ཁས་ལེན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན་དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ཡང་མེད་པས་དེ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །པཎྜི་ཏ་ཛ་ཡ་ཨ་ནན་ཏའི་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་སྣང་ནའང་རེ་རེ་ནས་བརྗོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་ཕྱོགས་གཞན་དེ་རྣམས་ཀྱང་དགག་པ་ཤེས་སླ་བའི་ཕྱིར་མ་བྲིས་སོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་
མ་སྦྱར་བར་འགོག་པ་ཐལ་འགྱུར་པ་དང༌། དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་འགོག་པ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འཇུག་འགྲེལ་དུ་ཡུམ་གྱི་མདོ་རྒྱས་པར་དྲངས་པ་དེ་ཉིད་ལས། ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་ཅིང༌། དོན་དམ་པར་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་

236 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྟོགས་པ་མེད་ཅེས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ཞིག་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བདག་དང་བདག་གིར་ཡོད་ཅེས་པ། །འདི་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད། །ཅེས་དང༌། གང་གིས་ས་བོན་རྫུན་པ་དེའི། །སྐྱེ་བ་བདེན་པ་ག་ལ་ཞིག1

།ཅེས་དང༌། དེ་བཞིན་སྒྱུ་འདྲའི་
འཇིག་རྟེན་ལ། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཉིད་སྣང་ཡང༌། །དམ་པའི་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་དང༌། །འཇིག་པ་ཉིད་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།2

།ཞེས་སོགས་དོན་དམ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་སྦྱར་
ནས་གསུངས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཚིག་གསལ་ལས། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བ་བཀག་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དོན་དེ་ནི་འཇུག་འགྲེལ་ལས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་མཛད་པར་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་སྤྱིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་ཅན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་དེའི་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བསམ་པར་བྱའོ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བ་
བཀག་པ་ཡིན་གྱི་དགག་བྱ་གཞན་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཚིག་གསལ་ལས། དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་ཞེས་པའམ། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགོག་མི་ནུས་ཤིང༌། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་དགག་དགོས་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༡ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༩༨ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༦༨ ཕྲེང་། ༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 237

འདོད་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་ཁྱད་པར་མེད་མོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟར་ན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཞེས་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་མེད་དེ། ཞེས་པ་ཁྱད་པར་མེད་ལ། རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གང་དུ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་གོ་བ་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་བ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱོར་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྙིང་པོའ་མདོ་ལས་གཟུགས་ ིམེད་སྒྲ་མེད་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་ནི། མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་སུ། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟའོ།1

།ཞེས་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་
ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ཏེ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་སོགས་སུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཚུལ་འདི་ལྟར་དུ་གསལ་བྱེད་སྦྱར་ནས་བཤད་དགོས་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་འདི་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ངན་པ་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་འོངས་པ་ཡིན་པས་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གིས་དགག་པར་བྱའོ།།
ཡང་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་པ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་ཏེ་རྒོལ་
ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཙམ་གྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་པར་མི་འགྱུར་ན་དངོས་སྨྲ་བའི་རྟོག་གེ་པ་དག་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་མི་ལེན་པར་མཚུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་དཔག་འདོད་ཞུགས་ནས་དམ་འཆའ་བར་བྱེད་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡིན་པས་ཐལ་འགྱུར་པ་ལའང་རང་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༢༩༨ ཕྲེང་། ༨

238 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡོད་ལ། འོན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་སེམས་པའི་ཚེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཁས་ལེན་གྱི་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་དང་གནས་ལུགས་སེམས་པའི་ཚེ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་རིག་ངོར་ཆོས་ཅན་གྱི་སྣང་བ་ལྡོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་པའི་ངོར་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རྒྱུད་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རིག་ངོར་ཡང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྣང་བ་མི་ལྡོག་པས། དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་པ་དང༌། རྩ་ཤེའི་གཞུང་གི་ཚིག་དོན་འཆད་པ་ན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཟླ་བས་ཕལ་ཆེ་བ་ཐལ་བའི་ངག་ཏུ་བཤད་ལ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཕལ་ཆེ་བ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཤད་པ་ཉིད་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ།།
འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཅེས་ལན་
མང་དུ་གསུངས་པ་དེ་ལ། ཆོས་ཅན་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཡིན་ན་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན། དངོས་སྨྲ་བའི་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་ན་མཚུངས་པ་གང་གིས་སྤོང༌། ཐལ་འགྱུར་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཚེ། ཆོས་ཅན་མྱུ་གུ་དེ་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་གྲུབ། ཐལ་འགྱུར་པས་ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས། བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཚེ་ཆོས་ཅན་སྔ་རྒོལ་གྱི་ལུགས་ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་སྟེ། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རིག་ངོར་ཆོས་ཅན་གྱི་སྣང་བ་ལྡོག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་འོ་ན་རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་ཤེས་དེའི་ངོར་ཆོས་ཅན་གྱི་སྣང་བ་ལོག་ན་དེའི་ཚེ་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་པའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 239

ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་དེའི་ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།
དེ་ལྟར་ན་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་མ་སྐྱེས་པའི་གོང་དུ་རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་
ཚད་མས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་དགོས་པས་རིགས་པའི་ཚུལ་རྣ་བའི་ལམ་དུ་གྲག་མ་མྱོང་བའི་རྡོལ་གཏམ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་རིག་ངོར་ཆོས་ཅན་གྱི་སྣང་བ་མི་ལྡོག་པར་འདོད་ན་རང་རྒྱུད་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་ཆོས་གཏན་ནས་ཁས་མི་ལེན་པར་སྨྲས་པ་དང་ཆེས་ནང་འགལ་བའི་གཏམ་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིག་ངོ་ན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་གང་ན་བཞུགས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཤིག །1

ཚུལ་འདི་ནི་ཐལ་རང་ལ་མཆོག་དམན་མེད་པ་
བསྒྲུབ་པར་འདོད་ནས། རང་རྒྱུད་པ་དངོས་སྨྲ་བ་ལས་ཀྱང་དམན་པར་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རིག་ངོ་ན་གཞན་དབང་གི་སྣང་བ་མི་ལྡོག་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཚུལ་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་ཚིག་གསལ་ལས། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བྱ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།2

ཞེས་དང༌། དབུ་མའི་
ལྟ་བ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ།3

ཞེས་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་མི་རིགས་
པར་གསུངས་པ་ལ། དེ་ལྟར་གསུང་བ་པོ་རང་ཡང་རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྨྲས་པས་ནི་རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་བླུན་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་དུ། སྐབས་དེར་བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་རང་རྒྱུད་བྱ་བར་མི་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༦ ན ༦ ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༣

240 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཞིང༌། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་མ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་རིགས་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་ལ། ཐལ་རང་གི་དོན་བཤད་པ། རང་རྒྱུད་ཁས་མི་
ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ། དེ་ཉིད་ཚིག་གསལ་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། གང་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་དེ་ཁོ་1

ན་སྒྲུབ་པའམ་སུན་འབྱིན་པ་ཡིན་
གྱི་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གྲུབ་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་རྟགས་སུ་འཇོག་པ་ལ་ནི། གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གང་དམ་འཆའ་བའི་གཞིར་གྱུར་པ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་སྔ་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་ཀྱང་གྲུབ་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་ཀྱང་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི །སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཤིང༌། དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་སོ།།
དེ་ཡང་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་འགྲུབ་པ་ལ་ཆོས་ཅན་ཚད་
མས་གྲུབ་ཚུལ་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་དགོས་ཤིང༌། དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན་མངོན་གྱུར་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འགྲུབ་དགོས་ལ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཅིང༌། མིག་ལ་སོགས་པ་ལྐོག་གྱུར་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་ཚེ་ན་ཡང༌། ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཀྱང་བརྒྱུད་ནས་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་དགོས་ཤིང༌། རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་སམ་མི་འདོགས་གང་ཡིན་ཡང་སླའི། གཞལ་བྱ་དེ་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༦ བ ༦ བརྗོད་པ་དེ་ལ་ནི་གྲུབ། གཙང་། ཤོག ༡༡༠ན ༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 241

པའི་ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་དངོས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་མེད་པས། དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པས་དངོས་སྨྲ་བ་དང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕ་རོལ་པོའ་རྒྱུད་ ིལ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པར་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྔ་རྒོལ་གང་ལ་དཔག་འདོད་ཞུགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ། ཞེས་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་ཚད་མས་འགྲུབ་ཚུལ་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་སྤྱིར་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་སྔ་རྒོལ་གྱི་ལུགས་ལའང་ཚད་མས་གྲུབ་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ལུགས་ལའང་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་ཅན་དང་ཕྱོགས་ཆོས་སོགས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ལུགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཁས་བླངས་ལ་འཁྲིས་ནས་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཕྱི་རྒོལ་དངོས་སྨྲ་བའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཟུགས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་མིག་ཤེས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ལ་ཚད་མར་སོང་བར་རློམ་ཞིང་ཞེ་བས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས། ཇི་སྲིད་དངོས་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཏང་ནས་དབུ་མ་ཐལ་

242 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འགྱུར་པའི་གྲུབ་མཐའ་མ་རྟོགས་ཀྱི་བར་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་ཞིང་གཟུགས་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ཐལ་འགྱུར་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་བསྟན་རྒྱུ་མི་རྙེད་དོ། །དེས་ན་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་ཞིང་གཟུགས་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་མེད་ཀྱང་དངོས་སྨྲ་བའི་རྒྱུད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་ཀྱང་གཟུགས་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་དོན། ཆོས་ཅན་དང་ཚུལ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་སྔ་རྒོལ་རང་གིས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པའམ་ཁས་བླངས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་འོངས་པ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་མེད་དོ།།
འོ་ན་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ། དེའི་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པ་ལས། ལྟ་དེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ནི། །དེ་ལ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཉིད། །གང་ཞིག་བདག་ལ་མི་ལྟ་བ། །དེ་གཞན་དག་ལ་ཇི་ལྟར་ལྟ།1

།ཞེས་རང་ལ་མི་ལྟ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་མིག་གིས་སྔོན་
པོ་སོགས་གཞན་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལྟ་བར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །སྦྱོར་བ་དེའི་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གསུམ་ག་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལའང་ཚད་མས་གྲུབ་མོད་ཀྱང་། ཕྱི་རྒོལ་རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་བསྟན་ས་མ་བྱུང་བསཆོས་ཅན་དང་རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཕྱི་རྒོལ་ཁོ་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པའི་ཁས་བླངས་ལ་འཁྲིས་ནས། གཞན་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བར་ཁས་བླངས་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པས་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱའོ།།
དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མི་སྦྱོར་
ཏེ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་ནི་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་བ་འགོག་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 243

རོ། །འདི་ལྟར་གཞན་མིག་ལྟའོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོག་པ་དེ་ནི་མིག་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་ལྟ་བའི་ཆོས་ཀྱང་འདོད་ལ། གཞན་ལ་ལྟ་བའི་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལྟ་བ་མེད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་ནི་གཞན་ལྟ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །མིག་ལ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་ལྟ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་ལྟ་བ་ཡང་འདི་ལ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་ལྟ་བ་དང་འགལ་བ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་ལྟ་བ་རང་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་
ཆོས་ཅན་མིག་དེ་ལ་རང་ལ་མི་ལྟ་བའི་རྟགས་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། གཞན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ལྟ་བ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་རྟགས་དེས་དགག་བྱ་དེ་འགོག་པར་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་དེ་ལ་རྟགས་དེ་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་གཉིས་ཡོད་ན་ཡོད་མཉམ་དང་མེད་ན་མེད་མཉམ་དུ་སོང་ན་རྟགས་དེས་དགག་བྱ་དེ་འགོག་པར་ག་ལ་ནུས། དེས་ན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པའི་ཁྱད་པར་རང་ལུགས་ལ་ཡང་དབྱེ་ནུས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། རྟགས་དང་ཆོས་ཅན་སོགས་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་ལ། ཕྱི་རྒོལ་རང་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། སྔ་རྒོལ་དབུ་མ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གཉིས་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ།།
རྟགས་དེའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ། ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་དང་དཔེ་རྣམས་ནི་ཕྱི་རྒོལ་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ཁས་བླངས་པས་དེའི་ངོར་སྒྲུབ་མི་དགོས་ལ། ཁྱབ་འབྲེལ་སྟོན་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཆུ་ལ་གཤེར་བ་མཐོང་བས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ས་ལ་ཡང་གཤེར་བ་དམིགས་པ་འཐད་ཀྱི། ཆུ་ལ་གཤེར་བ་མེད་ན་དེ་དང་ལྡན་པའི་ས་ལ་ཡང་གཤེར་བ་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟར། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་རང་བཞིན་དེ་རང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དང་ལྡན་པ་གཞན་ལ་ཡང་དམིགས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཕྱི་རྒོལ་རང་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་བསྟན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༥ ཕྲེང་། ༩

244 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པའི་སྒོ་ནས་སྤྱི་ཁྱབ་ངེས་སུ་བཅུག་ནས། དེ་ནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ་ནི། མིག་ལ་ཡང་ལྟ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ཐོག་མར་རང་ལ་ལྟ་བ་དམིགས་ནས། དེ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་ཡུལ་རུང་བར་ཚོགས་པ་ན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ཡང་དམིགས་པར་འཐད་པ་ཞིག་ན། མིག་ལ་རང་ལ་ལྟ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་ལྟ་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་ཡང༌། ལྟ་དེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ནི།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་
ལས། དེ་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་མཐོང་ན་དེ་དང་ལྡན་པས་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་ལ་ཡང་དམིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་ལ་བརླན་པ་མཐོང་ན་དེ་དང་ལྡན་པས་ས་ལ་ཡང་དམིགས་པ་དང༌། མེ་ལ་ཚ་བ་མཐོང་ན་དེ་དང་ལྡན་པས་ཆུ་ལ་ཡང་དམིགས་པ་དང་། སྣ་མའི་མེ་ཏོག་ལ་དྲི་ཞིམ་པ་ཉིད་མཐོང་ན་དེ་དང་ལྡན་པ་གོས་ལ་ཡང་དམིགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་གང་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་མི་སྣང་བ་དེ་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་དམིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་སྣ་མའི་མེ་ཏོག་ལ་དྲི་ང་བ་ཉིད་མ་མཐོང་ན་གོས་ལ་ཡང་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ལྟ་བ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་ན་ནི་དེས་ན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་པས་ལྟ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་འཐད་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། ལྟ་བ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་གང་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་པ་དེ་གཞན་དག་ལ་ཇི་ལྟར་ལྟ་བར་བྱེད་དེ། དེ་བས་ན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་པས་ལྟ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་མི་འཐད་དོ། །སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས་ཀྱང༌། དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་ནི། །ཐོག་མར་བདག་ལ་སྣང་གྱུར་ན། །མིག་ཉིད་ལ་ཡང་མིག་གིས་ནི། །ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་འཛིན་མི་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་
བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་མིག་རང་ལ་མི་ལྟ་3

ན་གཟུགས་ལ་ཡང་མི་ལྟ་བས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་
གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་ན་ལྟ་བ་དེ་མིག་གི་རང་བཞིན་དུ་སོང་ནས་རྐྱེན་གང་ལ་ཡང་ལྟོས་མེད་དུ་ལྟ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་རང་ལ་མི་ལྟ་ཞིང་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༡༢ ཕྲེང་། ༡༦
3 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡༢ ན ༧ མིག་རང་ལ་མི་ལྡན།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 245

པས་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་མེས་རང་མི་སྲེག་ཀྱང་གཞན་སྲེག་པ་བཞིན་དུ་མིག་གིས་རང་ལ་མི་ལྟ་ཡང་
གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་མི་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་དང་མེས་བུད་ཤིང་སྲེག་པ་ཙམ་ཞིག་འགོག་པ་མིན་པས། མེས་བུད་ཤིང་སྲེག་པ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དཔེར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དཔེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་མེ་དང་བུད་ཤིང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན། གཅིག་ཡིན་ན་བུད་ཤིང་སྲེག་པ་བཞིན་དུ་མེ་རང་ཉིད་ཀྱང་སྲེག་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། མེ་སྐྱེ་བ་བུད་ཤིང་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྟ་དང་བ་ལང་བཞིན། མ་གྲུབ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་རྩ་ཤེ་ལས། ལྟ་བ་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །མེ་ཡི་དཔེས་ནི་ནུས་མ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
གཉིས་པ་རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་ནི། དོན་འདི་ཉིད་གོང་དུ་བཤད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་རྟོགས་པར་ནུས་མོད་ཀྱང༌། བློ་དམན་པའི་ངོར་གོ་བདེ་བར་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་འགོད་མི་རིགས་ཏེ། དབུ་མ་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང་སྦྱོར་བ་དེའི་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་དང་དཔེ་གསུམ་ག་ཚད་མ་ཇི་འདྲ་ཞིག་གིས་འགྲུབ་ཚུལ་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན་སངས་རྒྱས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས། བྱེ་བྲག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཙམ་ཞིག་གཉིས་ཀས་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ལྟར། ཐལ་འགྱུར་བའི་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར། གཟུགས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ན་ཡང་དངོས་སྨྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༧

246 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བྱས། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པས་གཟུགས་ཙམ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པས། ཆོས་ཅན་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོད་ཅེ་ན།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་
མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། སྒྲ་འབྱུང་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཡང་ཚད་མར་མ་སོང་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཡང་ཚད་མར་མ་སོང་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མར་སོང་བའི་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་ཙམ་ཞིག །རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ཅིང༌། གཟུགས་དེ་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཚད་མ་འཁྲུལ་པས་རྙེད་པའི་དོན་ཙམ་ཡིན་ཞིང༌། ཤེས་བྱ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པ་ལྟར། ཚད་མ་ལ་ཡང་ཡུལ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་འཁྲུལ་བ་དང་དེ་ལྟར་མི་སྣང་བའི་མ་འཁྲུལ་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་ཁོ་འཇལ་བའི་མ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཁོ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་ཁོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཀྱིས་དབང་པོ་བསླད་པའི་མིག་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བ་དེ་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལའང་སྣང་བ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དེ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་ཞིང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དེ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་ཙམ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་རྙེད་པ་ཡིན་ཞིང་སྒྲ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྙེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཚིག་གསལ་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་ལ། དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 247

ཁས་བླངས་ན་གཞི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བསྟན་པར་བཞེད་ནས་ཕྱོགས་སྔ་མ་བཀོད་པ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། ཅི་སྟེ་ཇི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་སྤྱི་ཉིད་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་འཛིན་ན་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་འཛིན་ན་ནི་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་བོ། །འོན་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་ན་ནི་དེ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བ་ན་ཡང་བྱས་པའི་སྒྲ་འཛིན་ན་དེ་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་བོ། །འོན་ཏེ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ནི་དེ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཅི་རིགས་པར་འཇིག་པ་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་སངས་རྒྱས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་རྒྱུ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་འདིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་ཁྱད་པར་དོར་བའི་ཆོས་ཅན་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།1

ཞེས་གསུངས་
ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཡང་བྱེ་བྲག་པས་གསལ་བྱེད་པའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀའི་ཚེ་ཡང༌། སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྒྲའི་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དབུ་མ་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་མིག་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཡང་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་བདེན་རྫུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མིག་སོགས་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པས། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་བརྗོད་པའོ།།
དེ་ལ་དགག་པ་བརྗོད་པར་བཞེད་ནས་ཐོག་མར་དོན་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ཚིག་
གསལ་ལས་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་དངོས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༡ ཕྲེང་། ༣

248 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པོ་རྙེད་པ་ནི་ཉམས་པར་གྱུར་པ་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་དེའི་ཚེ་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པར་ག་ལ་འགྱུར། གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་མི་འདོགས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཡང༌། གང་གིས་ན་དེའི་ཚེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །སྒྲུབ་པའམ་བཟློག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད།1

།ཅེས་གསུངས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང༌། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་
དག་ཐ་དད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིག་ཀུན་རྫོབ་པ་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་བཟློག་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་འདི་ལན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ།2

།ཅེས་གསུངས་སོ།།
འདིའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེཞེས་པ་ནས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་གསུངས་སོ་ཅེས་པའི་བར་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་པ་མན་ཆད་ནི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚིག་དོན་བཤད༌ན། དབུ་མ་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་མིག་སོགས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། བདེན་རྫུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མིག་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་འཐད་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར། དེ་ཁོ་ནར་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཉམས་པར་གྱུར་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༢ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 249

ནར་མ་གྲུབ་པར་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གང་གི་ཚེ་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པ་འདིར་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པས་མིག་སོགས་དེ་ཉིད་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དངོས་སྨྲ་བ་ནི་མིག་སོགས་རྣམས་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཤེས་པས་རྙེད་དོན་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པས་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་མཐུན་སྣང་དུ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཤེས་པས་རྙེད་པའི་དོན་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཤེས་པས་རྙེད་པའི་དོན་དག་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། ཐ་དད་པ་དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་
ལ་སོགས་པ་ལྟར་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་སྟེ་སྣང་བའི་ཚད་མས་གཟུགས་སོགས་ཡོད་པར་རྙེད་པར་དེའི་ཚེ་ནི། གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དེས་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་རྙེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་དེ་ཉིད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་མི་འདོགས་པ་མ་རིག་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་རྙེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཡང་གཟུགས་སོགས་དེ་ཉིད་ཡོད་པར་རྙེད་པའི་ཚད་མ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཞིང༌། མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་གཟུགས་སོགས་ཡོད་པར་མ་རྙེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་སྟེ་དེའི་གཟིགས་ངོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དོན་གཟུགས་སོགས་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧ ཕྲེང་། ༤

250 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དོན་བསྡུ་བ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་1

འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་
དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་དག་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མའི་གཟིགས་ངོ་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། གང་ཞིག་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་འགྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིག་ཀུན་རྫོབ་པ་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་གཞི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང༌། གཞི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་བཟློག་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་འདི་ལན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
དེ་ཡང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་
འདོད་ཅིང༌། ཚུར་མཐོང་གི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མར་འདོད་ཀྱང༌། གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་སོགས་འཁྲུལ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། གཟུགས་སོགས་རྣམས་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ནི་གཟུགས་སོགས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་འགོད་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་རིགས་པས་ཕུལ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་པར་མི་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
དེའི་འོག་ཏུ་དཔེ་སྨྲས་པ་དེ་ཉིད་དང་ཆོས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པར་བཞེད་ནས་ཚིག་
གསལ་ལས། དཔེ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྒྲའི་སྤྱི་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པར་མི་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཡོད་ན། དེ་བཞིན་དུ་མིག་གི་སྤྱི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༣ ན ༣ ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་ཚད་མས་ གཙང་། ཤོག ༡༡༤ བ ༦ འཁྲུལ་པའི་ཚད་མས་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 251

སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་ལ། དོན་དམ་པར་ཡང་མ་ཡིན་པས་དཔེ་ལ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་འབྱུང་འགྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲ་རྒོལ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་རྫུན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སོགས་དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཅེས་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་བློ་ཁ་ཆ་ཙམ་ཕྱོགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་འོང་བའི་སྐབས་མེད་དོ། །དེས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། སྒྲ་འབྱུང་འགྱུར་ཡིན་པ་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་གང་གི་ཆ་ལ་ཡང་ཚད་མར་མ་སོང་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་རྒོལ་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཡོད་པས། ཚད་མ་དེས་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་ཙམ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་རྒོལ་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་ཞེ་འདོད་ཡིན་ལ། མིག་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མར་ཡང་མ་སོང་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མར་ཡང་མ་སོང་ཀྱང་མིག་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མི་སྲིད་པས། མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡང་མ་ཡིན་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་མིག་གི་སྤྱི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡང་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་པས་དཔེ་ལ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཚུལ་དེས་དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ནི། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ།1

།ཞེས་
གསུངས་ཏེ། རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྦྱོར་བ་གོ་སླའོ།།
དེའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཚིག་གསལ་ལས། གང་གི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་བསྙད་པའི་དོན་འདི་ནི་
རྟོག་གེ་པ་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༢ ཕྲེང་། ༡༦

252 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཏེ། དཔེར་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་གྱིས་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འདི་ལ། འདིར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་གང་ཡིན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་སྐད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རམ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ན་ནི་རང་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་ནི། གང་ཚེ་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་དང༌། །མེད་དང་ཡོད་མེད་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྐྱེན་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ན་མི་རིགས་སོ། །དེ་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་དོན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཉིད་དང་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དོ་ཞེས་འདིས་སྐྱོན་འདི་སྨྲས་པ་ཉིད་དོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདིས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོའ་ཆོས་གཏན་ ིཚིགས་སུ་བཀོད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།
འདིའི་དོན་ལ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་འདོད་པའི་བོད་གཞན་དག་ན་རེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ནི་དོན་དམ་པར་སྲ་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རླུང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཀོད་པ་འདི་ལ་དོན་དམ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་ན་རང་ལ་མ་གྲུབ་ལ། ཀུན་རྫོབ་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་ན་ཕྱི་རྒོལ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལ་མ་གྲུབ་པས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཚུལ་དེས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གཞན་གྱིས་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན་ངེད་དབུ་མ་པ་ལ་མ་གྲུབ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཁྱེད་རང་ལ་མ་གྲུབ་པས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༢ ཕྲེང་། ༡༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 253

འགྱུར་རོ་ཞེས་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འཆད་དོ།།དེ་འདྲ་བའི་བརྟག་པ་བྱེད་ལུགས་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་ལྟག་ཆོད་
འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་གཏན་མ་ཡིན་ཞིང༌དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་དེ་ཉིད་སྟོབས་མཚུངས་དེ་འདྲ་བས་འགོག་པའང་ཚིག་གསལ་གྱི་ལུང་དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་པོ་འགོག་པ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་སུ་སོང་ཚོད་པོའ་དོན་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ ིདང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་མི་སྲིད་པས་དེ་གཉིས་གང་དུ་འདོད། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་དབུ་མ་པ་ལ་མ་གྲུབ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་ན་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པས་གཏན་ཚིགས་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། འོ་ན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་1

བཀོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་གཉིས་ཀ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་
པ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་མི་སྲིད་ཅིང༌། མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡིན་ན་དབུ་མ་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང༌། འཁྲུལ་པའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡིན་ན་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་མ་གྲུབ་པས་ཆོས་ཅན་དང་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་བརྟག་པ་བྱས་ནས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་བསྟན་པ་དེ་དང་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །འདི་ལ་ཡང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལྟར་ན། ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་འཆད་མོད་ཀྱང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང༌། མིག་ཤེས་སོགས་གཟུགས་སོགས་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནང་འགལ་བསྟན་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར། རང་དབང་དུ་བྱས་ནས་སམ། སུན་འབྱིན་པའི་དབང་དུ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༥ བ ༡་ དཔྱོད་པ་རྣམས་ལ།

254 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བྱས་ནས་བརྗོད་ཅེས་བསྒྱུར་བའི་རང་དབང་ཞེས་པ་འདི་ཉིད་རང་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པས་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ལ་མ་འཁྲིས་པར་ཚད་མས་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ཚུལ་རང་དབང་དུ་གཞལ་བའི་ཚུལ་རྒོལ་བ་གཉིས་1

ཀའི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་དཔེ་
སོགས་དང༌། ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ངེས་པར་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྟ་བ་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འགའ་ཞིག་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ནང་ཕན་ཚུན་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཆོས་ཅན་དང་ཚུལ་གསུམ་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་དགག་བྱ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ་ལ། དགག་བྱ་དེ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་དངོས་བཤད་པ། རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞི་2

བདེན་པ་གཉིས་བཤད་པ།
བདེན་གཉིས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་ལས། ཤིང་རྟ་རང་ཡན་ལག་ལས་གཞན་འདོད་མིན། །གཞན་མིན་མ་ཡིན་དེ་ལྡན་ཡང་མིན་ཞིང༌། །ཡན་ལག་ལ་མིན་ཡན་ལག་དག་དེར་མིན། །འདུས་པ་ཙམ་མིན་དབྱིབས་མིན་ཇི་བཞིན་ནོ།3

།ཞེས་ཤིང་རྟའི་
དཔྱད་པ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་བ་ནི་ཤིང་རྟ་ལ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང༌། མ་དཔྱད་པ་ན་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་ཤིང་རྟའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་གནོད་མེད་དུ་བཞག་པས་ཆོག་པ་དཔེར་མཛད་ནས། ཚུལ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་ལ་ཡང་སྦྱོར་བར་མཛད་ལ། འདི་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པར་མཛད་དོ།།
དེ་ལ་ཐོག་མར་ཤིང་རྟ་ཉིད་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༥ བ ༦ གཉིས་པའི་མཐུན་སྣང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༦ ན ༣ འབེས་པའི་གཞན་མེད་པ་གཉིས། གཙང་། ཤོག ༡༡༦ བ ༧ འབེས་པའི་གཞི་བདེན་པ།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༩ ཕྲེང་། ༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 255

འབེབས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། འདི་ལྟར་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡན་ལག་རྣམས་དུ་མ་ཡིན་པ་ལྟར་ཤིང་རྟ་ཡང་དུ་མར་འགྱུར་རོ། །རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། ངོ་བོ་ཐ་དད་དུས་མཉམ་ཡིན་ན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་དགོས་པས་རྟ་དང་བ་ལང་བཞིན་དུ་ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་སོ་སོར་དམིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་མི་འཐད་དོ། །ཤིང་རྟ་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བརྟེན་པ་དང༌། ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་ཡིན་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་དགོས་ལ་དེ་མི་འཐད་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷས་བྱིན་བ་ལང་དང་ལྡན་པའམ་ལྷས་བྱིན་རྣ་བ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་འཐད་དེ། ལྡན་ཚུལ་སྔ་མ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང༌། ལྡན་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་ལ་དེ་གཉིས་ཀའང་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཚོགས་ཙམ་ཡང་ཤིང་རྟར་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་དང་གཟར་1

བུ་དང་སྲོག་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ཕྲལ་ནས་སིལ་བུར་གནས་པ་རྣམས་མ་ཚང་བ་མེད་
པར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྤུངས་ནས་ཚོགས་པ་ཙམ་ལ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་ཡང་ཤིང་རྟར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་སོ་སོ་བའི་དབྱིབས་ཤིང་རྟ་ཡིན་ནམ། ཡན་ལག་རྣམས་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཤིང་རྟ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྔར་མ་བསྒྲིགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་དབྱིབས་ཡིན་ནམ། སྔར་དང་མི་འདྲ་བའི་དབྱིབས་གཞན་ཞིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྔར་མ་བསྒྲིགས་པ་དང་ཕྱིས་བསྒྲིགས་པའི་དུས་ཀྱི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་སྔར་མ་བསྒྲིགས་པའི་དུས་ན་ཤིང་རྟ་མེད་པ་ལྟར་ཕྱིས་བསྒྲིགས་པ་ན་ཡང་ཤིང་རྟ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྔར་མ་བསྒྲིགས་པའི་དུས་ཀྱི་འཕང་ལོ་དང་སྲོག་ཤིང་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༦ བ ༦ གཟེར་བུ་དང་། གཙང་། ཤོག ༡༡༧ ན ༧

256 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སོགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིས་བསྒྲིགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འཕང་ལོ་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གཞན་ཡོད་ན་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་ལག་རྣམས་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱང་ཤིང་རྟར་མི་འཐད་དེ། དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཚོགས་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་དེའི་དབྱིབས་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་མི་འཐད་ཅིང༌། ཤིང་རྟ་ཡིན་ན་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་ལུགས་ལའང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཤིང་རྟའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙལ་ན་ཤིང་རྟ་མི་རྙེད་ཀྱང་མ་དཔྱད་པ་ན་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བཏགས་པ་ཇི་ལྟ་བར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་བཏགས་ནས་འགོག་པའི་རིགས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇུག་པ་ལས། འདི་ནི་གཟུགས་སོགས་དེ་ལྟར་གནས་རྣམས་ལ། །བུམ་བློ་ཞེས་བྱའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད། །སྐྱེ་བ་མེད་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་མིན། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ཡང་དེ་དག་དབྱིབས་མི་རིགས།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །ཤིང་རྟའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་ལ་སྦྱར་ཏེ་
བཤད་ན་འདི་ལྟར། ངའོ་སྙམ་དུ་གང་ལ་ཞེན་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ང་ཞེས་བྱ་བའམ་གང་ཟག་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་རང་གི་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡོད་བསམ་པར་བྱའོ།།
གཅིག་ཡིན་ན་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་དུས་གཅིག་ལའང་མང་པོར་འགྱུར་ཞིང༌།
དེར་མ་ཟད་རྩ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།2

།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། མིའི་ཕུང་པོ་སྔ་མ་ཞིག་ནས་དེ་དང་རིགས་མི་འདྲ་བའི་ལྷའི་ཕུང་པོ་གསར་པ་སྐྱེས་པ་ན་བདག་ཀྱང་ལྷ་མིའི་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་སོ་སོ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེ་བ་དྲན་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པ་དང༌། ལས་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པའི་ཉེས་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་བདག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་བ་ཡིན་ན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱོན་དེ་གསུམ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བདག་དང་ཕུང་པོ་ཐ་སྙད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༩ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༥ ཕྲེང་། ༢༠

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 257

ཙམ་དུ་ཐ་དད་ཡིན་པ་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཡིན་ན་གོང་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་བདག་ཕུང་པོ་སྤངས་ནས་ལོགས་སུ་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྩ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། །ཕུང་པོའ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། ི 1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདག་ཕུང་པོའ་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་འཇིག་ ིགནས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་རྟ་ལ་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་སོགས་དང་མི་ལྡན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་འདོད་ན། བདག་འདུས་མ་བྱས་སུ་འགྱུར་བས་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དང་ཕུང་པོ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་དང༌། ལྡན་པའི་ཕྱོགས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་ཁེགས་ཏེ། ཕྱོགས་དེ་གསུམ་ནི་ངེས་པར་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ལ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཕུང་པོའ་ཚོགས་པ་ཙམ་བདག་ཡིན་ན། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ ིཡོད་དོ། །ཕུང་པོ་བདག་གི་ཉེ་བར་བླང་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཕུང་པོའ་ཚོགས་པ་ཡང་བདག་གི་ ིཉེ་བར་བླང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་འདིས་ཕུང་པོའ་རྒྱུན་ཡང་བདག་གི་ཉེ་བར་བླང་བྱར་ ིའདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཕུང་པོའ་རྒྱུན་བདག་ཡིན་པ་ཁེགས་སོ། །ཕུང་པོའི་དབྱིབས་བདག་ཡིན་ ིཔ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བདག་བེམ་པོར་ཐལ་བ་དང༌། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ་ན་བདག་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙལ་བ་ན་བདག་གང་དུའང་མ་རྙེད་པ་དེ་བདག་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་མ་དཔྱད་པ་ན་གང་ཟག་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་སུ་བསྙོན་མི་ནུས་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔའམ་བཞི་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ཡི་མ་བྱས་པར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བདག་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན་བདག་གི་བ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་སྟེ། བདག་གི་བ་ནི་བདག་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་ཤེས་ལས། བདག་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༡

258 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡིན་ན། །བདག་གི་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ་ལ། ཆོས་བདག་འགོག་པའི་
རིགས་པ་དངོས་བཤད་པ་དང༌། སེམས་ཙམ་པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་ཡང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པ་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་ཀྱང༌། སྐྱེ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་དགག་སླ་བར་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་ཤིང༌། བདེན་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་ཡང་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་ཉིད་འཇུག་པ་ལས་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་པས་འདིར་ཡང་ཚུལ་དེ་ཉིད་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དག །རྒྱུ་དུས་ན་མེད་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་མཐོང་ནས་རང་རང་གི་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་ལ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་གྱུར་པ་ལ་སྐྱེས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་ཞིང་གསལ་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་དང༌། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་2

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འདོད་པས་གཞན་སྐྱེ་
ཁས་ལེན་པ་ཤ་སྟག་གོ།
གཅེར་བུ་པ་རྫ་བུམ་འཇིམ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བས་འཇིམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་
བདག་སྐྱེ་དང་རྫ་མཁན་དང་འཁོར་ལོ་སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་ཞིང་། སྐྱེས་བུ་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་སྲོག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་སྲོག་ལ་ལྟོས་ནས་བདག་སྐྱེ་དང་། ཕ་མ་དང་སྔོན་གྱི་ལས་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་ལ། ཚུལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གྲངས་ཅན་ལས་གྱེས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་མི་འདྲ་བ་ཉི་ཤ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དྲང་སྲོང་འཇིག་རྟེན་མིག་ཅེས་བྱ་བས་རྒྱང་འཕེན་གྱི་གཞུང་ལུགས་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་བརྩམས་ཏེ། དེ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མཐའ་དག་དངོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༢
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༨ བ ༦ རྒྱུ་ལས་རང་།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 259

པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་སྐྱེ་ཚུལ་བཞི་པོ་འདི་གང་དུའང་འཛིན་པ་མེད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་བཞི་པོ་འདི་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ།
དེ་ཡང་ཐོག་མར་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ནི། འཇུག་པ་ལས།
ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་རྣམས་གོ་སླ་ལ། ཚིག་གསལ་ལས། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ།1

།ཞེས་
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཀོད་ནས། དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་བཟློག་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་དེའི་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་མངོན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་སྨྲ་སྟེ་2

ཞེས་གསུངས་ལ། རྩོད་པ་འདི་ཉིད་
ལན་དང་བཅས་པའི་དོན་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་པས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་བཟློག་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་དགོས་པས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་དགོས་སོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༡ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༢ ཕྲེང་། ༡

260 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེ་ལྟར་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་བཟློག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང༌། ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་བཟློག་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་སྐྱོན་དེ་ཉིད་སྤོང་བའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་
པ་མི་རིགས་པས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འཕངས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཐལ་འགྱུར་བཀོད་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྨྲ་བ་པོས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པར་འདོད་ནས་སྨྲས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲ་རྣམས་ནི་སྨྲ་བ་པོས་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དོན་ཙམ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་སྨྲ་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་ཐལ་བ་འབའ་ཞིག་པ་ཙམ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། །འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་མཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་སྟེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་མཐོང་བའམ་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་དུ་ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་
དང༌། ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། ཡང་ཇི་ལྟར་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་ནི་མཐོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་རྩ་བས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་གཉིས་ཀྱིས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༧༠ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༧༠ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 261

འཕངས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགྲེལ་པས་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་འདི་འདྲ་བ་མང་དུ་སྣང་ཡང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
ཚིག་གསལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ཐལ་ངག་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ན། དངོས་
པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཅེས་པ། དེ་དག་གི་ཞེས་པའི་རྒྱས་བཤད་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཤད་ཅིང༌། ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པ། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་རྒྱས་བཤད་དང༌། ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ། ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་རྒྱས་བཤད་དུ་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་ཐལ་ཆོས་སུ་བཤད་ཀྱི། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་རྟགས་སུ་མ་བཤད་པས་རང་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་དག་རྟགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཡང་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པས་ཁྱབ་པར་རིགས་པ་ལ་བློ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཕྱོགས་པ་ཡན་ཆད་སུའང་ཁས་ལེན་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་དག་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ག་ལ་སྲིད། དེ་བས་ན་ཕྱོགས་སྔ་མའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་དེས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་དཔེ་གང་ཡང་མ་བརྗོད་པས་དམ་བཅས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང་། གྲངས་ཅན་གྱིས་བདག་ལས་ཞེས་པའི་དོན་འབྲས་བུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པ་དང༌། རྒྱུ་མི་གསལ་བ་ནུས་པའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་སྐྱེ་ལྡན་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དམ་བཅའ་ལ་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་མི་འཐད་ལ། གཞན་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བསྒྱུར་བ་དེ་ཉིད། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས་གླགས་ཡོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་1

ཡང་ཕྱིར་ཏེ་ཞེས་བསྒྱུར་ལ། དེའི་དོན་ནི་རྒོལ་བ་གཞན་གྱི་
ཀླན་ཀའི་གླགས་ཡོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མི་རིགས་སོ།།
གླགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ན་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཟིན་ལས་བཟློག་དགོས་པས་གླགས་
ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ་འདི་ལྟར། སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ན་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༠ བ ༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༢༠ ན ༤ ཚིག་ཡིན་པ་ཡི་ཡང་ཕྱིར་ཏེ།

262 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། བདག་ལས་སྐྱེ་ན་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དངོས་ཟིན་ལྟར་མི་འཐད་ཅིང༌། དེས་ན་འདིར་བཟློག་དོན་གཉིས་རྟགས་སུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པར་མངོན་ནོ་ཞེས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འདོད་པ་བླངས་སོ། །བཟློག་དོན་རྟགས་སུ་འདོད་པར་མངོན་ཚུལ་ནི། འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ནི་བཟློག་པ་འཕེན་པའི་ཚིག་ཏུ་མངོན་ཏེ། ཇི་ལྟར་མངོན་ན། དེ་ལྟ་ན་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟ་ན་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་ཐུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རང་གིས་དམ་བཅའ་སྔར་སྨྲོས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་དང་ཐུག་པ་མེད་པ་ཞེས་དངོས་སུ་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་སྨོས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་རྟགས་སུ་མི་འགོད་པར། དངོས་སུ་ཚིག་ཟིན་ལ་མ་སྨོས་ཀྱང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པས་ཤགས་ལ་འཕངས་པར་མངོན་པའི་བཟློག་དོན་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་རྟགས་སུ་འགོད་པ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རང་གི་འདོད་པར་གསལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
འདིར་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། དངོས་ཟིན་གྱི་རྟགས་བཟློག་དགོས་
ན་དངོས་ཟིན་གྱི་དམ་བཅའ་ཡང་བཟློག་དགོས་ཏེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་གཉིས་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་སྐྱོན་འབྱུང་ཚུལ་དང་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་པ་ལ་སྐྱོན་འབྱུང་ཚུལ་མཚུངས་པའམ་མཚུངས་པར་དོགས་པའི་གནས་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་ཟིན་གྱི་དམ་བཅའི་བཟློག་དོན་དམ་བཅར་ཐལ། དངོས་ཟིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་བཟློག་དོན་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ནན་གྱིས་འཕུལ་བའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་གསུང་དེའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཐལ་འགྱུར་དང་རྟགས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་
ལ་སྤྱིར་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འདིར་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 263

རྟགས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་འགོད་ན་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ལས་བཟློག་པའི་བཟློག་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་ཡང་མཚུངས་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་མཚུངས་ཚུལ་ནི། གཞན་ལས་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་འགོད་དགོས་པར་མཚུངས་ཅེས་པའི་དོན་མིན་གྱི། བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་པ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་མ་ཡིན་དགག་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུགས་བཅས་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའི་ཚིག་གིས་བསྒྲུབ་ཆོས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཤགས་ལ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་སུ་དངོས་སུ་སྨྲས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བར་སྨྲས་ཤིང༌། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ལ། སྐྱེ་བ་གཞིར་བྱས་ལ་བདག་སྐྱེ་གཞན་སྐྱེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པས། དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འཕེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷས་བྱིན་ཚོན་པོ་དང་ཉིན་པར་མི་ཟ་བར་སྨྲས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་མཚན་མོ་ཟ་བར་འཕེན་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་ཉིད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པས་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པར་སྨྲ་བའོ།།རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་རྟགས་བཟློག་པ་ལྟར་བྱར་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་
བཅད་ཙམ་མིན་པ་བཟློག་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་མིན་ནོ་ཞེས་པས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་རྣམ་བཤད་ལས། འདི་ཐལ་ཆོས་ཀྱི་རྟགས་བཟློག་པ་མིན་ཏེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བཟློག་པས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་རྟགས་སུ་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ད་ལྟའི་ཞིབ་ཏུ་མི་དཔྱོད་པ་ཁ་ཅིག་གི་རྟོག་པ་ལ་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་ལས་བཟློག་པས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བརྗེད་པ་འདི་ཉིད་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་པའི་ཐལ་ཆོས་ཀྱི་རྟགས་བཟློག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱེད་དགོས་པས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ཡོད་པས་དེ་བཅད་པའི་

264 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་སྟེ། བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལས་བཟློག་པ་འདི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་ལ་འཕངས་པའི་ཐལ་ཆོས་ཀྱི་རྟགས་བཟློག་པར་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་བསམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བཟློག་པའི་དོན་མངོན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་སྒྲས་1

ཀྱི་རྟགས་བཟློག་པས་གཞན་
ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་སུ་མ་སྨྲས་ཤིང་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ།།
དེ་ལྟར་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་བཟློག་དོན་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱ་དགོས་
པའི་སྐྱོན་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་བསམས་ཤེ་ན། རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་དེ། རང་གི་གྲུབ་མཐའ་གང་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ན། སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་ཁས་བླངས་པས་དོན་མེད་ཐུག་མེད་དུ་སྨྲས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ལ་གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་པས་གཞན་སྐྱེ་མེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ཞེས་སྨྲ་བ་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་སུས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་མེད་མི་བཞེད་པས་དེ་འདྲ་གྲུབ་མཐའ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཡིན་ཞིང་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྨྲས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་གཞན་སྐྱེ་འཕངས་པ་ན་དངོས་པོ་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་བསྒྲུབ་བྱར་མ་སོང་བར་སྒྲུབ་ཆོས་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བས་མེད་དགག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པ་སྟེ། མེད་དགག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་འབའ་ཞིག་གི་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་ཐལ་རང་གི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གི་གཏིང་ཚུགས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལྟ་ན་བདག་ལས་མིན་ཞེས་པའི་དོན་བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་
བཅད་ཙམ་ཡིན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུང་ལས་གཞན་སྐྱེ་དང་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་བཅས་མི་བཞེད་པའི་གྲུབ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༢༡ ན ༦ སྨྲས་ཀྱི་རྟགས།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 265

པའི་མཐའ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཆེས་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་ཉིད་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་ཁས་ལེན་པའི་འདོད་པ་ཙམ་ཡང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་གཏམ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་བཞེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བར་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལས་བཟློག་ནས་དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་དགོས་པས་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་མེད་སྨྲ་བར་འགྱུར་ལ། དེར་དེ་ལྟར་མི་སྨྲ་བར་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་གཞན་སྐྱེ་བ་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་མི་བཞེད་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་བཀག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་མི་བཞེད་པའང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་གཏན་མི་བཞེད་པའམ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་མི་བཞེད་པ་གང་ལ་བསམས་པ་བརྟགས་པས་མི་འཐད་པར་ཤེས་སླའོ། །སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་1

མེད་ཚིག་ཟིན་ལ་རྟགས་སུ་
བཀོད་ཀྱང་བསམ་དོན་ལ་བཟློག་དོན་གཉིས་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་མངོན་པ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་འདོད་ན་གཏན་ཚིགས་མ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་སྟོན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་བསྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་མ་བརྗོད་པ་ལ་འདོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ།།
དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ལན་ཇི་ལྟར་བཏབ་པ་ནི། ཚིགས་གསལ་གྱི་དོན་གོ་བདེ་བར་
བསྡུས་ཏེ་བསྟན་ན། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ལ་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱིར་དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་པར་མི་རིགས་ཤིང༌། འདིར་ཡང་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་བཀོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་དགོས་པ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་སྔར་བཤད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་མ་བརྗོད་ཀྱང་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་རྒོལ་རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་གྱི་སྐྱོན་མཐོང་ནས་དམ་བཅའ་དེ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༣ བ ༡། ཟུག་མེད་

266 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འདོར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་ཡང་མི་འདོར་ན་རྗེས་དཔག་བསྟན་པའི་ཡང་འོས་མ་ཡིན་ཞིང་སྨྱོན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རྒོལ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ངེས་པར་བརྗོད་པས་མ་ཁྱབ་ལ། འགའ་ཞིག་ལ་བརྗོད་དགོས་ན་ཡང་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་པར་འཆད་པའི་ངག་ཡིན་པས་ཡོད་པ་རྟགས་དང་དངོས་པོ་རྣམས་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱའོ།།
དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་དུས་ན་ཡང་མངོན་པར་མི་གསལ་བར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྫ་
བུམ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་པར་གསལ་བར་འདོད་པའི་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་པ་ཉིད་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ངག་དོན་ཆེན་པོ་ཅན་ནུས་པ་ཕྱུང་ནས་བཤད་པ་ན་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་འགོད་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རྒོལ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། མངོན་པར་གསལ་བའི་བུམ་པ་ནི་སླར་ཡང་སྐྱེ་མི་དགོས་པར་གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་པར་མི་གསལ་བར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པར་གྲངས་ཅན་འདོད་པའི་ངོར་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་པས་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་པས་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་ལས་གྲོལ་ལོ།།
ཐལ་བ་བཟློག་པའི་དོན་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་
མེད་པའི་ཚུལ་ནི། དོན་འདི་ཉིད་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་དོན་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བར་བྱུང་བས་མུན་པའི་ཁྲོད་དུ་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་བུ་བྲལ་བ་དག་གིས་རང་རང་གི་ངང་ཚུལ་གསལ་བར་སྒྲོགས་པའི་ཅ་ཅོ་མི་བཟད་པ་བརྒྱུད་མར་བསྒྲགས་སོ། །དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་སྐབས་འདིར་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་རྣམ་པ་དུ་མར་བྱེད་པའི་གཞི་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིའི་དོན་འཆད་པ་ན། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞི་ཉེ་བར་བཀོད་ནས། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་དག་བསྒྲུབ་པ་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 267

ཚིགས་དངོས་སུ་མ་བཀོད་པར་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་པ་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་ཞིག་ཚིག་ཟིན་ལ་སྨྲས་པ་དེ་ཉིད་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྒོལ་བའི་གཞི་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བདག་ཅག་གི་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་དག་བདག་ལ་སོགས་པ་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འགོག་པ་ནི། དེ་ལྟར་དམ་བཅས་ཀྱང་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་མི་བརྗོད་པར་དམ་བཅའ་དེ་དག་ལས་བཟློག་པ་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་དགོས་སོ།།
དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་
སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་སྨྲས་ནས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་ན་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་པ་འདི་མི་རིགས་ཏེ། དོན་མེད་ཐུག་མེད་རྟགས་སུ་འགོད་མི་རིགས་པ་སོགས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་འགྲུབ་པ་དང་དེ་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་མི་ནུས་པས་དམ་བཅའ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་དང༌། ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པས་ཀྱང་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕངས་འདུག་ཅིང༌། གཞན་ལ་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པའི་རང་གི་དམ་བཅའ་དེ་མི་འགྲུབ་པའི་དོན་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པ་སོགས་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྔར་བརྗོད་པའི་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རྒོལ་བ་ཡིན་གྱི། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གིས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པས་ཁྱབ་པར་བསམས་ནས་རྒོལ་བ་ག་ལ་ཡིན། དེས་ན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འདོད་པ་བླངས་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི་གཉིས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་

268 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དང་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་པས་དངོས་བསྟན་ལ་སྨྲས་ནས། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་གཉིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་པར་མངོན་ཞེས་བསམས་པའོ།།
དེ་ལྟར་ན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་དོན། དངོས་པོ་
བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་དུ་བྱས་ནས་ཚིག་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནུས་པ་གྲིལ་བ་ན། ཟླ་བས་བཀྲལ་བ་ལྟར་གྱི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་ཚུལ་འབྱུང་བ་མ་དགོངས་པར་དེ་ལྟར་བརྒལ་བ་ལ་ཟླ་བས་ནི་འགྲེལ་པའི་ཚིག་གོང་འོག་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་སྦྱར་ནས་དེའི་དོན། རྒྱུ་དུས་ན་ཡང་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ནས་ཡོད་ཀྱང་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་ན། ས་བོན་སྐྱ་བོ་འབའ་ཞིག་ཕྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེ་བར་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་ཡང་བལྡབས་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་གཉིས་འཕངས་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཏེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པ་དང་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ཐུག་བཅས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་འགོད་ཀྱི། དངོས་པོ་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པའི་ཚེ་རང་གི་བདག་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་ནས་ཡོད་པ་འགོད་པས་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པ་སོགས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་རང་གིས་ཁས་བླང་དགོས་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ།
བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པོ་འདི་ནི་ཐལ་ཆོས་ལས་བཟློག་པ་དངོས་པོ་བདག་
ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཐལ་བ་བཟློག་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་འཕངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། གྲངས་ཅན་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུའི་དུས་ནའང་གྲུབ་ཟིན་ནས་ཡོད་པར་ཡང་འདོད་ལ། ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་སླར་སྐྱེ་དགོས་པར་ཡང་འདོད་པ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་ཡིན་པས་ཐལ་བ་བཟློག་པའི་དོན་སླར་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 269

ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པ་དང༌། ས་བོན་སྐྱ་བོ་འབའ་ཞིག་ཕྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེ་དགོས་པ་ནི། ཕ་རོལ་གྲངས་ཅན་གྱི་ཁས་བླངས་དང་འབྲེལ་གྱི་ཁོ་བོ་ཅག་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ནི་བཟློག་དོན་དེ་གཉིས་དམ་བཅས་པའི་ཁས་ལེན་མེད་པས་ཐལ་བའི་བཟློག་དོན་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས་ཐལ་བ་བཟློག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་གྱི་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའོ།།
དེས་ན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་ཚིག་སྔ་ཕྱི་མདོར་
བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་སྦྱར་ནས་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་མ་དགོངས་པར་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་རིགས་པ་ལ་དངོས་སུ་བཀོད་པ་མི་འདུག་པས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་དངོས་སུ་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕངས་པ་དེའི་བཟློག་དོན་རྟགས་སུ་འགོད་པར་བཟུང་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ལན་གདབ་ཚུལ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་ལས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་འཕངས་པ་མ་དགོངས་པར་སྤྱིར་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་འཕངས་པར་བཟུང་ནས་བཟློག་དོན་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་སྨྲས་པར་བསྟན་2

ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། སླར་ཡང་
ཞེས་པའི་ཚིག་གཉིས་པོ་དེ་ཀ་རང་མ་དགོངས་པར་ནན་གྱིས་འཚང་བའི་གནོད་པ་བརྗོད་པར་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སྐྱོན་སྟོན་པ་ན་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་
འགྱུར་ཙམ་གྱིས་འགོག་མི་ནུས་པས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་ནི་མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་མིན་པར་ཐལ། བདག་ལས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༧ ཕྲེང་། ༡༤
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢༠ ༡༢༤ ན ༣ ཞེས་སྨྲས་པར་བསྟན་ནོ།།

270 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། དེས་བཟློག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་འཕངས་པ་ནི་མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་སོང་བས་སློབ་དཔོན་གྱིས་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་མི་བཞེད་པ་དང་འགལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ན་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་གྲངས་ཅན་ལ་ཁས་ལེན་ལ་འགྲོ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པ་པོས་ཚད་གྲུབ་བྱེད་དགོས་པ་ལ་འགལ་ཁྱབ་ཏུ་སོང་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་བླ་ན་མེད་པ་དང༌། དེས་བཟློག་པ་འཕངས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ནི་གཏན་ཚིགས་གཞི་མ་གྲུབ་ཅིང་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་བསལ་བ་དང་ཁྱབ་པ་འགལ་ཁྱབ་རང་དུ་སོང་བའི་རྟགས་སུ་འདུག་ཅིང༌། ཐལ་འགྱུར་དང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་ལ་དེ་འདྲ་ལས་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཡོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྐྱོན་དེ་དག་བརྗོད་རྒྱུ་གཅིག་ཀྱང་མི་རྙེད་པར་སློབ་དཔོན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་མི་བཞེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཟེར་དགོས་པ་བྱུང་བའི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལྟ་བུའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་དེ་བས་ཤིན་ཏུ་ཡ་མཚན་ཆེའོ།།
གལ་ཏེ་གཞན་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་ན་ཐལ་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་འཕེན་མཁན་
གྱིས་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་པས་ཟླ་གྲགས་རང་གིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་དོན་དུ་སྨྲས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པོ་དེའི་ཐལ་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཚིག་གསལ་ལས། རང་བཞིན་མེད་བར་སྨྲ་བས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཐལ་བ་བསྒྲུབས་པ་ན་ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ།1

ཞེས་པ་ཡང་ཐལ་
བ་སྤྱི་མ་ཡིན་གྱི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ་འཕངས་པ་ན་འཕེན་མཁན་ལ་བཟློག་དོན་ངེས་པར་ཁས་བླང་མི་དགོས་ཏེ། སྒྲས་དོན་སྟོན་པ་ནི་སྨྲ་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་མི་བྱེད་ཀྱི་སྨྲ་བ་པོའ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་ལ་ཐལ་བ་འཕེན་པ་པོས་ཀྱང་ ིསླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་དགག་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་འདོད་ནས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྔར་ཡོད་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་དོན་
དུ་བསྟན་པར་འདོད་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཁོས་སྨྲས་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་དོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༨ ཕྲེང་། ༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 271

ཡང་དེ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ནུས་པ་ཡོད་ན་ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཚིག་དེ་ལ་དོན་དེ་སྟོན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དང་བརྗོད་འདོད་གཉིས་ཚོགས་པ་དགོས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་དགག་པའི་ཚིག་གསལ་གྱི་དོན་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། འདིའི་ལྷག་མ་ཅུང་ཟད་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་མ་བཤད་དོ།།
གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ནི། གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་འབྲས་བུ་རྣམས་
རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་དུ་བ་ཆོས་ཅན། མེ་དང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཞན་དུ་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་བཅོས་མ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མེ་ལས་དུ་བ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་མེ་ལྕེ་ལས་མུན་པ་ཡང་འབྱུང་བར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཞན་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་ནས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རིས་མཐུན་པ་སོགས་ཡིན་ལ། ནས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་1

ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་
གཞན་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཕན་ཚུན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཞན་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་ན་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་སོགས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་འདི་ཉིད་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་ཉི་ཤ་པ་ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་ན། །རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར།2

།ཞེས་དང༌། འཇུག་པ་ལས། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་
ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། །འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་མཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང༌། །ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལའང་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༨ ན ༡ མ་ཡིན་པའི་ཐམས་ཅད་ལས། གཙང་། ཤོག ༡༢༥ ན ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༩ ཕྲེང་། ༡༠

272 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཞན་ཉིད་མཚུངས།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རིགས་པའོ། །འདིར་གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་
པ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། བོད་ཁ་ཅིག །རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཅིང་གཞན་ཡིན་ན་དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ་དེ་ལྟར་བྱས་ནས་བཀག་པའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་རང་ལའང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་བོད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོག་གེ་པས་དུ་བ་ཁྱད་པར་བ་ཡོད་པ་ལ་མེ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་
དང་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ན་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ནི་ཚང་མང་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཉི་ཚེ་བ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབས་ནས། དེ་ནས་དེ་དང་ཡུལ་གཞན་གྱི་ཁྱབ་པ་གཉིས་རིགས་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པ་དེ་གཉིས་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་མི་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་རིགས་པ་ལ་ལྡོག་པ་གཅིག་པའི་དཔུང་འཕུལ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཚུལ་འདི་ནི་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གང་གིའང་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པ་ན་ཚང་མང་གི་དུ་ཡོད་ལ་ཚང་མང་གི་མེ་ཡོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང༌། བུམ་པའི་བྱས་པ་ལ་བུམ་པའི་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབས་ནས་དེ་དང་ཡུལ་དུས་གཞན་གྱི་ཁྱབ་པ་རིགས་མཚུངས་པར་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་གྱི། དཔེ་ཚང་མང་དང་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་དུ་ཡོད་ཙམ་ལ་མེ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་དང་བྱས་པ་ཙམ་ལ་མི་རྟག་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་ན་མེ་ལོག་ཀྱང་དུ་བ་མ་ལོག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལོག་ཀྱང་བྱས་པ་མ་ལོག་པ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་ཆོད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། འདིར་རྒྱུ་འབྲས་ལ་གཞན་ཁེགས་སུ་ཆུག་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པ་དུ་མ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་གཞན་ཡིན་པའི་དོགས་པ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་པའི་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་
པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 273

རིགས་ཏེ་ཚིག་གསལ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི། ཕྱོགས་བཞི་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བར་ཐལ་1

བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བདག་
སྐྱེ་སོགས་བཞི་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང༌། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་གསུངས་པ་དང༌། བཞི་པོ་དེ་གང་ཁས་བླངས་ཀྱང་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང༌། འཇུག་པ་ལས། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་
གསུངས་པ་དང༌། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད།3

།ཅེས་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་
སྲིད་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་སུ་བསྙོན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་
གཞན་སྐྱེའི་དོན་དུ་བྱེད་པ་གཞུང་དེ་དག་གི་དགོངས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང༌། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཞན་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་གྱི། རྒྱུ་འབྲས་ལྡོག་པ་དོན་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་སུ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་སྐྱེར་འགྱུར་ན། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི་གཞན་སྐྱེའི་སྒྲ་བཤད་མ་ཡིན་པ་ལ་གཞན་སྐྱེའི་སྒྲ་བཤད་དུ་འཁྲུལ་ནས་སྒྲ་བཤད་ལ་ཁྱབ་པ་རྩིས་པར་འདུག་པས་སྙིང་པོ་ཅིའང་མེད་དོ། །གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བརྗོད་པ་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ།།
བཞི་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། འཇུག་པ་ལས། གལ་ཏེ་རྒྱུ་མེད་ཁོ་ནར་སྐྱེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༩ ན ༡ སྨྲ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་། གཙང་། ཤོག ༡༢༥ བ ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༢ ཕྲེང་། ༢༠

274 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། །དེ་ཚེ་མཐའ་དག་རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང༌། །འབྲས་འབྱུང་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་འདི་ཡི་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི། །བརྒྱ་ཕྲག་དག་གི་སྒོ་ནས་སྡུད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཁྱིམ་གྱི་དོན་དུ་ཀ་བ་སོགས། །བརྒྱན་པའི་དོན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར།2

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དག་གི་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ་གོ་སླའོ། །དེ་
ལྟར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས། །རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད།3

།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་ཉིད་རིགས་
པ་མཐའ་དག་གི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ངོར་གྲུབ་ཟིན་པས་སྒྲུབ་མི་དགོས་ལ། ཁྱབ་པ་ནི་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་ལྟོས་བཅས་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་ཡང་བཤད་
པ་ལ། དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་པ། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ། དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ་དང༌འདས་མ་འོངས་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་ཡང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༢ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༠༨ ཕྲེང་། ༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 275

དུས་གསུམ་དུ་འཇོག་པས་མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་མྱུ་གུ་འདས་པའི་དུས་སུ་ཡང་མྱུ་གུ་ཡོད་པར་འདོད་དེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ནོ། །དེ་ཡང་བཙུན་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ནི། མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་ད་ལྟར་བ་ནས་འདས་པར་འཇུག་པ་ན་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བའི་དངོས་པོ་འདོར་གྱི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བའི་དུས་ཀྱི་རྫས་མི་འདོར་ཏེ། དཔེར་ན་གསེར་གྱི་སྣོད་བཅོམ་ནས་རྒྱན་བྱེད་པ་དང་འོ་མ་ཞོར་འགྱུར་བ་ན་དབྱིབས་དང་རོ་གཞན་དུ་འགྱུར་གྱི་ཁ་དོག་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ནི། དུས་རེ་རེ་ཡང་དུས་གསུམ་གའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་མོད་ཀྱང༌། གང་ཤས་ཆེ་བ་དེའི་སྒོ་ནས་འདས་པ་ལ་སོགས་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན་སྐྱེས་པ་གཅིག་བུད་མེད་གཅིག་ལ་ཆགས་པ་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་པའི་ཚེ་ཡང་བུད་མེད་གཞན་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ནི། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་མ་འོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སོ་སོར་ཕྱིན་པ་ན་མ་འོངས་པ་ལ་སོགས་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན་རིལ་བུ་གཅིག་ཉིད་གཅིག་དང་བརྒྱ་དང་སྟོང་གི་ཤོད་མིག་ཏུ་རིམ་གྱིས་བཞག་པ་ན། གཅིག་དང་བརྒྱ་དང་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །བཙུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷ་ནི། བུད་མེད་གཅིག་ཉིད་ལྟོས་ས་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་དང་བུ་མོར་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་འོངས་པ་དང་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་ནས་འདས་པར་འཇོག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་ལ་ལུགས་དང་པོ་ནི་འགྱུར་བ་སྨྲ་བས་གྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་དང་མཚུངས་པ་དང༌།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་དུས་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་འཆོལ་བ་དང༌། གསུམ་པ་ལྟར་ན་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བྱ་བ་འདོད་ན་མྱུ་གུ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་སུ་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་ན་བྱ་བ་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སོ་སོར་མེད་པ་དང༌། བཞི་པ་ལྟར་ན་དུས་རེ་རེའི་ཡང་སྔ་ཕྱི་དབུས་གསུམ་དུས་གསུམ་དུ་སྨྲ་དགོས་པས་དུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་དུས་གསུམ་གསུམ་ཚང་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དུས་སུ་ཡང་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་ཡོད་ན་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་བྱ་ཞེས་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཀག་ཅིང༌། རང་གི་ལུགས་འཇོག་པ་ན་སྤྱིར་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང༌། ད་ལྟ་དངོས་པོ་དེ་

276 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མ་སྐྱེས་པ་དང༌། རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་ཟིན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་སླར་ཞིག་པ་དང༌། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བར་བཤད་དོ། །དུས་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟར་དུ་འདོད་པ་དང༌། འདས་མ་འོངས་ཡིན་ན། དངོས་པོར་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་ག་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། དེ་ཡང་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཞིག་པ་ན་མྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་འགགས་ལ། འགགས་པ་དེས་མྱུ་གུ་མ་ཡིན་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་ཅིང༌། འདས་མ་འོངས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གྲུབ་པ་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་འདས་མ་འོངས་ཡིན་ན་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་བོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ།།
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ནི་དུས་གསུམ་ག་དངོས་པོར་བཞེད་ཀྱང་མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་མྱུ་
གུ་འདས་པའི་དུས་ན་མྱུ་གུ་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་པས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མི་འདྲའོ། །འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་དུས་གསུམ་གྱི་འཇོག་ལུགས་ནི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ནི་ད་ལྟར་བའི་དུས་སུ་མ་ཕྱིན་པའོ། །འདས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ལས་འདས་པའོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བ་ནི་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བ་ནི་ད་ལྟར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི་མ་འོངས་པ་དང་རྒལ་བ་དག་གིས་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པའི་དུས་གཉིས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ནི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་མྱུ་གུ་ལ་མཚོན་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་ཟིན་པའི་མྱུ་གུ་རང་གི་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ནི་མྱུ་གུ་འདས་པའི་དུས་དང་། སྤྱིར་མྱུ་གུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་དགུན་གྱི་དུས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་ལྟ་བུ་ཡུལ་དུས་འགའ་

2

ཞིག་ཏུ་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་ཡུལ་དུས་དེར་རེ་ཤིག་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མྱུ་གུ་མ་འོངས་3

པའི་དུས་སོ། །མྱུ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་
པ་ནི་མྱུ་གུ་ད་ལྟར་བའི་དུས་སོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༣༨ ཕྲེང་། ༢༠
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨༡ བ ༡ འབའ་ཞིག་ཏུ། གཙང་། ཤོག ༡༢༧ ན ༥
3 ཞོལ། ཤོག ༡༨༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢༧ ན ༦ མྱུ་གུ་མ་འདས་པའི་དུས་སོ།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 277

མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དག་ལས་རི་བོང་རྭ་ལ་སོགས་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལ་
སོགས་པ་དངོས་པོར་མེད་པ་དག་མ་བྱུང་བ་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་དེ་དག་གི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པར་འཇོག་པ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྤྱིར་ཆོས་དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་ཡུལ་དུས་དེར་ཆོས་དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་ཞིག་གི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དུས་གང་དུ་ཡང་ཆོས་དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མི་སྲིད་པ་དག་གི་སྐྱེས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པར་མི་འཇོག་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་མ་བྱུང་བའམ་མ་སླེབ་པ་ཙམ་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་ནི། རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་པའི་རྣམ་བཅད་མ་གོ་ཞིང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་ལས་ཆོས་དེའི་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དུས་གཉིས་ཆོས་དེའི་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་དགོས་པར་མང་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་མ་འོངས་པའི་དུས་ནམ་མཁའི་ད་ལྟར་བའི་དུས་ལ་ལྟོས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ད་ལྟར་བ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཙམ་ཞིག་ནི་མདོ་སྡེ་པ་ནས་ཐལ་འགྱུར་པའི་བར་ཐམས་ཅད་ཁས་ལེན་པར་མཐུན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་འདས་མ་འོངས་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་མི་མཐུན་པས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་རྣམས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་མྱུ་གུའི་ཞིག་པ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཀྱང་ཞིག་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་སོགས་སུ་བཞེད་དོ།།
འོ་ན་མྱུ་གུའི་ཞིག་པ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་རྣམས་ད་ལྟར་བར་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟར་ན་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མྱུ་གུ་ཞིག་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི་མྱུ་གུའི་ཞིག་པ་ཡིན་ལ་དེའི་རིགས་འདྲའི་ཞིག་པ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་ཞིག་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་ཞིང༌། མྱུ་གུའི་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་རང་དུས་ན་མྱུ་གུའི་ཞིག་པ་ཞིག་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་མྱུ་གུ་ཞིག་པ་ཡིན་པས་སྤྱིར་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ད་ལྟར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འདས་པའི་རིགས་འདྲ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱུང་ཡང་དངོས་པོ་གཞན་ཅིག་ཞིག་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་བཞག་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མ་འོངས་པའི་རིགས་འདྲ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱུང་ཡང་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་

278 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཞག་དགོས་ཤིང༌། ད་ལྟར་བ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བཞག་མི་དགོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན་པས་དུས་གསུམ་པོ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་འདས་པའི་མཚན་གཞི་ནི་མྱུ་གུ་རང་གི་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་རྣམས་
དང༌། མ་འོངས་པའི་མཚན་གཞི་ནི་དགུན་གྱི་དུས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་འདིར་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་དང༌། ད་ལྟར་བའི་མཚན་གཞི་ནི་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟ་1

ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་འདས་པའི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་དུས་གང་དུ་འཇོག་པ་དངོས་པོ་གང་གི་རང་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པའི་ལྟོས་སར་གྱུར་པའི། དངོས་པོའ་རང་དུས་དེ་ལས་ཐལ་ ིཟིན་པ། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་དུས་གང་དུ་འཇོག་པ་དངོས་པོ་གང་གི་རང་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པའི་ལྟོས་སར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའ་རང་དུས་དེར་མ་སླེབ་པའི་ཆོས། ད་ལྟར་ ིབའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་འཆར་བ་ཁྱོད་ཀྱི་རང་དུས་ན་ཐལ་ཟིན་པ་དང་མ་སླེབ་པའི་ཆོས་གཞན་གྱི་སྤྱི་འཆར་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པའི་ཞིག་པ་ཞིག་པ་ཡིན་ན། བུམ་པ་མ་ཞིག་པར་ཐལ། བུམ་པའི་ཞིག་
པ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མ་མི་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བབ་ཆོལ་ཏེ། འོ་ན་དགུན་གྱི་དུས་ཀྱི་ཆུ་ལུས་སོགས་དང་བྲལ་བའི་མྱུ་གུའི་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་སམ་མ་སྐྱེས། སྐྱེས་ན་མ་འོངས་པ་དངོས་པོ་2

མིན་པར་ཁྱེད་རང་གིས་སྨྲས་པ་ཉམས་སོ། །མ་སྐྱེས་ན།
དེ་འདྲ་བའི་མྱུ་གུ་སྐྱེས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་ཅིང༌། མ་ཁྱབ་ན། དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མ་མི་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་ནའང་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་སྨྲ་བས་ནི་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མ་གོ་བའི་དོན་གཏན་ནས་མ་རྟོགས་པར་གསལ་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་ཞིག་པ་ཞིག་ན་བུམ་པ་མ་ཞིག་པས་མ་ཁྱབ་ན། དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མ་གོ་བ་མི་འཐད་མི་དགོས་པར་ཐལ།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢༧ བ ༧ དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨༢ བ ༤ མངོས་པོ་མེད་པར། གཙང་། ཤོག ༡༢༨ ན ༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 279

བུམ་པའི་ཞིག་པ་དེ་བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་མ་ཞིག་པ་གང་དང་ཡང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་སུམ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མ་གོ་བ་ནི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་ཁོ་ན་ལ་བརྩི་བ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་འདི་ལ་ད་ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་
ཞེས་པ་དང༌། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་སྨྲས་ན་བཞད་གད་དུ་བྱ་བར་འོས་ཏེ། མྱུ་གུའི་མ་སྐྱེས་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན་སྐྱེས་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ད་ལྟར་བར་ཐལ། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་གྱི་གང་ལ་ལན་འདེབས་པ་སོམས་ཤིག།།མྱུ་གུའི་མ་སྐྱེས་པ་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་ཟིན་པ་མིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཉམས་ཤིང༌། དེ་ཡིན་ན། སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་འགལ་ལོ། །དེས་ན་མྱུ་གུའི་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཤན་མ་ཕྱེད་པར་ཟད་དོ།།
གཞན་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་ནས་ཐལ་འགྱུར་པའི་བར་ཐམསཅད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མྱུ་གུ་ཞིག་པ་ནི་
མྱུ་གུའི་འདས་པའི་དུས་དང༌། མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མྱུ་གུའི་མ་འོངས་པའི་དུས་དང༌། མྱུ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའི་དུས་ནི་མྱུ་གུའི་ད་ལྟར་བའི་དུས་སུ་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པས། མྱུ་གུ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་མིན་ནི་མྱུ་གུའི་རང་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་བརྩི་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་པོའ་གང་ཟག་དེའི་ངག་བརྗོད་བཞིན་པའི་དུས་ན་མྱུ་གུ་མེད་པས་མྱུ་གུ་ད་ལྟར་བ་མ་ཡིན་པར་ ིའཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེའི་རང་དུས་ན་མེད་པས་མྱུ་གུའི་རང་དུས་ན་མེད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །འདས་པ་ཞིག་པ་དང་མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་ཅིང་རྒྱུ་སྔར་ཡོད་དང་འབྲས་བུ་ཕྱིས་འབྱུང་དུ་འདོད་བཞིན་དུ། སྐད་ཅིག་སྔ་མ་རྣམས་འདས་པ་དང༌། སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་མ་འོངས་པར་སྨྲ་བ་ནི་རང་ཚིག་འགལ་བ་ངོ་མི་ཤེས་པར་ཟད་དོ།།
གཉིས་པ་འདས་མ་འོངས་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་པ་ནི། དོན་འདི་ཉིད་སྒྲུབ་
པ་ལ་ཚིག་གསལ་ལས་ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་ལུང་ནི། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་

280 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི།1

ཞེས་གསུངས་པས་ཤི་བ་ནི་གང་ཤི་བའི་སེམས་ཅན་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་
ཞིང༌། དེ་ཉིད་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། འཆི་བ་ཡང་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འདུ་བྱེད་འཇིག་པར་ཡང་བྱེད་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་ཡང་འབྱིན་པའོ།2

།ཞེས་འཆི་བས་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ།
ཤི་བ་རྒྱུས་བྱེད་པ་དང་ཤི་བས་མ་རིག་པ་སྐྱེད་པར་གསུངས་པས་ཞིག་པ་ལ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་ཞིག་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང༌། དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན།3

།ཞེས་བུམ་པའི་དངོས་པོ་དང་བུམ་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་
ནས་མེད་པ་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང༌། རྒྱུ་ཟད་ཉིད་ལས་ཞི་བ་ནི། །ཟད་ཅེས་བྱ་བར་དམིགས་པ་སྟེ།4

།ཞེས་སྣུམ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཟད་པ་ནི་མར་མེ་
ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་ཟད་པའི་རྒྱུར་གསུངས་པས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་ཡང་གདོན་མི་ཟའོ། །རིགས་པ་ནི་ཚིག་གསལ་ལས། འཇིག་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་ནས་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྨྲ་བ་ལྟར་ན་རྒྱུ་མེད་པས་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་དང་འཇིག་པ་དང་བྲལ་བ་རྣམས་འདུས་བྱས་སུ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཐམས་ཅད་མི་འགྲིག་པར་འགྱུར་རོ།5

།ཞེས་
གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་རང་སྡེ་ཞིག་འཇིག་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་འཇིག་པ་ནི་དངོས་པོ་དེ་དང་དེའི་རྒྱུ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བས་རང་རྒྱུ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འདོད་ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ནི་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རྒྱུ་གཏན་མེད་དུ་འདོད་དོ།།
དེ་ལ་འདིར་ཞིག་མ་ཞིག་གཉིས་རྒྱུས་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་མགོ་མཚུངས་བྱས་ནས་གནོད་པ་སྟོན་
པ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར། དུས་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་ལ་རྒྱུ་མེད་ན་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ལ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༦ ཤོག ༤༧༤ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༦ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༡༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༤༠ ཕྲེང་། ༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༣ ཕྲེང་། ༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༤༡ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 281

ཡང་རྒྱུ་མེད་དགོས་པས་སྐད་ཅིག་མ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་འདུས་བྱས་སུ་ཡང་མི་འགྲུབ་ཅིང་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྨྲ་བ་ཡང་མི་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། མདོར་ན་མྱུ་གུ་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཞིག་པ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་མྱུ་གུ་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཇིག་པ་མེད་པ་འགལ་ཞིང༌། མེད་ན་མྱུ་གུའི་ཞིག་པ་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པ་འགལ་ལ། འཇིག་པ་ཞེས་པ་ནི་ཞིག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་ཞིག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་རྒྱུ་ལ་རག་ལས་ན་ཞིག་པ་རྒྱུ་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཤིན་ཏུ་འགལ་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་རྒྱུས་བྱས་ཀྱང་སྐྱེས་པ་རྒྱུས་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པས་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་དེ་དུས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ཙམ་ལ་ལྟོས་ཀྱི་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡང་ཕྱོགས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་འགྲུབ་སླ་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་མྱུ་གུ་ཞིག་པ་ནི་དངོས་མེད་ཡིན་ལ་དེ་ལ་རྒྱུས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད། དེས་ན་དེ་ལ་རྒྱུ་མེད་དོ་སྙམ་ན། འོ་ན་མྱུ་གུ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་རྒྱུས་བྱ་བ་བྱེད་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེད་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེས་མཚུངས་སོ། །ཅི་སྟེ་གྲུབ་ཟིན་ནས་རྒྱུས་བྱེད་མི་དགོས་ཀྱང་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུས་བྱས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཞིག་ཟིན་ནས་རྒྱུས་བྱེད་མི་དགོས་ཀྱང་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཚུངས་སོ།།
གཞན་ཡང་སྔར་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མྱུ་གུའི་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་ལ་ཕྱིས་ཡོད་པས་མྱུ་
གུའི་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ། མྱུ་གུའི་ཞིག་པ་ཡང་སྔར་མྱུ་གུའི་དུས་ན་མེད་ལ་ཕྱིས་གསར་དུ་ཡོད་པས་རང་གི་ངོ་བོ་རེས་འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་གྲུབ་བོ། །གཞན་ཡང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། མར་དང་སྙིང་པོ་ཟད་པ་མར་མེ་ཤི་བའི་རྒྱུར། གསུངས་པ་ལྟར་འདས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཡོད་པར་འདོད་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་མར་དང་སྡོང་བུ་ཟད་པ་མར་མེ་ཤི་བའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་གྱི། མར་དང་སྡོང་བུ་ཟད་པ་དེ་ཉིད་མར་མེའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མས་དེའི་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཡིན་ལ། རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་ཡང་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ན་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་དེ་ཉིད་རྐྱེན་ཚང་ན་ངེས་པར་སྐྱེ་བས་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་ཁས་བླངས་

282 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པར་སོང་ལ་གནས་པའི་རྒྱུ་ཟད་པས་གནས་པ་ཟད་པ་བསྐྱེད་པ་ཁས་བླངས་པར་སོང་ངོ་ཞེས་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་དགུན་གྱི་དུས་ཀྱི་ཞིང་ལ་མྱུ་གུ་རེ་ཤིག་མ་སྐྱེས་པའི་མ་འོངས་པའི་རྒྱུ་ཡང་སྔར་གྱི་རྒྱུ་ཟད་ཅིང་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉིད་ལ་བཞེད་དོ།།
དེས་ན་ས་མྱུག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་འདི་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་པས་མཐོང་བ་ལྟར་
བཞག་དགོས་ལ། འཇིག་རྟེན་ན་ནི་ཆུ་མེད་པས་ངའི་འབྲས་ཉེས་སོ། །ཟས་མེད་པས་ངའི་བུ་ཤིའོ། །ཞེས་སྔ་མ་མེད་པས་ཕྱི་མ་བརླག་པ་བྱས་པར་གྲགས་སོ། །དེ་ཡང་ཟས་དང་ཆུ་མ་ཟད་པ་བུ་འཚོ་བ་དང་འབྲས་ལེགས་པའི་རྒྱུར་འདོད་དགོས་པ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ཟད་པ་ཡང་དེ་རྣམས་ཟད་པའི་རྒྱུར་འདོད་དགོས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འདས་མ་འོངས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་འདི་ནི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་རིགས་པས་བཙལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ལ་མི་འཐད་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་མིང་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། མར་མེ་ཤི་བ་ལས་མུན་པ་སྐྱེ་བ་དང་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་ནུས་མི་ནུས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། ཀུན་
གཞི་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ། ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པ། འཕགས་པ་སོགས་ཀྱིས་བཞེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཇོག་པའི་ཚུལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡོད་དོ།།
དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཚེ་རབས་དང་བསྐལ་པ་སོགས་
དུ་མས་བར་དུ་ཆོད་པའི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལས་ཀྱང་བདེ་སྡུག་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ནི་རང་སྡེ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་འདོད་ལ། དེ་ལ་ལས་དེ་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་སྔ་ལོགས་བར་དུ་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 283

གནས་ན་ནི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། རྟག་པས་དོན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པས་ལས་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་དོ། །ལས་དེ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ན་ནི་དེ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལས་དེ་མེད་ཅིང་ལས་ཞིག་པ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་པས་ལས་ལས་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བརྩད་པའི་ལན་དུ། ལས་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འགགས་ཟིན་པའི་སྔ་ལོགས་ལས་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ་ལས་དེས་མ་འོངས་པ་ན་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་བཞག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ནུས་པ་དེ་ཉིད་གང་ལ་བཞག་པའི་གཞིར། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལས་གཞན་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་འགའ་ཞིག་བུ་ལོན་གྱི་དཔང་རྒྱ་དང་འདྲ་བ་ལས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཆུད་མི་ཟ་ཞེས་བྱ་བ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་གྲུབ་ཞིག་འདོད་དོ། །ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་ཁ་ཅིག་ནི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྫས་གྲུབ་ཅིག་འདོད་དོ། །མདོ་སྡེ་པ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྒོས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ལས་འགགས་ཀྱང་ལས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་མི་འགལ་བར་འདོད་དེ། ལས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་ཅིང་བག་ཆགས་དེ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་རིགས་འདྲ་བརྒྱུད་པས་མཐར་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་སྔར་གྱི་ལས་དེས་མ་འོངས་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་མི་འགལ་བར་འདོད་པའོ།།
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་པོ་ལོན་ཀྱང་ལས་འགགས་
པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་ཏེ། ལས་འགགས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདས་མ་འོངས་དངོས་པོར་འཇོག་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལས་ཞིག་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ལས་རྣམ་སྨིན་འབྱུང་ན་རྣམ་སྨིན་ཐུག་མེད་དུ་འབྱིན་པར་ཐལ་བ་དང་། རྣམ་སྨིན་འཆོལ་བར་འབྱིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་གི་རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་མི་སྣང་བ་ལྟར། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་ཕྱུང་མ་ཟིན་པའི་ལས་

284 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཞིག་པ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱུང་ལ་རྣམ་སྨིན་ཕྱུང་ཟིན་པ་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང་དགེ་མི་དགེ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པར་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་ལས་གསོག་པ་པོའ་དུས་ཀྱི་ང་དེ་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བའི་དུས་ ིཀྱི་ང་དེ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན། ཡིན་ན་ལས་གསོག་པ་པོ་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། མ་ཡིན་ན་ལས་བྱས་པས་རྣམ་སྨིན་མ་མྱོང་ཞིང་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བས་ལས་མ་བྱས་ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་ཤིང་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལས་གསོག་པའི་དུས་ཀྱི་ངས་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ལས་གསོག་པའི་དུས་ཀྱི་ང་དང་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བའི་དུས་ཀྱི་ང་གཉིས་ཀ་སྤྱིར་ང་ཙམ་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ང་ཡིན་པས་ངས་ལས་བྱས་ཤིང་ངས་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་བཞག་ནུས་པའི་ཕྱིར་ལས་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པ་དང་བྱས་པ་ཆུས་ཟོས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་འདི་ཁྱིམ་པའི་དུས་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དུས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་བར་བྱ་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ང་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་ཡན་ལག་མ་སྨད་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་ལ། ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། བཞེས་པར་འདོད་པ་དགག་
པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་དེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པས་རྟག་པ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ཡང་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བ་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་དང་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་མེད་པར་ཡང་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།
གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ། །དེ་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་ནུས་ཕྱིར། །ལ་ལར་ལས་འགགས་ཡུན་རིང་ལོན་ལས་ཀྱང༌། །འབྲས་བུ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས།2

།ཞེས་
གསུངས་ལ། འདིས་དོན་དམ་པར་ཀུན་གཞི་མེད་པར་སྟོན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་མི་སྟོན་ན་དོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༩༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༡༤

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 285

དམ་པར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་འཐད་ཅེས་པར་འགྱུར་བས་དོན་དམ་པར་ལས་འབྲས་འཐད་པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞེད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དང་དབང་ཕྱུག་འགྲོ་བའི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་
མཚུངས་པར་བཤད་པ་སོགས་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཀག་པས་1

ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ་སུའང་བསྙོན་དུ་མེད་དོ། །འོ་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་
ལས་འབྲས་བཞག་ཏུ་རུང་ཞེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་ཡོངས་སུ་ཚིམ་པར་མི་འགྱུར་གྱི་ཁས་བླངས་ན་སྐྱོན་འདི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དང་ཐེག་བསྡུས་དང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་དང་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་དང་སུམ་ཅུ་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ནས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་གྱི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ངོ་བོ་དང་མཚུངས་ལྡན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱི་དེ་དག་ནས་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་དང་མི་མཐུན་པའི་ངོ་བོ་དམིགས་རྣམ་མཚུངས་ལྡན་སོགས་མདོ་བསྟན་བཅོས་གང་ནས་ཀྱང་ཟུར་ཙམ་ཡང་བཤད་པ་མེད་པས་དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་གཞག་གང་བྱས་ཀྱང་རང་བཟོ་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་དེ་འདྲ་ཡོད་པར་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་དང་རིགས་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་མི་འདོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་ན། དེ་ལྟ་
ན་སུམ་ཅུ་པ་ལས། དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། །སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི། །སྐྱེའོ།2

།ཞེས་
དང༌། དེ་དང་མཐུན་པར་ཐེག་བསྡུས་དང་བསྡུ་བར་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ནང་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་སུ་སྣང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་འདོད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༧ ན ༦ བཀག་པར་ཤེས་། གཙང་། ཤོག ༡༣༡ ན ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༦

286 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གནས་མེད་ཅིང་གོ་སྐབས་མེད་ལ། འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་རིགས་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་གནས་མེད་པར་ལེགས་པར་གྲུབ་བོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་འཕགས་པའང་མི་བཞེད་པར་གྲུབ་སྟེ། འཇུག་པར་ཕྱི་དོན་མེད་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་རིགས་པ་སོགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་གོང་དུ་སྨོས་པའི་གཞུང་དེ་དག་ནས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་
ཁས་ལེན་ན། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་འཇུག་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་གནོད་མེད་ཀྱིས་འགྲུབ་ས་མེད་པས་ཀུན་གཞི་ཞེས་པས་མིང་བཏགས་དོན་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་བཙལ་ན་རིགས་པས་རྙེད་དགོས་ལ་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་མི་འདོད་བཞིན་དུའང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་དང་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག་ནི་ནང་འགལ་བའི་ཕྲེང་བ་བརྒྱུད་པར་ཟད་དོ། །ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན་དེ་ཉིད་ཉོན་ཡིད་དང་འཇིག་ལྟ་དང་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སོགས་དང་བཅས་པའི་དམིགས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། འཇུག་པར་རྣམ་ཤེས་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་དོན་མེད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱང་ཕྱོགས་དེ་ཁས་ལེན་པར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡང་ཀུན་གཞི་དེ་འདྲ་མི་བཞེད་པ་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་གྲུབ་སྟེ། བདག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་འཇོག་ཚུལ་ཟླ་བས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ཡང་བཞེད་པར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་བཞེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བས་ཀྱང་ཀུན་
གཞི་རྣམ་ཤེས་དྲང་དོན་དུ་འདོད་ཀྱི་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་མེད་པར་མི་སྨྲ་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ། །ཕུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་ཉིད་ཡོད་ཅེས། །བསྟན་པ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཆོས་ཟབ་དོན། །རིག་པར་མི་འགྱུར་གང་ཡིན་དེ་ལའོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །གལ་ཏེ་
དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པས་མི་བཞེད་པར་འགྱུར་ན་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་ཉིད་ཀྱང་མི་བཞེད་པར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༤ ཕྲེང་། ༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 287

བྱ་དགོས་ཏེ། མཉམ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་འགྲེལ་ལས། དབང་ཕྱུག་ཀུན་གྱི་བྱེད་པོར་སྨྲ་བ་དང་ཀུན་གཞི་ཀུན་གྱི་བྱེད་པོར་སྨྲ་བ་གཉིས་ལ་མི་རྟག་པ་དང་རྟག་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་མཚུངས་པ་ཙམ་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་མདོའ་དོན་འགོག་དགོས་ཏེ་རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཟླ་བ་སྐར་ཚོགས་དང༌། །ལྷན་ ིཅིག་མཁའ་ལ་གནས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང༌། །རྣམ་ཤེས་བདུན་དང་ལྷན་ཅིག་གནས།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཀྱང་འགོག་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
གསེར་འོད་དམ་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་གནས་གྱུར་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པ་
འདིའི་དོན་ཀྱང་འགོག་པར་བྱེད་དམ་ཞེས་སོགས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་བརྡོལ་གཏམ་ཡིན་ཏེ་གཞུང་ལུགས་སོ་སོའ་བརྡ་ཙམ་ལ་ཡང་མ་བྱང་བར་ལུགས་གཞན་ ིདང་མི་མཐུན་པ་ཙམ་ཞིག་སྨྲ་བ་ལ་རིངས་པར་ཆས་2

པའི་ཕྲག་དོག་གི་གདོན་གྱིས་ཡིད་རྣམ་
པར་བསྐྱོད་པས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བཏང་བའི་གཏམ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཅི། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་དོན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་ཡང་ཀུན་གཞི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་པས་དེའི་ཆ་ནས་དྲང་དོན་ནོ་ཞེས་སྨྲ། སྐབས་འདིར་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་གཉིས་ལས་འོས་གཞན་མེད་དོ། །དང་པོ་ལྟར་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་སུ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་བཙལ་ནས་དགོངས་གཞི་དེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྱལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་མ་ཡིན་ཀྱང་དགོངས་གཞིར་གྱུར་པའི་དོན་དེ་ལ་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཀུན་གཞིའི་ཐ་སྙད་བཏགས་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པར། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༨༤ ཕྲེང་། ༡༨
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨༨ བ ༦ ཆེས་པའི། གཙང་། ཤོག ༡༣༢ ན ༣ རངས་པར་ཆས་པའི།

288 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གསུངས་པའི་དོན་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྱལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སུ་བཞེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྱལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
དགོངས་ནས་ཐ་སྙད་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པར་གསུངས་པ་དང༌། དགོས་པ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ཞེན་ནས་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་དངོས་སུ་བསྟན་ན་སྐྲག་པ་སྐྱེ་བ་དག་དྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཁྱོད་ཀྱི་སུག་ལས་ཀྱིས་དབྱི་བར་བྱ་བའམ། ཡང་ན་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པར་ཟླ་བ་གྲགས་པ་བཞེད་དོ་ཞེས་འཛེམ་པ་མེད་པར་སྨྲོས་ཤིག།
ཟླ་བ་གྲགས་པ་དེ་འདྲའི་ཀུན་གཞི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པ་མི་བཞེད་ལ་མདོ་དེས་བདེན་པར་ཡོད་པའི་ཀུན་གཞི་བསྟན་པའི་ཆ་ནས་དྲང་དོན་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ། ཕུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་ཉིད་ཡོད་ཅེས། །ཞེས་པས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་སྨྲ་དགོས་ཏེ། ཀུན་གཞི་དང་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་ཚུལ་མཚུངས་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གོང་དུ་འཕངས་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་ཐལ་བ་དེ་ནི་འབྲེལ་མེད་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མི་བཞེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དྲང་དོན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་དགོས་པ་ལ། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོའང་མི་བཞེད་པར་ཐལ་ཞེས་སྨྲས་པས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སྨྲ་ན་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འདོད་ལན་བརྒྱ་སྟོང་གི་བར་དུ་གདབ་པར་ནུས་ཤིང་ཁྱོད་རང་གིས་ཟླ་གྲགས་བདེན་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུའང་མི་བཞེད་པར་སྨྲས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །དབང་ཕྱུག་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་སྨྲ་བ་དང་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་གཞི་བྱེད་པ་པོར་སྨྲས་པ་མཚུངས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པར་གྲུབ་སྟེ། བཞེད་ན་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པར་ཁས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༠༡ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 289

ལེན་དགོས་པར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཀྱང་རང་གར་
འདོད་པས་བཞག་ནས་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ནས་བཤད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཀུན་གཞིའི་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཁས་བླངས་ནས་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞིར་སྨྲ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཁས་བླང་བར་བྱ་ཡིས་གང་གིས་འགོག་པ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །མདོའ་དོན་བཀག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ལྟག་ཆོད་འབའི་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉི་ཀས་མདོའ་དོན་འགོག་པར་ཐལ། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ིགཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་ལ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་བདེན་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུའང་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ཀ་ལ་ལན་ཅི་ཡོད། ཁྱོད་རང་ཉིད་ལའང༌། རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་མེད། །ཀུན་གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན། །བྱིས་པ་ངན་པ་རྟོག་གེ་པ། །རོ་དང་འདྲ་བས་འདི་དག་བརྟགས།1

།ཞེས་པའི་དོན་འགོག་རིགས་པར་ཐལ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་
འདྲ་བའི་ཐལ་བ་ཟད་པ་མེད་དོ།།
དེ་བས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་མདོ་མེད་དོ་ཞེས་མི་སྨྲ་
ཡི་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁྱོད་ལྟར་ན་བཀའ་ཡིན་ན། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་གཅིག་གི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་བཀག་ན་མདོའ་དོན་བཀག་པའི་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །མང་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ ིཡོད་མོད་ཀྱི་མངས་པར་འགྱུར་བ་དང་དགོས་པ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་ཏེ། དེ་བས་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའང་ཀུན་གཞི་བཞེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འཚང་བར་བྱེད་པའོ། །བྱིས་པ་མཁས་པར་མངོན་རློམ་པ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་བྱིས་པ་སྟེ། །གང་གི་མཁས་པ་འདི་འདྲ་ན། །དེ་ཡི་མི་མཁས་གང་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཁབ་ལེན་དང་ཉེ་བས། །ལྕགས་ནི་མྱུར་དུ་ཡོངས་སུ་འཁོར། །དེ་ལ་སེམས་ནི་ཡོད་མིན་ཏེ། །སེམས་དང་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༠༣ ཕྲེང་། ༢

290 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལྡན་བཞིན་སྣང་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། །བདེན་མིན་བདེན་པ་བཞིན་དུ་ནི། །གང་ཚེ་འགྲོ་འོང་གཡོ་བར་འགྱུར། །དེ་ཚེ་སྲིད་པ་འཛིན་པར་བྱེད། །ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ལ་ནི་ཤིང༌། །སེམས་ནི་མེད་ཀྱང་གཡོ་བར་འགྱུར།དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། །ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་གཡོ་བ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྨྲའོ།།
དེ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་
སེམས་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་བཀག་ནས་སེམས་ཙམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པའི་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་ནི་བྱིས་པ་གང་དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་སྐྲག་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་གྱི་ངེས་དོན་གྱི་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་གྱུར་པའི་སེམས་ཀྱི་དག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཚེ། སེམས་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་གཡོ་བའི་བྱ་བ་མི་འཐད་དོ་སྙམ་པའི་རྩོད་པ་ཁོང་ན་གནས་པའི་ལན་དུ། ལྕགས་དང་ཤིང་ལ་སེམས་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་གཡོ་བ་བཞིན་དུ་ཀུན་གཞི་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་འགྲོ་འོང་གི་གཡོ་བ་དང་བཅས་པར་སྣང་ངོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་ཁས་ལེན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ཁས་ལེན་ན་དེ་འདྲའི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལ་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། །ཤེས་བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད། །དེ་ལྟ་ན་ནི་རིག་བྱ་དང༌། །རིག་བྱེད་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་འདོད།2

།ཅེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ་
འཇུག་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཡོད་ཅིང་ཕྱི་དོན་མེད་པ་འཕགས་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༡ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༢ ཕྲེང་། ༡༠

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 291

བཞེད་པ་གཏན་མ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་གཞུང་དེར་ཀུན་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཡིད་ཤེས་ལ་ཀུན་གཞིའི་ཐ་སྙད་
བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སྤྱི་ཙམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པའི་ལན་དུ་སེམས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་རུང་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞུང་འདིར་ཀུན་གཞིའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སེམས་དེ་སྲིད་པར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སེམས་སུ། དེ་ཚེ་སྲིད་པ་འཛིན་པར་བྱེད།1

།ཅེས་པས་བསྟན་ལ། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་འདུས་པའི་སྐོར་གྱི་
གཞུང་གཞན་ལས་འཆི་སེམས་དང་སྐྱེ་སེམས་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞུང་འདི་ཡང་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རྣམ་སྣང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དེའི་དོན་འགྲེལ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ཞེས་མཚན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་པས་གཞུང་འདི་ཉིད་འདུས་པའི་ཡན་ལག་གི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག་འདུས་པའི་སྐོར་ནས་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགའ་རེ་བྱུང་
བ་ལ་བསམས་ནས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་འདུས་པའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བཞེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་འདུས་པའི་སྐོར་གཉིས་ཀའི་བརྡ་ཆད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཆགས་པའི་བླུན་པོའ་ཅལ་ཅོལ་དུ་སྣང་བས་ ིམཁས་པའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདིར་དེ་དག་གི་བརྒལ་ལན་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་མ་བྱས་སོ། །དེ་བས་ན་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་དུ་མར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་སྟོན་པ་ན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཁོ་ན་བཤད་ཀྱི་དེ་ལས་མང་བ་མ་བཤད་ཅིང༌། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་བཤད་པས་མདོ་སྡེ་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་བཞག་མ་བཞག་གི་ཚུལ་གཉིས་བཀའ་སྩལ་པ་བཞིན་དུ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་ཀྱང་དེ་དག་གི་དོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༢ ཕྲེང་། ༣

292 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ན་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་དུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཕྱོགས་བཞག་ལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྒྱུད་བླ་མ་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་ཕྱི་རོལ་མ་བཀག་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་ཅིང༌། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུད་བླ་མའི་དགོངས་པ་རྣམ་རིག་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་སུ་མ་བཤད་པར་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་སུ་བཤད་ཅིང༌། ཐེག་བསྡུས་སུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་ལུང༌། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཁམས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡོད་པས་ན་འགྲོ་ཀུན་དང༌། །མྱ་ངན་འདས་པའང་ཐོབ་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར་ན་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དགོངས་གཞི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་དྲང་དོན་དུ་བཞེད་པ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པར་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མའི་དོན་ཡང༌། སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞི་མ་གྲུབ་ཅིང་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་གཟུགས་སོགས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཕུང་དང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དང་ཁམས་གསུམ་དང་སྣོད་བཅུད་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཁས་མི་ལེན་པར་འགྱུར་ལ། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྙོན་འདིངས་དགོས་པར་མཐོང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའི་མཐའ་འདི་ཉིད་མཆོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་ཞོག་མུ་སྟེགས་པའང་འཕགས་པའི་ཡུལ་ན་མེད་དེ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱང་ཕན་ཡང་མ་མཐོང་བའི་དོན་དག་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དག་མེད་པར་མི་སྨྲ་ལ། བོད་ལ་བསྙོན་འདིངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱེད་པ་མང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 293

བར་སྣང་ངོ༌། །འོ་ན་འཇུག་པར། གཟུགས་མེད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་མ་འཛིན་ཅིག 1

།ཅེས་སོགས་
གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་མེད་ན་ནི་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་གཟུགས་གཏན་མེད་ན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་དེ་འདྲ་བའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་བྱ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་མེད་པར་བློ་ཡོད་ན།2

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ན་དབང་པོ་ལས་གྱུར་རྣམ་པར་རིག །ཅེས་པའི་མཚམས་
སྦྱར་དུ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་གི་དབང་པོ་མེད་པར་བསྟན་ནས་གཟུགས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྨྲས་པ་3

ཞེས་པ་དང་དེའི་
ཕྱི་འགྲེལ་དུ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ།4

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བླུན་པོ་གང་
དག་སེམས་ཙམ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་རྩོད་ལན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་གཞི་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་མཉམ་དང་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་ཁས་ལེན་མཉམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་དེ་རྒྱུ་མཚན་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་
དབང་གིས་ཁས་ལེན་པ་དང་ཕྱི་དོན་མེད་པར་གསུངས་པའི་མདོའ་དགོངས་པ་འཆད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ ིབྱེད་ཅེ་ན། རྒྱུ་མཚན་མཐར་ཐུག་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་འདི་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུའང་མ་གྲུབ་ན་འདི་ཉིད་འགོག་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ཁེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་5

སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དོན་དམ་དཔྱོད་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༢༩ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༥ ཕྲེང་། ༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༡༧ ཕྲེང་། ༩
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༡༧ ཕྲེང་།༩
5 ཞོལ། ཤོག ༡༩༣ ན ༢ ཁེག་པས་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད། གཙང་། ཤོག ༡༣༥ ན ༢ ཁེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། པྱི་དོན་

294 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དཔྱད་ན་ཤེས་པའང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ཁེགས་པར་ནི་སེམས་ཙམ་པ་རང་ཡང་མི་སྨྲ་སྟེ། ཕྱི་དོན་འགོག་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཙམ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱི་རོལ་དུ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་སེམས་ཙམ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཕྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ན་གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་པའི་དངོས་པོར་
ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ཉིད་རིགས་པས་མ་བརྟག་མ་དཔྱད་པར་འཇུག་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་རང་ག་བས་འགྲུབ་ས་མེད་པས་གཟུགས་སོགས་བེམ་པོའ་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ ིནམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་རྙེད་པར་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་དགོས་པས་དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་མཆོག་ཏུ་མཛེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རིགས་པ་འདི་དག་གིས་ཀྱང་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་རང་ག་བས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཙམ་པ་ཡང་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་དེ་འགྲུབ་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་ཁས་ལེན་ཏེ་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སེམས་ཙམ་པས་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ནས་རིམ་བཞིན་འགོག་པའི་རིགས་པ།
དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར། །དྲུག་པོ་དག་ཀྱང་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བུའང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་པ་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ལ་
མི་གནོད་དེ། ཐལ་འགྱུར་པས་ཕྱི་དོན་རིགས་པས་བཙལ་ན་རྙེད་པར་ཁས་མི་ལེན་གྱི་མ་བརྟགས་

འགོག་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་སྲིད་པའི།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༡༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 295

མ་དཔྱད་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཐ་སྙད་དུའང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཁས་བླངས་ན་བདེན་དངོས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་ནི་དབུ་མ་པ་ཐལ་རང་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་པས་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་སེམས་ཙམ་པ་མདོ་སྡེ་པ་ལས་དམན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པར་མཚུངས། ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལས་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་བཟང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གང་ཡང་མི་ཤེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང་དེས་བརྩམས་པའི་རགས་པ་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་འདྲའི་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་འདྲ་བའི་ཕྱི་དོན་ལེགས་པར་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འོན་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་རིགས་པས་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱི་དོན་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པས་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་པ་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་མཚུངས་
ཀྱང་ལེན་ཚུལ་གཏན་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་སེམས་ཙམ་གསུངས་པའི་མདོའ་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་ ིབརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་མདོ་ཤེས་བྱེད་དུ་ཐེག་བསྡུས་སུ་དྲངས་པ་ལ་ལེགས་ལྡན་
འབྱེད་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གཉིས་གས་མདོ་དེའི་ཙམ་སྒྲས་ཕྱི་དོན་གཅོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁམས་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལས་ཀྱིས་བྱས་ལ། ལས་ནི་སེམས་པ་དང་བསམ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན་ལ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་ལས་གཞན་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཙམ་སྒྲ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་བཏབ་ཅིང༌། བྱེད་2

པོ་པ་གཞན་འགོག་པ་
ཡིན་པ་ཡིན་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། གང་ཟག་རྒྱུན་དང་ཕུང་པོ་ལས། །དེ་བཞིན་རྐྱེན་དང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༦ ཤོག ༤༧༡ ཕྲེང་། ༢༠
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པ་ཡིན་པ་ཡང་།

296 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྡུལ་དག་དང༌། །གཙོ་བོ་དབང་ཕྱུག་བྱེད་པོ་རྣམས། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ།1

།ཞེས་
པས་བསྟན་པ་དང༌། ཁམས་གསུམ་པོ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཟུགས་ལས་སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ཡང༌། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རི།།ནག་པོ་དུས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་དཔེར། །སེམས་དམྱལ་མཐོ་རིས་འཇིག་རྟེན་དུ། །ཚོན་དང་རིན་ཆེན་ཤེལ་བཞིན་ནོ།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟན་པར་གསུངས་སོ།།
ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །སེམས་ནི་སྣ་
ཚོགས་རྣམས་སུ་སྣང༌། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་གནས་འདྲ་བ། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་འདི་སེམས་ཙམ་པས་འདྲེན་པ་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ནི། མདོ་དེས་ཕྱི་རོལ་བཀག་ནས་སེམས་ཙམ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མེད་དུ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ། སེམས་ནི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་ལུས་དབང་པོ་སོགས་དང་ལོངས་སྤྱོད་གཟུགས་སོགས་རྣམས་དང་འདྲ་བར་སེམས་སྐྱེས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྣམ་མེད་དུ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་མདོ་དེས་སེམས་ཙམ་མ་བསྟན་ཞེས་མི་འཆད་ཀྱི་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པར་འགྲེལ་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་སྒྲུབ་པའི་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས་རིགས་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པའི་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ལུང་ནི་འཇུག་པ་ལས། འདི་ནི་སྟོན་པས་དྲང་དོན་ཉིད་གསུངས་ཤིང༌། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་ལང་གཤེགས་ལས། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ན་བ་ལ། །སྨན་པས་སྨན་རྣམས་གཏོང་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས།4

།ཞེས་
པའོ། །རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི། །དྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད།5

།ཅེས་
1 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༡༦ ཕྲེང་། ༧
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩༤ བ ༢ ལས་ཀྱི་དབང་གི་ནི། གཙང་། ཤོག ༡༣༦ ན ༡
3 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༨༩ ཕྲེང་། ༡༢
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༨༥ ཕྲེང་། ༥
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༩ ཕྲེང་། ༡༩

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 297

པའི་ལུང་འདིས་ཞེས་པ་ལུང་སྔ་མ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་མིན་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་ཚན་པ་གསུམ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་སྐབས་འདིར་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ལྔ་ཡོད་ཅིང་སྒྲུབ་པའི་ལུང་བཞི་ཡོད་དོ།།
དེ་ལ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ལྔ་ནི། ལང་གཤེགས་ལས། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་དང་མདོ་གཞན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་རྟག་བརྟན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཡང་དེ་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལུང་ནི་སྔར་དྲངས་པའོ། །ཕྱི་རོལ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་པ་ཤས་ཆེར་སྐྱེ་བ་བཟློག་པ་དང༌། ཕྱི་རོལ་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལུང་ནི་ལང་གཤེགས་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་མདོ་བརྗོད་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་ཐོག་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་མཆིས་པར་བརྗོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་གོས་དྲི་མ་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དཀྲིས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་དཀྲིས་པ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ། ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་དྲི་མས་དྲི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་པ། རྟག་པ་བརྟན་པ་ཐེར་ཟུག་པར་ནི་བརྗོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སྨྲ་བ་འདི་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་ཇི་ལྟར་འདྲ་བ་མ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་མུ་སྟེགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་རྟག་པ་བྱེད་པོ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཁྱབ་པ་མི་འཇིག་པའོ་ཞེས་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་སྟོན་པར་བགྱིད་

298 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ང་ཡིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བསྟན་པ་བྱས་ནས། བྱིས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པས་འཇིགས་པར་འགྱུར་བའི་གནས་རྣམ་པར་སྤང་བའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའ་སྒོ་བསྟན་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གནས་སྣང་བ་མེད་ ིཔའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྟོན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དཔེར་ན་རྫ་མཁན་ནི་འཇིམ་པའི་རྡུལ་གྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་ལས་ལག་པ་དང་བཟོ་དང་ལག་ཟུངས་དང་ཆུ་དང་སྲད་བུ་དང་ནན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལས་སྣོད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་དོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ལོག་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བསྟན་པའམ་བདག་མེད་པར་བསྟན་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ་རྫ་མཁན་བཞིན་དུ་ཚིག་དང་ཡི་གེའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ། །དེ་ལྟར་དེའི་ཕྱིར་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པས་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མི་འདྲའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མུ་སྟེགས་བྱེད་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དྲང་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སྟོན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ལྟ་བར་ལྷུང་བའི་བསམ་པ་ཅན་དག་རྣམ་པར་ཐར་པ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་གནས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར།1

ཞེས་
པ་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པའོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༡༤ ཕྲེང་། ༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 299

དེ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོད་ན་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་དང་མཚུངས་
པར་འགྱུར་བ་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་དོ། །དགོངས་གཞི་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གོ །དགོས་པ་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཆེས་ཆེར་འཐས་པར་གྱུར་པས་སྟོང་པ་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་ན་སྐྲག་པར་འགྱུར་བ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྐྲག་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་པས་ནི་ད་ལྟ་གང་དག་དེ་འདྲ་བའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་གྱི་ངེས་དོན་དུ་སྨྲ་བ་དག་ཀྱང་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་ལང་གཤེགས་དང་རང་འགྲེལ་ལས་
དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པ་འདི་ནི་ད་ལྟ་བོད་ཕྱི་མ་དག་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྙིང་པོའ་མདོ་བཅུ་ ིཞེས་བྱ་བའི་ནང་ཚན་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའ་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་ ིམས་དེའི་དོན་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེ་ལས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གློར་བུར་དྲི་བཅས་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡིན་ཀྱང་ཇི་སྲིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་ཀྱི་བར་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་ལ་དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་བསལ་བ་ན་སྟོབས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དཔེ་དགུ་དང་དོན་དགུའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་རྒྱུད་བླ་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འགྲེལ་པ་ཡིན་གྱི། མདོ་དེ་ལས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བདེན་གྲུབ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་ཚེ་ན་ཡང་སྟོབས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་སོགས་སྒྲ་ཟིན་ལ་ཟུར་ཙམ་ཡང་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན་སྟོབས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པས་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་འགྱུར་བས་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་ཚེའང་སྟོབས་སོགས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བླུན་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

300 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གསུམ་པ་ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དྲང་
དོན་ཡིན་པ་ཡང་མདོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་དེ་འདྲ་བའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོད་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པས་ཀུན་གཞི་དྲང་དོན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ཀུན་གཞི་སྟེ། །བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དགེ་བའང་དེ། །སྙིང་པོ་དེ་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད། །སྙིང་པོ་ཀུན་གཞིར་བསྒྲགས་པ་ཡང་། །བློ་ཞན་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་སོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ལང་གཤེགས་
ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བསྒྲགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདུན་དང་བཅས་པ་ཞེས་དེ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཀུན་གཞི་དང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་གང་ལ་དགོངས་ནས་ཀུན་གཞིའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་དོན་དང་གང་ལ་དགོངས་ནས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའ་སྒྲས་བསྟན་པའི་དོན་གཉིས་གཅིག་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་ ིཔ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་འགྲེལ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་
ན་ཀུན་གཞི་དང་དེ་འདྲའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་གཉིས་ཀའང་དགོངས་གཞི་གཅིག་ལ་དགོངས་པ་དང༌། གཉིས་ཀའང་དགོས་པ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ཞེན་པ་དག་སྐྲག་པ་སྤང་བ་དང༌། སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྲུབ་ན་གཉིས་ཀ་ལའང་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བའི་གནོད་པ་འབབ་པར་མཚུངས་པས་དེའི་ཕྱིར་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་དེས་ཀུན་གཞི་གསུངས་པའང་དྲང་དོན་དུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བདེན་གྲུབ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་བརྟན་གདོད་མ་
ནས་སྟོབས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༡༢༦ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༠༡ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 301

གཟུང་དུ་མི་རུང་ཡང༌། དེ་ཉིད་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དྲི་བཅས་དེ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀུན་གཞི་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིའི་དོན་ཡང་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐེག་བསྡུས་སུ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཁམས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡོད་པས་ན་འགྲོ་ཀུན་དང༌། །མྱ་ངན་འདས་པའང་ཐོབ་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་རེ་ཤིག་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
ཡང་ལང་གཤེགས་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་མི་གཉིས་པ་དང་
རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་ནང་དུ་ཆུད་པ་འདི། ཞེས་པ་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་དང༌།2

དེའི་མཇུག་ཏུ་མདོ་ལས། འདི་ནི་མདོ་སྡེ་གང་དུ་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་དག་ཏུ་དོན་འདི་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལུང་ངོ༌། །དེ་ཉིད་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི་འཇུག་པར་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལུང་
ནི་འཕགས་པས་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལ་དགོངས་ནས་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་མ་དྲངས་པ་ལ། རིགས་པ་དང༌། མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གསུམ་མེད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་སོགས་ནི། གང་ཕྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་དང་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །འཇུག་པར་སེམས་ཙམ་པས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༡༣ ཕྲེང་། ༡༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༡༣ ཕྲེང་། ༡༥

302 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེར། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དང་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་བཀོད་པ་ལ། དེ་དག་གི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་གླང་པོ་ཆེ་དང་སྐྲ་ཤད་སོགས་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་ཡུལ་རྫུན་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་རྫུན་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་ཡུལ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་མི་འཐད་པའི་ལན་མཛད་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་མེད་ཅིང་ཤེས་པ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་དེས་དངོས་ཀྱི་དཔེ་ཁེགས་ལ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པའི་དཔེ་ཡང་མི་རྙེད་པས་ཚུལ་དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ཡང་རང་ལུགས་ལ་རྨི་ལམ་དུ་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་མི་བཞེད་པས་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་
པ་ལ་གླང་པོ་ཆེའི་ཁྱུར་སྣང་བ་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་གླང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་གླང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་སུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ལ། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཡིད་ལ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བར་སྣང་བའང་དེ་དང་འདྲའོ། །དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་དང་སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་སྣང་གི་སྣང་བ་དང་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། འོ་ན་ཡི་དྭགས་ལ་ཆུ་ཀླུང་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་སྣང་
བ་ལྟར་རྣག་ཁྲག་ཏུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་མི་འདོད་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཐེག་བསྡུས་སུ། ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང༌། །ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།
དེའི་བཤད་སྦྱར་དགེ་བསྙེན་བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མཛད་པར། ཆུ་ཀླུང་གི་དངོས་པོ་ལ་རང་རང་གི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་དབང་གིས་ཡི་དྭགས་ཀྱིས་རྣག་ལ་སོགས་པས་གང་བར་མཐོང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༧ ཕྲེང་། ༡༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 303

བ་དང༌། དེ་ཉིད་ལ་དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པས་གནས་ཀྱི་བློས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང༌། མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མངར་བ་དང་དྭང་བ་དང་བསིལ་བའི་ཆུར་རྟོགས་ཅིང་ཁྲུས་བྱེད་དོ་མཐུང་ངོ་དེར་འཇུག་གོ །ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ནམ་མཁར་མཐོང་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཤིག་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། འདི་ལ་གང་
དག་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་གང་བཟོ་བཟོ་ཡིན་གྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གང་དུ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། རང་རང་གི་བློ་ངོ་ན་ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་བདེན་པས་བརླན་ཞིང་གཤེར་བའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ངོ་ན་རྣག་ཏུ་བདེན། མིའི་ངོ་ན་ཆུར་བདེན། ཞེས་སོགས་སུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ནི་གཅེར་བུ་པ་དང་མཚུངས་པར་ཆེས་བླུན་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། བརླན་ཞིང་གཤེར་བའི་དངོས་པོ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་རྣག་ཁྲག་དང༌། མིའི་མིག་ཤེས་ལ་ཆུ་དང༌། ལྷ་ཁ་ཅིག་གི་མིག་ཤེས་ལ་བདུད་རྩིར་སྣང་བའི་ཚེ་མིག་ཤེས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཚད་མར་ཁས་ལེན་ནམ་ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན། དང་པོ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་གཅིག་པོ་དེ་རྣག་ཁྲག་དང་ཆུ་དྭང་བ་དང་བདུད་རྩི་གསུམ་གྱི་གཞི་མཐུན་དུ་འགྱུར་ཞིང་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དངོས་པོ་གཅིག་པོ་དེ་རྣག་ཁྲག་ཡིན་པར་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དང་རང་རང་གི་བློ་ངོ་ན་ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་བདེན་པས་འདི་ཡིན་འདི་མིན་ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་མི་ནུས་པར་སྨྲ་བས་ནི་མུ་སྟེགས་དང་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལའང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟང་ངན་དབྱེར་མི་རུང་བར་སྨྲ་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་རང་གི་སྟོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལའང་བཟང་ངན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་བས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་ཐ་ཆད་པ་ཅི་ཞིག་བྱར་ཡོད། འོན་ཏེ་འགའ་ཞིག་ཚད་མ་ཡིན་ལ་འགའ་ཞིག་ཚད་མ་མ་ཡིན་2

ཞེ་ན། གང་ཚད་མ་མ་ཡིན། འོན་ཏེ་ལྷ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༥༨༨ ཕྲེང་། ༥ ནང་དུ་དུད་འགྲོ་ཉ་ལ་ཞེས་གསལ་འདུག
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༣༩ བ ༢ ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

304 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འགའ་ཞིག་གིས་བདུད་རྩིར་མཐོང་བ་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱིས་རྣག་ཁྲག་ཏུ་མཐོང་བ་ནི་རང་རང་གི་ལས་ཀྱིས་བསླད་པའི་འཁྲུལ་སྣང་ཡིན་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་དག་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ་མིས་མཐོང་བ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མིས་ཆུ་བསིལ་ཞིང་དྭངས་པར་མཐོང་བའང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། དེས་ན་དེ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་ལ། མིའི་མིག་ཤེས་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་མིག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་རྣ་བའི་ཤེས་པ་སོགས་གཞན་ལའང་མཚུངས་པས། མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་གང་གི་རྒྱུད་ལའང་ཚད་མ་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས་མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་གང་གི་རྒྱུད་ལའང་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་དང་ཡུལ་གང་ལའང་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་པ་ཙམ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས་ཚུལ་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་ཕྱུགས་ལས་ཀྱང་ཕྱུགས་སོ།།
འོ་ན་ཇི་ལྟར་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྙམ་ན། ལྷ་མི་ཡི་དྭགས་གསུམ་གའི་མིག་ཤེས་དེ་དག་
ཚད་མར་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་སྣོད་གང་པོ་དེ་ཉིད་ཆུ་དྭང་ཞིང་བསིལ་བ་དང་རྣག་ཁྲག་དང་བདུད་རྩི་གསུམ་གའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་སྣོད་གང་གི་གོ་ས་ན་རྣག་ཁྲག་སྣོད་གང་དང་བདུད་རྩི་སྣོད་གང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་མི་སྨྲ་ཡི། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་པ་གང་པོ་དེ་ཉིད་ཆ་ཅན་ཡིན་པ་ལ། དེའི་ཆ་ཤས་གཅིག་རྣག་ཁྲག་དང། ཆ་ཤས་གཅིག་ཆུ་དྭང་ཞིང་བསིལ་བ་དང་། ཆ་ཤས་གཅིག་བདུད་རྩིར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དང་པོ་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་སྣོད་གང་པོ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་དེ་འདྲ་བའི་ཆ་ཤས་གསུམ་གྲུབ་ནས་ཇི་སྲིད་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་སྣོད་གང་པོ་རྒྱུན་མ་ཆད་ཀྱི་རིང་ལ་ཆ་ཤས་གསུམ་པོའང་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། གང་གི་ཚེ་ཡི་དྭགས་གཞི་དེར་ཉེ་བར་འོངས་པ་ན་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་ཉེར་ལེན་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་སྣོད་གང་པོ་དེའི་ཆ་ཤས་གཅིག་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཞི་དེར་ལྷ་ཉེ་བར་འོངས་པ་ན་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་སྔ་མས་ཉེར་ལེན་དང་ལྷའི་ལས་ཀྱིས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་ཆ་ཤས་གཅིག་བདུད་རྩིར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། ལྷ་དང་ཡི་དྭགས་གཞི་དེ་ནས་སོང་བ་ན་ལས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་རྣག་ཁྲག་དང་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་མི་སྐྱེ་ཞིང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ལས་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 305

ངན་པའི་དབང་གིས་རྣག་ཁྲག་གི་ཆ་དེ་མཐོང་གི་ལས་བཟང་པོ་མ་བསགས་པས་བདུད་རྩིའི་ཆ་དེ་མི་མཐོང་ལ། ལྷས་ལས་བཟང་པོའ་དབང་གིས་བདུད་རྩིའི་ཆ་ཤས་དེ་མཐོང་གི་རྣག་ཁྲག་གི་ཆ་ ིཤས་དེ་མི་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་པ་གང་པོ་དེ་ཉིད་མི་དང་ཡི་དྭགས་ལྷ་གསུམ་གྱིས་ཐུན་
མོང་དུ་བལྟས་པའི་ཚེ་ན་གསུམ་གའི་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བར་སོང་བའི་དབང་གིས་ཆ་ཤས་གསུམ་
1

ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ནས་སྣོད་དེ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ལག་ཏུ་བླངས་ནས་འཐུང་བར་བརྩམས་ན་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཁར་སླེབ་ནས་ཆ་ཐམས་ཅད་རྣག་ཁྲག་ཁོ་ནར་སྐྱེ་སྟེ། ཡི་དྭགས་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་དེས་གཞན་གཉིས་ལའང་འདྲའོ། །འོ་ན་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་གང་པོ་དེ་ཉིད་ལྷ་མི་ཡི་དྭགས་གསུམ་ག་གཞི་དེ་ན་མེད་པའི་སྔོན་རོལ་ནས་ཆུ་དང་རྣག་ཁྲག་སོགས་གང་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། ས་སྟེང་ནས་འབབ་པའི་ཆུ་ཀླུང་དང་ལྟེང་ཀ་དང་ཁྲོན་པ་སོགས་དང་དེ་ནས་བཅུས་པ་ཡིན་ན་དང་པོ་ནས་ཆུ་རང་ག་བར་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནས་མིའི་ལས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདུད་རྩིའི་རྫིང་བུ་སོགས་ཡོད་པའི་ལྷའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་དང་པོ་ནས་བདུད་རྩིར་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནས་བདུད་རྩིའི་རྫིང་བུ་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
མདོར་ན་ཡི་དྭགས་སོགས་གཞི་དེར་མེད་པའི་གོང་རོལ་ནས་ཆུ་དང་བདུད་རྩི་སོགས་
གང་དུ་ཡོད་ན་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་དེ་ཉིད་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གང་ལས་འོངས་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་མིའི་ལས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནམ་ལྷའི་ལས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་སོགས་ལ་རག་ལས་སོ། །བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་གང་ལ་བལྟས་པ་ན་བདུད་རྩིའི་སྣང་བ་འཆར་བ་ཡང་ལྷ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡིན་གྱི་ཐམས་ཅད་ལ་སྣང་བ་དེ་འཆར་བས་མ་ཁྱབ་ལ་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྣང་བའང་ཡི་དྭགས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་དཔེར་ན་ལྕགས་གོང་དམར་འབར་བ་ལ་སྔགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་གིས་བཏབ་པའི་ལག་པས་རེག་པ་ན་མི་ཚ་ལ་མི་གཞན་གྱི་ལག་པས་རེག་པ་ན་ཚ་ཞིང་སྲེག་པའང༌། ལྕགས་གོང་དེ་ལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༤༠ ན ༤ ལྷན་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི།

306 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཚ་བ་དང་མི་ཚ་བའི་རེག་བྱའི་ཆ་ཤས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྔགས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་ལག་པས་མི་ཚ་བའི་རེག་བྱ་མྱོང་གི་ཚ་བ་མ་མྱོང་ལ། མི་གཞན་གྱི་ལག་པས་རེག་པའི་ཚེ་ཚ་བའི་རེག་བྱ་མྱོང་གི་མི་ཚ་བའི་རེག་བྱ་མ་མྱོང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་སོ་ཀའི་དུས་སུ་ནི། །ཟླ་བའང་ཚ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་གྲང༌།1

།ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལའང་ཆ་ཤས་དང་ཆ་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་འདི་
ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེ་ཡང་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ལས་གཉིས་དུས་སོ་ཀའི་ཚེ་ཚོགས་པ་ན་ཡི་
དྭགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཆ་གཅིག་དེའི་ཚེ་ཚ་བའི་རེག་བྱར་སྐྱེས་ལ། དགུན་གྱི་དུས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ལས་ཚོགས་པ་ན་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ལུས་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་རེག་བྱའི་ཆ་གཅིག་བསིལ་བའི་རེག་བྱར་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། ཡི་དྭགས་ཀྱི་ལས་དང་མ་ཚོགས་པའི་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་ཟླ་ཉིའི་འོད་ཟེར་ལ་ཚ་གྲང་གི་རེག་བྱ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་2

པར་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཉི་མ་ལའང་མུན་པའི་རྫས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་སུའང་མེད་པས་དཔེ་བལྟ་བའི་དོན་ཡང་མ་བྱས་པར་3

འགོག་པ་ལ་
ཚེགས་ཆེ་བས་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག །འགྲོ་བ་སོ་སོའ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་དངོས་ ིཔོ་གཅིག་ལ་ཡང་ཆུ་དྭང་བ་དང་རྣག་ཁྲག་དང་བདུད་རྩི་ལ་སོགས་པའི་ཆ་སོ་སོར་སྐྱེས་ཀྱང༌། རང་རང་གི་ལས་ཀྱིས་ཆ་གཞན་མི་མཐོང་བར་རང་གི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཆ་དེ་དང་དེ་མཐོང་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་བལྟ་བའི་དུས་སུ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཆ་གཉིས་སུ་གནས་ཀྱང་གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་མི་མཐོང་སྟེ་ཕན་ཚུན་ལས་གཟུགས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རིགས་པས་བཀག་གོ་ཞེས་སྨྲ་བས་ནི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་དགག་ཡུལ་གྱི་འདོད་པ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུས་ཅིའང་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་ཏེ། གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་ལ། །བརྟེན་ནས་གཟུགས་གཞན་འབྱུང་འགྱུར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༦༨༠ ཕྲེང་། ༦
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤༠ བ ༥ གཉིས་མེད་པར་ཁས་མི་ལེན།
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༤༠ བ ༥ དེ་ཉིད་འགོག་པ་ལ།

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 307
ན།1

།ཞེས་སོགས་ནི། ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་གཟུགས་གསལ་བ་དང༌། ཐག་རིང་བ་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་གཟུགས་མི་གསལ་བ་སྐྱེ་བས་ཐག་ཉེ་རིང་ལ་སྔོ་སོགས་དབང་ཤེས་ལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་བརྗོད་ནས་དེ་འགོག་པ་ན་ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་ཚེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་སྔོན་པོའ་བར་དུ་སྐྱེས་པའི་ལས་གཟུགས་དེ་དག་གིས་སྔོན་པོ་བསྒྲིབས་ ིན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་མི་མཐོང་བར་ཐལ་ཞིང༌། མ་བསྒྲིབས་ན་ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ལས་གཟུགས་གསལ་བ་དང་སྔོན་པོ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སོ་སོར་མཐོང་བ་དང་ཐག་རིང་བ་ནས་བལྟ་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ལས་གཟུགས་མི་གསལ་བ་དང་སྔོན་པོ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སོ་སོར་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཆ་གཉིས་སུ་གནས་པར་སུས་ཀྱང་གང་དུའང་ཁས་མ་བླངས་ཤིང་དེ་འདྲ་འགོག་པ་ལ་གཞུང་དེ་དག་སྦྱོར་བ་ལས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བཤད་པ་ཡ་མཚན་པ་གཞན་མེད་ལ། འདིར་ནི་ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་དང་ཆུ་དྭང་བའི་བར་དུ་རྣག་གི་ལས་གཟུགས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་ཆུ་དྭང་བ་དེ་མིག་ཤེས་དེས་མཐོང་བར་ཡང་ཁས་མ་བླངས་ལ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་དེས་དེའི་ཚེ་ཆུ་དྭང་ཞིང་བསིལ་བ་མ་མཐོང་བར་ཐལ་བ་འཕེན་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཁྱོད་རང་ཡང་དེས་དེ་མ་མཐོང་བར་འདོད་པ་འདུག་པས་གཉིད་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཤེས་པ་རྣལ་དུ་ཞོག་ཅིག།
དེས་ན་འདི་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་འབབ་པ་མ་
ཡིན་གྱི། རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་ལ་སོགས་པའི་ནད་ལྔ་དང་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་ལྔ་དང་གདོན་ལྔ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་དུག་ལྔའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་བད་ཀན་ཞེ་སྡང་དང་མཁྲིས་པ་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ཉིད། འཁྲུལ་ཕྱིར་རླུང་སོགས་ཆོས་མ་ཡིན།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་དཔལ་
ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་མུ་སྟེགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་འདོན་པ་བསྒྱུར་བས་ལེགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༣ ཕྲེང་། ༡༡

308 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པར་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱོས་ལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཕྲག་དོག་གི་དངོས་འབྲས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཤིན་ཏུ་བླུན་པོའ་ཚོགས་བསླུ་བར་བྱེད་པའི་བསམ་པས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་འདོད་པ་ ིལས་ཀྱང་ཀུན་ཏུ་ཐ་ཆད་པའི་འཆལ་གཏམ་སྨྲ་བ་ལྷུར་མ་བྱེད་ཅིག །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར།1

།ཞེས་པས་དོན་གཅིག་ལ་མཐོང་ཚུལ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ཏེ། དོན་དྲུག་ལ་མཐོང་ཚུལ་སོ་སོ་བ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཧ་ཅང་རྩིང་བའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་མགོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ལྔས་བྱ་བ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ལྔ་བྱས་པ་ན་བྱེད་པ་པོ་ལྔས་བྱ་བ་ལྔ་བྱས་པར་སོང་གི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་ལྔ་བྱས་པར་མ་སོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་ན་ལན་ཅི་ལྟར་འདེབས། ཡན་ལག་ལྔ་པོ་དེ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་པུ་དེའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་དེ་དག་གིས་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་ལྔ་བྱས་པ་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་པུ་དེས་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་ལྔ་བྱས་པར་བརྗོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཆ་ཅན་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཆ་ཤས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དྲུག་བྱུང་བས་དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པའང་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འདིར་ནི་ཆ་ཅན་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་གཅིག་གི་གོ་ས་ན་ཡུན་དེར་ལྷ་མི་ཡི་དྭགས་ལ་སོགས་པ་ལས་དེ་དང་དེའི་རྐྱེན་ཅན་རྣམས་ཚོགས་པའི་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་ཆ་ཅན་དེའི་ཆ་ཤས་རྣག་དང་བདུད་རྩི་དང་ཆུ་དྭངས་ཞིང་བསིལ་བ་རྣམས་དངོས་གནས་ལའང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཀླུང་གཅིག་གི་གོ་སར་རྫས་དེ་དག་དུ་མ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་བས་གཟུགས་ཅན་གཅིག་གིས་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱི་གོ་ས་མི་འགོག་པར་འགྱུར་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་པ་མ་ཆགས་ཤིང་ཕྱོགས་སྔ་མའི་ནམ་མ་ལངས་པ་ལ་དགག་པའི་ཉི་མ་ཤར་བ་སྟེ། ཆ་ཅན་གཅིག་གི་གོ་ས་ན་ཆ་ཤས་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་སྲིད་ན་གཟུགས་ཅན་གཅིག་གི་གོ་སར་གཟུགས་ཅན་གཞན་འབྱུང་བའི་གོ་མི་འགོགས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པ་གཅིག་གི་གོ་སར་བུམ་པའི་མཆུ་དང་ཞབས་དང་ལྟོ་བ་སོགས་དུ་མ་གནས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ཞིང༌། ཆུ་དྭངས་ཤིང་བསིལ་བ་དང་འོ་མ་དང་ཆང་དང་ཁྲག་བཞི་བསྲེས་ནས་ཕོར་བ་གཅིག་བཀང་བའི་ཚེའང༌། གཟུགས་ཅན་གཅིག་གི་གོ་སར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༧ ཕྲེང་། ༡༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 309

གཟུགས་ཅན་གཞན་འབྱུང་བའི་གོ་མི་འགོགས་པར་ཐལ། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་གང་གི་གོ་ས་ན་ཆུ་དྭང་ཞིང་བསིལ་བ་འོ་མ་ཁྲག་ཆང་སྟེ་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་གང་ལ་དུས་ཁྱད་པར་
བ་དེ་འདྲའི་ཚེ་རྣག་དང་བདུད་རྩི་ལ་སོགས་པར་སྐྱེས་པའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་བཞེད་ཀྱི། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་གང་གི་གོ་ས་ན་རྣག་ཕོར་གང་བདུད་རྩི་ཕོར་གང་ཆུ་དྭང་ཞིང་བསིལ་བ་ཕོར་གང་ཡོད་པ་སོགས་དང་ཆུ་རྡུལ་གཅིག་གི་གོ་ས་ན་བདུད་རྩིའི་རྡུལ་གཅིག་དང་རྣག་གི་རྡུལ་གཅིག་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ་སོགས་གཏན་མི་བཞེད་ཅིང་དེ་ལྟར་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ་སྙམ་ནས་གནོད་པ་སྟོན་ན་ནི་རང་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།
འོ་ན་ཉི་ཤ་པའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་དུལ་བ་ལྷས། དེ་ལ་ནི་རྣག་ཐིགས་པ་འགའ་ཡང་མེད་ན་
རྣག་གིས་གང་བའི་ཀླུང་ག་ལ་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་དབང་གིས་ན་དེ་དག་གིས་དེ་མཐོང་ངོ༌།1

།ཞེས་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། ཉི་ཤ་པ་རྩ་བ་དང་རང་འགྲེལ་དང་འགྲེལ་བཤད་དག་
ལས་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་མང་དུ་མཛད་པ་དེ་དག་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དགག་པ་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་མཛད་ལ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་འཆར་བ་སོགས་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱིས་གཏད་པའི་ ིརྣམ་པ་ཡིན་ན། ཀླུང་གཅིག་གི་དངོས་པོ་ལ་མིས་ཆུ་དྭང་ཞིང་བསིལ་བ་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱིས་རྣག་དང་ཁྲག་དང་ཕྱི་ས་ལ་སོགས་པར་མཐོང་བའི་ཆ་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་བར་འགྱུར་བས་སྣང་བ་དེ་དག་འཆར་བ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པ་ལ་གཏན་མ་ལྟོས་པར་སྣང་དགོས་པ་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་རིགས་མཐུན་དུ་སད་པའི་ཡི་དྭགས་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་ལ་སྣང་གི་དེ་ལས་གཞན་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རིག་པའི་བདག་ཉིད་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་དེ་ལ་ནི་སྣང་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་རྣག་ཐིགས་པ་འགའ་ཡང་མེད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྣག་གིས་གང་བའི་ཀླུང་ག་ལ་ཡོད་དེ་འོན་ཀྱང་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་དབང་གིས་ན་དེ་དག་གིས་དེ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༤༧༠ ཕྲེང་། ༦

310 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དེ་དག་གི་མཇུག་ཏུ་ཡི་དྭགས་ལ་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྣང་བའི་རྣག་ཁྲག་གིས་
བཟའ་བཏུང་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་སྤོང་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཡང་ཕན་གནོད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མི་འགལ་བའི་ལན། བྱ་བྱེད་རྨི་ལམ་གནོད་པ་འདྲ།1

ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་དཔེ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་
བཏབ་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉི་ཤ་པ་རང་ལུགས་ལའང་ཡི་དྭགས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་ན་རྣག་གི་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་བཟའ་བཏུང་གི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ཀྱི་རྣག་དངོས་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དོན་གྱི་འགྲོས་གང་ལ་ཡང་མི་དཔྱོད་པར་ཚིག་གི་དངོས་ཟིན་ཙམ་རེ་འདོད་པ་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པ་ཁྱེད་ཅག་ནི་ཉི་ཤ་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཡང་དེ་བསྟན་པས་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོའ་ཆེད་དུ་སྟེ། བཀའི་དེ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཟུགས་གཞི་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་རྒྱང་ཕན་ལས་ཀྱང་ཐལ་བར་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལ་ཞུགས་ཤིག །དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་མེད་པར་སྟོན་པ་ལ་འདོད་ན་ལུང་སྔ་མའང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་མགོར་ཐོག་ལྟུང་བའི་འཇིགས་པར་འགྱུར་རམ་ཅི་ཞིག་ནོངས། གལ་ཏེ་ཡི་དྭགས་འགའ་ཞིག་ལ་རྣག་གིས་གང་བའི་ཀླུང་དུ་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་དེ་དངོས་པོ་ལ་རྣག་མཚན་ཉིད་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་ན་འོ་ན་བཤེས་སྤྲིང་ལས། ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་མེད་འགྱུར་དེ་དག་གིས། །བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀླུང་ཡང་སྐམས་པར་འགྱུར།
3

།ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་གངྒཱ་ལ་སོགས་པའི་ཆུ་ཀླུང་སྐམས་ནས་མེད་པ་ལ་ཚད་མ་དང༌། ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཆགས་པ་དག་གི་འབྲས་བུ་དེ་མ་ཐག་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་ཆུ་ཀླུང་གངྒཱ་དེའི་ཚེ་དངོས་གནས་ལའང་སྐམས་པ་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༨ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༡༧ ཕྲེང་། ༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༦༨༠ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 311

དེ་ལྟ་བུའི་ཡི་དྭགས་དེས་དང་པོ་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་ཀྱང་ཆུ་ཀླུང་དེ་མ་མཐོང་ན་བཏུང་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས་རྒྱུག་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་འཐུང་འདོད་ནས་འགྲམ་དུ་ཕྱིན་པ་ན་ལས་ཀྱིས་གེགས་བྱས་པའི་དབང་གིས་མིག་ཤེས་དེས་ཆུ་ཀླུང་མ་མཐོང་ཞིང༌། དེ་མ་མཐོང་བ་ན་ཆུ་ཀླུང་གི་འོག་གཞི་ས་དང་གསེག་མ་སོགས་ཀྱིས་གང་བའི་གྲམ་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆུ་ཀླུང་གིས་མ་བསྒྲིབས་ན་ནི་དེ་དག་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ།།
དེ་ལྟར་ཆུ་ཀླུང་གི་འོག་གཞིའི་ས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་ཀླུང་མ་མཐོང་
བའི་དབང་གིས་ཆུ་ཀླུང་གི་འོག་གཞི་གྲམ་པ་མཐོང་བ་ན་རྟོག་པས་ཆུ་ཀླུང་སྐམས་སོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་ནི་ཞེན་ཡུན་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་དེ་ཆུ་ཀླུང་གི་འོག་གཞིའི་གྲམ་གསེག་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནི་དངོས་གནས་ལ་ཡང་ཡོད་ལ། མིག་ཤེས་དེས་ཆུ་ཀླུང་མ་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི་ཆུ་ཀླུང་མེད་པར་གཞལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་ཐོག་མཐོང་བ་ལ་ལས་ཀྱིས་གེགས་བྱས་ནས་མ་མཐོང་ཞིང་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བས་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ལ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་ཤིང་ཐོག་མེད་པར་གཞལ་བ་མ་ཡིན་ལ། རྟོག་པས་ཤིང་ཐོག་མེད་པར་སོང་བར་ཞེན་པ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །དེས་ན་ཆུ་ཀླུང་དང་དེའི་འོག་གཞིའི་ས་གཉིས་ལས་མིའི་མིག་ཤེས་ཆུ་ལ་ཚད་མར་སོང་གི་འོག་གཞིའི་ས་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་ལ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་འོག་གཞིའི་ས་ལ་ཚད་མར་སོང་གི་ཆུ་ཀླུང་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་ངོ༌།།
དེ་བཞིན་དུ་ཟས་འགའ་ཞིག་ཡི་དྭགས་འགའ་ཞིག་གི་ཁར་མ་སླེབ་གོང་ཟས་རང་ག་བར་
ཡོད་པ་ལ་དེའི་ཁར་སླེབ་པ་ན་ཡི་དྭགས་དེའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཟས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མེ་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་བློ་ལ་མེར་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་མེ་དངོས་མེད་ན་ཡི་དྭགས་དེའི་ཁ་ཚིག་པ་དང་མགྲིན་པ་དང་ལྟོ་བ་1

སྲེག་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་
བྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་བས་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བློ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་སྲེག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ན་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༥ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༤༣ ན ༤ ལྟོ་བསྲེག་པ་སོགས་ཀྱི།

312 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྐྲ་ཤད་ཀྱི་བྱ་བ་འཆིང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྦྲང་བུར་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་སྦྲང་བུའི་བྱ་བ་ལུས་ལ་ཟ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ནུས་པར་འགྱུར་བས་ཤེས་པ་གང་ལ་ཡང་སྣང་གཞི་དངོས་པོར་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་སྣང་བའི་སྣང་བས་ཀྱང་ཆུ་ཡི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཡི་དྭགས་འགའ་ཞིག་ལ་ཆུ་ཀླུང་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྣང་བ་དང་ལྷ་ལ་བདུད་རྩི་དང་དུད་འགྲོ་འགའ་ཞིག་ལ་གནས་སུ་སྣང་བ་སོགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་དེ་དང་དེ་སྣང་ཆ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་རྣག་ལ་སོགས་པ་མ་གྲུབ་ན། དམྱལ་བ་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་མེ་དང་ལྕགས་སྲེག་དང་། རལ་གྲིའི་ལོ་མའི་ནགས་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་མེ་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན། སེམས་ལ་དེ་དང་དེའི་སྣང་བ་ཤར་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་དངོས་གནས་ལ་ལུས་ཚིག་པ་དང་ཡན་ལག་བཅད་པ་སོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པ་དང་ཡི་དྭགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སེམས་ཀྱི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་མ་གཏོགས་ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འདི་འདྲ་ལས་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ཡོད། མིའི་མིག་ཤེས་ལ་མེ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའང་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་མེ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་ན་ཅིས་འགོག།།ད་ལྟ་སྲེག་པ་དང་འཚེད་པ་དང་ཁྲུས་དང་བཏུང་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པར་མི་རང་གི་མྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་མེ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ལ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྣག་ཁྲག་དང་མེ་ཁར་བབས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བཟའ་བཏུང་དང་མགྲིན་པ་སྲེག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པར་ཡི་དྭགས་དེ་དག་གི་མྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ལ་ཡང་རྣག་ཁྲག་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མེད་དེ་ནི་ཡི་དྭགས་དེ་དག་གི་མྱོང་བས་གྲུབ་པར་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་རློམས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་དག་གིས་ཀྱང་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་མྱོང་བས་གྲུབ་པར་རློམས་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ།།
འོ་ན་དངོས་གནས་ལ་འཚེད་པ་དང་ཁྲུས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་མ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 313

ན། འོ་ན་དངོས་གནས་ལ་ཡི་དྭགས་དེ་དག་གི་མགྲིན་པ་མ་ཚིག་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པས་ཡང་ན་དངོས་པོ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་ཡང་མེད་པའི་འདོད་པའམ། ཡང་ན་ངན་སོང་དང་ལྷ་ལ་རང་རང་གི་ལས་ཀྱིས་གང་སྣང་ཐམས་ཅད་ལ་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་བདེ་སྡུག་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་སྣང་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བས་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་འཁྲུལ་བས་རང་ཉིད་རྫོགས་པར་མ་སྟོན་ཤིག །འཇུག་པ་ལས། རབ་རིབ་དང་ལྡན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། །ཆུ་འབབ་ཀླུང་ལ་ཡི་དྭགས་རྣག་བློ་ཡང༌།1

།ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཆུ་ཀླུང་ལ་རྣག་ཁྲག་མཐོང་བའི་ཡི་
དྭགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་མཉམ་དང༌། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ལྟར་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་ཡང་ཡོད་པ་སྔར་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་དེའི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་མིག་ཤེས་དང་དེའི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་འདྲ་བར་སྟོན་གྱི་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་ཤེས་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་སྐྲ་ཤད་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་མེད་པ་དང་རྣག་ཁྲག་སོགས་སྣང་བའི་ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་རྣག་ཁྲག་སོགས་དངོས་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། དབུ་སེམས་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་མཚུངས་མི་མཚུངས་རྩོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྣང་གཞི་གཞི་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩོད་པར་འགྱུར་ཞིང༌རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྲ་རྣམས་གང་མཐོང་བ།2

།ཞེས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་ཕྱོགས་
སྔ་མས་བཀོད་པའི་རང་འགྲེལ་ཡང་མ་མཐོང་བ་གསལ་བར་བྱས་ཏེ། འདིས་ནི་དེང་སང་གི་ཀློག་པ་པ་སྒྲ་སྒྲོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚིམ་པའི་འཁོར་གྱི་ནང་ན་སྟོན་པ་ལྟར་འཆོས་པ་ཕལ་ཆེ་བའི་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་འདི་ལྟ་བུ་དང་མཚུངས་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༧ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༥ ཕྲེང་། ༧

314 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྤྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་མཚོན་ཆ་རྣམས། །སུ་ཞིག་གིས་ནི་ཆེད་དུ་
བྱས། །ལྕགས་སྲེག་ས་གཞི་སུ་ཡིས་བྱས། །མོ་1

ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང༌། །དེ་འདྲ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། །སྡིག་སེམས་བྱུང་བར་ཐུབ་པས་གསུངས།2

།ཞེས་པས་དམྱལ་བའི་མཚོན་
ཆ་དང་ལྕགས་སྲེག་གི་ས་གཞི་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ལ་མེད་དེ་ཡོད་ན་སུས་བྱས། དེ་དག་ནི་སེམས་ཀྱི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པས། ཆུ་འབབ་ཀླུང་ལ་ཡི་དྭགས་རྣག་བློའང་དེ་དག་མཚུངས་པར་སྨྲ་བ་ནི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་སློབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལྷར་སྐྱེས་པ་དང་མཚམས་མེད་པ་ལྔ་བྱས་པའི་སྡིག་ཅན་དམྱལ་བར་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སེམས་ཀྱི་འཁྲུལ་སྣང་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་མིན་པ་ལུས་ཀྱིས་བདེ་སྡུག་དངོས་སུ་མྱོང་མ་མྱོང་གི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྨྲ་བ་སྟེ། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་གསོག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་གཞོལ་བ་དག་ལ་ཡིད་ཀྱི་སྨོན་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་འོས་སོ། །འོན་ཀྱང་གཞུང་དེའི་དོན་ནི། སུ་ཞིག་གིས་ནི་ཆེད་དུ་བྱས།3

།ཞེས་པ་དང་། སུ་ཡིས་བྱས་ཞེས་པའི་དམྱལ་བའི་མཚོན་ཆ་དང་ལྕགས་སྲེག་སོགས་
དབང་ཕྱུག་སོགས་སུས་ཀྱང་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱེད་པ་པོའ་སྐྱེས་བུ་གཞན་མེད་པར་བསྟན་ ིནས། འོ་ན་དེ་དག་བྱེད་པ་པོ་སུ་ཡིན་ན་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་པོའ་སེམས་ཅན་དེ་དག་རང་གི་སྐྱེ་བ་ ིསྔ་མའི་ལས་གསོག་པའི་སྡིག་སེམས་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཉིད་བདེ་སྡུག་གི་བྱེད་པ་པོ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྟེ། རང་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་གཞི་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་མ་སྨྲ་ཤིག།
འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ཅན་གྱི་ལྷ་མི་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཚོགས་པའི་ཚེ། བརླན་ཞིང་གཤེར་
བ་ཕོར་གང་གི་གོ་ས་ན་བདུད་རྩི་ཕོར་གང་ལྷ་ལ་སྣང་བ་དང་ཡི་དྭགས་ལ་རྣག་ཕོར་གང་སྣང་བ་སོགས་སུ་འདོད་དམ་ཞེས་ཟེར་ན། གཞི་དེར་ཡི་དྭགས་ལ་རྣག་སྣང་ཞིང་དེའི་སྣང་གཞི་རྣག་བྱ་བ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག༡༤༤ ན ༤ མེ་ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང་།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༧༠ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༧ ཕྲེང་། ༡༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 315

བྱེད་ནུས་དངོས་པོ་ལ་ཡང་ཡོད་ལ་ལྷ་དེ་ལ་བདུད་རྩི་གཞི་དེར་སྣང་ཞིང་དེའི་སྣང་གཞི་བདུད་རྩི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་དངོས་པོ་ལའང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་གྱི། བདུད་རྩི་ཕོར་གང་དང་རྣག་ཕོར་གང་སོགས་ཀྱི་ཚད་མཚུངས་ངེས་ཅན་དུ་སྣང་མི་དགོས་ཏེ། གལ་ཏེ་དགོས་ན་དེའི་ཚེ་བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་གང་པོ་དེའི་ནང་ན་གནས་ཀྱི་བློས་གནས་པར་བྱེད་པ་ཐ་མལ་གྱི་མིག་གིས་བཟོད་པར་མི་ནུས་པ་ལྟ་བུའི་སྲིན་བུ་ཆུང་ངུ་ལའང་ཕོར་གང་གི་ཚད་དུ་སྣང་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་ཉ་ཆུང་ངུ་ལའང་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་གཏིང་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཚེ་ལྷ་མ་ཡིན་འགའ་ཞིག་ལ་མཚོན་ཆར་སྣང་བའི་ཚེ་ནའང་མཚོན་ཆ་ཕོར་གང་དུ་སྣང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་རྣག་དང་བདུད་རྩི་སོགས་ཕོར་གང་གི་ཚད་མཚུངས་སུ་སྣང་དགོས་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནོད་པ་ཅིའང་མེད་དོ། །མིག་ཤེས་དེ་དག་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ཀྱི་རྣག་ཙམ་དང༌། སྣང་གཞི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ཀྱི་བདུད་རྩི་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་གི་ཚད་ཇི་ཙམ་དུ་སྣང་བའི་ཚད་ཀྱི་ཆ་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་པས་སུས་ཀྱང་དགག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་འདི་ཉིད་བློ་གྲོས་ཆུང་ངུ་རྣམ་པར་མི་དཔྱོད་པ་དག་གི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་ལོག་པར་བཟུང་སྟེ་དམ་པའི་ལེགས་བཤད་ལ་ལེགས་བཤད་དུ་མི་ཤེས་པར་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་ནས་ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་བཤད་དོ།།
གསུམ་པ་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ཇི་
ལྟར་འགོག་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། ཁས་མི་ལེན་པའི་རང་ལུགས་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་བཤད་པ་དང༌། དེ་འགོག་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པས་ཁས་ལེན་པའི་རང་རིག་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། སེམས་ཙམ་པས་རྣམ་ཤེས་ནི་གཉིས་སུ་སྣང་སྟེ། རང་སྣང་བ་དང༌། ཡུལ་སྣང་བའོ། །ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས་རང་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།1

ཞེས་ཕྱོགས་སྔ་མ་བཀོད་པ་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་ལ། དེའི་དོན་ཡང༌། རང་སྣང་
བ་ཞེས་པ་འཛིན་རྣམ་དང༌། ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཞེས་པ་གཟུང་རྣམ་དང༌། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་གྱུར་པའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༤༩༩ ཕྲེང་། ༡༨

316 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བཤད་པས་འཛིན་རྣམ་གྱིས་གཟུང་རྣམ་མྱོང་བ་རང་རིག་གི་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་པ་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང༌། ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེས་ཁོ་རང་རིག་པ་དང་གཟུང་རྣམ་རིག་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཡུལ་གང་གིའང་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་གཏན་ནས་མི་ལྟོས་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྟག་ཏུ་བདག་ལ་ནང་མངོན་ཕྱོགས། །ཞེས་སོགས་དང༌། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྣམ་པའང་མེད།1

།ཅེས་སོགས་གཞུང་དུ་མ་ཞིག་གིས་གསལ་བར་བཤད་ཅིང༌། དབུ་མ་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། རང་རིག་འགོག་པ་ན། ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་རིག་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་དང་དེ་མེད་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་མ་གྲུབ་པས་ཁྱོད་ཀྱི་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་གཞན་དབང་མི་འགྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།
དེ་འདྲ་བའི་རང་རིག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དངོས་སྨྲ་བས་སྨྲས་པ་རྣམས་ཀྱི་
གཙོ་བོ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རང་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་དེ། ཞེས་བཀོད་ན་ནི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་མི་རྙེད་པས་དེ་ལྟར་མི་སྒྲུབ་ཀྱི་འདི་ལྟར། མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་སྔོན་པོ་མཐོང་སྙམ་དུ་ཡུལ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དང༌། ངས་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་འདི་ལ། གང་གི་ཚེ་ཡུལ་སྔོན་པོ་མྱོང་བ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཅན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལ་རང་མྱོང་གཞན་མྱོང་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་ཅིང༌། ཁོ་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དུས་མཉམ་དང་ཕྱིས་བྱུང་གང་གིས་མྱོང་ཡང་དེ་ལ་ཡང་མྱོང་བྱེད་གཞན་འདོད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༦༢ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 317

སྐད་ཅིག་ཕྱི་མས་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་མྱོང་ན་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མས་ཡུལ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་སྔོན་པོ་ལ་འཕོ་བ་མེད་པར་ཐལ་བས་གཞན་མྱོང་ཁེགས་ལ། དེའི་ཕྱིར་རང་མྱོང་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། རང་ཉིད་ལ་རང་ཉིད་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་མི་སྲིད་པས་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་དེ་འགོག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་དང༌། དམ་བཅའ་དགག་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཅི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མྱོང་བ་དཔོག་གམ་དྲན་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐལ་འགྱུར་པའི་ངོར་རང་རིག་དང་མ་གྲུབ་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་དྲན་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་རྒྱུ་ཁྱད་པར་བ་རང་མྱོང་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་ཏེ། མེ་ཙམ་ལས་མེ་ཤེས་དང་ཆུ་ཙམ་ལས་ཆུ་ཤེས་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མྱོང་བ་ཙམ་སྔོན་དུ་སོང་བར་གྲུབ་དུ་ཆུག་ཀྱང་མྱོང་བ་ལ་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་སྨྲས་པ་ལྟར་གྱི་རང་མྱོང་དང་གཞན་མྱོང་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོན་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་རང་ལས་དོན་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་ཁེགས་ཀྱང་མར་མེ་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་མི་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ།།
ཅི་སྟེ་མར་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མུན་པ་རང་གིས་རང་སྒྲིབ་
པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྣང་བ་དང་བྲལ་བའི་མུན་ཁུང་གི་བུམ་གཟུགས་གསལ་བར་མཐོང་བ་ལ་གེགས་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་མུན་པ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྒྲིབས་ནས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་ཤེ་ལས། མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །གལ་ཏེ་སྣང་བར་བྱེད་གྱུར་ན། །མུན་པའང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །སྒྲིབ་པར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད།1

།ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་ཁྱེད་
ལྟར་ན་སྔར་གྱི་མྱོང་བ་དང་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པས་སྔར་གྱི་མྱོང་བ་དྲན་པར་མི་འཐད་དེ། གཞན་དུ་ན་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༡ ཕྲེང་། ༡༣

318 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མཆོད་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མྱོང་བ་དྲན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དམ་བཅའ་དགག་པ་ནི། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་རིག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཁེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་རིག་ཡོད་པ་ཡང་ཁེགས་ལ། གཞན་ཡང་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་འཇལ་ན་ཚད་མ་འགྲུབ་པ་གཞལ་བྱ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་པའང་ཚད་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཁ་ནང་ལྟས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་དེ་ལ་རྟོག་པས་ཇི་ཙམ་ཡིད་གཏད་
ཀྱང་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྡོག་པ་སོ་སོའ་སྤྱི་འཆར་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ ིརིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ན་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་སྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ངེས་པར་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར། བྱེད་པོ་ལས་དང་བྱ་བ་གཅིག་མིན་པས། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མྱོང་བར་རིགས་མ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
གཉིས་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རང་ལུགས་ཇི་ལྟར་འཇོག་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཁ་ཅིག །འཛིན་
རྣམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་མྱོང་བའི་རང་རིག་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཡང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བཞེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། རྫས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་རིག་དང་དྲན་པ་བཀག་པའི་འོག་ཏུ། འོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་ཡང་རང་རིག་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དོ།2

།ཞེས་དང༌། རང་རིག་པ་མེད་པར་དྲན་
པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་དེ་ལྟར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལ་དངོས་སུ་བསྙོན་པར་ཟད་དོ། །འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གོ་བདེ་བར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་མྱོང་བ་མེད་ཀྱང༌། ངས་སྔར་ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་འདི་མཐོང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༧ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༢༧ ཕྲེང་། ༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 319

ངོ་སྙམ་པའི་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔར་ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དང་ཕྱིས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ངའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བས་ངས་མཐོང་བར་འཇོག་ནུས་ལ། སྔར་མིག་ཤེས་དེས་མཐོང་བའི་དོན་དང་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་དེས་དྲན་པའི་དོན་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་འདྲ་བའི་དྲན་ཤེས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལེགས་པར་གྲུབ་བོ། །དཔལ་ལྡན་ཞི་བ་ལྷས་ནི་ཚུལ་གཞན་དུ་བཤད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་མིན་ན། །རྣམ་ཤེས་ཇི་ལྟར་དྲན་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་ཕྱོགས་
སྔ་མ་སྔར་ལྟར་བཀོད་ནས། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཡུལ་ཅན་མྱོང་བའི་རང་རིག་མེད་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་གི་ཚེ་གཟུགས་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་ན་ཡུལ་ཅན་སྤངས་ནས་དྲན་པ་མ་ཡིན་གྱི་ངས་སྔར་གཟུགས་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འབྲེལ་བར་དྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འབྲེལ་བར་དྲན་པ་ལ་སྔར་ཡུལ་མྱོང་བའི་དུས་ན་ཡུན་ཅན་མྱོང་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་དགུན་གྱི་དུས་སུ་བྱི་བས་ལུས་ལ་རྨུགས་པ་ན་ལུས་ལ་བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་དེའི་ཚེ་རྨུགས་པ་མྱོང་གི་དུག་མ་མྱོང་ལ། དེ་ལས་དུས་ཕྱིས་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་སྔར་རྨུགས་པ་དེའི་ཚེ་དུག་ཞུགས་པར་འདུག་སྙམ་དུ་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྔར་དུག་ཞུགས་པའི་ཚེ་དུག་མ་མྱོང་ཡང་ཕྱིས་རྨུགས་པ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དུག་ཞུགས་པ་དྲན་པ་བཞིན་དུ་སྔར་ཡུལ་མྱོང་བའི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་མ་མྱོང་ཡང་ཕྱིས་ཡུལ་དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའང་འཐད་དོ་ཞེས་བཞེད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གཞན་མྱོང་བ་2

ན་འབྲེལ་བ་ལས། །དྲན་འགྱུར་བྱི་བའི་དུག་གཞིན་ནོ།3

།ཞེས་སོ།།
ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་པའི་རང་ལུགས་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་
ཤེས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ལ། ཤེས་པ་དེ་དག་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་གྲུབ་ན་རང་རིག་བཀག་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་ཡོད་པར་འགྲུབ་དགོས་ན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༩ ཕྲེང་། ༤
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༠ ན ༦ མྱོང་པ་དང་འབྲེལ་པ་ལས། གཙང་། ཤོག ༡༤༦ བ ༥ འབྲེལ་པ་ལས།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༩ ཕྲེང་། ༥

320 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཐུག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ཡི་ཡོད་པ་གང་གི་ཤེས་པར་འགྱུར། །མ་གཟུང་བ་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང༌།1

།ཞེས་པའི་ཉེས་པ་རང་ལའང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཞེ་
ན། དོན་འདི་ཆེས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཁོ་བོས་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཞེད་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། ཚད་མའི་གྲངས་འཇུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྙེད་པའི་ཚད་མ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།2

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞལ་བྱའི་གྲངས་ངེས་ཀྱིས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་འཇོག་ཅིང༌།
ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་གིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་འཇོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཞེས་པ་ནི་དེ་འདྲ་བའི་ཚད་མ་འགྲུབ་ཚུལ་ལས་ཟུར་དུ་རང་རིག་གིས་འགྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚིག་གོ།
ཚད་མས་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པའི་དོན་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་
ན། འདི་ལ་ཐོག་མར་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་དོགས་པའི་མཐའ་ཅུང་ཟད་གཅོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་དོན་ནི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཞལ་བས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅེས་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གྲུབ་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེས་དེ་རིག་པ་དང་རྟོགས་པ་ཡང་འདོད་དགོས་སོ་སྙམ་དུ་གཟུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དངོས་སྨྲ་བ་རང་རིག་འདོད་པ་དག་འགོག་པ་ན། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་མྱོང་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་རྟོག་པས་ཇི་ཙམ་ཡིད་གཏད་ཀྱང་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་སོ་སོར་འཆར་རྒྱུ་མེད་པས་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་ནས་གནོད་པ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་རང་ལ་ཇི་ལྟ་བར་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༩ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 321

ཕྱིར་དང༌། དེས་དེ་རྟོགས་ན་དངོས་རྟོགས་ཤགས་རྟོགས་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་འདོད་དགོས་པ་ལ་དེ་གཉིས་གང་ཡང་འདོད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་གྲུབ་ཅེས་ཁས་
བླངས་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་སྙམ་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལ་མི་འདོད་པ་ལ་འཕངས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་ན། ཡེ་ཤེས་དེ་གང་ལ་རིག་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ཆོས་ཉིད་དེ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་ཐལ། བདེན་གྲུབ་བཅད་ཙམ་དེ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཆོས་ཡེ་ཤེས་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་འཕངས་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་པར་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཀྱང་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ཤགས་ལ་བརྗོད་བྱར་འཕེན་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། འོན་ཏེ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡོད་པར་ནི་ཤགས་ཀྱིས་རྟོགས་ལ་དེ་ཡང་རིག་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བྱ་དགོས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན་མྱུ་གུ་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡོད་པ་དེ་ཤགས་ལ་བསྟན་དགོས་ཏེ་སྒྲ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བློས་དེ་ཡོད་པར་ཤགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་མིན་པའི་ཆོས་གཞན་ཤགས་ལ་འཕངས་པའང་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པས་མེད་དགག་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དྲན་པར་བྱོས་ཤིག།
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རིག་ཤེས་དེས་རང་བཞིན་མེད་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་
པའི་ཤགས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡོད་པའང་འགྲུབ་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡོད་པ་ཤགས་ལ་རྟོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཡུལ་དངོས་སུ་རྟོགས་པས་ཡུལ་ཅན་ཡོད་པ་ཤགས་ལ་འགྲུབ་ན་ཡུལ་ཁོ་རང་ཡོད་པ་ཤགས་ལ་མི་འགྲུབ་པ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདོད་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་འགྲུབ་ཀྱི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་ལྟར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དབུ་མ་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞི་ནས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།།

322 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡང་ཤེས་པ་དེ་དང་དེས་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ནི་ལུགས་འདི་
ལ་གནས་མ་ཡིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་ཏེ། རིག་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། བདེན་གྲུབ་རྣམ་པར་བཅད་པ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཡོད་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་བདེན་གྲུབ་བཅད་པ་བློ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཆོས་དངོས་སུ་འཕངས་པར་སོང་བས་མེད་དགག་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ཉམས་ལ། རེས་འགའ་དངོས་རྟོགས་ལ་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་ལ། རེས་འགའ་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གིས་རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་དྲན་པ་རྣལ་དུ་མ་བཞག་པ་ཡིན་ཞིང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། ཚད་མ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ཚད་མ་རང་ལས་ཚད་མ་འགྲུབ་པ་གཞན་དག་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཚད་མ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་ཚད་མ་རང་ལས་ཚད་མ་དངོས་སུ་གྲུབ་པ་དང༌ཤུགས་ལ་འགྲུབ་པ་སོགས་རྣམ་བཤད་མཛད་པ་པོའ་བཞེད་པར་འཆད་པ་ནི་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ།། ིཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡོད་པར་གྲུབ།
ཇི་ལྟར་གྲུབ་ན་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅེས་མི་སྨྲའི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚད་མ་གཞན་བརྒྱུད་མི་དགོས་པར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཟུང་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དངོས་སུ་འདྲེན་ལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཟུང་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་མེད་པ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་ཡོད་པའི་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པས་དྲན་ཤེས་དེ་ཉིད་མིག་ཤེས་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང༌། རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དྲན་པ་ན་སྔོ་འཛིན་བློ་ཡུལ་དུ་སྤངས་ནས་དྲན་པ་མ་ཡིན་གྱི་ངས་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་སྔོ་འཛིན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པ་ཡིན་པས་དྲན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་གཉིས་ཀ་དྲན་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཞལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 323

པོ་གཞལ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཟུང་བ་དེ་ཉིད་འཇལ་བ་ལ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཚད་མ་མ་ཡིན་གྱི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཟུང་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པ་སློབ་པའི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དེ་ཉིད་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་གྱིས་གཞལ་གྱི། བདེན་མེད་ཡོད་པ་དང་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཡོད་པ་གཉིས་གང་ཡང་གཞལ་བ་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དྲན་པའི་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཉིད་གཞལ་བ་གྲུབ་པས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རིག་ཤེས་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་རིག་ཤེས་དེ་ཡོད་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་རིག་ཤེས་དེ་ཡོད་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་རིག་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། དེ་ལྟ་ནའང་བར་དུ་ཚད་མ་གཞན་བརྒྱུད་པ་
ལ་མི་ལྟོས་པར་རིག་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་མེད་པ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་བློ་སྐྱེད་ནུས་ཤིང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་གཅོད་པས་རིག་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་མོད་ཀྱང་རིག་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་དེ་བཅད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དཔེ་དང་བཅས་ནས་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཚད་མར་འཇོག་ཚུལ་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དང་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་གཞལ་བར་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་གཉིས་གུང་བསྒྲིགས་ནས་འཆད་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ལ། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ། སྔོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་དེ་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཡིན་གྱི་སྔར་ཡུལ་ཅན་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་གཞན་དག་འདོད་པ་ལྟར་མྱོང་བའི་དབང་གིས་དྲན་པ་དེ་འབྱུང་བ་མིན་པ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ལྟར་ན་སྔོ་འཛིན་ནི་གཞན་ལུགས་ལྟར་རང་རིག་གིས་མི་འགྲུབ་ཀྱི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་ ིཔར་བསྟན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་སྔོ་འཛིན་གྱིས་སྔོ་འཛིན་གཞལ་བ་དང༌། སྔོ་འཛིན་ཡོད་པ་ལ་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་ཚད་མར་སོང་བར་སྟོན་པ་མིན་གྱི། སྔ་མ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དང་ཕྱི་མ་ནི་སྔོ་འཛིན་ཡོད་པ་ནི་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་པར་བསྟན་ཏེ་

324 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
དེ་བཞིན་དུ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་དང་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྟོག་
མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་དང༌། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བདག་འཛིན་གཉིས་ལ་སོགས་པ་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་རང་ལ་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་དང་སྒྲ་རྟག་པར་སྣང་བ་སོགས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྣང་བ་དེ་དང་དེ་གཞལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཚུལ་སྔར་དང་འདྲ་ལ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སློབ་ལམ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་སུ་སྣང་ཡང་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཉིད་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྣང་ཆ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། སྣང་ཆ་དེ་ཤགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་ཆོས་ཉིད་དངོས་སུ་སྣང་བའང་འགལ་ལ། དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་དགོས་ཏེ་དེ་ཡེ་ཤེས་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་བཞིན་སོང་བ་འགལ་ཏེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པའི་བློ་གཅིག་ལ་དེ་གཉིས་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་དང་ཆོས་ཉིད་སྣང་བའི་སྣང་ཆ་གསུམ་ག་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞི་བདེན་གཉིས་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་
གཞི། སྒྲ་དོན། གཅིག་དང་ཐ་དད་བསམ་པ། སོ་སོའ་ངོ་བོ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཙམ་དབྱེ་ ིགཞིར་བྱ་སྟེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དེ། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རབ་ཏུ་གཟིགས་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ལེགས་པར་མངོན་དུ་བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱའོ་1

ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ལོཙྪ་བ་
ཆེན་པོ་སོགས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་སྤྱོད་འཇུག་གི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ནི་ལོག་པར་སྨྲ་བ་སྟེ་བསླབ་བཏུས་སུ་མདོ་འདི་ཉིད་དྲངས་ནས་ཤེས་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༤༧ ཕྲེང་། ༡༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 325

གཞིར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་མཁྱེན་བཞིན་དུ་བསྟན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་རྣམས་ལ་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མེད་དགོས་པས་ཀ་བུམ་སོགས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྣང་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ། །འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་
འདོད། །དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད།1

།ཅེས་གསུངས་པ་ཇི་
ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་འགོད་པར་གཞན་དག་གིས་འཆད་པ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པས་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་ནས། ཕྱེ་བ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ ིསྙམ་ན། དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ནི་དོན་དམ་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བློ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་འཆད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་སོ། །དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། མ་བསྟན་པ།2

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྤྱོད་
འཇུག་ཏུ་བཀོད་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི་ཕུང་སུམ་སེལ་བའི་གྲངས་ངེས་ཡིན་ཏེ།
གཞི་གང་ཞིག་རྫུན་པ་བསླུ་བའི་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་དཔྱད་ན་མི་སླུ་བའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བསླུ་མི་སླུ་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༧ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༣༥༠ ཕྲེང་། ༢༡

326 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དག་ནི་ཅིག་ཤོས་དགག་པ་གཞན་སྒྲུབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྟོག་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་དང༌། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གང་རྣམ་
པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཕུང་པོ་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལུས་ཅན་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ།2

།དངོས་འགལ་གཅིག་ཡོངས་སུ་བཅད་ན་ཅིག་ཤོས་རྣམ་པར་
གཅོད་དགོས་པ་ནི་ཐལ་རང་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་གཞན་ལ་མ་གསན་པར། །བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་ནི་སྟོན་པར་མཛད། །གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་དོན་དམ་སྟེ། །བདེན་པ་གསུམ་པ་ནམ་ཡང་མ་མཆིས་སོ།3

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
འོ་ན་བདེན་པ་བཞི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཇི་ལྟར་བསྡུ་སྙམ་ན། འགོག་བདེན་དོན་དམ་
བདེན་པ་དང་བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པའི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་ག་ལ་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་པའི་དྲི་བ་བཀོད་ནས། ལན་འདེབས་པའི་སྐབས་སུ། དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ། །འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོའོ།4

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་
དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག་འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་
འགོག་བདེན་དུ་འཇོག་པའི་དགག་བྱ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་ཅིང༌། གང་རྣམ་པར་བཅད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༢༥༥ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༢༥༨ ཕྲེང་། ༡༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༥༠ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༥༦ ཕྲེང་། ༩

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 327

པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་དགག་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཁྱབ་པ་ཆེས་འཁྲུལ་ཏེ། བུམ་མེད་རི་བོང་རྭ་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགག་བྱ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བུམ་མེད་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་དགག་བྱ་བུམ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་ཅིང༌། དགག་བྱ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་རི་བོང་རྭ་མེད་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་དགག་བྱ་རི་བོང་གི་རྭ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་གྱི་དབུ་མ་པ་ཐལ་རང་གང་གི་ལུགས་ལའང་ཁྱད་མེད་དེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་ས་བོན་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ནི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་སྨྲས་པ་དང་ཆེས་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལུགས་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དོན་དམ་པའི་སྐུ་དང་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐུ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐུར་གསུངས་པའི་རྣམ་གཞག་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འཕགས་སེང་གི་འགྲེལ་པ་དག་ལས་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་རྔོག་ལོ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་སོགས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་
མ་ཡིན་པར་སྨྲ་ཞིང་འགོག་བདེན་བློའ་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་མ་ནུས་པ་ཕུགས་སུ་འཚངས་པའི་ ིགཏམ་ཡིན་ལ། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས། འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ནི་མཐའ་མ་ཆོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ལ་གསུང་བའང་མ་ཡིན་ཞིང༌། བོད་དུ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པ་བྱུང་བའང་མ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་མཁས་པ་བརྗོད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ལ་གསུང་བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ལུགས་དེ་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་དུ་སྨྲ་ན་ནི། འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་མིན་པར་ཐལ། དགག་བྱ་གང་བཅད་པས་ཆོས་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་

328 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དགག་བྱ་གཞི་མ་གྲུབ་ལ། དགག་བྱ་གང་བཅད་པས་འགོག་བདེན་དུ་འཇོག་པའི་དགག་བྱ་དྲི་མ་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟར་ན་ཁྱབ་པ་མེད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལའང་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅིའང་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་སྒྲ་དོན་ལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཕལ་ཆེ་བ་
དག །དམ་པ་ཞེས་པ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་མཉམ་གཞག་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། དོན་ཞེས་པ་དེའི་ཡུལ་ལ་འཆད་ཀྱང༌། འདིར་ནི་ཚིག་གསལ་ལས། དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་བདེན་པའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས། དོན་དེ་
ཉིད་གནས་ལུགས་དམ་པའམ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་དང༌། གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ཤིང་སྣང་ཚུལ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ལ་བསླུ་བ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལས་བཟློག་པའི་མི་སླུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདེན་པའོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་ཞེས་པའི་བདེན་པ་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ། དེའི་ཕྱིར་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པར། མྱ་ངན་འདས་པ་བདེན་གཅིག་པུ།2

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཇི་ལྟར་
འདུས་བྱས་ལོག་པར་སྣང་བས་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་བསླུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཁོ་ནར་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་འདུས་བྱས་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོར་ནམ་ཡང་མི་སྣང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྟག་ཏུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཁོ་ནས་བདེན་པ་དམ་པར་གསུངས་ཀྱི།3

ཞེས་གསུངས་སོ།།
མྱང་འདས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་ཀྱང༌། མྱང་འདས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༩༧ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༤ ཕྲེང་། ༡༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༤༩ ཕྲེང་། ༡༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 329

འཇོག་དགོས་པ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དང༌། མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་ཀྱང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་རྗེས་དཔག་གིས་རྙེད་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཁ་ཅིག །དོན་དང་དམ་པ་དང་བདེན་པ་གསུམ་གཞི་མཐུན་གྱི་བསྡུ་བར་ཁས་བླངས་ནས། བདེན་པའི་སྒྲ་དོན་གཉིས་ལ་འཇུག་སྟེ། མི་སླུ་བ་ལ་བདེན་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་དང༌། གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པ་ལ་བདེན་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བདེན་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ནི་དང་པོའ་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དགག་བྱ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་ཞིང༌། ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དོན་དམ་ ིབདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྫུན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པའི་དངོས་འགལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རྫུན་པའི་དོན་བསླུ་བ་ཡིན་པས་དེ་འདྲ་བའི་བདེན་རྫུན་གཉིས་དངོས་སུ་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་ཤེ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་གང་ཞིག །བསླུ་བ་དེ་ནི་རྫུན་ཞེས་གསུངས། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བསླུ་བའི་ཆོས། །དེས་ན་དེ་དག་རྫུན་པ་ཡིན།1

།ཞེས་
དང༌། དེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་སྟེ་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྨིག་རྒྱུའི་ཆུ་བཞིན་ནོ། །གང་ཞིག་བདེན་པ་དེ་ནི་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བཞིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པའི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་ཡུལ་
རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེའི་ངོ་ན་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཆོས་དེའི་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཚང་ན་ཆོས་དེའི་སྒྲ་བཤད་གཞི་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། ཆོས་དེའི་སྒྲ་བཤད་གཞི་ཡིན་པ་ལ་ཆོས་དེའི་སྒྲ་འཇུག་གཞི་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྦལ་པ་ལ་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཚང་བས་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་གཞི་ཡིན་ཀྱང་འཇུག་གཞི་ཡིན་ན་མེ་ཏོག་ཡིན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༩༦ ཕྲེང་། ༡༥

330 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཞི་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་བཤད་གཞི་མ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངོ་ན་བདེན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། སྒྲ་བཤད་ལ་ཁྱབ་པ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ལག་ལྡན་བཞིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་འདི་ནི་འཇུག་པ་ལས། གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ།1

།ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ཅིང༌། སྐབས་དེར་རང་འགྲེལ་
དུ། དེ་ལྟར་རེ་ཤིག་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ2

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་པ་
ལྟར་ཡིན་ལ། ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པ་འདུ་བྱེད་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བཅོས་མའི་རང་བཞིན་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མངོན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བསླུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་སོགས་རྣམས་སོ་སོ་
སྐྱེ་བོའ་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་འཕགས་པ་ ིརྣམས་ཀྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བསྟན་པར་སྨྲ་བ་ནི་བབ་ཆོལ་སྟེ། བློ་དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བློ་དེས་བདེན་པར་མི་འཛིན་པ་འགོད་ན་འགལ་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་ན་ ིབདེན་པར་སྣང་བ་དེ་འཕགས་པ་དེ་དག་གི་ངོ་ན་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དེ་ཉིད་འགོད་ན་ཁྱབ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་ན་མེད་ན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་འགྲེལ་པ་དེའི་དོན་ནི། འཕགས་པ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་བློ་གང་གི་ངོར་བདེན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༢ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༨༤ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༨༤ ཕྲེང་། ༡༠

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 331

པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་མེད་དེ། དེ་དག་གིས་བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་གཟིགས་ཀྱི་བདེན་པར་ནམ་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། བློ་དེས་བདེན་པར་མ་གཟིགས་ཀྱང་དེའི་ངོ་ན་བློ་གཞན་གྱིས་བདེན་པར་མཐོང་བ་མེད་མི་དགོས་སོ། །ཀ་བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཞིང་ཀ་བུམ་སོགས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མ་རྙེད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ ིབདེན་པ་ཡིན་པར་དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་མ་རྙེད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་ ིམ་པ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན། ཆོས་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས། དེ་གྲུབ་ན་རྫུན་པ་ཡིན་པར་གྲུབ་དགོས། དེ་གྲུབ་ན་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་དེས་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངོ་ན་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བརྗོད་ཅིང༌། ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ཡོད་པར་རྙེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་པོ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང༌། ཀུན་རྫོབ་གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་བསམ་པ་ནི། འཇུག་པ་ལས། དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཡོད་ལ། ངོ་བོ་ཡོད་ན་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཡོད་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔ་མ་མང་པོ་དག་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ནི་བདེན་གཉིས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་སྨྲ་བའོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་དགོས་ཏེ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས་དེ་དང་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༩

332 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡིན་ན། ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཐལ་བ་དགག་ཏུ་མེད་དོ། །འདོད་ན། དྲི་མ་སེམས་རྒྱུད་ལ་འབྲལ་མི་རུང་དུ་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཉིད་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཅིང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་བདག་
གཅིག་འབྲེལ་གྲུབ་པ་བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། །བྱས་དང་མི་རྟག་དག་བཞིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཅེས་པ་ཡང་རྟོག་གེའི་བརྡ་ཡིན་གྱི་གཞུང་ལུགས་འདིར་མི་འབྱུང་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་པ་འཐད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་ན་དོན་དམ་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་ཡོད་ན་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲས་ནས། རང་ལུགས་ནི་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཅེས་པ་ཡང་རྟོག་གེའི་བརྡ་ཡིན་གྱི་གཞུང་ལུགས་འདིར་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་ཚང་ངོ་ཞེ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ།།
ངོ་བོ་གཅིག་ན་སྐྱེ་འགག་མཚུངས་པར་སྨྲ་བ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཐ་དད་པ། མེད་ན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འཇིག་འགྱུར།2

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
ངོ་བོ་གཅིག་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་སོ་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་བའི་མུན་སྤྲུལ་ཏེ། བུམ་པ་ཤེས་བྱ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་གམ་ཐ་དད། ཐ་དད་ན་བུམ་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ངོ་བོ་གཅིག་ན་བུམ་པ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ན་ཤེས་བྱའང་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཡང༌། རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཞེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༤ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༡༥

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 333

སྨྲས་པའི་རང་གི་ཚིག་ལ་ཅོ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་སྟེ། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ག་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན་གནས་ལུགས་གཉིས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། རང་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ན་ནི། ངོ་བོ་ཡིན་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ།།
བཞི་པ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དོན་དམ་བདེན་ ིཔའི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་གང་གིས་རྙེད་པའི་ཚད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་སོང་བ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་གང་གིས་རྙེད་པའི་ཚད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་དུ་སོང་བ། ཞེས་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དོན་དམ་བདེན་པའི་དབྱེ་བ་ནི། རྒྱས་པར་ཕྱེ་
ན་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང༌། འབྲིང་དུ་ཕྱེ་ན་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་བཞི་དང༌། མདོར་བསྡུས་ན་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། བདེན་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡང༌། །ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །དོན་དམ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་འདོད།1

།ཅེས་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
འདི་ཡང་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཡི་དངོས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་ནི་དོན་དམ་པ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་དམ་
དངོས་དང༌། མཐུན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ལས། གང་གི་ངོ་ན་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཡང་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རིག་ཤེས་རྟོག་མེད་ནི་དོན་དམ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུའི་རྟོག་བཅས་ནི་རང་གི་བློ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༦ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༡༥༢ ཕྲེང་། ༣

334 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ངོར་བདེན་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་གཅོད་ནུས་ཀྱང་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་གཅོད་1

མི་ནུས་པས་སྔ་མ་ལ་
ལྟོས་ན་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཙམ་གྱི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་རིག་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དངོས་དང་མཐུན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དེ་ཉིད་སྤྱིར་དོན་དམ་དངོས་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ངོ་ན་བདེན་པ་དང་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་གཉིས་ཀ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཆར་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ན་རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་སྣང་ངོར་སྤྲོས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་བཅད་པའི་དོན་དམ་དངོས་མ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་འཇོག་ལ། བདེན་མེད་ལྟ་བུའི་མེད་དགག་དོན་དམ་དངོས་དང༌། བདེན་མེད་དང་མྱུ་གུ་ཚོགས་པའི་མ་ཡིན་དགག་ལྟ་བུ་ནི་མཐུན་པའི་དོན་དམ་དུ་འཇོག་པས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་འབྱེད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། བདེན་གཉིས་ལས།
སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་
རྫོབ་གཉིས་སུ་བཞེད་ལ། འདི་དག་གི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པས་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་མི་འབྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དོ། །ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ནི། འཇུག་པ་ལས། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས། །གཟུང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག3

།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཀྱི། རང་ལུགས་ལ་མི་འབྱེད་ལ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ན་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་དེ་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༥༣ ན ༤ སྤྲོས་པ་གཅོད་མ་ནུས་པས།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༡༣

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 335

བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་འཆད་པ་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་བྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་པ་ཡང༌། འཇིག་
རྟེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་རང་ག་བས་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་ཁས་བླངས་ནས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་ཚུལ་ལས་འདས་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྣམས་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་གང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ངོ་ན་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་བློ་ནི་བདེན་འཛིན་ཡིན་པས་ཚད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
འདིའི་ཚུལ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བརྙན་མིག་ཤེས་ལ་བྱད་བཞིན་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་དང་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་ཀ་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་པ་རང་ག་བ་དག་གིས་ཀྱང་རྟོགས་ལ། བྱད་བཞིན་ནི་ཆ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་པ་རང་ག་བ་དག་གིས་རྟོགས་མི་ནུས་པས་འཇིག་རྟེན་པ་རང་ག་བའི་ཤེས་ངོ་ན་དེ་གཉིས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་བྱད་བཞིན་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་དེ། གཉིས་ཀའང་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་དང་ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་གཏན་ནས་མ་ལྟོས་པར་གློ་བུར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་རང་ག་བས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཀ་བུམ་སོགས་དང་དེར་སྣང་གི་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་དག་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་གློ་བུར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་རང་ག་བའི་

336 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ངོ་ན་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ངེས་པར་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་དག་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་ལ། བདག་གི་བླ་མ་ཡང་མི་བཞེད་ཅིང༌། གཏན་ནས་ཁས་བླངས་དུ་མི་རུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་རང་ག་བའི་ངོ་ན་ཀ་བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བློ་གང་གི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་པར་འཇོག་པའི་བློ་དེའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་རྫུན་པར་འཇོག་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅནཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མི་རུང་བར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ནས་སྣང་ཚུལ་གཞན་དུ་སྣང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་རྫུན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐ་སྙད་དུ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། བདེན་རྫུན་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་ཤེས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་དབྱེ་བ་ ིཡོད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་དག་དང་ལོག་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐ་སྙད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ ིརྣམ་པ་འཆར་ན་གཟུགས་རང་ངོས་ནས་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་བ་གང་ཞིག །མིག་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། ཟུར་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཟུར་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན་ཐལ་བ་སྔ་མ་ལ་འདོད་པ་ཉམས་སོ། །དེ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ནང་ནས་ཡང་དག་པ་ཡིན་ན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ནང་ནས་ཡང་དག་པ་ཡིན་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་ཤེས་པ་ཡོད་ན་སྣང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་ ི

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 337

པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་ཤེས་པ་ཡོད་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་འདོད་ན། ཐ་སྙད་དུ་ ིརང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་མི་སྲིད་པར་ཡང་ཁས་ལེན། རང་ལུགས་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་འཐད་པར་ཡང་ཁས་ལེན་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གིའང་གཏིང་མ་ཕྱིན་པའི་མུན་སྤྲུལ་ལོ། །དེ་བས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་ནི། ིཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཞི་ལྡོག་ཡིན་པའི་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཐུག་ཅིང༌། དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་འདོད་མི་འདོད་ལ་ཐུག་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།
དེ་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་ནི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་གནས་པ་དང༌། དབུ་མ་པ་རང་གི་ལྟ་བ་ལ་གནས་པ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་མི་འབྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་དབང་གིས་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། གང་དག་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ལུགས་འདི་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལ་འཇོག་པའི་ཚུལ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་ཤིང༌། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། ས་བཅུ་པའི་མདོ་རྒྱས་པར་དྲངས་པའི་མཐར། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་སེམས་དང་བཅས་པ་སུ་ཞིག་དེ་ཉིད་ལས་བཅས་པའི་ལུང་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་རྟོག་པར་བྱེད་དེ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་ལྟ་བས་བྱས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་དང༌། ཤེས་རབ་མེད་པས་རྫས་
ཤེས་ཙམ་ལ་ཆགས་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་དབང་གི་བུམ་པ་སོ་མ་བཏང་བར་ཆུ་དང་འདྲ་བ་བླུགས་ནས་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཚུལ་ངན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པ་འདུག་ཤིག་སོང་ཤིག་བྱོས་ཤིག་ཚོལ་ཤིག །ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འཇིག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༤༢ ཕྲེང་། ༡༦

338 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པར་རྟོགས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ལ་རྒུད་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་སྲིད་པར་འགྱུར་གྱི། མངོན་པར་མཐོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་གསུངས་པ་དང༌། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་རྫས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དང༌། རྫས་ལ་འཇུག་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་ཡུལ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྱུར་དགོས་པར་བཤད་པ་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང༌། རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་དངོས་སུ་བཤད་པ་སོགས་མ་ངེས་བཞིན་དུ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲས་པའོ།།
འོ་ན་རང་འགྲེལ་ལས། དཔེར་ན་ཁ་ཅིག་གིས་ངའི་རྫས་ཕྲོགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང༌། ཅིག་
ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལ་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ། རྫས་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེ་བུམ་པའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། བུམ་པ་ནི་རྫས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དེ་དེས་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངོ་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་གྱི།2

ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་
ན། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ནོར་ལ་རྫས་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྨྲས་པ་ལ། རིགས་པས་དཔྱད་ནས་དེ་འདྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དགག་པ་མི་འཐད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། ནོར་ཆེ་ཆུང་ལ་རྫས་ཆེ་ཆུང་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་རྫས་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ན། ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་ང་རང་གིས་ང་རང་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་དུ་རྟག་དངོས་དང་བདེན་གྲུབ་ཡོད་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་ཆུ་རྟག་ཏུ་འབབ་བོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དང༌། འདི་ཁོ་ན་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་རྫུན་ནོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་དེའི་ཞར་ལས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༨༨ ཕྲེང་། ༡༦

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 339

བྱུང་བ་ཅུང་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དཔེར་ན་སྦྲུལ་ནི་ཐག་པ་བསྡོགས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྦྲུལ་དངོས་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་ཡང་གཞན་གྱི་དབང་བྱས་པ་ཅན་ལ་ནི་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང༌། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་འབྱུང་བས་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱས་
པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །གཟུང་བཞིན་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བྱས་པ་ཅན་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ལ་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ནི་དངོས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་དང༌། གཞན་གྱི་དབང་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་མདོའ་དགོངས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ ིཔའི་དོན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། གཤིས་ལུགས་སུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཀུན་བཏགས་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་གང་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཡུལ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་གཞན་དབང་དང༌། དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སམ་ཡུལ་གྱི་གཤིས་ལུགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་ཀུན་བཏགས་དང༌། འདི་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། གང་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་བའི་རིག་ངོ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡུལ་དུ་མེད་པ་སྟེ་དངོས་པོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡང་དེའི་ཡུལ་དུ་མེད་དོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥༡ ཕྲེང་། ༡

340 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གསུམ་པ་བདེན་པ་གཉིས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་
འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པའོ། །འོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སྨྲས་པ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་ཞེ་ན། ཁོ་རང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང༌། གཞལ་བྱ་དེ་ཁོས་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་དཔྱད་པ་ལྟར་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་ལ་མ་བསླུས་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་ཀྱང༌། འདིར་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ ིཡང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམས་རང་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་གཟུགས་སུའང་སྣང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་སྣང་ཀྱང་གཟུགས་གཟུགས་སུ་གཞལ་གྱི། གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གཞལ་བ་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྣང་བ་གསུམ་ཀ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཀྱང༌། གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་མི་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི་ཚིག་གསལ་ལས། མངོན་རྗེས་གཉིས་དང༌། ལུང་གི་ཚད་མ་དང༌།
ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་སྟེ་བཞི་བཤད་པ་ནི་རྩོད་བཟློག་རྩ་འགྲེལ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ལུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། ཉེར་འཇལ་ཞེས་པ་ནི་དཔེ་ལ་ལྟོས་ནས་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་དཔོག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་སྤྱིར་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་བཀག་ཟིན་ཅིང༌། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སོགས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མི་བཞེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་གཅིག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ནི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་གང་དང་པོར་སྐྱེ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོག་ཅིང་སྐྱེ་བ་ ི

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 341

ན། དེས་ཀྱང་དོན་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ།1

།ཞེས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་
སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་དངོས་སུ་གསལ་བར་རིག་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་གི །དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་གསལ་བར་མི་རིག་པར་གསུངས་ཤིང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་རིག་པའི་ཡིད་ཤེས་རྣམས་དྲན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དབང་པོའ་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་གཅད་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ི 2

།ཞེས་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་
བདེ་སྡུག་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པས་རང་གི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་འཇལ་བའི་ཚད་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་ནི་ཚད་མ་དང༌། བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་
གསུམ་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞིང༌། མདོ་ལས་ཀྱང༌། ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ལ། གང་ཉམས་སུ་མྱོང་ན་བདེ་སྡུག་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞེས་འཆད་དགོས་ཤིང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་མྱང་བྱ་མྱོང་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་བློ་ལ་སྣང་ཞིང་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་ནུབ་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་བཀག་པ་དང་མི་མཚུངས་པས་རང་རིག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།
རང་ལུགས་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁས་མི་ལེན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་པས་དེ་
ལྟར་ན་འདིར་མངོན་སུམ་རིགས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སོ། །དེ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས་གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༥༨ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༣༨ ཕྲེང་། ༡༠

342 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ1

།ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཙམ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་གཞི་གྲུབ་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། རང་སྤྱི་གང་ཡིན་ཀྱང་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཚིག་གསལ་ལས། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།2

།དེས་ན་ཚིག་གསལ་
གྱི་ལུང་སྔ་མ་དེའི་དོན་ནི། དངོས་སྨྲ་པས་རང་སྤྱི་གང་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཆོས་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་དེ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡུལ་དེའི་སྣང་བ་འཆར་བས་ཁྱབ་ཅིང་ཤེས་པ་གང་ལ་ཡུལ་གང་གི་སྣང་བ་ཤར་བའི་སྣང་བ་དེའི་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། དེའི་ཚེ་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་དང༌། ཡུལ་ཅན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཏགས་ནས་འཇུག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་ན་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། རང་གི་ཡུལ་
མངོན་གྱུར་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དོན་དུ་བཞེད་ལ། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དེ་ལ་མི་སླུ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དེས་ན་བདག་འཛིན་གཉིས་དང༌། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་སོགས་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་ལ་ཤར་བའི་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྣང་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྣང་བ་དེ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ནུས་པའི་ཕྱིར། བདག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༠ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༠ ཕྲེང་། ༧

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 343

འཛིན་གཉིས་དང་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་རང་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང༌། སྤྱིར་ཚད་མ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། རང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཚད་མིན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་རང་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱིར་ཚད་མ་ཡིན་
པར་བཞག་མི་ནུས་ཀྱི། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་དབྱེ་བས་ཚད་མ་ཡིན་མིན་སོ་སོར་འཇོག་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་པ་དག་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ལོག་ཤེས་སུ་མི་འཇོག་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལོག་ཤེས་སུ་སོང་མ་སོང་གི་དབང་གིས་ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་སོ་སོར་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློའ་དབྱེ་བ་ ིམེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཡང་འདི་སྙམ་དུ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་འདི་ཉིད་ལས་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལ། རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་དཔྱོད་པ་ན། སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པར་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་འཇོག་ནུས་ཏེ། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་མིན་ཞིང་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་མིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་སྣང་བ་ཙམ་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་གྱི། སྣང་བ་དེའི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་སྣང་ཡུལ་ཉིད་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྔོན་པོའ་སྣང་ ིབ་ཙམ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་གྱི་དེའི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དེའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།
དེས་ན་སྣང་བ་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་སྣང་བ་དེའི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་དོན་གང་ལ་ཡང་
ཚད་མར་མ་སོང་ན་ཚད་མ་མིན་ཏེ། ཚད་མར་སོང་སའི་སྣང་ཡུལ་གཙོ་བོ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་སྣང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་

344 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པར་འབྱེད་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སོ་སྐྱེའི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ལོག་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའམ། ཡང་ན་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་སྣང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འདོད་ན་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས། ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ངེས་པར་འདོད་དགོས་པས་དཔྱད་པ་རྣམ་པར་མ་དག་པའི་ཐག་ཆོད་མ་བྱེད་པར་ཞིབ་ཏུ་བསམ་པར་རིགས་ལ། རྗེའི་གསུང་རབ་གང་ནའང་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཚད་མར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པའང་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག །རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མར་འཇོག་མི་ནུས་པར་གསར་དུ་མི་སླུ་བ་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ་ཚད་མ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བ་དགོས་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་ཅིང་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ཚད་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔ་མ་དེར་ཐལ། གློ་བུར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་གནོད་པ་མེད་ཅིང་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་འཇུག་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་རང་ག་བས་རང་གིས་གཞལ་བའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཙམ་ལ་ཚད་མར་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱི་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟོག་གེ་པ་དག་གིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་དགོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་རྙེད་པའི་དོན་ལ་ཚད་མར་འཇོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རྣམས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཞིང་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་ཀྱང་འདིར་ནི་དེ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྗེས་དཔག་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་མི་འགྲུབ་ན། མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་སྔོན་པོ་ལ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་ནུས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་ལུགས་འདི་ལ་རང་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 345

ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་དུ་འཇོག་གི །ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་དང༌། རང་དང་སྣང་ཚུལ་འགལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱིས་ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་དུ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་འཛིན་སྟངས་མི་སྲིད་པར་སྨྲ་བ་ནི་མ་བསླབས་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་ཞེན་སྟངས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མའི་འཛིན་སྟངས་ཞེས་པ་ནི་ཚད་མ་དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཟེར་ལ། བདག་འཛིན་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུའི་སྤང་གཉེན་རྣམས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བར་འདོད་པ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་འཛིན་སྟངས་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་ནང་འགལ་བ་ཆེན་པོའོ། །མངོན་སུམ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་དོན་ཡང༌། སྤྱིར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འགལ་བར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར། སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཞིང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་སྔོན་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཞིང༌། མངོན་ཤེས་དེ་མིག་ཤེས་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་འདི་པའི་ལུགས་ལ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་ཁོ་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་མངོན་གྱུར་པ་དེ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཞེད་པས་བཅད་ཤེས་ཡིན་པ་དང་ཚད་མ་ཡིན་པ་མི་འགལ་ལ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་དང་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ཡང་མི་འགལ་ལོ།།
དེ་ལྟར་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་
གྱི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དོན་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་ཞེས་བྱས་ནས་བུམ་པ་དང་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ། ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་

346 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནི་རྩྭ་དང་སོག་མའི་མེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྗོད་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་རྟོག་བྲལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་འགོག་པ་ཚིག་གསལ་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་མོད་ཀྱི་འདིར་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌། རྗེས་
དཔག་ཚད་མ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ ིདུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ། དེ་ཡང་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་གཞལ་བྱ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་མཐོང་ཚུལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་འདོད་ན་ལོང་བས་ཀྱང་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ལས། དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ ིབདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ།།
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་
པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧ ཕྲེང་། ༡༢

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 347

བདེན་པའི་རྣམ་པའམ་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་མི་སླུ་བའི་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ། དེ་ཡང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང༌། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སོགས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་ལམ་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་རྒྱུད་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མི་སྲིད་པར་འདོད་ཀྱང༌། འདིར་ནི་གོང་དུ་བཤད་ ིཟིན་པ་ལྟར་བདག་མེད་གཉིས་ཕྲ་བ་མཐར་ཐུག་པ་རིགས་པས་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་པའི་གོང་རོལ་དུ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང༌། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་རྣམས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབས་ནས་སྒོམ་པ་འོང་ཞིང་དེ་ཉིད་གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་བར་ཉམས་སུ་བླངས་ན་དོན་དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་མཐོང་བ་འོང་ཡང༌། དེ་འདྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་རྒྱུད་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ ིནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚད་མའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
བཞི་པ་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབས་ནས་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། བདག་གི་དཔལ་ལྡན་བླ་
མ་དམ་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལམ་གྱི་རིམ་པར་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་ཞིང་གང་དག་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དང༌། བླ་མ་སྔ་མ་དག་གི་སོ་སོའ་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡང་དག་པ་དང༌། ིཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་མཐའ་དག་ལ་ཅུང་ཟད་མ་སྦྱངས་ཤིང༌། ནང་དུ་ཡང་དག་འཇོག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་མངོན་པར་རོལ་པའི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མན་ངག་གི་གནད་ལ་སེ་གོལ་གཏོག་པ་ཙམ་དུ་ཡང་འདྲིས་པར་མ་བྱས་པར་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་མན་ངག་ཏུ་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཉེས་པར་བཤད་པའི་གཏམ་དུ་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་འགོད་པ་སྣང་མོད་ཀྱི། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མན་ངག་

348 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གི་བརྡ་ཙམ་ལ་ཡང་མ་བྱང་བ་དག་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་ལེགས་པར་བྱང་བའི་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡི་གེ་རྣམ་པར་དགོད་པའི་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ།།
ལྔ་པ་སྒོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། དེ་ལྟར་གོང་དུ་ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕེབ་ནས་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་བར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པས་མོས་པ་སྤྱོད་པའི་ས་དང་འཕགས་པའི་ ིས་བཅུ་རིམ་གྱིས་བགྲོད་དེ་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ལྷག་མ་མེད་པར་སྤངས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཐུགས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སླར་ལྡང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རོ་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ། ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་བའི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཡེ་ཤེས་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་ཅིང་ནམ་མཁའ་མ་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། སེམས་འགགས་པ་དེ་སྐུ་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད།1

།ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའ་ལུགས་ཀྱིས་དང་པོར་འཚང་རྒྱ་བའི་གནས་ནི་འོག་མིན་ཁོ་ན་དང་ཕྱིས་འཚང་རྒྱ་བའི་ ིཚུལ་སྟོན་པའི་གནས་ནི་འདོད་ཁམས་ཡིན་ལ། འོག་མིན་གྱི་ངོས་འཛིན་དང༌། གཟུགས་སྐུ་བེམ་པོ་ཡིན་པ་དགག་པ་སོགས་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་གནས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། གཞན་དུ་འཆད་པར་འདོད་པས་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་མཁྱེན་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་པ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་
སྟེ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་ཆོས་གང་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ཀྱི། གདུལ་བྱའི་གཞན་ངོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༤༧ ཕྲེང་། ༡༨

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 349

བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་བ་གཏན་ལོག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་སྐྱབས་གནས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། གང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང༌། གང་གིས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་མཁྱེན་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་སྟོབས་བཅུ་དང༌། མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་དེ་དག་སུའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག །འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ།1

།ཞེས་དང༌།
མཁྱེན་བཟང་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐུགས་སུ་ཆུད།2

།ཅེས་གསུངས་པ་སོགས་དུ་མ་
ཞིག་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ལམ་ལ་འབད་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། མཐར་གཏུགས་ན་ཤེས་བྱ་གང་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་མི་མཁྱེན་པ་དང༌། གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་གང་ཡང་མ་གཟིགས་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པར་བཤད་པའི་ལུང་གི་དོན་མ་གོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་སུ་སྣང་ལ། ཚུལ་དེ་ནི་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ཅིང༌། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུ་བ་ལོག་པའི་དོན་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། མདོ་ལས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་མེད་པའི་
དོན་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འབྲེལ་མེད་དོ།།འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་
ན། སློབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བདེན་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥༡ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༩༠ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༩༣༠ ཕྲེང་། ༡༣

350 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཆགས་ཀྱི་དྲི་མ་མ་སྤངས་པས། བློ་གཅིག་ལ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་མཉམ་རྗེས་རེས་འཇོག་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། མཉམ་རྗེས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ནི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དང༌། མཉམ་རྗེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པས་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་བཞིན་སོང་བའི་ཚེ་ན། ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་ལས་རྒྱངས་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་ཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། གཉིས་སྣང་ཡོད་ཀྱང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བ་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྤྱིར་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཀྱང༌། ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པ་ཡིན་གྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པ་ཡིན་གྱི། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པར་སོང་བའི་ཆ་དེ་ལ་མཉམ་གཞག་དང༌། གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པར་སོང་བའི་ཆ་དེ་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་ལས། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་རྣམ་གྲོལ་རྣམས། །གསལ་དང་འཕྲོ་དང་དག་ཕྱིར་དང༌། །ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་འོད་དང་ཟེར། །ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་དང་མཚུངས།1

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་པའི་མུན་པ་སེལ་བར་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་འོད་གསལ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ།།
དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་ན་འོད་ཟེར་གྱི་དྲ་བ་འཕྲོ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ།2

།ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་སློབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྟར་མཉམ་གཞག་ལས་དུས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༤༤ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༦༠ ཕྲེང་། ༢༡

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 351

རྗེས་ཐོབ་མ་ཡིན་གྱི། མཉམ་གཞག་དེའི་སྟོབས་ལས་ཐོབ་པས་རྗེས་ཐོབ་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང༌། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི། །མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད། །གཞན་ནི་ཉི་ཚེ་བ་ཉིད་ཀྱིས། །མངོན་སུམ་ཞེས་བྱར་མི་འདོད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དང་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས།
མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ནི། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཁྱབ་ཅན།2

།ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་རིང་གི་མྱུ་གུ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བའི་དུས་ན་དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱི་མྱུ་གུ་འཇལ་བའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ལོ་སྔ་མའི་དུས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དང༌། ལོ་ཕྱི་མའི་དུས་ཀྱི་མྱུ་གུ་མངོན་སུམ་དུ་གཞལ་ཡང་ལོ་གཉིས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཇལ་བ་མ་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་དེ་དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། དེས་གཞལ་བའི་དངོས་པོ་དེ་རིང་གི་དུས་ན་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་ཤེས་བཞིན་ནོ།།
འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མི་མཁྱེན་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་འགལ་ཞིང༌། ཤུགས་ལ་མཁྱེན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤགས་རྟོགས་མེད་པར་སྨྲས་པ་ཉམས་ལ། དངོས་སུ་སྣང་ན་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའམ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་མཁྱེན། དང་པོ་ལྟར་ན་རང་ཉིད་རང་ལ་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རང་གིས་རང་ཉིད་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཤགས་ལ་རྟོགས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་དངོས་སུ་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡོད། དངོས་སུ་སྣང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་འགྱུར་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཤུགས་ལ་རིག་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཤགས་ལ་རིག་པས་རིག་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ་བའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༩༠ ཕྲེང་། ༤

352 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རང་གིས་རང་ཉིད་དངོས་སུ་རིག་ན་རང་ལ་རང་གིས་རྣམ་པ་འཆར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རང་ཉིད་རང་དང་འདྲ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། རང་གིས་རང་ཉིད་དངོས་སུ་རིག་ན་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཁོ་བོས་བཟློག་ལ་སྨྲ་ཡིས་གནོད་བྱེད་སྟོན་ཤིག།ཡུལ་གཅིག་རྣམ་མེད་དུ་དངོས་སུ་རིག་ན་ཡུལ་ཐམས་ཅད་རྣམ་མེད་དུ་དངོས་སུ་རིག་
དགོས་སོ་ཞེ་ན། ཡུལ་གཅིག་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་རིག་ན་ཡུལ་ཐམས་ཅད་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་རིག་དགོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ན་གང་གིས་འབྱེད། ཡུལ་གཅིག་དོན་དམ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཡུལ་གཅིག་རང་ལས་ཐ་དད་མེད་ན་ཡུལ་ཐམས་ཅད་རང་ལས་ཐ་དད་མེད་དགོས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་སམ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས། དང་པོ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་དུ་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་གཉིས་སུ་སྣང་བ་གང་ཞིག་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྣམ་པར་བརྟགས་ན་དང་པོ་ཁས་མི་ལེན་གྱི་ཕྱི་མའི་ཁྱབ་པ་ལ་ལན་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ཡིན་དགོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་གཅིག་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རང་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་གྲུབ་བདེ་
དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་དག་དངོས་སུ་སྣང་ནས་རྟོགས་པར་ཁས་བླངས་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་གདོན་མི་ཟ་སྟེ། སངས་

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 353

རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དངོས་སུ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་དངོས་སུ་སྣང་ནས་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐ་དད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་སྣང་ནས་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་བུད། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་དགོས་སམ་མི་དགོས། མི་དགོས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྙེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྙེད་མི་དགོས་པས་ཀུན་རྫོབ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་མ་རྙེད་པར་ཁས་བླངས་ན་དགག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དགོས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་སྣང་ནས་རྟོགས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐ་དད་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དངོས་སོ། །འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་སྣང་ནས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས་སོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི་རེ་ཤིག་བཞག་གོ །དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ཀླུ་སྒྲུབ་ཀླུ་དབང་ལེགས་བཤད་གདེངས་ཀའི་ནོར། །དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་འདོད་
དགུར་སྤྱོད་པ་ནི། །རིགས་པའི་སྐྱེ་1

བ་འཛིན་མཁས་དེད་དཔོན་མཆོག །ཐུགས་རྗེ་ལྡན་པའི་ཡབ་
ཀྱིས་བདག་ལ་སྒྲུབས། །སྤྲོས་པའི་ཆུ་འཛིན་རྒྱ་ལས་རྣམ་གྲོལ་བ། །དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རིགས་
1 མ་དཔེ་གསུམ་གར་སྐྱེ་བ་ཞེས་གསལ་ཀྱང་། སྐྱ་བ་མིན་ནམ་སྙམ།

354 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཚུལ་འོད་དཀར་གྱིས། །བདག་བློ་ཀུ་མུ་ད་ཁ་ཕྱེ་བའི་ཆུས། །ད་ལྟ་སྐལ་བཟང་རེ་བ་ཡོངས་སུ་སྐོང༌། །ཡང་དག་ལྟ་བའི་རིན་ཆེན་མཐར་ཐུག་པ། །ངན་རྟོག་དྲི་མའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་བསླད་པར། །རྣམ་དཔྱོད་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་མཁས་པ་ལ། །བསོད་ནམས་ཟོང་གིས་འཐོབ་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །གསུང་རབ་ཆུ་གཏེར་བསྲུབས་པ་ལས་འོངས་པའི། །བླ་མའི་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་མྱངས་པ་ན། །མཁས་རློམ་ཉེས་བཤད་དུག་ཆུའི་རྫིང་བུ་ལ། །ཕན་བདེའི་སྲོག་འཕྲོག་མཐོང་ནས་རིང་དུ་སྤངས། །ལྟ་ངན་མི་ཟད་ས་བོན་འདེབས་མཁས་པ། །ལོག་པའི་གཞུང་ལུགས་སྤེལ་བ་མང་མཐོང་ནས། །ཆོས་འདོད་སྐྱེ་བོ་རིང་ནས་བགྲོད་རྣམས་ལ། །མཁས་པ་སུ་ཞིག་བརྩེ་བ་སྐྱེ་མི་འགྱུར། །ལུགས་འདི་དང་ནི་གཞན་དང་དེ་ལས་གཞན། །རིགས་པ་མཆོག་དང་དེ་བཞིན་ཕྲག་དོག་དང༌། །བསྙོན་པར་བྱེད་པས་འཛིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ལུགས་འདི་ཐུབ་པའི་གཞུང་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཕྲ། །སྡེབ་ལེགས་ཚིག་གི་སྦྱོར་བ་མི་ཤེས་ཤིང༌། །རིགས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་སྟོང་ན་ཡང༌། །རྒྱལ་པོས་ཆད་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཕབ་པ་བཞིན། །ཡི་གེའི་རྩོམ་པ་ལྷུར་ལེན་ཨེ་མ་མཚར། །གངས་ཅན་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ཆོས། །ཕལ་ཆེར་བླུན་པོ་གོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན། །འདི་ལས་གཞན་དུ་དབུ་མའི་ཚུལ་སྨྲ་བ། །ཕལ་ཆེར་རིགས་ལམ་འདོར་བ་བརྗོད་པ་ཡིན། །བདག་བློའ་རྣམ་དཔྱོད་དཀྱིལ་ ིའཁོར་ལས་འོངས་པའི། །ས་གསུམ་མུན་པ་སེལ་བའི་སྣང་བྱེད་འདིས། །ཡང་དག་ལྟ་བའི་པདྨོ་ཁ་ཕྱེ་བས། །བློ་གསལ་བུང་བའི་ཚོགས་རྣམས་ཡི་རང་བྱོས། །དགེ་བ་འདི་ཡིས་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བདག །བླ་མའི་ཞབས་སྐྱེས་མཆོད་པ་མི་གཏོང་ཞིང༌། །རྒྱལ་བའི་ཆོས་ཚུལ་མཐའ་དག་འཛིན་པ་ལ། །མི་ཕམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་མཚུངས་པར་ཤོག །ཆུ་གཏེར་བཞི་ཡི་སྐ་རགས་གཡོ་བ་ཅན། །ནོར་འཛིན་བུ་མོས་ལྷུན་པོའ་རྐང་བརྟེན་དང༌། །ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་མངལ་གྱི་ཁུར་འཛིན་ ིཔ། །ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པས་འཇིག་རྟེན་མཛེས་གྱུར་ཅིག།
ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་སྐལ་བཟང་
མིག་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་བརྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ངོ་བོ། ལྔ་བརྒྱ་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ། མཁས་པའི་དབང་པོ་མཐའ་དག་གི་མགོ་བོའ་ཅོད་པན་ལ་ཞབས་ཀྱི་རྡུལ་གྱི་ཕྲེང་བ་ཉེ་བར་བཀོད་ཅིང༌། རྣམ་པར་དཀར་བའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ ི

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། 355

མཚོའི་གོས་ཅན་གྱི་མཐས་ཀླས་པར་ཁྱབ་པས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་སྒྲེང་བ་ལ་འགྲན་པའི་ཟླ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བདུད་རྩི་དྲི་མ་མེད་པ་སྩལ་བ་དད་པའི་སྙིམ་པས་བླངས་ཏེ། རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རོ་འཛིན་གྱིས་མྱངས་པས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་དོན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་འབྱེད་པ་ལ་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བས་མི་བརྫི་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྤོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། མང་དུ་ཐོས་པའི་བཙུན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས། རྗེ་བཙུན་བླ་མས་གསུང་རབ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དུ་ཟིན་ཀྱང་རབ་ཏུ་བརླིང་བས་བློ་དམན་པ་དག་གིས་གསལ་བར་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བར་མི་ནུས་པ་དག་ཀྱང་མཐོང་ནས། དེ་དག་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ། རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་དགོངས་པའི་དོན་དང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགལ་ཞིང༌། གོ་བདེ་བར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་གཙང་ཉང་སྟོད་ཀྱི་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སའི་ཆ། ཆོས་གྲྭ་ཆེན་པོ་ལེགས་བཤད་སྒྲོགས་པའི་ཚལ་དཔལ་འཁོར་བདེ་ཆེན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་སྡེ་སྣོད་དང་རྒྱུད་སྡེ་མཐའ་དག་ལ་སྦྱངས་ཤིང༌། ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་སྟན་གཅིག་པ། བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་གིས་བགྱིས་སོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག། །།

༄༅། །དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་གྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྟོང་ཐུན་ཞང་ཞུང་པ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཆོས་དབང་
གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་ཟིན་བྲིས་སུ་

མཛད་པ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །འཇམ་དབྱངས་ལ་འདུད་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་རྡུལ་གྱིས། །སྤྱི་གཙུག་བཀྲ་ཤིས་རབ་རྒྱས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། །ཟླ་བའི་འོད་རྒྱས་བློ་བཟང་ཀུནྡའི་ཚལ། །བདག་པས་བདག་སྙིང་བདག་ཏུ་དཀར་གྱུར་ཅིག།དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་གྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྟོང་ཐུན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། བདག་སྐྱེ་དགག །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་གསུམ་དགག་པ། བདེན་མེད་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བདག་སྐྱེ་བཀག་པའི་དམ་བཅའ་མེད་དགག་ཏུ་བསྟན་པ། ཟླ་བས་བདག་སྐྱེ་དགག་ཟད་པ་གང་གིས། པ་འཇུག་པར་ཁ་འཕངས་པ། དོན་དེ་བརྒལ་ལན་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དེ་ལ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི། དེ་ལ་བཞི། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུགས་འགོད་པ་དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དགག་པ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་འདི་ལ་ཁ་ཅིག་དེ་ནི་རིགས། པ་ཟླ་བས་སྐྱོན་སྤོང་ཇི་ལྟར་མཛད་པ། རང་རྒྱུད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་བཞི། རང་རྒྱུད་མ་བརྗོད་ཀྱང་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བདག་སྐྱེ་ཁེགས་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཀྱང། པར་བསྟན་པ། ཐལ་འགྱུར་ལ་བསྟེན་ནས་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་དབུ་མ་པས། གསལ་བའི་ཚུལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་ཚུལ། ཐལ་བའི་བཟློག་དོན་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་ལེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་ཞེས་སྨྲས་ཏེ་སྐྱོན་དེ་དག །དང། དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་བྱ་བར་མི་རིགས་པར་བསྟན་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྲགས་བརྗོད་དགོས་པར་འདོད་པའི་གཞན་གྱི་ལུགས་འགོད་པ། བརྗོད་དགོས་ན་གཞན་གྲགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་བསྟན་པའོ། །དེ་ལ་གཉིས། ཕྱི་རྒོལ་ལ་རིགས་པ་སྟོན་གྱི་དམ་བཅའ་ཙམ་དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ནི་གནས་མ་ཡིན། བརྗོད་པ་དགོས་མེད་

358 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དུ་བསྟན། གཞན་གྲགས་རྒྱས་པར་བསྟན་པའོ། །དེ་ལ་གཉིས། སྤྱི་སྟེ་དབུ་མ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་ཀྱང་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དགག་པ། སྔར་མི་གསལ་བ་གསལ་བར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡོད་པའི་གཞན་གྲགས་འགོད་ཚུལ། དེའི་དཔེ་བཤད་པ། དཔེ་དེ་དོན་ལ་སྦྱར་བའོ། །བཞི་པ་ལ་གསུམ། ཐལ་བའི་རྟགས་བཟློག་པའི་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་བླངས་ཚུལ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱི་གཞུང་རྩ་བ་ཅི་སྟེ་ཡང་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འགལ་བ་གདོན་མི་ཟ་བའི་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། རྣམས་ཞེས་འདིར་ཉེ་བར་སྦྱར་བས། ཤས་ཆེར་ཐལ་འགྱུར་མཛད་ཚུལ། འགྲེལ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྡོག་པའི་དོན། པ་མཛད་པ་ན་ཡང་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པས་མ་ཁྱབ་པར་བསྟན་པའོ། །བཞི་པ་རང་རྒྱུད་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་བསྡུས་དོན་དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད། མ་བཀོད་དོ།།
གཉིས་པ་སྔར་མི་གསལ་བ་གསལ་བར་འདོད་འོན་ཏེ་སྦྱོར་བའི་ངག་རྒྱས་པ། པ་དགག་པ་ནི།
ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ན་སྦྱོར་བ་ནི་ཚུལ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལས། གཞན་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུ་དུས་སུ་མི་གསལ་བ་རྐྱེན་གྱིས་གསལ། ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུ་བཞིན་ནོ། །དེའི་གཞན་གྲགས་ནི། རང་བཞིན་ཉེར་བཞི་རྒྱུ་དུས་ན་མི་གསལ་བ་ཆོས་ཅན། གསར་དུ་གསལ་བའི་བར་ཏེ་བདག་ལས། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་རང་བཞིན་ཉེར་བཞི། པའི་ཕྱིར། དཔེར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན། ན། སྐྱེས་བུ་རྒྱུ་དུས་ན་རྐྱེན་གྱི་གསལ་བར་ནམ་ཡང་མི་ནུས་པ། མི་གསལ་བ་གསར་དུ་གསལ་བའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བཞིན། དཔེ་ནི། ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཆོག།།མཐོང་བའི་ལམ་དུ་འགྲོ་མ་ཡིན། །ཞེས་ཉེར་ལྔ་པ་སྐྱེས་བུའི་གྲོལ་བ་མ་ཐོབ་པས་ནམ་དུ་ཡང་མི་མཐོང་བར་འདོད་པས་གྲུབ་བོ། །འགྲེལ་པ་འདི་དག་གི་དོན་དང་གཞན་གྲགས་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་མ་མཐོང་ངོ་། །རྒྱུ་དུས་སུ་མི་གསལ་བ་རྐྱེན་གྱིས་མི་གསལ་བའི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ཡིན་པ་ཡང། འདི་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུན་ཕྱི་མ་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་པས་ཤེས་པར་ནུས་སོ།།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 359

གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་སོགས་གསུམ་དགག་པ་ནི། དཀྱུས་མ་ཉིད་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་
སོགས་ཏེ། ཅུང་ཟད་སླ་བས་རེ་ཤིག་བཞག་གོ །གསུམ་པ་ནི། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ལས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེ་བ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་འདི་དག་དཀའ་བར་སྣང་བས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གཉིས། བརྒལ་འདིར་འགའ་ཞིག་དག་རྒོལ། བ་དང་ལན་ནོ། །དེ་ལ་གསུམ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན། གཞན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་དགག །གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་ལྟོས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ངེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ངེས་པ།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དེ་ལ་གཉིས། ངེས་པ་མ་གྲུབ་ན་སྐྱེ་མེད་སྟོན་པའི་ངག་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་རྩོད་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱེད་ལ་ངེས་པར། པ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་གྲུབ་པ་རྫུན་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ངགགཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚད་མའི་འཇོག་ཚུལ་སྤྱིར་དགག་པ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་འཇོག་
ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། གཞལ་བྱ་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ། རང་རིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །མཚན་མཚོན་ལ་བརྟེན་པ་དགག །བྱེད་པོའ་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་དགག །ཁྱད་གཞི་ ིཁྱད་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་བཟློག་ལས་རྒྱུའི་སྐྱོན་མ་སྤངས་པར་བསྟན། གཞལ་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མའི་གྲུབ་ཚུལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། གསལ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བར་ཏེ། རྩོད་བཟློག་ལས། གལ་ཏེ་ཚད་མ་གཞལ་རྣམས་ཀྱི། །ཚད་མ་གྲུབ་ན་ཐུག་པ་མེད།1

།ཅེས་དང། གལ་ཏེ་རང་ལས་ཚད་མ་
གྲུབ། །གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་མ་ལྟོས་པར། །ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་འགྱུར་འདིར། །རང་གྲུབ་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་འགྱུར།2

།ཞེས་རྩ་འགྲེལ་ལས་མང་གསུངས་ཀྱང། མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་སྡེའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་རང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༨ ཕྲེང་། ༣

360 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་ནས། འཆད་པར་འགྱུར་རོའ་བར་སྟེ། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ན། གོང་ ིགི་མཚན་གཞི་ཡོད་དམ་མེད། །ཅེས་པའི་མཚན་གཞི་ནི། དབྱེ་གཞི་སྟེ། འོག་དེ་ཉིད་དུ། དེའི་རྟེན་མེད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་པས། སྐྱོན་དེ་འབྱུང་བ་སྟེ། གཙོ་ཆེར་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་འགོག་པའོ། །མཚན་ཉིད་ནི། གཞལ་བྱ་དང་རང་སྤྱི་གཉིས་ཏེ། མཚན་གཞི་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའོ། །རྟགས་རང་སྤྱི་གཉིས་མེད་ན། ཚད་མ་གཉིས་མ་འགྲུབ་བོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱ་བའི་ལས་སུ་འདོད་པ་དགག །བྱེད་པའི་ལས་
སུ་འདོད་པ་དགག །མཚན་མཚོན་གོ་ལོག་ཏུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་ཡང་ཚད་མ་འདིས་གཞལ་བྱ་མཚོན་པ་སྟེ། རྟོགས་པར་བྱས་པས་ནི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བྱེད་པ་སྟེ། ཀྲི་ཏ་དང་། ལྷུ་ཊ་ཕལ་ཆེའོ། །ཞེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས། ལྷུ་ཊའི་རྐྱེན་བྱས་ནས་འདི་མཚོན་པར་བྱ་བ། ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་འདིའི་དོན་ཏེ། བྱ་བ་རྐྱེན་དང་ལྡན་པ་མེད། །ཅེས་བྱ་བའི་སྐབས་སུ། རྐྱེན་གྱིས་བྱ་བ་བསྐྱེད། བྱ་བས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས། དོན་སྨྲ་གཉིས་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ཐ་མ་ལག་ཏུ་ཞུགས་པར། ལག་ལེན་བཞེད་ཀྱང། འགྲིག་དཀའ་བས་བརྡ་སྤྲོད་པའོ། །ཞེས་རྣམ་བཤད་རིག་པའི་རྒྱ་མཚོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་འགོག་པ་ནི། དེ་ལྟ་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལ། ལྷུ་ཊའི་རྐྱེན་བྱིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ནས། འགྲུབ་པ་ཉིད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྲིད་ན་མཚོན་པར་བྱ་དེ། མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མི་འགྲུབ་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཡང་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྤྱི་སྒྲ་ལ། ཀྲི་ཏའི་རྐྱེན་བྱིན་པ་ལས། ཤེས་
པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ལས་སུས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། ལས་དེ་ཡང་ཚད་མའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཡང་ཉེས་པའང་མེད་དོ་སྙམ་ན། ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་བརྡ་སྤྲོད་པར་མངོན་ནོ། །དེ་འགོག་པ་ནི་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྨྲ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་བསྡུས་ན། སའི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་དང་། ཚད་མའི་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 361

མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བ་བཀག་ནས། ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ལས་དེས་ཚད་མའི་རང་གི་ས་མཚན་ཉིད་འཇོག་པ་ཡིན་ན། ལས་དེ་མི་བསླུ་བ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་དུ་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་འགོག་པ་ལ་གཉིས། ལས་དང་མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བས་དགག །དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི། ཞེས་སོགས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་འགྱུར་བས། ཚད་མ་མི་འགྲུབ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལས་དང་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དགོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་ས་ལས་སོགས་པར། ཞེས་པ་ནས། སྙམ་ན། ཞེས་པའི་དོན་ནི། སའི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ཞེས་པའི་དོན་སྲ་བ་ཉིད་ལས་སུ་འཇོག་གོ །ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ནས། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ལས་མ་ཡིན་པས། མཚན་ཉིད་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར། ལས་ཁོ་ན་གཞལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚད་མ་གཉིས་མི་འགྲུབ་བོ། །ཞེས་པའོ།།གསུམ་པ་མཚན་མཚོན་གོ་ལོག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི། དེའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
ནས་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོའ་བར་ཏེ། ཕྱོགས་སྔས་བྱེད་པའི་ལས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ ིརྒྱུ་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། བྱ་བའི་ལས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚོན་བྱ་དང་མཚན་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་འཕེན་པའོ། །དེ་འདོད་ན། དེ་གཉིས་ལས་སོ་སོ་བ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་འཇོག་པའི་ཚེ། ས་རང་མཚན་ཡིན་ན། སྲ་བ་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་ཡང་མཚོན་བྱ་ལ་བྱེད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་བྱ་བའི་ལས་འཇོག་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པར་མངོན་ཏེ། སྔ་མ་དག་ནི། མཆུན་ཅིང་ཤིན་ཏུ་བརླིང་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་མཐོང་བ་དཀའ་བར་སྣང་ངོ་། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་ལས་ནི་སོ་སོ་ལ། །རྣམ་དབྱེ་དེ་བདག་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དོན་རྟོགས་པ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །བྱེད་པས་རང་གི་ལས་ལ་ནི། །བྱེད་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་།1

།ཞེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱིས། ཚད་
མར་འཇོག་པ་ཙམ་བཤད་ཅིང་། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་རྐྱེན་ཀྲི་ཏ་དང་ལྷུ་ཊ་སོགས། གྱི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ་འགྲེལ་པ། འགྲེལ་བཤད་གང་དུ་ཡང་མ་བྱུང་མོད་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ཀྱིས། ཚད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༡༤

362 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དང་། འབྲེལ་བས། སྡེ་བདུན་ན་བཤད་པ་ཕྱོགས་སྔ་མར་སྦྱར་ན་འགྲིག་ཅིང་། ནུས་པ་འདོན་པའི་སྒོ་ཡང་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་ཚད་མ་སྒྲུབ་བྱེད་རང་རིག་པ་ཡོད་དེ། དེས་ན་ཚད་མ་རང་རིག་པས་འཛིན་ཅིང་། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས་ཡིན་ཀྱང་། རང་རིག་དེ་ཉིད་ཀྱང་གཞལ་བྱའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །སྙམ་དུ། མདོ་སེམས་ལ་སོགས་པ་དག་སེམས་ན་ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རིགས་པ་དང་ལུང་གི་དགག །དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བཤད་
པར་བྱ་སྟེ། དབུ་མ་ནས། གཞལ་བྱའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་རང་རིག་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ལས་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་ཁེགས་
1

པས། རང་རིག་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་པུ་དེ་ལ་ཡང་། མྱང་བྱ་མྱོང་བྱེད་ཐ་དད་པ་གཉིས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་དེ་ཚད་མ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་རིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། ཚད་མ་ལས་ཐ་དད་པའི་མཚན་གཞི། གཞལ་བྱ་མེད་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡིན་ན། རྟེན་གཞལ་བྱ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་རང་རིག་པ་ག་ལ་ཡོད། གཉིས་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་ཡང་འཕགས་པ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེས་ཞུས་པ་ལས། ཞེས་པ་ནས། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་སྟེ། མདོ་འདིར་དམིགས་པ་དང་སེམས། ཞེས་གསུངས་པའི། དམིགས་པ་ནི། མྱང་2

བྱ་དང་། སེམས་ནི་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་སྟེ། དེ་གཉིས་གཅིག་
གམ་ཐ་དད། གཅིག་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་མྱོང་བ་དང་། ཐ་དད་ན། མིག་ཤེས་གཅིག་ཉིད། སེམས་དོན་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་གནོད་པ་མཛད་དེ། གཅིག་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ནི། ཚིག་གསལ་དུ་ཡང་། ཤེས་པ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པར་མ་གྲུབ་ཞེས་པ་སྟེ། བྱ་བྱེད་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༣༩ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༦༥ བ ༣ དེ་དག་གིས་ལེགས་པས།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༣༩ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༦༥ བ ༥ མྱོང་བྱ་དང་།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 363

གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཚེ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་བྲལ་བ། །དེ་ཚེ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མ་རིག་པས་གདོད་མ་ནས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རང་རིག་འགོག་སྟེ། འདི་བཤད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་བཞིན་དུ་མ་ཐོན་ནོ། །མདོའ་དོན་གཞན་ནི་རྟོགས་དཀའི་བས་མ་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར། སོགས་སོ།།
གསུམ་པ་མཚན་མཚོན་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། མཚན་མཚོན་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་དགག །གཅིག་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་མཚན་ཉིད་དེ་མཚན་གཞི་ལས། ཞེས་པ་ནས། དེ་གཉིས་འགྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོའ་བར་སྟེ། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་མཚན་གཞི་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་དང་། གཞལ་ ིབྱ་དང་། རྟེན་ལ་སོགས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དང་། འཇལ་བྱེད་དང་། རྟེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཕྱོགས་སྔས། གཞལ་བྱ་དང་། རང་མཚན་དང་། ཚད་མས་གསར་རྟོགས་དང་། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བདེན་གྲུབ་སྒྲུབ་པར་འདོད་དེ། འོག་ཏུ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡིན་ན་ནི་དེའི་མཚན་གཞི་མེད་པས། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། གཞལ་བྱ་རང་2

སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས། ཚད་མ་གཉིས་དང་། ཚད་མས་གསར་རྟོགས་
སོགས་བདེན་གྲུབ་སྒྲུབ་པའོ། །བདེན་པའི་གཅིག་ཐ་དད་འགོག་ཚུལ་ནི། བསྟོད་པའི་ལུང་དྲངས་པར་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མཚན་མཚོན་དང་། བསྒྲུབ་བྱ། སྒྲུབ་བྱེད། རྟོག་བཏགས་ཡིན་པས་ཅི་སྟེ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་གྱི། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའོ། །ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཏེ། རང་རྒྱུད་པ་ཕྱིན་ཆད་ཀྱིས། གནས་ཚོད་གྲུབ་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གྲུབ་ན། རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པ་འགལ་ཞིང་། དེར་མ་གྲུབ་ན། གནས་ཚོད་གྲུབ་པ་མེད་པས། མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར་བའོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༩ ཕྲེང་། ༡༥
2 ཞོལ། ཤོག ༢༣༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༦༦ ན ༣ རང་མཚན་གཉིས་སུ་ངེས་པས།

364 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཞི་པ་བྱེད་པ་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཕྱོགས་སྔ་ཁས་བླངས་པ་དང་། དེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་ཤེས་པ། ཚད་མའི་བྱེད་པ་ཡིན་ན། བྱེད་པ་དེའི་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བྱེད་པོ། །ནས། སེམས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པས་བྱེད་པ་པོ་ཉིེད་དེ། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་འབྱུང་ལ། ལས་སེམས་པ་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེ་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་པས་སོ། །དེའི་དོན་ཡང་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སོ་སྙམ་དུ་དོགས་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སེམས་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་དང་ཚད་མ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་འགལ་བར་བསྟན་པ། བྱེད་པ་པོ་བདེན་གྲུབ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ནས། ཞེས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཁས་བླངས་བརྗོད་ནས། དེ་ལ་སྐྱོན་སྟོན་པ་ནི། བྱེད་པ་པོ་སེམས་དང་། ལ་སོགས་པས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་ཕྱི་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བྱ་བ་གཙོ་བོ་དང་ཕལ་པ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཀྱི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཕལ་པ་དང་སེམས་བྱུང་གིས་དེ་ལས་བཟློག་པའི་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ། གཉིས་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་ལ། བྱེད་པ་པོ་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་པོ་དེའི་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་གྱུར་པ། གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ལས་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡང་སྔ་མ་ལྟར་གཉིས་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། དེ་མི་རིགས་ཏེ། ཚད་མ་གཅིག་ཉིད་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་ལ། བྱེད་པ་དུ་མ་མི་འགལ་ཡང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་མི་འཐད་པའོ། །དེས་ན་འདིར་ནི་ཤེས་པ་སེམས་བྱུང་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱ་བ་གཅིག་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། བྱེད་པ་པོ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཚད་མ་གཉིས་མི་འགྲུབ་པ་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོའ་བར་གཞན་ ིརྣམས་གོ་སླའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་ལས། ཞེས་པ་ནས། བསྟན་ཟིན་ཏོའ་བར་རོ།། ིལྔ་པ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་
དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་ཡང་དཔེར་ན། མཆི་གུའི་ལུས། ཞེས་པ་ནས། ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཞེས་པའི་བར་ཏེ་འདིའི་དོན་ནི། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། འདིས་ནི་འཇིག་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 365

རྟེན་ན་མཆི་གུའི་ལུས་དང་། སྒྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ། ལུས་དང་མགོ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། རྟོག་ངོར་གཞི་ཆོས་རུང་བ་བཞིན་དུ། སའི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ཞེས་པ་མང་ཡང་། སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་མེད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ཅེས་པ་ནི། གཞི་ཆོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་ཀྱི་དཔེ་དོན་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། རང་
ལུགས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུལ། དཔེ་ལ་གཞི་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་། དོན་ལ་མེད་པས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། མུ་སྟེགས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ། དཔེའི་གཞི་ཆོས་རྟོག་ངོར་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པས་ཐ་དད་མེད་པའི་དཔེར་མི་རིགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མི་རིགས་པའི་བར་ཏེ། དེའི་དོན་ཡང་གསུང་རབ་དེ་ཉིད་ལས། ལུས་དང་མགོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ལས། དེ་གཉིས་ལས་དམིགས་པའི་བློ་བསྐྱེད་པ་ན། ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས། གང་གི་ལུས་དང་། གང་གི་མགོ་ཡིན་སྙམ་དུ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ན། སྟོན་པ་པོས་ཀྱང་། མཆི་གུ་དང་། སྒྲ་གཅན་མ་ཡིན་པའི་ལུས་དང་མགོ་ཡིན་པ་གསལ་བར་འདོད་ནས། འཇིག་རྟེན་པའི་བརྡའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས། མཆི་གུ་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་སྒྲས། ཉན་པ་པོའ་དོགས་པ་སེལ་བ་ནི་ ིཅི་ནས་སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་མེད་པས། སའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྲ་བའོ། །ཞེས་པ་ལ་དོགས་པ་དེ་འདྲ་བསལ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་སོ་ཞེས་པའི་ལན་མཛད་ནས། ཞེས་ཐུན་མོང་གཞིར་བཟུང་ནས། ཞེས་པའི་ཁྱད་གཞི་ནི་ལུས་དང་མགོ་ཡིན་ཏེ། འོག་ཏུ། ཁྱད་གཞི་མཆི་གུ་དང་། སྒྲ་གཅན། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མུ་སྟེགས་བདག་གི་མཚན་གཞི་ཞེས་པ་ནས། ཁས་བླང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོའ་བར་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་མཚན་ ིམཚོན་དོན་གཞན་འདོད་པ་ལ། གཞི་ཆོས་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ཚེ། དངོས་སྨྲ་བ་རང་ལ་ཡང་། མཚན་ཉིད་ཅེས་གོང་དུ་ཐ་སྙད་སྦྱར་བའི། གཞལ་བྱ། རང་སྤྱི་གཉིས་ལས་གཞན་པ། མཚན་གཞིའི་མིང་ཅན་གཞལ་བྱ་ཅི་ཙམ་ཁས་བླང་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་མཚན་མཚོན་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བས་ཚད་མ་མངོན་ཤེས་གཉིས་

366 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལས་གཞན་ཁས་བླངས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ།།
གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཁྱད་པར་བྱེད་པ། ཞེས་པ་ནས། བཏགས་པ་
ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་འདི་མི་རིགས་པ་ཡིན་ནོའ་བར་གྱི་དོན་ཡང་། གསུང་དེ་ཉིད་ལས། དཔེ་མ་ ིགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཞིག་ཀྱང་སྟོན་ཏེ། ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་རྟེན་ལུས་དང་། མགོ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས། བརྟེན་པ་མཆི་གུ་དང་། སྒྲ་གཅན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པས་ཐ་དད་མེད་པའི་དཔེར་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་འཆད་དོ། །འདི་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་བཙལ་ན། དོན་ཐ་དད་པ་མ་རྙེད་དེ། མགོ་ལ་སྒྲ་གཅན་དུ་བརྡ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། མཆི་གུ་དང་དེའི་ལུས་ཞེས་པའི་དོན་བཙལ་བ་སོ་སོར་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བརྒལ་ལན་མཛད་ནས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། ལུང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ཙམ་མི་བསལ་བས་ལུས་དང་། ཞེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་མ་བརྟགས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །ཉན་པ་པོའ་ངོར་གཞི་ཆོས་ ིདེ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དེའི་དོན་ལ་བརྟགས་པ་ན། ལུས་དང་མགོ་ལས་སོ་སོར་གྲུབ་པའི་མཆི་གུ་དང་སྒྲ་གཅན་མི་རྙེད་པས། དེ་དག་གཞི་ཆོས་སུ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་རྩོད་པ་ནི། སྔར་བཅད་པའི་གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པར་འཇོག་ལུགས་སོ། །ཞེས་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་གསུང་འདིའི་ཐ་སྙད། དེའི་དོན་བརྟགས་པ་ཞེས་པའི་བརྟགས་པ་ནི། དཔེར་ན། རྒྱལ་བུ་དོན་གྲུབ་བརྟགས་པ་ན། ཟས་གཙང་གི་སྲས་སུ་རྙེད་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་རྙེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཆི་གུ་ལུས་སུ་རྙེད་པ་དང་། སྒྲ་གཅན་མགོར་རྙེད་པའོ།།
གལ་ཏེ་བཙལ་ནས་རྙེད་ལུགས་དེ་ཙམ་ཞིག་རང་གིས་ཀྱང་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
དངོས་སྨྲ་བས་དེ་ལྟར་ཚོལ་བའི་གཞི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པ་ལ་འདོད་པས། ཕྱོགས་སྔ་སྔར་བཤད་པའི་དངོས་སྨྲ་བ་གཞན་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པར་འཇོག་ལུགས། ཞེས་བཞེད་དོ། །ཚོལ་གཞི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས། མཆི་གུ་དང་སྒྲ་གཅན་སོ་སོར་མ་རྙེད་པ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ལུང་དེའི་འཕྲོ་ལས། ཡོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་དཔྱད་པ་དེ་ལྟར་དུ་བྱས་ནས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། མ་དཔྱད་པར་འཇོག་གོ །ཞེས་ལན་མཛད་དོ། །དཔྱད་ནས་འཇོག་ན་འཇོག་མི་ནུས་པ་དང་། མ་དཔྱད་པར་འཇོག་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 367

ལུགས་ཀྱང་། ལུང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འོངས། ཞེས་པ་ནས། ཡིན་པས་དཔེ་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་སོ། །ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས། ལྷས་བྱིན་གྱི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་། ཐ་སྙད་གང་ལ་བཏགས་པའི་གཞི། ལྷས་བྱིན་དང་། དེའི་གཟུགས་དང་། སེམས་ཇི་ལྟར་གྲུབ་དཔྱད་པ་ན། ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་ལྷས་བྱིན་མ་ཡིན་ལ། དེའི་གཟུགས་སེམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡང་། ལྷས་བྱིན་མི་རྙེད་པས། དཔྱད་ཅིང་བཙལ་ནས་རྙེད་པའི་དོན་ལ། ལྷས་བྱིན་འཇོག་པ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་མོད་ཀྱི། ཞེས་པའོ། །དེས་ནི་ལྷས་བྱིན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། ལྷས་བྱིན་མེད་པ་མ་ཡིན་པས། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་དཔེ་གཉིས་ཀྱང་འཇོག་ཅེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་ལུགས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ། གཞན་
གྱི་གཞལ་བྱ་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ། རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ནས་ས་ལ་སོགས་པ། ཞེས་པ་ནས། གྲུབ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་དང་སྲ་བ་སོགས་མཚན་མཚོན་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་དེ། སྔར་ལྟར་བཙལ་ནས་རྙེད་པའི་དོན་ལ་འཇོག་ན། དེ་གཉིས་འཇོག་མི་ནུས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་གོ །གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་འདི་ངེས་པ་ཁོ་ནར་ཁས་བླང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་ནི། ལུང་དེའི་མཇུག་ཉིད་ལས། འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་དེ་ཉིད་ལས་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་ཏེ། མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་འཐད་པས་ཏེ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་འཇོག་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ། དཔྱད་པས་འཇོག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་པ་དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་འདི་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་ལྷག་མ་སླའོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགོད། རང་གཞན་གྱི་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་བཤད།
གཞན་འདོད་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ། ཕྱོགས་སྔ་མའི་འདོད་ཚུལ་གཞན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ། བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་མི་འཇོག་སོགས་ཀྱིས་ཞིབ་མོར་དཔྱད་པ་འདིས་ཅི་ཞིག་

368 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བྱ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མི་སྨྲའི་ཚད་མ་རང་མཚན་ཁོ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་ལ། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་ལ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་འདིས་ཚད་མ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་འཇོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཞེས་སྤྱི་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཡང་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ན། རི་བོང་གི་རྭ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བས། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ལ། དེ་ཡང་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པའི་དོན་དུ་འགྲོའོ།།
གཉིས་པ་ནི། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དཔྱད་པ་ཞིབ་མོར་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ལ། ཞེས་
པ་ནས། ཁྱོད་ཁོ་ན་ཟློག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་ནོ།1

།ཕྱོགས་སྔ་མས་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོ་རང་གི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་དེ་ཉིད། རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་བློས་རྙེད་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་འདོད་ཅིང་། ལུགས་འདིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་བའི་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས། བདག་གི་ངོ་བོ་རྙེད་པས་ཡོད་པ་འགྲུབ་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་རིག་ངོར་མི་འཇོག་པའོ། །ཁོ་བོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་ཕྱོགས་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ལ་གནས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་བདེན་མེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་བསལ་བ་སྟེ། འགག་པའི་ཕྱིར་བཀོད་པའི་འཐད་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་སོགས་པའི་འཆད་པ་གཞན་གྱིས་བཟློག་ནས། རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང། ཁྱོད་ཁོ་ན་ཉམས་པར་བྱེད་ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་ནི་ཉམས་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ནས། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ག་ལར་འགྱུར། ཞེས་པ་སྟེ་དངོས་སྨྲ་བས། རང་སྤྱི་ཐ་སྙད་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ། རང་མཚན་གྱི་རྟེན་གཞལ་བྱ་སྤྱི་ཙམ་པ་དེ། རང་སྤྱི་གཉིས་ལས་རང་ཚན་དུ་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞལ་བྱ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བས། ཚད་མ་གཉིས་མི་འགྲུབ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་སྔར་ཡང་བཤད་དོ།།
བཞི་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་བ་གླང་
ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རྣམས་ལ། བཞོ་ཀལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་ལས། 1 ཞོལ། ཤོག ༣༤༣ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༦༨ ན ༦ ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་ནི།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 369

བརྡ་དུས་སུ་བརྡ་སྦྱར་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱིས། ཐ་སྙད་དུས་སུ་དོན་གོ་བའི་བརྡ་ནི་གཞན་སེལ་བ་སྦྱོར་གྱི། དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེད་པ་རང་མཚན་ལ་དེ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེ་ན་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡར་བཏགས་སྟོན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པ་དང་འདྲའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། རྟོག་གེ་པ་ཁྱོད་ཚད་མ་གཉིས་བྱ་བ་དང་། གཞལ་བྱ་གཉིས་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྒྲ་དེ་དག་ཁོ་ནས་མཚན་མཚོན་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་། བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲའི་དོན་ཡང་། རང་མཚན་ལ་མི་འདོད་པས། ཀྱེ་མ་ཀྱེ་ཧུད། ཁྱོད་ནི་འདོད་པ་བཙལ་ལ་རག་ལས་ཏེ་འཇུག་གི །རིག་པ་ནི་མི་འདོད་པ་ཉིད་དོ། །རང་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བརྡ་སྦྱོར་བ་མི་འདོད་མོད་ཀྱི། གཞན་གྱིས། གཞན་སེལ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་སྐྱོན་ནོ། །གཉིས་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གཞལ་བྱ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་སོ། །སྤྱིར་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་མི་འགོག་གི །རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས། ཚད་མ་གཉིས་སུ་མི་འགྲུབ་ལ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ་རང་མཚན་གཞི་མ་གྲུབ་པས། དེའི་ཟླས་སྤྱི་མཚན་ཡང་དཔྱད་པའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་
གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་འདོད་ཚུལ་དགག །རང་གཞན་གྱི་འདོད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཏགས་མིང་དུ་འདོད་པ་དགག །བུམ་སོགས་མངོན་སུམ་བློ་སོ་སོའ་ངོར་འཇོག་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་ ིབཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཚེ། མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡུལ་ཅན་ཁོ་ན་ལ་བཞག་པས། བུམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་དང་། བུམ་པ་བདེན་སྣང་གི་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་ལོ། །ཞེས་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི། འཇུག་པར། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་པ་བཞིན་གྱི །འཕགས་པ་ལ་

370 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།
ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་འཕགས་པ་དང་དབུ་མ་པ་དོན་གཅིག །ཞེས་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་གསུངས།ནི་མི་རིགས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་
དབུ་མ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ། ནས། མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་དོ་སྙམ་ན། ཞེས་པ་ནི། བུམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ནི། བུམ་པའི་སྔོན་པོ་སོགས་བུམ་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དབང་གིས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་རྫ་བུམ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཞེས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་བུམ་གཟུགས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞལ་བས་དེར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱུ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་ལ་འབྲས་བུ་བདེ་བའི་མིང་གི་བཏགས་པ་བཞིན། བུམ་པའི་རྡུལ་བརྒྱད་ཉེ་བར་བླང་བྱ་དང་། བུམ་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་ལ། རྡུལ་བརྒྱད་དུས་མཉམ་པ་ལ་ནི་རྒྱུའི་རྒྱུན་ཡིན་པས། རྒྱུར་བཏགས་པའོ། །ཞེས་ཟེར་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་བཏགས་དང་། རྟགས་དང་དཔེ་དོན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དངོས་བཏགས་གོ་བཟློག་སྟེ་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་དཀའ་བར་སྣང་ངོ་།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་
བུམ་པ་མངོན་སུམ་བཏགས་པར་འདོད་པ་དགག །ཐ་སྙད་དུ་འདོགས་པའི་བུམ་པ་ལ་མངོན་སུམ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྫ་བུམ་རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ནི་བུམ་གཟུགས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རྫ་བུམ་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བར་འཇོག་པ་མི་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་བདེ་བ་ལས་དངོས་པོ་ཐ་དད་པར་དམིགས་ལ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་ཤིང་གཅིག་གི་དྲུང་དུ་མགོ་སྟོང་གཏོང་བ་སོགས། དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མའི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་བདེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། དེ་དང་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་གཉིས། བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་། དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་ཉིད་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་རིག་ནས། བུམ་པ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་ནི་གང་ཞིག་བཏགས་ན་མངོན་སུམ་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 371

ཉིད་གྱུར་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་བུམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །བསྡུས་ན། བདེ་བ་མ་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། མངོན་སུམ་མ་1

ཡིན་པའི་
བུམ་པ་མེད་པའི་དོན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་པ་ཕྱིན་
ཆད་ཀྱི་འདོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་བུམ་པ་དང་སྔོན་2

པོ་ལ་སོགས་པ་རྡུལ་བརྒྱད་འདུས་པ་དང་། རེ་རེ་
བ། བུམ་པ་གང་ཞིག་བཙལ་བ་ན། རྡུལ་འདུས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་བུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདུས་པ་བུམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་བརྟགས་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བཏགས་དོན་བཙལ་བས་རྙེད་པའི་བུམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བཏགས་པ་མི་རིགས་ཏེ། གཞི་གདགས་བྱ་བཙལ་བའི་ཚེ་བུམ་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། བོང་བུའི་རྭ་ལ་རྣོན་པོ་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་འདི་མ་ཐག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ། ཞེས་པའི་ཟླ་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པར་མངོན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་བརླིང་བ་ཞིག་གོ །གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱིས། ཞེས་པ་ནས། མ་གཏོགས་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་ཏེ། བུམ་མེད་རྡུལ་འདུས་པ་ལ་འཇོག་ཅིང། འབྲས་གཟུགས་ཀྱི་རྡུལ་རྣམས། རྒྱུ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཡིན་ལ། དེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཆ་བཅས། ཆ་མེད་གང་ཡིན་ཡང་། མངོན་སུམ་ཚད་མས་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འཇལ་སྟེ། རྡུལ་བསགས་པའི་ཕྱིར། དོན་རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དབང་ཡུལ་དེ་ཕྱིར་རྡུལ་ཕྲན་མིན། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་གཞན་དག་ནི་ཡོད་ན་ཡང། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི། རྩ་བ་རུལ་བ་ཉིད་དོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ། ལུང་དོན་མ་གོ་བར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་ལ་ལྟོས་ན་ནི། ཞེས་པ་ནས། སོ་སོར་དགག་པར་བྱ་
བ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཅེས་པའི་བར་གྱི་དོན་ནི་བུམ་པ་དང་། སྔོན་པོ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མངོན་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༤༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༦༩ བ ༣ མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བུམ་པ་པ་མེད་པའི་དོན་ནོ།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༤༥བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༦༩ བ ༣ བུམ་པའི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ།

372 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སུམ་ཡིན་ཡང་། དེ་དག་རིག་ངོར་མི་འཇོག་པ་ནི། གོང་དུ་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་སློབ་ལམ་ཚུན་ཆད་དུ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་པ་ཕྱིན་གྱིས། གཞལ་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འཇོག་པ་ན། དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཚད་མར་འཇོག་གོ །དེ་ལྟ་ན་བུམ་པ། སློབ་ལམ་ཕྱིན་ཆད་དུ། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ན། སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ངོར་ཡོད་དགོས་པའོ། །དེ་རིག་ངོ་དེར་མེད་དེ། རིག་ངོ་དེར་བུམ་གཟུགས་མ་མཐོང་བས། བུམ་པ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ནི། བཞི་བརྒྱ་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ལྷག་མ་གོ་བར་ཟད་ལ། འདིས་ནི་མ་འཁྲུལ་བ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་ཡང་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཀག་གོ།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དོན་དགག །རང་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྱུ་མའི་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་དགག །འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་འཇོག་པ་དགག །ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་མངོན་སུམ་དུ་ཕྱོགས་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་སུམ་མི་འཐད། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་མངོན་སུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་པྲ་ཏྱ་ཀྵཎི། ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ཡུལ་མངོན་གྱུར་ལ། མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས། ཡུལ་འཛིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་དོན་ནི། དབང་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ། །འདི་ལས་པྲ་ཏྱའི་སྒྲ་ནི། ཟློས་པ་ལ་ཡང་འགྲོ་བས། དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ། ཞེས་བྱས་ནས། བུམ་པ་དང་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་རྣམ་པ་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྟེ། དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དབང་པོའ་བདག་རྐྱེན་གྱིས། བུམ་སོགས་མངོན་ ིགྱུར་དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ཡུལ་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 373

ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན་རྩྭ་དང་སོག་མ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་རྩྭའི་མེ་དང་སོག་མའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་དུའོ། །བསྡུ་ན། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། འདིར་དབང་པོ་མངོན་སུམ་དུ་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཤད་ནི།
རང་སྡེ་དང་། གཞན་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནི། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་དུ་འཇོག་གོ །གང་ཞིག་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་ནས། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན་ནི། ཞེས་ཕྱོགས་སྔ་མའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། མིག་ཤེས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་ལ། མིག་དབང་དུ་མ་དགོས་པ། འོག་ཏུ་འགོག་ལ། དེར་གཞལ་བྱ་འཇལ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གནོད་པ་སྟོན་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། མངོན་སུམ་དུ་ཚད་མར་འཇོག་པ། དབང་པོ་ཡུལ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འཇོག་པ་གཞལ་བྱ་འཇལ་ཚུལ་གྱིས་བཞག་པ་གང་ཞིག །སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ནི། མིག་གི་དབང་པོའ་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་སྔོན་ ིཔོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་མི་རིག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་སོ་སོ་བ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའམ། དོན་སོ་སོ་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བ་ཉིད། ཅེས་བྱ་བ་ནི། མངོན་སུམ་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་གཙོ་བོའ་སྒོ་ནས་གནོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་ ིདབང་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྟོགས་པ་ཡང་ཁྱེད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འགྱུར། ཡུལ་དང་དོན་གཉིས་སྨོས་པ་ནི། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་ཏེ། འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་
ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ནས། རྒྱུས་སྟོན་པ་ནི་མཐོང་བ་ཡིན་ནོའ་བར་གྱི་དོན་བསྡུ་ ིན། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས། གཟུགས་འཛིན་པས་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་ན། སོ་སོར་མི་གོ་ལ། དབང་པོའ་སྒོ་ནས་མིག་ཤེས་དང་། ཡིད་ཤེས་སོ་སོར་གོ་བར་བྱེད་ ིཔ་བཞིན། རྟེན་དབང་པོའ་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་གོ་བར་བྱེད་དེ། རྔའི་སྒྲ། ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་ཐུན་ ི

374 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུས་སྟོན་པ་བཞིན། ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་སྔ་མ་དང་མི་འདྲ་བ་ཡིན། ནས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུས་སྟོན་པ་ལ། དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཐོང་ངོའ་བར་གྱི་དོན་བསྡུ་ ིན། མིག་ཤེས་ཡིད་ཤེས་བདག་རྐྱེན་གྱིས་གོ་བ་དང་། དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་མངོན་སུམ་གོ་བ་མི་འདྲ་སྟེ། མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པའི་དོན་དུ་འདོད་ལ། དབང་པོ་མངོན་ཕྱོགས་ཞེས་པའི་སྒྲས། རྟོག་བྲལ་གྱི་མངོན་སུམ་གོ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཙམ་ནི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་ཡང་ཡོད་ལ། ཡུལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ཡང་། ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དང་། རྔའི་སྒྲ་དང་། ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་ཞིག །དཔེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་འཇུག་པ། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི། གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས། མངོན་ལྐོག་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྙེད་པའི་ཚད་མ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། ཙམ་གྱི་སྒྲས། རང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཤེས་པས། རང་ཉིད་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་མྱོང་བའི་རང་རིག་འགོག་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བས། མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཞག་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡུལ་མངོན་གྱུར་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བ་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བསྟན་པར་རིགས་པས་སོ། །དེས་ན་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཁོ་བས་སོ། །ཞིབ་པར་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ།
དངོས་ཀྱི་དོན། བྲ་ཏིའི་ཟློས་སྒྲ་དབང་པོ་ལ་འཐུག་1

པ་དགག །འཇིག་རྟེན་ན་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་
པས་མངོན་སུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ན། ནས། བཤད་པ་ལ་བརྟེན་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ནའི་བར་ཏེ། འདིས་འདོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ནི། དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། ཡུལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༤༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༡ ན ༦ དབང་པོ་ལ་འཇུག་པ་དགག

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 375

གསལ་བར་སྣང་བ་དང་། རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། མངོན་སུམ་ཞེས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རང་རང་ལ་གྲགས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པས། འཇིག་རྟེན་ཞེས་བསྙད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་འདི། ནས། མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བདག་མེད་ལྟར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་ཏེ། ལུགས་སྔ་མའི་གྲགས་པའི་འཇོག་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། འདི་ནི་བ་ལང་རྫི་ཡན་གྱི་ཐུན་མོང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གནོད་མེད་ཀྱི་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གནོད་མེད་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱིས། བ་ལང་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་ལ། གྲགས་པ་བརྡའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཅིང་། བརྡ་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་གྱིས་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །ཐ་སྙད་གོང་མ་གཉིས་གོ་བཟློག་ཏུ་སྦྱར་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་སྤངས་པར་འགྱུར་བའོ།།
གཉིས་པ་ནི། བྲ་ཏིའི་སྒྲ་ཟློས་པ་ནི། དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་དུ་ན། མིག་ཤེས་གཅིག་སྐྱེ་བ་ལ། མིག་དབང་ཐ་དད་པ་དུ་མའི་བདག་རྐྱེན་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟ་ན་དབང་པོའ་སྐད་ཅིག་གཅིག་རྟེན་ཅན་དེ་བདག་རྐྱེན་ལས། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ ིམངོན་སུམ་དུ་སྐྱེ་ནུས་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། མིག་དབང་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ། མིག་ཤེས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉིད་མེད་ན་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་མང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་། མིག་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། མིག་ཤེས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དེས་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་དེ་འདྲ་བས་མིག་ཤེས་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁོ་བོ་ཅག་འཇིག་རྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཐ་སྙད་བཤད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན། ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་ཚད་མར་རྟོག་པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས། ནས། མངོན་སུམ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་འདི་ནི་མི་རིགས་སོའ། བར་སྟེ། ལུང་འདི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ། མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲུབ་ ི

376 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བྱེད་དུ་དྲངས་མོད་ཀྱི། སྐབས་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་ལ། སྔོན་པོའོ། །སྙམ་དུ་ངེས་པ་དང་། རྟོག་མེད་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་དུ། རྟོག་པས་གཞི་ཆོས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའོ། །ལུང་དེའི་དོན་ནི། སྒོ་ལྔའི་དབང་ཤེས་ལྔ་པོ་ནི་བླུན་པ་སྟེ། དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དང་། རིགས་པ་དང་མཚན་ཉིད་སོགས་ལ་བརྟགས་ནས། རྣམ་པར་དཔྱོད་ཅིང་ངེས་པར་བྱེད་པ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལྟར་བྱེད་མི་ནུས་པའོ། །རྩོད་བཟློག་ལས། གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་མངོན་སུམ་གྱི། །དམིགས་ནས་ཟློག་པར་བྱེད་ཡིན་ན། །གང་གི་དངོས་རྣམས་དམིགས་འགྱུར་བ། །མངོན་སུམ་དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན། །རྗེས་དཔག་ལུང་དང་དཔེས་འཇལ་བ། །དཔེས་སྒྲུབ་བྱ་བའི་དོན་གང་ཡིན། །མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་ལན་བཏབ་བོ།1

།ཞེས་ཚད་མ་བཞིའི་གྲངས་དང་། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་འཇལ་ཚུལ་
དང་། །ཚད་མ་གང་གིས། གྲུབ་པ་སོགས་ལ་བརྟགས་ནས། ཚད་མ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་གསུངས་ཀྱི། མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་གཞན་མ་གསུངས་སོ།།
དེ་དག་གི་དོན་འདིར་མདོར་བསྡུས་འཆད་པ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ།
རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལྟོས་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་ཞེས་པ་གོང་དུ་རྟེན་གཞལ་བྱ་ཙམ་ལ་བྱས་པའོ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཞེས་པ་ནི། སྔར་དངོས་སྨྲ་བས། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཞལ་བྱ་གཉིས་གང་ཡིན། སྔར་མ་བྱུང་བ་བཤད་པའོ། །ལུགས་འདིས། སའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ཙམ་འདོད་ཀྱང་། རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་རང་མཚན་མི་འདོད་དེ། དེ་གཉིས་ལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་ལ། གཞི་གང་ལ་ལྟོས་ནས་རང་མཚན་དུ་འཇོག་པའི་སྤྱི་མཚན་བཞག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ཡོད་ན་ནི། ཞེས་པ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཡུལ་དེ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི། ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་དེའི་སྣང་བ་འཆར་བས་ཁྱབ་ལ། ཤེས་པ་དེས་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣང་བ་ཤེས་པ་དེ་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་པ་དང་། མངོན་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡུལ་དུ་སྣང་བ་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༤ ཕྲེང་། ༡༣

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 377

པ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་དེ། མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཡུལ་སྣང་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡུལ་དེ་ཤེས་པ་དེ་ལ་མངོན་འགྱུར་ཡིན་ན། ཡུལ་དེ་ལ་མངོན་འགྱུར་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། མངོན་གྱུར་དང་འདྲའོ། །སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འདོད་པ་དག་གིས། མངོན་སུམ་དང་ལྐོག་གྱུར་མི་འགལ་བར་སྨྲ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། མངོན་གྱུར་དང་། ལྐོག་གྱུར་པ་ཡང་མཚུངས་སོ། །ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་དྲན་ཤེས་བཞིན་ནོ། །འདི་དག་ཀྱང་ཡུལ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་དང་། ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་སོགས་ལ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་རོ།།
དེ་དག་གི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་བཤད་ནས། མཚན་གཞི་བཤད་པ་ནི། ཟླ་བ་
གཉིས་དང་ལ་སོགས་པས་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་དག་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ལ་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་གཞལ་བས་ཤེས་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཞག་གི་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པ། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་སྔོན་པོ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། རབ་རིབ་ཅན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་དང་ལ་སོགས་པས་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་ལྟ་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། སྣང་བ་དེ་ཡུལ་གྱི་མངོན་སུམ་དང་། དབང་ཤེས་དེ་དག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མཚན་ཉིད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་ཕྲལ་གྱི་འཕྲུལ་རྒྱུས་བསླད་མ་བསླད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་བཤད་དོ། །འདི་དག་གིས་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དེ་དག་ཚད་མར་བསྟན་པར་སེམས་ཏེ། འདི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་སྐབས་སུ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་དབང་བློ་གཞན་འཆད་པ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་དེ་དབང་ཤེས་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ་ཡང་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་འཁྲུལ་བའི་འགྲུབ་ཚུལ་སོ་སོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

378 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཉིས་པ་ནི། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན། ཞེས་སོགས་ཏེ། རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་
ནས་ལྐོག་གྱུར་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ། རྗེས་དཔག་ཚད་མར་སྟོན་པ་སྟེ་གོ་སླའོ། །དབང་པོ་ལས་འདས་པ་ཞེས་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ། མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་སོགས་པས། མཐོང་བ་མངོན་ལྐོག་ལ་བཤད་པ་ལྟར། དབང་པོ་སྟེ་མཐོང་བ་མངོན་ལྐོག་ལས་འདས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་ཅིང་། ཞེས་པའི། གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཕལ་པ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་ཏེ། ཤེས་པ་དེ་དག་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་ཡིད་ཤེས་པ་སྟེ། སྔ་ཕྱི་དང་། དངོས་ཤགས་དང་། རང་ཚིག་འགལ་བ་མེད་པར་གྱུར་པ་དག་གི་ཚིག་གང་ཡིན་པ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལྟ་བུ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་ལུང་ཚད་མ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །གླིང་བཞིའི་རི་རབ་ཀྱི་ཚད་དང་། དབྱིབས་དང་། དམྱལ་བའི་གནས་དང་། ཚེ་ཚད་སོགས་མ་དག་པ་དང་། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཚད་དབྱིབས་དང་། མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐུ་ཚེའི་ཚད་སོགས་དག་པའི་སྣོད་བཅུད་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཏེ། དེ་དག་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མའམ། ལུང་ཚད་མའོ། །བ་ལང་དང་འདྲ་བ་ལས། བ་མེན་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་སྟེ། སྣང་བའི་དོན་རྟགས་2

ཡང་དག་ལས་རྟོགས་པ་ནི། དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། ནས་རྣམ་པར་
འཇོག་པ་བཞིན། གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ནས། སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་ལྟོས་གྲུབ་དང་། གཞལ་བྱ་འགྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མ་འགྲུབ་པ་དང་། སློབ་པའི་ཚད་མ་ཕལ་ཆེར་དྲན་པས་འགྲུབ་པ་སོགས་ནི་རྩོད་བཟློག་རྩ་འགྲེལ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་དང་། རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
འདིར་སྨྲས་པ། ཚིག་དོན་རབ་གསལ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཆེར། །བརྩོན་པའི་གྲུ་
གཟིངས་རྟག་ཏུ་བརྟེན་བྱས་ཀྱང་། །རྒྱ་ཆེན་གཏིང་ཟབ་ཟབ་དོན་ཀློང་འཁོར་ཅན། །འདི་ནི་རྒྱལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༢༠
2 ཞོལ། ཤོག ༢༥༡ ན ༢ རྟགས་ཡང་ལ་རྟེན་ནས་རྟོགས་པ་ནི།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 379

བའི་ཐུགས་བཞིན་དཔག་པར་དཀའ། །གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་རིགས་པའི་བློ་མིག་དང་། །བྲལ་བའི་པཎྜི་ཏར་ཛ་ཡ། ཤཱི་ལ་མ་ཏི། གྲགས་བུ་དང་བཅས། །རྗེ་འབྲང་ཞང་ཐང་སག་པ། བཅས་པ་གཞུང་བཟང་འཆད་འདོད་པའི། །མུན་ཁྲོད་རྡོ་འཕེན་ཡི་གེ་བཀོད་ཅེས་གྲགས། །འཆད་པོ་སྔ་མའི་རྨིག་རྗེས་མ་མཐོང་ཡང་། །བླ་མའི་ལེགས་བཤད་བརྒྱ་ལ་མི་འགོད་པའི། །སྟོང་ཐུན་རི་དྭགས་རི་དྭགས་མིག་ཅན་གང་། །ཁོ་བོའ་རྣམ་དཔྱོད་ལང་ཚོས་དབང་དུ་བྱེད། །ད་ལྟ་འདི་ན་གངས་ཅན་ཙོང་ཁ་ ིཔའི། །ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་དོར་ནས་འགྲེལ་བཤད་མཁན། སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས། མུ་ཅོར་སྨྲ་བའི་སྨིག་རྒྱུ་འཐུང་འདོད་པ། །འདི་དག་ངེས་པར་བྱེད་པོའ་དམོད་པ་སྤྲུལ། །རིན་ཆེན་དོར་ནས་ ིའཆིང་བུ་ལེན་རྣམས་ལ། །དུས་ཀྱི་ཆད་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་བརྒྱ་དང་། །གྲུབ་མཆོག་ལུགས་བཟང་སྒྲུབ་ཕྱིར་རིགས་ཚུལ་བརྒྱ། །འགོད་པར་ནུས་མོད་དུས་འདིར་ངལ་བར་ཟད། །བདག་གི་སྲོག་ནི་ལན་བརྒྱར་དོར་ཡང་སླའི། །བློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་འཛིན་པ་དང་། །སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་འབྲལ་བར་མ་གྱུར་ཅེས། །སྨོན་པའི་ཚིག་འདི་ཁ་ནས་རྟག་ཏུ་ཤོར། །འདིར་འབད་དགེ་བ་གངྒཱའི་ཟེགས་མ་ཙམ། །འཕྲོས་པ་ཡིས་ཀྱང་དམ་པའི་ལུགས་བཟང་ལས། །ཉམས་པའི་ཙ་ཏ་ཀ་རྣམས་གདུང་བ་ནི། །ཉེར་ཞི་ཀུན་གྱིས་ཀུན་མཁྱེན་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་དབང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་བཀོད་པའི་རེ་ཤིག་གི་ཟིན་བྲིས་སོ།། །།

༄༅། །ན་མཿཤྲཱི་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོཥཱ་ཡ། རྟེན་འབྱུང་མཁྱེན་ཅིང་དེ་གསུང་བས། །སྟོན་པ་
ཉིད་དེ་རྒྱལ་བའི་གསུང་། །ལྷག་ལྷག་བསྟོད་ཚིག་ཕྲེང་བ་སྤེལ། །སངས་རྒྱས་ལས་ལྷག་བླ་མ་རྒྱལ། །ཐུབ་གཞུང་ལྟར་ཕྲ་རི་དབང་རྒྱལ། །རབ་བརླིང་མཚོ་བཞིན་ཟབ་པ་ཡི། །ངག་འདིས་མཁས་རྣམས་རྣམ་དཔྱོད་ནི། །ཡང་དང་ཡང་དུ་ངལ་བ་འཛིན། །ཉིན་མོར་བྱེད་འདིའི་འོད་དཔུང་གིས། །བློ་མིག་ལྡོངས་པར་གྱུར་པའི་བྱ། །སླར་ཡང་དེ་གཞུང་འགྲེལ་བརྩོན་འདི། །ཨེ་མ་བྱེད་པའི་དམོད་པས་སྤྲུལ། །དེ་དག་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་ནི། །རབ་རྒྱས་ཟླ་བའི་རལ་པ་ཡིས། །གཞུང་བཟང་ཡན་ལག་མཆོག་བརྒྱན་ནས། །ས་གསུམ་དཀར་བ་བདག་གིས་བྱ།།
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་

380 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་ནི་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཏེ། འདི་ལ་བཞི། རྟེན་འབྲེལ་མཁྱེན་ཅིང་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་མཆོད་པར་བརྗོད་པས་གཞུང་དོན་མདོར་གང་ཞིག་གཟིགས་ཤིང་གསུངས་པ་ཡི། བསྟན། དོན་དེ་རྒྱས་པར་བཤད། རང་གི་ཟབ་མོའ་དོན་དེ་རྟོགས་ཤིང་གཞན་གྱིས་མ་ ིརྟོགས་པའི་ཚུལ། མཇུག་གི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟེན་འབྱུང་གསུང་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱག་འཚལ། གཟིགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ། སླར་ཡང་གསུང་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། སྟོན་པ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། སྔ་མའི་རྒྱུ་མཚན་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟེན་འབྱུང་གི་ལམ་རྒུད་པ་འཇིག་རྟེན་རྒུད་པ་ཇི་སྙེད་ཀུན། །པ་ཀུན་ཟློག་བྱེད་དུ་བསྟན་པ། དེ་བློ་དང་ལྡན་པས་བསྟན་དེ་ཚེ་བློ་དང་ལྡན་པ་ཡི། །པའི་སྙིང་པོར་རྟོགས་ཚུལ། རྟེན་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་བསྟན་འདི་གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་བས། །སྟོང་ཉིད་མཆོག་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དེ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དག་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ལ་ཡ་མཚན་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཐད་པས་བདེན་པར་བཟུང་མ་བཟུང་གི་ཉེས་དམིགས་དང་གང་དུ་བཟུང་བས་བྱིས་པ་རྣམས། །ཡོན་ཏན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེ་ལྟ་ལགས་ན་མགོན་ཁྱོད་ལ། །རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་དང་། སྟོང་པ་གང་གང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ། །རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པ་སྒྲུབ་པའི་གང་དུ་བཟུང་བའི་བྱིས་པ་རྣམས། །རྟགས་ཡང་དག་གི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ། རྟགས་ལྟར་སྣང་དུ་འདོད་པས་སྟོན་པའི་ལུགས་མི་རྟོགས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་དུ་མཐོང་བ་དེས་སྟོང་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཕན་མཛད་ཁྱོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་ལ། །འཇོག་ཁྱོད་ནི་ནམ་ཞིག་སྟོང་པ་ཉིད། །ནུས་པ། ཅིག་ཤོས་དེ་ལ་བཟློག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ། །པ་ཉམ་ངའི་གནས་སུ་བསྟན། དེ་ལ་བཟློག་པར་མཐོང་བ་ན། །པའོ།།
གཉིས་པ་གཟིགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རྟེན་འབྱུང་
གི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ།། པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དམ་བཅའ་འགོད་པ། སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ། སྟོང་པ་དང་ལས་འབྲས་གཉིས་གཅིག་ངེས་པ། ཅིག་ཤོས་ངེས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 381

ཀྱི་དོན། སྟོང་པ་ལ་བྱ་བྱེད་འཇོག་ནུས་པའི་དེ་ཡང་ཀུན་ཏུ་མེད་པ་དང། །སྟོབས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་མཐར་ལྟ་འགོག་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་སྨྲ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། འདི་ཀུན་དངོས་པོ་སྟོང་པ་དང་། །རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་འགལ་ངོ་བོས་གྲུབ་ན་དེ་གྲུབ་པ། །བ། ཡོད་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་འགྲུབ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན་སྤྲོས་པ་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་པ་དང། །མི་ལྡོག་པ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་རྣམ་བྲལ་ཞེས། །བ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་ལ་གསུམ། གཞན་སྡེས་སྟོང་པ་ཁས་མི་རང་བཞིན་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ལེན་པ་ངོ་མཚར་མེད། རང་སྡེ་སྟོང་པ་དོ་འགོག་པ་ངོ་མཚར་ཆེ་བ། སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་བློ་ངོར་གཞི་རང་བཞིན་བཅོས་མིན་ལྟོས་མིན་དང། །མཐུན་དུ་འདུ་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་དཀའ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་རྨོངས་པས་བྲན་དུ་བཟུང་ན་ཡི། །གཉིས། རྟེན་འབྱུང་ཁས་བླངས་ནས་སྟོང་པ་
འགོག་པ་མི་རིགས་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་མིང་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ན་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་དཀའ་བའོ། །གསུམ་པ་གསུང་ཚུལ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལ་གསུམ། སྟོན་པའི་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། ཁྱེད་ཀྱི་གསུང་གི་གཅེས་པའི་མཛོད། །རང་གཞན་གྱི་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་རང་བཞིན་མེད་ལ་བཀྲི་བའི་སྒོ། །རང་བཞིན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་མཐོང་བས་ཐུབ་པའི་གཞུང་ལ་གུས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་ དོན་བཞིན་གཟིགས་ནས་ལེགས་གསུང་བ། །མ་ལྟ་བུ་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པ། རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པའི་བཀའི་དོན་ཡིད་ཆེས་ཚད་མས་ ཨེ་མའོ་མཁས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །གྲུབ་པས་གསུང་གཞན་པ་ངེས་པ་སྟེར་ཚུལ་ལོ། །གསུམ་པ་རང་གིས་དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གང། །ཟབ་མོའ་དེ་ཉིད་རྟོགས་ཤིང་གཞན་གྱིས་མ་ ིརྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། རྩོམ་པ་པོས་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ། གཞན་གྱིས་མ་དེ་ལྟར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཡི། །རྟོགས་པ། རང་གིས་རྟོགས་ཁྱོད་ཀྱི་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་པར། །པའི་རྒྱུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁེངས་སྐྱུངས་ཤིང་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པ་རང་གི་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་བསྔགས་པ། བསྟན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཕན་ཡོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཐོབ་པའོ། །དེ་ལ་བཞི། གུས་པ་དང་སྤྲོ་བ་འཕེལ་བ།

382 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་འདི་ཡི་ཕྱིར་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་ནི། །ཀྱེ་ཧུད་བདག་བློ་རྨོངས་པས་བཅོམ། །བཤད་པ། སྟོན་པའི་ནང་ནས་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པ་དང། །སྟོན་པ་ཉིད་ལས་དངོས་སུ་མ་ཐོབ་ཀྱང་རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོས་ཐུགས་འཕྲོགས་པ་ཐུབ་པའི་སྐུ་དང་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་དྲན་པས་ཐུགས་རངས་འདᨑ་ལའང་ཁྱོད་ ᨵསུང་བསམ་པ་ན། །པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གུས་པ་འཕེལ་བ་དང་། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྤྲོ་བ་འཕེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་བསམ་པས་ཐར་པ་འཐོབ་པ་དང་གང་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ཡི། །ཚིག་ཐོས་པའང་ཐར་པའི་རྒྱུར་བསྟན་ཀྱེ་མ་ཧོ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། །པའོ།།
གསུམ་པ་རང་གི་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཉིས།དངོས་ཕས་རྒོལ་མཐའ་དག་འཇོམས་པ་
དང། །ཀྱི་དོན་དང་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ ཁྱོད་ཀྱི་ཇི་སྙེད་བཀའ་སྩལ་པ། །རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དང་པོ་སྦྱངས་པ་ཚུལ་འདི་མཐོང་ནས་བདག་གི་ནི། །མཛད་པ། བར་དུ་ཐེ་ཚོམས་སྐྱེས་ དེ་ཚེ་རང་གཞན་སྡེ་པ་ཡི། །པ། མཐར་ངེས་པ་དྲངས་ ཁྱོད་ཀྱི་བླ་མེད་ཐེག་པའི་ཚུལ། །པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རྩོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དུ་བསྟན་པའོ།།
བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། དགེ་རྩ་བསྔོ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་བརྩམས་ཅེས་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །བཞི། བཤེས་གཉེན་དམ་ སྟོན་དེའི་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་གྱུར་ཅིང་། །པས་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་བསྔོ་སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པའི་བསྟན་པ་དང་། །བ་བསྟན་དང་བསྟན་འཛིན་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་ཕན་མཛད་དེ་ཡི་བསྟན་པ་སྲིད་པའི་མཐར། །བསྔོ་བ། ཉིད་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ། མཐུ་ལྡན་གཞན་ལའང་བསྔོ་བ་གདབ་པར་བསྐུལ་ལྷག་བསམ་དག་པས་ཚུལ་འདིར་བརྩོན་པ་དང་། །བའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་རྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་གསལ། དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པར་སྨྲ་བ་དང་། སྨོན་ལམ་དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་སྨོན་པའོ།། །།
སྨྲས་པ། རྙེད་བཀུར་དོན་གཉེར་ཏིལ་མར་བཞིན། །བཙིར་བའི་འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་ན། །ལང་
ཚོ་ཡོལ་བའི་འཇིག་པས་ཉེན། །འདི་དག་གཅིག་ཏུ་སྙིང་རྗེར་འོས། །བླ་མའི་ལུགས་བཟང་འཇུག་འདོད་ཀྱང། །ལོག་པའི་གཡང་སར་གོམས་པ་ནི། །ཁྱོར་བས་ཉོན་མོངས་ང་རོ་དང་། །གསང་ཐོར་སྒྲོགས་པའང་མང་ཞིག་གྲག །དེ་དག་གཏམ་ལ་རྣ་བ་ནི། །མ་གཏད་ངལ་བ་འདྲལ་མེད་ནི། །བདུད་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 383

རྩི་ཚིམ་པའི་སྐབས་གསུམ་པ། །ཁྱི་ཡི་ཁ་ཟས་དོན་གཉེར་མིན། །གཞུང་བཟང་ཚིགས་དོན་ལང་ཚོ་ཡིས། །སྟོབས་ཀྱིས་དྲེགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཅན། །བསྡུས་དོན་ལྕགས་ཀྱུ་ལྕི་བ་འདིས། །བཏབ་སྟེ་འདོད་དགུར་སྤྱོད་པ་ཉིད། །འདི་ནི་རིགས་གསལ་གཞན་ཡིན་ཞེས། །རྣམ་པ་དཔྱོད་ལ་འདིའི་ཡོན་ཏན། །མཐོང་ཚེ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བཞིན་དུ། །རང་གི་སྲོག་བཞིན་གུས་པས་བསྟེན། །འདིར་འབད་དགེ་བ་བདུད་རྩིའི་ཟས། །འཕངས་པ་མེད་པར་འགྲོ་ཀུན་ལ། །སྙིང་ནས་སྦྱིན་བྱ་དགེ་དེས་ཀྱང་། །སྨྲ་བོའ་རེ་བ་ཀུན་སྐོངས་ཤོི ག།།ཅེས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུང་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྡུས་དོན་སྙིང་པོ་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི། སྙན་ངག་དང་། སྡེབ་སྦྱོར་དང་། མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཕལ་མོ་ཆེ་ཤེས་ཤིང་། མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ། ཞང་ཞུང་པ་ཆོས་དབང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་ནགས་ཤོད་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་འབར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོན་པར་སྦྱར་བའོ།། །།

384 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

༄༅། །ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་གནད་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞང་ཞུང་པ་ཆེན་པོས་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །བསྟན་ལ་སྟོན་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་། །དུས་འདིར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ། །ཙོང་ཁ་
པ་ཞེས་ས་གསུམ་ན། །སྙན་པར་གྲགས་ཏེ་གཙུག་ན་མོས། །གང་ཞིག་འཁོར་བ་འདི་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དེ་དག་གིས་ནི། ཐར་པའི་བདེ་བ་གྱ་ནོམ་པ་བཙལ་བར་རིགས་ཤིང་། དེའི་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱེད་པའི་སྔ་རོལ་དུ། ཞི་ལྷག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་ཤིང་གོམས་པ་དགོས་ལ། ཐོག་མར་ཞི་གནས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་ཁྱད་པར་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། འཛིན་སྟངས་གསལ་བའི་ངར་དང་ལྡན་པ་དང་། མི་རྟོག་པའོ། །ཁ་ཅིག་བདེ་བ་དང་། དྭངས་པ་གཉིས་བསྣན་ནས་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་ལ་བདེ་བ་ཡན་ལག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གསལ་བའི་ངར་ཆ་ཐོན་པ་ལས། ལྷག་པའི་དྭངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་གསལ་བ་ནི་དམིགས་པ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་ཤར་བ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། བློའ་འཛིན་སྟངས་དེ་ཉིད་གསལ་བ་ ི ཤགས་ཅན་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་སྦྲེང་ཆགས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་གསལ་བར་ངེས་ན། དེ་གསལ་བའི་ངར་དང་ལྡན་པར་ངེས་པར་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ན། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཤགས་དྲག་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོན་ཀྱང་ཞི་གནས་ཡིན་ན་གསལ་བའི་ངར་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་
མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་འགའ་ཞིག་ལ་གསལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསལ་བའི་བློ་ནི་རགས་པའི་སེམས་ཡིན་ལ། དེའི་བསམ་གཏན་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ། སེམས་སེམས་བྱུང་རགས་པ་རྣམས་ལོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ནི་དེས་མ་གནོད་དེ། ཞི་གནས་ཡིན་ན། འདིར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཞི་གནས་ཡིན་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 385

མི་དགོས་ལ། དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་འགའ་ཞིག་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་དམིགས་བསལ་མ་གཏོགས་དེ་དག་གི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས། གཟུགས་མེད་སྤངས་པའི་བསམ་གཏན་དང་། །ཞེས་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུའང་། ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་།1

།ཞེས་སོགས་འབྱུང་བའོ།།
དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་གཏད་པའི་ཚུལ་དང་། གཏད་པའི་
འོག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པར་བྱེད་པ་པོ་ནི། དྲན་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཞིག་སྟེ། དྲན་པ་ཡིན་ན། ངེས་ཤེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། དེ་ལ་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན། དེ་ངེས་པའི་བློ་གཞན་ཞིག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དག་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱིས་རྟགས་ལས། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པའི་ངེས་པ་ལྷག་གི་དྲངས་པ་ལྷག་མཐོང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཡང་ཆགས་པའི་གཏམ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་དམིགས་རྟེན་བཙལ་བས་རྙེད་པའི་ཚེ། དེ་ངེས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཤགས་དྲག་གཅིག་འཕངས་མཐོ་བར་བསྐྱེད་དེ། ངེས་ཤེས་དེའི་ངང་ལ་བསྒྲིམས་ཏེ་འཇོག་པའོ། །བོད་ཀྱི་བསམ་གཏན་པ་དག་དམིགས་རྟེན་མེད་པ་ལ་དམིགས་མེད་དུ་འཇོག་པ། འཇོག་སྒོམ་ཞེས་བྱ་བ། ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ལ་རྨོངས་པས་ཉེས་ཏེ། འདི་འདྲ་བའི་ནོར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། རྩ་བའི་དམིགས་པ་དེ་རགས་པ་ཙམ།
ཡང་དང་ཡང་དུ་དྲན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མྱུར་ཆེས་ན་ནི་རྒོད་པ་སྐྱེ་ལ། བུལ་ཆེས་ན་ནི་བྱིང་བ་སྐྱེ་བས་རན་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། དམིགས་རྟེན་ལ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ། སྔར་གྱི་ངེས་ཤེས་ཤགས་ཅན་རྒྱུན་མ་ཆད་པའི་ངང་ལ། སླར་2

རང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་རགས་པ་ཙམ་ངེས་སུ་གཞུག་པའི་
དྲན་པ་ལྟ་བུ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒོམ་པ་ལྟ་བུའི་ཚེ། སྔར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཤགས་དྲག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ལ། སླར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤྱི་ལམ་པ་ཅིག་འཆར་དུ་བཅུག་ལ་དེར་མེད་དོ་སྙམ་དུ་དྲན་པ་ལྟ་བུའོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༢
2 ཞོལ། ཤོག ༢༥༦ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༧༦ ན ༥ སླར་ཡང་ཁ་དོག་དང་།

386 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མདོར་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་གཅིག་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་སེམས་བྱུང་ནི་རིགས་
ལྔ་ཡོད་དོ། །སྔ་རོལ་ཏུ་དེ་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི་སེམས་བྱུང་སྤྲོ་བ་སྟེ། འདུན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་ཡང་དད་པ་སྟེ། དད་པས་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ནས་དྲན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་། སེམས་པ་སྟེ། བར་དུ་གསུམ་དང་། མཐར་བཏང་སྙོམས་ཏེ་དེ་དག་དགོས་པར་ཤེས་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་ལོག་པ། སྒོམ་གྱི་ཡང་རྩེར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ལྷག་མ་མེད་པར་ལྡོག་གོ །དེ་དག་གི་ཟུར་ཕྱིན་པར། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་ཆེ་ཆུང་སོགས་1

སུ་གསལ་བར་མཛད་ཟིན་པས། བཏགས་ཟིན་པ་ལ་ཐག་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། བྱིང་
བ་ནི་རྨུགས་པ་དང་ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། རྨུགས་པ་ནི་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པས་མུན་པ་འབབ་པ་ལྟ་བུ་བྱིང་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་མང་པོར་དེ་གཉིས་གྲངས་ཐ་དད་དུ་བྱས་ཤིང་། དོན་མི་གཅིག་པར་བཤད་། བྱིང་བ་ནི་སྒྱུར་མང་པོར་ཞུམ་པ་ཞེས་བསྒྱུར་བ། རྣམ་གཡེངས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འདི་ནི་བདག་གིས་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་ཡི་ཤི་བར་གྲགས་པའི་ཞུམ་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་འཕངས་དམའ་བ་དང་། སེམས་ཞེན་པར་བྱས་པའི་ཞུམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་འདི་སྤང་བྱ་ནི་གཙོ་ཆེར་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། འདི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱི་གསལ་བར་མ་མཛད་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཞིག་གོ །ཞེས་རྗེའི་གསུང་ལས་འབྱུང་ངོ་།།
དེས་ན་བྱིང་བ་རྨུགས་པ་ལ་འདོད་ཅིང་། བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་སྒོམ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད། བློ་མ་
རིག་མི་འདྲ་བ་མེད་པའི་གཅིག་ཏུ་འདོད། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་ལུགས་སྐྱོན་མེད་ལ། ཞི་གནས་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་སོགས་ཡམས་དང་འདྲ་བ་མང་དུ་བྱུང་བ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་རྣམས་རྒྱངས་བསྲིངས་ཏེ། མན་ངག་ཆུང་ངུས་ཚིམ་སླ་བས་ནོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མིང་དེ་དག་ཚངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ། དབུས་མཐའ་ནས། ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར། འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སེམས་གནས་2

དགུ་དང་། སྟོབས་དྲུག་དང་། ཡིད་བྱེད་བཞི་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༥༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༧༦ བ ༡ ཆེ་ཆུང་དབང་དུ་གསལ་བར།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༥༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༦ བ ༥ གཞན་ཡང་སེམས་དགུ་དང་།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 387

ཡོད་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་ཚང་ངོ་། སེམས་དགུའི་རྣམ་གཞག་ནི། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་གསལ་ཞིང་། རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་གནས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་བསྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་ཤིན་སྦྱངས་མ་ཐོབ་པའི་ཚེ་འདོད་སེམས་དང་། ཐོབ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་སུ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཡོད་ ིདོ། །གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས། སྒོ་ལྔའི་དབང་ཤེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་། ཡིད་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྭངས་ལ་མི་རྟོག་པ། དཔེར་ན། ཤེལ་གྱི་ནང་དུ་ཆུ་དྭངས་པ་བླུགས་པ་ཉི་མས་ཁ་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ། བདེ་བ་དང་བཅས་པ་ནི་མཚན་མ་མེད་པའི་སེམས་ཞེས་བཤད་ལ། སེམས་དགུའི་འདུན་པ། རྣམ་པར་ཞི་བའི་རྨད་ནས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ། རང་རིག་གི་རང་ཞལ་བསྟན་པ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་འདྲ་བ་དག་ལ་སྲེད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་པའི་ལྷག་མཐོང་དང་། བླ་མེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ཟབ་མོར་སྨྲ་བ་མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་དགག་པ་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཏུ་གསལ་བས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།
ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་སའམ། མཉམ་པར་བཞག་
པའི་སེམས་ཡིན་པའི་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་དགའ་བདེ་ཡེར་ཡེར་པོ་དེ། དེའི་སའི་སེམས་སུ་མི་རུང་བས་སོ། །སེམས་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་སེམས་བྱུང་ནི། སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཡིན་ལ། རླུང་སེམས་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་སེམས་ལས་རུང་གིས་དྲངས་པའི་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རེག་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཡིན་ཏེ། དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་སེམས་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ནི། མཉམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས། ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་མ་ཐོབ་པར་འབྱུང་བ་འདི་གནས་མེད་པས། བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་མ་ཐོབ་པར། སྦྱོར་ལམ་ ིརྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི། གསུང་རབ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་ཤིང་། ལམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མགོ་རྨོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་ལུས་ཤིང་ལྟར་ཡང་བ་དང་། སེམས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལ་བཀྲིར་རུང་བ་དེ། ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བའམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་འབའ་ཞིག་གི་ལུས་ལ་འབྱུང་བའམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་ལ་མ་

388 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཏང་བའི་ལུས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་མ་བཞག་ཐམས་ཅད་དུ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་ལ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་ངེས་ལ། གཉིས་པ་ལ་དོགས་པ་མེད་པས་ཕྱོགས་གསུམ་པ་ཁས་བླངས་པར་བྱའོ།།
དེས་ན་ཟབ་མོའ་ལྟ་བ་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་མྱོང་བ་སྐྱེ་བ་ལ། ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་དགོས་པ་ ིཡིན་གྱི། ཞི་གནས་མ་གྲུབ་ན་ལྟ་བ་ལ་མྱོང་བ་གཏན་མི་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མི་རྟག་པའི་མྱོང་བ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྷག་མཐོང་ཇི་ལྟར་སྒོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་1

གྱི་ལམ་གྱིས་སྲིད་རྩེ་མན་ཆད་ལ་ཆགས་བྲལ་དུ་བྱེད་
པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་སྟེ། དེའི་རྣམ་གཞག་ནི་རེ་ཤིག་བཞག་ལ།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཆོས་ལ་བདག་མེད་སྒོམ་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྒོམ་པ་དང་། ང་ཡི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྒོམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་ནི། ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཡོད་པའི་སྣང་བ་ལ་མངོན་དུ་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་བསྡོགས་སྟེ། ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་འདི་ལ་སྣང་ལུགས་ཇི་ལྟར་འདུག་བརྟགས་པའི་ཚེ། ཐོགས་མར་ངའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་རྩོམ་པ་ན། ཕུང་པོ་རགས་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་འདི་ལམ་གྱི་འཆར་བ་ཕལ་ཆེར་ལ་འབྱུང་མོད་ཀྱི། དེ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་གཉིས་སོ། །དུས་སྔ་ཕྱི་བ་ཡིན་ཞིང་། ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་དེའི་རང་དུས་ན། སྔ་མ་འགགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པས་དེ་གཉིས་ཡུལ་མི་གཅིག་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་ན་ངེས་པར་ལྟ་བ་འཆུག་གོ །སྤྱིར་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་འདིའི་སྣང་ཚུལ་ལ། དོན་ལྡོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་དགག་བྱའི་སྣང་བ་འཆར་བར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་གཅིག་འཆར་2

དགོས་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་རང་
ལྡོག་གི་ངོས་ནས་ཁྱད་མེད་དུ་མི་འཆར་སྟེ། དེ་གཉིས་ལྡོག་པ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་དད་ཀྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༥༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༧༧ ན ༧ རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ལམ་གྱི་སྲིད་རྩེ།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༥༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༧ བ ༤ གཅིག་འཆར་བ་དགོས་ལ།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 389

འཇོག་བྱེད་ཀྱང་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ངའོ་སྙམ་པའི་བློའ་རང་དུས་ན་བློ་དེ་ལ་ཇི་ ིལྟར་སྣང་དཔྱོད་པ་ཡིན་གྱི་བློ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་སྙམ་དུ་རྗེས་སུ་བསམས་པ་ན། ཚིག་སྤྱི་དང་རང་ཡུལ་དུ་སོང་བ་སོགས་མང་དུ་འོང་ཡང་། ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློའ་འཆར་ཚུལ་གཏན་མ་ཡིན་ ིགྱི། དུས་ཐ་དད་པ་མྱོང་བས་གྲུབ་ཅིང་། ཕྱི་མའི་དུས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ལ་རྟོག་པ་གཏན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་བློ་ལ་སྣང་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་སྣང་བས་ཁྱབ་ཀྱང་། ིདེ་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཁྲ་འཛིན་ལ་དཀར་པོ་སྣང་ཡང་། དཀར་འཛིན་གྱི་བློ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཡང་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་གཅིག་མ་བྱུང་ན། བློའ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ ིབདེན་འཛིན་དུ་གོ་བའི་ནོར་བ་འབྱུང་ངོ་།།
དེས་ན་ཁྱད་པར་དང་པོ་ནི། དགག་བྱའི་སྤྱི་འཆར་དུ་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་མ་ཤར་ན་དེ་བཀག་
པའི་བདེན་སྟོང་གི་གོ་བ་མི་འཆར་བས་སོ། །ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་ནི། ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་དེའི་རང་དུས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དེར་གྲུབ་ན། སྣང་ཚུལ་དེའི་གཅིག་དང་། ཐ་དད་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ངེས་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ། འདི་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་གསུམ་པ་ནི། སྣང་ཚུལ་དེ་འདྲ་བའི་གཅིག་དུ་མ་གཉིས་གང་རུང་དུ་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་མཐོང་བ་སྟེ། འདི་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པའི་བློའོ། །ཁྱད་པར་བཞི་པ་ནི། གསུམ་པོ་དེའི་བྱེད་པ་ལ་བསྟེན་ནས་སྣང་ཚུལ་དེར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ངེས་པ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲ་བའི་བློ་དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། དེ་འདྲ་བའི་བློ་ཡིན་ན། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་བདེན་པར་སྣང་ན། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཐལ། གཟུགས་བདེན་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་དེ་ལ། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་བོ་སྙམ་དུ། རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པས་ཞེན་པ་ནི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ནོ།།
ད་དུང་གནད་བཞིའི་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་མྱོང་བ་འདོན་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བྱ་སྟེ། ངའོ་སྙམ་
པའི་བློ་དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བློའ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ ིགཉིས་དོན་གཅིག་ལ། སྣང་ཞེན་དེ་གཉིས་གང་གི་ངོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཡང་། བརྟག་པ་མཐའ་

390 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཟུང་གི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །སྣང་ཞེན་གཉིས་པོ་དེ་ལ་སྣང་བ་དང་། ཞེན་ཚུལ་ཡང་ཟླ་བཅས་སམ་ཟླ་མེད་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་སྣང་གི །དེ་ལས་གཞན་པའི་སྣང་ཚུལ་གཞན་མི་འབྱུང་བ་མྱོང་བ་ལ་བསྐོར་ནས་བལྟས་ན་ཤེས་ལ། གལ་ཏེ་ཟླ་མེད་དང་གཅིག་ཏུ་སྣང་ཞིང་། དེར་གྲུབ་ན་དེ་འདྲ་བའི་ང་དེ་ད་ལྟའམ་ཕུང་པོ་དང་ཡང་སྣང་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ལ། དེ་ཡིན་ན་ཐ་དད་ཡེ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས། ང་དེ་མང་པོར་འགྱུར་བ་དང་། ཡན་ལག་སོགས་གཅིག་མ་ཚང་ནའང་། ང་དེ་མ་ཚང་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་ཕུང་པོ་ཡོད་པས་ང་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཟུགས་ཕུང་གསར་དུ་གྲུབ་པ་ལྟར་ང་དེ་ཡང་སྔར་མེད་གསར་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་བློ་ལ་འཆར་གང་སླ་བ་རྣམས་དང་པོར་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། རྗེས་སུ་ནི་རྩ་འཇུག་ལ་སོགས་པ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ནས་བཤད་པའི། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གིས་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།
བསྒོམ་བྱའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། སྔགས་དང་། ཕར་ཕྱིན་གཉིས་དང་། ཞི་
གནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། འཕགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཕྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་དང་། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། གང་ཟག་བདག་འཛིན་དང་། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཀྱང་ཕྱེད་པར་བྱའོ།།འ᩶ᨑར་ནི་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་གནས་མ་གྲུབ་པའི་སོ་སྐྱེས་ལྟ་བ་སྐྱོང་ཚུལ་བརྗོད་དེ། དེ་ཡང་
གོང་ལྟར། དམ་བཅའ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཉིད་ལན་དྲུག་བདུན་གྱི་བར་དུ་སྐྱར་ནས། དགག་བྱ་དེ་ཞེ་ཕུགས་སུ་བུམ་པ་ཡོད་ཀྱང་། བུམ་པ་ཞེས་སྒྲས་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པར་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་འདི་འདྲ་བའི་སྐྱོང་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གནད་གཅིག་གོ །དེའི་སྐབས་སུ་དགག་བྱ་འགག་པའི། བཀག་པ་དེ་ཕར་ངོས་སུ་དམིགས་རྟེན་དུ་བཞག་ནས། བཀག་པ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཕར་ལ་ལྟ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམས་ན་ནི། སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་བསྒོམ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བློ་དེ་ཉིད་དེའི་ངང་དུ་ཐིམ་པའམ། ཞུགས་པ་ལྟར་བྱས་ནས་སྒོམ་སྟེ། གནད་གཉིས་པའོ། །དེ་འདྲ་བའི་བར་བར་དུ་ཡང་ཆུ་ཡང་ཆུ་མི་གཡོ་བར། ཉ་ཆུང་གཡོ་བ་ལྟར། དགག་བྱ་བཀག་པས་ངེས་པའི་འཛིན་སྟངས་དེ་ཉིད་མ་ཤོར་བར་དེ་འདྲ་བ་ཡོད་ན། གཙོ་བོ་ཐ་དད་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་གི་སྟོང་ཐུན་སོགས། 391

གང་རུང་ཡོད་སྙམ་དུ་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་1

དང་། དུ་མར་མ་གྲུབ་པ། ཚུལ་རགས་པ་གཅིག་བསྒོམས་
ཏེ། སླར་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཤགས་ཅན་བསྐྱེད་པ་སྟེ། གནད་གསུམ་པའོ། །དེ་ལྟར་ལྟ་ཐོག་ཏུ་བཞག་པའི་ཚེ། སྣང་ངོར་སྣ་ཚོགས་འཆར་ཡང་། ངེས་ངོར་དགག་བྱ་བགག་2

ཙམ་ལས་

གཞན་མི་འཆར་བ་གཅིག་འོང་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ན་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་བཅད་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མེད་ཅིང་། བློ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འཆར་བ་བཞིན་ནོ།།
ང་ཡི་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཆོས་ལ་བདག་མེད་ཇི་ལྟར་སྒོམ་ཚུལ་
ཡང་། ཆོས་ཅན་ནམ། སྟོང་གཞི་བརྗེ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས། དེ་ལས་དཔགས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། རྗེས་ཐོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོང་ཚུལ་དང་། ཐ་སྙད་འཇོག་ཚུལ་སོགས་ནི་འདིར་མ་བྲིས་ལ། འདིར་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་མཁས་གྲུབ་དམ་པའི་གསུང་སྒྲོ་སྐུར་སྤངས་ཏེ་ཟིན་བྲིས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པས། རང་རང་གི་བློས་བསྲེ་བསླད་མི་བྱའོ། །རེ་ཤིག་རྫོགས་སོ། །ངར་འཛིན་བྱེད་པའི་ལྕགས་སྒྲོགས་རྒྱ། །མན་ངག་རལ་གྲིས་ངེས་པར་བཅད། །ད་ནི་སྲིད་པའི་བརྩོན་ར་ནས། །ཀ་ཡེ་གྲོགས་དག་སུ་ཞིག་གནས། །ཞེས་བྱ་བའི་ངག་ཚིག་ཀྱང་ཉེ་བར་སྨྲས་ཏེ། ཞང་ཞུང་པ་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཆོས་དབང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་ཟིན་བྲིས་སུ་བྱས་པའོ།། །།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༥༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༧༨ བ ༤ མ་གྲུབ་པ་དང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༥༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༧༨ བ ༥ དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་ལས།

༄༅། །སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཐུབ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་
བྱི་དོར་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་རབ་
ཏུ་བྱེད་པ། ཐུབ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱི་དོར་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པའི་ཞབས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མཐོ་རིས་མགོན་པོའ་ཡན་ལག་མཆོག་གིས་གང་གི་ཞབས་མཐིལ་ལེགས་མཆོད་པ། །སྐྱོན་བྲལ་ཆོས་ ིཀུན་གཟིགས་པ་རྣམ་དག་འགྲོ་ལ་བུ་གཅིག་ལྟ་བུར་བརྩེ། །ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་དང་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་མཛད་པ་མཐའ་ཡས་རྣམ་རོལ་པ། །འདྲེན་པ་མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་སྲས་ལ་སྙིང་ནས་གུས་པས་བདག་ཕྱག་འཚལ། །ཆོས་མིན་ཆོས་སུ་སྟོན་བྱེད་ཅིང༌། །དམ་ཆོས་བཙོང་བའི་འཚོ་རྣམས་ཀྱིས། །ཐུབ་བསྟན་མིང་གི་ལྷག་མར་བྱས། །ཚུལ་འདི་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བཟོད། །ཟབ་ཡངས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ། །ངལ་བ་མང་བསྟེན་མཁས་རྣམས་ཀྱང༌། །གང་ལ་རྣམ་པར་འཁྱམས་མཐོང་ནས། །སྙིང་པོ་མདོ་ཙམ་དབྱེ་བར་བྱ།།
༈ དེ་ཡང་འགྲོ་བ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ལྡོངས་པས། ཡིད་ལ་བདེ་
བ་འབའ་ཞིག་འདོད་དེ་བདེ་བ་ཚོལ་བ་ལ་སྐོམ་པ་བཏུང་བས་ཕོངས་པ་ལྟར་གྱུར་ཀྱང༌། བླང་དོར་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པས་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་ཁོར་ཡུག་ཏུ་འབད་པའི་སྐྱེ་དགུ་འདི་མཐའ་དག་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་ཆེས་ཆེར་བརྩེ་བའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས། སྙིང་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་དེ། རླབས་པོ་ཆེའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཕུང་པོ་1

མྱུར་དུ་འདུམས་པར་མཛད་ནས། དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་དེ། དེ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༢ ཕུང་པ་མྱུང་དུ།

394 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཉིད་ལས་ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མི་མངའ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་ཅིང༌། ས་བཅུ་པའི་རྒྱལ་སྲས་ཞིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་དབུས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བསྐོར་བའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུར་ ིབཞེངས་ནས། དེ་ཉིད་ཀྱི་བདག་པོའ་རྐྱེན་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའི་ཡས་པར་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་མཛད་པ་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པ་གཅིག་1

བསྟན་པར་མཛད་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་
པ་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ་འདིས། མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་ལ། གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཡོད་པ་དག་གི་གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་རེ་རེར་ཡང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་རེ་རེ་སྟེ། དེ་ལྟར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དུས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པར་མདོ་སྡེ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་དང་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་སོགས་ལས་གསུངས་ཤིང༌། ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་པ་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ཚད་ལྡན་དག་གིས་བཤད་དེ། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ། ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་མ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ། སྲས་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ། བཙུན་མོ་གྲགས་འཛིན་མ་དང་སྲས་སྒྲ་གཅན་ཟིན་དང་ཀུན་དགའ་བོ་དང་ལྷས་བྱིན་རྣམས་ཀྱང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་སོ།།
ཚུལ་འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ལས་ན། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་
དང་དེའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡིན་གྱི། ཇི་ལྟར་ཚུལ་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་རང་རྒྱུད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའ་རྒྱུད་སྒྲོན་གསལ་དུ་དྲངས་པ་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། འཇམ་དཔལ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཟས་ ིགཙང་མར་གྱུར་ཏོ། །འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ནི། ལྷ་མོ་ཆེན་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་དུ་གྱུར་ཏོ། །དཔལ་ལྷ་མོ་ནི། གྲགས་འཛིན་ནོ། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ནི། སྒྲ་གཅན་ཟིན་ནོ། །སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ནི༌། ཤཱ་རིའི་བུའོ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ནི། གནས་བརྟན་ཀུན་དགའ་བོར་གྱུར་ཏོ། །ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ནི། གནས་བརྟན་ལྷ་བྱིན་ནོ། །རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཆེན་པོ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༣ མི་ནུས་ཞིག་བསྟན། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༤ མི་ནུས་གཅིག་བསྟན་པར།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 395

རྒྱས་དཔལ་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པར་གྱུར་ཏོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟར་ཞིང་འདི་ཉིད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཛད་པ་ཉེ་བར་བསྟན་
ནས་ཀྱང༌། གདུལ་བྱ་དམན་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པ། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་པ། ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སོ་སོར་བསྐོར་ཏེ། དེ་ལ་དམན་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པས་ཐེག་པ་དམན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བསྐོར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པའི་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང༌། ལྷག་མཐོང་གིས་བསྡུས་པ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ ིཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཞིར་བཟུངས་ཏེ་སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སློབ་པའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་སྟོན་ནོ།།ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི། སྔགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྔགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་དང་བཅས་པས་དངོས་གྲུབ་རྣམ་པ་གཉིས་མྱུར་དུ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟོན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་སྡོམ་པ་གསུམ་དང་དེའི་བསླབ་བྱ་ལ་རྫོགས་པར་སློབ་པའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་ཉམས་ལེན་ནི། ཐེག་པ་མཆོག་དམན་གྱི་གསུང་རབ་གང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྡོམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་བསླབ་བྱ་རྣམས་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བླང་དོར་ལ་བརྩོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒོར་ཞུགས་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྡོམ་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༨༤༨ ཕྲེང་། ༤

396 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གསུམ་གྱི་དང་པོར་འཐོབ་ཚུལ། བར་དུ་བསྲུང་ཚུལ། མཐར་གཏོང་ཚུལ། ཉམས་ན་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་སོགས་ལ་དེང་སང་མཁས་པར་རློམ་པ་དག་ལའང་བརྡ་ཆད་རགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཆགས་ན། བླུན་པོ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པ་དག་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པར་མཐོང་ནས། མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་འདིར་བྲིས་བར་བྱ་ལ། སོ་སོའ་བསླབ་བྱ་རྒྱས་ ིཔར་རང་རང་གི་བསླབ་བྱའི་ཡི་གེ་ལོགས་སུ་བཀོད་པ་དང༌། བདག་གི་རྗེ་བླ་མའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེས་ན་འདིར་བཤད་པར་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་
པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ། རིག་པ་འཛིན་པའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོམ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྐད་དོད་པྲ་ཏི་མོཀྵ་ནི། དང་པོར་ཐར་པའམ་ངེས་པར་ཐར་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བློས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་ལེགས་པར་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རིས་བརྒྱད་པོ་གང་ཡིན་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་ཐར་པར་བྱེད་པའི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པར་འགྱུར་གྱི། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བསམ་པས་མ་ཟིན་ན། ཚེ་འདིར་ནད་དང་རྒྱལ་པོའ་ཆད་པ་སོགས་ ིལས་ཐར་པའི་སླད་དུ་བླངས་པ་ནི། འཇིགས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། ཕྱི་མར་མི་དང་ལྷའི་བདེ་བ་ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བས་བླངས་པ་ནི་ལེགས་སྨོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་གྱི་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདུལ་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མར། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་སྨོས་སོ། །དེ་ཡང་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་ན། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སོ་ཤིང་དོར་བ་ཙམ་གྱི་བསླབ་བྱ་ཕྲ་མོ་གཅིག་ལ་བསླབས་པ་ཡན་ཆད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་ན་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པའི་སླད་དུའོ།།
འདི་ལ་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཁ་ཅིག །ཐོག་མར་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་
པ་མ་སྐྱེས་ཀྱང༌། ཕྱིས་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་སྐྱེས་པ་ན་སྔར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་ངེས་འབྱུང་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 397

གི་བསམ་པས་ཟིན་པས་ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་གཅུང་དགའ་བོས་དང་པོར་སྟོན་པའི་བཀས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་སྡོམ་པ་བླངས། དེའི་རྗེས་སུ་སྟོན་པས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ཁྱེར་ཏེ་ལྷའི་བུ་མོ་དག་བསྟན་པས་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་འདོད་པའི་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པས་བསླབ་པ་བསྲུང་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱས་ཏེ་སྔར་བླངས་པའི་སྡོམ་པ་ལེགས་སྨོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གྱུར། དེའི་རྗེས་སུ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པ་མཐོང་བས་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེས་ཏེ། སྔར་གྱི་སྡོམ་པའི་རྒྱུན་ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གྱུར་ནས་ལེགས་པར་བསླབས་པས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་ནི། དེ་ལ་ཡང་ལེན་པའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཀྱིས་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་མོད། དེ་ནི་བསྒྲུབ་དཀའ་བར་སྣང་སྟེ་སྔ་མ་ཉིད་བཟང་ངོ༌། །དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟའི་གང་ཟག་སྔོན་དུ་བློ་མ་སྦྱངས་པའི་ཐམ་ཐོམ་ལ། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་བཅོས་མ་ཙམ་ཡང་གསལ་ཐེབས་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་རྣམས་ཀྱིས། ཕྱིས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ལེགས་པར་བློ་སྦྱངས་ཏེ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་མྱོང་བ་སྣ་ཟིན་སྐྱེས་ན། བློ་དེས་ཟིན་པའི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྤོང་སེམས་སྐྱེས་པ་ཕྱིན་ཆད། ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་ཚུལ་འདི་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།
དེ་འདྲ་བའི་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དེ་ཡང་རིས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དེ། འདི་ལྟར། བསྙེན་
གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང༌། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང༌། དགེ་བསྙེན་མའི་སྡོམ་པ་དང༌། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དང༌། དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་དང༌། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དང༌། དགེ་སློང་ཕའི་སྡོམ་པ་དང༌། དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པའོ། །སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་རིས་བརྒྱད་པོ་འདི་གང་ཡིན་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནས་1

གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་གང་ཡང་རུང་བར་ངེས་ཀྱི་འགྲོ་བ་གཞན་གང་གི་
ཡང་རྟེན་ལ་མི་སྐྱེ་བར་ཆེན་པོ་དག་གི་བཞེད་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ། །འོ་ན། འདུལ་བ་ལུང་དང་མདོ་སྡེ་དག་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་དེའི་ཉན་ཐོས་དག་གིས་འཕྲོག་མ་དང༌། འབྲོག་གནས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༧ སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནི།

398 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལ་སོགས་པའི་གནོད་སྦྱིན་ཕོ་མོ་དུ་མ་དང་ཀླུ་དུ་མ་དགེ་བསྙེན་དང་བསྙེན་གནས་ལ་སོགས་པའི་བསླབ་གཞི་ལ་བཀོད་པར་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་གྲང་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི། བར་མ་དགེ་བའམ་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཙམ་ལ་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྡོམ་པ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་སྡོམ་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི། ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དང༌། ལྷག་མ་ལྔ་ནི། རབ་བྱུང་གི་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྡོམ་པའོ། །དེ་ཡང་གནས་འཇོག་གི་མདོ་ལས། གངྒ་ལ་སོགས་པའི་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་ལྔ་དང༌། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའ་ཆུ་བུམ་པའི་གྲངས་ཀྱིས་བཟུང་བར་ནུས་ཀྱི། བསྙེན་གནས་ཀྱི་ཕན་ ིཡོན་གྱི་ཚད་བཟུང་བར་མི་ནུས་ཤིང༌། འཛམ་བུའི་གླིང་གང་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་བྱིན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། བསྙེན་གནས་ལན་གཅིག་བསྲུངས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་འགྲོ། སྟོང་གི་ཆར་ཡང་མི་འགྲོ་བར་གསུངས་ལ། བསྙེན་གནས་ལན་གཅིག་གིས་ཕྱི་མ་ལ་འདོད་པའི་ལྷར་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཤིང༌། དེར་མ་ཟད་བྱམས་པས་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། བཅུ་བཞི་དང་ནི་བཅོ་ལྔ་དང༌། །དེ་བཞིན་ཟླ་གཅིག་ཚེས་བརྒྱད་དང༌། །ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་ནི་ཟླ་བ་ལ། །ཡན་ལག་བརྒྱད་ལེགས་མཉམ་གཞག་ཅིང༌། །བསྙེན་གནས་གསོ་སྦྱོང་བྱས་ན་ནི། །ང་ཡི་བསྟན་ལ་ལྷགས་སོ་ཞེས། །དོན་འདི་རབ་ཏུ་གསུངས་པར་གྱུར།1

།ཞེས་
ད་ལྟ་བསྙེན་གནས་གཙང་མ་ལན་གཅིག་བསྲུངས་ན། སངས་རྒྱས་བྱམས་པའི་བསྟན་པ་ལ་དེའི་འཁོར་དུ་སྐྱེས་ནས་འཕགས་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་ལ། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས། ཟླ་བ་ཡར་གྱི་ཚེས་བརྒྱད་དང༌། །ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་ནི་ཟླ་བ་ལ། །བསྙེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་བསྲུངས་ན། །དེ་ནི་ང་དང་འདྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སྨྲས་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀོའུ་ཤི་ཀ །ཁྱོད་དེ་སྐད་མ་ཟེར་ཅིག །ཟླ་བ་ཡར་གྱི་ཚེས་བརྒྱད་དང༌། །ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་ནི་ཟླ་བ་ལ། །བསྙེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་བསྲུངས་ན། །དེ་ནི་ང་དང་འདྲ་བར་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། བསྙེན་གནས་ཀྱི་ཕན་
ཡོན་གྱིས་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་བརྒྱའི་ཆ་ལ་སོགས་པར་མི་འགྲོ་ལ། དགེ་བསྙེན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༨༧༥ ཕྲེང་། ༧
2 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 399

གྱིས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པའི་ཕན་ཡོན་དང༌། དེས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ། །སྟོང་གི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ། །དེ་ཡང་བསྐལ་པ་དང་བསྟན་པ་ལ་སྐྱོན་མ་ཞུགས་པའི་དུས་སུ་ལོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་ལས། ད་ལྟའི་དུས་ཤིན་ཏུ་སྙིགས་མ་ལྔ་ལྷག་པར་བདོ་བ་འདི་ལྟ་བུའི་དུས་སུ་ཉིན་ཞག་གཅིག་བསླབ་པའི་གཞི་གཅིག་ཙམ་བསྲུངས་པ་ཡང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བར་གསུངས་ལ། དེ་ལ་ནི་ཕན་ཡོན་ཚད་མེད་དེ། མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་གངྒཱའི་བྱེ་སྙེད་དུ། །དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཟས་དང་སྒོམ་1

རྣམས་དང༌། །གདུགས་དང་བ་

དན་མར་མེའི་འཕྲེང་བ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རིམ་གྲོ་བྱས། །གང་གིས་དམ་ཆོས་རབ་ཏུ་འཇིག་པ་དང༌། །བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་འགག་པར་འགྱུར་པའི་ཚེ། །ཉིན་མཚན་དུ་ནི་བསླབ་པ་གཅིག་སྤྱོད་པ། །བསོད་ནམས་འདི་ནི་དེ་བས་ཁྱད་པར་འཕགས།2

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
གཞན་ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ལས། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་རྒྱལ་ཤ་སྟག་ཏུ་གྱུར་ནས། རེ་རེ་ནས་ཀྱང་སྣོད་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཙམ་སྙིང་པོ་དབུས་ཀྱི་རི་རབ་ཙམ་གྱི་མར་མེ་སྤར་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་གིས་འབྲུ་མར་གྱིས་བསྐུས་པའི་མར་མེའི་སྙིང་པོ་གཅིག་མཆོད་རྟེན་གྱི་དྲུང་དུ་འཛིན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་འགྲོ་བར་གསུངས་ཏེ། འདི་ནི་མཆོད་ཡུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་སོགས་ལའང་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པས་ཕུལ་བ་དང༌། མི་ལྡན་པས་ཕུལ་བའི་དབང་གིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དགེ་བ་འདྲ་བ་ལ་ཡང༌། ཁྱིམ་པ་གཅིག་
གིས་སེམས་བསྐྱེད་བཟང་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་དང༌། གཞན་ལས་

1 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༤ སྐོམ་རྣམས་དང་།
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༡༦

400 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཕྲོགས་པ་དང༌། གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་ཀྱི་རྫས་མ་དག་པ་དང་སྦྱོར་བ་མ་དག་པ་གང་ཡང་མེད་པར། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་མ་འདྲེས་པའི་སྒོ་ནས། རིན་པོ་ཆེ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་རི་རབ་ཙམ་དུ་མ་བཞེངས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཀུན་སློང་དང་རྫས་དང་སྦྱོར་བ་རྣམ་པར་དག་པ་སྔ་མ་དང་མཚུངས་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་ལྡན་ཞིག་གིས་འཇིམ་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་མཐེ་བོང་ཙམ་བཞེངས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། བྱང་སེམས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་ལྡན་སྔགས་ལ་མ་ཞུགས་པས་བྱས་པའི་དགེ་བ་དང༌། བྱང་སེམས་དགེ་སློང་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པས་བྱས་པའི་དགེ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྔ་མ་ལས་ཀྱང་ཆེ་ལ། ཁྱིམ་པ་ཡིན་ཀྱང་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་མི་གནས་པའི་ཚེ་མར་མེ་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་གིས་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པའི་བསོད་ནམས་ལས། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་ནས་མར་མེ་གཅིག་གིས་མཆོད་པ་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཞན་ཡང་། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པའི་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཀྱི་བསླབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེ་ཞིང༌། སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་སྐྱེ་བ་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པས་རང་རང་གི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་དག་ངེས་པ་ཅན་དུ་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་གནད་མཐའ་དག་པར་ཤེས་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱུར་མེད་མི་རུང་དང༌། ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་གི་རྒྱུར་མེད་མི་རུང་དང༌། ལྷག་མཐོང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོར་མེད་མི་རུང་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། འདི་ལྟར་ཤེས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ནས། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། ཁྲིམས་ནི་རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་ས་བཞིན་དུ། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལགས་པར་གསུངས།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལེགས་པར་
དྲངས་པར་འགྱུར་རོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༦༧༠ ཕྲེང་། ༨

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 401

གཞན་ཡང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའ་མདོ་ལས་ཀྱང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། དགེ་ ིབའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐེམ་སྐས་སོ། །ཤིང་ལ་སོགས་པའི་རྩ་བ་ས་ཡིན་པ་ལྟར་རྩ་བའོ། །ཚོང་དཔོན་ནི། ཚོང་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་འགྲོ་བ་ལྟར་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་འགྲོ་བའོ། །བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ནི། རྒྱལ་མཚན་བསྒྲེང་བ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནི་རྒྱལ་མཚན་ནོ། །སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་དང་ངན་སོང་གི་ལམ་གཏན་གཅོད་པའོ། །སྡིག་པའི་ནད་ཐམས་ཅད་གསོ་བས་སྨན་གྱི་སྡོང་པོ་ལྟ་བུའོ། །སྲིད་པའི་ལམ་ཉམ་ང་བའི་རྒྱགས་ཚོགས་སོ། །ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་འཇོམས་པའི་གོ་མཚོན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པའི་སྦྲུལ་གདུག་པ་སེལ་བའི་རིག་སྔགས་སོ། །སྡིག་པའི་ཆུ་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཟམ་པའོ།1

།ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ལ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་སྐྱེ་དགོས་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་ནི། ད་ལྟ་གང་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པ་ལྟ་ཞོག །དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྫོགས་པར་བླངས་སུ་ཟིན་ཀྱང༌། ཐ་ན་བླ་གོས་དང་མཐང་གོས་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་དང་ཆ་ལུགས་ཙམ་ཡང་དོར་ཏེ། ཁྱི་ལྤགས་ཀྱི་གཡང་གཞི་སྨད་གཡོགས་སུ་བྱས་ནས། བག་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཅི་དགའ་བར་འཛེམ་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་དག་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དག་མཐོང་ཞིང་ཐོས་པ་ན། ཡང་ན་རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ལ་ཟེར་ངོ་མ་ཤེས་པའམ། ཡང་ན་བླུན་པོ་དག་བསླུ་བའི་རྫུན་ཆེན་པོ་མི་ཟད་པ་སྨྲ་བ་གང་ཡང་རུང་བར་ངེས་པར་འགྱུར་གྱི། ཅིའང་ཡིད་ལ་མ་བྱས་པར་འབོལ་ལེ་ཤིག་གེ་གློད་ནས་བཞག་པ་ན་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་མི་འགྱུ་བར་ས་ལེ་ཧྲིག་གེ་སྡོད་པའི་མི་རྟོག་པ་ཙམ་ནི་མཁས་པ་བས་ཀྱང་ཕྱུགས་རྫི་སོགས་ལ་སྐྱེ་སླ་བ་ཞིག་འོང་སྟེ་དེ་འདྲ་བའི་ཧྭ་ཤང་གི་སྒོམ་ལ་རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་འཁྲུལ་ནས། དེ་འདྲ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལན་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་འཚལ་ཀྱང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་མཐོང་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པ་ལ་རག་མ་ལས་སོ་སྙམ་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཐ་ཆད་དག་རང་གི་ངང་གིས་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༣ ཤོག ༣༨༤ ཕྲེང་། ༡༤

402 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གཞན་ཡང་། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་འདུལ་བའི་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་བྱས་
ཕྲ་མོ་རེས་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་དང་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་གོང་མ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལ། ད་ལྟ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྒྱུད་ཁས་བླངས་པའི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བས་ཐབས་ཀྱིས་བགགས་1

པ་རྣམས་ལ། ལྟུང་བ་དེ་དག་དང་བཅས་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ཕུལ་དུ་
ཕྱིན་པ་དབྱར་གྱི་ཆུ་བཞིན་བརྡོལ་འོང་བ་ནི། གནས་མེད་ཅིང་གོ་སྐབས་མེད་དེ། ཏིག་ཏའི་སྡོང་པོ་ཆེན་པོའ་དབུས་ནས་བུར་ཤིང་གི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །བསླབ་པ་ལ་ལེགས་པར་སློབ་པའི་ ིདཀའ་སྤྱད་མེད་ཀྱང༌། སེམས་ས་ལེ་ཧྲིག་གེ་བཟོ་མེད་དུ་སྡོད་པའི་མི་རྟོག་པ་ཙམ་ལ་སེམས་ཀྱི་རང་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་གོམས་པ་ལས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་མཆོག་ཏུ་སླ་ཞིང་དོན་ཆེ་བའི་ཐབས་དེ་གཅིག་པུ་བསྟན་པས་ཆོ་ག་བཞིན་དུ། བསྒྲུབ་པར་དཀའ་ལ་དགོས་པ་ཆུང་བའི་བསླབ་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་བཅས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་ལ་ངན་བྱས་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་བས་ན་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང། ཕམ་པ་ནས་བཟུངས་ཏེ། ཉེས་བྱས་ཕྲ་
མོ་གཅིག་ཡན་ཆད་ལ་རེ་རེ་ནས། ཅིའི་ཕྱིར་ལྟུང་བ་ཞེ་2

ན། ཕྱི་མ་ལ་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་དང༌། ཚེ་
འདིར་ཡོན་ཏན་གོང་མ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་བས་ན་ཚངས་པས་ཞུས་པ་ལས། བསླབ་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པར་བྱ། །དེ་ལ་སྙིང་ནས་ནན་ཏན་བྱ། །ཕྱིར་ནི་སྤང་བར་མི་བྱ་ཞིང༌། །སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་བཤིག་མི་བྱ། །རྟག་ཏུ་ནན་ཏན་གནས་པར་བྱ། །འདུལ་བ་ལ་ནི་འཇུག་པར་བྱ།3

།ཞེས་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་མདོ་ལས།
དགེ་སློང་དག་སྲོག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བ་ནི་བླའི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཞིག་པ་ནི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྲོག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བས་ནི། སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཟད་པར་འགྱུར་གྱི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཞིག་པས་ནི། སྐྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱའི་བར་དུ་རིགས་དང་བྲལ་ཞིང་བདེ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༥ ཐབས་ཀྱི་འགགས་པ།
2 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༡ ལྟུང་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༡༡༧༢ ཕྲེང་། ༡༤

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 403

སྤངས་ཏེ་རྣམ་པར་ལྟུང་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྲོག་དང་
བསྡོས་ཏེ་བསྲུང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའི། སྡོམ་པ་ཁས་བླངས་ནས་བསྲུང་བ་ལ་གཡེལ་བར་བྱས་ན་ནི། ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་མདོ་ལས། ལ་ལའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བདེ་བ་སྟེ། །ལ་ལའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་བདེ་བ་སྟེ། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་པ་བརྒྱ་ཕྲག་ཉམས་
སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་ལྟུང་བ་ཕྲ་མོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྱིན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་འོད་སྲུངས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་དགེ་སློང་ཞིག་གིས་བསླབ་པ་ཕྲ་མོ་འདི་ཙམ་ཞིག་ལས་འདས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་འབྱུང་སྙམ་ནས་སྐྱེས་པ་གཅོད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ལས་འདས་ཏེ། སྤྱིལ་བུའི་སྒོ་ན་འདུག་པའི་ཤིང་ཨེ་ལའི་འདབ་གཅིག་བཅད་པས་རི་རབ་ལ་འཁོར་བའི་སྦྲུལ་ཆེན་པོ་མགོ་བོ་ལ་ཤིང་ཨེ་ལའི་སྡོང་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ཤིང་རྩ་བ་ཀླད་པ་ལ་ཟུག་པར་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། གང་ཞིག་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེའི་བསྟན་པ་ལ། །ཡང་བར་སེམས་ཤིང་ཅུང་ཟད་འདའ་བྱེད་པ། །དེ་ནི་དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་གཞན་དབང་འཐོབ། །སྨིག་ཚལ་བྲེགས་པས་ཨ་མྲའི་ཚལ་ཉམས་བཞིན། །འདི་ན་ལ་ལ་རྒྱལ་པོའ་ཚིག་ཆེན་ཡང༌། །ལན་འགའི་འདས་ཀྱང་ཆད་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཐུབ་པའི་བཀའ་ལུང་ཚུལ་མིན་འདའ་བྱས་ན། །དུད་འགྲོར་སྐྱེ་འགྱུར་ཨེ་ལེའི་འདབ་ཀླུ་བཞིན།3

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་པ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་མི་བྱེད་ན་བདག་སྐྲ་བྲེགས་ཤིང་གོས་ངུར་
སྨྲིག་བགོས་པ་ནི། དོན་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་འདི་ལ་རབ་བྱུང་ནས། །སྡིག་པའི་ལས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པར་བྱེད། །ནོར་དང་འབྲུ་ལ་སྙིང་པོར་འདུ་ཤེས་ཤིང༌། །བཞོན་དང་བ་གླང་ཤིང་རྟ་རྣམས་ལ་ཆགས། །གང་ལ་བསླབ་པའི་ནན་ཏན་མེད་པ་རྣམས། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཅི་ཕྱིར་མགོ་བོ་བྲེགས།4

།ཞེས་གསུངས་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༣༤༣ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༣༣༩ ཕྲེང་། ༡༩
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༦༣ ཕྲེང་། ༢༡
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༢༨ ཕྲེང་། ༩

404 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ལྟར་རོ། །སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་སྔགས་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ན་གསང་སྔགས་ལ་ཞུགས་ནས་ཀྱང་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པ་གཞི་དང་རྩ་བ་དང་དངོས་གྲུབ་དང་སྔགས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོར་གསུངས་ཏེ། དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས། རྒྱལ་བ་ངས་གསུངས་སོ་སོ་ཐར་པ་ཡི། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་འདུལ་བ་མ་ལུས་ལས། །སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་རྟགས་དང་ཆོ་ག་སྤང༌། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ།1

།ཞེས་སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་ཀྱང་རབ་བྱུང་གི་
རྟགས་ཀྱི་སྐོར་དང༌། ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་བཅས་པ་རྐྱང་པ་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ་འདུལ་བ་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་ན། སྔགས་པ་རབ་བྱུང་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྔགས་ཀྱི་རྩ་བ་དང་པོར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། །དེ་ནས་བརྩོན་འགྲུས་
དང་ནི་བཟོད་པ་དང༌། །རྒྱལ་བ་ལ་ནི་དད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས། །གསང་སྔགས་དང་ནི་ལེ་ལོ་མེད་པའོ། །ཇི་ལྟར་མི་དབང་རིན་ཆེན་བདུན་ལྡན་པ། །སྐྱོ་བ་མེད་པར་སྐྱེ་དགུ་འདུལ་བར་བྱེད། །དེ་བཞིན་སྔགས་པ་ཡོན་ཏན་འདི་བདུན་དང༌། །ལྡན་པར་གྱུར་ན་སྡིག་པ་འདུལ་བར་བྱེད།2

།ཅེས་དང༌།
འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། ཟློས་པ་འདི་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས། །དེ་ལ་གྲུབ་པ་མཆོག་མེད་ཅིང༌། །གྲུབ་པ་འབྲིང་པོའང་ཡོད་མེད་དེ། །གྲུབ་པ་ཐ་མའང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ལ་ཐུབ་དབང་གིས། །སྔགས་འགྲུབ་པར་ནི་མ་གསུངས་ཏེ། །མྱ་ངན་འདས་གྲོང་འགྲོ་བ་ཡི། །ཡུལ་དང་ཕྱོགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །བྱིས་པ་ངན་པ་འདི་ལ་ནི། །སྔགས་འགྲུབ་པ་ནི་ག་ལ་ཡོད། །སྐྱེ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་འདི་ལ། །དེ་ལ་བདེ་འགྲོ་ག་ལ་ཡོད། །མཐོ་རིས་སུའང་མི་འགྱུར་ཞིང༌། །བདེ་བ་མཆོག་ཏུའང་མི་འགྱུར་ན། །རྒྱལ་བའི་གསུངས་པའི་སྔགས་རྣམས་ནི། །འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་སྨོས་ཅི་དགོས།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་ཁྱིམ་པ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང༌། བསྙེན་གནས་དང་ལྡན་པ་དང༌།
དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བསྙེན་དང༌། དགེ་ཚུལ་དང༌། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པས་སྔགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༤༣༨ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༤༨༥ ཕྲེང་། ༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༡༨

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 405

ལ་འཇུག་པ་ནི། རྟེན་མཆོག་དམན་གྱི་དབང་གིས་རིམ་པ་བཞིན་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གཅོད་ཆེ་ཆུང་ཆེས་ཆེར་ཁྱད་ཞུགས་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས། སློབ་མ་ལ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་པོའ་དབང་བསྐུར་བ་ན། སློབ་མ་དགེ་སློང་དང་དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་བསྙེན་ལ་ ིདབང་སྟེགས་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌། བུམ་པ་བརྒྱད་དང་བཞི་དང༌། གཅིག་གིས་དབང་བསྐུར་བའི་ཁྱད་པར་སོགས་བྱ་བར་གསུངས་ལ། གདུག་པ་སྡིགས་པར་བྱེད་པའི་མཆོག །གང་གིས་ངུར་སྨྲིག་མཐོང་བ་ཡིས། །ལྷ་མིན་ས་ཡི་འོག་ཏུ་འགྲོ། །དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པར་བྱ།1

།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྔགས་ཤིང་། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། དེ་ཉིད་བཅུ་ནི་ཡོངས་ཤེས་པ། །གསུམ་ལས་དགེ་སློང་མཆོག་ཡིན་འབྲིང༌། །དགེ་ཚུལ་ཞེས་བྱ་དེ་དག་ལས། །ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ཐ་མའོ།2

།ཞེས་དང༌། ས་ཐོབ་མ་གཏོགས་ཁྱིམ་པ་ནི། །རྒྱལ་པོས་བླ་མར་མི་བྱ་སྟེ། །དེ་ལས་
ཐོབ་པ་ཡོངས་ཤེས་པས། །གང་ཞིག་རྟགས་ཅན་བྱ་བ་ཉིད། །ས་ཐོབ་མ་གཏོགས་སློབ་དཔོན་ནི། །ཁྱིམ་གནས་གང་ཚེ་མཆོད་བྱེད་པ། །དེ་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ནི། །དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གུས་མེད་འགྱུར།3

།ཞེས་དང༌། ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱི་རབ་གནས་སོགས། །རྟགས་ཅན་གྱིས་ནས་རྟག་
ཏུ་བྱ། །གནས་གཅིག་དག་ན་གསུམ་ཡོད་ན། །ཁྱིམ་པ་གོས་དཀར་ལྡན་པས་མིན།4

།ཞེས་ཁྱིམ་པ་
རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ལས་རབ་བྱུང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེས་ཁྱད་ཞུགས་པ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་གསུངས་ལ། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། གང་ཞིག་ཁྱིམ་པ་བསྟི་གནས་སྤྱོད། །གཡོག་པོ་ཞིང་པ་ཚོང་པ་དང༌། །དམ་ཆོས་འཚོང་བའི་རྨོངས་པ་དེ། །ས་ལ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་མིན།5

།ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །དེས་ན་བོད་གང་དག །སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་
པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་དགྲ་བཅོམ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དགེ་བསྙེན་གྱིས་ཐོབ་པར་ནུས་པས། དཀའ་ལ་དོན་ཆུང་བའི་དགེ་སློང་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། བསྟན་པའི་གནད་མ་གོ་ཞིང༌། ཐེག་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༡༠༤༣ ཕྲེང་། ༧ ནང་དུ་དྲངས།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༡༡༠༥ ཕྲེང་། ༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༨༩༣ ཕྲེང་། ༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༨༩༣ ཕྲེང་། ༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༨༩༢ ཕྲེང་། ༢༠

406 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོ་ཐར་པ་དོན་མེད་པར་འཛིན་པའི་འཆལ་གཏམ་རྣམ་པར་མི་འཚམ་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་བསྲུངས་པ་དང་མ་བསྲུང་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་ཅུང་ཟད་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་སྨོས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ནི། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
ད་ནི། ཡན་ལག་གི་དོན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ། ཐོག་མར་བསྙེན་གནས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་
པ་ནི། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འདི་ཡང་སློབ་དཔོན་གཞན་ལས་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ངེས་གཟུང་དུ་དགོས་ཀྱི། དཀོན་མཆོག་གི་དྲུང་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བླང་བ་སོགས་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ད་ལྟའི་ཆོ་གས་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་སློབ་དཔོན་མེད་པར་རྟེན་གྱི་དྲུང་དུ་ལེན་པ་ནི། སྔོན་གྱི་ཆོ་ག་དང་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་ལ་རྨོངས་ཤིང༌། ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མཛོད་ལས་ཀྱང༌། གཞན་ལས་ནོད་པར་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །བསྙེན་གནས་བླང་བའི་ཡུལ་2

ངེས་པར་རབ་བྱུང་དགོས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་ལས། ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་ཀྱང་བསྙེན་གནས་ཕོག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་ལྡན་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་སོ། །བླང་བའི་ཆོ་ག་སྐྱབས་འགྲོ་འཛིན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་ཁས་ལེན་ལན་གསུམ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་ཞིང༌། དེའི་མཐར་བསླབ་པ་བརྗོད་པ་ཁས་བླང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བྱའོ།།
དེ་ཡང་ཟླ་བ་བྱུང་ངོ་ཅོག་གམ། ལོ་གཅིག་གམ། གཉིས་སམ། གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཇི་
ཙམ་ལེན་པའི་དུས་དེ་སྲིད་དུ་ཉ་སྟོང་ཚེས་བརྒྱད་གང་ལ་བསྲུང་བར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་ལེན་པས་ཆོག་གི །ཐེབས་རེ་བཞིན་བླང་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གང་གིས་ཚེས་བརྒྱད་ལ་རྟག་ཏུ་བསྙེན་གནས་ལ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་དེས་ནི།3

ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉིན་མོ་བསྲུང་བར་མ་ནུས་ན་མཚན་མོ་རིལ་བསྲུང་བར་ཁས་ལེན་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༢༠
2 གཙང་། ཤོག ༩ ན ༡ ཡུལ་ལ་ངེས་པར།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༤༧ ཕྲེང་། ༡༦

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 407

དང༌། མཚན་མོ་བསྲུང་བར་མི་ནུས་ན་ཉིན་མོ་རྐྱང་པ་ལེན་པའང་རུང་བར་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་འདོད་དེ། ཉིན་མོ་ཙམ་དུ་ཡང་དག་པར་ལེན་ན། དུས་འདི་ནས་བཟུང་ཏེ་ཇི་སྲིད་ཉི་མ་མ་ནུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཞེས་དུས་ཚོད་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ།།
མཛོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བཤན་པ་དང༌། བྱི་བོ་བྱེད་པ་དག་གི་མཚན་
མོ་དང་ཉིན་མོའ་བསྙེན་གནས་དག་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་རུང་ངོ༌། ི །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་བསྙེན་གནས་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ཚང་བར་ནོད་པར་བྱའི། ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ནང་པར་ནི། རེ་ཤིག་ཉི་མ་ཤར་བའི་ཚེ་སྟེ། ཉིན་ཞག་པའི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གིས་ཚེས་བརྒྱད་ལ་རྟག་ཏུ་བསྙེན་གནས་ལ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྔོན་ཡང་དག་པར་བླང་བ་བྱས་པ་དེས་ནི། ཟས་ཟོས་ནས་ཀྱང་ནོད་པར་བྱའོ། །གཞན་ལས་ནོད་པར་བྱའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་བལྟོས་པ་ལས་ནི། རྐྱེན་ཡོད་ཀྱང་མི་འདའ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་མནོས་པ་ལས་ནི། ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི་སྡོམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་བཤན་པ་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉིན་ཞག་ཚང་བ་དང༌། ཡན་ལག་ཚང་བ་དང༌། གཞན་ལས་ནོད་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ལས་གཞན་ཉིན་ཞག་མ་ཚང་བ་དང༌། ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་སྲོག་གཅོད་ལྟ་བུ་རེ་རེའམ། གཉིས་སམ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཙམ་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པ་དང༌། བདག་ཉིད་ཀྱིས་བླངས་པ་ནི། ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི་སྡོམ་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བཤན་པས་མཚན་མོ་ཁོ་ན་བསྲུང་བར་ཁས་བླངས་པ་དང༌། བྱི་བོས་ཉིན་མོ་ཁོ་ན་བསྲུང་བར་ཁས་བླང་བ་ཡང་སྡོམ་པར་མི་འགྱུར་ཀྱང་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བས་འབྲས་བུ་སྟེ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་བཤད་པའང་ལེགས་སྤྱད་ཙམ་ལ་བསམས་ན་རུང་གི །སྡོམ་པ་ལ་བསམས་ན་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་བསྙེན་གནས་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་དུ་ངེས་ཀྱང༌། ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་ཟླ་
བ་ཕྱེད་བར་མ་ཆད་དུ་བསྲུང་བ་དུས་གཅིག་ལ་བླང་དུ་རུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉིན་ཞག་གཅིག་པའི་སྡོམ་པ་ལན་བཅོ་ལྔའི་བར་དུ་བཟླས་ཏེ་བླངས་པ་ཡིན་པས་ཉིན་ཞག་པའི་སྡོམ་པར་མི་འགྱུར་

408 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་ཉིན་ཞག་ཏུའོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་དུ་ངེས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་གཉིས་ཏེ། སྲོག་གི་མཐའ་དང་ཉིན་ཞག་གི་མཐའོ། །ཟླ་བ་ཕྱེད་ལ་སོགས་པ་ནི། ཉིན་ཞག་འདས་པས་སོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡང་མཛོད་འགྲེལ་ལས། ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། རེ་ཤིག་ཅི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉིན་ཞག་གི་འོག་ཏུ་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་གཟིགས་ནས་ཉིན་ཞག་པའི་བསྙེན་གནས་བསྟན་ནམ། འོན་ཏེ་དབང་པོ་གདུལ་དཀའ་བ་རྣམས་ཉིན་ཞག་པའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་2

སྦྱར་

བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་གྲང༌། དེ་དེ་ལྟར་བརྟག་ག་ལ་ནུས། ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་པས་དབྱིག་གཉེན་རང་ལུགས་ལ་ལོ་གཅིག་
གི་ཉ་སྟོང་བརྒྱད་གསུམ་བྱུང་ངོ་ཅོག་ལ་བསྲུང་བའི་སྡོམ་པ་དུས་གཅིག་ལ་བླངས་པས་སྐྱེ་བར་བཞེད་པ་ཆེས་གསལ་བས།
མཁས་པ་ཁ་ཅིག །ཇོ་བོ་རྗེ་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་ལ། ཇོ་བོས་མ་དགོངས་པ་མིན་མཆིས་ཞེས་
ཟུར་ཟ་བ་ནི། དེ་བས་ཀྱང་མ་དགོངས་པ་མིན་མཆི་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཚེ་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པ་ནི། གོ་མིའི་དགེ་བསྙེན་ཞེས་བྱ་བར་ས་སྟོན་སྡེ་པ་དག་བཞེད་པར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་མཛོད་ལས། དམའ་བར་འདུག་སྨྲས་བཟླས་པ་ཡིས། །མི་བརྒྱན་ནམ་ནི་ལངས་པར་དུ། །བསྙེན་གནས་ཡན་ལག་ཚང་བར་ནི། །ནང་པར་གཞན་ལས་ནོད་པར་བྱ།4

།ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་དམའ་བར་འདུག་པ་ནི། ཙོག་ཙོག་པོར་
འདུག་པའམ། པུས་མོ་བཙུགས་ནས་ཐལ་མོ་བསྣོལ་བའམ། ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་སྟེ། ནད་པ་ནི། མ་གཏོགས་སོ། །མ་གུས་པ་ལ་ནི། སྡོམ་པ་མི་སྐྱེའོ།5

།ཞེས་གསུངས་པས། ལེན་པ་པོ་སྟན་མཐོན་
པོ་ལ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ཏེ་འདུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༤༥ ཕྲེང་། ༩
2 གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༡ བླང་བ་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱར།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༥ ཕྲེང་། ༢༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༡༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༤༤༧ ཕྲེང་། ༥

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 409

ག་བྱས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་མཛོད་འགྲེལ་ལས། འབོགས་པ་པོས་ཚིག་མ་སྨྲས་པར་སྔར་ཡང་སྨྲ་བར་མི་བྱ་ལ། ཁ་མཉམ་སྟེ་སྨྲ་བར་མི་བྱ་སྟེ།1

ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་པས། ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་སྡོམ་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་འབོགས་ཆོག་དངོས་གཞི་སློབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་སུ་བཟླས་དགོས་པ་རྣམས་ལ་སློབ་དཔོན་དང་མཉམ་པའམ་སྔོན་དུ་ཟློས་པ་ལ་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་ཁྱད་མེད་དོ།།
དེ་ཡང་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་སྤང་བྱ་བརྒྱད་ལས། སྲོག་གཅོད་པ་དང༌། མ་བྱིན་པར་
ལེན་པ་དང༌། མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དང༌། རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་སྟེ། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཞི་སྤོང་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། ཆང་སྤོང་བ་བག་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། གར་སོགས་ཕྲེང་སོགས་དང༌། མལ་སྟན་ཆེ་མཐོ་དང༌། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་སྤོང་བ་གསུམ་ནི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡན་ལག་བག་ཡོད་པའི། །ཡན་ལག་བརྟུལ་ཞུགས་ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་གཅིག་དེ་བཞིན་གསུམ་རིམ་བཞིན།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྙེན་གནས་ཀྱི་
སྒྲ་བཤད་པ་ཡང་མཛོད་འགྲེལ་ལས། འདིས་དགྲ་བཅོམ་པ་དག་དང་ཉེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པས་ན་བསྙེན་གནས་ཏེ། དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་སློབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ན་རེ། འདིས་ཇི་སྲིད་འཚོའི་སྡོམ་པ་དང་ཉེ་བར་གནས་པར་བྱེད་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
ཡང་ན་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆུང་ངུ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསོས་འདེབས་པའི་ཕྱིར་གསོ་
སྦྱོང་སྟེ། གང་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་དགེ་བ་གསོས་འདེབས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསོ་སྦྱོང་བཤད་ཅེས་གྲགས། །ཞེས་འབྱུང་བས་ན་གསོ་སྦྱོང་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ།
འོན་ཀྱང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་དག་ལ་གྲགས་པའི་གསོ་སྦྱོང་དང་བསླབ་བྱའི་གྲངས་དང་གསོ་སྦྱོང་གི་ཐ་སྙད་ཙམ་འདྲ་ཡང་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ིརོ། །བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྤང་བྱ་བརྒྱད་ལས། རྩ་བ་བཞི་ཡན་ལག་ཚང་བ་གང་ཡང་རུང་བས་ནི།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༡༠༩ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༢༠
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༤༨ ཕྲེང་། ༢

410 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཉམས་པ་དང༌། སྡོམ་པའི་དགོས་པ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། རྩ་བ་བཞི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་ལྟུང་བ་རྣམས་དང༌། ལྷག་མ་བཞི་དངོས་སུ་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་ཡན་ལག་ཚང་བ་དང་མ་ཚང་བ་རྣམས་ལ་ནི། བཤགས་བྱའི་ཉེས་པ་དང༌། དེ་དག་གི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་བསྡམ་བྱའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ལ། འོན་ཀྱང་ཁྱིམ་པའི་སྡོམ་པ་གཉིས་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་རྣམས་ལ་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཉེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། ཕམ་འདྲ་དང་ལྟུང་བྱེད་ཉེས་བྱས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་འདྲ་བའི་བསྙེན་གནས་ཀྱང་ལེན་པའི་དུས་ནི། སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས། ཉིན་
དང་མཚན་དུ་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བརྒྱད་བླང་བར་འདོད་ན། ཉི་མ་འཆར་བའི་སྔོན་དུ་དེ་བླང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསྡུ་བ་དང་མཛོད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་པས། དེ་རིང་ཉི་མ་མ་ཤར་བའི་གོང་དུ་བླངས་ནས། སང་ཉི་མ་མ་ཤར་བར་དུ་བསྲུང་བ་དགོས་ཀྱི། ཉི་མ་ཤར་རྗེས་ཟས་ཟོས་ནས་བླངས་པ་ནི། ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དེའི་དམིགས་བསལ་དུ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། གང་གིས་ཚེས་བརྒྱད་ལ་རྟག་ཏུ་བསྙེན་གནས་ལ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྔོན་དུ་ཡང་དག་པར་བླང་བར་བྱས་པ་དེས་ནི། ཟས་ཟོས་ནས་ཀྱང་ནོད་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཟླ་བ་བྱུང་ངོ་ཅོག་གི་ཚེས་བརྒྱད་ལ་བསྲུང་བར་སྔོན་དུ་
ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ན། གང་གི་ཚེ་ཟས་མ་ཟོས་གོང་དུ་ཚེས་བརྒྱད་ཡིན་པ་དང་དེ་ལ་བསྙེན་གནས་བྱེད་དགོས་པ་བརྗེད་པ་ལས་ཟས་ཟོས་རྗེས་དྲན་ན། ཟས་ཟོས་ཟིན་ནས་བསྲུངས་པས་ཀྱང་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་ཚུལ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བསྡུ་བར།
ཉི་མ་ཤར་བ་དང༌། བསམ་པ་ཉམས་པ་དང༌། ཉི་མ་མ་ཤར་གོང་དུ་ཤི་བ་གསུམ་གྱིས་གཏོང་བར་གསུངས་ཤིང༌། ལོག་ལྟ་སྐྱེས་པ་དང༌། བསླབ་པ་ཕུལ་བ་ནི། བསམ་པ་ཉམས་པས་བསྡུས་པར་བཞེད་པ་ལྟར་རོ། །བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་ནི། འདུལ་བ་ལུང་དང༌། འདུལ་བའི་བསྟན་བཅོས་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་ལ། མངོན་པ་དང་ས་སྡེ་ནས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༤༧ ཕྲེང་། ༡༦

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 411

ཀྱང་བསྙེན་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙམ་མ་གཏོགས། འབོགས་ཆོག་མ་གསུངས་ཤིང་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་བརྒྱད་དང༌། བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་ཆོ་ག་དང་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཀྱང༌། ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་མངོན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ན་ཆོ་ག་ནི། གནས་འཇོག་གི་མདོ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་དགོས་ཀྱང༌། མདོའ་ཚིག་ནི། ཡི་གེ་མངས་པས་མ་བྲིས་སོ། །བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་ ིཔའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།
ད་ནི་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཉི་
འོག་པ་རྣམས་སྐྱབས་འགྲོ་ཙམ་གྱིས་དགེ་བསྙེན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པ་ལ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དག །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་མ་བླངས་པར་དགེ་བསྙེན་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་མ་བླངས་པར་དགེ་སློང་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པས། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་བྱས་ནས། སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པ་ཙམ་གྱི་དགེ་བསྙེན་ཡོད་ལ། སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པ་ཙམ་གྱི་དགེ་སློང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པ་ཙམ་གྱི་དགེ་བསྙེན་ཡང་བཞེད་དོ། །ལེན་པའི་ཆོ་ག་ཡང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྗེས་སུ་བདག་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་དགེ་བསྙེན་དུ་གཟུང་དུ་གསོལ་ལན་གསུམ་བཟླས་པས། བཟླས་པ་ཐ་མའི་སྐྱབས་བརྗོད་དང་བདག་བརྗོད་རྫོགས་པ་ཙམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྡོམ་པ་འཐོབ་ལ། བསླབ་པ་བརྗོད་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གཅིག་བཟླས་པ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་འདོད་དེ། མིང་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས། མིང་ཆེན་འདི་ལྟར་ཁྱིམ་པ་གོས་དཀར་པོ་བགོས་པ། སྐྱེས་པ་ཕོའ་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་ ིསུ་འགྲོ། ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཞིང༌། བདག་དགེ་བསྙེན་དུ་གཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་ཚིག་ཏུ་སྨྲ་ན་འདི་ཙམ་གྱིས་དགེ་བསྙེན་དུ་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་པའོ།།
གཞན་ཡང་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལྟར་ན་ལེན་པའི་ཚེ་ཡང་དགེ་བསྙེན་གྱི་བསླབ་གཞི།
རྩ་བ་བཞི་དང་ཆང་དང་ལྔ་ཀ་སྤོང་བའི་ཡན་ལག་ཚང་བར་ནོད་དགོས་ཀྱི། མ་ཚང་ན་སོ་ཐར་རིས་བརྒྱད་དུ་མ་གཏོགས་པར་འདོད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། རྣམ་པ་བརྒྱད་མ་གཏོགས་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༥༠ ཕྲེང་། ༥ ནང་དུ་དྲངས།

412 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཞེས་བྱ་བ་ལ། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་མ་གཏོགས་པ་གཞན་ནི། ཉི་ཚེ་བ་དང་མ་ཚང་བ་ཡང་ཡོད་དོ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཤགས་ལས་ཤེས་སོ། །འོ་ན། མིང་ཆེན་གྱིས་
ཞུས་པའི་མདོ་ལས། བཙུན་པ་ཇི་ཙམ་གྱིས་སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་དུ་འགྱུར་བ་ལགས།2 ཞེས་སོགས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། གཅིག་བསྲུངས་པས་སྣ་གཅིག །གཉིས་བསྲུངས་པས་ཕྱོགས་གཅིག །གསུམ་མམ་བཞི་བསྲུང་བ་ཕལ་ཆེར་སྤྱོད་པ། ལྔ་བསྲུང་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་དུ་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་གྲངས་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། སྡོམ་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འཐོབ་ཀྱང༌། གང་བསྲུངས་པ་དེའི་ཆ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དང༌། མ་བསྲུངས་པ་དེའི་ཆ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །མཛོད་ལས། དགེ་བསྙེན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པས། །སྡོམ་པ་བསྟེན་པ་དགེ་སློང་བཞིན། །སྣ་གཅིག་སྤྱོད་སོགས་ཇི་ལྟ་བུ། །དེ་བསྲུང་བ་ལ་བསྲུངས་ཞེས་གྲག3

།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲག་ཅེས་པ་ནི། མ་རངས་པའི་ཚིག་
སྟེ། དབྱིག་གཉེན་རང་ལུགས་ལ། སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་བླངས་ནས། གཅིག་མ་གཏོགས་པ་འཆལ་ན། དེ་ནི་དགེ་བསྙེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་གང་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཞུ་བ་ཡང་མི་རིགས་ན། ལན་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེས་ན་དང་པོར་ལེན་པའི་ཚེ་ན་སྣ་གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་ཇི་ཙམ་ནུས་པ་དེ་ཙམ་དུ་བླངས་ནས་བསྲུང་བ་སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བསྙེན་དུ་རིགས་སོ་ཞེས་བཞེད་དོ།།
ལེན་པའི་ཆོ་ག་ལ་ཡང༌། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་བརྒྱད་ཀྱི་འགྲེལ་པར། དང་པོར་སྐྱབས་འགྲོ་
ལན་གསུམ། དེ་ནས་བསླབ་པ་བརྗོད་པ་ལན་གསུམ། དེ་རྗེས་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བདག་བསླབ་པའི་གནས་ལྔ་བླངས་པའི་དགེ་བསྙེན་དུ། བདག་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང༌། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཡང༌། དགེ་བསྙེན་ནི། སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པ་དང་བསླབ་པའི་གཞི་ལྔ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། །དགེ་བསྙེན་མ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༩ ཤོག ༡༠༡ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༥༢ ཕྲེང་། ༡ ནང་དུ་དྲངས།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༢

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 413

སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྙེན་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཟུང་དུ་གསོལ། ཞེས་བྱ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས། བསླབ་པའི་གཞི་ལྔ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྙེན་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་འདུལ་བ་ལས་གཉིས་སུ་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་དེ། དེ་གཉིས་ཀའང་སྡེ་པ་གཞན་གྱི་འདུལ་བ་ལ་ཡོད་པར་སྣང་གི །གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་འདུལ་བ་བོད་ན་འགྱུར་བ་གང་ནའང་དེ་འདྲ་བ་མེད་ལ། སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་ཆོ་ག་གསུངས་པའང་མི་སྣང་ཞིང༌། བླ་མ་དག་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དགེ་བསྙེན་གྱི་ཆོ་ག་ཁ་སྤོས་ནས་བྱེད་མོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དག་སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བསྙེན་ཁས་ལེན་མི་ལེན་བརྟགས་ནས་བྱོས་ཤིག །ཡོངས་རྫོགས་སོགས་ཀྱི་དགེ་བསྙེན་རྣམས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ནི། བསྙེན་གནས་ཡིན་པར་གསུངས་པས། དགེ་བསྙེན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉ་སྟོང་ཚེས་བརྒྱད་ལ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་གསོ་སྦྱོང་ལ་གནས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བ་ཕྲ་རགས་ནི། བསྙེན་གནས་དང་ཆོས་མཚུངས་ཤིང༌། འདི་ཇི་སྲིད་འཚོའི་སྡོམ་པ་ཡིན་པས་གཏོང་བའི་རྣམ་གཞག་ཕལ་ཆེར་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་དང་མཚུངས་པས་འོག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཅུང་ཟད་མདོར་སྨོས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།། །།
ད་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་1

ཚིགས་སྔ་ཕྱི་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཆེ་ལོང་ཙམ་ཞིག་
བརྗོད་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་གསུམ། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་ཚུལ་དང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཀའང་འགལ་རྐྱེན་བར་ཆད་བཞི་སྤངས་ཤིང་མཐུན་རྐྱེན་ལྔ་ཚང་བ་ལས་སྐྱེ་དགོས་སོ། །འགལ་རྐྱེན་བར་ཆད་བཞི་ནི། སྡོམ་པ་གནས་པ་དང༌། མཛེས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའོ། །དེ་ལ་བུ་ལོན་ཆགས་པ་དང༌། བྲན་དང། ཕ་མས་མ་གནང་བ་དང༌། རྒྱལ་པོས་མ་གནང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། གནས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་སྟེ། སྡོམ་པ་སྐྱེས་སུ་ཟིན་ཀྱང༌། བར་ཆད་དེ་དག་གི་དབང་གིས་ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་འབབ་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༡ སྡོམ་པ་ཚིག་སྔ་ཕྱི། གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༦

414 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེས་ཙམ་ནས་སྐྲ་སེར་པོ་དང་སེར་སྐྱར་འདུག་པ་སོགས་ལུང་དང་མདོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི། མཛེས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་སྟེ། སྡོམ་པ་སྐྱེས་སུ་ཟིན་ཀྱང༌། ལུས་བྱད་མི་སྡུག་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ཁྱིམ་པ་དག་བསྟན་པ་ལ་མ་དད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་ལུས་ལ་མི་མཛེས་པའི་བར་ཆད་དང་ལྡན་ཀྱང་རབ་ཏུ་བྱུང་ན་བསྟན་པ་ལ་ཕན་
པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་ན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་ལས། དེ་དག་དགེ་རྒྱུན་མེད་མིན་ཞིང༌། །ཐར་པའང་མི་འདོད་མེད་མིན་མོད། །གཅིག་ཏུ་བསྟན་ལ་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །ཐོས་ན་སྐྱོན་དུ་བལྟ་ཕྱིར་བཀག །བསམ་དང་རྗེས་ཀྱི་བསམ་ཤེས་ཤིང༌། །འདོན་ཤེས་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ནི། །མཐུ་ཡིས་འཇིག་རྟེན་འཛིན་བྱེད་ཕྱིར། །རབ་ཏུ་འབྱིན་ལ་ཉེས་པ་མེད།1

།ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ན་བ་སོགས་ནི། ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་བར་ཆད་དེ། སྡོམ་པ་སྐྱེས་སུ་ཟིན་ཀྱང༌། ནད་ཀྱི་དབང་གིས་བསླབ་པ་སོགས་ལ་སྦྱོར་མི་བཟོད་པས་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་ནི། མཚམས་མེད་པ་བྱས་པ་དང༌། ཟ་མ་དང༌། མ་ནིང་དང༌། སྤྲུལ་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྙན་པ་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བ་རིགས་མི་མཐུན་དང༌། རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ནི། ད་ལྟ་འབྱུང་རིང་ཞིང་མཚམས་མེད་བྱས་པ་འབྱུང་སྲིད་ཀྱང༌། དེ་ནི་དགག་བྱ་ཆེ་བར་ཅུང་ཟད་ཤེས་སླ་བར་འདུག་ནའང༌། བར་ཆད་གང་དང་ལྡན་ན་སྡོམ་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་བར་ཆད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་ཉེ་བ་དག་ལ་བར་ཆད་དུ་མི་འཛིན་ཞིང༌། བར་ཆད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་བཟུངས་ནས། སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་མ་གཏོགས། སྡོམ་པ་སྐྱེ་ངེས་པ་ཉིན་མོའ་སྐར་མ་ལྟར་གྱུར་ནས། བསྟན་པའི་རྩ་བ་རྨང་ ིནས་འདོན་པ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཕམ་པ་བཞི་འཆབ་སེམས་སྐྱེས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་དག་གིས། རྒྱུད་ལ་གོས་ན་ཚེ་དེ་ལ་སྡོམ་པའི་སྐལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཕམ་པར་གྱུར་པ་བཞི་ལས་ལྟུང་བ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཞེས་བྱ་བ་ཡང༌། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འོངས་པ་ལ་ཁྱོད་ཕམ་པར་གྱུར་པ་བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བྱུང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༣ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༡༩

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 415

བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བར་བྱ་ཞེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཅེས་སྨྲས་པས་ནི། གཅིག་གིས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སྟོན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེས་ན་ད་ལྟ་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའམ་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སོགས་འཆབ་ཅིང་གསོད་
སེམས་སྐྱེས་པ་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་གང་མོད། དེ་དག་ལ་སྡོམ་པ་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བ་ལ་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་གཟུགས་བརྙན་བླངས་ནས། དེས་གང་ཟག་གཞན་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་སློབ་དང་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་བྱེད་པ་དང༌། དེ་ཉིད་སྔར་ཕམ་པ་བྱུང་ཞིང་ཉམས་པར་བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ངེས་བཞིན་དུ་འཛེམ་མེད་དུ་འཇུག་པ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་བ་དེ་དག་གིས་མཁན་སློབ་བྱས་པ་དང་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་བྱས་པའི་དགེ་ཚུལ་དང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་ངེས་པས། རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་མ་གཏོགས་སྡོམ་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ས་ཕྱོགས་གང་བར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་ཞུགས་པ། མཁན་སློབ་དང་དད་དགེ་བར་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལྷག་མ་མེད་པར་འཇོམ་པའི་ཆོམ་རྐུན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག།
དེ་ཡང་སྔར་ཕམ་པས་ཉམས་པ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཉམས་པར་ཤེས་ན་མི་སྐྱེ་
བ་ཡིནགྱི། མཁན་པོ་ཉམས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། བསྒྲུབ་བྱས་རྣམ་དག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ན་ནི། སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདུལ་བའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ན་ནི་མི་སྐྱེའོ། །ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་པར་ལེན་པར་བྱེད་པས་མཁན་པོ་དེ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཉིད་དམ། ཉམས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དགེ་སློང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ན་ནི། མཁན་པོ་དང་ལྡན་པའི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བ་ཁོ་ནའོ།2

།ཞེས་གསུངས་ལ། མཁན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། མཁན་པོ་མེད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༣ ཞེས་བྱ་བར་སྟོན་ཏོ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༠ ཤོག ༢༠༣ ཕྲེང་། ༧

416 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པར་ཡང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོར་ན་མཁན་པོ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཡང་སྔར་ཉམས་པ་ཡིན་པ་དང༌། རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་བྱེད་པ་དེས་ཀྱང་མཁན་པོའམ། སློབ་དཔོན་ནམ། དད་དགེ་བ་དེ་སྔར་ཉམས་པ་ཡིན་པར་ངེས་སམ་ཡིད་གཉིས་ཟ་ན་སྡོམ་པ་གཏན་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང༌། དགེ་ཚུལ་དང་བསྙེན་རྫོགས་གང་ཡིན་ཀྱང༌། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་རང་རང་གི་བསླབ་བྱ་ལ་བལྟོས་པའི་ངེས་པ་ལྔ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། ངེས་པ་ལྔ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་དང་མ་བྲལ་ན་ཡང་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེའོ།།
དེ་ཡང་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ན། ལེན་པ་པོ་དེའི་རྒྱུད་ལ། སྲོག་གཅོད་པའམ། མི་ཚངས་པར་
སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སེམས་ཅན་འདི་དང་འདི་འདྲ་བའི་སྲོག་བཅད་རྒྱུ་བྱུང་ན་ནི་གཅོད་ལ། གཞན་གྱི་ནི་མི་གཅོད་དོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་ངེས་པ་དང༌། རྒྱལ་སྲིད་དང་ནོར་བུ་སོགས་འདི་དང་འདི་འདྲ་མ་བྱིན་པར་ལེན་ལ་དེ་ལས་གཞན་པ་མི་ལེན་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ངེས་པ་དང༌། སྐྱིད་བྱེད་པའི་ཚེ་ཆང་དང་ཕྱི་དྲོའ་ཁ་ཟས་སོགས་མི་སྤོང་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚེ་སྤོང་ ིངོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ཚེ་ངེས་པ་དང༌། ལོའམ་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་དུ་སྤོང་གི །དེ་ཕན་ཆད་དུ་མི་སྤོང་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་དུས་ངེས་པ་དང༌། དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་སློང་རང་རང་གི་བསླབ་བྱ་ཇི་སྙེད་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་རྩ་བ་བཞི་ལ་སོགས་པ་འདི་དང་འདི་དག་སྤོང་གི །ཕྱི་དྲོའ་ཁ་ཟས་དང་ནུབ་ལྷག་ལ་ ིསོགས་པ་འདི་དང་འདི་མི་སྤོང་སྙམ་པ་ཡན་ལག་ངེས་པ་སྟེ། ངེས་པ་ལྔ་པོ་དེ་དག་གང་རུང་གཅིག་དང་མ་བྲལ་ན་ཡང་སྡིག་པའི་སེམས་དང་མ་བྲལ་ཞིང༌། མི་མཐུན་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་མཛོད་འགྲེལ་སོགས་ལས་གསུངས་སོ།།
དེ་བས་ན་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་གོང་ནས། རབ་བྱུང་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ཞག་བདུན་ནམ་ཟླ་བ་
གཅིག་གི་བར་དུ་ཕྱི་དྲོའ་ཁ་ཟས་དང་ཆང་ལ་སོགས་པ་སྤངས་ནས། དེ་ཕྱིན་ཆད་ཅི་དགར་ཞུགས་ ིཔས་ཆོག་པའི་བརྡ་བློ་ལ་ངེས་ཟིན་པ་བྱས་ནས། དོན་དེ་ཉིད་ཡིད་ལ་བཞག་སྟེ་རབ་བྱུང་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། སློབ་གཉེར་བྱེད་དགོས་པའམ། ལུས་ལ་ནད་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་ཡོད་པའམ། སྒྲུབ་པ་ཤ་སྟག་བྱེད་པའམ། ན་སོ་རྒན་པོར་གྱུར་པའམ། ད་དུང་གཞོན་ཆེས་པས་དཀའ་སྤྱད་མི་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་བསླབ་བྱའི་གནས་ཕྲ་བ་རྣམས་ལ་བསླབ་པར་མི་ནུས་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རྩ་བ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 417

བཞིའི་ཉེས་པས་མ་གོས་པ་གཅིག་བྱའོ་ཞེས་སྔོན་དུ་ཡིད་ལ་བཞག་ནས་སྡོམ་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི་དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བར་ངེས་ཏེ། དུས་ངེས་པ་དང་ཡན་ལག་ངེས་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེང་སང་བླུན་པོ་སྙིང་ཁམས་ཅན་ཁ་ཅིག །རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་བྱེད་པ་པོ་དེ་ལ་མཁན་
སློབ་དེ་དང་དེས། རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་བྱས་ཟིན་ནས་ཞག་བདུན་ལ་སོགས་པ་འདས་པ་ན། ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་ཕྱི་དྲོའ་ཁ་ཟས་དང་ཆང་གི་བཏུང་བ་བྱིན་ཏེ། དེ་ཕྱིན་ཆད་ཆང་དང་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ ིཟས་འཛེམ་མེད་དུ་སྤྱད་པས་ཆོག་པའི་གནང་བ་སྟེར་བར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་འདྲ་བ་དེ་ལ་མཁན་སློབ་ཀྱིས་བཀའ་འགྲོལ་བ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རྒྱལ་པོ་གླང་དར་མས་བསྟན་པ་བསྣུབས་པའི་ཚེ་ན། ལྷ་ས་སོགས་ན་མིང་གནས་བརྟན་སོགས་སུ་བཏགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱར་ཟླ་བ་གསུམ་དུ་རྩ་བཞི་བསྲུང་ཞིང༌། དགག་དབྱེ་བྱས་ཟེར་ནས་དེ་ཕྱིན་ཆད་མི་བསྲུང་བའི་ཆོས་ལོག་སྤྱོད་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཆོས་ལོག་བློས་མི་འཁྱུད་པ་ཡིན་པས། མཁན་པོ་དང་སློབ་དཔོན་དེ་དག་སློབ་མ་དང་བཅས་པ་དམྱལ་བ་མི་བཟད་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ལ་གནས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆེས་ཆེར་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་བདུད་ཀྱི་དཔུང་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཁན་པོས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བསྒྲུབས་ནས་འདུལ་བ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་བསླབ་པའི་གནས་དག་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་ལ་མ་སྦྱར་ན། ལག་ཏུ་གྲི་གཏད་དེ་བཤན་པ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལས་ཀྱང་སྡིག་པ་ཆེས་ཆེ་བར་གསུངས་ན། བསླབ་བྱ་ལས་འགལ་བར་སྤྱོད་པའི་གནང་བ་བྱིན་ན་ཅིར་འགྱུར། བསླབ་བྱ་དེ་དང་དེ་ལས་འདས་ཀྱང་ལྟུང་བ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་གནང་བཀག་རང་དགར་ལུང་སྦྱིན་པ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་མ་གཏོགས་དགྲ་བཅོམ་པ་རི་བོ་ལྟ་བུ་དག་ལ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་གནང་བ་སྦྱིན་པའི་ནུས་པ་མེད་ན། བླུན་པོ་ལུག་ལྟར་ལྐུགས་པ་དག་རང་དགར་བསླབ་པའི་གནང་བཀག་བྱེད་པ་ལ་དབང་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དག་གིས་ཆོས་ལོག་དེ་འདྲ་བ་དག་འབད་པས་དགག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་། རྐུ་ཐབས་སུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་ཡིན་ལ། དེ་

418 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནི་རང་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་མ་བྱས་པ་ཉིད་དམ་མ་ཆགས་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་ལ། དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཀྱང་དགེ་འདུན་གྱི་གསོ་སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གང་ཡང་རུང་བའམ། ལས་དངོས་མ་ཡིན་ཀྱང་དགེ་འདུན་ལ་རབ་བྱུང་ཞུ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཞུ་བ་པོའམ། ཞུ་བའི་ཡུལ་གྱི་གྲལ་དུ་འཁོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལས་དང་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལན་གཉིས་ཡན་ཆད་ཉམས་སུ་མྱོང་ན་རྐུ་ཐབས་སུ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས། རྐུ་ཐབས་སུ་གནས་པའོ། །བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་མ་བྱས་པ་ཉིད་དམ་མ་ཆགས་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་ལ་ལན་གཉིས་དགེ་འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་ལས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་གྱུར་པ་ཉིད་ན་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་དང༌། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། ལས་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། མཚོན་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དགེ་འདུན་ལ་རག་ལས་པ། དཔེར་ན་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ཞུ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་གྱུར་ན་ཡང་རྐུ་ཐབས་སུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །ཚུལ་འདི་
ནི། དགེ་ཚུལ་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་གནས་འདི་ཉིད་ལ་གཟབ་པར་བྱ་དགོས་སོ།།
མུ་སྟེགས་ཅན་ཞུགས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་བཤད་པའི་དང་པོ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འདི་
ཡང་དག་པར་བླངས་པ། ལྟ་བ་དེ་དང་ལྡན་པ། ཆོས་གོས་འདི་བོར་ནས་རྒྱལ་མཚན་དེས་དེར་སྐྱ་རེངས་ཤར་ན་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཅུང་ཟད་ད་ལྟ་འབྱུང་རིང་ཡང༌། དེ་ལྟར་མ་བྱས་པ་ཡང་རྐུ་ཐབས་སུ་གནས་པ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན། མུ་སྟེགས་དངོས་སམ། དེ་འདྲ་བ་བོན་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་ཕྱོགས་དེ་ལ་མོས་པ་དོར་བཞིན་དུ་དགེ་འདུན་གྱི་བྱ་བ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལན་གཉིས་ཉམས་སུ་མྱོང་ན་མུ་སྟེགས་ཅན་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་སྡོམ་པ་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ། །མངལ་བཤོལ་གཉིས་ཀ་དང་བཅས་པའི་ལོ་ཉི་ཤ་མ་ལོན་པ་ཡང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་དུ་གསུངས་པ་ལ། དངོས་པོ་ལ་མ་ལོན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་རང་གིས་ལོན་པར་འདུ་ཤེས་ན་ནི། སྡོམ་པ་སྐྱེ་ལ། སྡོམ་པ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་མ་ལོན་པར་བསྙེན་རྫོགས་བྱས་པ་ཉིད་དུ་ཕྱིས་ངེས་ན། ངེས་པ་དེ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ད་དུང་ལོ་ཉི་ཤ་མ་ལོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༨༤༣ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༠ ཤོག ༥༢ ཕྲེང་། ༩

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 419

ན་སྔར་སྡོམ་པ་སྐྱེས་པ་དེ་འཇིག་ཅིང༌། སྔར་བསྙེན་རྫོགས་བྱེད་པའི་ཚེ་མ་ལོན་པ་ལ་ལོན་པར་འཁྲུལ་ནས་བྱས་པ། དུས་ཕྱིས་ལོ་ཉི་ཤ་ལོན་པའི་རྗེས་སུ་སྔར་མ་ལོན་པ་ལ་བསྙེན་རྫོགས་བྱས་པར་ངེས་ཀྱང་སྡོམ་པ་སྔར་སྐྱེས་པ་མི་འཇིག་གོ །ཚུལ་འདིས་ནི། ལོ་བདུན་མ་ལོན་པར་རབ་བྱུང་བྱས་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་གཞན་རྣམས་ནི། འཁྲུལ་བའི་གཞི་ཆུང་བར་འདུག་པས་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
མཐུན་རྐྱེན་ལྔ་ནི། ཡུལ་དང༌། རྒྱུད་དང༌། རྟགས་དང། བསམ་པ་དང༌། ཆོ་ག་མཐུན་
པའི་རྐྱེན་ནོ། །ཡུལ་ནི། སངས་རྒྱས་སྟོན་པའི་སྐུ་གཟུགས་བཞུགས་པ། ཆོ་ག་བསླབ་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་དང་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཡོད་པ། དམ་པའི་ཆོས་མ་ནུབ་པ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་གང་ཟག་ལས་སྐྱེ་ཞིང་དགེ་འདུན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་ཞུ་བའི་ཡུལ་དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པ་དགོས་ཤིང༌། དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་སློང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཉེས་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མཁན་སློབ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དགོས་ལ། དེ་ལ་མཁན་པོ་ནི། བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བཅུ་བར་མ་ཆད་དུ་ལོན་ཞིང༌། འདུལ་བའི་ཚིག་དོན་ལ་མཁས་པ། ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་དང་ལྡན་པ། ལྔ་ཕྲུགས་ཉི་ཤ་རྩ་གཅིག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཤིང་། ལོ་བཅུ་ལོན་པ་དང་འདུལ་བ་ལ་མཁས་པ་གཉིས་ལྔ་ཕྲུགས་དང་པོའ་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ནི། འདའི་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་མཁན་པོའ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། གང་ལ་ལོ་བཅུ་ ིལོན་པ་ཉིད་དང་འདུལ་བ་ལ་གནས་པའི་དོན་ཉིད་གཉིས་པོ་དེ་དག་ཡོད་པ་དེས་ནི། མཁན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོ་དག་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་ནི། མཁན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དག་གི་གཙོ་བོའ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ལྷག་མ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་ ིགྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ཀྱང་མཁན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་རུང་བས། དེའི་ཕྱིར་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་ཉིད་དང་འདུལ་བ་ལ་གནས་པའི་དོན་ཉིད་ནི། འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།
དེས་ན་ཡན་ལག་གཉིས་པོ་དེ་མ་ཚང་ན་མཁན་པོ་དང་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་བྱར་མི་རུང་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༠ ཤོག ༥༢ ཕྲེང་། ༩

420 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཞིང༌། རང་ཡང་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ལ་མ་བརྟེན་པར་འདུག་ཏུ་མི་རུང་བར་གསུངས་པས། འདུལ་བའི་ཚིག་དོན་ལ་མཁས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། བསླབ་བྱའི་གནས་རགས་པ་ཙམ་གྱི་རྐང་གྲངས་ཡང་མ་ཐོས་པ་དག་གིས་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་བྱེད་པ་ནི། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཕུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དགེ་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་མཁན་པོ་བྱེད་པ་སྣང་མོད། དེ་འདྲ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤིག་པར་བྱེད་པའི་བླུན་པོ་སྙིང་ཁམས་ཅན་དག་གི་ལོག་པའི་སྦྱོར་བ་སྟེ། མཁན་པོ་དེས་སྔར་བསྙེན་རྫོགས་མ་བྱས་པར་བསྒྲུབ་བྱས་ངེས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་གཏན་ནས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
སློབ་དཔོན་གསུམ་ཀ་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྡན། གཟུགས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་མི་སྣང་
བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ། ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་དང་ལྡན་ཞིང༌དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པ་དང་བསླབ་བྱ་བརྗོད་པ་ལ་མཁས་པ། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་མཁན་པོའ་ཚིག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ། ཁས་བླངས་པ་ལ་དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐོས་ཤིང་ ིལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་འདྲི་བའི་ཆོ་ག་ལ་མཁས་པ། ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་འདུན་གྱི་དབུས་སུ་ལས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ཚིག་ཕྱེད་ཀྱང་མ་འཁྲུག་པར་བློ་ལ་ཐོན་པ་རྣམས་དགོས་པར་གསུངས་པས། ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ལྟུང་བ་རགས་པ་དག་ལའང་འཛེམ་མེད་དུ་སྤྱོད་ཅིང༌། ལས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ཚིག་ཕྱེད་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བར་བློ་ལ་མ་ཐོན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ལས་ཀྱི་ཆོ་གའི་དཔེ་ཆ་དག་པོ་ཀློག་པ་ཡང་མི་ཤེས་པར། ཐར་ཐོར་གང་བྱུང་བཀླགས་ནས་ཆོ་ག་བྱེད་པ་ལ་ནི། ཕལ་ཆེར་ལས་མི་འཆགས་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྣང་བས། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏན་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་ཞིང་ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་བསྙེན་རྫོགས་ལ་
མེད་མི་རུང་གི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། གྲངས་ནི། སྐྱེས་པ་བསྙེན་རྫོགས་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་མ་འབྱོར་ན་མ་མཐའ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་ལྔའི་ཚོགས། ཡུལ་དབུས་སུ་མ་མཐའ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་བཅུའི་ཚོགས། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ཡང་འབྱོར་ན་མ་མཐའ་བཅུའི་ཚོགས། བུད་མེད་བསྙེན་རྫོགས་ལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་མ་མཐའ་དྲུག་དང༌། དབུས་སུ་མ་མཐའ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་དགོས་ཤིང༌། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཞེས་པ་ནི། ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཏེ། ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་ཆོ་གའི་ཚིག་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 421

ཕྱེད་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བར་བློ་ལ་ཐོན་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་དབུས་སུ་ལས་བྱེད་པ་ལ། ངེས་པར་འདུལ་བ་ལ་མཁས་པ་ཞིག་དགོས་པས་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་སྨོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་རྩ་ལས། བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ནི། བཅུ་ལ་སོགས་པའོ། །མཐའ་འཁོབ་དག་ཏུ་ནི། མེད་ན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་ལྔ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དགེ་སློང་བཅུ་ལ་སོགས་པ་མེད་ན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བྱེད་པ་ཉིད་གཏོགས་པའི་ལྔ་ལ་སོགས་པ་དགེ་འདུན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཡོད་ན་ནི། གཞིའི་ཆོ་ག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ།
གཞིའི་ཆོ་ག་ཞེས་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་གི་ཆོ་ག་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་པར་བྱའི་དམིགས་བསལ་ལ་བརྟེན་པར་མི་བྱ་བས་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ཡང་འབྱོར་ན་ངེས་པར་བཅུའི་ཚོགས་སུ་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
དེས་ན་ཕྱིས་ཀྱི་བོད་ཁ་ཅིག །མེ་ཏོག་འཕྲེང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སློང་བཞི་ཁོ་ནས་
བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི། བསྟན་པ་ལ་གནོད་པའི་ཆོ་ག་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་བཞི་ལས་མེད་ན། གཅིག་གསང་སྟོན་དུ་བསྐོ་དགོས་ཤིང༌། གསུམ་གྱིས་གསང་སྟོན་བསྐོ་བའི་ལས་བྱས་ཀྱང་དགེ་འདུན་དུ་མ་ལོངས་པས་ལས་མི་འཆགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕྲེང་རྒྱུད་ལས་བཞི་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། ལས་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཁ་སྐོང་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟའོ། །ཡུལ་དབུས་དང་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྐབས་གཞན་དུ་འཁོར་རྣམ་བཞི་རྒྱུ་མི་རྒྱུ་ལ་བཤད་པ་མང་ཡང༌། འདིར་ནི། དེ་མ་ཡིན་གྱི། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི་ལས། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་མཚམས་སོ། །ཤར་དུ་ནི། ལི་ཁར་ཤིང་འཕེལ་གྱི་མདུན་གྱི་ནགས་ལི་ཁ་རའི་ཤིང་ཚང་ཚིང་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ལྷོར་ནི། འདམ་བུ་ཅན་གྱི་ལྷོ་ན་ཆུ་ཀླུང་དེ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ནུབ་ཏུ་ནི། བྲམ་ཟེའི་གྲོང་ཀ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཀ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་སོ། །བྱང་དུ་ནི། ཨུ་ཤི་རིའི་རི་ཞེས་བྱ་བའོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཞི་པོ་དེ་ཚུན་ཆད་
མཐའ་འཁོབ་དང༌། བཞི་པོ་དེའི་ཁོངས་དབུས་ཡིན་པས་བོད་ཀྱང་མཐའ་འཁོབ་ཡིན་ནོ།།
ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ནི། མི་འདུག་པར་འགྲེང་བ་མ་ཡིན། གང་ལ་བྱ་བ་མ་ཡིན།
འདུན་པ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོ་ག་ལས་མ་ཡིན། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན། ཉམས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༦༡༡ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༡༩ ཕྲེང་། ༡༣

422 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་མ་ཡིན། མཚམས་མེད་བྱས་པ་མ་ཡིན། སྡིག་ལྟ་ཅན་མ་ཡིན། ས་གཞན་ན་གནས་པ་མ་ཡིན། ཐ་དད་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན། འཁྲུལ་བཅས་མ་ཡིན། མཚམས་གཞན་ན་གནས་པ་མ་ཡིན། དཀོན་མཆོག་གཞན་མ་ཡིན། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་མ་ཡིན། མཚན་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བཅུ་བཞི་ལས། ཆོས་ཕྱོགས་པས་ལས་བྱེད་ན་ཐ་དད་དུ་གནས་པ་མ་གཏོགས་བཅུ་གསུམ་དང༌། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་པས་ལས་བྱེད་ན་སྡིག་ལྟ་ཅན་མ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་བཅུ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་ནི། བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བ་སོགས་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། བསླབ་པའི་གཞི་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྟ་བ་བསླབ་པའི་གཞི་ཕྲ་མོ་གཅིག་ཙམ་ལ་ཡང་དམིགས་པ་དང༌། ལྟུང་བ་ཕྲ་མོ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཙམ་ལ་ཡང་དམིགས་ནས་འདི་ཉིད་སྤྱད་ཀྱང་སྒྲིབ་པ་སོགས་སུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལྟ་བ་སྟེ། དེང་སང་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྣང་ཞིང༌། དེ་འདྲ་བའི་ལྟ་བ་འཛིན་མི་འཛིན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་ལས་བྱས་ཀྱང་ལས་མི་འཆགས་སོ། །འཁྲུལ་བཅས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྟུང་བ་བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཕྲ་མོ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མ་གོས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས། འཁྲུལ་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་ངོ༌། །བསྡམ་པར་བྱ་བས་ཀྱང་ཡིན་གྱི་བཤགས་པར་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་གིས་ཡིན་པར་མ་ཟད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།
དེ་ཡང་ལྟུང་མཐུན་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ལྟུང་བ་ལས་ལ་མི་སྒྲིབ་པར་བྱེད་
པར་གསུངས་ཏེ། བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་དག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ལས་གྲལ་དུ་འདུས་པའི་དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ལྷག་མ་དང༌། སྤང་ལྟུང་གི་ལྟུང་བ་ཡོད་ཅིང་གནས་དེ་ན་བཤགས་ཡུལ་འོས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། གསོ་སྦྱོང་བསྙེན་རྫོགས་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་འདུ་བའི་ཚེ་མ་བཤགས་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་བྱིན་རླབས་འཆགས་ཏེ། བཤགས་ཡུལ་ཡོད་ཀྱང་སྤོ་མགུ་སྤྱོད་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཞག་གཅིག་སྤངས་པའི་ཆད་ལས་སྔོན་དུ་གཏོང་བ་སོགས་དགོས་པས་ལས་ལ་འདུ་བའི་ཉི་མ་དེ་ལ་བཤགས་པའི་ཆོ་ག་མི་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དང་སོར་བཤགས་དང་ཉེས་བྱས་རྣམས་ནི། གནས་དེ་ན་བཤགས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༣༧ ཕྲེང་། ༢༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 423

ཡུལ་དུ་འོས་པ་ཡོད་ན་ངེས་པར་བཤགས་ནས་ལས་ལ་འདུ་དགོས་ཀྱི་ལྟུང་མཐུན་བྱིན་རླབས་མི་འཆགས་ལ། བཤགས་ཡུལ་དུ་འོས་པ་མེད་པར་གནས་དེའི་དགེ་སློང་ཐམས་ཅད་ལྟུང་བ་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ན་ལྟུང་མཐུན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་དག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་ལས་ལ་མི་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་ཆང་འཐུང་འགའ་ཞིག་མི་འཐུང༌། འགའ་ཞིག་ཕྱི་དྲོའ་ཁ་ཟས་ཟ། འགའི་ཞིག་མི་ཟ། འགའ་ཞིག་རུང་ཆུ་འདེབས་པ་སོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་བྱེད། འགའ་ཞིག་མི་བྱེད་པ་སོགས་ལྟུང་བ་མི་མཐུན་པ་གྲལ་དུ་འདུས་པའི་ལས་ལ་བྱིན་རླབས་མི་འཆགས་ཏེ། བཤགས་ཡུལ་མེད་པའི་ལྟུང་བ་བྱིན་རླབས་བཤགས་ཡུལ་ཡོད་པ་ལ་ག་ལ་འཆགས་ཤིང༌། ལྟུང་བ་ཐུན་མོང་བ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་ལྟུང་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འཆགས། བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་སྔགས་ཚིག་ལས་ཀྱང་གནས་དེ་ན་བཤགས་ཡུལ་མེད་ཅིང༌། གནས་གཞན་དུ་དགེ་སློང་འོས་པ་བཤགས་པ་བྱེད་དུ་བཏང་ནས། དེ་ཉིད་ཚུར་འོངས་པའི་མདུན་དུ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བཤགས་པ་བྱེད་པ་ཡང་བྱ་ས་མེད་པས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པར་གསལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ཅག་དགེ་སློང་ཐམས་ཅད་ནི་ལྟུང་བ་དག་དང་བཅས་པར་གྱུར་ལ། གང་གི་མདུན་དུ་ལྟུང་བ་དེ་དག་ཆོས་བཞིན་དུ་སླར་བགྱི་བ་བདག་ཅག་ལས་དགེ་སློང་གནས་གཞན་དུ་མཆིས་ལ། དགེ་སློང་གི་མདུན་དུ་ལྟུང་བ་དེ་དག་ཆོས་བཞིན་དུ་སླར་བགྱི་བར་སྤྲོ་བ་ནི། སུ་ཡང་མ་མཆིས་ན།1

ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །དོན་འདི་དག་ཀྱང༌། ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ལྟུང་བྱེད་ལ་སོགས་པ་བཤགས་པར་བྱ་བ་དག་འཆགས་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་དག་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བའོ།།2
འདིར་གཞུང་ནི། དགག་དབྱེའི་གཞི་ལས། གལ་ཏེ་ཕམ་པར་གྱུར་པ་དག་ཤེས་ན་
བསྙིལ་ཏེ་དགག་དབྱེ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་དག་ཤེས་ན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་དགག་དབྱེ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སྤང་བ་དག་ཤེས་ན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་དགག་དབྱེ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ལྟུང་བྱེད་དག་ཤེས་ན་བཤགས་ཏེ་དགག་དབྱེ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སོ་སོར་བཤགས་པ་དག་ཤེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༣༧༧ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༦༢༡ ཕྲེང་། ༡༡

424 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ན་སོ་སོར་བཤགས་ཏེ་དགག་དབྱེ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་བཤགས་པར་བྱ་བའི་ཉེས་བྱས་དག་ཤེས་ན་བཤགས་ཏེ་དགག་དབྱེ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་བསྡམ་པར་བྱ་བའི་ཉེས་བྱས་དག་ཤེས་ན་བསྡམས་ཏེ་དགག་དབྱེ་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ལྟུང་བྱེད་ལ་སོགས་པ་བཤགས་པར་
གསུངས་པ་ནི། ཉི་མ་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱིར་བཅོས་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་བཤགས་པར་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་དག་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟའི་བསྙེན་རྫོགས་སོགས་ཀྱི་ལས་གྲལ་དུ་ཕམ་པ་བྱུང་བ་སླར་ཡང་བསྐྱར་
ནས་བསྙེན་རྫོགས་བླངས་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ་འཁོད་པ་དག་ལྟ་ཅི་སྨོས། ལྟུང་བ་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་འདུས་པ་དག་ལ་ལྟུང་བ་ཐུན་མོང་བ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་ལས་མི་འཆགས་ཤིང༌། དེ་མ་ཆགས་པ་ན་བསྙེན་རྫོགས་སོགས་ཀྱི་ལས་དངོས་གཞི་མི་འཆགས། དེ་མ་ཆགས་པ་ན་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བས་ཆོ་གའི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་གཅེས་པར་ལྟ་བ་དག་གིས་ལེགས་པར་བརྟག་པར་བྱོས་ཤིག །གཞན་ཡང་མ་འདུས་པའི་མི་མཐུན་པ་དང༌། འདུན་པ་ཕྱིར་ལྡོག་གི་མི་མཐུན་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དགོས་ལ། དེང་སང་གནས་ལ་བློ་མཐུན་བྱས་ཟིན་པའི་མཚམས་ནང་དེ་ཉིད་ན། ལས་གྲལ་དུ་འདུས་པའི་དགེ་སློང་དག་དང་ཁ་སྐོང་དུ་འོས་མི་འོས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་དགེ་སློང་ལོང་གཏམ་སྨྲ་བ་དང༌། ཟས་ཀྱི་ཞལ་ཏ་བྱེད་པ་སོགས་དུ་མ་ལོགས་ལོགས་སུ་འཁོད་བཞིན་དུ། དེ་དག་གྲལ་དུ་མ་འདུས་པར་ལས་བྱེད་པ་ནི། མ་འདུས་པའི་མི་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་ལས་མི་འཆགས་ཤིང༌། དེའི་ཕྱིར་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་མི་སྐྱེའོ།།གཞན་ཡང་དེང་སང་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ཆོ་གའི་གྲལ་དུ་འདུས་པ་དག་ཀྱང༌། གང་
ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་རིང་འགག་གི་སྟོད་ཡ་གཅིག་ཕུད། མེད་དུ་མི་རུང་བའི་སྣམ་སྦྱར་གྱི་དོད་ལ་དར་ཁ་གང་སྟོད་ལ་བཀབ། ལས་གྲལ་དུ་གཏན་ནས་གྱོན་དུ་མི་རུང་བའི་མཆིལ་ལྷམ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་རེ་གྱོན། སྐྲ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་སོགས་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་དང་ཆ་ལུགས་མ་སྤངས་པ་བྱས་ནས་གྲལ་ལ་འཁོད་ཅིང༌། རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་བྱེད་པ་པོ་ཡང་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྟགས་དང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༦༢༡ ཕྲེང་། ༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 425

ཆ་ལུགས་བརྙན་པོ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ཚང་བ་རེ་བྱས། གདིང་བ་ཡིན་ཟེར་བའི་རས་ཆུང་གྲུ་བཞི་གླེགས་བུ་འཕྲོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་མེད་པ་ཞིག་དང༌། འགའ་ཞིག་གིས་ནི། ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་དོད་ལྕགས་ཀྱི་སླ་ང་དང་ཕོར་བུ་ནག་པོ་སོགས་ལ་བྱེད་ཅིང༌། མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པའི་སྤྱན་ལམ་དུ་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལ་དམིགས་པའི་ཆང་གི་བུམ་པ་དག་བཀོད། བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་དཔལ་བཤོས་དང༌། དེ་དག་འདེགས་པའི་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་འདུས་པའི་དབུས་སུ་ལས་ཀྱི་ཆོ་གའི་དཔེ་མི་ལྷོགས་བཞིན་དུ་ཀློག་ཅིང༌། ཆོ་གའི་བརྡ་དོན་གང་ཡང་སྤྲོད་མི་ཤེས་པའི་ནོར་བ་བརྒྱུད་མར་བྱེད་པ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འགའ་ཞིག་ནི། བླ་གོས་མཐང་གོས་ཀྱང་མ་གྱོན་པར་ཆ་ལུགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་བྱས་ནས་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་སློབ་བྱེད་པ་སྣང་སྟེ། དེ་དག་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤིག་པའི་ཆོམ་རྐུན། འཇིག་རྟེན་ཕུང་བར་བྱེད་བའི་ལོག་ཆོས་གླང་དམར་པོའ་ཀོ་བ་ལ་བླ་གོས་མཐང་གོས་ ིཀྱི་དོད་བྱེད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། ཁྱིམ་པས་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་གྱི་དོད་བྱས་ནས་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་བསྒྲུབས་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་དོ།།
ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མཁན་པོ་དང་
སློབ་དཔོན་དང་དགེ་འདུན་དག་ལས་གང་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞེ་ན། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཁོ་ནའི་ལས་ཡིན་གྱི་སློབ་དཔོན་མེད་པར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ཅིང༌། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དགེ་འདུན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ནི། ལས་འཆགས་ངེས་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་བའི་དབུས་སུ་ལས་སློབ་ཀྱིས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པའི་གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་བྱས་ནས། བརྗོད་པ་གསུམ་པའི་དོན་གྱི་གསུམ་གཉིས་རྫོགས་པ་ན་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས། ངེས་པར་དགེ་འདུན་གྱི་ལས་བྱས་ཤིང་ཆགས་པ་ལ་བལྟོས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ལ། ལས་བྱེད་པས་ལས་ཀྱི་སྔགས་ཚིག་གི་ནང་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་མིང་བརྗོད་པ་ཆད་པ་དང༌། དགེ་འདུན་གྱི་མིང་བརྗོད་པ་ཆད་པ་དང༌། མཁན་པོ་ཡོད་པའི་ཚེ་མཁན་པོའ་མིང་བརྗོད་པ་ཆད་པ་དང༌། ལས་ ིཀྱི་སྔགས་ཚིག་གི་མཚམས་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་བདག་གི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་སྐྱེས་སོ་སྙམ་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཏེ། ལུང་ལས། གང་ཟག་

426 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གསུམ་ནི། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་མིང་མི་བརྗོད་པ་དང༌། མཁན་པོའ་མིང་ ིམི་བརྗོད་པ་དང༌། བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་མི་ཤེས་པའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་དྲངས་
པ་དང༌། མདོ་རྩ་ལས། དེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་མ་བརྗོད་ན་ཡང་མི་སྐྱེའོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ན་ཡང་དེའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱིས་མི་སྐྱེའོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་སློང་གཉིས་ཀ་ཡང་མཁན་
པོ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས། དེ་དང་ལྡན་པའི་ལྟར་མཁན་པོ་མེད་པ་ལ་ཡང་ངོ༌།3

།ཞེས་
དང༌། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདི་སྐད་བསྟན་ཏེ། མཁན་པོ་མེད་ན་ཡང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ4

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྡོམ་པ་སྐྱེ་ཡང་སློབ་
དཔོན་དང་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།
མཁན་པོ་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་དེས་མཁན་པོ་སྡོམ་ལྡན་དུ་ཡིད་ཆེས་ན་ཡང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས། དེ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་ངོ༌།5

།ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་དོན་འདི་ནི་ལུང་གི་གླེང་གཞི་ལས་གསལ་བར་ཤེས་ཏེ། མཉན་ཡོད་དུ་ཁྱིམ་བདག་གི་བུ་ཞིག་གིས་གཞན་གྱི་བུ་མོ་ལ་ལོག་པར་གཡེམ་དུ་འགྲོ་བ་མས་བསྲུངས་པས། བསམས་བཞིན་དུ་རལ་གྲིས་མའི་སྐེ་བཅད་ནས། དེས་ཕྱིས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་དུ་སོང་བ་ན། གང་གི་སྡིག་པའི་ལས་བྱས་པ། །དགེ་བ་ཡིས་ནི་འགོག་བྱེད་དེ། །ཉི་མ་སྤྲིན་ནས་བྱུང་བ་ལྟར། །འཇིག་རྟེན་འདི་ན་དེ་སྣང་འགྱུར། །ཟེར་བ་ཐོས་པས། ཐབས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྡིག་པའི་ལས་ཀྱང་འགོག་པར་ནུས་སོ་སྙམ་སྟེ། དགེ་སློང་ཞིག་ལ་བདག་རབ་ཏུ་དབྱུང་དུ་གསོལ། དེས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བསྒྲུབས་ནས། དེ་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་ཏེ་གསུང་རབ་ཀློག་པར་བརྩམས་པས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏོ། །དགེ་སློང་དག་གིས་སྨྲས་པ། ཁྱོད་བརྩོན་འགྲུས་འདིས་ཅི་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར། སྡིག་པ་ཟད་པའོ། །སྡིག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༩ ཤོག ༡༢༧ ཕྲེང་། ༡༠ ནང་དུ་དྲངས།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༨༦༢ ཕྲེང་། ༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༨༦༢ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༠ ཤོག ༢༠༣ ཕྲེང་། ༣
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༨༦༢ ཕྲེང་། ༣

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 427

པ་ཅི་ཞིག་བྱས། མ་བསད་དོ། །མ་མའམ། མ་ཡིན་ཏེ་བསྐྱེད་པའི་མའོ། །དོན་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་གསོལ་བས། མ་བསད་པ་ནི། སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་བསྙིལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བཀའ་སྩལ་ནས། བསྙིལ་ཅིང་གནས་ནས་ཕྱུང་ངོ༌། །དེས་ཀྱང་བདག་འབབ་པ་ནི་མི་ནུས་ཀྱི་སྙམ་ནས། རང་གི་རྒྱུས་མི་ཤེས་པའི་མཐའ་འཁོབ་ཞིག་ཏུ་སོང་སྟེ། དེར་ཁྱིམ་བདག་དད་པར་བྱས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་བརྩིགས་ཏེ། དེར་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་འདུན་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་ལོངས་ཏེ། འགའ་ཞིག་གིས་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་ཐོབ་བོ། །དེ་ནས་དུས་ནམ་ཞིག་ན་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པར་གྱུར་ཏེ། དེའི་ཆེད་དུ་དགེ་འདུན་གྱི་སྲོ་ཁང་བྱས་པས། སྲོ་ཁང་གི་མེ་ལ་འདུག་བཞིན་དུ་ཤི་སྟེ་མནར་མེད་པའི་དམྱལ་བར་སྐྱེས་སོ། །དེར་དེས་སྨྲས་པ། སྲོ་ཁང་ཚའོ། །སྐལ་ཆད་ཁྱོད་ཀྱི་སྲོ་ཁང་འདི་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཟེར་ནས་དམྱལ་སྲུང་གིས་མགོ་ལ་བསྣུན་པས་དམྱལ་བ་ནས་འཕོས་ཏེ་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ལྷར་སྐྱེས་ཏེ། དེ་མ་ཐག་སྟོན་པའི་དྲུང་དུ་མཆོད་པའི་སླད་དུ་འོངས་པས་ཆོས་བསྟན་ཅིང༌། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །མཚམས་མེད་པ་བྱས་པས་དམྱལ་བར་ཡུད་ཙམ་ཞིག་སྐྱེས་ཀྱང་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མ་མྱོང་ཞིང༌། དེ་མ་ཐག་ལྷར་སྐྱེས་ཏེ་འཕགས་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ནི། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཙུགས་ཤིང་བསྟན་པ་དར་བར་བྱས་པའི་འབྲས་བུར་གསུངས་པས། སྡོམ་པ་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པར་སློབ་མ་དག་གིས་ཡིད་ཆེས་པའི་དབང་གིས་དགེ་སློང་དུ་མ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ཆེས་གསལ་བར་ངེས་ལ། སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་ཀྱང་ལྡན་པ་འདྲ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱིམ་པ་དད་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་ཚུལ་འཆོས་པས་རང་གི་རྙེད་བཀུར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་མ་ཡིན་པར། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཙུགས་ནས་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པར་བྱས་ན་མཚམས་མེད་པ་བྱས་པ་ཡང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་བསོད་ནམས་རླབས་པོ་ཆེ་འཐོབ་པར་ཡང་འདི་ཉིད་དང་ཕ་བསད་པའི་གླེང་གཞི་སོགས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང༌། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། གང་ཞིག་སྔོན་ཆད་བག་མེད་གྱུར་པ་ལས། །ཕྱི་ནས་བག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་དེ་ཡང༌། །ཟླ་བ་སྤྲིན་བྲལ་ལྟ་བུར་རྣམ་མཛེས་ཏེ། །དགའ་བོ་སོར་འཕྲེང་མཐོང་ལྡན་བདེ་བྱེད་བཞིན།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་བདེ་བྱེད་ཀྱང་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༦༧༡ ཕྲེང་། ༢

428 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མ་བསད་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་འགྲེལ་པས་བཤད་དོ།།
དེ་ལྟར་ན་མཁན་པོ་མེད་པ་དང༌། ཡོད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ལྡན་པར་ཡིད་
ཆེས་ན་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བར་གྲུབ་བོ། །དེས་ན་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་གི་དགེ་འདུན་ལ་དག་ཐེར་དང་ལས་འཆགས་མི་འཆགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པར། མཁན་བརྒྱུད་དག་མ་དག་འབའ་ཞིག་གི་རྣམ་གཞག་རྩི་བ་ནི། འདུལ་བ་མི་ཤེས་པའི་བླུན་པོའ་རྣམ་ ིཐར་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་འདི་ལྟར། རྒྱལ་པོ་གླང་དར་མས་བསྟན་པ་བསྣུབས་པའི་ཚེ། བཞད་ཀྱི་གྱད་མི་
གཙང་རབ་གསལ། བོ་དོང་པ་གཡོ་དགེ་འབྱུང༌། སྟོད་ལུང་པ་དམར་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་གསུམ་ཆུ་བོ་རི་ན་བསྒོམ་ཞིང་ཡོད་པ་ན་རབ་བྱུང་ཁྱི་ར་བྱེད་པ་མཐོང་སྟེ། གཏམ་དྲིས་པས་རྒྱལ་པོས་བསྟན་པ་བསྣུབས་པར་ཤེས་ཏེ། འདུལ་བ་དྲེའུ་ཁལ་གཅིག་བཀལ་ནས་མངའ་རིས་སྟོད་དུ་བྲོས་ཏེ། གར་ལོག་ནས་འཐོན་ནས་བྱང་སྟོད་བརྒྱུད་ནས་ཕྱིན་ཅིང༌། ཧོར་གྱི་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ནས་སྐད་རིགས་མི་གཅིག་པའི་སར་བསྟན་པ་དར་བར་བྱེད་དགོས་སྙམ་ནས་འབད་ཀྱང་དར་བར་མ་ནུས་པས། མདོ་སྨད་ལྷོའ་བེ་རོ་ཚ་མཚོ་ངོས་ནས་འཐོན་ཏེ། མདོ་སྨད་ཀྱི་དན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་དགོན་དུ་བསྒོམ་ ིཞིང་བསྡད་པས། རྨ་ཆུ་ཁའི་ཕྱུགས་རྫིས་མཐོང་ནས་རྒོངས་ཁ་མི་འདུས་པ་རྣམས་ལ་སྨྲས་པས། ལས་དང་སྐལ་བར་ལྡན་པ། མོས་པ་སྤྱོད་པའི་ས་པ། མུ་ཐུར་གསལ་འབར་ཞེས་བྱ་བས་སང་བལྟར་ཕྱིན་པས་ཕྲད་པ་ན་དད་དེ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་ཞུས་པས། འདུལ་བའི་པོ་ཏི་བསྟན་ཏེ་དད་ན་རབ་ཏུ་དབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱས་སོ། །བལྟས་པ་ན་དད་དེ་མཆི་མ་བྱུང་ནས་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་ཞུས་པས། གཙང་གིས་མཁན་པོ་བྱས། གཡོས་སློབ་དཔོན་བྱས་ཏེ་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྒྲུབས་ཤིང༌། མཁན་སློབ་ཀྱི་མིང་ལས་སྦྱར་ཏེ་དགེ་བ་རབ་གསལ་དུ་མིང་བཏགས། ཕྱིས་ཤེས་རབ་ཆེ་བས་བླ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་གྲགས་སོ།།
དེ་ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཞུས་པས་དགེ་སློང་ལྔ་མ་ཚང་བས་མི་འོང་གསུངས་པ་ལ། སྔར་ལྷ་
ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་བ་དགེ་སློང་གསུམ་གློད་ཐང་དུ་འདུག་པ་མཐོང་ནས་ཚོལ་དུ་ཕྱིན་པས་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་དང་མཇལ་ཏེ་ཞུས་པས། ངས་རྒྱལ་པོ་སྡིག་ཅན་བསད་པས་ཁ་སྐོང་མི་འོང་གི །ངས་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 429

བཙལ་ལ་བཏང་གི་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ནག་གི་དགེ་སློང་ཀེ་པང་དང་གྱི་བན་བྱ་བ་གཉིས་བཙལ་ཏེ་བཏང་ངོ༌། །དེ་ནས་སྔར་གྱི་མཁན་སློབ་ཀྱིས་མཁན་པོ་དང་ལས་སློབ་བྱས། དམར་གྱིས་གསང་སྟོན་བྱས། རྒྱའི་དགེ་སློང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྐོང་བྱས་ཏེ་བསྙེན་པར་རྫོགས་སོ། །དེ་ནས་ལོ་ལྔ་ལོན་པ་དང༌། དབུས་ནས་གླག་པ་ལམ་པ་ཀླུ་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ། འབྲིང་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན། རག་ཤི་ཚུལ་ཁྲིམས་འབྱུང་གནས། སྦ་ཚུལ་ཁྲིམས་བློ་གྲོས། སུམ་པ་ཡེ་ཤེས་བློ་དང་ལྔ། གཙང་ནས་མགུར་མོ་རབ་ཁ་བ་ལོ་སྟོན་རྡོ་རྗེ་དབང་ཕྱུག །ཤབ་སྒོ་ལྔའི་ཚོང་བཙུན་ཤེས་རབ་སེངྒེ༌། མངའ་རིས་པ་འོ་བརྒྱད་སྤུན་གཉིས། བོ་དོང་པ། དབུས་པ་དེ་དཀར་པ་དང་ལྔ་སྟེ། དབུས་གཙང་གི་མི་བཅུས་མདོ་ཁམས་སུ་ཕྱིན་ནས་གཙང་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཞུས་པས། ང་རྒས་ནས་མཁན་པོ་མི་འཁྱོངས་པས་བླ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུས་ཤིག་གསུངས་ཏེ། བླ་ཆེན་པོས་མཁན་པོ་བྱས། གཙང་དང་གཡོས་ལས་སློབ་དང་གསང་སྟོན་བྱས། དམར་དང་རྒྱའི་དགེ་སློང་གིས་ཁ་སྐོང་བྱས་ཏེ་ཐམས་ཅད་བསྙེན་པར་རྫོགས་སོ།།
བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྔར་གྱི་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཕལ་ཆེ་བ་མི་བཅུ་པོ་དེའི་ནང་ནས་
དབུས་ཀྱི་སུམ་པ་དང་གཙང་གི་འོ་བརྒྱད་སྤུན་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་རྣམས་ལས་མཆེད་པ་མང་ཞིང༌། གཞན་ཡང་འ་ཞ་མགོ་བོ་ཆེའི་བུ་འ་ཞ་ཡེ་ཤེས་གཡུང་དྲུང་གིས་ཁམས་སུ་སྡོམ་པ་ལེན་དུ་ཕྱིན་ནས། བླ་ཆེན་པོའ་མཁན་བུ་ཏྲེ་བོ་མཆོག་བླ་བྱ་བ་ལ་བཀའི་དྲིན་ཞུས་པས། ངེས་ཆུ་གཏོར་བཏང་ལ་འོང་གིས་གསུངས་ནས། ལོང་མེད་པར་འདས་པས། ཆུ་གཏོར་བཏང་ལ་འོང་གིས་གསུངས་པ་ཙམ་ལ་སྡོམ་པ་ཐོབ་པར་བྱས་ནས། དེ་ལ་དགེ་ཚུལ་ཆུ་གཏོར་མ་ཞེས་གྲགས་པ་དང༌། ཡང་འབྲེ་གཞོན་ཚུལ་གྱིས་ཁམས་སུ་སྡོམ་པ་ལེན་དུ་ཕྱིན་ནས། བླ་ཆེན་པོའ་མཁན་བུ་ཡ་ཟི་བོན་སྟོན་བྱ་བ་ ིལ་བཀའ་དྲིན་ཞུས་པས། དེར་བས་ཟེར་ནས་སྡོམ་པ་སྦྱིན་ལོང་མེད་པར་མཁན་པོ་འདས་པས། ངས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཁན་པོ་ན་རེ་དེར་བས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བས་དེར་བས་ཀྱི་བསྙེན་རྫོགས་སུ་གྲགས་ཤིང༌། འ་ཞས་མཁན་པོ་བྱས་ནས་ཤེའུ་གཉེ་ནམ་པ་རབ་ཏུ་ཕྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་སོ།།
དེས་མཁན་པོ་བྱས་ནས་སོག་ཚུལ་ཁྲིམས་བླ་མ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དབང་

430 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཕྱུག་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་བླ་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་དེ་བསྙེན་པར་རྫོགས། འདི་དག་ནས་བརྒྱུད་པ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ལ་བླ་ཆེན་མཁན་བརྒྱུད་ཅེས་ཟེར། ཡང་མཁན་པོ་ཞི་བ་འཚོའི་མཁན་བུ་སྦ་རཏྣ། དེས་བླ་ལུང་རབ་འབྱོར་དབྱངས། དེས་བླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། དེས་ཡ་གོང་ཡེ་ཤེས་གཡུང་དྲུང༌། དེས་གྲུམ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། དེས་ཀླུ་མེས་ལ་སོགས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་འདོད་པ་སོགས་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་འགའ་རེ་སྣང་མོད། ལོ་རྒྱུས་སྔ་མ་འཐད་པར་བྱེད་པ་མང་བར་སྣང་ངོ༌། །དེ་འདྲ་བའི་བླ་ཆེན་མཁན་རྒྱུད་མ་དག་པས་དེ་ནས་བརྒྱུད་པའི་སྡོམ་རྒྱུད་མ་དག་ཅིང༌། དུས་ཕྱིས་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལས་བརྒྱུད་པ་མཁན་རྒྱུད་ལ་སྐྱོན་མེད་པས་སྡོམ་རྒྱུད་དག་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། བླ་ཆེན་བརྒྱུད་མ་དག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བླ་ཆེན་བསྙེན་རྫོགས་མཛད་པའི་ཁ་སྐོང་ལ་རྒྱའི་དགེ་སློང་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ཇི་འདྲ་ཡིན་མི་ཤེས་པས་ལས་ཆགས་མ་ཆགས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ལ། དེའི་ཕྱིར་བླ་ཆེན་ལ་སྡོམ་པ་འཁྲུངས་མ་འཁྲུངས་ཐེ་ཚོམ་ཟའོ་ཞེས་ཟེར་མོད། རྒྱའི་དགེ་སློང་རྣམ་དག་ཏུ་དེའི་ཚེ་བླ་ཆེན་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ན། སྡོམ་པ་སྐྱེ་བར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་ཅིང༌། དུས་ཕྱིས་ཀྱི་མི་གཞན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་སྔོན་བླ་ཆེན་ལ་སྡོམ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་ན་ནི། བཞད་གད་ཀྱི་གནས་དེ་ལས་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལས་མཁན་པོ་བྱང་ཆུབ་དཔལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཡང་ལས་མ་ཆགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ལས་སློབ་ཤངས་པ་ཇོ་གདན་དང༌། གསང་སྟོན་རྒྱང་རོ་གཞོན་རིན་གཉིས་པཎ་ཆེན་བོད་དུ་མ་བྱོན་གོང་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཟིན་པའི་བླ་ཆེན་བརྒྱུད་ཡིན་ལ། བླ་ཆེན་བརྒྱུད་རྣམ་དག་མིན་པར་ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
མཁན་ཆེན་བདེ་བ་དཔལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚེ་ཡང་ལས་མ་ཆགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
མཁན་པོ་བྱང་ཆུབ་དཔལ་ཡིན་ཀྱང༌། ལས་སློབ་བསོད་ནམས་སྟོབས་བཟང་དང༌། གསང་སྟོན་དབང་ཕྱུག་གྲགས་ལ་སོགས་པ་བླ་ཆེན་བརྒྱུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆུ་གཏོར་མ་སོགས་དང་དེར་བས་མ་སོགས་ལའང༌། དེ་དང་དེའི་སློབ་མས་དེ་དང་དེ་ལ་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ། མཁན་པོ་དེ་དང་དེ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་དུ་ཡིད་ཆེས་ན་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བར་གོང་དུ་ཁུངས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་གསལ་བ་དག་གིས་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྡོམ་བརྒྱུད་མ་དག་པའི་སྐྱོན་ཅིའང་མི་འབྱུང་ལ། བླ་ཆེན་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 431

བརྒྱུད་ཀྱི་བར་དུ་མཁན་པོ་ཉམས་པ་ཞུགས་པ་འགའ་རེ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ནི་པཎ་ཆེན་བརྒྱུད་དུ་བསྒོམ་པ་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་ན་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྗོགས་ཀྱི་མཁན་སློབ་བྱེད་པ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་བ་དག་གི་ཡང་འགའ་ཞིག་ལ་མཁན་པོ་ཉམས་པས་བར་དུ་ཆོད་པ་སྣང་ལ། བླ་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱིའང་ཐམས་ཅད་ལ་ཉམས་པས་བར་ཆོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱད་པར་དགེ་ཚུལ་ལ་སློབ་དཔོན་དང་བསྙེན་རྫོགས་ལ་ལས་འཆགས་ངེས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ། ཉམས་པས་ཁ་སྐོང་བྱས་ནས་བསྙེན་རྫོགས་བསྒྲུབས་པ་པཎ་ཆེན་བརྒྱུད་ལའང་དུ་མ་ཞིག་སྣང་ཞིང༌། དེ་དག་ལ༌ནི། ཉེ་བ་འཁོར་གྱིས་མཁན་པོ་བྱས་ཀྱང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་བསྒྲུབ་བྱས་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ལ་རྣམ་དག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ཤིང་ལས་འཆགས་པའི་འགལ་རྐྱེན་གོང་དུ་བཤད་པ་གཞན་རྣམས་མེད་ན་བླ་ཆེན་བརྒྱུད་དང་པཎ་ཆེན་བརྒྱུད་གང་ཡིན་ཀྱང་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་འཆགས་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་ན་བརྒྱུད་པ་དེ་གཉིས་གང་ཡིན་ཀྱང་མི་འཆགས་པས་ལས་འཆགས་པའི་རྒྱུའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པའི་ལས་རྣམ་དག་བསྒྲུབ་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱའི། ལས་གྲལ་དང་ཆོ་ག་སྐྱོན་ཅན་འབའ་ཞིག་བྱས་ནས་མཁན་པོའ་བརྒྱུད་པ་གང་ཡིན་གྱིས་སྡོམ་པ་དག་མ་དག་འབྱེད་པ་ནི། རྒྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ། ིབྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ། ཤ་མི་སྐྱེ་ཕོ་ཚུལ་འཕགས། རྨ་ཚོ་བྱང་རྡོར། ཐག་མ་པ་སོགས་ཀྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་གསེར་རིའི་ཕྲེང་བ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང༌། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་པོ་ཏོ་བ་དང་ཤ་ར་བ་པ་ལ་སོགས་པ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཐའ་ཡས་པ་དུ་མ་ཞིག་བྱོན་པ་དེ་དག་དང༌། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང༌། རྔོག་ལོ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་ཆེན་ཇི་སྙེད་བྱོན་པ་དེ་མཐའ་དག་བླ་ཆེན་བརྒྱུད་ཡིན་པས་དེ་མཐའ་དག་སྡོམ་པ་མེད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་རྣམ་པར་མི་འཚམས་པའི་སྡིག་ཆེས་ཆེ་བ་རྒྱུད་ལ་བཟུངས་ནས་རང་ཉིད་ལ་འདུལ་བའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པ་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག།
རྒྱུད་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ནི། རྒྱུད་ཚོགས་སུ་མ་ཚང་བ། གང་ལེན་པའི་སྡོམ་པ་དེ་སྔར་ཐོབ་
ལ་ཉམས་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། རྟགས་མཐུན་པའི་རྐྱེན། ཁྱིམ་པའི་རྟགས་དང་ཆ་ལུགས་སྤངས་ཤིང༌། དགེ་ཚུལ་གྱི་ཚེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་དང་ཆ་ལུགས་དང་ལྡན་པ་དང༌། དགེ་སློང་གི་ཚེ་

432 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཆོས་གོས་གསུམ་ཀ་ལྷུང་བཟེད་དང་བཅས་པ་མཁན་པོས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བརྐོན་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ཁྲུས་བྱས་པ་དང་ལྡན་པ་དང༌། བསམ་པ་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ནི། བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། སྡོམ་པ་དེ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ལེན་པར་འདོད་ཅིང་སྡོམ་པ་ཐོབ་དུས་ཤེས་པ། ངེས་པ་ལྔ་དང་བྲལ་ཞིང་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པ་རྣམས་སོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ། བསྟན་པའི་རྩ་བ་ཚིགས་སྔ་ཕྱིའི་སྡོམ་པ་དང་པོར་ཐོབ་ངེས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་གཞི་སྟོར་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་གང་བྱུང་བྱུང་གི་ལག་ལེན་གྱིས་བསྟན་པ་རྨང་ནས་འདོན་པ་མང་དུ་མཐོང་ནས་ཆོས་ལོག་སྤྱོད་པའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་ཞིག་སུན་དབྱུང་བ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་བའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།
ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ་ནི། བསྲུང་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བ་སྟེ།
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བསྟེན་ཏེ་བསྲུང་བ་དང༌། རང་གི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བ་དང༌། བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བ་དང༌། བདེ་བར་གནས་པའི་རྐྱེན་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་བསྲུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་ཚུལ་དང་བསྙེན་རྫོགས་བྱས་མ་ཐག་པ་དེས། རང་ཉིད་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བཅུ་བར་མ་ཆད་དུ་ལོན་པ་དང་ལྔ་ཕྲུགས་དང་ལྡན་པ་སྟེ་ཆོས་གཉིས་པོ་དེ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་གྱི་བར་དུ་སྔར་གྱི་མཁན་པོ་དེའམ། མཁན་པོའ་མཚན་ཉིད་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ ིདགེ་སློང་གཞན་ཞིག་ལ་གནས་འཆའ་བའི་ཆོ་ག་བྱས་ནས། གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཏེ། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རང་ཉམས་སུ་མི་བཏང་བར། བཤང་གཅི་འདོར་བ་དང༌། ཞག་གཅིག་གནས་གཞན་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་དང་དུས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གསུངས་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་པ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཞུས་ནས་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའོ།།
རང་གི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བ་ནི། བག་ཡོད་པ་དང༌། དྲན་པ་དང༌།
ཤེས་བཞིན་དང༌། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང༌། ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང༌། དད་པ་དྲག་པོ་བསྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ལ་གུས་པར་བྱེད་ཅིང་བླང་དོར་ལ་འགྲུས་པར་བྱེད་པའོ། །བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 433

བའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་དང་། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་དང༌། དབྱར་གནས་པར་ཁས་ལེན་པ་དང༌། དགག་དབྱེ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའོ། །བདེ་བར་གནས་པའི་རྐྱེན་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བ་ནི། གོས་དང༌། ཟས་དང༌། གནས་མལ་དང་སྨན་ལ་སོགས་པ་རྣམས། ཉུང་ངུ་དང་ངན་པས་ཆོག་མི་ཤེས་པར། བཟང་པོ་དང་མང་པོ་དགེ་བའི་སྦྱོར་བ་ཉམས་ཉམས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཚོང་དང་བུན་སྐྱེད་དང་ཞིང་ལས་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་བཀག་པའི་སྨད་པའི་སྦྱོར་བ་དུ་མས་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལས་བཀག་པའི་ཟས་དང་ཡོ་བྱད་དུ་མ་འབད་པས་བསྒྲུབ་པ་འདོད་པ་བསོད་ནམས་ཉམས་པའི་མཐའ་དང༌། རང་ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གནས་ཤིང༌། དགེ་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་ཚེ་བསྒྲུབ་པ་ན་དགེ་བའི་སྦྱོར་བ་ཉམས་པའི་འབད་རྩོལ་མི་དགོས། ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྲིད་ཞེན་དྲག་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ན། སྟོན་པས་བཀག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟས་དང་གོས་དང་གནས་མལ་ལ་སོགས་པ་བཟང་པོ་བྱུང་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་མི་ནུས་པར་བག་འཁུམས་པ་དང༌། ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་གཅེར་བུ་དང༌། ཟས་གཅོད་པ་དང༌། ཆུ་འབའ་ཞིག་འཐུང་བ་ལ་སོགས་པ་ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་སྤངས་ཏེ། སྤྱོད་པ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་སློབ་པའོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་བསྲུང་བ་ནི། སྡོམ་པ་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་པ་ལས་འདས་པའི་ལྟུང་བ་ཕྲ་རགས་ཐམས་ཅད་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། སྤྱིར་ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་གང་འབྱུང་ཉེ་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་ཕུག་པའི་དྲན་ཤེས་བསྟེན་པར་བྱེད་པའོ།།
དེ་ཡང་དགེ་ཚུལ་ནི། བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་མ་རྫོགས་པས་བསླབ་པ་དང་འགལ་བའི་
ལྟུང་བ་ལ་སྡེ་ཚན་རིགས་མི་གཅིག་པ་དུ་མ་མེད་ཀྱི། དགེ་ཚུལ་གྱི་ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་ཉེས་བྱས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་རིགས་གཅིག་ཏུ་ཟད་ལ། དེ་ཡང་དངོས་སུ་བླངས་པ་ལས་འདས་པའི་ལྟུང་བ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ལས། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཞི་ནི། ཕམ་པ་དང་འདྲ་བའི་ཉེས་བྱས། དེའི་ལྷག་མ་སོ་གཉིས་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས། དེ་དག་དང་འཆང་སྤང་སོགས་ལྟུང་བ་ཕྱེད་དང་བཅོ་བརྒྱད་དགེ་ཚུལ་ལ་ལྟུང་མེད་ཡིན་པས་དེ་དག་མ་གཏོགས་པ་དགེ་སློང་གི་བསླབ་པའི་གཞི་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱིས་འདས་པ་ལ་ཡང་བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནོ། །དགེ་སློང་གི་བསླབ་པ་

434 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བ་ལ་ནི། སྡེ་ཚན་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། ཕམ་པ་དང་། ལྷག་མ་དང༌། ལྟུང་བྱེད་དང༌། སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་དང༌། ཉེས་བྱས་སོ།།
ལྟུང་བྱེད་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་པོ་སྤངས་པའི་ཆད་ལས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བཤགས་
དགོས་པ་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དང་དེ་འདྲ་བའི་ཆད་ལས་ལ་མི་བལྟོས་པ་ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས་སོ། །གཞི་བཅུ་བདུན་ནས་གསུངས་པའི་བསླབ་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ཡིན་ལ། ཕམ་པ་ལྷག་མ་སོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་སྦོམ་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ཉེས་བྱས་རྣམས་ཀྱང་ཕམ་པ་དང་ལྷག་མ་སོགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་དེ་དང་དེར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་སྡེ་ཚན་ལྔར་མ་འདུས་པའི་ལྟུང་བ་མེད་དོ།།
བསླབ་པའི་གནས་དེ་དག་གི་བླང་དོར་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པར་མི་བྱེད་ན་ནི། སྡོམ་
པ་བླངས་ཀྱང་ངན་འགྲོ་མི་བཟད་པའི་སྒོ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། སློབ་པར་འདོད་ན་ནི། བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་གཞིས་བསྡུས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསྲུང་མཚམས་དང་ལྟུང་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཞིབ་པར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཀྱི། མ་ཤེས་པར་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པར་འདོད་ཀྱང་བསམ་པ་བཟང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །དེ་བས་ན་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་བྱས་ཟིན་མ་ཐག་ཏུ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་རྒྱ་ཆེར་མཉན་པའམ། དེ་ཙམ་མ་ལྕོགས་པས་ཀྱང་རང་གིས་གང་ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་པའི་བསྲུང་མཚམས་ལེགས་པར་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་བསླབ་བྱའི་གནས་ལ་ཐོས་བསམ་ལྷུར་ལེན་པ་དོན་གྱི་གཙོ་བོར་བྱའི། བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་ནས་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་པ་ལ་ལོ་དུ་མ་ཞིག་འབད་ལོ་བྱས་ཀྱང༌། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཀུན་སྤྱོད་རགས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་ལྟ་ཅི་སྨོས། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཟ་ལུགས་གྱོན་ལུགས་ཙམ་གྱི་བརྡ་ཆད་ཀྱང་མ་ཆགས་པ་དག་གིས་ནི། སྡེ་སྣོད་ཅི་ཙམ་ལ་སྦྱངས་ཤིང་བསྒྲུབ་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཅི་ཙམ་བྱས་ཀྱང་བསླབ་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པས་ངན་འགྲོར་འཁྲིད་པ་སྐྱོབ་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་སྙེད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱང༌། །ཐོས་པས་རྒྱགས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་བསྲུང་ན། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ངན་འགྲོར་དེ་འགྲོ་སྟེ། །དེ་ལ་ཐོས་པ་མང་པོས་སྐྱོབ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 435

མི་ནུས།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདིར་ནི། ཡི་གེ་ཉུང་ངུ་ཙམ་གྱིས་གར་ཡང་མི་
ཕྱིན་པས་བསླབ་བྱ་སོ་སོའ་རྒྱུ་ཚོགས་དང་བསྲུང་མཚམས་དག་མ་སྨོས་སོ།། ིདེ་ཡང་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ནི། གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང༌།
བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྡོམ་པ་བླངས་མ་བླངས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་པར་བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་ཙམ་ནས་སྡིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། བསླབ་པ་བཅས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སྡོམ་ལྡན་ཁོ་ན་ལ་སྟོན་པས་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཆ་ནས་སྡིག་ཏུ་འགྱུར་བའོ། །དེ་ལ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པའི་སྐབས་སུ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་ཡང་དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་ཡང་གནང་བའི་སྐབས་མེད་པས་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་གནང་བ་མེད་དོ། །བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རྐྱང་པ་དག་ལ་ནི། སྡོམ་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆང་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྲོག་གི་ཕྱིར་གནང་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། ཆང་ནི། ནད་པ་ལ་ཡང་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་གནང་བའི་སྐབས་མེད་དོ།།
དེ་ཡང་རབ་བྱུང་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་གྱི་ཆོས་འདི་པའི་བསླབ་པ་བླངས་པ་ཁྱིམ་པ་ཡན་ཆད་
ཀྱིས་ནད་གསོ་བའི་ཕྱིར་ཡང་རྩྭ་ཀུ་ཤའི་རྩེ་མོ་ཆང་ལ་ཉུགས་པ་ཁར་བཅུག་སྟེ་རོ་མྱང་བ་ཙམ་ཡང་བྱར་མི་རུང་ན་ཧུབ་གཅིག་གམ་གཉིས་སུ་ལོངས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་རྩ་ལས། ནད་པས་ཆང་ནི་རྩ་མཆོག་གིས་ཀྱང་མི་བཏུང་ངོ༌། །དགེ་བསྙེན་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་བླུད་དོ།2

།ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ནད་པས་ཆང་ནི་རྩྭ་མཆོག་གིས་ཀྱང་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ནད་པའི་ཡུལ་ལ་རྗེས་སུ་གནང་བ་དེའི་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤཱཀྱ་ན་བར་གྱུར་པ་དག་ལ་དེ་ཉིད་མ་གནང་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དགེ་སློང་དག་ང་ལ་སྟོན་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཁྱེད་ཅག་གིས་ཆང་ཐ་ན་རྩྭ་མཆོག་གིས་ཀྱང་མི་བླུད་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དགེ་བསྙེན་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་བླུད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་བསྙེན་གྱི་མཐའ་ཡན་ཆད། ཆོས་འདི་ལ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༥ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༢༧ ཕྲེང་། ༡༣

436 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བསླབ་པ་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཆང་བླུད་པར་མི་བྱ་བའོ། །འདིར་གཞུང་ནི། དགེ་བསྙེན་གྱིས་མི་བྱ་བའི་ལས་དྲུག་སྟེ། སེམས་ཅན་བཙོང་བ་དང༌། མཚོན་ཆ་བཙོང་བ་དང༌། ཆང་བཙོང་བ་དང༌། དུག་བཙོང་བ་དང། རྒྱ་སྐྱེགས་ཀྱི་ལས་དང༌། ཏིལ་1

བཙིར་བའི་ལས་སོ།2

།ཞེས་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ལས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་གསོ་བའི་དོན་ཉིད་མ་གཏོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷག་མའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ལ། གསོ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་ནི། མ་གཏོགས་ཏེ། དེའི་དོན་དུ་ནི། དགག་པ་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ལྷག་མ་ནི། མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་བཏུང་བ་བཀག་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི། གསོ་བའི་དོན་དུ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ནད་གསོ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ལྷག་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ནི། ལྟུང་བ་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཤ་བསྔོས་པར་ཤེས་ན་བཟའ་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་གསོ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་མ་གཏོགས་སོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ལྷག་མ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ནི། མྱོས་པར་འགྱུར་བའི་བཏུང་བ་མ་གཏོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ཏེ། སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་མེད་དོ།3

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟར་ན་ནད་གསོ་བའི་དོན་དུ་རང་ལ་དམིགས་པའི་ཤ་བཟའ་བ་སོགས་བཅས་པའི་ཁ་
ན་མ་ཐོ་བ་ཐམས་ཅད་གནང་བ་དམིགས་བསལ་ཡིན་ཀྱང་ཆང་ནི་ནད་གསོ་བའི་དོན་དུ་ཡང་གནང་བའི་དམིགས་བསལ་མེད་དོ་ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པས། ཤ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པ་དང་ཆང་བག་མེད་དུ་འཐུང་བ་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་རྩི་བ་སོགས་ལོག་པའི་ཆོས་ལུགས་དུ་མས་སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོར་གསུངས་པའི་ཉེས་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་མཐའ་དག་ནས་མཐའ་ཅིག་ཏུ་ཆང་ལ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོར་གྱུར་པའི་དགག་པ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དང་ཡང་དུ་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང༌། དེ་ཉིད་ལ་འཛེམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༢ ན ༡ ཏིལ་བཙོང་བའི་ལས་སོ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༡༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༧

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 437

པ་མེད་པར་སྤྱོད་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་བྱེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གཞན་གང་ལས་ཀྱང་སྟོབས་ཆེས་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་གཞན་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་སྦྱངས་པས་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོར་འགྱུར་ཚུལ་ཆང་འཐུངས་པ་དང་མཚུངས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པའི་སྒོ་ཡང་ཆང་བསྟེན་པ་དང་མཚུངས་པ་ཅིའང་མེད་པས་ཆང་བཅས་རྐྱང་ཡིན་ཀྱང་གནང་བའི་སྐབས་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།
བསྟན་པ་ལ་གནོད་པའི་ཚབས་གཞན་ལས་ཆེས་ཆེ་བས་འདིའི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་གྱིས་
ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པར་མཐོང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་གླང་དར་མས་ཀྱང་བསྟན་པ་བསྣུབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ། ལྷ་སའི་གཙང་ཁང་གི་སྒོ་ལ་འདམ་ཞལ་བྱས་པ་ལ་རབ་བྱུང་ཆང་འཐུང་བའི་གཟུགས་བརྙན་བྲིས་ནས་བཞག་ལ། བལ་པོར་རབ་བྱུང་ཆང་གི་བུམ་པ་ཁྱེར་བ་གཟིགས་པས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་ཕྱུང་སྟེ་ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་པ་དབྱིག་གཉེན་ཀྱང་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཞེས་གྲག་གོ །དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ད་ལྟ་བླ་གོས་དང་མཐང་གོས་ཆང་གི་སྐྱུགས་པས་གཡོག་པར་བྱེད་པ་ཁྱུ་ཆེན་པོ་དག་གིས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཉིན་རེ་བཞིན་བྲི་བར་བྱེད་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་དགོས། གལ་ཏེ་དེ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་གྱི། གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྒོར་ཞུགས་པའི་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ་ནི། ཅི་དགར་གནང་བ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི། རྒྱུད་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་དག་གི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས་སྡོམ་པ་སྒྲོག་པའི་སྐབས་སུ། ཕུང་ཁྲོལ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ཡི། །ཆང་ནི་རྣམ་པར་སྤང་བར་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་བླ་མེད་ཀྱི་དཀྱིལ་
ཆོག་ཚད་ལྡན་དུ་མར་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དུས་འཁོར་ནས་ཀྱང་དངོས་སུ་དགག་པ་དམིགས་ཕུག་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་སྐབས་སུ་ཆང་མ་འཐུངས་ན། དམ་ཚིག་ལ་ནི་ཇི་བཞིན་ ིརྙེད། །མི་བསྟེན་པ་ནི་བཅུ་གསུམ་པ།2

།ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དམ་
རྫས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཤ་ལྔ་དང་བདུད་རྩི་ལྔ་ཡིན་པས་བཤང་གཅི་དང་ཁྱི་ཤ་སོགས་ཀྱང་དངོས་སུ་མ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༠༢ ཕྲེང་། ༥

438 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བསྟེན་ན་དམ་ཚིག་ལས་འདས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་ནི། ཟས་གཞན་ལ་ཤ་ལྔ་དང་བདུད་རྩི་ལྔར་བསྒོམས་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དང་། བདུད་རྩི་རིལ་བུ་བཏབ་ནས་ལོངས་སྤྱད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གོ་སྙམ་ན། འོ་ན་ཆང་ལ་ཡང་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་ཏེ། དམ་ཚིག་གི་རྫས་སུ་མཚུངས་པ་ལ་བཤང་གཅི་ཕོར་བུ་གང་བ་ལོངས་སྤྱད་མི་དགོས་པར་བསྒོམ་པའམ་བདུད་རྩི་རིལ་བུ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ལ། ཆང་ལྕེ་ལ་རེག་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་མྱོས་པར་གྱུར་གྱི་བར་དུ་འཐུང་དགོས་པ་སྨྲ་བ་ནི། བླུན་པོ་རང་གི་འདོད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤིག་པའི་བདུད་ཚིག་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟའོ།།
གལ་ཏེ་བརྟག་གཉིས་ལས། དེ་ལ་ག་བུར་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །ཤ་ནི་རབ་ཏུ་བཟའ་བར་བྱ། །ཁྱད་པར་དུ་ཡང་ཆང་ཉིད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི། སྔགས་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ིཡེ་ཤེས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྒྱས་པར་འདོད་པས། བསྟན་པ་ལ་གནོད་པའི་དགག་བྱ་མེད་ཅིང༌། བདེ་བའི་རྟེན་ཀུནྡ་ལྟ་བུའི་ཁམས་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པར་བྱེད་ནུས་པའི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱོགས་ནའང་མེད་ཀྱང་སྲེད་པས་འཇུག་པའི་སྔགས་པ་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མྱོས་པར་འགྱུར་བའི་བཏུང་བ་མངོན་གྱུར་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་ནི། བསྟན་པ་ལ་གནོད་པའི་དགག་བྱ་ཆེས་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་དངོས་སུ་ཆང་བསྟེན་པ་དག་ནི། དངོས་ཀྱི་རིག་མ་བསྟེན་པ་ལ་ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་དག་ལས་ཀྱང་རིང་དུ་འདས་ནས་ཐ་མལ་གྱི་སྣང་ཞེན་མཉམ་རྗེས་ཐམས་ཅད་དུ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པ། སྤྱོད་པ་སྤྱད་རན་པ་དག་དང་སྤྱད་ཟིན་པ་དག་གིས། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་སྤངས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཆང་དང་རིག་མ་བསྟེན་ཅིང༌། དེ་འདྲ་བ་ལ་མ་དད་པ་ཐམས་ཅད་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་སུ་འདུལ་བར་བྱེད་ནུས་པ་དག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ཡིན་གྱི། ད་ལྟ་ཆགས་སྡང་མངོན་གྱུར་མགོ་མ་ནོན་པར་ཡོད་ཅིང༌། ཐ་མལ་གྱི་སྣང་ཞེན་ཐ་མལ་པ་དག་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཡོད་བཞིན་དུ་གྲུབ་ཆེན་དག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ལྟར་འཆོས་པ་ནི། མི་བཟད་པའི་རྫུན་ཆེན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༤ ཕྲེང་། ༢

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 439

པོས་འཇིག་རྟེན་བསླུ་ཞིང་བསྟན་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བཏང་བའི་ཆོས་ལོག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ད་ལྟ་བོད་འདི་ན་བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་ཁས་བླངས་ནས། རྩ་བ་བཞི་དང་
ཆང་དང་ཕྱི་དྲོའ་ཁ་ཟས་ཏེ་དྲུག་པོ་ཙམ་ཞིག་བསྲུང་བ་བསྒོམ་པ་ལ་དགེ་སློང་གི་མཆོག་ཏུ་བྱེད་ ིཔ་སྣང་མོད་ཀྱང༌། ཕྱི་དྲོའ་ཁ་ཟས་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་དུ་མ་ཞིག་ ིམཐོང་སྟེ། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་མི་ཟ་བར་རློམས་ནས་ཕྱི་དྲོའ་དུས་རུང་གི་ཟས་དུ་མ་ཞིག་ ིལོངས་སྤྱོད་ཅིང༌། དེ་དག་ཕྱི་དྲོ་བཟར་རུང་ངོ་ཞེས་བླུན་པོའ་བརྫུན་གཏམ་མང་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་པའི་ ིཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཕྱི་དྲོ་རྒུན་འབྲུམ་དང༌། སྟར་ཁ་དང༌། ཁམ་བུ་དང༌། ཞོ་དང༌། ཐུད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱི་དྲོ་འདུལ་བ་ལས་བཟར་རུང་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་མཐོང་ངོ༌། །འདུལ་བ་ལས་སྨན་རྣམ་པ་བཞི་གསུངས་པའི་ནང་ནས་དུས་སུ་རུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་གི་གླིང་གི་ཉི་མ་ཕྱེད་མ་ཡོལ་གོང་གི་དུས་སུ་རུང་ཞིང༌། ཕྱེད་ཡོལ་ནས་མི་རུང་བ་ལ་འདུལ་བའི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཙམ་ཆགས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཤེས་ཤིང་ཡོངས་སུ་གྲགས་སོ། །མདོ་རྩ་ལས། དེ་དུས་སུ་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའི་མཐའ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
བཏུང་བའི་རྫས་རྒུན་འབྲུམ་ལ་སོགས་པ་དུས་སུ་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་མཚན་མོའ་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་ཆའི་ ིཚད་ཀྱི་མཐའ་གང་ཟིན་པ་དེ་བཏུང་བའི་མཐའ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་རྒུན་འབྲུམ་དུས་
རུང་ཡིན་པར་དངོས་སུ་བཤད་ལ། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒུན་དང་བལ་པོ་སེའུ་དང་འབྲ་གོ་དང་སྟར་ཁ་དང་བཱ་ཏཱ་མ་དང་ཨ་རུ་མ་ཡི་ཀ་དང་ཀུ་རུ་མི་ལ་ཀ་དང་ཁམ་བུ་དང་རྒ་ཤག་དང་ས་ར་དག་ནི་དེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རྒུན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི། རུས་པ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའི་རྩ་བ་དང་འབྲས་བུ་དག་གི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་རྒུན་དང་ཁམ་
བུ་སྟར་ཁ་སོགས་རང་བཞིན་འདྲ་བར་བཤད་པས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་དུས་རུང་གི་ཟས་སུ་བསྙོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༢༢ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༣༤ ཕྲེང་། ༡༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༢

440 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མི་ནུས་པར་གྲུབ་ཅིང༌། ཞོ་ཁ་ཆུ་དང་དར་བའི་དྭངས་མ་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་རུང་བར་དངོས་སུ་བཤད་པས་ཞོ་དང་དར་བའི་དྭངས་མའི་རྩིགས་མ་མི་རུང་བར་ཤགས་ལ་ཤེས་ལ། དར་བའི་དྭངས་མ་ནི། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་ཆུར་ཁུའོ་ཞེས་བཤད་པས་དེའི་རྩིགས་མ་ཆུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐུད་དང་ཞོ་ཕྱི་དྲོ་བཟར་མི་རུང་བར་ལེགས་པར་གྲུབ་བོ།།
ཆང་གི་མྱོས་འགྱུར་གྱི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སིངས་པོ་སོགས་ཚགས་ལ་
བཙགས་ཤིང་རུང་ཆུ་གྲང་མོ་བཏབ་པ་ནི། ཕྱི་དྲོ་ཡང་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས། བཅོས་པའི་ཚྭ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། བཅོས་པའི་ཚྭ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྒུན་ཆང་དང་སྦྲང་ཆང་ལ་སོགས་པ་བཅོས་པའི་ཚྭའོ། །འབྲུའི་ཚྭ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ནས་ཆང་ལས་བྱས་པའི་ཚྭའོ། །ཞོ་ཁ་ཆུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཞོ་ཆུའོ། །དར་བའི་དྭངས་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཆུར་ཁུའོ། །རྩབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འབྲས་དང་ཁྲེ་དང་གྲོ་ལ་སོགས་པ་བཙོས་པའི་ཁུ་བ་རྩི་མེད་པར་མནན་པའི་རྩད་ཤའོ། །ཆུས་བཏབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྔ་པོ་དེ་དག་ཆུའི་རུང་བས་རུང་བར་བྱས་པའོ། །ཚགས་ཀྱིས་བཙགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རས་ཀྱི་ཚགས་ཀྱིས་བཙགས་པའོ། །ཤིན་ཏུ་སླ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །བཞིན་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཟུགས་བརྙན་སྣང་བའོ། །འདམ་བུའི་ཉག་མའི་མདོག་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདམ་བུའི་ཉག་མའི་མདོག་འདྲ་བ་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཙམ་སེར་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་
དང༌། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ། འདིར་གཞུང་ནི། དགེ་སློང་དག་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི། བཏུང་བ་བསྒྱུར་བ་དག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བཅོས་པའི་ཚྭ་དང༌། འབྲུའི་ཚྭ་དང་། ཞོ་ཁ་ཆུ་དང༌། དར་བའི་དྭངས་མ་དང༌། རྩབ་མོ་2

ལྔ་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཆུ་བཏབ་པ། ཚགས་ཀྱིས་བཙགས་པ། ཤིན་ཏུ་སླ་བ། བཞིན་
སྣང་བ། འདམ་བུའི་ཉག་མའི་མདོག་ལྟ་བུ་དག་ནི། དུས་སམ་དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་ནད་པའམ། ནད་པ་མིན་པས་བཏུང་བར་བྱ་བ་དག་སྟེ། འདི་ལ་འགྱོད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་འོ་མ་དུས་རུང་ཡིན་པ་ལ་ཕྱི་དྲོ་ཇ་ལ་བཏབ་ནས་སྤྱད་དུ་ཇི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། མདོ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༣༠ ཕྲེང་། ༡༥
2 གཙང་། ཤོག ༢༨ ན ༡ རྩབ་མོ་ནི། ལྔ་པ་ཡིན་ཏེ།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 441

རྩ་ལས། མི་མངོན་པ་ནི། ཡོད་པའི་གྲངས་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས། འོ་མ་ཇ་ལས་
ལོགས་སུ་མི་མངོན་ཞིང་ཇ་བཏུང་ངོ་སྙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། འོ་མ་བཏུང་ངོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་ལ་ལྟུང་བ་གཏན་མེད་པར་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། མགོར་གྱི་གཟུགས་ནི། བུ་རམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བུ་རམ་ཉིད་འབྲས་ཕྱེ་བཏབ་པ་བུ་རམ་ལས་ལོགས་སུ་མི་མངོན་པ་ལ་དུས་རུང་གི་ཉེས་པ་མེད་པར་བཤད་པས་ཀྱང་གྲུབ་བོ། །ཞག་ཀྱང་ཕྱི་དྲོ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཞུན་མར་དང་འབྲུ་མར་དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་རུང་བར་གསལ་བར་བཤད་ཅིང༌། མདོ་རྩ་ལས། ཞག་བསྐོལ་ཞིང་བཙགས་པ་དག་ནི། འབྲུ་མར་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དོ།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ད་ནི། འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དག་ལ་ཤ་གནང་བ་དང་བཀག་པ་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་ཅེས། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤ་བཟའ་བར་མི་བྱ་བར་བྱ་སྟེ། ཟ་བ་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་བཙོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་གསོད་པ་པོ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ཟ་བ་པོ་མེད་ན་གསོད་པ་པོ་མི་འབྱུང་བས་ཤ་ཟ་བ་ཞེས་3

ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་
སྟེ་སྲོག་གཅོད་པ་པོ་དང་འདྲ་བའི་སྡིག་པ་འབྱུང་4

ངོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ལ་འདི་དྲི་བར་
བྱ་སྟེ། ཅི་འདུལ་བ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དག་ལ་ཤ་བཀག་ན། དགེ་སློང་གིས་ཤ་ཟོས་པ་ལ་ལྟུང་བ་འབྱུང་ངམ་མི་འབྱུང༌། མི་འབྱུང་ན་འདུལ་བ་ལས་དགེ་སློང་ལ་ཤ་བཀག་པ་ཉམས་སོ། །འབྱུང་ན་དེའི་ལྟུང་བ་དེ་ཕམ་པའམ། ལྷག་མའམ། སྤང་ལྟུང་ངམ། འབའ་ཞིག་པའམ། སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བའམ། ཉེས་བྱས་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཕམ་པ་ལྔ་དང༌། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་དང༌། གསུམ་པ་ལྟར་ན་སྤང་ལྟུང་སོ་གཅིག་དང༌། བཞི་པ་ལྟར་ན་འབའ་ཞིག་པ་གོ་གཅིག་དང༌། ལྔ་པ་ལྟར་ན་སོར་བཤགས་ལྔ་དང༌། དྲུག་པ་ལྟར་ན་ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བས། བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བཞིར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་གཞིས་བསྡུས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་སོ་ཞེ་ན། གཞི་བཅུ་བདུན་གང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག །བཅོམ་ལྡན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༩༢༦ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༢༢ ཕྲེང་། ༢༠
3 ཞོལ། ཤོག ༣༥ བ ༣ ཤ་ཟ་བ་ཆེས་ཤིན་ཏུ།
4 ཞོལ། ཤོག ༣༥ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༢༨ ན ༧ འདྲ་བའི་སྡིག་འབྱུང་ངོ་།

442 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འདས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་བསླབ་པའི་གཞི་ལས་དགེ་སློང་གིས་ཤ་བཟའ་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བསླབ་པ་བཅས་སམ་མ་བཅས། མ་བཅས་ན་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བ་འབྱུང་བ་འགལ་ལོ། །བཅས་ན་ཡུལ་གང་དུ་དུས་གང་གི་ཚེ་གང་ཟག་གང་ལ་བཅས་པ་སོགས་ཀྱི་གླེང་གཞི་སྨྲོས་ཤིག །འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་གཞུང་འགྲེལ་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་ངོ༌། །འདི་དངོས་སུ་བཀག་པ་མེད་ཀྱང་རུང་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་བཀག་པར་འགྲུབ་སྟེ། སྲོག་གཅོད་མི་རུང་བར་དངོས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། དེ་དང་དགག་བྱ་རིགས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྲོག་མ་བཅད་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། འོ་ན་ཀོ་ལྤགས་ལྷམ་མཐིལ་དང་མཆིལ་ལྷམ་གྱི་ཡུ་བ་ཙམ་ཡང་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་སྲོག་མ་བཅད་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་མི་རུང་བར་འདོད་ན་རུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བ་ཉམས་སོ། །གཞན་ཡང་དེ་འདྲ་བ་ཆེས་མང་ངོ༌།།
འདུལ་བ་ལས་ཤ་གནང་བ་ནི། ཆེས་གསལ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། མདོ་རྩ་ལས། སྟག་
གི་གོད་མ་མི་བཟའོ། །གླང་པོ་ཆེ་དང་རྟ་དང་ཀླུ་རྣམས་ཀྱི་མི་བཟའོ། །རྨིག་གཅིག་པ་དང་ཝ་དང་སྤྲེའུ་དང་ཤིང་རྟ་མོ་དང་བྱ་རོག་དང་བྱ་རྒོད་དང་ཆུ་སྐྱར་དང་ཁྱི་དང་བྱ་ཁྲ་དང་འུག་པ་དང་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་བྱ་མི་རོ་ཟ་བ་དག་དང་བྱ་དཀར་དང་ཕ་ཝང་དང་སྐྱིན་གོར་དང་དྲེའུ་སྲིན་དང་སྲིན་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་མི་བཟའོ།1

།ཞེས་དང༌། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་དག་གི་ཤ་ཡང་ཤེས་ན་བཟའ་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྨིག་གཅིག་པ་སོགས་བཟར་
མི་རུང་བའི་ཤ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་གསུངས་པས་ཀྱང་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཤ་རྣམས་བཟར་རུང་བར་ཤེས་ཏེ། ཤ་ཙམ་འགོག་པར་བཞེད་ན་སྤྱིར་བཀག་པས་ཆོག་གི་ཤའི་བྱེ་བྲག་རེ་རེ་ནས་སྨོས་ནས་བཀག་ག་ལ་དགོས། གཞན་ཡང་མདོ་རྩ་ལས། ཤའི་བྱིན་ལེན་སྟོབ་པ་ལ་བཅད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བར་བྱའོ།3

།ཞེས་དང༌། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་བདག་གིས་ཤའི་བྱིན་ལེན་བསྟབས་པ་ན། དེ་ལ་ཟ་བ་པོས། འདི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༢༦ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༢༦ ཕྲེང་། ༡༩

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 443

དགེ་སློང་གིས་བཟར་མི་རུང་བའི་ཤ་བཅད་པ། མི་ཤ་དང༌། སྟག་གི་གོད་མ་དང༌། རྟ་དང་ཀླུ་དང་རྨིག་གཅིག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བར་བྱ་ཞིང༌།1

དེ་དག་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་
ན་བཟའ་བར་བྱའོ། །ཚིག་དེ་ནི། མཚོན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། འདི་ཅིའི་ཤ་ཞེས་དྲིས་ན་གཞན་མ་སྨོས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ།།
དུ་མ་ཉིད་ན་དང་པོས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཟ་བ་པོ་དུ་མ་ཉིད་ཡོད་ན་དང་པོས་དྲི་བར་བྱ་
སྟེ། དགེ་སློང་དུ་མ་ཚོགས་ན་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་བརྟན་གྱིས་དྲི་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཉམས་ན་འོག་མས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤའི་སྐབས་དྲི་བའོ། །ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ། གལ་ཏེ་དང་པོས་དྲི་བ་ཉམས་ཏེ་མ་བྲིས་ན་དེའི་འོག་མའི་དགེ་སློང་གིས་དྲི་བར་བྱའོ། །ཞེས་རབ་བྱུང་དུ་མ་གྲལ་ཚར་དུ་དངར་བ་ལ། ཐམས་ཅད་ལ་ཤའི་བྱིན་ལེན་བསྟབས་པའི་ཚེ། མི་ཤ་དང་རྨིག་གཅིག་པ་སོགས་ཀྱི་ཤ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དགེ་སློང་དང་པོས་དྲི་བ་བརྗེད་ན་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱིས་དྲི་བར་བྱ་ཞིང༌། སེམས་ཅན་བཀག་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཤ་ཡིན་ན་བཟའ་བར་བྱ་བར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་རྩ་ལས། རྩ་བ་དང་། སྟོང་2

བུ་དང་། འདབ་མ་དང་། མེ་ཏོག་དང༌།
འབྲས་བུ་དང༌། བཅའ་བར་བྱ་བ་དང༌། འབྲས་ཆན་དང༌། ཟན་དྲོན་དང༌། ལྡེ་གུ་དང༌། ཤ་དང་། སྣུན་འཁུར་དང༌། འོ་མ་དང༌། ཞོ་དང༌། མར་དང༌། ཉ་ཤ་དང༌། ཤ་སྐམ་དག་ནི། མི་རུང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་དང༌། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རྩ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་བཟའ་བའི་ཕྱིར་མི་རུང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ་རུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།4

།ཞེས་དང༌། འདི་དག་སྨན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་
ཡིན་མོད་ཀྱི་འཚོ་བ་ཙམ་གཞན་ལ་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ནས་ཤ་གནང་བ་ནད་པའི་སྨན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་སོ་ཞེས་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱུས་གཏམ་སྨྲ་བ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གྱི་ལུང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་ཕུག་སྟེ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།
འོན་ཀྱང་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་གནང་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་མ་ཡིན་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༡༩
2 ཞོལ། ཤོག ༣༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༦ ན ༧ སྡོང་བུ་དང་།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༣༢ ཕྲེང་། ༡༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༩༡ ཕྲེང་། ༤

444 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་ལ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་གསུམ་ནི། ཟ་བ་པོའ་གང་ཟག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་ ིདུ་དམིགས་ཏེ་བསྔོས་པར་ཟ་བ་པོ་དེ་ཉིད་རང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའམ། ཁོ་བོའ་ཆེད་དུ་ ིབསྔོས་པར་གཞན་དག་ལས་ཐོས་པའམ། སྐབས་སྟོབས་སོགས་ལ་དཔགས་ན་བདག་གི་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་བསད་པ་ཡིན་སྲིད་དམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཚང་ན་ཡང་མ་དག་པ་ཡིན་ལ། གསུམ་ག་མེད་ན་རྣམ་གསུམ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་དག་ཀྱང༌། མདོ་རྩ་ལས། ཤ་བསྔོས་པར་ཤེས་ན་བཟའ་བར་མི་བྱའོ།1

།ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། ཟ་བ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྦྱིན་བདག་གིས་ཤ་བསྔོས་པར་ཟ་བ་པོ་དེས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་ན་དེས་ཤ་དེ་བཟའ་བར་མི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། བཤན་པའི་གནས་སམ་ཚོང་དུས་ནས་ཤ་རུང་བ་དགེ་བསྙེན་དད་པ་ཅན་གྱིས་བླངས་ཏེ། བཟའ་བར་རྗེས་སུ་གནང་ངོ༌།2

།ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ལ། ཤ་རུང་བ་ཞེས་པ་ནི། གོང་དུ་
བཤད་པའི་མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཤའོ།།
བླུན་པོ་ཁ་ཅིག་བསད་ཤ་ཡིན་ན་རྣམ་གསུམ་མ་དག་པའི་ཤ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་ཞེས་ཟེར་
བ་ནི། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་འདི་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་བྱུང་རྒྱལ་སྨྲ་བ་སྟེ། བསད་ཤ་ཡིན་ཙམ་ཐམས་ཅད་བཟར་མི་རུང་ན་ཚོང་དུས་དང་བཤན་པའི་གནས་ནས་ཤ་རུང་བ་བླངས་ནས་ཟར་རུང་བ་དེ་གང་ཡིན་སོམས་ཤིག །མ་བསད་པའི་ཤ་བླངས་པ་བཤན་པ་བཟང་བར་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ། འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ནད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ན་ནད་པ་དག་གིས་ནི། ཞེས་གསུངས་པར་རིགས་ཀྱི། དེས་ན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཞེས་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ནད་པ་ལ་ནི། ཤ་མི་རུང་བ་བསྔོས་ཤ་ཡང་གནང་བ་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ནད་གསོ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལྷག་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ནི། ཉེས་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཤ་བསྔོས་པར་ཤེས་ན་བཟའ་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༢༦ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡༠

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 445

བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་གསོ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་མ་གཏོགས་སོ།1

།ཞེས་
དངོས་སུ་གསུངས་པས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་རྣམ་གསུམ་དག་ན་བཟའ་རུང་ཞིང་མ་དག་ན་མི་རུང་བའི་རྣམ་དབྱེ་ནད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པར་སྨྲ་བ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་གི་ཚིག་ཙམ་ཡང་རྫོགས་པར་མ་མཐོང་ན་དོན་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་ཕྲག་དོག་གི་གདོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་དག་གི་རྫུན་གྱི་རིབ་མས་བླུན་པོའ་མགོ་བསྐོར་བ་འབའི་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །གཞན་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། རྒྱལ་པོའ་ཁབ་ཀྱི་ཁྱིམ་བདག་གཅིག་གིས་དགེ་འདུན་ལ་ཟས་བྱིན་པས་འཕྲལ་དུ་ཕྱུག་པོར་གྱུར་པ་ ིམཐོང་ནས། ཁྱིམ་བདག་གཞན་ཞིག་གི་བསམ་པ་ལ། ནོར་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་དེ་བཟང་སྟེ། བདག་གིས་ཀྱང་དེ་བྱའོ་སྙམ་ནས། ཤ་དང་ཞུན་མར་སྦྱར་བའི་ཐུག་པ་བསྐོལ་ཏེ། སྒོ་པ་ལ་དགེ་སློང་དག་ནང་དུ་ཐོངས་ཤིག་ཅེས་སྨྲས་ཏེ། སྒོ་པས་དགེ་སློང་དག་ལ་སྐད་སྦྱར་ནས། དགེ་སློང་བསོད་སྙོམས་ལ་འོངས་པ་དག་གི་ལྷུང་བཟེད་ཤ་ཐུག་གིས་བཀང་སྟེ་བྱིན་ནོ།2

།ཞེས་སོགས་དང༌། སྟོན་
པ་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་གདུགས་ཚོད་ལ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་ཉ་ཤ་དང་འཁུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཟས་བསོད་པས་ཚིམ་པར་བྱས་པར་གསུངས་པ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བསོད་པ་སློང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ། མདོ་རྩ་ལས། འོ་མ་དང་ཞོ་དང་མར་དང་ཉ་ཤ་དང་ཤ་སྐམ་ལྟ་བུ་ནི། ཟས་བསོད་པ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་པ་
དང༌། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འོ་མ་དང། ཞོ་དང༌། མར་དང༌། ཉ་ཤ་དང༌། ཤ་སྐམ་ལྟ་བུ་ནི། ཟས་བསོད་པ་ཡིན་ནོ།4

།ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི། རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།5

།ཞེས་ཟས་བསོད་
པ་ངོས་བཟུངས་ནས། དེ་འདྲ་བའི་ཟས་བསོད་པ་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་རང་གིས་བླངས་ཏེ་ཟོས་ན་ལྟུང་བ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ཉེ་དུ་ལས་དེ་འདྲའི་ཟས་བླངས་ཏེ་ཟོས་ཀྱང་ལྟུང་བ་མེད་པའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༩༢༠
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༩༣༠ ཕྲེང་། ༡༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༠ ཤོག ༨༡༣ ཕྲེང་། ༡༠
5 ཞོལ། ཤོག ༣༨ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༢ ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ཞོལ་གཙང་གཉིས་ལ་དོན་ཏོ་བརྗོད།

446 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཤེས་བྱེད་དུ། འདུལ་བ་ལུང་ཞུ་བ་ལས། བཙུན་པ་དགེ་སློང་གིས་བྲོ་མི་འཚལ་བར་བདག་ཉིད་ཀྱི་སླད་དུ་ཁྱིམ་དག་ནས་ཟས་བསོད་པ་བླངས་ཏེ་འཆའ་འམ་འཚལ་བ་དེ་ལ་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་བ་མཆིས་སམ། ཡོད་དེ་ཉེ་དུ་ལས་བླངས་ཏེ་ཟ་ན་ལྟུང་བ་མེད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དྲངས་པ་ལ་
སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ༌།།
ཟ་བ་པོ་མེད་ན་གསོད་པ་པོ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མུ་སྟེགས་གཅེར་བུ་པས་ཤ་
བཟར་མི་རུང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ། སྨྲས་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པར་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང་དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་མུ་ཏིག་སོགས་ལ་རྒྱན་བྱེད་པ་སུའང་མེད་ན་རྒྱན་གྱི་དོན་དུ་མུ་ཏིག་འཛིན་པའི་ཉ་ཕྱིས་བསོད་པ་མི་འབྱུང་བས་དེ་དག་ལའང་ཤ་དང་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། གོས་གྱོན་པ་མེད་ན་ལྤགས་མོ་བཤུ་བ་དང་བལ་འཐོག་པ་དང་འབུ་གསོན་པོར་བཙོས་ནས་གོས་དར་བྱེད་པ་སོགས་མི་འབྱུང་བས་སྣམ་བུ་ལྤགས་མོ་གོས་དར་གྱོན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལའང་སྲོག་གཅོད་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྡིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ཟས་ཟ་བ་པོ་མེད་ན་ཟས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞིང་ལས་བྱེད་པ་མི་འབྱུང་བས། ཞིང་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྲན་དང་ཕྱུགས་ལ་སོགས་པ་ལོ་ཁྱུད་སྐོར་དུ་བཀོལ་ཞིང་སྤྱད་2

ལ་མནར་བའི་སྡིག་པ་དང༌། སྐམ་ལ་གནས་པའི་
སྲོག་ཆགས་གྲངས་མེད་པ་ཆུས་བཤལ་ཅིང༌། ཆུ་ལ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་གྲངས་མེད་པ་སྐམ་ལ་བཀྲམ། ས་འོག་གི་སེམས་ཅན་སྟེང་དུ་བཏོན་ཅིང༌། ས་སྟེང་གི་སེམས་ཅན་ས་འོག་ཏུ་སྦས་ནས་གྲངས་མེད་ཅིག་བསད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡིག་པ་ཟས་ཟ་བ་པོ་རྣམས་ལའང་མཉམ་པོར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། བྲེ་དང་སྲང་ལ་བཅལ་ནས་ཉོ་བ་པོ་མེད་ན་འཚོང་བ་པོས་བྲེ་ལོག་སྲང་ལོག་གི་གཡོ་བྱེད་པ་མི་འབྱུང་བས། འཚོང་བ་པོས་བྲེ་སྲང་ལ་གཡོ་བྱས་པའི་སྡིག་ཉོ་བ་པོ་ལའང་མཚུངས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ཟ་བ་པོ་མེད་ན་གསོད་པ་པོ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་དུ། གསད་བྱ་མེད་ན་གསོད་པ་པོ་མི་འབྱུང་བར་ཡང་མཚུངས་པས། ལུག་བསད་པའི་སྡིག་པ་ལུག་གསོད་པ་པོ་དང་གསད་བྱ་ལུག་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་གནོད་བྱེད་ཤིན་ཏུ་མང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༩ ཤོག ༥༧༡ ཕྲེང་། ༣ ནང་དུ་དྲངས།
2 ཞོལ། ཤོག ༣༨ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༧ བཀོལ་ཅིང་སྐྱད་ལ།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 447

སྟེ། གནོད་བྱེད་འདི་དག་ནི། གཞལ་དང་སྲང་ལ་གཡོ་བྱེད་དང༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྡོམ་ཚིག་དང་
བཅས་ཏེ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ལ། ལྷ་སྦྱིན་གྱིས་འཁོར་ལོའ་དབྱེན་བྱས་ནས་ཁོ་ ིརང་གི་འཁོར་ལ་བསླབ་གཞི་ལྔ་བཅས་པའི་ཚེ། དགེ་སློང་གོའུ་ཏ་མ་ནི། ཤ་ཟ་སྟེ་བདག་ཅག་གིས་ཤ་བཟའ་བར་མི་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞི་དེ་ལས་སྲོག་ཆགས་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་བསླབ་པ་བཅས་པར་མདོ་ལས་བཤད་ཀྱི། སྟོན་པས་འདུལ་བའི་བསླབ་པའི་གཞི་
གང་ལས་ཀྱང་བཀག་པ་མེད་དོ།།
འོ་ན་བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། དེ་ལྟར་རེ་ཤིག་རྟག་ཏུ་བྱ་བའི་སྨན་གྱིས་ལུས་
བསྲུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཉ་དང་ཤས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་འདི་སྐད་དུ་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱིས་ཤ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་ཟའོ།3

།ཞེས་གསུངས་སོ། །འཁྲུལ་བ་དང་ནི་གཉེན་བཤེས་དང༌། །ཁུ་ཆུ་
ཁྲག་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །འབྱུང་པོ་རྣམས་ནི་སྔངས་འགྱུར་བས། །རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱིས་ཤ་མི་བཟའ། །ཤ་རྣམས་དང་ནི་སྒོག་བཙོང་དང༌། །ཆང་དག་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང༌། །ཀེའུ་དང་སྒོག་སྐྱ་དེ་བཞིན་ཏེ། །རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱིས་རྟག་ཏུ་སྤོང༌། །འབྲུ་མར་གྱིས་ཀྱང་བྱུག་པ་སྤང༌། །ཁྲི་ལ་རྟེན་འཆའི་སེམས་ཅན་རྣམས། །བུ་ག་བུ་གར་འཇིག་འགྱུར་ཕྱིར། །ཁྲི་ལ་ཉལ་བ་མི་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །ཁེ་ཡི་ཕྱིར་ནི་སེམས་ཅན་གསོད། །ཤ་ཡི་ཕྱིར་ནི་ནོར་སྦྱིན་བྱེད། །དེ་དག་གཉིས་ཀ་སྡིག་ལས་ཅན། །ངུ་འབོད་བྱེད་ལ་སོགས་པར་བཙོ། །གང་གིས་ཐུབ་པའི་ཚིག་འདས་ཏེ། །བསམ་པ་ངན་པས་ཤ་ཟ་ན། །འཇིག་རྟེན་གཉིས་ནི་བཤིག་པའི་ཕྱིར། །ཤཱཀྱའི་བསྟན་ལ་བརྟུལ་ཞུགས་ཉམས། །ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་དམྱལ་བར་ཡང༌། །སྡིག་པའི་ལས་ཅན་དེ་དག་འདོང༌། །མ་རུངས་ངུ་འབོད་ལ་སོགས་སུ། །ཤ་ཟ་དེ་དག་བཙོ་བར་འགྱུར། །རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་རྣམས་ནི། །མ་བརྟགས་པ་དང་མ་བསླངས་དང༌། །མ་བསྐུལ་བ་ཡང་ཡོད་མེད་པས། །དེ་བས་ཤ་ནི་མི་ཟའོ། །རྣལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༩༠ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༤༦༠ ཕྲེང་། ༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༧༩ ཕྲེང་། ༡༧

448 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འབྱོར་ཅན་གྱིས་ཤ་མི་བཟའ། །ང་དང་སངས་རྒྱས་དག་གིས་བཤད། །སེམས་ཅན་གཅིག་ལ་གཅིག་ཟ་བ། །ཤ་ཟན་དག་གི་རིགས་སུ་སྐྱེ། །དྲི་མི་ཞིམ་ཞིང་སྨད་པ་དང༌། །སྨྱོན་པ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །གདོལ་པ་སྨེ་ཤ་ཅན་རིགས་དང༌། །བཙོ་ལག་མཁན་དུ་ཡང་ཡང་སྐྱེ། །མཁའ་འགྲོའ་ིརིགས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་དང༌། །ཤ་ཟའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །མི་ཡི་ཐ་མ་དེ་དག་ནི། །སྲིན་དང་བྱི་ལའི་རིགས་སུ་སྐྱེ། །གླང་པོའ་རྩལ་དང་སྤྲིན་ཆེན་དང༌། །མྱ་ངན་འདས་དང་སོར་ཕྲེང་དང༌། །ལང་ ིཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། །ངས་ནི་ཤ་ཡང་རྣམ་པར་སྤངས། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང༌། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་སྨད་པ་ལ། །ངོ་མི་ཚ་བར་ཟ་བ་ནི། །རྟག་ཏུ་སྨྱོན་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཤ་ལ་སོགས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །བྲམ་ཟེའི་རིགས་དང་རྣལ་འབྱོར་ཅན། །ཤེས་རབ་ཅན་དང་ནོར་ལྡན་པར། །དེ་དག་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །མཐོང་དང་ཐོས་དང་དོགས་པ་ཡི། །ཤ་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྨད། །ཤ་ཟན་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡི། །རྟོག་གེ་པ་རྣམས་མི་ཤེས་སོ། །ཇི་ལྟར་འདོད་ཆགས་ཐར་པ་ལ། །བར་ཆད་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། །དེ་ལྟར་ཤ་དང་ཆང་ལ་སོགས། །བར་ཆད་བྱེད་པར་འགྱུར་བའོ། །མ་འོངས་པ་ཡི་དུས་ན་ནི། །ཤ་ཟ་གཏི་མུག་སྨྲ་བ་དག །ཤ་ནི་སྡིག་མེད་རུང་བའོ་ཞེས། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བཤད་ཅེས་ཟེར། །ཟས་ལ་སྨན་དང་འདྲ་བ་དང༌། །བུ་ཡི་ཤ་དང་མཚུངས་པར་ཡང༌། །ངན་པ་དང་ནི་མི་འཕྲོད་པར། །རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱིས་ཟས་ལ་སྤྱོད། །སེངྒེ་དག་དང་སྟག་རྣམས་དང༌། །ཝ་ལ་སོགས་དང་འགྲོགས་འགྱུར་བས། །ངས་ནི་བྱམས་པས་གནས་པ་ལ། །རྟག་ཏུ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྨད། །ཐར་པའི་ཆོས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། །མི་རྣམས་དངང་བར་འགྱུར་བའི་ཤ། །དེ་ཕྱིར་བཟའ་བར་མི་བྱ་སྟེ། །འདི་ནི་འཕགས་པའི་རྒྱལ་མཚན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཡེ་ཤེས་ལྡན་གྱི་ལེའུ་ལས། ཤ་ཟ་བ་གང་འབྱུང་བ་དེ་ནི། དོན་ཆེན་པོ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཉེས་
པ་མེད་དོ། །དེ་ལས་འདི་སྐད་དུ་འབྱུང་ངོ༌། །དགེ་སློང་འདི་ནི་འཆི་བའི་དུས་བགྱིས་ནས། །འཛམ་བུ་གླིང་དུ་ཏིང་འཛིན་སྒྲ་ཡང་ནི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྟག་ཏུ་ནུབ་པར་འགྱུར། །འདི་སོས་པས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༦ ཕྲེང་། ༡༥

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 449

ནི་ཏིང་འཛིན་རྣམས་ཀྱང་འཐོབ།1

།ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་
པ་སྟེ། དེ་ལ་བྱམས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་དོགས་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་
བཤད་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཁྱེད་ལ་དོན་འདི་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། །བསླབ་བཏུས་དང་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་འདི་དག་རབ་བྱུང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་སྤྱོད་སྟོན་པ་ཡིན་ནམ་མིན། མིན་ན་རབ་བྱུང་ཙམ་གྱིས་ཤ་བཟར་མི་རུང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འདི་དག་འདྲེན་པ་ལ་འབྲེལ་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག །ཅི་སྟེ་རབ་བྱུང་གི་ཀུན་སྤྱོད་སྟོན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་དག་བསླབ་བཏུས་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཙམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་དག་པ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་མོད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན་རབ་བྱུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་ནམ། རབ་བྱུང་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་བ་གང་ཡིན་གཞན་དུ་ན་རབ་བྱུང་ཙམ་གྱིས་ཤ་བཟར་མི་རུང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འདི་དག་འདྲེན་པ་ལ་གང་གི་འབྲེལ་ཡོད་སོམས་ཤིག།
སྤྱིར་ཡང་བསླབ་བཏུས་སུ། རབ་བྱུང་ཙམ་དང་སོ་ཐར་གྱི་བསླབ་གཞི་དང་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་ག་ལ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་དང་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་པས་འདིར་རབ་བྱུང་ཙམ་གྱིས་ཤ་བཟར་རུང་མི་རུང་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འབྲེལ་ཅིའང་མེད་དོ། །དེས་ན་རབ་བྱུང་ཙམ་གྱིས་ཤ་བཟར་མི་རུང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཤ་བཟའི་བར་མི་བྱ་བར་སྟོན་པའི་ལུང་འབད་ནས་འདྲེན་པ་ནི། རབ་བྱུང་ཙམ་གྱི་རྡོར་དྲིལ་འཆང་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་རྒྱུད་ལས། རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་ཕྱག་རྒྱ་ཡང༌། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་གཟུང་བར་བགྱི།3

།ཞེས་གསུངས་པ་འདྲེན་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅིའང་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་
བསླབ་བཏུས་ཀྱི་ལུང་དེ་དག་གི་ཐོག་མར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་སྨོས་སོ།།
དེས་ན་འདི་དག་ནི། སྤྱིར་བཏང་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཙམ་གྱིས་ཤ་བཟར་མི་རུང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༢༩༨ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༨༤ ཕྲེང་། ༡༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༥

450 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བར་སྟོན་པ་ཡིན་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཤ་བཟར་མི་རུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཁས་ལེན་པ་དང༌། གཞན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ་ཞེས་སྙན་པའི་ཚིག་གིས་ངོར་བསྟོད་པ་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་པ། ཤ་ཟོས་ན་རང་དོན་དུ་ཤ་ལ་སྲེད་པ་དྲག་པོ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེའི་དབང་གིས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་འདྲེན་པའམ། འདྲེན་དུ་དོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའི་དགེ་སློང་ངམ། དགེ་ཚུལ་ལམ། རྒྱལ་པོའམ། བློན་པོའམ། གྲོང་དཔོན་ནམ། ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་བུད་མེད་དག་གིས་ཀྱང་ཤ་བཟའ་བར་མི་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཁས་མི་ལེན་པའི་རབ་བྱུང་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ཙམ་དུའང་ཁས་ལེན་པའི་འདི་ཡིན་མེད་པའི་རབ་བྱུང་དག་གིས་ཤ་ཙམ་བཟར་མི་རུང་ག་ལ་ཡིན། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཁས་ལེན་ཅིང་དམ་འཆའ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་བསྐྱེད་ལན་བརྒྱ་ཕྲག་ཅིག་བླངས་པ་ ིདག་གིས་ནི། ཤ་མི་ཟ་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས། བསམས་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྲོག་གཅོད་དམ་གཅོད་དུ་འཇུག་པ་ལའང་མི་རིགས་པར་ཅིའང་མི་རྩི་ཞིང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཁས་ལེན་དང་མཚན་ཉིད་གང་ཡང་མ་ཚང་ཡང་རབ་བྱུང་ཡིན་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཤ་བཟར་མི་རུང་བར་སྨྲ་བ་ནི། གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
འོན་ཀྱང༌། ལང་གཤེགས་ཀྱི་མདོའ་ཚིག་དེ་དག་ལ་འཁྲུལ་པའི་གཞི་གཞན་ཡང་ཅི་ ིརིགས་པ་སྣང་བས་དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང༌། ཁེ་ཡི་ཕྱིར་ནི་སེམས་ཅན་གསོད། །ཤ་ཡི་ཕྱིར་ནི་ནོར་སྦྱིན་བྱེད། །དེ་དག་གཉིས་ཀ་སྡིག་ལས་ཅན།1

།ཞེས་པའི་དོན་
ནི། གང་ཟག་གང་གིས་རང་ཉིད་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་འགའ་ཞིག་ལ་རིན་སྦྱིན་པར་ཁས་བླངས་ནས་ཤ་ཉོ་བར་ཞུགས་ཤིང༌། འཚོང་བ་པོ་དེས་ཀྱང་རིན་གྱིས་ཁའི་ཆེད་དུ་ཉོ་བ་པོས་རིན་སྦྱིན་པར་ཁས་བླངས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སེམས་ཅན་བསད་དེ་ཤ་ཁྱེར་ཕྱིན་པ་ན། ཉོ་བ་པོས་ཀྱང་རང་གིས་རིན་སྦྱིན་པར་ཁས་བླངས་པ་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་བསད་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་རིན་བྱིན་ནས། ཉོ་བ་དེ་གཉིས་ཀ་སྲོག་གཅོད་པའི་སྡིག་པ་མཉམ་པོར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཚོང་པས་ཁེའི་སླད་དུ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༧ ཕྲེང་། ༣

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 451

སེམས་ཅན་བསད་ནས་ཤ་ཚོང་དུས་སུ་ཁྱེར་འོངས་པ་ལ་རིན་བྱིན་ནས་ཉོ་བ་ལ་ནི། ངས་རིན་བྱིན་ནས་ཉོ་བར་ཁས་བླངས་པ་འདིའི་རྐྱེན་གྱིས་སེམས་ཅན་འདི་བསད་པ་ཡིན་ཀྱང་བླའོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་ཀུན་སློང་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་ཉོས་པ་ཙམ་གྱིས། སེམས་ཅན་དེ་གསོད་པ་པོ་དང་སྡིག་མཉམ་དུ་འབྱུང་བར་སྨྲ་བ་ནི། ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ་རང་གིས་བསམས་བཞིན་དུ་མ་ནོར་བར་གཞན་བསད་པའི་ལས་ནི། བྱས་ལ་བསགས་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་སྨིན་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་དང༌། རང་གིས་མཐོ་ཡོར་དུ་འཁྲུལ་ཏེ་རྡོ་འཕངས་པས་མིའི་མགོ་ལ་འཕོག་སྟེ་བསད་པ་ལྟ་བུ་སྲོག་གཅོད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་ཀྱང་ཀུན་སློང་མ་རྫོགས་པ་ཡང་བྱས་ལ་མ་བསགས་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བར་མ་ངེས་པའི་ལས་སུ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཕལ་ཆེ་བ་ནས་གསུངས་པ་ལ། སྲོག་གཅོད་པའི་ཀུན་སློང་མ་འགྱུས་ཤིང་གསོད་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་ཚོང་དུས་སུ་ཤ་ཉོས་ནས་ཟོས་པ་ཙམ་ལ་སེམས་ཅན་གསོད་པ་པོ་དང་རྣམ་སྨིན་མཚུངས་པར་མྱོང་ན་ལས་མ་བྱས་པས་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གང་གིས་ཐུབ་པའི་ཚིག་འདས་ཏེ། །བསམ་པ་ངན་པས་ཤ་ཟ་ན། །འཇིག་རྟེན་གཉིས་ནི་
གཞིག་པའི་ཕྱིར། །ཤཱཀྱའི་བསྟན་ལ་བརྟུལ་ཞུགས་ཉམས།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་ཤ་བཟའ་བར་མི་བྱ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཐུབ་པའི་ཚིག་ལས་འདས་ཏེ། སྟོན་པའི་བཀའ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་བསམ་པ་ངན་པས་མི་རུང་བའི་ཤ་ཟ་ན་ཤཱཀྱའི་བསྟན་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་བརྟུལ་ཞུགས་ཉམས་སོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྟན་པ་ ིདང༌། བརྟུལ་ཞུགས་གང་ཡིན་སོ་ཐར་གྱི་བརྟུལ་ཞུགས་སུ་མ་འཛིན་ཞིག །རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་རྣམས་ནི། །མ་བརྟགས་པ་དང་མ་བསླངས་དང༌། །མ་བསྐུལ་བ་ཡང་ཡོད་མེད་པས། །དེ་བས་ཤ་ནི་མི་ཟའོ།2

།ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཅི་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་ནི། ཟོས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན། རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་ཡིན་ཀྱང༌། ཤ་ལ་སྲེད་པའི་བག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་མཐུག་པོས་རྒྱུད་ལ་བསྒོས་པའི་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པ་དག་ལ་ནི། རང་དོན་དུ་ཤའི་རོ་ལ་ཆགས་པའི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༧ ཕྲེང་། ༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༧༨ ཕྲེང་། ༩

452 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྲེད་པའི་དབང་གིས་བྱང་སེམས་རང་གི་བཟའ་བྱར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ་མ་བསམས་པ་དང༌། རང་དོན་དུ་ཤ་ལ་སྲེད་པའི་དབང་གིས་རང་གིས་གཞན་ལ་དངོས་སུ་མ་བསླངས་པ་དང༌། ཀུན་སློང་དེས་ཟུར་ན་གནས་པ་གཞན་བརྒྱུད་དེ་བསྐུལ་བ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་ཡང་ཡོད་མེད་པ་སྟེ་དཀོན་པ་དེ་བས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཤ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་ཟའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་བརྟགས་པ་དང༌། མ་བསླངས་པ་དང༌། མ་བསྐུལ་བ་གསུམ་གྱིས། རྣམ་གསུམ་དག་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ངོས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྣམ་གསུམ་དག་ཅེས་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ནི། ལུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་འོག་ཏུ་ངོས་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།།
སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང༌། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་སྨད་པ་ལ།1

།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་སྨད་ཅེས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་རང་གི་བསླབ་པའི་གཞི་ལས་སྨད་ཅེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བརྩེ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཁས་བླངས་ནས། སྙིང་རྗེ་བཏང་སྟེ་རང་གི་ཟས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསད་པའི་ཤ་ལ་སྲེད་པས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཉན་ཐོས་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྨད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྨོད་པ་པོ་ཉན་ཐོས་ཡིན་ན་སྨོད་ཡུལ་ཉན་ཐོས་ཡིན་ག་ལ་དགོས། མཐོང་དང་ཐོས་དང་དོགས་པ་ཡི། །ཤ་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྨད།2

།ཅེས་པ་ནི། རྣམ་གསུམ་མ་དག་པའི་ཤ་
ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཕྱིར་དུ་བསད་པར་རང་གིས་མཐོང་བ་དང༌ཐོས་པ་དང་དོགས་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་འདུལ་བ་ནས་གསུངས་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ལ། དེ་ཡང་ཟ་བ་པོ་ལྷ་སྦྱིན་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བསད་པར་ལྷ་སྦྱིན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དོགས་པ་གསུམ་གང་རུང་ཡོད་བཞིན་དུ་ལྷ་སྦྱིན་རང་གིས་ཟོས་ན་རྣམ་གསུམ་མ་དག་པའི་ཤ་ཟོས་པར་འགྱུར་བར། མདོ་རྩའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་ཟ་བ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྦྱིན་བདག་གིས་ཤ་བསྔོས་པར་ཟ་བ་པོ་དེས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དོགས་པ་ཞེས་ཟ་བ་པོ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ཟ་བ་པོ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་བསྔོས་པས་ཟ་བ་པོ་དགེ་སློང་ལྷ་སྦྱིན་ལ་ཡང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༧ ཕྲེང་། ༡༨
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༨ ཕྲེང་། ༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 453

བསྔོས་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་བསད་ཤ་ཡིན་ན་བསྔོས་ཤ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་བ་ནི། བླུན་པོའ་འཆལ་གཏམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དགེ་འདུན་ལ་བསྔོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ ིལ་བསྔོས་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བོད་དུ་སྦྱིན་བདག་གིས་དགེ་འདུན་ལ་བསྔོས་པའི་བསྙེན་བཀུར་ཡོ་བྱད་ལ་བོད་ཀྱི་དགེ་འདུན་གང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་བསྔོས་པའི་དཀོར་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་བཞད་གད་ཆེས་ཆེ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
མ་འོངས་པ་ཡི་དུས་ན་ནི། །ཤ་ཟ་གཏི་མུག་སྨྲ་བ་དག །ཤ་ནི་སྡིག་མེད་རུང་བའོ་
ཞེས། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བཤད་ཅེས་ཟེར།1

།ཞེས་པས་འདུལ་བ་ལས་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་
ཤ་གནང་ངོ་ཞེས་ཟེར་བ་འབྱུང་བ་ལ་སྨད་པར་སྨྲ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡོན་ཏན་འོད་དང་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་མཁན་པོ་དང༌། ཉན་ཐོས་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ །བསད་རུང་ཤ་ནི་མ་ཟ་ན། །ལྷ་སྦྱིན་གྱི་ནི་བརྟུལ་ཞུགས་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུང་བ་པོ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ལ་ལུང་དེས་སྨད་དོ་ཞེས་
སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ལ། ལུང་དེའི་དོན་ནི། མ་འོངས་པའི་དུས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པར་ཁས་འཆེ་བའི་རབ་བྱུང་ཁ་ཅིག་འདུལ་བ་ལས་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་གནང་བ་ཡིན་པས་རབ་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཟར་རུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདུལ་བ་ནས་གནང་བ་ལ་འཁྲིས་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིསྐབས་སུ་ཡང་རང་ཉིད་ཤ་ལ་སྲེད་པའི་དབང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་སྨོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཟས་གོས་གནས་ཁང་གང་ཡིན་ཀྱང་རང་དོན་དུ་སྲེད་པའི་དབང་གིས་ལོངས་སྤྱད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟུང་བ་རེ་རེ་འབྱུང་བར་གསུངས་ན་ཤ་ལ་རང་དོན་དུ་སྲེད་བཞིན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དེ་བས་ཀྱང་ཉེས་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པས་སོ།།
འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དེ་ལྟར་ཤ་བཀག་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ཡིན་གྱི། ཤ་མ་
ཟོས་ན་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོའ་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་མི་བཟོད་ཅིང༌། ཟོས་ན་སྦྱོར་ ི

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༨ ཕྲེང་། ༥
2 ས་སྐྱའི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེར་གསལ།

454 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཟོད་པས་ལུས་གསོ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཉེས་པ་མེད་པར་ནི། ཡེ་ཤེས་ལྡན་གྱི་ལེའུ་ལས་གསུངས་པ་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་གོང་དུ་བྲིས་ཟིན་པ་འདིས་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་བསླབ་བཏུས་སུ། འདུལ་བ་ལས་དེ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཟོས་ན་སྤོང་བའི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་1

ཞེས་གང་གནང་བ་དེ་ནི། དེ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་དག་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་
པའི་ང་རྒྱལ་བསལ་བ་དང༌། སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་ཆགས་པས་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། བསྟན་པ་བརྗོད་པ་དེ་དང་དེ་ལས་བསླབ་པའི་གཞི་རིམ་པས་བཅའ་བ་སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་བྲེ་བའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པ་གསུམ་བཅས་ནས་དེའི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་བཀག་སྟེ། དེས་ན་རང་ཤི་བ་བཅུའི་ཤ་ཡང་བཀག་གོ2

།ཞེས་
གསུངས་ལ། འདིས་འདུལ་བ་ནས་ཤ་གནང་བའི་དགོངས་གཞི་ཤ་ལ་ཆགས་ནས་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་མི་ནུས་པ་དག་གི་ངོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་འདུལ་བ་ནས་ཤ་གནང་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། བབ་ཆོལ་ཏེ། སྡོམ་པ་གསུམ་པོ་གང་གི་ཡང་དགག་བསྒྲུབ་གནང་གསུམ་གྱི་བསླབ་པ་བཅས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་གསུངས་ན་བླང་དོར་གྱི་བཅས་མཚམས་མི་ཟིན་ཅིང༌། བསླབ་པ་དེ་དང་དེ་བཅས་པར་ངེས་ཀྱང་བཅས་པ་ལྟར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་རུང་མི་རུང་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་ནས་མཐའ་ཅིག་ཏུ་བླང་དོར་ལ་བསླབ་པ་ཇི་ལྟར་བཅས་པ་ལྟར་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་བས། སྡོམ་པ་གསུམ་གང་གིའང་བསླབ་པའི་བཅས་མཚམས་གང་ལ་ཡང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་དགོངས་པ་ཅན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གལ་ཏེ་སྟོན་པས་འདུལ་བ་ལུང་ནས་གནང་བ་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ན་ཡོན་ཏན་འོད་དང་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་མཁན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལུང་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དག་གིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པ་ལ། དེ་དག་གིས་སྒྲ་སོར་བཞག་ཏུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་བསླབ་བཏུས་ཀྱི་ཚིག་དེས་ནི། འདུལ་བ་ལས་ཤ་གནང་བ་ཡིན་ལ། གནང་བ་དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༨༤ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༥ ཕྲེང་། ༥

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 455

ཡང་དགོས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཕྱིར་དུ་གནང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤ་གནང་བའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་དགོངས་གཞི་བསྟན་པ་ག་ལ་ཡིན། དགོངས་གཞི་དང་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་ཤེས་པས་མདོ་དོན་འགྲེལ་པ་ནི། སྙིང་ཁམས་ཆེས་པ་ཡིན་ནོ། །གདུལ་བྱ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས། དགོས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཕྱིར་དུ་བཅས་ཞེས་གསུངས་པས་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲོ་ན། བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། གདུལ་བྱ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བཅས། དགོས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཕྱིར་དུ་བཅས་ཞེས་པ་རེ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་པ་བརྗོད་པ་དེ་དང་དེ་ལས་བསླབ་པའི་གཞི་རིམ་པས་བཅའ་བ་སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་བྲེ་བའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པ་གསུམ་བཅས་ནས། ཞེས་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། འདུལ་བ་ལས་ཐོག་མར་མིའི་ཤ་དང་རྨིག་གཅིག་པའི་ཤ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པའི་བསླབ་པ་བཅས། དེ་རྗེས་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་གནང་བའི་བསླབ་པ་བཅས་པ་སྟེ། འདུལ་བ་ལས་བཅས་པའི་རིམ་པ་གཉིས་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་སྤྱིར་བཏང་དུ་ཤ་ཙམ་རང་ཤི་བ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་བཀག་པའི་བསླབ་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གསུམ་བཅས་པའོ། །ཞེས་བླ་མ་སྔ་མ་དག་འཆད་དོ།།
རང་ཤི་བ་བཅུའི་ཤ་ཡང་བཀག་གོ །ཞེས་ཐེག་ཆེན་ལས་གསུངས་ཤིང༌། འདུལ་བ་ལས་
རྣམ་གསུམ་དག་པའི་བསད་ཤ་ཡང་གནང་བས་རང་ཤི་བའི་ཤ་ཟ་ཞིང་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་བསད་ཤ་ཡང་མི་ཟ་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་གི་ཡང་བསླབ་བྱ་མ་ཡིན་ནོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལ་རྩི་བ་ཡིན་ན་ནི། ཤ་རྣམས་དང་ནི་སྒོག་བཙོང་དང༌། །ཆང་དག་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌། ཇི་ལྟར་འདོད་ཆགས་ཐར་པ་ལ། །བར་ཆད་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། །དེ་ལྟར་ཤ་དང་ཆང་ལ་སོགས། །བར་ཆད་བྱེད་པར་འགྱུར་བའོ།1

།ཞེས་ཤ་ཆང་སྒོག་
པ་གསུམ་ག་ཁྱད་མེད་དུ་ལེགས་པར་བཀག་པ་ལ། ཤ་འབའ་ཞིག་མཐོང་ནས་ཆང་སྒོག་གཉིས་མ་མཐོང་བར་རབ་བྱུང་ཆང་སྒོག་ལ་འཛེམ་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་བབ་ཀྱང་མི་རིགས་པར་མི་རྩི་བ་ནི། ཕྲག་དོག་མི་བཟད་པའི་གདོན་གྱིས་ཡིད་རང་དབང་མེད་པར་བསླད་པ་ 1 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༦ ཕྲེང་། ༡༧

456 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མ་ཡིན་ནམ་སོམས་ཤིག །ནད་གསོ་བའི་སླད་དུ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་གནང་བ་ཡིན་ཏེ། བསླབ་བཏུས་ལས། ན་བའི་གསོས་སྨན་ནི། བདག་གི་དོན་དང་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འདུལ་བ་ལས་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང༌། ལྷུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་ཀྱང་བཙོང་ལ་ལུས་གཟུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་ན། སྐྱེ་བོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལུས་ལྟ་ཅི་སྨོས།1

ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དོན་འདིའི་སླད་དུ་
ཐོག་མར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ན། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུས་ནས། ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པ། བདག་གིས་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་ན། བདག་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཤ་ཟ་བ་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྒོས་པ། ཤའི་ཟས་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རོ་ལ་སྲེད་པ་སྤོང་བའི་སླད་དུ། ཅི་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རོ་ལ་སྲེད་པ་བསལ་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་རོའ་ཟས་ལ་མོས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བུ་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་སྡུག་པ་ ིདང་ལྡན་ཞིང༌། ཕན་ཚུན་དུ་བྱམས་པ་འཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་རྣམས་སུ་བྱང་བར་བྱས་ཏེ། མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དང༌། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ངལ་བསོས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་བླ་ན་མེད་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་བཤད་པ་དང༌། ཤ་ཟ་བ་ཉེས་པར་ལྟ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བདག་ལ་བཤད་དུ་གསོལ།2

ཞེས་ཞུས་པའི་ཚིག་འདིས། མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་དང་པོ་
ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་ཉན་རང་གི་སར་ངལ་བསོས་ཏེ། སླར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་གང་དག །ཤ་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༨༥ ཕྲེང་། ༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༧༥ ཕྲེང་། ༢༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 457

སྲེད་པའི་སྔོན་གྱི་བག་ཆགས་སེམས་རྒྱུད་ལ་ཆེས་ཆེར་བསྒོས་པས་ཚེ་འདིར་ཤ་ལ་སྲེད་པ་དྲག་པོ་སྐྱེ་བ་དེ་དག་གི་ཤ་ལ་སྲེད་པ་གཅོད་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་བསྟན་དུ་གསོལ། ཞེས་ཞུས་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་དེའི་སླད་དུ་ལང་གཤེགས་ལས་ཤའི་ཉེས་དམིགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཆེས་གསལ་ལོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་དེ་ལྟར་ཞུས་པའི་ལན་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་མཐའ་དག་གི་དོན་གྱི་གནད་ཉེ་བར་བསྡུས་པ་ནི། འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གསུངས་པ་མཐའ་དག་གིས་ནི། གཙོ་བོར་ཐེག་ཆེན་ལས་དང་པོ་པ་དང༌། བྱམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཞུགས་པ་གང་དག་ཤ་ཟན་གྱི་བག་ཆགས་ཆེས་ཆེར་སེམས་རྒྱུད་ལ་བསྒོས་པའི་དབང་གིས། ཚེ་འདིར་ཤ་ལ་སྲེད་པ་དྲག་པོ་སྐྱེ་བ་དེ་མ་བཀག་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་སྐྱེ་བའི་གེགས་དང༌། བྱམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་འགྲུབ་པའི་གེགས་བྱེད་པས་གཉེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱིས་སྲེད་པ་དེ་གཅོད་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།།
གཉེན་པོ་ཇི་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་
པོར་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་དང༌། གཞན་ཡང་རང་ལ་ནད་པའི་འདུ་ཤེས་དང༌། ཟས་ལ་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་དང༌། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། ཤ་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཤ་ལ་སྲེད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམས་ནས་སྤོང་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ཤ་དང་ཁྲག་ལ་སོགས་པ་ནི། འབྲས་དང་ནས་དང་འོ་མ་དང་མར་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རང་གི་མདུན་དུ་བྱུང་ཙམ་ནས་ཟས་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་གཙང་ལ་རོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཟས་བསོད་པ་ཡིན་པར་ཡིད་ལ་བྱས་ན་ཤ་ལ་སྲེད་པ་དྲག་པོ་དེ་རྒྱས་པར་འགྱུར་གྱི་འགོག་མི་ནུས་པས། མ་ཟོས་པའི་གོང་ཉིད་ནས་ཕ་མའི་ཁུ་ཆུ་ཁྲག་ལས་བྱུང་བའི་མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་དང༌། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཕ་མར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་འདི་དག་ལ་བུ་གཅིག་པ་དང་འདྲ་བར་བལྟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་བུའི་ཤ་དང་མཚུངས་པ་དེ་དག་སྲེད་པས་ཟ་བར་མི་རུང་ངོ་སྙམ་དུ་མི་རུང་བའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་འཇོག་པ་ནི། མི་རུང་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་འཇོག་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ལང་གཤེགས་ལས། དྲང་སྲོང་མ་ཡིན་པའི་ཟས་མི་བསོད་པ། མི་རུང་བའི་ཟས་ཤ་དང་ཁྲག་རྣམས་དེ་ཇི་ལྟར་སློབ་མ་རྣམས་ལ་གནང་བར་བྱ། བློ་གྲོས་

458 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཆེན་པོ་ངས་ནི། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྙེན་པ། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བོས་རྣམ་པར་སྤངས་པ། ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་མང་པོ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ། ཉེས་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་རྣམ་པར་སྤངས་པ། དྲང་སྲོང་གི་ཟས་བསོད་པ། འབྲས་དང༌། ནས་དང༌། གྲོ་དང༌། སྲན་མ་རྡེའུ་དང༌། བལ་སྲན་དང༌། སྲན་ཆུང་ལ་སོགས་པ་དང༌། མར་དང༌། འབྲུ་མར་དང༌། སྦྲང་རྩི་དང༌། ཧྭགས་དང༌། ཁནྡྷ་དང༌། ཤ་ཁར་ལ་སོགས་པའི་ཟས་རྣམས་ཟོས་ཤིང་བརྟགས་པ་ཡིན་ཞེས་གནང་ན། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་མ་འོངས་པ་ན་སྐྱེས་བུ་བླུན་པོ་འདུལ་བ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ། རྣམ་པ་མང་པོར་སྨྲ་བ། ཤ་ཟན་གྱི་རིགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྒོས་པ། སྲེད་པས་ཤིན་ཏུ་ཆགས་པ་ཁ་ཅིག་ནི། འདི་དག་བསོད་པའི་ཁ་ཟས་ཡིན་པར་མི་འཛིན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྔོན་གྱི་རྒྱལ་བ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པ། དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པ། དད་པ་ཅན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་མངའ་བ། ཤཱཀྱའི་རིགས། རིགས་ཀྱི་བུ་ཕོ་དང༌། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དང༌། ལུས་དང་སྲོག་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མ་ཆགས་པ། རོ་ལ་མ་ཞེན་པ། རོ་ལ་མི་རྐམ་པ། སྙིང་རྗེ་ཅན། འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་དུ་རེད་པར་འདོད་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་བཞིན་དུ་སྡུག་པར་བལྟ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི། དེ་སྙམ་དུ་འཛིན་པར་བཤད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་དྲང་སྲོང་མ་ཡིན་པའི་
ཟས་མི་བསོད་པ། མི་རུང་བའི་ཟས་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་དང་པོ་པའི་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། འདུལ་བ་ལས། འོ་མ་དང་ཞོ་དང་མར་དང་ཉ་ཤ་དང་ཤ་སྐམ་ལྟ་བུ་ནི། ཟས་བསོད་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མེད་དོ་
ཞེས་བསྙོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། འདུལ་བ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཟས་མི་རུང་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་འདུལ་བ་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ངོས་ནས་ཟས་བསོད་པར་
གསུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་དེ་དག་ཟས་བསོད་པ་དང་མཆོག་ཏུ་གྲགས་པས། ཁྱིམ་པ་ཟས་བསོད་པ་དང་རྩིས་ཆེ་བར་བྱེད་པ། ཁྱིམ་པ་རང་གི་བློ་ངོ་ན་མཆོག་ཏུ་ཕངས་པ་དེ་དག་ཉེ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༡ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༩༣༠ ཕྲེང་། ༤

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 459

དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱིམ་པ་ལ་ལན་གྱིས་བསླངས་ན་འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་ཁྱིམ་པ་མ་དད་པར་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་ཡོད་པས། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱིམ་པ་ལ། ཁྱིམ་པ་དེ་དག་རྩིས་ཆེ་ཞིང་བསོད་པར་གྲགས་པའི་ཟས་ནན་གྱིས་བསླངས་ཏེ་ཟོས་ན་བསོད་པ་སློང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ལ། ཉེ་དུ་ལས་དེ་དག་སློང་བ་དང་ཟ་བ་ལ་ལྟུང་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།ལང་གཤེགས་ལས་ནི། བྱང་སེམས་རང་གི་བློ་ངོ་ན་ཟས་མཆོག་དང་བསོད་པར་འཛིན་པ་བཀག་ནས་ཤ་ལ་སྲེད་པ་འགོག་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་1

པར་ཆེའོ། །དེ་ལྟར་མི་
མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་མི་རུང་བའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་ནས། ཤ་ལ་སྲེད་པའི་ཉེས་དམིགས་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། རི་དྭགས་རྔོན་པ་དང༌། ཉ་བཤོར་བ་དང༌། བཤན་པ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། རིན་བྱིན་ཏེ་སྲོག་གཅོད་དུ་བཅུག་ནས་ཤ་ཉོ་བ་དང༌། དེའི་སླད་དུ་སྲོག་བཅད་དེ་འཚོང་བ་དང༌། ཤ་ལ་སྲེད་པའི་གོམས་པ་ཐལ་ནས་མི་བསད་དེ་ཟ་བའི་རྒྱལ་བུ་སེངྒེ་འབངས་བཟང་དང༌། རྒྱལ་བུ་རྐང་བཀྲ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ལྟར་དུ་གྱུར་པ་དང༌། དྲི་མི་ཞིམ་ཞིང་སྲོག་ཆགས་མང་པོ་དངངས་པ་དང་སྐྲག་པར་འགྱུར་བ་དང༌། རིག་སྔགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མང་པོ་འགྲུབ་པའི་གེགས་དང༌། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་དེ་དག་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་ཉེས་དམིགས་དེ་དག་ཤ་ལ་སྲེད་པ་ལས་འབྱུང་བས་ཤ་ལ་སྲེད་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་འབྲས་བུ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་ཤ་ལ་སྲེད་པ་ཡོད་ན་ཉེས་དམིགས་དེ་དག་འབྱུང་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། དུ་བ་དང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་མེ་དང་ནས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། མེ་དང་ནས་ཡོད་ན་དེ་ལས་དུ་བ་དང་མྱུ་གུ་འབྱུང་བས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་བླུན་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པའོ།། ིཡང་ལང་གཤེགས་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་ང་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་
རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང༌། ཤཱཀྱའི་སྲས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ། ངུར་སྨྲིག་གི་རྒྱལ་མཚན་ཐོགས་པ། སྐྱེས་བུ་གླེན་པ་ལོག་པའི་རྟོག་པས་སེམས་ཉམས་པ། འདུལ་བ་ལ་རྣམ་པ་མང་པོར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྨྲ་བ། འཇིག་ཚོགས་ལ་བལྟ་བ་རྒྱས་པ། རོའ་སྲེད་པ་ལ་ཆགས་པ་རྣམས། ཤ་ཟ་བའི་གཏན་ ི 1 ཞོལ། ཤོག ༤༧ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༣༧ བ ༦ ཁྱད་པར་ཆེའོ།།

460 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གནང་བ་དེ་དང་དེ་དག་སྟོན་ཏེ། ང་ལ་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྐུར་བ་འདེབས་པར་སེམས་སོ། །དོན་བྱུང་བའི་གླེང་གཞི་དེ་དང་དེ་དག་ལ་བརྟགས་ནས་སྨྲ་བ་སྟེ། དོན་བྱུང་བ་འདི་ནི། གཞི་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤའི་ཟས་གནང་སྟེ་རུང་བ་ཡང་ཡིན། ཁ་ཟས་བསོད་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གསོལ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ཤའི་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པས་ཤ་ཟ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུལ་བ་ལས་གནང་བ་སོགས་འགོད་པ་དགག་བྱར་བཀོད་པའོ།།
དེ་འགོག་པ་ནི། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་མདོ་གང་ལས་ཀྱང་བསྙེན་པར་གནང་བ་མེད་དོ། །ཟས་བསོད་པའི་ནང་དུ་ཡང་རུང་བར་མ་བཤད་དོ།2

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་
གི་མདོ་གང་ལས་ཀྱང་ཤའི་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པས་ཤ་བསྙེན་པར་གནང་བ་མེད་དོ། །ཟས་བསོད་པའི་ནང་དུ་ཡང་ཤའི་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པས་ཤ་ཟ་བ་རུང་བར་མ་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཤའི་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པའི་དབང་གིས་ནི། རྣམ་གསུམ་དག་མ་དག་དང་བསད་པ་དང་ཤི་བ་གང་གི་ཤ་ཡང་བཟར་མི་རུང་བ། ལང་གཤེགས་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ངས་ནི། རིགས་ཀྱི་བུ་དང་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ཆོས་འདོད་པ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང༌། དུར་ཁྲོད་པ་བྱམས་པ་ལ་གནས་པ། དགོན་པ་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་བསྒོམ་པའི་ཕྱིར་ཤ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཅད་པར་བྱས་སོ།3

།ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཤའི་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པའི་
དབང་གིས་ཤ་ཟ་བ་རུང་བར་འདུལ་བ་ལས་གནང་ངོ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྨྲ་ལ། དེ་འདྲ་བ་སྐྱོན་མེད་པར་གཉིད་ཀྱི་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་མི་སྨྲའོ།།
འོན་ཀྱང་གཞན་དོན་དུ་དགེ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྩོན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལུས་གསོ་
བའི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཚེ་ཤ་ཟ་ན་ཡང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་འགལ་བར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༤ ཕྲེང་། ༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༤ ཕྲེང་། ༡༥
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༥ ཕྲེང་། ༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 461

དོགས་པའི་གཉེན་པོ་དང་སྲེད་པ་སྐྱེ་བའི་གཉེན་པོར། བུའི་ཤ་དང་མཚུངས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ལུས་གསོ་བའི་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་ནས་ཟ་བ་ཡིན་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། ངས་ཁ་ཟས་ནི། བུའི་ཤ་དང་སྨན་བཞིན་བཤད་ལ།1

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤར་མ་ཟད་འབྲས་ཆན་
ལ་སོགས་པ་ཁ་ཟས་གང་ལ་ཡང་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པས་བཟར་མི་རུང་བར་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་དགོས་པ་ནི། འདུལ་བ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས། བདག་ཉིད་ལ་ནད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ཟས་ལ་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་ཟ་བར་བྱའོ།2

།ཞེས་དང༌། དེའི་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་ལས། བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ་ནི་ནད་ཡིན་ལ། བདག་ལ་དེ་ཡོད་པས་བདག་ཉིད་ལ་ནད་པའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་པ་དང༌། དེ་ཟས་ཀྱིས་འཚོ་བས་ཟས་ལ་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་ཟས་བཟའ་བར་བྱའོ།3

།ཞེས་དང༌། མདོ་རྩ་ལས། འབྱུང་བ་དང༌། འདྲ་བ་དང༌། འགྱུར་བ་
དང༌། ཕྱིར་རྒོལ་བ་ཉིད་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་པ་དང༌། བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་དང༌། བཙལ་བ་དང༌། གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་དང༌། ནད་དང་བཅས་པ་ཉིད་དང༌། སོ་སོར་འགྲོ་བ་ཉིད་དག་གིས་མི་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་བཞག་པའོ།4

།ཞེས་ཟས་ལ་མི་མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས་བཅུ་ཉེ་བར་བཞག་ནས་ཟ་དགོས་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཤའི་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པས་དབང་གིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ཏེ་རོ་ལ་བརྐམ་པས་ཟ་བ་ནི།
རྣམ་གསུམ་དག་མ་དག་བསད་མ་བསད་གང་གི་ཤ་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཀག་པ་ལ་དགོངས་ནས། ལང་གཤེགས་ལས། འདིར་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་སྐབས་མེད་པར་དིལ་གྱིས་5

བཀག་སྟེ། དེ་ལྟར་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ངས་ཤའི་ཟས་ནི། སུ་ལ་ཡང་མ་
གནང༌། མི་གནང༌། གནང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཤའི་ཟས་ནི།

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༡ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༣༣ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༩༥ ཕྲེང་། ༡༣
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༣༣ ཕྲེང་། ༡༣
5 ཞོལ། ཤོག ༤༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣༩ ན ༣ མེད་པར་རིལ་གྱིས་བཀག་སྟེ།

462 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མི་རུང་བར་བཤད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཀྱི། རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ །རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པའི་
དབང་གིས་མ་ཡིན་པར། ལུས་གསོ་བའི་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཟ་བ་ཙམ་ཡང་འདུལ་བ་ལས་ཀྱང་མ་གནང་ངོ༌། །ཞེས་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། ཤ་རྣམ་གསུམ་དག་པ་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་ཡོད་ན་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པ་ཡོད་པར་སྨྲ་ན་ནི། ཤིན་ཏུ་བླུན་པ་སྟེ། དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་དང་འདུན་པ་ནི། སེམས་བྱུང་ཡུལ་ངེས་ཡིན་ལ། རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པ་ནི། སེམས་བྱུང་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་འདོད་ཆགས་ཡིན་པས་སེམས་བྱུང་རིགས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། མིའི་རྟེན་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་སེམས་ཐོབ་པ་དག་ལའང་ཟས་དང་བཏུང་བ་དང་སྨན་དང་གོས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་ཡོད་པར་ལུང་དང་མདོ་སྡེ་དག་ལས་ལན་བརྒྱ་ཕྲག་ཅིག་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ལང་གཤེགས་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་གང་ཡང་ང་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱང་
གསོལ་ཏོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པར་སེམས་པ་དེ་ཡང༌། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་བླུན་པོ་རང་གི་ལས་ཀྱི་ཉེས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལ་གནས་པ་དེ་དག་ལ་ཡུན་རིང་པོར་དོན་མེད་པ་དང༌། གནོད་པ་དང༌། མི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། ངའི་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་པ་རྣམས་ནི། ཁ་ཟས་ཐ་མལ་པ་ཡང་མི་ཟ་ན་ཤ་དང་ཁྲག་གི་ཟས་མི་རུང་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། ངའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཟས་ཟ་སྟེ། ཟང་ཟིང་གི་ཟས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ། ཆོས་ཀྱི་ཟས་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟང་ཟིང་གི་སྐུ་མ་ཡིན། ཟང་ཟིང་གི་གནས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་སྲེད་པས་ཚོལ་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་མེད་པ། སེམས་དང་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ། སེམས་ཅན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༥ ཕྲེང་། ༩

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 463

ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་དང་མཚུངས་པར་གཟིགས་ཤིང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་ཡང༌། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཟང་ཟིང་ཞེས་པ་ཉོན་མོངས་ལ་བཤད་པ་ལྟར། ཟང་ཟིང་སྟེ་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པས་མི་གསོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། སྲེད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་སྲེད་པས་ཚོལ་བའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་སོགས་བཀོད་ན་ལེགས་པར་བཤད་པས་འགྱུར་གྱི། གདུལ་བྱའི་ཚོགས་རྫོགས་པའི་སླད་དུ་གསོལ་བའི་ཚུལ་ཙམ་ཡང་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་དེ་དག་བཀོད་ན་འབྲེལ་མེད་ཆེན་པོར་འགྱུར་ལ། ཉན་རང་འཕགས་པ་དང་བྱང་སེམས་རྣམས། རོ་ལ་སྲེད་པས་ཟས་མི་ཟ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ། ཆོས་ཀྱི་ཟས་ཟ་སྟེ་ཟང་ཟིང་གི་ཟས་མ་ཡིན། ཞེས་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་ཟས་ཐ་མལ་པའང་མི་ཟ་ན། ཞེས་གསུངས་པས། འབྲས་ཆན་དང་མར་ལ་སོགས་པའང་གཏན་མི་གསོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གོང་ཉིད་དུ་འབྲས་ལ་སོགས་པ་ཟ་བར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ།།
དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གང་དག་ཤ་ཟོས་ན་རང་ ིགི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉམས་འགྲོ་ཞིང་བློའ་ཤིགས་ཆུང་དུ་འགྲོ་བར་མྱོང་བས་གྲུབ་པ་དང༌། རང་དོན་དུ་རོ་ལ་སྲེད་པ་དྲག་པོ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ནས། དགག་བྱ་དེ་དག་འགོག་པའི་སླད་དུ་རྣམ་གསུམ་དག་མ་དག་དང་བསད་པ་དང་རང་ཤི་བའི་ཤ་ཐམས་ཅད་མི་ཟ་བ་ཡིན་ན་ནི། མཆོག་ཏུ་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཡིན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལ་དགག་བྱ་དེ་དག་མི་འདྲེན་ཞིང༌། གཞན་དོན་ལ་བརྩོན་པ་དྲག་པོ་སྦྱོར་བཟོད་པའི་སླད་དུ་ལུས་གསོ་བ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་བུའི་ཤ་དང་མཚུངས་པ་སོགས་མི་རུང་བ་སྟེ་མི་མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་ཟ་བ་དང༌། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རབ་བྱུང༌། རྨིག་གཅིག་པའི་ཤ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་ཀྱིས་བཅད་པའམ་བཀག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤ་མ་ཡིན་པ། རང་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་ཏེ་བསད་པར་མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་ནི། སྤྱིར་བསད་ཤ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། ཤའི་རོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པ་དྲག་པོ་མི་བསྐྱེད་པའི་དྲན་ཤེས་བསྟེན་ནས། ཟས་ལ་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་དྲན་པ་བཅུ་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་བཟའ་བར་འདུལ་བ་ལས་གནང་ཞིང༌། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁ་ན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༨༥ ཕྲེང་། ༡༡

464 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མ་ཐོ་བ་ཅིའང་མེད་དོ།།
དེ་ལྟར་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ནི། ཕྱོགས་སུ་ལྟུང་བའི་གདོན་གྱིས་
ཡིད་ཉེ་བར་དཀྲུགས་པའི་གཞན་དབང་དུ་མ་གྱུར་པའི་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་མཆོག་ཏུ་མཛེས་སོ། །ལང་གཤེགས་ལས། བསྟན་པ་ལ་སྨོད་པའི་དགག་བྱ་མཐོང་ནས་མི་བཟའ་བར་གསུངས་པ་ནི། ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་མུ་སྟེགས་གཅེར་བུ་པ་སོགས་ཀྱང་ཤ་མི་ཟ་ན་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་དག་ནི། དེ་བས་ཀྱང་དམན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་སྤྱི་ལ་དམིགས་ནས་མ་དད་པ་སྐྱེ་བ་ལ་གསུངས་ཀྱི། ནང་ཚན་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་འགའ་ཞིག་ལ་འགའ་ཞིག་ཕྲག་དོག་གིས་སྨོད་པ་ལ་ཟེར་བ་མིན་ནོ། །ཡང་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས། འདིར་ཡུལ་གང་ན་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་བཟའ་བ་མ་ཡིན་པ་དང༌། གང་བཙོང་བ་མ་ཡིན་པ། གོ་ཀུ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ལས་ཀྱིས་ཤི་བ་དང༌། གཡུལ་དུ་ལས་ངན་པའམ། རང་གི་སྐྱོན་གྱིས། ཆོམ་རྐུན་ལ་སོགས་པས་བསད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྣལ་འབྱོར་པས་བཟའ་བར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་སོ། །རྫས་ཀྱིས་ཉོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཕ་མེས་ལ་སོགས་པ་དང་མཆོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་བསད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་ཤ་བཟའོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མ་གསུངས་སོ།1

།ཞེས་དང༌། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། ལྷ་དང་རང་འཇིགས་ཕ་མེས་དང༌། །འདོད་
གྲུབ་དོན་དང་བཙོང་ཕྱིར་ཡང༌། །གདུལ་དཀའ་སྡིག་པ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས། །གནོད་བྱེད་མིན་པའི་སེམས་ཅན་བསད། །དེ་ཡི་ཤ་དེ་ཉོ་བ་དང༌། །ཟ་འདོད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བཅས། །མ་བསླངས་སྣོད་དུ་ལྷུང་གྱུར་པ། །དེ་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད། །སྲོག་ཆགས་གཅིག་གི་ཤ་དག་ནི། །མང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཟོས་པ་མཆོག །སྲོག་ཆགས་དུ་མའི་ཤ་དག་ནི། །ཡིད་སྐྱེས་གཅིག་གིས་ཟོས་པ་མིན།2

།ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལ། མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་ཤ་ནི། རང་གིས་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་བསད་པའི་རང་གི་རྫས་ཀྱིས་ཉོས་པ་དང༌། ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གསོད་པའི་མཚན་མ་བཏབ་ནས་བསད་པའི་ཤའོ།།

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༢༩ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༢༨༡ ཕྲེང་། ༤

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 465

གནོད་བྱེད་མིན་པའི་སེམས་ཅན་བསད། །དེ་ཡི་ཤ་དེ་ཉོ་བ་དང༌། །ཟ་འདོད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བཅས།1

།ཞེས་པ་ནི། བདག་ཉིད་ལ་བཙོང་བའི་ཆེད་དུ་བསད་པའི་ཤ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཉོས་ནས་ཟ་
བར་འདོད་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པའོ། །མ་བསླངས་སྣོད་དུ་ལྷུང་གྱུར་པ། །དེ་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད།2

།ཅེས་པ་ནི། རང་གིས་མ་བསྐུལ་ཞིང་རང་ལ་དམིགས་ནས་བསད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཤ་སྦྱིན་བདག་གིས་བྱིན་པ་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའོ། །དེས་ན་འདི་དག་ནི། རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་ཉེས་མེད་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཁོ་བོ་ཅག་གི་འདོད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ལ། ཁ་ཅིག་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་ཟ་བ་པོ་མེད་ན་གསོད་པ་པོ་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ༌།3

།ཞེས་འབྱུང་
བ་འདྲེན་པ་ནི། ཆེས་བླུན་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཕྱོགས་སྔའི་གཞུང་ཤེས་བྱེད་དུ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས། འོ་ན་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པར་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤ་བཟའ་བར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱང་རྟག་ཏུ་སྲོག་བཅད་པ་ལས་འབྱུང་གི་སྲོག་བཅད་པར་མེད་པ་ནི། འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་སྲིང་ངོ༌། །གལ་ཏེ་ཟ་བ་པོ་མེད་ན་གསོད་པ་པོ་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ༌། །དེའི་ཕྱིར་ཟ་བ་པོ་དང་གསོད་པ་པོ་དག་སྲོག་གཅོད་པར་འགྱུར་རོ། །འདིར་ཡང་ཉི་མ་སོ་སོར་སྔགས་པས་དམ་ཚིག་བཞི་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ངེས་པའོ་ཞེ་ན། ཞེས་ཕྱོགས་སྔ་མའི་གཞུང་དུ་བསྙོན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དག་ལ་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་གནང་བ་ཡིན་ཀྱང༌། འོན་ཀྱང་
མིའི་ཤ་ནི་ནད་པ་ལ་ཡང་མ་གནང་སྟེ། མིའི་ཤ་ནི་ཐམས་ཅད་དུའོ།4

།ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། སྨན་གྱི་དོན་དང་སྨན་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་དུ་མི་ཤ་ཟོས་ན་ཉེས་པ་སྦོམ་པོར་འགྱུར་
རོ་5

ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །ཤ་དམར་པོ་རློན་པ་ནི། ནད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཟ་བ་ལ་ཉེས་པ་སྦོམ་པོར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས། དེ་གཞན་གྱི་དོན་དེར་ན་སྦོམ་པོའོ། །ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༢༨༡ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༢༨༡ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༢༨༠ ཕྲེང་། ༧
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༢༦ ཕྲེང་། ༡༤
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༡

466 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འགྲེལ་ལས། ཤ་རློན་པ་དེ་སྨན་གྱི་དོན་ལས་གཞན་པ་གསང་སྔགས་བསྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དེར་ཟ་ན་དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་སྐབས་སུ་གཏོགས་པའི་ཉེས་པ་སྦོམ་པོར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཉིད་འདྲེའི་ནང་དུ་གཏོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ།
ཡང་བླུན་པོའ་ཚོད་འཇོག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤིག་པར་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་ཆོས་ ིའཆད་པ་པོ་རབ་བྱུང་གིས་འཆད་པ་ན་ཉན་པ་པོ་དག་གིས་མཆིལ་ལྷམ་འབུད་དགོས་པ་ནི། རྒྱ་གར་དུ་ཡིན་གྱི་བོད་དུ་དེ་ལྟ་བུ་མི་དགོས་ཏེ། ལྷམ་འབུད་ན་རྐང་པ་བཀྲུ་ཡང་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་གྲག་སྟེ། འོ་ན་བོད་དུ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་ཡན་ལག་ངེས་པ་དང་བྲལ་བ་བྱས་ནས་བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་མཐའ་དག་ལེགས་པར་བསྲུང་སྙམ་པའི་བསམ་པས་ལེན་དགོས་སམ། ཡན་ལག་ངེས་པ་དང་མ་བྲལ་བ་སྐྱོན་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྡོམ་པ་ལེན་པ་ན་ཉན་པ་པོ་མཆིལ་ལྷམ་གྱོན་པ་ལ་མི་འཆད་པའི་བསླབ་པ་བླངས་པར་སོང་སྟེ། དེ་ཉིད་བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ། གླང་ཆེན་ཞོན་ལ་སོགས་པ་ལྔ། །ཞེས་སྡོམ་གྱིས་དངོས་སུ་བསྡུས་པའི་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་བླངས་པའི་བསླབ་བྱ་ཡིན་ཀྱང་བསྲུང་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། བསྟན་པ་བཤིག་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་དེ་བསླབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ལེགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་ངེས་པ་དང་མ་བྲལ་ཀྱང་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཁས་
ལེན་པ་དེ་བས་ཀྱང་བསྟན་པ་བཤིག་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། མཆིལ་ལྷམ་གྱོན་པ་ལ་མི་བཤད་པར་རོ། །ཞེས་པ་འདི་ནི། བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཏུ་འདུལ་བ་ལས་དངོས་སུ་བགྲངས་ལ་རྐང་པ་མ་བཀྲུས་པ་ལ་མི་བཤད་ཅེས་སྐབས་གང་དུ་ཡང་མ་བསྟན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ནན་གྱིས་འཚང་བར་བྱེད། འདི་ལྟར་བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་གྲངས་ལ་སྡོམ་གྱིས་དངོས་སུ་བསྡུས་ནས་བགྲངས་སུ་ཟིན་ཀྱང་རང་རང་གི་འདོད་པས་འདི་ཡང་བོད་དུ་མི་དགོས། འདི་ཡང་བོད་དུ་མི་དགོས་ཞེས་རེ་རེ་ནས་བཞག་ན་མཐར་བོད་དུ་བསླབ་བྱ་གཅིག་ལའང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༥

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 467

བསླབ་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང༌། འདི་ལྟར་འབད་ནས་བསྒྲུབས་ན་དེ་བས་བསྟན་པ་བཤིག་པའི་སྦྱོར་བ་ཚབས་ཆེ་བ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསླབ་པ་འཆའ་བ་ནི། རང་གི་བསྟན་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཅས་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མ་ག་དྷ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཅས་པ་ག་ལ་ཡིན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཉི་ཚེ་བ་དང༌། གདུལ་བྱ་ཉི་ཚེ་བར་བཟུངས་ནས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་དགོངས་པས་མཆོད་པར་བསླབ་པ་བཅས་སོ་ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་སྙིང་ཁམས་བསྐྱེད་དེ་སྐུར་བ་མ་འདེབས་ཤིག།
རྗོད་བྱེད་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལས་ཚིག་བཞི་པ་གཅིག་སྤངས་ན་ཡང་ལུང་གི་ཆོས་སྤོང་བའི་
ཆོས་སྤོང་དུ་འགྱུར་བ་ལྟར་བརྗོད་བྱ་བསླབ་པའི་གཞི་ཕྲ་མོ་གཅིག་ཡན་ཆད་གང་སྤངས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཆོས་སྤངས་པའི་ཆོས་སྤོང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས། བསྟན་པའི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མ་ཆགས་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་བཅོས་ཏེ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱིས་ཡིད་བསྐྱོད་པ་དག་གིས་རང་ཉིད་མནར་མེད་པའི་དམྱལ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཞུགས་ནས། གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཀྱང་འབད་པས་ཚུལ་དེ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། ཨེ་མ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པའི་ལས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ནི། འདི་ལྟར་གྱུར་པར་ད་གདོད་བདག་གིས་ཤེས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རང་གི་སྲེད་པ་དྲག་པོས་བཅིངས་ཤིང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་པ་དག་ལ་ཕྲག་དོག་གི་གདོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་དབང་གིས་རང་གར་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་དབང་ཟོས་ཏེ། བོད་ཀྱི་གོས་ཕུ་དུང་ཅན་དང༌། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་ཡུ་རིངས་ཅན་གྱི་ལྷམ་ལ་སོགས་པ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཆུ་ལ་ཆབ་རོམ་འཆགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཞྭ་དང་ལྷམ་སྒྲོ་གུ་ཅན་གནང་བ་དང་འདྲའོ་ཞེས་གྲག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བོད་དུ་དོར་མ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གོས་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། གྲང་བའི་རེག་པ་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དུ་གྲང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཕུ་དུང་ཅན་སོགས་རུང་ན་གང་གི་ཚེ་བཀྲེས་པར་གྱུར་པ་ན་བཀྲེས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱི་དྲོའ་ཁ་ཟས་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། སྐོམ་པས་གདུངས་པ་ན་སྐོམ་པ་རྒྱུ་མཚན་ ིདུ་བྱས་ཏེ་ཆང་ཡང་བཏུང་བ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། འདི་འདྲ་བ་ལེགས་པར་ཐལ་ན་ནི། ཕམ་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མེད་པའི་བར་དུ་སླེབས་འོང་བས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤིག་པའི་བདུད་ཚིག་

468 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟའོ།།
བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་འདི་ལྟར་སྨྲ་ཞིང་འདི་ལྟར་སྤྱོད་ལ། ཕྱུགས་དང་ནོར་རྫས་མང་དུ་
བསྲེལ་ཞིང༌། གསེར་དངུལ་སོགས་ལ་སྤྱོད་པ་ལྷུར་ལེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་དང་འགལ་ཞིང༌། བདུད་ཀྱིས་བྱས་པའི་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བའི་ཚིག་དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་པ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་བཀའ་སྩལ་བའི་སྒོ་ནས། ད་ལྟའི་དགེ་སྦྱོང་གང་དག །གོས་ཕུ་དུང་ཅན་དང༌། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་ལྷམ་དང༌། དངུལ་གྱི་སྣོད་སྤྱད་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཁེངས་ཤིང༌། རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོ་སོགས་ལ་འབད་པ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་བསྟེན་འདྲེས་བྱེད་པ། བུན་སྐྱེད་དང་ཞིང་ལས་དང་ཕྱུགས་དུ་མ་བསྲེལ་བ་སོགས་ལྷུར་བྱེད་པ་དག་ལུང་བསྟན་པ་ནི། འཕགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའ་མདོ་ལས་གསུངས་ཏེ་འདི་ལྟར། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་དེ་ ིཉིད་ལས། རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་ན་འདམ་བུ་དང་ཨེ་རཎྜའི་ཚལ་དང་ཤིང་བི་ཙུ་མ་ར་དྷའི་དྲུང་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ། བྲམ་ཟེ་ལུག་དཔལ་དང༌། ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བཀའ་སྩལ་པ། དབྱིག་དང༌། གསེར་དང༌། བྲན་དང་། བྲན་མོ་དང༌། བ་གླང་དང༌། མ་ཧེ་དང༌། ར་དང་། ལུག་དང༌། བྱ་གག་དང༌། ཕག་དང༌། ཁྱི་དང༌། བྱི་ལ་དང༌། སྦྲུལ་དང༌། ནེའུ་ལེ་དང༌། ཟངས་དང༌། ལྕགས་ཟངས་དང༌། ནོར་བུ་དང༌། མུ་ཏིག་དང༌། དུང་དང༌། མེན་ཤེལ་དང༌། བྱུ་རུ་དང༌། ས་ལེ་སྦྲམ་དང༌། དངུལ་དང༌། ནོར་བུ་དང་། འཚོག་ཆས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འཆང་བ་དང༌། ཞིང་ས་དང༌། ཚོང་དུས་དང༌། སྲང་དང༌། ཉོ་བཙོང་བྱེད་པ་དང༌། ཁྱེའུ་དང༌། བུ་མོ་དང༌། མཛོད་དང༌། བང་བ་འཆང་བ་དང༌། རང་ལག་བདར་ཏེ་གཡོས་བྱེད་པ་དང༌། འཚེད་པ་དང༌། འཚེད་དུ་འཇུག་པ་དང༌། ལྟས་དང༌། ཡན་ལག་གི་རིག་པ་དང༌། མོ་ཡིག་དང༌། གྱད་ལྟ་ཤེས་པ་དང༌། སྒྲ་གཅན་དང༌། ཉི་མ་དང༌། ཟླ་བ་དང༌། པ་བ་སངས་དང༌། གཟའ་ལྷག་རྒྱུ་བ་དང༌། མེ་ཏོག་གི་ཤིང་རྟ་དང༌། ལག་སྲུབས་ལྟ་བ་དང༌། རྨི་ལྟས་དང༌། སྐྱེས་པ་དང༌། བུད་མེད་དང༌། མ་ནིང་གི་མཚན་ལྟ་བ་དང༌། སྒྱུ་རྩལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང༌། རིག་པའི་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། བཟོའ་ལས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་དང༌། སྲུང་ ིགཏམ་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་དང༌། སྤོས་ཀྱི་ཕྱེ་མས་ལུས་ལ་འདེབས་པ་དང༌། མེ་ཏོག་དང༌། སྤོས་དང༌། བདུག་པ་དང༌། མེ་ཏོག་འཕྲེང་བ་དང༌། བྱུག་པ་འཆང་བ་དང༌། མགོ་བོ་ལ་འོ་བྱེད་པ་དང༌། ཚུལ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 469

འཆོས་པ་དང་། ཁ་གསག་བྱེད་པ་དང༌། ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང། འདོད་ཆེན་ཅན་དང༌། འདུ་འཛི་ལ་དགའ་བ་དང༌། ཧ་ཅང་སྨྲ་འདོད་པ་དང༌། ནོར་དང་འབྲུ་དང་ཤ་དང་ཉ་ཤ་དང་དུག་གི་སྦྱོར་བ་བྱེད་པ་དང༌། སྤོས་ཀྱི་ཏིལ་མར་དང༌། སྨན་གྱི་སྤྲུ་བུ་དང༌། གདུགས་དང༌། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་མཆིལ་ལྷམ་དང༌། ཏ་ལའི་ལོ་མའི་བསིལ་ཡབ་དང༌། ཆུ་སྣོད་དང༌། བུ་སྣོད་དག །བོང་བུ་འཆང་བ་དང༌། ཤིང་ཐོག་སྡུད་པ་དང༌། སོ་རྩི་དང༌། བཙོ་མའི་ཕྱེ་མ་བཟང་པོ་དང༌། ཀ་ཀོ་ལ་དང་འབྲས་བུ་ཚ་བ་བསྟེན་པ་དང༌། རྒྱལ་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། བློན་པོ་སོགས་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། དྲོད་མི་ཐུབ་པ་དང༌། གཏམ་མི་སྨྲ་བ་དང༌། བུད་མེད་ལྟར་རྟོག་པའི་ཤས་ཆེ་བ་དང༌། དགོས་མེད་དུ་ངུ་བ་དང༌། བཟང་ངན་སྤྱོད་པ་དང༌། འགྲོས་འཆོས་པ་དང༌། གོས་དཀར་པོ་དང༌ཨར་མོ་ནི་ཀ་དང་ཁང་བཟང་དང་གཙང་ཁང་ཕྱུར་པོའ་ལས་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་དང༌། རུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་རྫས་ངན་པ་ཡོངས་ ིསུ་འཛིན་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་པོའ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང༌། ཆང་བསྟེན་པ་དང༌། སྨད་འཚོང་མའི་ ིཁྱིམ་དུ་འགྲོ་བ་རྣམས་དང༌། དེ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཚུལ་ངན་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་ལ་ནི། གོས་དཀར་པོ་དག་བྱིན་ལ་ཁྱིམ་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལས་རྣམས་བྱེད་དུ་གཞུག་པར་ངས་གནང་ངོ༌། །ཡང་འབྲས་ས་ལུའི་ཞིང་གི་ངོ་བསལ་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཕྱོགས་ནས་བསྐྲད་པར་ངེས་གནང་ངོ༌། །ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།1

།དེ་དག་ལས་ལྡོག་པ་བདུད་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་ཚད་མར་བྱེད་པའི་
སེམས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། བདུད་དང་མཐུན་པར་བྱིས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་འདིར་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་དོགས་པ་བཅད་པར་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།། །།
ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པ་ལ། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པ་ནི། ཤིང་ཏ་ལའི་མགོ་
བཅད་པ་ལྟར་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལ་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་པས་ལྟུང་བ་ལས་ལྡང་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཆོ་ག་བྱར་མེད་ལ། ཕམ་པ་འཆབ་སེམས་མ་སྐྱེས་པས་ཉམས་པ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༤ ཤོག ༢༡༠ ཕྲེང་། ༡༠

470 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡིན་ན་བསླབ་པ་སྦྱིན་པའི་སྒོ་ནས་སླར་གསོ་བར་བྱར་ཡོད་ཀྱང༌། ཇི་སྲིད་དགྲ་བཅོམ་པར་མ་གྱུར་གྱི་བར་དུ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་མི་འཐོབ་ཀྱི་ས་གཞན་ན་གནས་པ་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་སོགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཆ་ནས་དགེ་ཚུལ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྟུང་བ་གཞན་རྣམས་ལ། ལུས་ངག་ཏུ་མ་ཐོན་པའི་ལྟུང་བ་མཐའ་དག་ནི། སྔར་བྱས་ལ་འགྱོད་ཅིང་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་སེམས་བསྟེན་པ་ཙམ་གྱིས་ལྟུང་བ་ལས་ལྡང་བར་འགྱུར་གྱི་བཤགས་མི་དགོས་ལ། ལུས་ངག་ཏུ་ཐོན་ནས་ལྟུང་བ་རང་རང་གི་ཕྱིར་བཅོས། ཐོག་མར་བཅབས་པའི་ཉེས་པ་བཤགས་ནས་དེ་རྗེས་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དང༌། བཤགས་ཡུལ་ཡོད་བཞིན་ཕྱིར་མ་བཅོས་པའི་ཉེས་པ་འཆགས་པ་དང༌། དེ་ཡང་ལྷག་མ་བཅབས་པ་ལ་ཐོག་མར་སྤོ་བ་བཅད་ནས། དེ་རྗེས་མགུ་བ་སྤྱད་དེ་ལྟུང་བ་ལས་དབྱུང་བ་བྱ་བ་དང༌། ལྷག་མ་མ་བཅབས་པ་ལ་སྤོ་བ་མ་གཏོགས་སྔར་ལྟར་བྱ་བ་དང༌། སྦོམ་པོ་ལ་ཡང་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གིས་བཤགས་ཡུལ་གྲངས་མང་ཉུང་དང་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་བཤགས་པ་དང་ནང་དུ་བཤགས་པའི་རྣམ་དབྱེ་སོགས་དང་སྤང་ལྟུང་ལ་ཐོག་མར་དངོས་པོ་དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ལ་ཞག་གཅིག་སྤངས་པའི་ཆད་ལས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བཤགས་པ་སོགས་འདུལ་བའི་གཞུང་ལུགས་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ལྟུང་བ་རང་རང་གི་ཕྱིར་བཅོས་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་བཤགས་ཡུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་དྲུང་དུ་བཤགས་པ་དགོས་ཀྱི། ལྟུང་བཤགས་སོགས་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་བཤགས་པ་གཞན་གྱིས་འདུལ་བ་ནས་གསུངས་པའི་ལྟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་རྣམ་སྨིན་སྡུག་བསྔལ་མྱང་དགོས་པའི་ནུས་པ་བྱང་བར་བྱེད་ནུས་ཀྱང༌། རྒྱུ་ལྟུང་བ་མེད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པས། ལྟུང་བ་སྦྱོང་བ་དང་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་སྦྱོང་བ་མི་འདྲའོ།།
དེ་ཡང་སྡིག་པ་དང་ལྟུང་བ་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཉིད་བཤགས་པས་འདག་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་
ནི། སྔ་མ་ལ་འགྱོད་པ་དང་ཕྱི་མ་ལ་སྡོམ་པའི་སེམས་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་མེད་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱི་བཤགས་པས་སྡིག་ལྟུང་མི་འདག་པར་མ་ཟད་རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། བཤགས་པར་བྱ་བའི་ལྟུང་བ་ལས་ནི། བསྡམ་པར་བྱ་བ་དེ་དང་བཅས་པའི་བཤགས་པ་བྱས་ན་ལྡང་བ་སྟེ། དག་པ་དང་མ་དག་པ་ནི། བསམ་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 471

བསྡམ་པར་བྱ་བ་མེད་ན་བཤགས་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །འདིར་གཞུང་ནི། ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་མམ། སྡོམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ནི། སེམས་བཟློག་པ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་རྫུན་སྨྲ་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
འོ་ན་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་འདི་དག་གི་གཏོང་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་བོད་
ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ཤི་བའི་ཚེ་ན་གཏོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་པ་སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཤི་ཡང་མི་གཏོང་སྟེ། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་གྱི་སེམས་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་ཇི་སྲིད་སེམས་མ་ཉམས་ཀྱི་བར་དུ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཞིག་ཁས་ལེན་ནམ་མི་ལེན། མི་ལེན་ན་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་སྡོམ་པ་གསུམ་ལྡན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ལེན་ན་དེ་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་ཤི་བའི་ཚེ་གཏོང་ངམ་མི་གཏོང༌། མི་གཏོང་ན་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་ལྷའི་དགེ་སློང་དང་དུད་འགྲོའ་དགེ་སློང་སོགས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །གཏོང་ན་དེའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ ིཡིན། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཤི་འཕོས་པས་གཏོང་སྟེ། ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ལ་སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རམ། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཞིག་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་ལས་བཞད་གད་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སོ་ཐར་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་གཏོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤྱིར་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ། སོ་ཐར་ཤི་འཕོས་པས་གཏོང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ལ་སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པ་བཀོད་པ་ཉམས་སོ།།
སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཉན་ཐོས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་
བ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་འཕགས་པ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་རྣམས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་འདོད་པས་བཏགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པ་དང་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་ཡིན་པ་ལ་སོགས་རྣམས་བཞེད་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་མངོན་པ་སྡེ་འདུན་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༦༨༨ ཕྲེང་། ༡༡

472 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་པོ་རྣམས་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ། །གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཉན་ཐོས་པ་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་གཉིས་ལས། མདོ་སྡེ་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་འདོད་པ་དེ་དག་ཁས་ག་ལ་ལེན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་གཟུགས་དགེ་མི་དགེར་འདོད་པ་ནི། ཤཱཀྱའི་སྲས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྡོམ་པ་སྡོམ་མིན་སོགས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའ་དགོངས་པ་ཡིན་པའང་ལེགས་པར་བཀག་གོ །དེ་བས་ན་ཉན་ ིཐོས་པའི་ལུགས་ལ་སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་བུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྣང་ངོ༌། །མཛོད་ལས། བསླབ་པ་ཕུལ་དང་ཤི་འཕོས་དང༌།1

།ཞེས་
པའང༌། ཤི་འཕོས་པས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འདྲེན་ན་རུང་གི །ཤི་འཕོས་པས་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འདྲེན་ན་ནི། མ་གྲུབ་སྟེ། བསླབ་པ་ཕུལ་དང་ཤི་འཕོས་དང༌།2

།ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཤི་
འཕོས་པས་གཏོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་སྡོམ་པའི་རྟེན་བོར་བ་བཀོད་ཀྱི། སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པ་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ནི། མཛོད་ལས། བསླབ་པ་ཕུལ་དང་ཤི་འཕོས་
དང༌། །མཚན་གཉིས་དག་ནི་བྱུང་བ་དང༌། །རྩ་བ་ཆད་དང་མཚན་འདས་ལས། །སོ་སོ་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང། །ཁ་ཅིག་ལྟུང་བར་གྱུར་ལས་སྨྲ། །གཞན་དག་དམ་ཆོས་ནུབ་པ་ལས།3

།ཞེས་
པའི་རང་འགྲེལ་ལས། བསྙེན་གནས་མ་གཏོགས་པའི་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི། རྒྱུ་དེ་དག་དང་མཚན་མོ་འདས་པ་ལས་ཏེ། དེ་དག་ནི། མདོར་བསྡུ་ན་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ལྔ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་བསྐྱེད་པ་དང༌། རྟེན་བོར་བ་དང༌། རྟེན་ཉམས་པ་དང༌། གཞི་ཆད་པ་དང༌། དེ་སྲིད་དུ་འཕངས་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༡༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༡༧

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 473

ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ལྟུང་བར་གྱུར་ལས་སྨྲ། གཞན་དག་ན་རེ་ལྟུང་བ་བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་དགེ་སློང་དང་དགེ་སྦྱོང་གི་སྡོམ་པ་གཏོང་ངོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །གཞན་དག་དམ་ཆོས་ནུབ་པ་ལས། གཞན་དག་ན་རེ་དམ་པའི་ཆོས་ནུབ་པ་ལས་ཏེ་འདི་ལྟར། དམ་པའི་ཆོས་ནུབ་ན་བསླབ་པའི་མཚམས་ཐམས་ཅད་དང༌། ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྩ་བ་ཆད་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་ཆད་པའོ། །དེས་ན་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཚེ་འཕོས་པས་གཏོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྟེན་དེ་མ་བོར་བའི་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་བསྲུང་བར་ཁས་བླངས་ཀྱི། ཚེ་འཕོས་ནས་བསྲུང་བར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཆེ་རྣམས་ནི་བྱུང་བ་ན། །བུ་ལོན་ནོར་བཞིན་གཉིས་སུ་འདོད།2

།ཅེས་པ་ནི། ཁ་ཆེ་
བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དག །ཕམ་པ་བཞི་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བྱུང་ཞིང་ཕམ་པ་གཞན་གསུམ་མ་བྱུང་ན། ཕྱོགས་གཅིག་ཉམས་པས་ཐམས་ཅད་ཉམས་པ་མི་འཐད་པས། དེ་འདྲ་བ་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཡང་ཡིན་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མི་འགའ་ཞིག་ལ་ནོར་ཡང་ཡོད་ལ་བུ་ལོན་ཡང་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་སྟེ། འདི་ཉིད་འཛོད་འགྲེལ་ལས་རྒྱས་པར་བཀག་ཅིང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ཉམས་པས་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་འཕེལ་དུ་མི་རུང་བ་ཤིང་ཏ་ལའི་མགོ་བཅད་ན་ཡལ་ག་ཐམས་ཅད་སྐམས་པར་འགྱུར་བའི་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ལུང་དང༌། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་གཅིག་བྱུང་ན་ཁྲེལ་མེད་པའི་ཤས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་སྡོམ་པའི་རྩ་བ་ཆད་པས་སྡོམ་པ་ཟད་པར་གཏོང་བར་རིགས་སོ། །ཞེས་རིགས་པ་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་མོད་ཀྱི། འདིར་ཞིབ་པར་མ་བྲིས་སོ། །སྡོམ་པ་ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པ་དང་གཏོང་བའི་ཚུལ་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
འདིར་སྨྲས་པ། སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ནི། །སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་སྟེ། །ཐེག་པ་
ཆེ་ཆུང་མཐའ་དག་གི །ཡོན་ཏན་ལོ་ཏོག་ཞིང་ས་ཡིན། །བརྒྱ་རྩ་རྩ་གཅིག་ལས་རྣམས་ནི། །གང་ན་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་གྱུར་པ། །དེ་ན་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡོད། །དེ་མེད་ཐུབ་བསྟན་ཡོད་མིན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༦༤ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༡༩

474 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཞིང༌། །མདོ་དང་ཆོས་མངོན་སྤྱོད་ན་ཡང༌། །འདུལ་བའི་ལག་ལེན་གྱིས་དབེན་ན། །ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ནི། །མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་བྱ་ཞེས། །ཆོས་ཀྱི་ཚོང་དཔོན་ལ་སོགས་པའི། །ཚད་ལྡན་དག་གིས་མཐུན་པར་གསུངས། །འོན་ཀྱང་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདི་ན། །དགེ་ཚུལ་བསྙེན་རྫོགས་ལ་སོགས་པའི། །སྡོམ་པ་འཐོབ་དང་བསྲུང་བ་དང༌། །ཕྱིར་བཅོས་རིམ་པ་གཏོང་ཚུལ་སོགས། །ལུང་དང་མདོ་དང་དེ་འགྲེལ་ལས། །ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་རྣམ་གཞག་ལ། །དམུས་ལོང་ལྟ་བུར་གྱུར་ན་ཡང༌། །བདག་ནི་འདུལ་བ་སྨྲ་བ་ཞེས། །བླུན་རྨོངས་སྐྱེ་བོ་འདུས་ནང་དུ། །ཕྱི་ཚུལ་འཆོས་པའི་ཁ་གསག་གིས། །བདུད་ཚིག་སྨྲ་བ་ལྷུར་ལེན་ནོ། །དགེ་སློང་སྡོམ་པ་འཐོབ་པ་ནི། །གསོལ་བཞིའི་ལས་ལ་རག་ལས་ཀྱང༌། །ཚུལ་འཆལ་འདུས་པའི་ཁ་སྐོང་དང༌། །ལྟུང་བ་མི་མཐུན་དུ་མ་དག །ཚོགས་ནས་ལྟུང་མཐུན་བྱིན་རླབས་བྱེད། །བསྒྲུབ་བྱ་ཡན་ལག་དུས་ངེས་ཅན། །མ་དག་སྔགས་ཚིག་ཆོ་ག་ཡིས། །བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ལས་བྱས་ནས། །འོན་ཀྱང་མཁན་པོའ་སྡོམ་བརྒྱུད་ལས། །སྡོམ་ ིཔ་ཐོབ་པར་རྩི་བ་ནི། །བསྟན་པ་འགོག་པའི་ལག་ལེན་ཡིན། །ཁྱིམ་པ་དག་དང་རབ་བྱུང་གི །ཟས་གོས་གནས་མལ་ལས་ཀྱི་མཐའ། །ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པ་དང༌། །བསྙེན་པར་རྫོགས་དང་མ་རྫོགས་པའི། །ཀུན་སྤྱོད་བླང་དོར་གནང་བཀག་ལ། །མང་ཉུང་ཁྱད་པར་ཅང་མེད་པར། །འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཅི་དགར་འཇུག །འོན་ཀྱང་བདག་ནི་ཆོས་སྨྲ་བ། །གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཞེས། །སྨྲ་བ་བདུད་ཀྱི་གསང་ཚིག་ཡིན། །ཕུ་དུང་ཅན་སོགས་ལྟུང་མེད་ཅིང༌། །རུང་ཆུ་སོགས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་རྣམས་ནི། །ནམ་ཡང་བཟའ་བར་མི་བྱ་ཞེས། །བ་གླང་ཁྱུ་ཡི་ཚོགས་ནང་ན། །ཝ་སྐྱེས་འཇམ་པོའ་ངག་གིས་སྒྲོི ག། །སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ་ལས། །སྦུ་གུ་ཅན་དང་གོང་བ་ཅན། །རྟ་ལ་ཞོན་པ་ལ་སོགས་དང༌། །ལག་ཉ་དང་ནི་ནུབ་ལྷག་སོགས། །འདུལ་བའི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ། །བྱས་པ་ཀུན་ལ་གནོད་པ་ཡིས། །ཚུལ་བཞིན་ལེགས་པར་བཤད་པར་བྱ། །དེ་དག་ལྟུང་བ་མེད་དོ་ཞེས། །སྨྲ་ན་བསྟན་ལ་གནོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དགེ་སློང་ཕྱི་དྲོ་ཟ་བ་དང༌། །ཆང་འཐུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང༌། །ཆོས་གོས་ལྷུང་བཟེད་མེད་པ་སོགས། །ཆོས་དང་འགལ་བའི་སྤྱོད་པ་ཀུན། །ལྟུང་བ་མེད་ཅེས་སྒྲོགས་པ་དང༌། །བླ་མའི་ཞབས་ཏོག་ཡིན་པ་དང༌། །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་ཕན་པ་སོགས། །སྨྲ་ན་བསྟན་པ་སྤྱི་ལ་གནོད། །ཅེས་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 475

གསུངས་གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། །ཐེག་པ་ཆེ་ལས་ཤ་རྣམས་བཀག །ཉན་ཐོས་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ །བཟའ་རུང་ཤ་ཡང་མི་ཟ་ན། །ལྷ་སྦྱིན་གྱི་ནི་བརྟུལ་ཞུགས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་དེ་དག་ཚད་མ་དང༌། །འཁྲུལ་མེད་གསུང་དུ་ཁས་བླངས་ནས། །སླར་ཡང་ཕུ་དུང་རུང་བ་སོགས། །དེ་ལས་ལྡོག་པར་སྨྲ་བ་ནི། །མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཚད་ལྡན་གཞུང༌། །ཀུན་དང་འགལ་བར་མ་ཟད་ཀྱི། །རང་ལུགས་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡི། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་སུན་འབྱིན་ཡིན། །དགེ་སློང་ཁྱིམ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན། །ངུར་སྨྲིག་གོ་མཚོན་གྱིས་བརྒྱན་ནས། །གསོད་དང་བཅིང་དང་ཆོམ་རྐུན་བྱེད། །དེ་ལའང་མི་རིགས་མི་རྩི་ཞིང༌། །སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལས་ལེགས་པར་བཀག །རྒྱུད་སྡེ་བཞི་པོ་ཀུན་དང་འགལ། །མུ་སྟེགས་རིང་ལུགས་ལོག་ཆོས་ནི། །རླུང་ལྟར་རྒྱས་ཀྱང་ཅིར་མེ་སེམས། །སྣམ་ཕྲན་གླེགས་བུར་སྦྱར་བ་ཡི། །ངུར་སྨྲིག་གོས་འཆང་གདིང་བ་དང༌། །ལྷུང་བཟེད་སྣོད་ཀྱིས་ལག་པ་ཡི། །པདྨོ་རྣམ་པར་བརྒྱན་མཐོང་ནས། །གཏིང་ནས་སེམས་འཁྲུགས་གྱུར་པ་ཡིས། །སྟོན་དང་བསྟན་པ་སུན་འབྱིན་ཅིང༌། །ལྟུང་བ་མི་འགོག་བསླབ་བྱ་འགོག །སྨྱོས་བྱེད་མི་སྤོང་རུང་བ་སྤོང༌། །ཁྱེད་ཅག་བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིས། །དེ་ཡིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དག །གང་ཡིན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་གཉིས་ཟ། །བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་པར་རིགས། །རབ་བྱུང་ཚོགས་འཁོར་བྱེད་པའི་ཚེ། །ཆང་དང་ཕྱི་དྲོའ་ཟས་སྤངས་ན། །དམ་ཚིག་ཉམས་པར་སྨྲ་བ་སོགས། །རྩོད་སྤོང་མ་ ིཞེས་གྲགས་པ་ཡི། །རང་གི་ཚོགས་འཁོར་བསྟན་བཅོས་ལས། །ཀླུ་སྒྲུབ་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷ། །ཇོ་བོ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀ་ཤྲཱི་སོགས། །བཞེད་པའི་ཚོགས་འཁོར་རབ་བྱུང་གིས། །ཕྱི་དྲོའ་ཚོགས་ཀྱི་ཡོ་ ིབྱད་ནི། །བུ་རམ་སོགས་ལ་བརྟེན་བྱ་ཡི། །ཆང་སོགས་རྣམས་ཀུན་མི་རུང་ཞེས། །གསུངས་པ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ནས། །སླར་ཡང་ལྡོག་སྟེ་སྨྲ་བ་ནི། །རང་གིས་རང་ཉིད་སུན་འབྱིན་ཡིན། །ཐོས་དང་བསམ་གཏན་སྔགས་སྤྱོད་པས། །འདུལ་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་ན། །འོ་ན་དམ་ཆོས་འདུལ་བ༌ལ། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སུ་ཞིག་ཡིན། །འདོད་པས་ཐུབ་བསྟན་ཉམས་བྱེད་པའི། །བདུད་ཀྱི་གྲོགས་གྱུར་རྣམས་ཀྱི་ཚིག །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་དཔྱད་དེ། །བསྟན་པ་གཅེས་པར་གཟུང་བའི་རིགས། །བསྟན་དང་འགལ་བར་ཤེས་བཞིན་དུ། །རྙེད་བཀུར་ཉམས་སུ་དོགས་པ་ཡིས། །ཅི་དགར་འཇོག་པའི་བཏང་སྙོམས་ནི། །དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲེལ་བའི་གནས། །བར་

476 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐུབ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱི་དོར་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྟེ་དང་པོའོ།། །།
ད་ནི་གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ཡང་འཁོར་བ་མཐའ་དག་མེ་འབར་བའི་འོབས་ལྟར་མཐོང་བའི་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་ཤགས་དྲག་པོས་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་ནས། བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ནན་ཏན་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་གིས་གོམས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བ་ལས་ཀྱང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ཙམ་ཞིག་འཐོབ་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གོ་འཕང་དེ་ནི། སྐྱོན་ཟད་པ་དང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པ་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་པས་རང་དོན་མ་རྫོགས་ཤིང་གཞན་དོན་ཉི་ཚེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་ཀྱང་མཐར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐུལ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ལ་གཞི་ནས་སློབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ིཐོག་མ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པར་རིགས་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་དོན་བསྒྲུབ་ཚུལ་ལ་མཐུ་མེད་པའི། །ཐེག་པ་གཉིས་པོ་གཏན་དུ་སྤང་བྱ་ཞིང་། །ཐུབ་རྒྱལ་ཐེག་པ་སྙིང་རྗེས་བསྟན་པ་ལ། །གཞན་ཕན་རོ་གཅིག་རང་བཞིན་དེ་ལ་འཇུག1

།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཡང༌། རྒྱལ་བས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་དང༌། སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་གཉིས་གསུངས་ཀྱི། དེ་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་པའི་འཇུག་སྒོ་གསུམ་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པོ་དེ་གང་གི་སྒོར་འཇུག་ཀྱང་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་འཇུག་སྒོ་གཙོ་བོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིརྟོགས་པ་གཞན་གང་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་ཀྱང༌། སེམས་དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ན། སྐྱེས་ཙམ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཇི་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། སེམས་འདི་རྣལ་མ་གཅིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་མེད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ནང་དུ་མི་ཆུད་ལ། ིལན་ཅིག་སྐྱེས་ཀྱང་ཉམས་ན་དེ་མ་ཁད་ཐེག་ཆེན་པའི་ནང་ནས་འཐོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༢༦༢༤ ཕྲེང་། ༡༠

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 477

དེ་བས་ན་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་གང་ལ་བྱ་བའི་གཞི་མདོ་སྡེ་དང་རྒྱུད་སྡེ་སོགས་ཀྱི་ཚིག་
དོན་མན་ངག་ཇི་འདྲ་བའི་ཟབ་མོ་ཞིག་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་བྱེད་པ་པོའ་གང་ཟག་ ིདེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པར་ཆུད་མི་ཆུད་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་མེད་འབའ་ཞིག་གིས་འཇོག་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གིས། །འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས། །བདེར་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང༌། །འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་བཅས་པས་ཕྱག་བྱར་འགྱུར།1

།ཞེས་དང༌། དེ་རིང་སངས་
རྒྱས་རིས་སུ་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་ད་གྱུར་ཏོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་
འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལསཀྱང༌། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི། ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ། དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་བཟློག་གོ །རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེད་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ། འཁོར་བའི་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་བཟློག་གོ3

།ཞེས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་མ་བསླབས་ཀྱང་སྨོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ས་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་ལ་སོགས་པ་ནི། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ཚོགས་ན་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཅིང་ནས་དང་སྲན་མ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་དེ་དང་དེ་དག་དང༌། ཚོགས་ན་དེ་དང་དེའི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་རྒྱུ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ནི། རྐྱེན་གང་དག་ཚོགས་ཀྱང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་ཀྱི་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཁོ་ནའི་རྒྱུར་ངེས་ཤིང༌། ནས་དེ་དང་ཚོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་ཆུ་ལུད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུར་སྒྱུར་བར་བྱེད་དོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༥༢ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༦༤ ཕྲེང་། ༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༨ ཤོག ༧༡༦ ཕྲེང་། ༡༥

478 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དེ་བཞིན་དུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བོན་
དང་མཚུངས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་ནི། སེམས་དེས་ཟིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་མ་ཟིན་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་ཡང་འགྱུར་སྲིད་པས་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་ཀྱང༌། ཐེག་མཆོག་ལ་མོས་ས་བོན་ཤེས་རབ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཆོས་བསྐྱེད་མ་དང་བསམ་གཏན་གྱི། །བདེ་བའི་མངལ་གནས་སྙིང་རྗེའི་མ་མ་ཅན། །གང་ཡིན་དེ་དག་ཐུབ་པའི་རྗེས་སྐྱེས་སྲས།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཕ་
ཧོར་ལས་ནི། བུ་ཡང་ཧོར་སྐྱེའི་བོད་མི་སྐྱེ་བས་ཕ་ནི་བུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། མ་ནི། ཕ་རྒྱ་ཧོར་བོད་གསུམ་གང་དང་འདུས་པ་དེ་དང་དེའི་བུའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་བུའི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ནི། ཐེག་པ་གཞན་གང་གིའང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གང་དང་ཚོགས་ཀྱང་དེ་དག་གི་རྒྱུར་འགྱུར་མི་སྲིད་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། ཐེག་པ་མཆོག་དམན་གང་གི་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་ཀྱང་རྒྱུར་བྱེད་དགོས་པས་ཤེས་རབ་དེ་ལ་ནི། ཡུམ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལས། ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་འཕགས་པ་བཞི་ཀའི་ཡུམ་དུ་གསུངས་ཤིང༌། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྟོད་པ་ན། སངས་རྒྱས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང༌། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་བསྟེན་པའི། །ཐར་པའི་ལམ་ནི་གཅིག་ཉིད་ཁྱོད། །གཞན་ཞེས་བགྱི་བ་མ་མཆིས་ངེས།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་
པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ལྟ་བས་མི་འབྱེད་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་རླབས་པོ་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས་འབྱེད་པར་གསུངས་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང༌། །སྤྱོད་པ་ཡོངས་བསྔོ་མ་བཤད་དེས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༩ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༥༧༨ ཕྲེང་། ༢༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 479

ལ་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེ་ལྟར་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ ིཔར་མི་འགྱུར་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་དག་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་གདམས་པའི་མཐིལ་དུ་གཟུངས་ནས་སྦྱོང་བ་མེད་པར། ཐུན་མགོ་ལ་ཚིག་ཙམ་ཞིག་དྲན་པར་བྱས་ཏེ། ཐུན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་རབ་ཏུ་ནི་ལྷའི་བསྒོམ་བཟླས་ཕྱོགས་རེ་བ་ཙམ་རེའམ། དེ་ལྟར་མིན་ན་གང་ཡང་མ་རྟོགས་ཤིང་ཅི་ཡང་མ་སེམས་པའི་ཧྭ་ཤང་གི་སྒོམ་ལ་ནན་ཏན་དུ་འབད་པ་ལྟ་བུ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱོགས་མཐོང་ཙམ་ཡང་མ་ཆགས་པ་ཡིན་པར་གསལ་ ིལོ། །ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་རྒྱུད་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཐབས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འབད་ནས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་མྱོང་བ་ཞིག་སྐྱེས་ན། དེས་ཟིན་པའི་བྱ་རོག་ལ་ཟན་ཁམ་གཅིག་ཙམ་བྱིན་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོའ། དེ་མེད་ན་སྟོང་གསུམ་རིན་པོ་ཆེས་བཀང་སྟེ་སྦྱིན་པ་དང༌། སྒོ་གསུམ་ཉེས་སྤྱོད་མཐའི་དག་ལས་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། རང་གི་སྲོག་གཅོད་བྱེད་པ་ལ་ཡང་མི་ཁྲོ་བའི་བཟོད་པ་དང༌། མགོ་ལ་མེ་ཤོར་བ་བཟློག་པ་ལྟར་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པ་དང༌། འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་རྫུ་འཕྲུལ་དང༌། མངོན་པར་ཤེས་པ་མཐའ་ཡས་པས་བརྒྱན་པའི་བསམ་གཏན་དང༌། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཐུན་བཞིར་ཉིན་རེ་ཞིང་བསྒོམ་ཞིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་གསང་སྔགས་ཟབ་མོའ་བཟླས་བརྗོད་ལ་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་དང༌། རྩ་རླུང་དང་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་ ིདང༌། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཇི་སྲིད་དུ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་མྱོང་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པས་མ་ཟིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་དོན་མེད་ཅིང་ཕྱོགས་དང་ཡུལ་ནའང་མེད་དོ།།
རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའི་གསུང་ལས། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང༌། །སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༤ ཕྲེང་། ༣

480 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མི་གནས་དང༌།1

།ཞེས་སྙིང་རྗེས་ཞི་བའི་མཐར་ལྟུང་བ་འགོག་དགོས་ཀྱི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་
མི་ནུས་པར་གསུངས་ལ། བྱང་སེམས་འཚང་རྒྱ་བའི་གོལ་སའི་གཙོ་བོ་ནི། ཞི་བའི་མཐར་ལྟུང་བ་ཡིན་པས། སྐྱེས་བུའི་རྩལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་འདི་ཉིད་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང༌། སྐྱེས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བ་ལ་འབད་པར་བྱའི། སེམས་རྟོགས་ན་འཚང་རྒྱ། གཞན་ཅིའང་བྱེད་མི་དགོས་ཞེས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་ནས་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྲོག་རྩ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་བླུན་པོ་ལོག་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསླུས་པ་དག་གི་ཚིག་རྗེས་འབྲངས་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པར་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ ིཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བསླབ་པར་བྱ་སྙམ་ན། རྒྱུ་བཞི་དང་རྐྱེན་བཞི་དང་སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སོགས་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང༌། ད་ལྟ་ལས་དང་པོ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མྱོང་བ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ནི། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཏི་ཤའི་གདམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་རིམ་པས་སྦྱོང་བ་དང༌། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བློ་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱོང་བ་ཉིད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་རིམ་པ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་བསྒྲལ་ཅིང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པ་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་བར་འདོད་ཅིང་སྨོན་པ་དམ་འཆའ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་བྱུང༌། སེམས་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་བསལ་ཅིང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པ་ལ་དགོད་པ་དེ་བདག་གིས་བྱའོ་ཞེས་རང་གི་ཁུར་དུ་ལེན་ཅིང་དམ་འཆའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ལས་བྱུང༌། བསམ་པ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་མི་བཟོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང༌། སྙིང་རྗེ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་བུ་གཅིག་པ་དང་འདྲ་བར་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་བྱམས་པ་ལས་བྱུང༌། བྱམས་པ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་དྲིན་དུ་གཟོ་བའི་བློ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་སྐྱེས་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༡༥

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 481

ལས་བྱུང༌། བློ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་རང་ལ་དྲིན་ཇི་ལྟར་ཆེ་བའི་ཚུལ་དྲན་པ་ལས་བྱུང༌། དྲིན་དྲན་པ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེ་རེ་ནས་རང་གི་མ་ལན་གྲངས་མང་དུ་བྱས་པར་ཤེས་པ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་ནོ།།
དེ་ཡང་སྙིང་རྗེ་དེའི་མྱོང་བ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། བསྒོམ་རིམ་དང་པོ་
ལས། གང་གི་ཚེ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བུ་མི་བདེ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་གཏན་ནས་བྱང་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པའི་སྙིང་རྗེ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའ་མིང་འཐོབ་ ིསྟེ།1

ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་སྤྱི་ཡོངས་སུ་ལས་པ་མ་ཡིན་པར་དགྲ་གཉེན་བར་མ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ཏེ་བསྒོམས་ཀྱང་དེ་སྡུག་བསྔལ་ཚུལ་བསམས་པ་ན་བུ་གཅིག་པ་ཤིན་ཏུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོས་མནར་བ་མཐོང་བའི་མ་བུ་དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་འདྲ་བའི་སྙིང་རྗེ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པའི་མྱོང་བ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ། ཡང་ལུང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ནས། དེ་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གོམས་པའི་ཤགས་ཀྱིས། སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་དྲང་བར་དམ་བཅས་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲིམ་མི་དགོས་པར་སྐྱེ་སྟེ།2 ཞེས་གསུངས་པས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མྱོང་བ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཀྱང༌། བཤད་མ་ཐག་པའི་སྙིང་རྗེ་དེ་འདྲ་བས་དྲངས་པ་དགོས་པས་གོ་བ་དང་མྱོང་བ་མ་ནོར་བ་དགོས་སོ།།དེ་འདྲ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མྱོང་བ་སྐྱེས་པ་ན་སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུངས་
ཏེ་སྨོན་པའི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པ་གཞིར་བཞག་ནས། སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་འདོད་སྦྱངས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་རླབས་པོ་ཆེ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ལའང་ཞུམ་པ་གཏན་མི་སྐྱེ་བར་སློབ་འདོད་ཀྱི་མྱོང་བ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བར་གྱུར་པ་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཇུག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༧༠ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༧༠ ཕྲེང་། ༡༤

482 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་འཛིན་པ་བྱས་ནས་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་བསླབ་བྱ་ཐམས་ཅད་མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང༌། སྤྱོད་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་བརྩོན་པ་ལྷོད་པ་མེད་པར་སློབ་པའི་ཚེ། སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང་ཆུང་བ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་སློབ་ཀྱང་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མྱོང་བ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་དེ་འདྲ་བས་མ་ཟིན་པའི་སྐབས་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་སྲིད་པར་གྱུར་པ་ནས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་གསོག་པའི་མགོ་བརྩམས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། བཟང་དང་སྨོན་པའི་སྟོབས་ཅན་དང༌། །འདུན་རྟེན་ཁྱད་པར་འགྲོ་བ་ཡིན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྲངས་མེད་གསུམ། །ཀུན་ཏུ་རྩོམ་པར་མཛད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ནས་
བརྩམས་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཚོགས་ལམ་ལ་ཐོག་མར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཚོགས་ ིལམ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཇི་འདྲ་ཞིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་དགོས་པ་མ་ཤེས་ཤིང༌། གོ་བ་དང་མྱོང་བ་མ་ཕྱེད་པར་ད་དུང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མྱོང་བ་སྣ་ཟིན་ཙམ་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ནའང་མེད་པ་ལ་བདག་ནི་ཚོགས་ལམ་ལ་གནས་པའོ་ཞེས་ཁས་འཆེས་ནས་རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་བླུན་པ་གོ་བར་མ་བྱེད་ཅིག།དེ་ལྟར་སྔོན་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིམ་པས་བློ་སྦྱངས་ནས་སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་
གས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། གང་ལས་བླང་བའི་ཡུལ། གང་གིས་ལེན་པའི་རྟེན། ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཆོ་གའོ། །དང་པོ་ནི། བླ་མའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སློབ་དཔོན་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་ཇོ་བོས་གསལ་ཁ་མ་མཛད་ཀྱང༌། བླ་མ་སྔ་མ་དག །སྨོན་སེམས་དང་ལྡན་ཞིང་དེའི་བསླབ་བྱ་ལ་གནས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་དགོས་པར་བཞེད་པ་ནི། དགྲ་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐད་དུ་སོང་ནས།2

ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པས་ལེགས་སོ། །འོན་ཀྱང་བླང་
བའི་ཡུལ་དུ་འོས་པའི་བླ་མ་བཙལ་བས་རྙེད་པའམ། གནས་དེ་ན་ཡོད་ན་ཐོག་མར་ལེན་པ་དང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༧༦ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༥ ཤོག ༦༥༧ ཕྲེང་། ༨

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 483

ཉམས་པ་གསོ་བ་ཡང་བླ་མ་ལ་བྱའི། དེ་ལྟ་བུ་མེད་ན་ནི། ཇོ་བོ་རྗེས་དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་མེད་ཀྱང་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་དང༌། ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་བསམས་ཏེ། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པ་བྱས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་སྤངས་པའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་གོ་རིམ་གོང་མ་བཞིན་དུ་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དཀོན་
མཆོག་གི་དྲུང་དུ་བླང་བ་རུང་ངོ༌།།
གཉིས་པ་གང་གིས་ལེན་པའི་རྟེན་ནི། སྤྱིར་ཛེ་ཏ་རིས། རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་རྟེན་དང་བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པས།2

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷ་དང་ཀླུ་
ལ་སོགས་པ་རྟེན་དེ་ལ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་སེམས་སྐྱེར་རུང་བ་ཐམས་ཅད་སྨོན་སེམས་ལེན་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་དུ་རུང་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་དངོས་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་སོང་བའི་སྨོན་སེམས་ཆོ་གས་འཛིན་པའི་རྟེན་ལ་ནི། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་གི་བསམ་པ་དང༌། མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་ལ་སོགས་པ་ལ་ལེགས་པར་བློ་སྦྱངས་པས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡིད་འགྱུར་བའི་མྱོང་བ་སྣ་ཟིན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡན་ཆད་ཅིག་དགོས་སོ།།
གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་བླང་བའི་ཆོ་ག་ལ་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ལས། སྦྱོར་བ་ནི། སྔ་མ་
ཕལ་མོ་ཆེ་དག །ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཞི་བ་ལྷ་ནས་བརྒྱུད་པ་ལ་ཡན་ལག་འདུན་པ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང༌། ཇོ་བོ་ནས་བརྒྱུད་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པ་ཙམ་བྱེད། དེ་ཡང་སྡིག་བཤགས་ལ་འགྱོད་དགོས་པས་ཡིད་མི་དགའ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིད་དགའ་སྤྲོ་ལྡན་པ་ལ་སྐྱེ་དགོས་པས་སོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཇོ་བོས་ཀྱང༌། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པ་བྱས་ལ་ཞེས་སོགས་ཁོང་ནས་ཡན་ལག་ལྷག་མ་སྨོས་ལ། བླ་མའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལས། ཡན་ལག་བདུན་ཀ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྔོན་དུ་བྱ་བར་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཞི་བ་ལྷ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཆོ་གས་སེམས་བསྐྱེད་ལེན་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྡིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༦༦༩ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༥ ཤོག ༦༥༧ ཕྲེང་། ༥

484 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཤགས་བྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྡིག་བཤགས་ལ་འགྱོད་དགོས་པས་ཡིད་མི་དགའ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིད་དགའ་སྤྲོ་དང་ལྡན་པ་ལ་སྐྱེ་དགོས་པས་སོ། །ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་སམ་སོམས་ཤིག །དེས་ན་དེ་གཉིས་གང་ནས་བརྒྱུད་ཀྱང་འདྲའི། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང༌། ཡན་ལག་བདུན་པ་ཚང་བ་དང༌། སྔར་གྱི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་གསལ་བཏབ་ཅིང་སེམས་སྦྱང་བ་སྟེ་སྦྱོར་བའི་ཆོས་གསུམ་ག་སྔོན་དུ་བཏང་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ནི། སྨོན་སེམས་ཆོ་གས་བཟུངས་ནས་སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་
ལེགས་པར་སློབ་པ་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྟེན་དུ་འགྲོ་བའི་སྨོན་སེམས་ཆོ་གས་འཛིན་པ་ལ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གིས། ལམ་སྒྲོན་ལས། ལྡོག་པ་མེད་པར་དམ་འཆའ་བས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། ཆོ་ག་ལས་ཀྱང༌། སེམས་དེ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་
སྙིང་པོའ་བར་དུ་ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ ིབསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པའི་སེམས་དེ་ལ་དམིགས་ནས། སེམས་འདི་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བཏང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་ཡིད་ལ་དམ་འཆའ་ཞིང༌། བླ་མའམ། དཀོན་མཆོག་གི་དྲུང་དུ་ཁས་ལེན་པས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པར་མི་ནུས་པའི་སྐྱེ་བོ་དུ་མ་ལ་ཡང་སྦྱོར་བའི་ཆོས་དེ་དག་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལ་མི་རུང་བ་མེད་ཅིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཇོག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །མཇུག་གི་བྱ་བ་ནི། སློབ་ ིདཔོན་གྱིས་སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་སློབ་མ་ལ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བ་ལ་གཉིས། ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་
པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་སེམས་བསྐྱེད་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉིན་རེ་ཞིང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་སེམས་པ་དང༌། ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༦༤༢ ཕྲེང་། ༡༤

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 485

ལན་གསུམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ལེན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་བློས་མི་སྤོང་བ་དང༌། ཚོགས་གཉིས་བསག་པ་ལ་བསླབ་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ནག་པོའ་ཆོས་བཞི་སྤོང་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་མི་བརྗེད་པར་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ ིདཀར་པོའ་ཆོས་བཞི་ལ་སློབ་པའོ། །དེ་ལ་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་ནི། མཁན་སློབ་དང༌། བླ་མ་དང་ ིསྦྱིན་གནས་རྣམས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྫུན་གྱིས་དབུ་བསྐོར་ནས་བསླུས་པ་དང༌། གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་དགེ་བ་བྱས་ཤིང་དེ་ལ་འགྱོད་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ། དགེ་བའི་བྱ་བ་དེས་འགྱོད་དུ་གཞུག་པའི་བསམ་པས་གཞན་འགྱོད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེས་ལ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པའི་གང་ཟག་ལ་ཞེ་སྡང་གི་སེམས་ཀྱིས་མི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གཡོ་དང་སྒྱུས་ཉེ་བར་གནས་ཀྱི་བསམ་པ་རང་བཞིན་དྲང་པོས་མི་སྤྱོད་པའོ། །ལྷག་པའི་བསམ་པས་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོ།།
དཀར་ཆོས་བཞི་ནི། ནག་ཆོས་བཞི་ལས་བཟློག་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་སུའི་མདུན་དུ་ཡང་
སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་རྫུན་མི་སྨྲ་བ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཡོ་དང་སྒྱུས་མ་ཡིན་པར་བསམ་པ་དྲང་པོས་གནས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོན་པ་དང་འདྲ་བའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་འཇོག་ཅིང་དེ་དག་གི་དོན་ལ་གནས་པའི་བསྔགས་པ་ཉན་པ་པོ་འོས་སུ་གྱུར་པ་ལ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆེ་བ་བརྗོད་པ་དང༌། རང་གི་གདུལ་བྱར་གཏོགས་པ་དག་ཉི་ཚེ་བའི་ཐེག་པ་མི་འདོད་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སྦྱོར་བའོ།།
གསུམ་པ་ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཚུལ་ནི། བོད་ཀྱི་བླ་མ་སྔ་མ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ནག་
པོའ་ཆོས་བཞི་དང་། སེམས་ཅན་བློས་སྤོང་ལྔ་གང་ཡང་རུང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་མི་ནུས་ ིསྙམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་འདོར་བ་དང་དྲུག་པོ་གང་རུང་བྱུང་ནས་འགྱོད་པས་མ་སླེབས་པར་ཐུན་ཚོད་འདས་ན་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་ལ། ཐུན་ཚོད་ཀྱི་ནང་དུ་འགྱོད་པས་སླེབས་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ཙམ་ཡིན་གྱི་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ལན་དྲུག་ལེན་པ་དང༌། ཚོགས་གཉིས་ལ་སློབ་པ་ཉམས་པ་ནི། ཐུན་ཚོད་འདས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ཉམས་རྒྱུ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཡིན་

486 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནོ། །དེ་ལ་གཏོང་རྒྱུ་བྱུང་ན་སྨོན་སེམས་ལེན་པའི་ཆོ་ག་སྐྱོར་ལ། ཉམས་རྒྱུ་འབའ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་བསྐྱར་མི་དགོས་ཀྱི་བཤགས་པས་འདག་གོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། སྡོམ་གསུམ་འོད་ཕྲེང་ལས་ཀྱང༌། རང་དོན་བློ་དང་ནག་པོ་ཡི། །ཆོས་བཞི་དག་ནི་བྱུང་བ་དང༌། །འབྲས་བུ་དག་ནི་ཐོབ་པ་ན། །ཚ་གྲང་གྲུ་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང༌།1

།ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་མི་ནུས་
སྙམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་དོར་ཀྱང་ཐུན་ཚོད་མ་འདས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་བསྐྱེད་མི་གཏོང་བར་སྨྲ་བ་ནི། ཐུན་ཚོད་མ་འདས་པའི་གོང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་བཏང་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་མི་གཏོང་ཞེས་སྨྲ་བར་འདུག་པས་རང་ཚིག་དངོས་སུ་འགལ་བ་ངོ་མ་ཤེས་པར་ཟད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་དེ་སྐྱེས་ན་དེ་མ་ཐག་གཏོང་བ་ཚ་གྲང་བཞིན་སྨྲ་བ་ལེགས་སོ།།
ནག་པོའ་ཆོས་བཞི་ནི། ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ ིམངོན་དུ་འགྱུར་བའི་གེགས་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་མ་བརྗེད་པར་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་དེའི་གེགས་ནག་པོའ་ཆོས་བཞི་ཚེ་འདིར་སྤོང་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ ིན་ལམ་སྒྲོན་ལས། འདི་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་དྲན་དོན་དུ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་བསྲུང༌།2

།ཞེས་གསུངས་ལ། ཇི་སྐད་བཤད་པ་ནི། འོད་སྲུངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་ཇི་
སྐད་བཤད་པ་ནག་པོའ་ཆོས་བཞི་སྤོང་བ་དང་དཀར་པོའི་ཆོས་བཞི་བསྟེན་པའོ། །དོན་འདི་ཉིད་ ིམདོའ་དགོངས་པ་རྨ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། འོད་སྲུངས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པ་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་བར་མ་དོར་བརྗེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་དཀར་ཆོས་བཞིའི་སྐབས་སུ་གསལ་
བར་གསུངས་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཚེ་འདིར་ཡང་ནག་ཆོས་རྣམས་བསྟེན་ན་སེམས་སྐྱེད་མཐུ་ཆུང་དུ་འགྲོའོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྫུན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་པས་ཀྱང་ཐུན་ཚོད་འདས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྨྲས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༡ ཤོག ༧༢༡ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༦༤༣ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༤ ཤོག ༣༣༥ ཕྲེང་། ༨

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 487

ན་སྨོན་སེམས་གཏོང་ལ་དེ་བཏང་ན་སྡོམ་པ་གཏོང་བར་བྱང་ས་དང་བསླབ་བཏུས་གཉིས་ཀ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན་ནི། དེ་དག་ཀྱང་རྩ་ལྟུང་དུ་བཞག་དགོས་པར་འགྱུར་ན། དེ་འདྲ་བ་གང་ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་ཤིང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཐུན་ཆོད་རྩི་བ་ནི། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོའ་དོན་མ་རྟོགས་པའི་ ིལོག་རྟོག་ཏུ་འདུག་སྟེ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་བློས་སྤོང་ལ་ནི། སེམས་ཅན་སྤྱི་ལ་དམིགས་ནས་བློས་སྤངས་ན་སྨོན་སེམས་བཏང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས། རེ་ཤིག་བདག་གིས་འདིའི་དོན་བྱ་བར་མི་ནུས་སོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འདིའི་དོན་མི་བྱའོ་སྙམ་པས་སྤངས་ན་ནི། ཡ་གྱལ་བཀག་ན་ཚོགས་པ་ཁེགས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་འཇིག་སྟེ། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་བརྒྱ་དང་སྟོང་ལ་སོགས་པ་དོར་ནས། དེའི་ལྷག་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སྨོན་སེམས་བཏང་བ་དང་སེམས་ཅན་བློས་སྤོང་མ་གཏོགས་པའི་བསླབ་བྱ་དེ་དག་ལས་འགལ་བ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཇི་སྲིད་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་མ་བཟུངས་ཀྱི་བར་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པས། སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བ་མེད་ཀྱང༌། བར་མ་དགེ་བ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་སྟོབས་བཞིས་བཤགས་པར་བྱ་དགོས་ཤིང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ནས་ནི། སྡོམ་པའི་བསླབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་ལྟུང་བའི་ཕྱིར་བཅོས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་པས་ཆོག་ཅིང་འཇུག་སྡོམ་གྱི་བསླབ་བྱའི་ནང་དུ་འདུས་ཀྱི་དེ་ལས་ཟུར་དུ་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ལན་དྲུག་ལེན་པ་ནི། སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ།།
དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྨོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་མན་ངག་ལྟར་ལེགས་པར་སྦྱངས་པས་མྱོང་བ་སྣ་ཟིན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་ཆོ་གས་བཟུངས་ཏེ། སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་ལེགས་པར་སློབ་པ་གཞིར་བཞག་ནས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་བསྡུས་པ་མཐའ་དག་ལ་བརྩོན་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་

488 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བསླབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེ་ལྟར་བསླབས་པའི་ཕན་ཡོན་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་མ་བསླབས་པའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་མཐའ་དག་པ་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། དེ་དག་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་གོམས་པ་དྲག་ལ་རྒྱུན་ཆགས་པ་བསྟེན་ན་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རླབས་པོ་ཆེ་རྣམས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པའི་བློ་བརྐམ་ཆགས་ཅན་ནོར་དོན་དུ་གཉེར་བའམ། ཚོང་པ་ཚོང་གི་ཁེ་མཐོང་བ་ལྟར་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྲོ་ཤགས་དྲག་པོ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པར་གྱུར་པའམ། ཐ་ནའང་ཡིད་འགྱུར་བའི་སྤྲོ་བ་ཤགས་ཅན་དུངས་དུངས་པ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་གཏིང་ནས་སྐྱེད་པའི་མྱོང་བ་སྣ་ཟིན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཆོ་གས་བླངས་ནས། དེ་ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་མཐུན་པར་བལྟས་ཏེ་དྲན་ཤེས་ནར་མར་བརྟེན་ནས་འགོག་ཅིང༌། ཁྱད་པར་རྩ་ལྟུང་ལ་སྲོག་བསྡོས་བྱས་ཏེ་བསྲུང་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་བསླབ་བྱ་མཐའ་དག་ལ་འབད་པ་དྲག་པོས་ལེགས་པར་སློབ་པའི་བརྩོན་པ་ཆུ་བོའ་གཞུང་ ིབཞིན་དུ་བརྟེན་པ་མེད་པར་ནི། འགའ་ཡང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། འདི་ཉིད་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་སྡོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། འོད་སྲུངས་རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་གང་ཞིག་ཆོས་དེ་དག་ཐོས་མ་ཐག་ཏུ་ནན་ཏན་གྱིས་མི་སྒྲུབ་ན། དེས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོད་སྲུངས་ནན་ཏན་གྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་ཀྱི། ནན་ཏན་མེད་པས་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོད་སྲུངས་གལ་ཏེ་ནན་ཏན་མེད་པར་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་ཏུ་ཟིན་ན། རི་བོང་དང་བྱི་ལ་ཡང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྗོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོད་སྲུངས་གང་དག་ལ་ནན་ཏན་མེད་པ་དེ་དག་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་དུ་ཟིན་ན་ནི། འོད་སྲུངས་སྒྲ་ཡང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པས་སེམས་ཅན་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 489

དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བའི་རིགས་སོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་
ནན་ཏན་ཞེས་པ་ནི། བསླབ་པ་ལ་སློབ་པ་ལ་ནན་ཏན་སྙིང་པོར་བྱེད་པའོ། །གཞན་ཡང་མདོ་དང་ཚད་ལྡན་གྱི་ལུང་ཕྱོགས་འདི་ལ་གཏེར་ཆེན་པོར་དྲང་བར་བྱར་ཡོད་དོ།།
གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་བསྲུངས་ནས་དེའི་བསླབ་བྱ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི།
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལ་འཇུག་ན་ཡིན་གྱི། གསང་སྔགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ལ་མི་དགོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། འདི་ནི། སྔགས་ཀྱི་རྩ་བ་འབྱིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། དཔལ་སམྦྷུ་ཊ་དང༌། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་དང༌། རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་རྣམས་སུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བླ་ན་མེད། །དམ་པ་བདག་གིས་བསྐྱེད་པར་བགྱི། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་བསླབ་པ་དང༌། །དགེ་བའི་ཆོས་ནི་སྡུད་པ་དང༌། །སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ། །སོ་སོར་བརྟན་པོར་བདག་གིས་གཟུང༌།2

།ཞེས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྡོམ་པ་འཛིན་པ་ན། སེམས་བསྐྱེད་དེ་
ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་སློབ་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་སྦྲེལ་ནས་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་པ་འཛིན་པ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌། དཀྱིལ་ཆོག་ཚད་ལྡན་དུ་མ་ཞིག་ལས་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་གཉིས་གཉིས་འཛིན་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཐུན་མོང་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཟུངས་ཏེ་ཁས་བླངས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སློབ་པ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་མེད་ཅིང༌། ཚུལ་དེ་ནི་སྔགས་ལ་འཇུག་པས་ཀྱང་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་ལམ་ནི། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་དང་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་གྱི། སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དོར་དུ་མི་རུང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་ཡང་འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས། ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ན་སྔགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཉིད་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བསྲུང་བ་དང༌། རང་གི་སྔགས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༦༩ ཕྲེང་། ༡

490 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཉིད་དོ།1

།ཞེས་དང༌། རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས། ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱོད་པ་ལ། །གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསླབ་
པར་བྱ། །སེམས་ཅན་གྱི་ནི་དོན་ལྡན་པས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་སྤྱད།2

།ཅེས་དང༌། རྡོ་
རྗེ་གུར་གྱི་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ་ལས་ཀྱང༌། བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་བསྐྱེད། །ཨེ་མའོ་སེམས་ཅན་ཀུན་མགྲོན་གཉེར། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་མཆོག་མཛད་བཞིན་སྤྱད། །འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཤོག3

།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཐེག་པ་དེ་གཉིས་ལ་གནང་བཀག་མི་འདྲ་
བ་འགའ་རེ་བྱུང་བས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་ལམ་ཕན་ཚུན་ཚ་གྲང་ལྟར་མ་འཛིན་ཞིག།།
དེ་ལྟར་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུངས་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མནོས་ཏེ་
ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པར་བྱེད་པ་ལ། གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་བླ་མ་སྔ་མ་མང་པོ་ཞིག་གི་ལུགས་ཀྱིས་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་སྨྲ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་དང༌། དབུ་མ་པའི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་འགའ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་གསུང༌། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ལས་བརྒྱུད་པ། སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་གོ་མིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱག་ལེན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཀའ་གདམས་པས་མཛད་པ་དེ་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། མདོ་སྡེ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་དང་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའ་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པའི་ ིགསུང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏ་རི་དང་ཇོ་བོ་བུ་ཎྱ་ཤྲཱི་ལ་སོགས་པ་ལས་བརྒྱུད་པ་ཕྱག་ལེན་དུ་མཛད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །འདི་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་བླང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་མི་འདྲ། ལེན་པའི་གང་ཟག་མི་འདྲ། བླང་བའི་ཆོ་ག་མི་འདྲ། བླངས་ནས་བསྲུང་ཚུལ་མི་འདྲ། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ་མི་འདྲའོ། །དང་པོ་ནི། མགོན་པོ་བྱམས་པས་བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་ཞི་བ།4

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༤༠༡ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༥༧༢ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༥༠ ཕྲེང་། ༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༦༠ ཕྲེང་། ༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 491

དང༌། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། ཆོག་ཤེས་སྙིང་རྗེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན། །ཉོན་མོངས་སེལ་བའི་ཤེས་
རབ་ཅན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །གཉིས་པ་ལེན་པའི་གང་ཟག་མི་འདྲ་སྟེ། སེམས་
ཙམ་པའི་སྐབས་སུ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། སོ་སོ་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱི། །རྟག་ཏུ་སྡོམ་གཞན་ལྡན་པ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡི། །སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན།2

།ཞེས་གསུངས་པས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ལ་སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་
གཅིག་རྟེན་དུ་དགོས་པར་བཞེད་ལ། དབུ་མ་པ་ནི། ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་ལ་སོགས་པ་རིགས་དྲུག་མཐའ་དག་དང༌། སོ་སོ་ཐར་པ་བསྲུང་མི་ནུས་པ་རྒྱལ་པོ་ནས་ཤན་པའི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བར་བཞེད་དེ། མདོ་སྡེ་བསྐལ་བཟང་ལས། རྒྱལ་བ་ཕན་བཞེད་གྲོང་དཔོན་གྱུར་པའི་ཚེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་དེ་ལ། །ཉིན་གཅིག་སྲོག་གཅོད་སྡོམ་པ་བླངས་ནས་སུ། །དང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དོ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
གསུམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་མི་འདྲ་སྟེ། སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སོ་སོ་
ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱིས་རྒྱུད་དག་ཟིན་པ་སེམས་དགེ་བ་ལ་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་ཙམ་ལས་ཡན་ལག་བདུན་པ་རྫོགས་པ་མི་མཛད། སེམས་ཙམ་པ་ལྟ་བ་ཅུང་ཟད་དམན་པས་སྤྱོད་པའང༌། ཅུང་ཟད་དོག་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པ་ལྟར་བསླབ་པ་བརྗོད་པ་དང་བར་ཆད་དྲི་བ་ལ་སོགས་པ་མཛད་ལ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ནི། ལྟ་བ་དབུ་མ་པ་མཐོ་བས་སྤྱོད་པའང་ཡངས། གང་ཟག་སྡིག་ཅན་སུ་རུང་རུང་སོ་སོ་ཐར་པ་རིགས་བདུན་དང་ཡང་དམ་4

འབྲེལ་བ་
ལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་སྡིག་པ་བཤགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཛད་ལ། བསླབ་པ་བརྗོད་པ་དང་བར་ཆད་དྲི་བ་ལ་སོགས་པ་མི་མཛད་དོ། །དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་ལ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྨོན་པ་སྔར་བླངས་ནས་ཕྱིས་འཇུག་པ་མཛད་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་སྨོན་འཇུག་སྟབས་གཅིག་ཏུ་མཛད་ཅིང༌། ཆོ་གའི་བརྗོད་ཚུལ་ཡང་མི་འདྲའོ། །མཇུག་ཀྱང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༣༣ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༦༤༣ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༥ ཤོག ༦༧༧ ཕྲེང་། ༨
4 ཞོལ། ཤོག ༧༠ ན ༦ ཡང་དག་འབྲེལ་

492 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་མཁྱེན་པར་གསོལ་བ་ལ་སོགས་པ་མཛད་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་རང་གཞན་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པས་མི་འདྲའོ། །བཞི་པ་བླངས་ནས་བསྲུང་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཞིར་བཞེད་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ནི། ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའ་མདོ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱལ་པོ་ལ་ལྟུང་བ་ལྔ། བློན་པོ་ལ་ལྔ། ཕལ་པ་ལ་བརྒྱད། ཐུན་མོང་དུ་སྨོན་སེམས་བཏང་བ་དང་བཅུ་དགུར་བཞེད་དོ།།
ལྔ་པ་ཕྱིར་བཅོས་མི་འདྲ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཉན་ཐོས་དང་བསྟུན་ནས། སྡོམ་
པ་སླར་ཡང་བླང་བར་བྱ། །ཟག་པ་འབྲིང་ནི་གསུམ་ལ་བཤགས། །གཅིག་གི་མདུན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས།1

།ཞེས་བཞེད་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ནི། ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་ལ་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང༌།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པས་ལྟུང་བ་འདག་པར་མཛད་པས་སོ། །ཞེས་འཆད་ཅིང༌། གཞན་ཡང་དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་འཆད་པ་ན་སྨོན་འཇུག་ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མི་གཏོང་བ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་གདུང་རྒྱུན་མི་ ིབཅད་པ། སེམས་ཅན་བློས་མི་འདོར་བ་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་དང༌། ལྟུང་བ། ལྟུང་མེད། ལྟུང་བའི་གཟུགས་བརྙན། ལྟུང་མེད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་རྣམས་ཤེས་པར་བྱ་བའོ།།
འཇུག་སྡོམ་གྱི་བསླབ་བྱ་རྒྱས་པ་ནི། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་
ཁྲིམས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གསུམ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ལ་སློབ་པ་དང༌། སྤྱོད་འཇུག །བསླབ་གཏུས། བྱང་ས། སྡོམ་པ་ཉི་ཤ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། འཕགས་པའི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་རྣམས་ནས་འབྱུང་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་སྡོམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསླབ་བྱ་ཐམས་ཅད་དང༌། ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་དང༌། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་དང༌། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་དང༌། རྒྱུད་དཔུང་བཟང་དང༌། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ལ་སོགས་པ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་བྱ་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་ཅི་ནུས་སུ་སློབ་པའོ། །བསླབ་བྱ་རྒྱས་པ་དེ་ཙམ་ལ་སློབ་པ་མ་ལྕོགས་ན། སྨོན་པ་མི་འདོར། ལོག་ལྟ་མི་བསྐྱེད། ནག་པོའ་ཆོས་བཞི་སྤང་བ་ཙམ་ལ་བསླབས་པས་ཆོག །དེ་ཙམ་ཡང་མི་འགྲུབ་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༤༤༨ ཕྲེང་། ༥

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 493

པའི་ལས་དང་པོ་པས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་སྨོན་འཇུག་གི་བསླབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ན་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་པས། སྨོན་པའི་བསླབ་བྱ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་སྙམ་པ་དང༌། འཇུག་པའི་བསླབ་བྱ། དོན་མེད་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྡིག་པ་ཅི་ནུས་ཀྱིས་སྤོང་ཞིང༌། ཅི་ནུས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ལ་འབད་པ། དེ་ལྟ་བུའི་བསླབ་བྱ་རྒྱས་བསྡུས་གསུམ་པོ་དེའི་ནང་ནས་ལས་དང་པོ་པས་བསྡུས་པ་ལ་བསླབ། དེ་ནས་བློ་ཅུང་ཟད་འབྱོངས་ནས་འབྲིང་ལ་བསླབ། དེ་ནས་མོས་པ་སྤྱོད་པ་དང་ས་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྒྱས་པ་མཐའ་དག་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་འཆད་ལ། དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོས་འཆད་པ་ན། གལ་ཏེ་འབད་ཀྱང་ཐུན་ཚོད་འདས་ཏེ་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་སྔར་གྱི་ལ་འགྱོད་པས་བཤགས་པ་བྱས་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སླར་བླང༌། ཐུན་ཚོད་མ་འདས་པར་འགྱོད་པས་ཟིན་ན་མི་འཆོར་བས་དུས་དེར་སེམས་ཀྱིས་བསྡམས་ལ་དུས་དེའམ་གཞན་གྱི་ཚེ་དཀོན་མཆོག་གམ་གང་ཟག་གི་མདུན་དུ་མིང་རིགས་བརྗོད་ནས་བཤགས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ལུགས་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་དཔྱད་ན་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བས་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་པའི་དཔུང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དང་པོ་ཁོ་ནར་བླང་བའི་ཡུལ་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་སྨྲས་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། ལུང་དེ་གཉིས་ཚིག་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། ཚིག་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅུང་ཟད་རྒྱས་བསྡུས་མ་གཏོགས་དོན་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལེན་པའི་གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་སྨྲས་པ་མི་འཐད་དེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། སོ་སོ་ཐར་
པ་རིགས་བདུན་གྱི། །རྟག་ཏུ་སྡོམ་གཞན་ལྡན་པ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡི། །སྐལ་པ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ལས་དང་པོ་པ་ལ་སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་
གཅིག་མེད་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཙམ་དང་ཁྱད་པར་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ནང་ནས་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་སྐལ་བ་མེད་ཅེས་བསྟན་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་རྟེན་ཙམ་ངོས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འགྲེལ་པའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ། དེ་ནི་ཚུལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༦༤༣ ཕྲེང་། ༡༢

494 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་པར་འདོད་ནས།1

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བྱང་
ས་ལས། དེའི་ཕྱིར་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་གཞན་དང་ལྡན་པ་འདིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ལ། བསླབ་པའི་ཚིག་འདི་ཡང་སྦྱིན་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །འདི་ལ་སྲོག་གཅོད་པ་ལས་ལྡོག་པའི་ཆོ་ག་གཞན་པ་ཉིད་ནི། མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་རིགས་བདུན་གང་རུང་དང་
ལྡན་པའི་ལེན་པ་པོ་ནི། མཆོག་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ནང་དུ་འདུས་པས་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ཁས་ལེན་པ་ཟུར་དུ་མི་དགོས་ལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་ན་སྔོན་དུ་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་ནས་དེ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་དགོས་ཀྱི། སྲོག་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང་ལྡོག་འདོད་མེད་པ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བས། སྡོམ་པ་དེའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པས་སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་ངེས་པར་རྟེན་དུ་དགོས་པ་དེའི་ལུགས་མིན་པར་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱང་སའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། གང་ཞིག་དགེ་བསྙེན་དང་དགེ་བསྙེན་མ་དང༌། དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་དང༌། དགེ་སློབ་མ་དང༌། དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའི་དབྱེ་བས་ཇི་སྲིད་འཚོ་བ་པའི་སོ་སོ་ཐར་པ་བདུན་པོ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བའི་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་བླང་བ་བྱའི། གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི། ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མང་པོ་མ་བྱས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་ན་ནི། དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལ་སོགས་པ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གཞུང་དུ་འདི་དེའི་རྩ་བར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༦༩༡ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༦༩༢ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༠༧༦ ཕྲེང་། ༡༣

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 495

དགོས་པ་ནི། གདོན་མི་ཟ་བར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིབྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་ངེས་པར་དགོས་ན་ལྷ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་དགོས་ཀྱང༌། ལྷ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ནི། ཡོད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཤིང་རྟ་མཐའི་དག་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ལུགས་དེ་ནི། བྱང་ས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་གཏན་མ་ཡིན་ནོ། །འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་སྨྲ་བ་ནི། ཆེས་ངོ་མཚར་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་ལ་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་སུ་ཞིག་གིས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་བྱ། ཆོ་ག་ལ་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་མི་དགོས་སམ། ལེགས་པར་སོམས་ཤིག།
ལུགས་འདི་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཡང་འགའ་ཞིག་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་འཚང་རྒྱ་བས་ཁྱབ་
པར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་སྣོད་དུ་རུང་མི་རུང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པ་ནི། རང་ཚིག་འགལ་བ་ངོ་མི་ཤེས་པའི་མུན་སྤྲུལ་ལོ། །གལ་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ད་ལྟ་སྐྱེ་བའི་ལྷ་ཡང་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་མི་དང་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་སྨྲས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་ད་ལྟ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནས་སྐབས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་མི་ཡང་ཡོད། ལྷ་མ་ཡིན་ཀྱང་ཡོད། དམྱལ་བ་དང་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་དུ་མ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱས་ན་ལན་ཅི་ཞིག་ཡོད། རང་ཉིད་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལེན་པར་བསྒོམ་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་ན་ནི། ད་ལྟ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་དང༌། གསང་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་སོགས་ལའང་དམིགས་པ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་སྡོམ་པ་དེ་དང་དེའི་རྟེན་དུ་སྒྲུབ་ནུས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། སེམས་ཙམ་ལུགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལའང་དམིགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། དེ་ལ་དམིགས་པ་དེ་བྱེད་པར་ཐོགས་མེད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་གཞུང་ལས་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དབུ་མ་ལུགས་ལའང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་གཞུང་ལས་དེ་ལྟར་བསྒོམ་

496 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ཇི་ལྟར་བཤད། མ་བཤད་ཀྱང་མན་ངག་གིས་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། སེམས་ཙམ་ལུགས་ལའང་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་ཅི་སྨྲ། སྔོན་སྟོན་པ་འདིས་དམྱལ་བའི་མེའི་ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་གྱད་དུ་འཁྲུངས་པ་ན་ཐུགས་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་དང༌། བསྐལ་བཟང་ལས། རྒྱལ་བ་ཕན་བཞེད་གྲོང་དཔོན་གྱུར་པའི་ཚེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བསོད་ནམས་འོད་དེ་ལ། །ཉིན་གཅིག་སྲོག་གཅོད་སྡོམ་པ་བླངས་ནས་ཀྱང༌། །དང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དོ།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། སྨོན་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཙམ་དང༌། དམྱལ་བའི་གྱད་གྲོགས་ལ་དམིགས་ནས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་ཐུགས་འཁྲུངས་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་སྣང་གི །དེ་དག་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་མིང་དང་དོན་གང་ཡང་མི་སྣང་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །སེམས་བསྐྱེད་བཅུག་ནས་བསྙེན་བྱས་ན། །རི་དབང་རྒྱལ་ལ་ལྟར་བརྟན་པའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་རྟག་ལྡན་འགྱུར།།ཞེས་འདྲེན་པ་ནི། གཞུང་བག་མེད་པར་ཀློག་པ་སྟེ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་གཞུང་དག་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །སེམས་བསྐྱེད་བཅུག་ཅིང་བརྟན་བྱས་ན། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་པའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྟག་ཏུ་འཐོབ།2

།ཅེས་
མཐུན་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་ན་ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་གྱིས་ད་ལྟ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་གསུངས་པར་འགྲོ་དགོས་ན། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྟེན་དུ་རུང་བར་ཡང་གསུངས་པ་ཉིད་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར། རིགས་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཕོག་པ་སྔར་བྱུང་བའམ། ཕྱིས་འབྱུང་བ་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དུས་མཉམ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པའང་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདྲ་བ་མི་སྲིད་ན་ནི། རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་རྟག་ཏུ་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། སྔར་ཡང་མ་བྱུང་ད་ལྟའང་མེད། ཕྱིས་ཀྱང་འོང་མི་སྲིད་པ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༥ ཤོག ༦༧༧ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༡༤ ཕྲེང་། ༡༢

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 497

དེ་འདྲ་བ་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པས་སྐྱེས་བུ་ལ་ཉེ་བར་མི་མཁོ་བའི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དོན་སྟོན་པའི་རྒོལ་བ་ཆེས་མི་མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། འཇོག་པོའ་གཙུག་རྒྱན་ལེན་པའི་མན་ངག་བཞིན་དུ་ཅིའི་ ིཕྱིར་མི་འགྱུར། དུས་གསུམ་གང་དུའང་མི་སྲིད་པ་དེ་དབུ་སེམས་ཀྱིས་སོ་སོར་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའང་ཡ་མཚན་ནོ།།
ཚེ་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་བརྩིས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའང་
གང་ཞིག་ཡོད། སྦྱོར་བའི་ཆོ་ག་ལ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་ལ་བསྐྱེད་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་སོ། །ཞེས་སྨྲས་པས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་ལ་བཤགས་པ་མི་དགོས་པར་དོན་གྱིས་སྨྲས་ལ། ལྟ་བ་ཡངས་དོག་གིས་སྤྱོད་པ་ཡངས་དོག་བྱུང་བར་སྨྲ་བ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་གྲོགས་སུ་སོང་ནས། ཇི་ཙམ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ངེས་པ་རྙེད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་བླང་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་ལ་ངེས་པ་ཇེ་ཆེར་སོང་སྟེ། བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དག་ཆེས་ཞིབ་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པས། ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར། བླང་དོར་ཞིབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལྟ་བ་མ་གོ་བའི་འཁྲུལ་ངོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཟུངས་ཤིང༌། སྟོང་ཉིད་ལ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་རེ་རྙེད་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་དེ་ཉིད་འོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ལྟ་བ་ཡོངས་སུ་སོང་གིན་སྤྱོད་པ་མི་ཞིབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་གང་ཡིན་སྨྲོས་ཤིག།
གཞན་ཡང་དབུ་མ་ལུགས་ལ་རྩ་ལྟུང་བཅུ་དགུ་ཁས་ལེན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་སྤྱོད་པ་ཡངས་པར་
སྨྲ་བ་དང༌། སེམས་ཙམ་ལུགས་ལ་རྩ་ལྟུང་བཞི་ལས་མེད་པར་ཁས་ལེན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་སྤྱོད་པ་དོག་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཁས་བླངས་ཤིན་ཏུ་འགལ་བ་སྟེ། སྤང་བྱ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་སྤང་དགོས་པ་ནི། སྤྱོད་པ་ཡངས་པ་དང༌། སྤང་བྱ་ཉུང་ངུ་ཙམ་ཞིག་སྤངས་པས་ཆོག་པ་ནི། སྤྱོད་པ་དོག་པའོ་ཞེས་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ། གཞན་ཡང་བྱང་ས་ནས་གསུངས་པའི་རྩ་ལྟུང་རྣམས་ཞི་བ་ལྷས་བཤད་པའི་ཆོ་གས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་པ་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང༌། བསླབ་བཏུས་སུ་བཤད་པའི་རྩ་ལྟུང་རྣམས་བྱང་ས་ནས་གསུངས་པའི་ཆོ་གས་བླངས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ་

498 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མི་འགྱུར་བར་སྨྲ་ཞིང༌། རྟེན་དེ་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་མཚན་ཉིད་པ་དང༌། གཞུང་གཉིས་པོ་དེས་རྩ་ལྟུང་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་རྩ་ལྟུང་མཚན་ཉིད་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཧ་ཅང་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ལས་དང་པོ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་ཕྲོགས་ན་ཁྱོད་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་འབྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཞིག་ཡོད། འདི་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྩ་བ་ནས་གཅོད་པའི་ལྟུང་བ་དུ་མ་ཞིག་ལ་འཇུག་པ་མི་འགོག་པར་ཤིན་ཏུ་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་གཡང་ས་མི་བཟད་པའོ།།དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར། རྒྱལ་རིགས་དང་
ལས་དང་པོ་པ་དེ་དག་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་ནི། རྒྱལ་རིགས་ལ་ལྔ་དང་ལས་དང་པོ་པ་ལ་བརྒྱད་སོ་སོར་ངེས་པ་མི་འཐད་དོ། །སྡོམ་ལྡན་མིན་ན་ནི། དེ་དག་གི་ལྟུང་བ་འཆའ་བ་མི་རིགས་སོ། །ཉེས་པ་དེ་དག་སྡོམ་ལྡན་གྱི་ཉེས་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཞེས་དྲི་བ་བཀོད་པའི་ལན་དུ། གང་ལ་འབྱུང་ཉེ་བ་དེ་དག་ལ་དེའི་ལྟུང་བ་རང་མིང་ནས་སྨོས་ཏེ་བསྟན་པས་ཉེས་པ་དེ་དག་ལ་འཇིགས་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་ཕན་ཚུན་དུ་སྤང་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་དེ་ཉིད་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དང༌། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་དང༌། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་
དང༌། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང༌། ཞི་བ་ལྷ་དང༌། ཇོ་བོ་རྗེ་རྣམས་རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པར་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལ། དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་དེ་དག་སྤྱོད་པ་ཡང་ཐ་དད་པར་ཇི་ལྟར་སྨྲ། བྱམས་པ་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་ངོར་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་མང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཡང་ལྟ་བ་དོག་ཅིང༌། དེའི་དབང་གིས་སྤྱོད་པ་ཡང་དོག་པ་བྱམས་པ་ཐོགས་མེད་སོགས་དང་མཚུངས་པར་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 499

ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གདུལ་བྱའི་ངོར་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་མདོ་མང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཇོ་བོ་རྗེ་ལྟ་བ་དབུ་མ་འཛིན་པ་དང་སྤྱོད་པ་དོག་པ་ཐོགས་མེད་སོགས་དང་མཚུངས་པར་
ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བ་ཡངས་ན་སྤྱོད་པ་ཡངས་པ་དང༌། ལྟ་བ་དོག་ན་སྤྱོད་པ་དོག་པས་ཁྱབ་པ་ལ་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་བདེ་གཤེགས་ཀྱིས།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་འདི་སྨོན་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ཡིན་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་བསླབ་པ་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་གི་ཆོ་ག་གསུངས་པ་འདི་ཡང་སྔགས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་ཏུ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་ན་པཎ་གྲུབ་ཚད་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་དུ་མ་ཞིག་ལས། རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་མ་ཆད་ཀྱི་སྔ་རོལ་ཏུ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཟུང་བར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཉན་ཐོས་དང་བསྟུན་ནས། སྡོམ་པ་སླར་ཡང་བླང་བར་བྱ།2

།ཞེས་སོགས་བཞེད་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ནམ་མཁའི་
སྙིང་པོ་ལ་གསོལ་བ་གདབ་པ་སོགས་མཛད་ཅེས་པ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་སྨྲས་ནས། སླར་ཡང་དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ་འཆད་པ་ན་ཐུན་ཚོད་འདས་ཏེ་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ན་སྡོམ་པ་སླར་ཡང་བླང་བར་བྱ་ཞེས་སྨྲས་པ་རང་ཚིག་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཇི་ལྟར་མ་ཡིན། སྨོན་སེམས་རྐྱང་པ་ཆོ་གས་བླངས་པ་ལ་བར་མ་དགེ་བ་ཙམ་ཡོད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མེད་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བ་རྣམ་པར་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྟུང་བ། ལྟུང་མེད། ལྟུང་བའི་གཟུགས་བརྙན། ལྟུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བརྙན་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་སྨོན་སེམས་རྐྱང་བའི་བསླབ་བྱར་འཆད་པའང་མི་འཐད་དོ།།
དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྒྱས་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་འཆད་པ་ན། སྤྱོད་འཇུག །བསླབ་བཏུས།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༦༤ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༣ ཤོག ༡༡༧༥ ཕྲེང་། ༡

500 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས། བྱང་ས། སྡོམ་པ་ཉི་ཤ་པ་སོགས་ནས་གསུངས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསླབ་1

བྱས་ཐམས་ཅད་ལ་བསླབ་པར་བྱ་ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། སྤྱོད་
འཇུག་བསླབ་བཏུས་སོགས་ནས་གསུངས་པའི་བསླབ་བྱ་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་ལུགས་དང༌། བྱང་ས། སྡོམ་པ་ཉི་ཤ་པ་སོགས་ནས་གསུངས་པའི་བསླབ་བྱ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་ལུགས་སུ་སོ་སོར་ངེས་ཤིང་། དེ་དག་ཕན་ཚུན་བསྲེ་བར་མི་བྱ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་དང་ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཇི་ལྟར་མ་ཡིན། བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་ཚུལ་འབྲིང་པོ་འཆད་པ་ན། སྨོན་པ་མི་འདོར། ལོག་ལྟ་མི་བསྐྱེད། ནག་པོའ་ཆོས་བཞི་སྤོང་བ་ཙམ་ལ་བསླབས་པས་ཆོག་པར་སྨྲས་པས་ནི། དབུ་མ་ལུགས་ ིཀྱི་རྩ་ལྟུང་བཅུ་དགུར་སྨྲས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། ལོག་པར་ལྟ་བ་འཛིན་པ་དང༌། ཞེས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་ཡོངས་འདོར་དང༌།2

།ཞེས་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་ལྷག་མ་རྩ་ལྟུང་བཅུ་བདུན་
པོ་དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་པས་ཀྱང་བསྲུང་མི་དགོས་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ལས་དང་པོ་པས་འཇུག་སྡོམ་གྱི་བསླབ་བྱ་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྡིག་པ་ཅི་ནུས་ཀྱིས་སྤོང་བ་དང༌། དགེ་བ་ལ་ཅི་ནུས་འབད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་སྨྲས་པས་ནི། བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་བསླབ་བྱ་ལ་ཉན་ཐོས་པའི་སྐྱབས་འགྲོའ་བསླབ་བྱ་ལས་ཀྱང་ལྷག་ ིཔོ་ཅིའང་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྒོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཚུལ་དེ་ལྟ་བུའི་བསླབ་བྱ་འདོམས་ཚུལ་བྱེད་པ་དག་གིས་ནི། སྡོམ་པ་ཐོབ་ནས་རྩ་ལྟུང་བསྲུང་དགོས་པའི་གོ་བ་ཙམ་ཡང་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནུས་པར་མ་མཐོང་ངོ༌།།
སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་སྙམ་
པའི་བསམ་པ་རྐྱང་པས་ཆོག་པར་སྨྲས་པས་ནི། སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་སྨོན་སེམས་ཉིད་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་བསླབ་བྱ་མི་དགོས་པར་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་ལྟུང་བསྐྱེད་པ་ཐུན་ཚོད་ལ་བལྟོས་དགོས་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་འདུག་པ་དག་གི་ལུགས་ལ། ཐུན་ཚོད་ཀྱང་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས། བྱང་སེམས་ལ་སྔ་དྲོ་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་ཕྱེད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མ་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༦ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༦༠ ན ༥ བསླབ་བྱ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༠༦ ཕྲེང་། ༧

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 501

བྲལ་བར་གནས་ན་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མཐའ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱེད་ལ་བྱུང་ན་ཕྱི་དྲོ་དང༌། ཕྱི་དྲོ་བྱུང་ན་སྲོད་ལ་དང༌། སྲོད་ལ་བྱུང་ན་ནམ་གུང་དང༌། ནམ་གུང་ལ་བྱུང་ན་ཐོ་རངས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མ་བྲལ་བར་གནས་ན་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མཐའ་མེད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས། ཐོ་རངས་
བྱུང་ན་སྔ་དྲོ་ལ་ཞེས་པ་ཡང་དོན་གྱིས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཉིན་ལ་ཆ་གསུམ་མཚན་ལ་ཆ་གསུམ་བྱས་པའི་ཉིན་ཞག་གི་དྲུག་ཆའོ་ཞེས་འདོད་དོ།།
ཐུན་ཚོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་མདོའ་དོན་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ཉེ་བར་ ིའཁོར་ཇི་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་མེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེ་བར་འཁོར་འདི་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། གལ་ཏེ་སྔ་དྲོའ་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཉེས་པ་བྱུང་ལ་གུང་ཚིགས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ ིཔ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་མ་བྲལ་བར་གནས་པར་བྱེད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་མ་གཏུགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་དང།
དེ་བཞིན་དུ་གུང་ཚིགས་དང་ཕྱི་དྲོ། ཕྱི་དྲོ་དང་མཚན་མོའ་ཐུན་དང་པོ། ཐུན་དང་པོ་དང་མཚན་མོའི་ིགུང་ཐུན། གུང་ཐུན་དང་ཐ་མ་གཉིས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་མཐར། ཉེ་བར་འཁོར་དེ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི། བཅོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགྱོད་པའི་ཀུན་ནས་ལྡང་བ་ཧ་ཅང་བསྐྱེད་པར་མི་བྱ་ཞིང་ཧ་ཅང་ཡིད་ལ་གཅགས་པར་ཡང་མི་བྱའོ། །ཉེ་བར་འཁོར་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཉམས་པ་དང་རབ་ཏུ་ཉམས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་ཕྱིར་མགོ་དང་གོས་ལ་མེ་འབར་བ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ལྷག་པའི་བསམ་པས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༤༦ ཕྲེང་། ༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༤༦ ཕྲེང་། ༢

502 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི། བཅོས་སུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་1

ཞེས་
གསུངས་ཤིང༌། སྔ་དྲོ་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་ཞེས་པའི་ལྟུང་བ་དེ་ནི་རྩ་ལྟུང་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཉིས་ཕྱིར་བཅོས་སུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞུས་པའི་ལན་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཕྱིར་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ལ་ལྟུང་བ་དེ་བྱུང་ན་སླར་བཅོས་སུ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ལྟུང་ལས་གཞན་པའི་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་སུ་རུང་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་ཡོད་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁྱེད་ལྟར་ན་སྔ་དྲོའ་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་དུས་ན་རྩ་ལྟུང་མ་བྱུང་ཞིང༌། ཐུན་ཚོད་དེ་ལས་འདས་པ་ ིན་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ན་ཞེས་སོགས་སུ་གསུང་དགོས་པ་ལ་མདོ་དེས་སྔ་དྲོའ་དུས་ན་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་ཞེས་ ིསོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐུན་དྲུག་སོ་སོའ་ནང་དུ་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་ལ་དངོས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། ཁྱེད་ལྟར་ ིན་ཐུན་དེ་དང་དེ་མ་འདས་པར་གཉེན་པོས་སླེབས་དགོས་ཤིང༌། མདོ་དེ་ཉིད་ལས་སྔ་དྲོ་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་གུང་ཚིགས་ལ་ཞེས་གསུངས་ལ། སྔ་དྲོ་དང་གུང་ཚིགས་གཉིས་ཐུན་ཚོད་སོ་སོ་བར་ཁྱེད་རང་ཡང་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་ལས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་མ་བྲལ་བར་གནས་པར་བྱེད་ན།2

ཞེས་སྨོན་སེམས་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་གསུངས་པས་ཁྱེད་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་ནང་དུ་
གཉེན་པོས་སླེབས་པར་འདོད་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་འོང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཐུན་ཚོད་ལ་བལྟོས་པ་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་གསལ་ལོ།།
འོ་ན་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་མ་གཏུགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་མདོ་འདི་ཉིད་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པའི་འགྱུར་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐའ་མེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ནས་ཕྱིར་བླང་དུ་མེད་ན་དེའི་མཐའ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་མཐའ་ཡོད་ན་ཡང་སླར་བླང་དུ་ཡོད་པས་སླར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མི་རུང་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། ཐུན་ཚིགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༤༦ ཕྲེང་། ༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༤༦ ཕྲེང་། ༡༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 503

དྲུག་པོ་དུམ་བུ་བཅོ་བརྒྱད་འགྱུར། །སྔ་དྲོའ་ཐུན་ལ་དུམ་བུ་གསུམ་ཡོད་པའི། །དུམ་བུ་དང་པོ་ ིདུམ་བུ་བར་མ་ལ། །ཉེས་པ་བྱུང་བ་དུམ་བུ་ཐ་མ་དེར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་བརྗོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉམས། །ཕྱི་མ་ལྔ་ཡང་དེ་བཞིན་བསྒྲེ་བར་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེ་ནི་
ལུང་དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ནས། དུམ་བུ་དང་པོར་ལེགས་པར་གསོ་བྱེད་པ། །སྐྱེས་བུ་རབ་ཡིན་འབྲིང་ནི་གཉིས་ལས་སོ། །དུམ་བུ་ཐ་མར་གསོ་བ་ཐ་མ་སྟེ།2

།ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེར་མ་ཟད་སྐྱེས་བུ་རབ་
ཀྱི་རབ་ནི། སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང༌། རབ་ཀྱི་འབྲིང་ནི། གཉིས་པ་དང༌། རབ་ཀྱི་ཐ་མ་ནི། སྐད་ཅིག་གསུམ་པར་གསོ་བས་དགུ་དྲུག་ང་བཞིར་ཡང་གསུངས་ཏེ། འདི་དག་ནི། གང་ཟག་རབ་འབྲིང་ཐ་མའི་ལྟུང་བ་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཕམ་པར་འགྱུར་བ་ཐུན་ཚོད་ལ་བལྟོས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་སྔ་དྲོ་ལྟུང་བ་བྱུང་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས་
པའི་ལྟུང་བ་དེ་བྱང་སེམས་དང་སོ་ཐར་གང་གི་རྩ་ལྟུང་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི། ངེས་པར་སོ་སོ་ཐར་པའི་རྩ་ལྟུང་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས་སླར་ཡང་བླང་དུ་རུང་བ་ལ་སྨོན་སེམས་དང་མ་བྲལ་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌། སྨོན་སེམས་བཏང་བ་ལ་ཡང་ཚེ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སླར་བླངས་ན་སྐྱེ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་དེའི་གོང་དུ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བགྱི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བགྱི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བགྱི། ཞེས་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཉན་རང་བྱང་སེམས་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ཁྱད་པར་ཞུས་པའི་ལན་དུ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་མེད་པར་སྨྲོས་ཤིག3

།ཅེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་སྡོམ་པ་སླར་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཉན་ཐོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༧༢༤ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༧༢༥ ཕྲེང་། ༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༤༥ ཕྲེང་། ༩

504 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་སླར་བཅོས་སུ་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་གོང་དུ་དྲངས་པའི་མདོ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའི་རྩ་ལྟུང་
ལ་འཇུག་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་སྔ་རོལ་ནས་བརྩམས་ཏེ་འཇུག་རྫོགས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཡན་ཆད་དུ་སྨོན་སེམས་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་སྒོ་ནས་མ་བྲལ་བར་ཡོད་ན་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ཡང་སེམས་དེའི་མཐུས་ལྟུང་བ་དེ་ཉིད་ཚེ་དེ་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་སྟོབས་དང་མི་ལྡན་པའི་ནུས་ཆུང་དུ་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཚེ་དེ་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སླར་ཡང་བླངས་ན་སྐྱེ་ཞིང་བཅོས་སུ་རུང་བ་ཡིན་ལ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི། རྩ་ལྟུང་ལ་འཇུག་པའི་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་རྩ་ལྟུང་དེ་ཉིད་ནུས་ཆུང་དུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྩ་ལྟུང་དེ་ཉིད་ཚེ་དེ་ལ་སླར་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དུ་སྐྱེས་ནས་བཅོས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྔ་དྲོ་ཞེས་པ་ནི། སྐྱ་རེངས་ཤར་ནས་གུང་ཚིགས་ལ་མ་སླེབས་པའི་བར་སྤྱི་ལ་བྱེད་པས། གུང་ཚིགས་ལ་ཞེས་པ་ནི། ལྟུང་བ་བྱུང་བའི་དེ་མ་ཐག་གི་མཚོན་བྱེད་དེ། རྩ་ལྟུང་བྱུང་བའི་དེ་མ་ཐག་ཡན་ཆད་ལ་སྨོན་སེམས་མ་ཉམས་པར་ཡོད་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་འདི་དག་གི་ཕྱིར་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་བསླབ་བཏུས་སུ་མདོ་དེ་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཐུས་སྡིག་ལྟུང་འདག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་ལ། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཅི་སྟེ་བརྒྱ་ལ་ལ་ལ་ཞིག་ཏུ་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོའ་དབང་གིས་ཉེས་པ་བྱུང་ན་དེ་འདི་ལྟར་སློབ་བོ། །གལ་ཏེ་ ིབདག་གིས་ཕུང་པོ་འདི་དག་གིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱ་ན་ནི། བདག་གིས་སེམས་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་ལྡན་པར་ཡང་འགྱུར་གྱིས། འདི་ལྟར་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་མའི་མཐའི་མུར་འཁོར་བ་ན་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་གོ་ཆ་བགོས་ལ། བདག་གི་སེམས་ལ་གདུང་བ་ནི། མི་བྱ་ཡི། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་འཁོར་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དོ། །ལྟུང་བ་འདི་ཡང་ཆོས་བཞིན་དུ་གསོ་བར་བྱའོ། །ཕྱིས་ཉེས་པ་མི་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་བཟུངས་ན་གལ་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 505

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པར་གྱུར་ཀྱང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་བར་ང་སྨྲའོ།1

།ཞེས་
གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་མདོ་གཉིས་ཀ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་ཁོ་ན་ལ་གསུངས་པས། སླར་དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ནས་ཕྱིས་བྱང་སེམས་སུ་གྱུར་པ་ན་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་བསྐྱར་ནས་བླངས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་འདི་ཉིད་ལ་འཁྲུལ་ནས་ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ་དགེ་
སློང་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་བྱུང་བ་སླར་བསྐྱར་བས་སྔོན་བཞིན་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ཀྱི་སོ་ཐར་དང་ཐེག་ཆེན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་གཉིས་མ་ཕྱེད་པར་ཐེག་ཆེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཐེག་ཆེན་པའི་གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་འདི་འདྲ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ༌། །ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོའ་དོན་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ ིལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བསྐྱེད་པ་ཐུན་ཚོད་ལ་བལྟོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འདྲེན་པ་ལ་འབྲེལ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དགེ་བ་ལ་ཅི་ནུས་ཀྱིས་བསླབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་བསླབ་བྱ་མདོར་བསྡུས་པར་སྨྲ་བ་ནི། བསླབ་བཏུས་ལས། དེ་བས་ན་རང་གི་མཐུ་དང་སྦྱར་ཏེ་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཅིག་ཙམ་ཡང་ཡང་དག་པར་བླངས་ཏེ་བསྲུང་བར་བྱ།2

ཞེས་གསུངས་
ནས་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སའི་སྙིང་པོའ་མདོ་དང༌། སྨན་གྱི་བླ་བཻ་ཌཱུརྱ་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་དྲངས་པ་ ིལ་འཁྲུལ་བར་སྣང་ནའང༌། དེ་དག་གི་དོན་ནི། སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་མཐའ་དག་ལ་ད་ལྟ་ནས་སློབ་པར་ནུས་མི་ནུས་རང་གི་བློའ་མཐུ་ལ་བརྟགས་ནས། གལ་ཏེ་མི་ ིནུས་ན་ཐོག་མར་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཅིག་ཙམ་ཡང་དག་པར་བསྲུང་བ་ནས་བཟུངས་ཏེ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་ཞིང་རིམ་གྱིས་བློ་སྦྱངས་ནས། མཐར་བསླབ་བྱ་མཐའ་དག་ལ་སློབ་ནུས་པར་གྱུར་པ་ན་དེ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ཏེ་བསླབ་བྱ་མཐའ་དག་ལ་བསླབ་པར་བྱའི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་བསླབ་བྱ་མཐའ་དག་ལ་སློབ་ནུས་པའི་བློའ་མཐུ་མེད་པ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ ི

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༦ ཤོག ༧༩༢ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༠༢༦ ཕྲེང་། ༧

506 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བླངས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་བསྲུངས་ན་སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་དང་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་བསླུས་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བྱར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་པར་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་གོང་འོག་གི་བསླབ་བཏུས་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་དང་སྨན་བླའི་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཉེས་དམིགས་དེ་དག་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ལྡོག་སྟེ་མ་སྨྲ་ཞིག།
ཡང་བོད་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་ཞིག་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བསམ་པ་མ་ལོག་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ལ་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཀྱང་ཡིན་ལ། སྐྱེས་ཟིན་གནས་པའི་གེགས་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དང་ཐེག་དམན་གྱི་བསམ་པ་གཉིས་མ་ཕྱེད་པའི་འཁྲུལ་པ་སྟེ། ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྤྱོད་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྤོང་བའི་སེམས་པ་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི། ཆེས་ཆེར་བླུན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ནི། སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་ཡང་རྟེན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་ལ། སྡོམ་པ་གོང་མ་ལ་གནས་པར་རློམས་ནས་འོག་མ་འདོར་བར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་གནད་ཕྱོགས་མཐོང་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ལོག་ཆོས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་འབྱུང་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་འཕགས་པ་སྡོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། དེས་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་སོ་སོ་ཐར་པ་དང་མཐུན་པར་བྱའོ། །འོད་སྲུངས་གང་དག་སོ་སོ་ཐར་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་དེ་དག་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱ་བར་སེམས་པའོ། །གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་དེ་དག་ནི། འདས་པ་དང་མ་བྱོན་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་སྟེ། དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའ་འཇིག་རྟེན་ ིགྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་མྱོང་བའི་ཚོར་བ་དག་དེའི་ཚོར་བ་དེའི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོ། སྟོང་དང་བརྒྱ་སྟོང་དང་བྱེ་བ་བརྒྱ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 507

སྟོང་དང་གྲངས་དང་ཆ་དང་བགྲང་བ་དང་དཔེ་དང་རྒྱུར་ཡང་མི་ཕོད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་འདོད་པའི་དགེ་སློང་དེ་དག་གིས་སྤྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་དེ་དག་དཔག་ཚད་སྟོང་བས་ཀྱང་རིང་དུ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། བཟླས་པའི་སྒྲ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་ན་བལྟ་བ་དང་ཉན་པ་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ།1

།ཞེས་དང༌།
དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་ལོ་ཐོག་ཐམས་ཅད་ས་ལ་ནི། །བརྟེན་ནས་སྐྱོན་མེད་པར་ནི་སྐྱེ་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟེན་ནས་ཆོས་དཀར་མཆོག །སྙིང་རྗེའི་ཆུས་བརླན་པས་ནི་རྣམ་པར་སྐྱེ། །རྒྱལ་བ་ངས་གསུངས་སོ་སོ་ཐར་པ་ཡི། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་འདུལ་བ་མ་ལུས་ལ། །སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་རྟགས་དང་ཆོ་ག་སྤང༌། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
འདིས་ནི། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་དང་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཅས་པ་
རྣམས་མ་གཏོགས་པ་འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་བླང་དོར་རྣམས་སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པར་གསུངས་ན། སྔགས་པ་རབ་བྱུང་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་ལྟ་ཅི་སྨོས། ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཐ་ཆད་འདི་ནི། ཁ་ཆེའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲས་ཀྱང་ནན་ཏན་དུ་མས་བཀག་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སྡོམ་པ་དང་དམ་ཚིག་དང་མི་འགལ་བ་ལས། དང་པོར་རབ་ཏུ་བྱུང་རྟེན་ནས། །སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལམ་གནས། །ཕྱི་ནས་དེ་རྣམས་རྨོངས་སོགས་ཀྱིས། །འདུལ་བ་ཡི་ནི་བསྟན་བཅོས་ལས། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་སྡོམ་གནས་པ། །སོ་སོ་ཐར་དང་ལོ་དྲིར་གནས། །དེར་བཤད་པ་ཡི་བསླབ་པ་རྣམས། །ཕལ་ཆེར་བསྲུང་བར་མ་ནུས་པས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང༌། །འགལ་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་བཟུངས་ནས། །ད་ལྟ་དེ་བཏང་རྣམ་པར་གནས། །ཞེས་དང༌། རབ་བྱུང་སྡོམ་པ་བཏང་ནས་ནི། །སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པའམ་བྱང་སེམས་ཀྱི། །སྡོམ་པ་ཡང་ནི་གཟུང་མི་བྱ། །ཞེས་དང༌། བློ་ལྡན་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཡི། །དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །ཐབས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༣༣ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༤༣༧ ཕྲེང་། ༢༡

508 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལ་མཁས་པས་ཐམས་ཅད་དུ། །རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འགལ་མི་བསམ། 1

།ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་
གསུངས་སོ། །མདོ་སྡེ་དུ་མར་ཡང་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་རིང་ནས་བསླབས་པ་དུ་མས་ཀྱང་ཁྱིམ་སྤངས་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མཛད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོ་ཐར་པ་སྤྱི་དང་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་རྣམས་ནི། ཐེག་པ་མཆོག་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷག་པར་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱ་དགོས་སོ།།
དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བ་དག་གི་ལོག་
པར་རྟོག་པ་སུན་དབྱུང་བ་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་ནས། འཐད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་དང༌། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཨ་བྷྱཱ་ཀ་རས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་བསྲེས་ནས་མཛད་པ་དང༌། ལམ་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པར་ཡང་ཇོ་བོས་མཛད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་དང༌། ཐོགས་མེད་དང༌། ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཆོ་གའི་ཡན་ལག་འགའ་ཞིག་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་པ་སྡོམ་པ་འཐོབ་པའི་ཆོ་ག་ལ་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་གཞན་དག་དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འདོད་པའི་སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏ་རིས་ཀྱང་སྨོན་སེམས་དང་སྡོམ་པ་གཟུང་བའི་རིམ་པ་གཉིས་མཛད་ལ། ཇོ་བོས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་སོ་སོར་མཛད་ཅིང༌། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པར་ནག་པོ་པས་ཀྱང་སྨོན་འཇུག་གི་ཆོ་ག་སོ་སོ་བའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལྟར། བཀའ་གདམས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་ལ་སྨོན་པའི་ཆོ་ག་སྔོན་དུ་བླངས་ནས་བརྟན་པར་བྱས་ཏེ་ཕྱིས་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་མཛད་པ་ནི། སྡོམ་པ་བརྟན་པར་འགྱུར་བའི་ཐབས་བཟང་པོའོ་ཞེས་བདག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཞེད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་འདི་ལ། བླ་མ་ཡོད་པ་དང༌། བླ་
མ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ། གང་ལ་སྡོམ་པ་གནོད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༡ ཤོག ༦༨༢ ཕྲེང་། ༣

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 509

དུ་འོས་པའི་བླ་མ་ཡང༌། སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མཁས་པ། བསླབ་པ་ནོད་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་འབྲུ་འཛིན་ནུས་ཤིང་དོན་གོ་བར་ནུས་པ་ལས་བླང་བར་བྱའི། མཁས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་དད་པ་མེད་ཅིང་བསླབ་པ་ལ་མ་གུས་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་བསམ་པ་ཉམས་པ་དང༌། སེར་སྣས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་དུ་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་ཉམས་པར་གྱུར་པ་ལ་བླང་དུ་མི་རུང་བར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བླ་མ་མ་རྙེད་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་ཡན་ལག་བདུན་པ་སོགས་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་ལ་མཁྱེན་པར་གསོལ་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་མཐའ་དག་ལ་སློབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།།
གང་གིས་ལེན་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ནི། སོ་སོ་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གང་རུང་
གི་སྡོམ་པ་དངོས་དང་ལྡན་པ་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དགོས་པར་བཞེད་པ་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་འདྲ་ཞིང༌། སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཙམ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་ལ་ཡང་འདྲ་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སོ་སོ་ཐར་པ་དངོས་དང་བྱང་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལས་ལྡོག་པར་དམ་བཅའ་བ་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་ཞིག་ལྷ་དང་མིའི་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་སྟེ་ད་ལྟ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བར་བཞེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་གཞིར་བཟུངས་ནས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས། སློབ་པར་འདོད་ཅིང་སྨོན་སེམས་ཐོབ་ལ་མ་བཏང་བ་དགོས་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པར་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བར་འདོད་པའི་བྱང་སེམས་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྡོམ་པ་སྟེར་བའི་སྔ་རོལ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དག་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་དང་ཉེས་པའི་གནས་གང་དག་བསྟན་པ་དེ་དག་བསྒྲག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གལ་ཏེ་ནུས་སམ་མི་ནུས་སྙིང་

510 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ནས་བརྟགས་ཤིང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ལ་སྤྲོ་བར་གྱུར་ལ་རང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་པོས་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ཕ་རོལ་པོ་དང་འགྲན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་བརྟན་པོར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་འདི་ཡང་དག་པར་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི། འདུལ་བ་དང་མི་འདྲ་བས་སྡོམ་པ་མ་བཟུངས་པའི་གོང་དུ་བསླབ་བྱ་རྣམས་མཐའ་དག་ལེགས་པར་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་སློབ་འདོད་སྦྱངས་པས་བསླབ་པ་བསྲུང་བ་ལ་བློ་བརྟན་པར་གྱུར་པ་ན་སྡོམ་པ་བླང་ངོ༌། །བསམ་པ་དེ་དག་དང་ལྡན་ན་སྡོམ་པ་སྐྱེའི་མི་ལྡན་ན་མི་སྐྱེ་སྟེ། བསྡུ་བ་ལས། གང་གཞན་ལ་གྲགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་གྱི་ངོར་བྱ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་བཅུག་པ་ན་དེ་ལེན་པར་བྱེད་པར་ཟད་ཀྱི་རང་གི་དད་པས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་རྗེས་སུ་བརྟགས་ཤིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེའི་སེམས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་དགེ་བ་འདོད་པས་ལེན་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ཡང་བསྡམས་པ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནི། དེས་དགེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་སྦྱོར་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ་དེའི་འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན་ཀྱང་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི། སྡོམ་པས་བསྡམས་པ་དང༌། དགེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སྦྱོར་བར་འགྱུར་བ་དང༌། དེའི་འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན་ཀྱང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་རིག་པར་བྱའོ1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུས་ལེན་པའི་ཆོ་གའི་རྣམ་གཞག་མཐའ་དག་པར་ནི། བདག་གི་བླ་མ་རྗེ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བླངས་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བའི་ཚུལ་ལ། གང་བསྲུང་བར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བསྲུང་བའི་ཚུལ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་གཉིས་སུ་ཟད་དེ། རང་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང༌། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་ཉེས་སྤྱོད་སྤོང་བ་དང༌། ལེགས་སྤྱོད་བསྡུ་བ་གཉིས་སུ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༤ ཤོག ༨༣༦ ཕྲེང་། ༦

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 511

ངེས་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་ངེས་ཤེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཅིང༌། མདོ་ལས། བདག་མ་གྲོལ་1

བས་གཞན་དགྲོལ་བར་མི་
རིགས་བདག་མ་ཞི་བས་གཞན་ཞི་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་པོར་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱེད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་ངེས་སོ།།
དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། བྱང་སེམས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་
ཡིན་ན་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཟིན་པའི་སོ་སོ་ཐར་ ིཔ་རིགས་བདུན་གང་རུང་གི་སྡོམ་པ་དང༌། སོ་ཐར་དངོས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་མ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའམ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བ་གང་ཡང་རུང་བ་དག་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། མདོར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་འོག་ཏུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་བྱང་ཆུབ་ ིཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་བསགས་པ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དོ། །སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། མདོར་བསྡུས་ན་རྣམ་པར་བཅུ་གཅིག་ཏུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས། ིགྲོགས་བྱ་དགོས་པ་དང༌། ཐབས་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། ཕན་འདོགས་པ་དང༌། འཇིགས་པས་ཉེན་པ་དང༌། མྱ་ངན་གྱིས་གཟིར་བ་དང༌། ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་པ་དང༌། གནས་འཆའ་བར་འདོད་པ་དང༌། བློ་མཐུན་པར་འདོད་པ་དང༌། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་དང༌། ལོག་པར་ཞུགས་པ་དང༌། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་བསྒྲུབ་པའོ།།
གཉིས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་བསྲུང་བའི་ཚུལ་ནི། བསླབ་བཏུས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༨༤ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༦༦ ན ༧ མདོ་ལས་བདག་མ་གྲོལ།

512 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྡོམ་པ་ནི། །རྒྱས་པར་ཐེག་པ་ཆེ་ལས་འབྱུང༌།1

།ཞེས་དང༌། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མི་བཏང་
ཞིང༌། །མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་རྟག་བལྟ་བས།2

།ཞེས་ཐབས་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བར་གསུངས་
ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསླབ་པའི་གནས་རྣམས་ལ་རང་ཉིད་གོམས་པ་ལྷུར་བྱེད་ཅིང་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མི་གཏོང་བར་གུས་པས་ ིབསྟེན་པ་ནི། བསྲུང་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་སྤྱིར་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་དུ་བྱང་ས་དང་བསླབ་བཏུས་ལ་ཐོས་བསམ་ལེགས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཙམ་མ་ལྕོགས་ནའང་བྱང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུ་ཙམ་རེ་ལ་ངེས་པར་སྦྱངས་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་བྱའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཅིང་མཁས་པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བླང་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པར་གདུལ་བྱ་དུ་མ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་བྱེད་པ་དང༌། རང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཁས་འཆེ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་མིང་ཙམ་སྟེ། ཕྱིས་པ་དག་འབྲིད་པར་བྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོམ་རྐུན། རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་རྫུན་ཆེན་པོས་བསླུ་བར་བྱེད་པ། མཁས་པ་ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཆགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དག་གིས་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་ཡིད་འབྱུང་བ་དྲག་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་གནས་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་བསླབ་བྱ་རྣམས་ལ་མཁས་པར་བྱས་པ་དེས་ཀྱང་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་མ་བཞག་པར་
ནུས་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་དེ་ལེགས་པར་བསླབ་དགོས་ཀྱི། དབུལ་པོས་ཕྱུག་པོའ་ནོར་བགྲང་ ིབ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ། ཚོམས་ལས། གལ་ཏེ་རིགས་བཅས་མང་དུ་སྨྲ་བྱེད་ཀྱང། །བག་མེད་མི་དགེ་དེ་ལྟར་བྱེད་མི་འགྱུར། །དཔེར་ན་ཕྱུགས་རྫིས་གཞན་གྱི་ཕྱུགས་བགྲང་ལྟར། །དེ་དག་དགེ་སྦྱོང་སྐལ་བ་ཐོབ་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་རིགས་བཅས་ཉུང་ངུ་སྨྲ་བྱེད་ཀྱང༌། །ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༠༠༥ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤།༦༤ ཤོག ༡༠༠༦ ཕྲེང་། ༢

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 513

སྤྱོད་པ་དང༌། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་སྤོང་བྱེད་པ། །དེ་དག་དགེ་སྦྱོང་སྐལ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན།1

།ཞེས་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང༌། ལུས་ཀྱིས་འདི་དག་སྤྱད་པར་བྱ། །ཚིག་ཙམ་བརྗོད་པས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ། །སྨན་སྤྱད་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། །ནད་པ་དག་ལ་ཕན་འགྱུར་རམ།2

།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པས་མདོ་སྡེ་དག་ནས་འབྱུང་བའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་ལས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ལ་བསླབ་པར་བྱ་སྙམ་ན། ལས་དང་པོ་པས་བསྒྲུབ་པ་རྒྱལ་བས་དངོས་སུ་བཀག་པ་དང༌། མ་བཀག་ཀྱང་ལས་དང་པོ་པའི་སྐབས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བླང་བར་མི་རུང་བ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་མཐའ་དག་ལ་མ་བསླབས་ན་ཉེས་པ་བསྐྱེད་དེ། བསླབ་བཏུས་ལས། གང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དེ་ཡང་གོམས་པར་བྱར་མི་རུང་བའམ་དགག་པའི་ངག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་དང་པོ་པས་བསླབ་པར་མི་བྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་མེད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།3

།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དག་གི་སྡེ་ཚན་
ནི། ཕམ་པ་དང་ཉེས་བྱས་ཀྱི་རིགས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྡོམ་པ་ཉི་ཤ་པའི་འགྲེལ་པ་རྙིང་མ་ལས། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཉེས་པའི་རིགས་གཉིས་སུ་ཟད་པར་འབྱུང་སྟེ། ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་སུ་གཏོགས་པ་དང༌། ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གཏོགས་པའོ། །དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལས་ཉེས་པའི་རིགས་ལྔ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།4

།ཞེས་དང༌། འགྲེལ་པ་གསར་མ་
དང་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་ལྟུང་བའི་སྡེ་གཉིས་ཁོ་ནར་གསུངས་ཤིང་བྱང་སའི་དོན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའ་མདོ་སྡེ་ལས་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པ་ ིདག་རྩ་ལྟུང་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་བླ་མ་འགའ་ཞིག་ཡོད་མོད་ཀྱི། ལུགས་དེ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་དུ་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༦༡༢ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༨༠ ཕྲེང་། ༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༠༢༣ ཕྲེང་། ༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༤༦༦ ཕྲེང་། ༩

514 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཞིང། མདོ་རྩས་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། མདོ་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས་རྩ་ལྟུང་དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ངེས་པར་རྩ་ལྟུང་དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བྱང་ས་ནས་གསུངས་པ་དང་ནམ་སྙིང་གི་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་རྩ་ལྟུང་རྣམས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཆོ་ག་སོ་སོས་སྡོམ་པ་གཟུང་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་འདོད་པ་ནི། བསླབ་བཏུས་སུ་ནམ་སྙིང་གི་མདོ་ནས་གསུངས་པ་དང་བྱང་ས་ནས་གསུངས་པ་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་རྩ་ལྟུང་གི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལས་ཆེས་ཆེར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ལུགས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བར་བྱ་སྟེ། བསླབ་བཏུས་ལས། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་འདི་དག་བདེ་བླག་ཏུ་བླངས་ཤིང་གཟུང་བ་དང་གཅིག་གི་འདོད་པ་ལྟར་བསྡུས་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འགྱུར་རྙིང་ལས་འབྱུང་ལ། འགྱུར་གསར་ལས་འགའ་ཞིག་གི་ལུགས་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྡུ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་འགྱུར་སྔ་མ་ལྟར་ན་ལུགས་གཉིས་ཅར་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པར་གསལ་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡང་འགའ་ཞིག་ཅེས་པ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དེ་དེའི་ལུགས་གནས་པ་སྟེ་བཞག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།
གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ཀྱང༌། བསླབ་བཏུས་ལས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་
འཕྲོག་པ། །ཕས་ཕམ་པ་ཡི་ལྟུང་བར་འདོད།1

།ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ནམ་སྙིང་གི་མདོ་ནས་གསུངས་
པའི་རྩ་ལྟུང་རྣམས་ཚང་བར་གསུངས་པའི་སྟེང་དུ། ཆགས་དང་སེར་སྣ་མི་བཟོད་པས། །སློང་ལ་བྱིན་པར་མི་བྱེད་དང༌།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་བྱང་ས་ནས་གསུངས་པའི་རྩ་ལྟུང་རྣམས་ཀྱང་བསྣན་ནས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པ་དང༌། རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ། སྨོན་སེམས་འདོར་བ་དང༌། ལོག་ལྟ་འཛིན་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའ་ཡན་ལག་བཞི་ཚང་བའི་ ིསྒོ་ནས་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་པ་ཐམས་ཅད་ཕམ་པ་དང་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོའ་ཡན་ལག་བཞིའི་ནང་ནས་ཉེས་དམིགས་སུ་མི་ལྟ་བ་མ་གཏོགས་པ་ཡན་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༠༦ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༠༦ ཕྲེང་། ༢༠

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 515

ལག་གཞན་གསུམ་ག་ཚང་ཡང་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆུང་ངུ་ཡིན་ཞིང༌། ཉེས་དམིགས་སུ་མི་ལྟ་བ་ཡོད་ན་ཡན་ལག་གཞན་གསུམ་ག་མ་ཚང་ཡང་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་འབྲིང་དུ་འགྱུར་ན་ཡན་ལག་གཞན་གཅིག་གམ་གཉིས་ཚང་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེས་ན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པ་དང༌། རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་འབྲིང་གི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་དག་ནི། ཟག་པ་འབྲིང་གི་ལྟུང་བ་དང་། ཀུན་དཀྲིས་ཆུང་ངུས་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་དག་ནི། ཟག་པ་ཆུང་ངུའི་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ལྟུང་བའི་ངོ་བོ་ཉེས་བྱས་ཡིན་ཞིང༌། སྡེ་ཚན་ནི། ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྐབས་སུ་དགེ་སློང་གིས་རིན་ཐང་མ་ཚང་བའི་དངོས་པོ་བརྐུས་པའི་སྦོམ་པོ་དང༌། མགྲོན་དུ་མ་བོས་པའི་ཟས་ཟ་བའི་ཉེས་བྱས་ལྟ་བུ་ལྟུང་བའི་ངོ་བོ་རིམ་པ་བཞིན་སྦོམ་པོ་དང་ཉེས་བྱས་ཡིན་ཀྱང་སྡེ་ཚན་ཕམ་པར་གཏོགས་པ་བཞིན་ནོ།།
སྨོན་སེམས་འདོར་བ་དང་ལོག་ལྟ་འཛིན་པ་གཉིས་ལ་ནི། ཀུན་དཀྲིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཚང་
མི་དགོས་ཀྱི། སེམས་དེ་དང་དེ་སྐྱེས་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སྡོམ་པ་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བའི་ཡན་ལག་བཞི་པོ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་གང་ལ་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའ་ཡན་ལག་ཚང་ན་ ིཕམ་པར་འགྱུར་བའི་བྱ་བ་དེ་དང་དེ་ལ་འཇུག་པ་ན་བྱ་བ་དེ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་ནས་ད་དུང་སླར་ཡང་བྱ་བ་དེ་ལ་སྤྱོད་འདོད་མ་ལོག་པ་དང༌། བྱ་བ་དེ་དང་དེ་ལ་རང་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་འཛེམ་པའི་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང༌། གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་འཛེམ་པའི་ཁྲེལ་ཡོད་པ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཆུང་ངུ་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་པ་དང༌། བྱ་བ་དེ་དང་དེས་རང་གི་སེམས་མགུ་ཞིང་རངས་པ་ཐོབ་པ་དང༌། བྱ་བ་དེ་དང་དེ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བའི་བློ་མེད་པའོ། །འདི་དག་གི་མཐའ་གཅོད་པ་རྒྱས་པར་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་དུ་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། ཉེས་བྱས་བཞི་བཅུ་རྩ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་ལ་སོགས་པ་ལྟུང་བ་རྣམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་སོ་སོའ་བསྲུང་མཚམས་ཞིབ་པར་ནི། ལོགས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་ནི། དེ་ ིདག་འཆད་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། ལོག་པར་རྟོག་པ་འགའ་ཞིག་བསལ་བ་དགོས་པའི་གཙོ་

516 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བོ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ནི། སྨོན་སེམས་བཏང་བ་དང༌། ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་དེ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོས་སྤྱད་པ་དང༌། སྡོམ་པ་ཕུལ་བ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བས་ཀྱང་གཏོང་ཞིང༌། བསྡུ་བ་ལས་གསུངས་པའི་གཏོང་རྒྱུ་དག་ཀྱང་གསུམ་པོ་འདིར་འདུས་པས་འདི་དག་ཏུ་མ་འདུས་པའི་གཏོང་རྒྱུ་གཞན་མེད་དོ།།
དེ་ཡང་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི། བསྲུང་མི་ནུས་པ་ན་ཕུལ་བས་སྡོམ་པའི་རྒྱུན་རྗེས་སུ་
འཇུག་པའི་བསོད་ནམས་ཆད་པ་ཡིན་གྱི། སྡོམ་པ་ཕུལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནས་སྡིག་པ་ཆེན་པོ་མི་སྐྱེད་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཕུལ་ན་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ཏེ་སྡོམ་པ་བཟུངས་པ་ལས་འདས་ཤིང་སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསླུས་པས་ངན་འགྲོ་མུ་མཐའ་མེད་པར་འཁྱམས་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་ནས། །ལས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་མ་བྱས་ན། །སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀུན་བསླུས་པའི། །བདག་གི་འགྲོ་བ་ཇི་འདྲར་འགྱུར། །དངོས་པོ་ཕལ་པ་ཅུང་ཟད་ལའང༌། །ཡིད་ཀྱིས་སྦྱིན་པར་བསམ་བྱས་ནས། །མི་གང་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་པ། །དེ་ཡང་ཡི་དྭགས་རྒྱུར་གསུངས་ན། །བླ་ན་མེད་པའི་བདེ་བ་ལ། །བསམ་པ་ཐག་པས་མགྲོན་གཉེར་ནས། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསླུས་བྱས་ན། །བདེ་འགྲོར་ཇི་ག་འགྲོ་འགྱུར་རམ།1

།ཞེས་དང་།
གང་གཞན་སྐད་ཅིག་འདི་ཡིས་ནི། །བསོད་ནམས་བར་དུ་གེགས་བྱེད་པ། །སེམས་ཅན་དོན་ལ་དམན་གྱུར་པས། །དེ་ཡི་ངན་འགྲོ་མུ་མཐའ་མེད། །སེམས་ཅན་གཅིག་གི་བདེ་བ་ཡང༌། །བཤིག་ན་བདག་ཉིད་ཉམས་གྱུར་ན། །ནམ་མཁའ་མ་ལུས་མཐའ་ཀླས་པའི། །ལུས་ཅན་བདེ་བཤིག་སྨོས་ཅི་དགོས།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བྱང་སེམས་སྡོམ་ལྡན་ལ་གཏོང་རྒྱུ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གང་ཡང་མ་བྱུང་ན་ཚེ་འཕོས་ཀྱང་
ལྷ་མི་ངན་སོང་གང་དུ་སྨོན་ལམ་མམ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ནམ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་གཏོང་ཞིང༌། ཚེ་འཕོས་པའི་ཚེ་བརྗེད་ན་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༦༥ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༦༦ ཕྲེང་། ༢

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 517

གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྔར་ཡོད་དྲན་པ་གསོ་བའི་ཚུལ་དུ་ནོད་པར་ཟད་ཀྱི། སྔར་མེད་གསར་དུ་ལེན་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་བྱང་ས་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཅིང༌། སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལ་གནས་པའི་མཐུས་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་མི་འཚམ་པའི་ལས་ངན་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་འཇུག་པར་ཛི་ན་པུ་ཏྲ་དང་ས་མུ་དྲས་བཤད་ལ། སྡོམ་པ་མ་བཏང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སླར་དྲན་པ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིའི་རྐྱེན་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་ཚེགས་ཆུང་ངུས་བདེ་བླག་ཏུ་འཕྲད་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེགས་པར་བསྲུང་བ་ཡང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་། གང་བསྲུང་བར་བྱ་བའི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་གྱི། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་ཚེ་འཕོས་པ་ན་གཏོང་ཡང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཏང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ། དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་ལ་བསླབ་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བྱང་སེམས་དེ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་བསླབས་ཤིང་སློབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་བདག་གིས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་བླང་བར་བགྱི། ཞེས་མནོས་པའི་ཆོ་ག་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཙམ་ལས་ལྡོག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཚེ་འཕོས་པས་ཀྱང་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཞི་མཐུན་དུ་སོང་བ་དེ་ཉིད་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་ནོ་ཅོག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསླབས་ཤིང་སློབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱིམ་པ་དང༌། ལྷའི་བྱང་སེམས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཉམས་ནས་ཕྱིར་འཆོས་པའི་ཚུལ་ནི། མ་གོས་པར་བྱ་བ་
ལ་འབད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དང༌། བག་མེད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་མང་བ་དང༌། མ་གུས་པ་སྟེ། ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བཞིས་ཉེས་པ་བྱུང་བ་ན་ཡང་ཆོས་བཞིན་སླར་གསོ་བས་ཉེས་པ་ལས་ལྡང་བར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཕམ་པ་བྱུང་བ་ནི། སླར་ཡང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟུང་བ་

518 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལས་ལྡང་བར་བྱ་ཞིང་སྡོམ་པ་སོར་གཞུག་པར་བྱ་དགོས་ལ། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག །ཕམ་པ་ལ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་བྱུང་ན་ཚེ་དེ་ལ་སླར་གསོར་མི་རུང་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཅིང༌། སྡེ་པ་ཁ་ཅིག །ཕམ་པ་འཆབ་མེད་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སླར་བླང་དུ་ཡོད་པ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་ཕམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སླར་བླངས་ཏེ་སྔར་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དག་ལ་བལྟོས་ནས་དགེ་སློང་མཚན་ཉིད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་དུ་ཟིན་ཀྱང་ད་དུང་དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔར་ཕམ་པ་འཆབ་མེད་ཀྱང་མ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་ཉིད་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ནི། རྩ་ལྟུང་བྱུང་ནས་སླར་བླངས་པ་ན་ཡང་རྣམ་པར་དག་
པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ས་ལས། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་བླངས་པ་བཏང་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཚེ་འདི་ལ་ཕྱིར་ནོད་པའི་སྐལ་བ་ཡོད་དེ་དགེ་སློང་ཕམ་པ་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་སྐལ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྟུང་བ་དག་གི་ཕྱིར་འཆོས་པའི་ཚུལ་ནི།
ཟག་པ་འབྲིང་ནི་གསུམ་ལ་བཤགས། །གཅིག་གི་མདུན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས། །ཉོན་མོངས་མི་མོངས་བདག་སེམས་མིན།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་རྐང་པ་ཐ་མ་འདི་ལ། ཉོན་མོངས་མི་མོངས་བདག་སེམས་
བཞིན། །ཞེས་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་མི་མོངས་བདག་སེམས་ལའོ།3

།ཞེས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བྱེད་
པ་དག་གིས་གཞུང་འདོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང༌། དེ་ཡི་དབང་གིས་འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཚོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཉེས་བྱས་ཞེ་ལྔ་ནི། བཤགས་ཡུལ་ཡོད་ན་བསྡམས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འདག་པས་བྱང་ས་དང་སྡོམ་པ་ཉི་ཤ་པ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་གང་ཟག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༧༣༣ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༤༤༨ ཕྲེང་། ༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༤༤༨ ཕྲེང་། ༧

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 519

ཀྱི་ཐེག་པ་པའམ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་གང་ཡང་རུང་བ་བཤགས་པའི་ངག་གི་རྣམ་པ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་འཛིན་ནུས་པ་ལ་བཤགས་པར་བྱ་བར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཤགས་ཡུལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་མི་དགོས་པས་སྡོམ་པ་གཞན་གྱི་ལྟུང་བ་བཤགས་པའི་རྣམ་གཞག་དང་མི་འདྲའོ། །འོན་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་ནི་དགེ་སློང་ཕ་མ་དགོས་ཏེ། དགེ་ཚུལ་སོགས་ནི་སོ་ཐར་གྱི་ཡང་ལྟུང་བ་བཤགས་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཟག་པ་འབྲིང་གི་ལྟུང་བ་རྣམས་ནི། བཤགས་ཡུལ་དུ་འོས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་དང༌། ཟག་པ་ཆུང་ངུའི་ལྟུང་བ་རྣམས་དང་ཉེས་བྱས་ཞེ་ལྔ་ནི། གང་ཟག་གཅིག་གི་མདུན་དུ་རང་རང་གི་མིང་རིགས་སོ་སོར་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བཤགས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པར་བྱ་བའི་གང་ཟག་མཐུན་པ་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྔར་གྱི་ཉེས་པ་དག་ལས་འགྱོད་པ་དང་བཅས་པས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱ་བར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་སླན་ཆད་ཀྱང་བསྡམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལྟུང་བ་དེ་དག་ལས་སླར་ལྡང་བར་འགྱུར་རོ།།
སྔར་སྨོས་པ་དག་ལས་གཞན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི། གང་ཟག་གཅིག་
གི་མདུན་དུ་བཤགས་པ་གྲུབ་ན་ནི། ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་སྐྱེ་སླ་བས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ལ། མ་གྲུབ་ན་ཡང་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་བློ་ཡུལ་དུ་བསམས་ནས་བཤགས་པས་འདག་པར་གསུངས་ཏེ། དོན་འདི་དག་ནི། བྱང་ས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང༌། བསླབ་བཏུས་སུ། རྨི་ལམ་དུ་འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའ་མདུན་དུ་བཤགས་པའི་ཆོ་ག་དང༌། གཞན་ཡང་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པའི་ ིམདོ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལྟུང་བ་ཡང་ལྕིའི་བྱེ་བྲག་གིས། བཤགས་ཡུལ་བཅུ་དང་ལྔ་དང་གསུམ་དང་གཉིས་སམ་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པའི་རྣམ་དབྱེ་དང༌། སངས་རྒྱས་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔ་ལ་ཉིན་མཚན་དུ་བཤགས་པར་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་ཚུལ་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པར་མི་འཇོག་ཅིང་ཕྱིར་འཆོས་པའི་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ལེགས་པར་འབད་དེ་སྦྱང་བར་བྱའོ།།
འདིར་སྨྲས་པ། གང་གིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པར། །འཇོག་བྱེད་ཆོས་ནི་གཅིག་པུ་

520 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་གི །ས་བོན་བླ་ན་མེད་པའི་སེམས། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བའི་སྲས། །ཀུན་གྱིས་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ། །འགྲོ་ཀུན་ཕན་བདེའི་སྒོ་གཅིག་པུ། །ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་མཆོག །སྨོན་དང་འཇུག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས། །ཐབས་ནི་རྣམ་པ་གང་དག་གིས། །བཅོས་མིན་མཚན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་པ། །ཇི་ལྟར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་དང༌། །དེ་དག་གང་ལས་གང་ཞིག་གིས། །གང་ཚེ་ཇི་ལྟར་བླང་བ་དང༌། །འཐོབ་དང་གཏོང་དང་བསྲུང་བ་དང༌། །ཕྱིར་བཅོས་ཆོ་གའི་རིམ་པ་དང༌། །རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོ་ལ། །ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་རྣམ་གཞག་དག །དང་པོར་ཐོས་པས་གཏན་ལ་ཕབ། །དྲི་མེད་ལུང་དང་རིགས་པས་བཙལ། །ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་པ་བསྐྱེད། །རྣམ་དག་བསམ་པ་སྦྱང་བའི་ཐབས། །འབད་པས་ཀུན་གྱིས་ཉམས་སུ་བླང༌། །མྱོང་བ་ཅུང་ཟད་བརྟན་པ་ན། །མ་ནོར་ཆོ་ག་བྱས་ཏེ་གཟུང། །སྨོན་འཇུག་བསླབ་བྱའི་གནས་ཀུན་ལ། །རྩོལ་བ་ལྷོད་པ་མེད་པར་བསླབ། །རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པ་ཇི་སྙེད་ལ། །ཉི་ཚེ་བ་དང་ཞུམ་པ་དང༌། །ལོག་པའི་བཤེས་ཀྱིས་མ་བསླད་པར། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་སྲས་རྣམས་ཀྱིས། །ཇི་ལྟར་སྤྱད་ལྟར་བདག་གིས་ཀྱང༌། །སྤྱོད་པ་ཚིག་ཙམ་མ་ཡིན་པའི། །བསམ་པ་དྲག་པོས་ལེགས་པར་སྤྱད། །འདི་ནི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་དང༌། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེ། །གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་སྲོག་ཡིན་མོད། །འོན་ཀྱང་བློ་གྲོས་བླུན་པོ་ཡིས། །ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ། །གནང་བཀག་མི་མཐུན་ཅུང་ཟད་ཙམ། །མཐོང་ནས་ཚ་གྲང་ལྟར་བཟུངས་ཏེ། །ཐེག་ཆེན་ལམ་བཟང་ནུབ་པར་བྱས། །དེང་སང་སོ་སོ་ཐར་པ་ལ། །སྡོམ་པ་འཐོབ་དང་གཏོང་བ་དང༌། །བསྲུང་དང་ལྟུང་བའི་ལྕི་ཡང་སོགས། །ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་སྣང་མོད་ཀྱི། །ཐེག་ཆེན་ལམ་ལ་ཚུལ་འདི་ཡི། །ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་ཕལ་ཆེར་ནུབ། །བྱང་སེམས་སྤྱོད་པའི་རྣམ་དབྱེ་མེད། །སྡོམ་པ་འཐོབ་དང་གཏོང་བ་དང༌། །བསླབ་བྱའི་གནས་དང་ལྟུང་བ་ཡི། །གྲངས་ཀྱང་རྣ་བས་མ་ཐོས་ན། །བླང་དོར་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི། །ཐེག་ཆེན་བསྟན་པའི་ཆོམ་རྐུན་པ། །ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟར། །བཅོས་པའི་ལོག་པའི་ལམ་སྟོན་བྱེད། །ཚུལ་འདི་བློ་གྲོས་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས། །ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བསྟན། །འབད་པས་གཅེས་པར་གཟུང་བའི་རིགས། །ཐེག་ཆེན་བསླབ་པའི་གནས་རྣམས་དང༌། །རྒྱལ་སྲས་སྡོམ་པའི་རྣམ་གཞག་གི །ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་ཀྱང༌། །བླུན་རྨོངས་སྐྱེ་བོའ་ི

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 521

ལམ་སྟོན་ཅིང༌། །ཐེག་པ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་པར། །སྨྲ་བ་བདུད་ཀྱི་གསང་ཚིག་ཡིན། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཐུབ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱི་དོར་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྟེ་གཉིས་པའོ།། །།
གསུམ་པ་རིག་པ་འཛིན་པའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ལམ་གྱིས་རྒྱུད་ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་སྒོ་ནས་སྣོད་རུང་དུ་གྱུར་པ་ན། གང་ཟག་དེ་ཉིད་ནི། ངེས་པར་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་བཅུ་བདུན་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ལམ་དེ་ནི་བསྐལ་བ་བཟང་པོ་འདི་ལ་ཞིང་འདིར་བྱོན་པའི་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ནང་ནས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཁོ་ནས་ཞིང་འདིར་གསུངས་ཀྱིས། གཞན་དག་གིས་ནི། ཞིང་འདིར་མ་གསུངས་པས་སངས་རྒྱས་ལས་ཀྱང་ཕྲད་པར་དཀའ་ཞིང༌། ཐེག་པ་གཞན་གྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐལ་པ་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱིས་ཀྱང་འཐོབ་པར་དཀའ་བའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་འདིའི་ལམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་གཅིག་ལ་ཡང་འཐོབ་པར་ནུས་པས་ཤིན་ཏུ་དོན་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཐེག་པ་འདི་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འདོད་ན་ནི། ཐོག་མར་བླ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་
ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་1

བྱས་ནས། དབང་བསྐུར་བ་རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པར་མནོས་ཏེ། དེའི་
དུས་སུ་ཁས་བླངས་པའི་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྟར་གཅེས་པར་བཟུངས་ནས། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་ལྟར་ན་མཚན་བཅས་དང་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་དང༌། བླ་མེད་ལྟར་ན་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་གཉིས་ལེགས་པར་བསྒོམས་ན་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་བསྲུང་སྡོམ་ཡལ་བར་དོར་ན་བསྐལ་པ་མང་པོར་འབད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་སྟེ། སྡོམ་འབྱུང་ལས། ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་བཞིན། །ཕྱི་ནས་དམ་ཚིག་སྤྱོད་པར་བརྩོན། །སྣོད་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུན་ལས་ནི། །འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་སྒོམ་རིམ་གྱིས། །ཡང་དག་མན་ངག་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས། །འགྲུབ་པར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༩༡ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༧༢ ན ༥ གྱུར་པ་ཅིག་བྱས་ནས།

522 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འགྱུར་རོ་གཞན་དུ་མིན།1

།ཞེས་དང༌། མཉམ་སྦྱོར་ལས་ཀྱང༌། དཀྱིལ་འཁོར་དག་ཏུ་མ་ཞུགས་
དང༌། །དམ་ཚིག་རྣམས་ནི་སྤངས་པ་དང༌། །གསང་བའི་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པས། །བསྒྲུབས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མི་འགྲུབ་བོ།2

།ཞེས་དང༌། རྩེ་མོ་ལས་ཀྱང༌། བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཕྲག་དག་ཏུ་ནི། །ཅི་སྟེ་མངོན་པར་
བརྩོན་བྱས་ཀྱང༌། །གང་ཟག་བཞི་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ། །བསྒྲུབས་ཀྱང་འགྲུབ་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་མ་སྐྱེས་དང༌། །ཐེ་ཚོམ་ལྡན་པ་ཉིད་དང་ནི། །བཀའ་བཞིན་དུ་ནི་མི་སྤྱོད་པ། །དད་པ་མེད་ཉིད་འགྲུབ་མི་འགྱུར།3

།ཞེས་དང༌། སྡོམ་འབྱུང་ལས། ཅི་སྟེ་དངོས་གྲུབ་མཆོག་འདོད་ན། །སྲོག་
ནི་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཡང་བླ།།འཆི་བའི་དུས་ལ་བབ་ཀྱང་བླ། །རྟག་ཏུ་དམ་ཚིག་བསྲུང་བར་བྱ།4

།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དབང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཞིག་གིས་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་བསྲུང་བ་ལ་འབད་
ནས་རྩ་ལྟུང་གིས་མ་གོས་ན་ཚེ་དེ་ལ་ལམ་བསྒོམ་པ་ཆེར་མ་བྱུང་ཡང་སྐྱེ་བ་བདུན་ལ་སོགས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་མཆོག་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། གསང་བ་མཛོད་ཀྱི་རྒྱུད་སངས་རྒྱས་ཐོད་པའི་འགྲེལ་པར་དྲངས་པ་ལས། དབང་བསྐུར་ཡང་དག་སྦྱིན་ལྡན་ན། །སྐྱེ་དང་སྐྱེ་བར་དབང་བསྐུར་འགྱུར། །དེ་ཡི་སྐྱེ་བ་བདུན་ལ་ནི། །མ་བསྒོམས་པར་ཡང་དངོས་གྲུབ་འཐོབ། །གང་ལ་སྒོམ་པ་དང་ལྡན་ཞིང༌། །གལ་ཏེ་དམ་ཚིག་སྡོམ་ལ་གནས། །སྐྱེ་འདིར་ལས་དབང་གིས་མ་གྲུབ། །སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་དངོས་གྲུབ་འཐོབ། །རེ་ཤིག་དམ་ཚིག་ཉམས་པ་ན། །དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་ལྟ་ཞོག་གི །མི་ཡི་སྐྱེ་བའང་རྙེད་པར་དཀའ།5

།ཞེས་དང༌། དམ་ཚིག་ལྔ་པ་ལས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་ལྟུང་བ་མེད་གྱུར་ན། །སྐྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་དག་ན་འགྲུབ།6

།ཅེས་དང་། རྣམ་གྲོལ་ཟླ་བས་ཀྱང༌། མ་བསྒོམས་གྱུར་ཀྱང་ལྟུང་མེད་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༨༢༨ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༣ ཤོག ༢༥༨ ཕྲེང་། ༢༡ 3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༥༦༩ ཕྲེང་། ༥ 4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༨༦༢ ཕྲེང་། ༡༧ 5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༣ ཤོག ༡༢༣༧ ཕྲེང་། ༡ 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༨༥ ཕྲེང་། ༡༠

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 523

ན། །སྐྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་དག་ན་འགྲུབ།1

།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ཐོག་མར་དབང་བསྐུར་བ་
རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པར་ལེགས་པར་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཏུ་མི་རྩི་ཞིང་དབང་ཐོབ་ནས་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྲུང་བར་བྱ་བའི་གྲངས་དང༌། ལྟུང་བ་ལྕི་ཡང་གི་རྣམ་དབྱེ་དང༌། ལྟུང་བ་སོ་སོའ་བསྲུང་མཚམས་དང༌། ཉམས་ན་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་ ིབྱས་ནས་དྲན་ཤེས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྟེན་ཏེ་ལྟུང་བས་མི་གོས་པ་དང་གོས་ན་ཕྱིར་འཆོས་པ་ལ་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནན་ཏན་དུ་སློབ་པ་མེད་པར། ལྟུང་བའི་གྲངས་ལ་སོགས་པ་དེ་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་གི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མ་ཆགས་པར་བྱས་ནས། བསྲུང་སྡོམ་ཡལ་བར་དོར་ཏེ། ལྷ་བསྒོམ་པ་དང༌། སྔགས་བཟླས་པ་དང༌། རྩ་རླུང་ཐིག་ལེ་བསྒོམ་པ་དང༌། འཕྱར་གཡེང་གི་སེམས་དང་རྒོད་བག་གི་བློས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་འབད་པས་ལྷུར་ལེན་པའི་སྒོ་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་ཅིང་མཆོད་པར་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་ཆོ་གའི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ཞིག་རྩེ་འཇོ་དང་བཟའ་བཏུང་གི་བློས་འབད་དེ། སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི། དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པ་ལྟ་ཞོག །ངན་འགྲོ་མི་བཟད་པའི་སྒོ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་རྒྱུད་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་གོང་འོག་དུ་མ་ཞིག་དང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དུ་མ་ཞིག་གིས་ལན་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་ཏུ་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།
དེ་ཡང་སྔགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལེན་
པ་དང༌། ཐོབ་ཟིན་ཉམས་པ་སླར་གསོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལེན་པ་ནི། ངེས་པར་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐུར་བ་ལ་བལྟོས་ཏེ། དུས་འཁོར་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ལེ་ལས། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་གང་ཞིག་དག་པའི་སླད་དུ་སླར་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་འདིར་ནི་འཇུག་བྱ་སྟེ།2

ཞེས་དང༌། དགྲ་ནག་
གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་བཅུ་བདུན་པ་ལས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་བག་མེད་བྱུང་གྱུར་པས། །བླ་མ་དམ་ཚིག་ལ་གནོད་ན། །དེས་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་བྲིས་བྱས་ལ། །བདེ་གཤེགས་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་བཤགས།3

།ཞེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༡ ཤོག ༧༢༦ ཕྲེང་། ༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༧༤༧ ཕྲེང་། ༡༥
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༤༦༩ ཕྲེང་། ༥

524 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དང༌། ཤཱནྟི་པས། བླ་མ་བརྙེས་པར་གྱུར་པའམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་སླར་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཞུགས་ལ་དབང་བླང་བ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་ལ། །སྦྱང་ཕྱིར་དཀྱིལ་འཁོར་ཞུགས་ནས་ནི། །བཀའ་ཐོབ་བྱས་ན་ལྟུང་བ་ཡང༌། །ཆུང་ངུ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང༌། སྡོམ་འབྱུང་གི་ལེའུ་ཉེར་བདུན་པའི་འགྲེལ་པར་ཡང༌། འདི་རྣམས་གང་རུང་ལྟུང་བ་ལ། །སླར་ཡང་དབང་བསྐུར་གྱིས་དག་བྱ།2

།ཞེས་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ནས་ཉམས་
པ་སླར་གསོ་བ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་ན། སྔར་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་དབང་བསྐུར་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེའམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཉེས་མེད་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེ་བ་ཆོ་ག་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་སྦྲེལ་ནས་གསོལ་གཞིའི་ལས་བྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་མོད་ཀྱང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ནི། བརྗོད་པ་གསུམ་པའི་དོན་གྱི་སུམ་གཉིས་རྫོགས་པ་ན་སྐྱེ་ཡི། ཆོ་གའི་མཇུག་རྫོགས་པའི་མཐའི་བར་དུ་མི་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐུར་བ་དང་སྦྲེལ་ཏེ་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་བྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་ཀྱང༌། རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་རྫོགས་པའི་མཐར་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། དབང་བསྐུར་བ་རྫོགས་པའི་མཐའི་བར་དུ་མི་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཀླུ་བྱང་གིས། སློབ་མ་དང་ནི་བླ་མ་ཡིས། །དང་པོར་ལན་གསུམ་བརྗོད་ནས་ནི།3

།ཞེས་སྡོམ་
པ་བཟུང་བའི་ཆོ་ག་དཔོན་སློབ་གཉིས་ཀས་ལན་གསུམ་གསུམ་བརྗོད་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཟུང་འཇུག་གསལ་བ་དང༌། དཀྱིལ་ཆོག་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་ལན་གསུམ་གསུམ་བྱེད་པར་གསུངས་པས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཁྱད་པར་དུ་སྡོམ་པ་གསར་དུ་ལེན་པ་དང་ཉམས་པ་གསོ་བའི་ཚེ་སྡོམ་གཟུང་གི་ཚིག་ཚང་བ་དང་ལན་གསུམ་རྗེས་སུ་བཟླས་པའི་གྲངས་ཚང་བ་ངེས་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༣ ཤོག ༡༡༣༣ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༡༩༦ ཕྲེང་། ༢༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༣༧༥ ཕྲེང་། ༡༩

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 525

དགོས་ཀྱི། མ་ཚང་ན་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། སྔགས་སྡོམ་མ་སྐྱེས་པ་ལ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་དང་དབང་གོང་མ་གསུམ་བསྐུར་བའི་ཆོ་ག་བྱས་སུ་ཟིན་ཀྱང་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པའི་གོ་མི་ཆོད་དོ།།སྡོམ་གཟུང་བྱེད་པའི་དུས་ནི། ཀླུ་བྱང་གི་དཀྱིལ་ཆོག་ཉི་ཤ་པ་དང༌། ཟུང་འཇུག་གསལ་
བ་དང༌། དཀྱིལ་ཆོག་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་སོགས་མང་པོར་སྟ་གོན་གྱི་སྐབས་སུ་མཛད་ལ། རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོའ་ིརྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སློབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་ལེན་པ་མཛད་ཅིང༌། མར་མེ་མཛད་བཟང་པོས། རྨི་ལམ་བཟང་ངན་དྲིས་ནས་ནི། །མི་དགེ་ཐབས་སྦྱོར་དག་གིས་གཞོམ། །སློབ་མ་ལེགས་བསྲུངས་སྣོད་གྱུར་པ། །དེ་ནས་སྡོམ་པ་འཛིན་དུ་གཞུག1

།ཅེས་སློབ་མ་ལ་རྨི་ལམ་དྲིས་པའི་འོག་དངོས་གཞི་མ་ཟུག་པའི་བར་སྐབས་དེར་ལེན་པ་མཛད་དེ། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡང་མང་བས། གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དེ་གང་དུ་བླངས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྡོམ་པ་ཐོབ་ཟིན་མ་བཏང་བས་ཀྱང་མངོན་རྟོགས་སྒོམ་པ་དང་བདག་འཇུག་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡང་ལེན་པར་གསུངས་པ་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི། དམ་ཚིག་རྣམས་བསྲུང་བ་ལ་སེམས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། ཨ་བ་ཏ་ར་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་སྤྱིའི་ཆོ་ག་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡོམ་པ་སྔར་མནོས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སེམས་བརྟན་ ིཔར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་བསྐྱེད་དོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟར་ན་དབང་ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་བ་ཡང་སློབ་མས་སྡོམ་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པའི་
རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྡོ་རྗེ་འབྱུང་བ་ལས། གང་ཞིག་སྡོམ་པ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ལ་ནི། དེང་ཁྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་དུ་རྗེས་སུ་གནང་བ་དང་དབང་བསྐུར་བར་མི་བྱའོ། །འཇུག་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་དུ་གཞུག་གོ3

།ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིསྡོམ་པ་གང་ཡང་མི་འཛིན་ན་མེ་ཏོག་དོར་ནས་ལྷ་ངོ་སྟོན་པ་ཡན་ཆད་འཇུག་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་ལ་དབང་མི་བསྐུར་ཞིང༌། འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡང་དམ་བཞག་ལ་སོགས་པའི་སྐོར་རྣམས་མི་བྱེད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༡ ཤོག ༡༠༥༡ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༠༦༡ ཕྲེང་། ༡༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ ཤོག ༧༦༨ ཕྲེང་། ༡༦

526 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པར་གསུངས་ཤིང་། གཞུག་པ་ཙམ་ལ་ནི་སྣོད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་བརྟག་མི་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། རྩེ་མོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདིས་ནི། མ་ལུས་ཤིང་ལུས་པ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་འཇུག་ཏུ་རུང་ངོ་། །སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་མི་བྱ་སྟེ། གཞུག་པ་ཙམ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་མོད་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དད་པ་མེད་པ་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་མ་བསགས་པ་དང༌། རྒྱུད་ཡོངས་སུ་མ་སྨིན་པ་དང༌། མོས་པ་མེད་པ་མང་དུ་ཟིན་ཀྱང་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་སོ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གཞུག་པ་དང་ཞུགས་པ་ལ་དབང་བསྐུར་བ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཞུག་པ་ཙམ་ནི། སྣོད་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ཡང་མ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། དབང་བསྐུར་བ་མི་འགོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་མོ་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ནི་སྣོད་མིན་ན། །དེ་ལ་གཞུག་པ་སྦྱིན་པར་བྱ། །ཞེས་དང༌། གཞུག་པ་ཙམ་ཞིག་སྦྱིན་བྱ་ཡི། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།2

།དེས་ན་རྩ་རྒྱུད་དེ་ཉིད་བསྡུས་པར། རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་འདིར་གཞུག་པ་ལ་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་དང་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པ་བརྟག་མི་འཚལ་ལོ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་
ཡང་བཤད་རྒྱུད་རྩེ་མོས་བཀྲལ་བའི་དོན་སློབ་དཔོན་ཀུན་སྙིང་གིས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡོམ་པ་མི་འཛིན་པ་ལ་དབང་མི་བསྐུར་བར་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གཞུག་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པ་དེ་ནི། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་གི་འགྲེལ་པར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་གསང་བས་བྱ་སྤྱོད་ལ་ཡང་བྱ་བར་གསུངས་ལ། དགྲ་ནག་གི་འགྲེལ་པ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མར་བླ་མེད་ལ་ཡང་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་བྱ་བར་གསུངས་སོ།།
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཐུན་མོང་བ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཙམ་ཞིག་
འཛིན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཛིན་པར་མི་ནུས་པ་ལ་ནི། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༥༩༤ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༦༡ ཕྲེང་། ༡༥

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 527

དབང་བསྐུར་བ་དོན་དུ་གཉེར་མི་གཉེར་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་རིག་པའི་དབང་བསྐུར་བ་ཙམ་གྱི་སློབ་མའི་དབང་བསྐུར་འབའ་ཞིག་སྦྱིན་པར་བྱ་ཡི། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་ཡན་ཆད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྦྱིན་པར་མི་བྱ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཤཱནྟི་པས། ཡང་གང་1

ཞིག་ལ་རིག་པའི་དབང་བསྐུར་བ་འབའ་ཞིག་ཙམ་སྦྱིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་དུ་དབང་བསྐུར་བ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའམ། དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྤྱིའི་སྡོམ་པ་ཉི་ཚེ་ཙམ་ལེན་པར་བྱེད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་སྡོམ་པ་ནི་མ་ཡིན་པ་དག་ལའོ།2

།ཞེས་དང༌། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་སྡོམ་པ་གང་སློབ་དཔོན་མི་
བྱེད་ཀྱང་སྦྱིན་པ་དེ་ནི་སྤྱིའི་ཡིན་ཏེ། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྔར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་དུ་བྱེད་པར་སྦྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་སྡོམ་པ་སྟེ་རིགས་ལྔས་བསྡུས་པའོ།3

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དཀྱིལ་ཆོག་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་
དང་སྡོམ་འབྱུང་གི་འགྲེལ་པ་པདྨ་ཅན་ལ་སོགས་པར་ཡང་ཚུལ་འདི་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་དག་ནི་དབང་བསྐུར་བ་ལ་སྡོམ་པ་གཟུང་དགོས་པ་དང་བཟུངས་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྲུང་དགོས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ཀྱི་སྲུང་སྡོམ་མི་བྱེད་པར་ཆོ་གས་འཛིན་པའི་གྲངས་གང་མང་ལྟ་བའི་དབང་དུ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་གི་སྡོམ་པ་འཛིན་པའི་ཆོ་གའི་ཚིག་ནི། རྡོ་རྗེ་གུར་ལས་གསུངས་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི།4

།ཞེས་སོགས་ཉིད་རྒྱ་གར་གྱི་དཀྱིལ་ཆོག་རྣམས་
སུ་བཀོད་པ་མང་ངོ༌། །དེ་བས་ན་དབང་བསྐུར་བའི་ཚེ་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་གི་སྡོམ་པ་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ། སློབ་དཔོན་གྱིས་དོན་ལེགས་པར་བཤད་ནས་སྨོན་འཇུག་གཉིས་ཀའི་གོ་བ་དམིགས་ཕྱེད་པར་བརྡ་སྤྲད་དེ་སློབ་མ་ལ་ལེན་འདོད་དྲག་པོ་བསྐྱེད་ནས་ཆོ་ག་དལ་བུས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྐབས་དེར་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་མ་སྐྱེས་པ་ལ་རིག་པའི་དབང་ཙམ་ཡང་བསྐུར་དུ་མི་རུང་ལ། བསྐུར་ཀྱང་ཐོབ་པའི་གོ་མི་
1 ཞོལ། ཤོག ༩༥ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༧༤ བ ༧ ཡང་འགར་ཞིག་ལ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༢༦༨ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༢༦༡ ཕྲེང་། ༡༢
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༥༢ ཕྲེང་། ༡

528 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཆོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐབས་དེར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་སྐྱེས་ན་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་ལན་བརྒྱ་ཕྲག་ཅིག་བྱས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་ལ། དེ་མ་སྐྱེས་པར་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་དང་དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་བའི་ཆོ་ག་བྱར་མི་རུང་ལ། བྱས་སུ་ཟིན་ཀྱང་དབང་དེ་དག་ཐོབ་པའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་དབང་བསྐུར་བའི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཛིན་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་
རྟོག་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཞུགས་ན་དབང་ཐོབ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྩ་ལྟུང་དང་བསླབ་བྱ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསྲུང་དགོས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མ་ཞུགས་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པར་གྱུར་པའི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དག་གིས་སློབ་མ་རྣམས་ལ་བྱང་སེམས་དང་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གང་གི་ཡང་བསླབ་བྱ་གང་ལ་ཡང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་དགོས་པའི་བརྡ་གང་ཡང་མི་སྦྱོར་བར་དབང་རྫོགས་པར་བསྐུར་བའི་ཆོ་ག་ལན་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དག་ནི། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཕུང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་གོང་ན་མེད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱས་ན་1

རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་དྲི་རབ་ཏུ་མནམ་པའི་མི་གཙང་བའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འབུས་གཡེངས་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་རིག་པའི་དབང་ཙམ་ཞིག་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྩ་ལྟུང་དང་བསླབ་བྱ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྲུང་བ་ཉིད་མཆོག་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། འདི་མེད་ན་འགྲམ་རྩ་ཟགས་པའི་ཁང་རུལ་དང་འདྲའོ།།འོ་ན་བྱ་སྤྱོད་གཉིས་ལ་སྡོམ་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དཀྱིལ་ཆོག་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་
བ་ལས། ཕྲེང་བ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དབང་དྲུག་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་གཉེན་པོ་ནུས་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་རིག་པའི་དབང་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དབང་འདི་རྣམས་བསྐུར་བའི་སློབ་མ་བྱ་བ་དང་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་དག་ཉན་པ་དང་བཤད་པ་དང་སྔགས་བསྒྲུབ་པ་རྣམས་ལ་དབང་བར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། སྡོམ་འབྱུང་གི་དཀའ་འགྲེལ་པདྨ་ཅན་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་ལ།

1 ཞོལ། ཤོག ༩༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༧༥ བ ༣ བྱས་ནས་རྣམ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༡༩༣ ཕྲེང་། ༡༩

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 529

སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་གསང་བ་ལ་སོགས་པ་བྱ་སྤྱོད་ལ་མཁས་པའི་ཚད་ལྡན་དག་གིས་ཀྱང་བྱ་སྤྱོད་ལ་རིག་པའི་དབང་དང་མཐའ་རྟེན་ཆོས་བཤད་པའི་རྗེས་གནང་ཙམ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་དབང་གཞན་མ་གསུངས་ཤིང༌། བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་ལ། ཡེ་ཤེས་ཐིག་ལེའི་རྒྱུད་ལས། རིག་པའི་དབང་ལྔ་མ་གཏོགས་པའི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་ནི། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་མེད་པར་གསུངས་ཤིང༌། སློབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་དང༌། གྲུབ་ཆེན་ལྭ་བ་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་དང༌། ཨ་བྷྱཱ་ཀ་ར་རྣམས་ཀྱིས་རིག་པའི་དབང་ཙམ་བསྐུར་གྱི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་མི་བསྐུར་བ་ལ་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གསང་བ་སྤྱི་རྒྱུད་ལས། དེ་ཡི་ནུབ་མོ་ཅི་ནུས་པར། །དེ་བཞིན་སྡོམ་པ་འཛིན་དུ་གཞུག1

།ཅེས་གསུངས་ནས། དང་པོར་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་བཏང༌། །དེ་ནས་བླ་
མས་བྱང་ཆུབ་སེམས། །མ་བསྐྱེད་པར་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ། །བསྐྱེད་པ་དག་ཀྱང་དྲན་པར་བྱ།2

།ཞེས་
གསུངས་ཤིང༌། ཚིགས་བཅད་ཕྱི་མ་འདི། བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པར་ཡང་བཀོད་པའི་འགྲེལ་པར་ཤཱནྟི་པས་ཐུན་མོང་གི་སྡོམ་པ་འཛིན་པའི་ཆོ་གས་འཛིན་པར་གསུངས་པ་དང༌། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ན་སྔགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་ཏེ། གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཉིད་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྲུང་བ་དང༌། རང་གི་སྔགས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཉིད་དོ།3

།ཞེས་གསུངས་
ལ། གཞན་ཡང་རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་དང་དམ་ཚིག་གསུམ་བཀོད་ལ་སོགས་པ་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་དག་ནས་དབང་བསྐུར་བའི་སྐབས་སུ་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་འཇུག་སྡོམ་འཛིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཙམ་དུ་དབང་བསྐུར་བ་ཐོབ་པ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་རྩ་ལྟུང་བྱུང་བ་གཅོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡོམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཁོ་ ིན་ཡིན་གྱི་སྔགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྩ་ལྟུང་ཡང་གོང་དུ་བཤད་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༥༢༡ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༥༢༡ ཕྲེང་། ༥
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༤༠༡ ཕྲེང་། ༡༡

530 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྩ་ལྟུང་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་སྔགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྩ་ལྟུང་གི་རྣམ་གཞག་གཞན་བྱར་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བ་དག་གིས་བསྲུང་དགོས་པའི་ཡན་ལག་གི་དམ་ཚིག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། ལེགས་གྲུབ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དོ།།
དེ་བས་ན་ད་ལྟ་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་བསྐུར་མང་དུ་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་དང་སློབ་མ་ཕལ་ཆེ་
བ་ལ་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྡོམ་པ་གང་གཟུང་དང་། རྩ་ལྟུང་སོགས་ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྲུང་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་དབང་དེ་ཐོབ་ནས་བསླབ་བྱའི་གནས་ཇི་ལྟ་བུ་དག་ལ་བསླབ་པར་བྱ་ཞིང་མ་བསླབས་ན་ཉེས་དམིགས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་མི་སྣང་བས། གང་ཟག་དམ་པ་རང་གཞན་བསླུ་བར་མི་བྱེད་པ་དག་གིས་ནི། གནས་དེ་དག་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱ་བར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་པདྨ་ལྕགས་ཀྱུས་གདུགས་དཀར་ཀྱི་དཀྱིལ་ཆོག་ཏུ་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་བྱས་པ་དང་རྡོ་རྗེ་གོ་ཆ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་པ་འཛིན་པ་སོགས་བཤད་པ་ནི། རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་དང་པཎྜི་ཏ་དང་གྲུབ་ཆེན་ཚད་ལྡན་དུ་མ་ཞིག་གི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ད་ལྟ་གང་དག་ཛེ་ཏ་རིའི་ལུགས་ཀྱི་ཚེ་དཔག་མེད་ལྷ་དགུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་དང་གདུགས་དཀར་དང་བསྲུང་བ་ལྔའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་སོགས་ལ་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་བྱེད་པ་དག་ནི། ལོག་པའི་ཆོས་ལུགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སློབ་དཔོན་ངག་དབང་གྲགས་པ་དང༌། སྒྲ་གཅན་འཛིན་དཔལ་བཤེས་གཉེན་དང༌། དགའ་བའི་རྡོ་རྗེ་རྣམས་ཀྱིས་ཆུ་དབང་སོགས་ལྔ་དང་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་སྟེ་དྲུག་པོ་རྣམས་བྱ་རྒྱུད་དག་ཏུ་ཡང་མི་འགལ་བར་གསུངས་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་ཞེས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དེ་དག་གིས་རིག་པའི་དབང་ལྔའི་མཇུག་ཏུ་ཡང་རྗེས་གནང་དང་རྡོ་རྗེའི་བརྟུལ་ཞུགས་དང་ལུང་བསྟན་དང་དབུགས་དབྱུང་བཞི་བྱ་བའི་ཚུལ་གསུངས་ནས། དེ་དག་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ལས། འཁོར་ལོ་དང་དུང་བྱིན་ནས་ཆོས་བཤད་པའི་རྗེས་གནང་བྱ་བར་གསུངས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་གསང་བས་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་དུ་གསུངས་པ་དང་འདྲའོ། །གང་ཡང་དམ་ཚིག་བསྡུས་པ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 531

ལས། དེ་ལ་རྐང་གྲངས་ནི། ཐུན་མོང་གི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཞི་དང༌། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཅུ་གཉིས་དང༌། ཀྲྀ་ཡའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་སུམ་ཅུ་དང༌། སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཅུ་བཞི་དང༌། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཅུ་བཞི་དང༌། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའ་རྒྱུད་ཀྱི་ ིརྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཅུ་བཞི་དང༌། ཡང་ལྔ་དང་ཡང་བཞི་སྟེ་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བདུན་ཅུ་ཐམ་པའོ།1

།ཞེས་
འབྱུང་མོད་ཀྱང་ཡིད་བརྟན་ཤིན་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། ལྟུང་བ་གོ་བདུན་བགྲངས་ནས་བདུན་ཅུ་ཐམ་པའོ་ཞེས་ཟེར་བ་སོགས་འཁྲུལ་བ་ཤིན་ཏུ་རགས་2

པ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ཇོ་བོ་
ཆེན་པོས་མཛད་པར་སྨྲ་བ་ནི་མ་བརྟགས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ན་བདག་གི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་དམ་ཚིག་རྡོ་རྗེའི་ཞལ་ནས་ནི། ཞེས་ཟེར་བ་སྣང་བས་བྱེད་པ་པོ་ནག་པོ་དམ་ཚིག་རྡོ་རྗེའི་སློབ་མ་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་རྒྱུད་སྡེ་གོང་མ་གཉིས་སུ་དབང་བསྐུར་བ་མ་ཐོབ་ན་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བ་
ཐོབ་པ་ཙམ་ལ་ནི་སྡོམ་པ་གཉིས་ལྡན་ཡོད་ཀྱི་གསུམ་ལྡན་མི་སྲིད་དོ། །རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས། སྲོག་གཅོད་རྐུ་དང་འཁྲིག་པ་དང༌། །རྫུན་དང་མྱོས་བྱེད་རྣམ་པར་སྤང༌། །ཁྱིམ་པའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་ནས། །དེ་ཚེ་རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་བསྒྲུབ། །གལ་ཏེ་དེ་ནི་རབ་བྱུང་གྱུར། །སྡོམ་པ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་གནས། །སོ་སོ་ཐར་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རིག་འཛིན་སྡོམ་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་སྔགས་
སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྡོམ་པ་གསུམ་ལྡན་དུ་བྱ་བར་གསུངས་ཀྱང་སྔགས་སྒྲུབ་པའི་ཁྱིམ་པ་ལ་སྡོམ་པ་གསུམ་ལྡན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བསྙེན་གྱི་བསླབ་པ་ལ་གནས་དགོས་པར་གསུངས་ལ་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཛིན་པའི་སྔོན་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཐོབ་པའང།4

དབང་བསྐུར་བ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་
པ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་ན། གང་གིས་དབང་བསྐུར་བར་བྱེད་པ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༡ ཤོག ༦༩༣ ཕྲེང་། ༧
2 ཞོལ། ཤོག ༩༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༧༧ ན ༣ ཤིན་ཏུ་རིགས་པ།
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༥༦༩ ཕྲེང་། ༡༤
4 ཞོལ། ཤོག ༩༨ བ ༡ མ་ཐོབ་པ་དང་དབང་། གཙང་། ཤོག ༧༧ ན ༧ འཐོབ་པ་དང་།

532 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གང་ལ་བསྐུར་བར་བྱ་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད། གང་དུ་1

བསྐུར་བར་བྱ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཚན་
ཉིད། ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་བར་བྱ་བའི་དབང་གི་གོ་རིམས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྐུར་བ་ཆོ་གའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བླ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། བརྟན་ཅིང་དུལ་ལ་བློ་གྲོས་ལྡན། །བཟོད་ལྡན་དྲང་ལ་གཡོ་སྒྱུ་མེད། །སྔགས་དང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཤེས། །སྙིང་བརྩེར་ལྡན་ཞིང་བསྟན་བཅོས་མཁས། །དེ་ཉིད་བཅུ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས། །དཀྱིལ་འཁོར་འབྲི་བའི་ལས་ལ་མཁས། །སྔགས་བཤད་པ་ཡི་སྦྱོར་བ་ཤེས། །རབ་ཏུ་དྲང་ཞིང་དབང་པོ་དུལ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲང་ཞེས་
པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ལྷག་པའི་བསམ་པས་གནས་པ་ལ་གསུངས་པས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་རྒྱུད་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་དགོས་ཀྱི་དེ་མེད་ན་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་གལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་མི་ཚང་ངོ༌།།
སྔགས་དང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཤེས་ཞེས་པ་ལ་སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བའི་འགྲེལ་པར་གསང་སྔགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཤེས། ཞེས་བཏོན་ནས་སྔགས་དང་སྨན་གྱི་སྦྱོར་བས་བགེགས་བཟློག་ནུས་པ་ལ་ཀུན་སྙིང་གིས་བཤད་ཅིང༌། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའ་འགྲེལ་པར། སྔགས་ནི། རྐང་པ་བརྒྱད་པ་ལ་ ིསོགས་པའོ། །རྒྱུད་ནི། སྨན་རྣམས་སོ། །སྦྱོར་བ་ནི། བྱ་བའོ། །ཤེས་པ་ནི། མཁས་པའོ།3

།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྔགས་དང་རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་རང་གི་བྱ་བ་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་རབ་འབྱམས་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་བཤད་དེ། འདི་དག་མི་ཤེས་ན་ལམ་གྱི་གོ་བ་རགས་པ་ཆགས་པ་དང་ཆོག་ཁྲིགས་ལ་མཁས་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་ད་དུང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཕྱོགས་གཅིག་མི་ཚང་ངོ༌།།
བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་གུར་ལས། རིག་པའི་གནས་རྣམས་ཀུན་ལ་མཁས།4

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནང་རིག་པ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་དགོས་པས་
སྡེ་སྣོད་གང་ཡང་མི་ཤེས་པར་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་དུ་རློམ་པ་ནི། བོང་བུ་སེངྒེར་འཆོས་པ་དང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༩༨ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༧༧ བ ༡ གང་བསྐུར་བ་བྱ་བ།
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༦༠༥ ཕྲེང་། ༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཤོག ༣༧༨ ཕྲེང་། ༡༧
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༩ ཕྲེང་། ༡༧

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 533

འདྲའོ། །དེ་ཉིད་བཅུ་ནི། རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་ཐ་མ་ལས། ཕྱིར་བཟློག་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང༌། །གསང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དང༌། །ཁ་སྦྱོར་འབྱེད་པའི་ཆོ་ག་དང༌། །གཏོར་མ་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་དང༌། །དྲག་ཤལ་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་དང༌། །རབ་ཏུ་གནས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲུབ། །གསང་བའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། །དཀྱིལ་འཁོར་ཏིང་འཛིན་ཕྱག་རྒྱ་དང༌། །སྟངས་སྟབས་འདུག་སྟངས་བཟླས་བརྗོད་དང༌། །སྦྱིན་སྲེག་མཆོད་པ་ལས་སྦྱོར་དང༌། །སླར་ཡང་སྡུད་པའི་རྣམ་པ་ནི། །ཕྱི་ཡི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་ནང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ་དང་ཕྱིའི་དེ་ཉིད་བཅུ་གསུངས་ཤིང་དེ་ལས་རྒྱུད་སྡེ་
འོག་མའི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཡིན་ན་ཕྱིའི་དེ་ཉིད་བཅུ་དང༌། བླ་མེད་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཡིན་ན་ནང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ། འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། འདིར་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མ་བྲིས་ཀྱི་ལོགས་སུ་རྟོགས་པར་བྱའོ།།
ཡང་རྡོ་རྗེ་གུར་གྱི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ལས་ཀྱང༌། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་མཚན་ལྡན་
ཉིད། །དེ་ཡིས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྔགས། །སྒྲུབ་པ་པོ་ལ་འགྲུབ་བོ་ཀྱེ། །བརྟན་ཅིང་ཟབ་མོའ་ིཆོས་ལྡན་དང༌། །རིག་པའི་གནས་རྣམས་ཀུན་ལ་མཁས། །སྦྱིན་སྲེག་དཀྱིལ་འཁོར་སྔགས་ཤེས་ཤིང༌། །རབ་གནས་གཏོར་མའི་ཕ་རོལ་སོན། །དེ་ཉིད་བཅུ་པོ་རྣམ་པར་རིག །ཉན་ཐོས་སྤྱོད་པ་སྐྱོང་བྱེད་ཅིང༌། །སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིམ་པར་གུས། །གཟུགས་ལྡན་མཐོང་ན་དགའ་བ་དང༌། །དཀྱིལ་འཁོར་འབྲི་མཁས་བཟླས་པར་ལྡན། །རྩ་བའི་ལྟུང་བ་རབ་འཇོམས་ཤིང༌། །སྔགས་དང་རྒྱུད་ཀྱི་རབ་སྦྱོར་གྱིས། །འཇིག་རྟེན་རྣམས་ལ་བདེ་སྟེར་བ། །དེ་འདྲའི་བླ་མ་དངོས་བྱས་ནས། །གང་གིས་ཀྱང་ནི་སྨད་མི་བྱ།2

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱད་པར་དུ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལ་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་དང་མི་ལྡན་པ་
དགོས་པ་འདི་དང་སྡོམ་འབྱུང་ལས་གསུངས་པ་ནི། མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཡན་ལག་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་སྤྱོད་པ་སྐྱོང་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་པ་ནི། བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལས་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རུ་སོ་སོ་ཐར་པ་སྤྱོད་ཅིང་ནང་དུ་གསང་བ་འདུས་པའི་དོན་ལ་དགའ་བར་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་པས་སོ་སོ་ཐར་པའི་ཀུན་སྤྱོད་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་པར་དག་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༢ ཤོག ༡༣༦ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༩ ཕྲེང་། ༡༥

534 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་ལ། ཕྱི་རུ་ཞེས་པ་ནི། ལུས་ལ་ཕྱི་དང་སེམས་ལ་ནང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཁང་པའི་ཕྱི་ནང་མ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་སོ་སོ་ཐར་པ་གང་ཡིན་ཐེག་དམན་གྱི་ཡིན་པར་བཟུངས་ནས་གསང་སྔགས་
པ་རབ་བྱུང་གིས་ཀྱང་འདུལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་ཞིབ་མོ་དག་ལ་བསླབ་མི་དགོས་པར་འདོད་པའི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཤ་ཚུགས་དག་ནི། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཕྱོགས་ཙམ་དུ་ཡང་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བཟླས་པར་ལྡན་ཞེས་པ་ནི། སྔོན་དུ་བསྙེན་པ་རྫོགས་པར་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བསྙེན་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་དབང་བསྐུར་དང་རབ་གནས་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རང་གིས་རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། སྙིང་པོ་མདོར་བསགས་ལས། དཀྱིལ་འཁོར་མཆོག་གི་སློབ་དཔོན་གྱིས། །སྔོན་དུ་བསྙེན་པ་ལ་འབད་ནས། །དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཉིད་ནི། །ཤིན་ཏུ་དུལ་བས་བརྟག་པར་བྱ། །ལྷ་ནི་མཉེས་པར་མ་བྱས་ན། །བདག་ཉིད་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་ཡིན།1

།ཞེས་
དང་། ནག་པོ་སྤྱོད་པ་པས་ཀྱང༌། སྔོན་དུ་བསྙེན་པས་ལྷ་མཉེས་པར་མ་བྱས་ན་རང་ཉིད་སུན་འབྱིན་པར་གསུངས་སོ། །ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ཤེས་པས། །སྔོན་དུ་བསྙེན་པས་ཚོགས་གསོག་ཅིང༌། །བགེགས་ནི་རྣམ་པར་ཉམས་བྱེད་བྱ། །བསྙེན་པ་མེད་པས་དངོས་གྲུབ་མེད། །དེ་ཕྱིར་རིམ་གཉིས་དེ་ཉིད་རིག །དབེན་པར་ཡང་དག་གནས་ནས་ནི། །ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོ་བསྒོམ་པར་བྱ། །སྐྱོ་ན་དེ་ཡི་གསང་སྔགས་བཟླས། །འཁོར་ལོའ་གཙོ་བོ་འབུམ་བཟླས་ ིཤིང༌། །ཡང་ན་རང་གི་ལྷ་ཡི་འབུམ། །དཀྱིལ་འཁོར་པ་ཡི་ཁྲི་ཡིན་ཏེ། །འདི་ནི་སྔོན་དུ་བསྙེན་པར་བརྗོད།2

།ཅེས་དང་། དེ་3

ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་སྔོན་དུ་བསྙེན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་པས་སྐད་ཅིག་གིས་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྤྲོ་བ་དང་བསྡུ་བས་མངོན་དུ་བྱ་བར་ནུས་པས། འཁོར་ལོར་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་མ་བཀག་པའམ་ཚོགས་བསགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནང་བས་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་དང་རབ་ཏུ་གནས་པ་དང་སློབ་མ་བསྡུ་བ་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༣ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༡༥ ཕྲེང་། ༥
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠༠ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༧༨ བ ༧ ཅེས་དང་ ཕྲེང་བ་ལས།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 535

སོགས་པ་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གང་དུ་སློབ་མར་དབང་བསྐུར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཉིད་
ཀྱི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ལེགས་པར་གོམས་པར་བྱས་ཤིང་གྲངས་ཀྱི་བསྙེན་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཞིག་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ད་ལྟ་གང་དག་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པ་དང་བསྙེན་པས་ལྷ་
མཉེས་པར་བྱས་པ་ལྟ་ཞོག་དཀྱིལ་འཁོར་དེའི་ལྷ་སོ་སོའ་མིང་དང་ལྷ་སོ་སོའི་སྙིང་པོ་ཙམ་ཡང་ ིཚང་བར་བློ་ལ་མི་ཐོན་ན། ཆོག་ཁྲིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པ་དག་སློབ་མ་བསྡུ་བ་དང༌། རྙེད་བཀུར་ཕྲ་མོ་ཙམ་ལ་ཡིད་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པས་གཡེན་སྤྱོས་ཤིང༌། སློབ་མ་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དང་དེ་ཡི་དབང་བསྐུར་བ་ཐོབ་ལོ་ཙམ་གྱིས་གྲངས་མང་དུ་གསོག་པའི་ཐ་སྙད་གཞན་གྱི་མདུན་དུ་སྒྲོག་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ལ་ཞུགས་པ་དག་ལྷན་ཅིག་འདུས་པ་ན། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བཏང་སྟེ་ཚེ་འདི་འབའ་ཞིག་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སེམས་ཤགས་དྲག་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འཕོངས་ཆོས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཐབས་དང་དཀྱིལ་ཆོག་གི་ཡི་གེ་མི་ལྷོགས་བཞིན་དུ་ཀློག་ཅིང༌། གྲོང་ཡུལ་གྱི་བོན་པོ་ཐབ་འདོན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་ལག་སྟབས་ཀྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་དག་ཏུ་སློབ་མར་དབང་བསྐུར་བར་བྱེད་པ་དང༌། གཞན་དག་བཟླས་སྒོམ་གང་ཡང་མ་བྱས་ཤིང༌། ཚིག་གཅིག་ཙམ་གྱི་དོན་ལ་ཡང་རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པའི་ངེས་པ་རྙེད་ནས་སློབ་མ་ལ་བརྡ་སྤྲད་རྒྱུ་མེད་བཞིན་དུ་ཡང་ཆོ་གའི་ཚིག་རིགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་འདོན་པ་བྱང་བར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས། དེ་ཕྱིན་ཆད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་དང་གསོན་པ་དང་གཤིན་པོ་དུ་མ་ཞིག་ལ་དབང་བསྐུར་བ་སོགས་ལན་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་ཞིག་བྱེད་པ་དང༌། ཕལ་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྔགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་གི་གྲངས་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་ན་བསྲུང་འདོད་དང་བསྲུང་ཚུལ་ཤེས་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པར་བྱས་ནས། སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱང་རྩ་ལྟུང་སོགས་ལ་འཛེམ་དགོས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བག་ཡངས་སུ་ཅི་དགར་འཇུག་ཅིང༌། སློབ་མ་སུ་ལ་ཡང་རྩ་ལྟུང་བསྲུང་དགོས་པའི་གཏམ་ཙམ་ཡང་མི་སྨྲ་བར། གྲོང་པའི་སྐྱེ་བོ་ཕོ་མོ་ཡན་ཆད་བསླབ་བྱ་སྣ་གཅིག་ལ་ཡང་ལེགས་པར་སློབ་མི་ནུས་པ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་དག་དང༌། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་བསམས་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་གསོད་པ་དང་མཚོན་གྱིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༡༥ ཕྲེང་། ༢༠

536 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

འདེབས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་གཡུལ་འགྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕན་ཚུན་དགྲ་བོར་གྱུར་པ་ཤ་སྟག་གྲལ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ལ། གསང་སྔགས་ཟབ་མོའ་དབང་བསྐུར་བ་དུ་མ་ཞིག་བྱེད་པ་དག་ ིནི། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པའི་ཕུང་ཁྲོལ་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱོར་ཞིང༌། སློབ་དཔོན་དང་སློབ་མར་བཅས་པ་མཐའ་དག་མནར་མེད་པའི་དམྱལ་བ་ཆེན་པོའ་གཡང་སར་ལྷུང་སྟེ། དྲག་ཅིང་ ིབཟོད་པར་དཀའ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐལ་པ་དུ་མ་ཞིག་གི་བར་མྱོང་བར་ངེས་པའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་འབད་ནས་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་ཞིང་། དེ་འདྲ་བ་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་ལ་བསྲུང་སྡོམ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པར་སྔགས་པར་ཁས་འཆེ་བ་སློབ་དཔོན་དང་སློབ་མར་བཅས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་བཟླས་པ་སོགས་ལ་ཇི་ཙམ་ཞིག་འབད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ལྷག་པའི་ལྷས་བྱིན་གྱིས་མི་རློབ་པ་དང་དངོས་གྲུབ་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་ཅིང། དེ་དག་གིས་མཆོད་པ་དང་གཏོར་མ་ཕུལ་བ་སོགས་ཀྱང་ལྷ་དང་སྲུང་མ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་གིས་མི་བཞེས་ལ། དམ་ཚིག་ཉམས་ཤིང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་བག་མེད་པས་བྱེད་པ་དེ་དག་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཀྱིས་འཚེ་ཞིང་སྲོག་གཅོད་པར་བྱེད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་སྐྱོབ་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དང་ཕྱི་མར་མི་འདོད་པ་ཐོག་ཏུ་འབབ་པའི་ཉེས་དམིགས་ཟད་མི་ཤེས་པ་ཞིག་གསུངས་ཏེ།
གསང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིའི་ཆོ་ག་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། སྦོམ་སོགས་ཕྲ་བའི་ཕྲ་བའི་
མཐར། །ཉེས་པ་རྟག་ཏུ་བསམ་པར་བྱ། །སྒྲ་ཙམ་ལ་ནི་རབ་གཞོལ་བའི། །སྔགས་པ་མནར་མེད་སོགས་འགྲོ་བས། །ང་ནི་སྔགས་པ་ཞེས་སྒྲོགས་ཤིང༌། །གསང་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང༌། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཡལ་བར་དོར་མི་བྱ། །དཀར་པོའ་གོས་ལ་རབ་གནས་ཏེ། །ངོ་ཚ་རྣམ་པར་དོར་ ིནས་སུ། །ལོག་པར་གཡེམ་ལ་མངོན་པར་ཞེན། །ངུ་འབོད་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ།1

།ཞེས་
དང༌། རྒྱུད་ཟླ་གསང་ཐིག་ལེ་ལས། སྔགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་དོན་ཡོད་པས། །དམ་ཚིག་བསྲུང་ལ་བརྩོན་པར་བྱ། །གཞན་དུ་བྱས་ན་སྔགས་མཁན་གྱིས། །སྔགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་མི་འགྲུབ། །ལྷ་རྣམས་ཀྱང་ནི་དམ་ཚིག་གི །གསོལ་ཡང་བཞེས་སུ་མི་གནང་སྟེ། །འཇིག་རྟེན་འདི་རུ་སྡུག་བསྔལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༥༨ ཕྲེང་། ༡༨

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 537

ཆེ། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དམྱལ་བ་རྣམས། །དམ་ཚིག་སྤྱོད་ལས་འདས་པ་ཡི། །རྨོངས་པའི་བདག་ཉིད་དེས་འཐོབ་བོ། །སློབ་མ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ། །བློ་ངན་སྡུག་བསྔལ་འཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །དེས་ན་སྔགས་ཀྱི་དོན་མི་སྨིན། །ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མཆོག་ཏུ་བདེ། །དམ་ཚིག་མེད་པའི་སློབ་མ་ལ། །ནམ་ཡང་སྦྱིན་པར་མི་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། རྒྱུད་དེ་ཉིད་ཛྙཱ་ན་བོ་དྷིས་དྲངས་པ་ལས། སྤོས་
དང་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ། །ཕུལ་ཀྱང་བཞེས་པར་མི་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་འབྱུང་ལ། བདེ་མཆོག་རྩ་
རྒྱུད་ལས། དམ་ཚིག་འཇོམས་ཤིང་ངན་སྤྱོད་པའི། །བྲམ་ཟེ་གསོད་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །སྡིག་སྤྱོད་རྨོངས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། །བསླུས་གྱུར་ངན་པའི་བདག་ཉིད་དེ། །མཁའ་འགྲོ་མ་ཡིས་ཟོས་གྱུར་ཀྱང༌། །དེ་ལ་ང་ནི་སྐྱོབ་མི་བྱེད། །གསང་བ་པ་ཡི་ནང་ན་ནི། །སྒྲུབ་པོ་དེ་ནི་ཕྱུགས་དང་འདྲ།3

།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཕྱི་མའི་དུས་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་བབ་པ་ན་འདི་ལྟ་བུའི་སྔགས་པ། མི་དགེ་བ་རྣམས་ལ་
བག་མེད་པར་འཇུག་ཅིང་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་རྣམས་ཡལ་བར་དོར་ནས་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་གནས་པ། མངོན་སྤྱོད་བྱ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་ཚེ་འདིའི་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་འགྲུབ་པའི་གེགས་བྱས་པ་དང་ཉེ་དུ་དང་ཚེ་འདིའི་སྲིད་བསྐྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་མངོན་སྤྱོད་དང་དྲག་ལས་འཛེམ་མེད་དུ་བྱེད་ཅིང༌། རང་གི་འཚོ་བ་ཙམ་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པའི་སྔགས་དང་རྐང་སྟབས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དག་བྱེད་ཅིང༌། གནས་གང་དུ་རྙེད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་གནས་དེར་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་བསྟན་འདྲིས་ཆེར་བྱས་ཏེ་རྙེད་བཀུར་གྱི་ཕྱིར་དུ་གསང་སྔགས་ཟབ་མོའ་ཆོས་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པར་བྱེད་ ིཔ་ལྕགས་ཀྱུ་མེད་པའི་གླང་ཆེན་དང་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པའི་སྔགས་པ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གསུངས་པས་ད་ལྟ་ས་ཕྱོགས་མ་ལུས་པར་ཁྱབ་པ་འདི་དག་ལུང་སྟོན་པ་ནི། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ལས། གསང་བའི་བདག་པོ་དོན་རྒྱས་པའི། །ཚུལ་ཆེན་འདི་ནི་རྙེད་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༩༢༤ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༡ ཤོག ༧༡༣ ཕྲེང་། ༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༦༦༥ ཕྲེང་། ༡༥

538 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གྱུར་ནས། །ཇི་བཞིན་དོན་ནི་རྙེད་བཟུངས་པས། །དེས་ན་ལམ་ངན་དག་ཏུ་ལྟུང༌། །མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་རྟག་དགའ་བས། །རབ་ཏུ་དགའ་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་བདག་ཅེས་སྨྲ། །ཆོས་ནི་གཡོ་ཡིས་བྱེད་པར་འགྱུར། །དེས་ནི་འདུས་པ་མི་ཤེས་པར། །དམ་ཚིག་ལ་སོགས་སྤྱོད་བྱེད་ལ། །གསང་བ་བསྲུང་བར་མི་བྱེད་ཅིང༌། །ཐམས་ཅད་དུ་ནི་རབ་ཏུ་སྟོན། །མངོན་སུམ་སངས་རྒྱས་འདྲ་བ་ཡི། །སློབ་དཔོན་སྨོད་ཅིང་བཀུར་མི་བྱེད། །སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཁོང་ཁྲོ་ཞིང༌། །དེ་བཞིན་སྐད་ཅིག་གིས་རྗེས་ཆགས། །མ་དང་སྲིང་མོ་བུ་མོ་སྟེ། །བགྲོད་མིན་ལ་ནི་འགྲོ་བ་དང༌། །ཕ་མ་གསོད་ཅིང་དེ་བཞིན་དུ། །སྲོག་ཆགས་གཞན་རྣམས་གསོད་པར་བྱེད། །དེ་བཞིན་རྫུན་གྱི་ཚིག་སྨྲ་ཞིང༌། །ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྐུ་བར་བྱེད། །གཞན་གྱི་ཆུང་མའི་ཐད་འགྲོ་ཞིང༌། །སྨད་པ་གཞན་ཡང་བྱེད་པར་འགྱུར། །དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བ་ཡི། །དམ་ཚིག་རྣམས་ནི་དེས་མི་ཤེས། །ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ལ་ཡང༌། །མངོན་སྤྱོད་དག་ནི་བྱེད་འགྱུར་ལ། །རྣལ་འབྱོར་རབ་སྦྱོར་དམན་པ་ཡི། །སྔགས་པ་རྣམས་ནི་འགྲུབ་མི་འགྱུར། །རྟག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་བསྟན་བཅོས་དགའ། །དེ་ཡི་སྦྱོར་ལ་མཁས་པ་དང༌། །རང་གི་དམ་ཚིག་ཡོངས་སྤངས་ཏེ། །ལྕགས་ཀྱུ་མེད་པ་བཞིན་དུ་སྤྱོད། །སྔགས་དང་ཕྱག་རྒྱའི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །འཚོ་བ་དག་ནི་དེས་སྒྲུབ་བྱེད། །གང་དུ་རྙེད་པ་འཐོབ་འགྱུར་བར། །དམ་པའི་ཆོས་ནི་འཆད་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།
དཀྱིལ་འཁོར་འབྲི་བའི་ལས་ལ་མཁས་པ་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་ཐིག་གིས་བྲི་བ་དང་ཚོན་
གྱིས་བྲི་བ་ལ་མཁས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐིག་ཇི་ལྟར་འདེབས་པའི་ཚུལ་དང་བཏབ་པའི་ཐིག་དོན་དང་ཚོན་ས་ཕྲ་མོ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་དང་གོ་དོན་རྒྱུད་སྡེ་དང་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞིག་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། སུ་རུང་རུང་གིས་བློ་བཟོ་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་ཚིག་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་ལ་རི་མོ་གདབ་པར་ནུས་པ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྷག་མ་དག་ནི། འགའ་ཞིག་གོ་སླ་ལ་འགའ་ཞིག་འདིར་བཤད་ན་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་གཞན་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ནི། སྔགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཞིང་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རྒྱུད་སྡེ་དག་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༦༢༡ ཕྲེང་། ༡༡

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 539

ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པས་དེ་དག་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་སློབ་མ་བསྡུ་བ་ལ་རིངས་པར་ཆས་པ་རང་གིས་རང་ཉིད་ལ་གནོད་པ་ཆེན་པོ་ལྷུར་ལེན་པར་མི་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། ཐོག་མར་བདག་ཉིད་ལ་ཐ་ནའང་མཚན་ཉིད་དེ་དག་གི་ཡན་ལག་གཙོ་བོ་ཙམ་ཚང་མ་ཚང་ཡང་བརྟག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ལ། གང་ཞིག་དབང་བསྐུར་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གིས་ཀྱང་ཐོག་མར་སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་དག་ལྡན་མི་ལྡན་ཡུན་རིང་དུ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་བརྟག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉིན་གཅིག་གི་ལམ་གྱི་སྐྱེལ་མ་ལ་ཡང་བློ་གཏད་ཐུབ་མི་ཐུབ་རང་གིས་རྟོག་པ་དང་གཞན་ལ་འདྲི་བ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་སྐྱེས་བུ་གླེན་པའི་གྲངས་སུ་རྩི་བ་ཡིན་པ་ལ། སྐྱེ་བ་གཏན་གྱི་འདུན་མའི་རྩ་བ་བླ་མ་ཚོལ་བའི་ཚེ། དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་ཚང་མ་ཚང་རྟོག་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར། རང་ཉིད་བཟའ་བཏུང་དང་གཅམ་བུའི་ངག་གིས་བྲིད་པ་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ཞིག་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ཁྱི་དང་གློ་བ་ཕྲད་པ་བཞིན་བྱ་བར་ག་ལ་རིགས། དེའི་ཕྱིར་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། བླ་མ་དང་ནི་སློབ་མ་དག །མཚུངས་པར་དམ་ཚིག་ཉམས་འགྱུར་བས། །དཔའ་བོས་དང་པོར་སློབ་དཔོན་དང༌། །སློབ་མའི་འབྲེལ་བ་བརྟག་པར་བྱ།1

།ཞེས་
དང༌། །རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་བརྡར་བ་དང༌། །གསེར་ནི་བསྲེག་དང་བཅད་པས་བརྟག །དེ་བཞིན་དུ་ནི་སློབ་མ་ཡང་། །ལོ་ནི་བཅུ་གཉིས་བར་དུ་བརྟག། །དེ་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་དེ་ལྟ་བུས། །དུས་ཀུན་ཏུ་ནི་དེ་ལྟར་བརྟག །གཞན་དུ་བགེགས་ནི་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ། །དངོས་གྲུབ་འཇོམས་ཤིང་སྡུག་བསྔལ་སྟེར།2

།ཞེས་དང༌། ཇི་ལྟར་སེངྒེའི་འོ་མ་ནི། །ས་ཡི་སྣོད་དུ་བཞག་
མི་བྱ། །དེ་བཞིན་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའ་རྒྱུད། །སྣོད་མིན་དག་ལ་སྦྱིན་མི་བྱ། །སློབ་མ་སྐད་ཅིག་ ིདེ་ལ་འཆི། །འདི་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ནི་ཕུང། །སྣོད་མིན་མན་ངག་རབ་བཤད་ན། །སློབ་དཔོན་དངོས་གྲུབ་ཉམས་པར་འགྱུར།3

།ཞེས་སོགས་ནན་ཏན་དུ་གསུངས་སོ། །ལོ་བཅུ་གཉིས་ཞེས་པ་
ནི། བརྟགས་ཀྱང་མྱུར་དུ་མ་ཤེས་ན་རིང་མཐའ་དེ་ཙམ་ཞིག་གི་བར་དུ་རྟོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༡ ཤོག ༥༩༤ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༧༦༢ ཕྲེང་། ༢༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༩༠༤ ཕྲེང་། ༡༤

540 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མྱུར་དུ་ཤེས་ན་མི་དགོས་སོ།།
རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་མ་ལུས་པར་ཚང་བ་ཞིག་ཀྱང་མ་རྙེད་ན་སྐྱོན་
ཤས་ཆེ་བ་སྤངས་ནས་ཡན་ལག་གཙོ་བོ་རྣམས་ཚང་བའི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་བསྙེན་པ་ལས། རྩོད་ལྡན་དབང་གིས་བླ་མ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་འདྲེས། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྡིག་པ་མེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །གང་ཞིག་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ཡང་ནི་ལེགས་དཔྱད་ནས། །བུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་བའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་གང་ལ་དབང་བསྐུར་བར་བྱ་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་
པ་ལྟར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡོམ་པ་གང་ཡང་བསྲུང་བར་མི་ནུས་པ་དང༌། ཐུན་མོང་བ་བྱང་སེམས་ ིཀྱི་སྡོམ་པ་ཙམ་ཞིག་བསྲུང་བར་ནུས་ཤིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་བསྲུང་བར་ནུས་ཤིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སློབ་མའི་སྲུང་སྡོམ་ལ་བརྟགས་ནས་དབང་བསྐུར་བ་ནི། སློབ་མ་བརྟག་པའི་གལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཞིང༌། སློབ་མ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྲུང་སྡོམ་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མདོ་ ིསྡེ་དང་རྒྱུད་སྡེ་དག་ནས་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དེའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཕྲེང་བ་ལས། ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ། དགེ་བསྙེན་ལ་སོགས་པའི་བསླབ་པ་ལ་གནས་པ། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པ་དང་ལྡན་པ། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་གཟུང་བར་རུང་བ་རྣམས་ནི། རིགས་དང་མདོག་དང་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱང་ལྷག་པར་གནས་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་རྣམས་ཀྱང་དད་པས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་སྟོན་པ་གཞན་མི་འཚོལ་བར་གྱུར་ནའོ།2

།ཞེས་
སྡོམ་པ་ལ་དོན་གཉེར་ཆེ་ཞིང་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་དད་པ་བརྟན་པ་སྟེ་ཆོས་གཉིས་ནི། དབང་རྫོགས་པར་བསྐུར་བའི་སློབ་མ་ལ་ངེས་པར་ཚང་དགོས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གསུངས་སོ།།
དེས་ན་སྲུང་སྡོམ་གང་ཡང་མི་ནུས་པའི་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱ་དུ་མ་ཞིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༢ ཤོག ༩༡༠ ཕྲེང་། ༡༢

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 541

ལ་སྡིག་པ་སྦྱང་བ་དང་བར་ཆད་བཟློག་པ་ལ་སོགས་པའི་སླད་དུ་ཕན་གདགས་པར་འདོད་ན། སྦྱིན་སྲེག་དང༌། གཏོར་མའི་ཆོ་ག་དང༌། ཁྲུས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང༌། ཁྲོ་བོ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་བསྒོམས་པས་ཕྱིར་བཟློག་པ་དང༌། བྲིས་པ་ལུས་ལ་བཏགས་པས་བསྲུང་ཞིང་ཕྱིར་བཟློག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱུད་སྡེ་དག་ལས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་དག་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས། ཆོས་འཚོང་བའི་བསམ་པས་མ་ཡིན་པར། ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་མཐོང་བའི་ཚེ་སྙིང་བརྩེ་བའི་བསམ་པ་ཉེ་བར་བཞག་ནས་ཕན་གདགས་པར་བྱ་ཞིང༌། གལ་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོ་ག་ཅི་ནས་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་བྱེད་ན་ཡང༌། མགོན་པོ་ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང༌། གདུགས་དཀར་དང༌། བསྲུང་བ་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དག་ཏུ་བཅུག་ཅིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡོམ་པ་གང་ཡང་མ་ཕོག་པར་ ིལྷ་ངོ་བསྟན་ཅིང་དད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་བརྡ་ལེགས་པར་སྤྲད་དེ། ཁྲུས་དང་། བྱབ་པ་དང༌། བསྲུང་བ་དང༌། བྱུར་བསལ་བ་དང༌། བགེགས་སྡིག་སྦྱང་བ་དང༌། བཀྲ་ཤིས་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོ་ག་མང་དུ་གསུངས་པ་དག་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་ཕན་གདགས་པར་བྱའི། སྲུང་སྡོམ་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་ལམ་ཟབ་མོ་གང་ཡང་མི་སྒོམ་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡོམ་པ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་ཕོག་ནས་ལམ་ཟབ་མོ་བསྒོམ་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་བསྐུར་བ་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ། མོ་རྩིས་སྨན་གསུམ་གྱི་གཞུང་ལས་ཆགས་ཆེ་བ་འདི་དང་འདི་འདྲ་བ་ལ་ལྷ་དེ་དང་དེའི་དབང་བསྐུར་བ་གྲངས་འདི་རྙེད་ཅིག་ཞུ་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་བཞིན་དུ་གང་ཟག་དེ་དག་གིས་ཚོད་འཇོག་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལུང་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་བཀའ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱོར་བར་མ་བྱེད་ཅིག།
ཆགས་ཆེ་བ་བཟློག་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡོམ་པ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་བྱིན་ ིནས་དབང་རྫོགས་པར་བསྐུར་བ་བརྒྱ་རྩ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ན། དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་དུ་སློབ་མ་དབུ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་ཆས་འཇུག་བྱེད་པ་ལྟར་ཁྱིམ་པ་དག་ལ་ཆོས་གོས་གསུམ་དང་ལྷུང་བཟེད་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆས་འཇུག་བྱས་ནས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་ལན་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བྱེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་བླངས་ནས་ཉམས་པའི་

542 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཉེས་དམིགས་ལས་སོ་ཐར་གྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་བླངས་ནས་ཉམས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཡང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཆགས་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་བཟློག་པའི་དགོས་པ་བསྒྲུབ་ནུས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་ཚེ་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པའི་ལམ་བསྒོམ་
པའི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པ། ཆགས་ཆེ་བ་བཟློག་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་དབང་རྫོགས་པར་བསྐུར་བ་རྒྱུད་དང་རྒྱ་གཞུང་རྣམ་དག་གང་ནས་ཀྱང་ཟུར་ཙམ་ཡང་བཤད་པ་མེད་དོ། །འདི་འདྲ་བའི་ལག་ལེན་ལོག་པ་དར་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱི་ལ་གནོད་ཚབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་གྱི། བྱེད་མཁན་མང་པོ་མེད་ཅིང་བྱས་ཀྱང་དོན་མ་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་དེ་ཙམ་དུ་སྦྱོར་མི་ཐུབ་བའི་ལག་ལེན་གྱི་ཡན་ལག་འགའ་ཞིག་ནོར་དུ་ཟིན་ཀྱང་བསྟན་པ་སྤྱི་ལ་དེ་ཙམ་དུ་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་གང་དུ་དབང་བསྐུར་བར་བྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ནི། དེ་ལྟར་དབང་
བསྐུར་བ་ལ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གཞུག་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་གང་དུ་འཇུག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། གྲུབ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པས། དབང་བསྐུར་དཀྱིལ་འཁོར་སྔོན་འགྲོ་བར། །རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་གསུངས་པ་སྟེ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱེ་
བ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས། འོན་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་དེའི་རང་བཞིན། །ཅི་ཡིན་དེ་ནི་འདི་ལྟར་བཤད། །རི་མོར་གནས་པའི་ལས་དང་ནི། །ཐིག་ལས་ཚོན་དགྱེའི་རིམ་པ་བསྟན། །འགྲོ་བ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས། །གྲུབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་མེད་པའོ།2

།ཞེས་བྲིས་སྐུ་དང་རྡུལ་ཚོན་དང་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་གསུམ་གསུངས་སོ། །གདུལ་བྱའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་ཡང་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་དང་དཀྱིལ་ཆོག་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་སོགས་ལས་གསུངས་པས་གང་དུ་གཞུག་པར་བྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་ཡོད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། བྷ་གའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། དོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༠༧༨ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༥

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 543

དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ནི། སྤྱིར་གང་དུ་དབང་བསྐུར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་དག་སྔོན་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐུར་བར་གསུངས་པའི་གང་དུ་གཞུག་པར་བྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་མ་ཡིན་ནོ།།
ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་ནི། སྔོན་དུ་བླ་མེད་ཀྱི་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་
དབང་བསྐུར་བ་མ་ཐོབ་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱར་མི་རུང་ཞིང༌། རས་བྲིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་ནི། རྒྱུད་མངོན་བརྗོད་བླ་མ་དང༌། གྲུབ་ཆེན་དྲིལ་བུ་པ་དང༌། སྒྲ་གཅན་འཛིན་དཔལ་བཤེས་གཉེན་དང༌། ངག་དབང་གྲགས་པ་དང༌། ཨ་བྷྱཱ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བཤད་ལ། འོན་ཀྱང་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕལ་ཆེར་རྡུལ་ཚོན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་བསྔགས་སོ། །དུས་འཁོར་དུ་དབང་མདོར་བསྟན་ལས། དབང་བདུན་པོ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་ན་རོ་པས། དབང་བསྐུར་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་པར་སྤངས་ནས་གཞན་རས་བྲིས་ལ་སོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་རས་བྲིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
དུ་དབང་བསྐུར་བ་བཀག་པ་ནི། དུས་འཁོར་ཁོ་ནའི་སྒོས་ཆོས་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་བར་བྱ་བའི་དབང་གི་གོ་རིམ་ནི། དང་པོར་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་
བཅུག་ནས་ལྷ་ངོ་བསྟན་པ་མེད་པར་དབང་བསྐུར་བ་ཙམ་བྱས་ནས་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་བྱར་མི་རུང་སྟེ། མཉམ་སྦྱོར་གྱི་བརྟག་པ་བདུན་པ་ལས། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ནི་མ་ཞུགས་ཤིང༌། །དམ་ཚིག་རྣམས་ནི་སྤངས་པ་དང༌། །གསང་བའི་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པས། །བསྒྲུབས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མི་འགྲུབ་བོ།2

།ཞེས་དང༌། གུར་གྱི་བརྒྱད་པ་ལས་ཀྱང༌། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ནི་མ་ཞུགས་དང༌། །དབང་བསྐུར་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །གང་གིས་རབ་གནས་མ་མཐོང་ཞིང༌། །གང་ཞིག་སྦྱིན་སྲེག་མ་བྱས་ན། །འཇིག་རྟེན་འདི་དང་གཞན་དུ་ཡང༌། །དེ་ལ་དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཉིད་མེད།3

།ཅེས་དཀྱིལ་འཁོར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧ ཤོག ༦༠༡ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༧ ཤོག ༥༠༤ ཕྲེང་། ༡༥
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༤༥༨ ཕྲེང་། ༡༥

544 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དུ་མ་ཞུགས་པས་བསྒྲུབས་ཀྱང་ཅིའང་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཟུང་འཇུག་གསལ་བ་ལས། ཕྲེང་བའི་དབང་ནས་དབང་བཞི་པའི་བར་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ། དབང་བསྐུར་བ་འདི་རྣམས་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་ལ་སྦྱིན་པར་བྱས་སྟེ།1

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་བཅུག་ཅིང་
ལྷ་ངོ་མ་བསྟན་པ་ལ་ཆུ་དབང་ཡན་ཆད་གང་ཡང་བྱར་མི་རུང་ངོ༌།།
ད་ལྟ་གང་དག་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བདུན་སྔོན་དུ་མ་བསྐུར་ཞིང༌། རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་དུ་གཏན་ནས་མ་ཞུགས་པ་དག་ལ་ཡང་དབང་གོང་མ་རྣམས་ཐོག་མར་བསྐུར་ནས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་རྫོགས་རིམ་དག་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་བོ། །ཚུལ་འདི་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པའི་ངན་སོང་གི་གཡང་ས་ལ་གོམ་པ་འདོར་བར་བྱེད་པའི་ལོག་པའི་ལམ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རྫོགས་རིམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་སྔོན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡས་བབས་དང་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་བསྐྱེད་པ་རྒྱུར་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ངེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་བསྐུར་བའི་སྔོན་དུ་དབང་གོང་མ་གཞན་རྣམས་བསྐུར་བ་རྒྱུར་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དགའ་བ་བཞི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་ཅིང་། དབང་བསྐུར་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་དངོས་ཀྱི་རིག་མ་ལ་བརྟེན་པའི་དགའ་བ་བཞི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དབང་གོང་མ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དང་པོར་བུམ་དབང༌། དེ་ནས་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཐོབ་པར་བྱར་མེད་དོ།།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་རིམ་པ་དང་རྫོགས་རིམ་པའི་དགའ་བ་བཞི་སྐྱེ་བ་
ཡང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་དངོས་ཀྱི་རིག་མ་དང་འདྲ་བའི་གསལ་སྣང་ཐོན་པ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལ་ནི། ཡིད་2

ངོར་ཐ་མལ་གྱི་སྣང་བ་ནུབ་ནས་རང་འོད་3

དང་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་མངོན་སུམ་
བཞིན་དུ་ཡིད་ངོར་འཆར་བའི་བསྐྱེད་རིམ་གྲུབ་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དབང་གི་སྐབས་སུ་ཡང༌།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༦༤༠ ཕྲེང་། ༢༠
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༨༤ ན ༦ ཡིད་དེར་ཐ་མལ།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠༧ ན ༣ རང་འདོད་ལྷ་ཡབ་ཡུམ། གཙང་། ཤོག ༨༤ ན ༧

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 545

རང་གི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཐམས་ཅད་ལྷར་བསྐྱེད་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཅིང༌། མ་དག་པའི་སྣང་ཞེན་སྦྱོང1

་བའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་དབང་འོག་མ་བདུན་བསྐུར་
བ་དབང་ཉིད་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐ་མལ་གྱི་སྣང་ཞེན་དང་མ་དག་པའི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དངོས་སུ་སྤོང་བའི་བྱ་བ་རྫོགས་རིམ་གྱིས་བྱེད་ཀྱང༌། རྫོགས་རིམ་དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ལམ་དང་ཐ་མལ་གྱི་སྣང་ཞེན་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པའི་ལམ་བསྐྱེད་རིམ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དབང་བདུན་གྱིས་ཀྱང་དངོས་སུ་བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམ་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་ཀྱང༌། དབང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་བརྒྱུད་ནས་རྫོགས་རིམ་བསྒོམ་པ་ལ་ཡང་དབང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་རྒྱུད་ལས་ཀྱང༌། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འཇིག་རྟེན་པ་སྟེ་མཆོག་གི་སྙིང་རྗེ་ཡིས་ནི་ལམ་གྱི་རྒྱུ་རུ་བསྟན།2

།ཞེས་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྒྱུར་
གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཐམས་ཅད་དབང་བཞི་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དབང་བཅུ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་རིམ་པ་བཞིན་སྔ་མ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྒྱུར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྔ་མ་སྔ་མ་མ་བསྐུར་བར་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བསྐུར་བ་གནས་མེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབང་གི་རབ་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་དཱ་རི་ཀ་པས་ཀྱང༌། དབང་སྔ་མ་རྣམས་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་དུ་མི་རུང་བར་གསལ་བར་གསུངས་ལ། དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པར་ནཱ་རོ་པས། འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང༌། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྨིན་བྱེད་དང་དབང་བཞི་པའི་རྫོགས་རིམ་དག་གི་བརྒྱུད་ནས་སྨིན་བྱེད་དུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་གི་གོང་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་རྣམས་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་ལུགས་ངན་པ་དེ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༧ ན ༤ སྒྱོང་བའི་ནུས་པ།
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༢༧༤ ཕྲེང་། ༢

546 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་མཐའ་དག་དང་འགལ་ཞིང༌། དབང་བདུན་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་དུ་རུང་ན། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་མ་ཐོབ་པར་ས་བརྒྱད་པ་ཉིད་ནས་ཐོག་མར་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་བདུན་གྱིས་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ནུས་པ་འཇོག་པ་དང༌། དབང་གོང་མ་རྣམས་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ནུས་པ་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཡིན་པར་རྒྱུད་འགྲེལ་ལས་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་ལ་ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་དམ་བཞག་གི་སྐབས་སུ། དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོར་མ་ཞུགས་པ་དང་མ་མཐོང་
བ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་དུ་གསང་བའི་དེ་ཉིད་སྨྲས་ན་དམ་ཚིག་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་དོན་དུ་མནའ་ཆུ་བླུད་ནས་རྡོ་རྗེའི་མནའ་བསྒྲག་1

པར་གསུངས་ལ། རི་བོ་དག་ཀྱང་མ་སྨིན་མི་
ལ་གསང་བ་བྱིན་ལས་སོ། །ཞེས་སྔར་དབང་གིས་སྨིན་པར་མ་བྱས་པ་ལ་གསང་བ་བྱིན་ན། རྩ་ལྟུང་བདུན་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཤིང༌། བྱིན་རྒྱུའི་གསང་བ་ཡང་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ལམ་ལ་འགྲེལ་ ིཔས་བཤད་དོ། །དམ་བཞག་དེ་ཡང་དབང་བདུན་བསྐུར་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཞག་ཡིན་པས། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་ཞུགས་པ་ལ་མ་སྨྲ་ཞེས་པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སློབ་མ་གཞུག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ནི། རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ཡིན་གྱི་བྷ་གའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་འོང་དོན་མེད་དེ། གཞན་དུ་ན་དབང་བདུན་བསྐུར་བའི་ཚེ་དེའི་གོང་དུ་བྷ་ག་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་སྔོན་དུ་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་ཞུགས་ཤིང་དབང་བདུན་མ་ཐོབ་པ་ལ་དབང་
གོང་མ་དག་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་དེ། སྔར་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ཞིག་ཡིན་ན་རྩ་ལྟུང་བདུན་པ་འབྱུང་ཞིང༌། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལྷག་མ་མེད་པར་བཏང་ནས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་དམ་ཚིག་ཉམས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་སྔགས་སྡོམ་མེད་པས་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་གོང་འོག་གང་བསྐུར་ཡང་དབང་གི་གོ་ཆོད་པ་ག་ལ་སྲིད། རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་གཏན་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ལ་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་གོང་མ་རྣམས་བསྐུར་བའི་ཆོ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༨༥ ན ༣ མནའ་བསྒག་པར།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 547

ག་བྱས་ཀྱང་དབང་གོང་མ་དག་ཐོབ་པའི་གོ་མི་ཆོད་དེ། གཞན་དུ་ན་དབང་གོང་མ་སྔ་མ་གསུམ་པོ་ཡང་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ལ། དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཚིག་གི་བརྡ་སྤྲད་དེ་བསྟན་པས་ཀྱང་ངེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་ཐོབ་པའི་གོ་ཆོད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་བཅུག་ཅིང་ཆུ་ཅོད་པན་ལ་སོགས་པའི་དབང་གང་ཡང་མ་ཐོབ་པ་ལ་དབང་གོང་མ་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་ནས་རྫོགས་རིམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། གང་ཞིག་རྒྱུད་ལུང་ང་རྒྱལ་གྱིས། །དབང་བསྐུར་མེད་པར་འཆད་བྱེད་པ། །སློབ་དཔོན་སློབ་མ་ཤི་མ་ཐག །དངོས་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱང་དམྱལ་བར་འགྲོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དབང་མ་ཐོབ་པ་ལ་རྫོགས་རིམ་བཤད་པ་དང་
བསྒོམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་རང་དགར་དབང་ཟོས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དེས་མནར་མེད་པའི་དམྱལ་བར་ལྟུང་བར་བྱེད་པ་ལ་གདོན་མི་ཟ་བ་ཡིན་པས། རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ནི། ངན་སྐྱུགས་དང་མཚུངས་པར་བལྟས་ཏེ་དོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། མཁས་པ་དེའི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་བསྟན་པ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་དགག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ།།ལྔ་པ་ཇི་ལྟར་དབང་བསྐུར་བའི་ཆོ་གའི་མཚན་ཉིད་ནི། རྒྱུད་སྡེ་རྩོད་པ་མེད་པ་ནས་བསྙོན་
མི་ནུས་པར་གསུངས་ཤིང༌། རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་གྲུབ་ཚད་ལྡན་གྱིས་ལེགས་པར་བཀྲལ་བ། སངས་རྒྱས་ནས་དངོས་ཀྱི་བླ་མའི་བར་དུ་རྒྱུན་མ་ཆད་ཅིང་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྩོད་པ་མེད་པའི་བརྒྱུད་པ་ཁུངས་བཙུན་པ་དང་ལྡན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། སློབ་དཔོན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པས། རྒྱུད་སྡེ་གོང་འོག་དང༌། རྡུལ་ཚོན་དང༌། རས་བྲིས་དང༌། ལུས་དཀྱིལ་དང༌། བསམ་གཏན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཆོ་ག་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོ་གའི་རྣམ་དབྱེ་དམིགས་ལེགས་པར་ཕྱེད་པ་དང༌། ཆོ་ག་སོ་སོའ་འདོར་ལེན་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ་སའི་ཆོ་ག་དང༌། སྟ་ ིགོན་གྱི་ཆོ་ག་དང༌། ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང༌། ཚོན་གྱི་ཆོ་ག་དང༌། དཀྱིལ་འཁོར་བྲི་ཞིང་བསྒྲུབས་ཏེ་མཆོད་ནས་བདག་ཉིད་འཇུག་པ་དང༌། སློབ་མ་བཅུག་ཅིང་དབང་བསྐུར་བ་དང༌། ཉེ་བར་བསྡུ་བའི་ཆོ་ག་དང༌། སྦྱིན་སྲེག་དང་2

ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པ་ ི

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༢༡༠ ཕྲེང་། ༩
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༩ ན ༤ ལྷ་ཚོགས་ཀྱི། གཙང་། ཤོག ༨༦ ན ༢

548 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྐབས་གང་དུ་གང་ལ་ཇི་ཙམ་ཞིག་དགོས་པ། མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆོ་གའི་ཡན་ལག་དེ་དང་དེ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ། རྒྱུད་སྡེ་དང་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་དང་མི་འགལ་ཞིང༌། སླ་ཆོས་དང་རང་བཟོ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བསྐུར་ན་ཡང་དག་པའི་ལམ་བསྒོམ་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གི །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོ་གས་ནི། འབྲས་བུ་སྐུ་བཞིའི་ས་བོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡང་མི་ཐེབས་ཤིང༌། དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་གེགས་སྒོ་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་ཡང་འཁྲུད་མི་ནུས་ལ། གདམས་པའི་མཆོག་རྒྱུད་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཟབ་མོ་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་གང་གི་ཡང་སྣོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས། དེ་འདྲ་བའི་ཆོ་གས་དབང་བསྐུར་ཀྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་གསུངས་པའི་དབང་གི་དགོས་པ་ཆ་ཤས་གཅིག་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་རྨང་འཛུགས་དབང་བསྐུར་བ་ལ་1

སོགས་ཆེ་བ་གཞན་
མེད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེང་སང་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདི་ན་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་རྨང་ནས་འདོན་པའི་ལོག་པའི་ཆོས་ལུགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞིག་སྣང་མོད་ཟད་པར་བརྗོད་ག་ལ་ནུས། དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་དུས་ན་པཎྜི་ཏ་དབུ་མ་པ་ཏིས་ཁམས་པ་དགེ་འདུན་བཟང་པོ་ལ་ང་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་མཁས་པ་ཡིན་པས་བོད་དུ་གདན་དྲོངས་ཟེར་ནས་གདན་དྲངས། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གཅིག་པོས་མི་ཆོག་བོད་དུ་དབང་བསྐུར་བྱེད་དགོས་དབང་ཞུས་བྱས་པས། ཨ་བྷི་ཥེ་ཀ་ཀུ་རུ་ཀུ་རུ་གུ་ཎ་ཧོ་ཟེར་ནས་མི་ཞུ། བཙུན་པ་མ་བྱས་ན་བོད་མི་ཐུལ་བཙུན་པ་གྱིས་བྱས་པས། སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་མདུན་དུ་རང་རྟགས་རང་གིས་བླངས། ཕྱིས་བལ་པོ་ཐང་བེ་ཧ་རར་སླེབས་པ་ན་འདི་རང་རྟགས་རང་གིས་བླངས་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་གྲལ་དུ་མ་ཚུད། དེར་སྐྱེངས་ནས་མཁན་སློབ་ལ་རབ་བྱུང་བྱས། མེད་ན་ཨཱ་ཙ་རྱ་ལ་དབང་ཞུ་བ་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་ཁོང་ལ་མ་བྱུང་བས། མ་དེ་ན་ཨཱ་ཙརྱའི་ཕ་ལ་དབང་གཅིག་གཉིས་ཞུས། ཕྱིས་བླ་མ་དང་མཁན་སློབ་མཐོང་བ་ན་མུར་ཁ་ཧོ་ཟེར་ནས་ཕྱག་མི་འཚལ། ཕྱིས་བོད་དུ་སླེབས་པ་ན་དབང་བསྐུར་ཐམས་ཅད་ང་རང་གི་ཕ་ལ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཞེས་རྫུན་བྱས་ནས་དབང་བསྐུར་མང་པོ་བྱས། དེའི་དོན་གྱིས་ད་ལྟ་བོད་ན་གྲགས་པའི་ཆོས་ལ་དབུ་མ་པ་ཏི་བརྒྱུད་པ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༩ བ ༢ ལས་གལ་ཆེ་བ། གཙང་། ཤོག ༨༦ ན ༦

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 549

ལ་ཡོད་པ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་སྣང་བ་ཕལ་ཆེ་བ་བརྒྱུད་པ་ཤིན་ཏུ་མ་དག་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་གོ་ཆོད་པ་ཉུང༌། ལར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡང་མཁས་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་སློབ་དཔོན་མེད་པར་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟོན་པ་འབྱུང་བར་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནས་ལུང་བསྟན་འདུག་པས་རྒྱ་གར་ནས་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ཙམ་ལ་ཡིད་བརྟན་བྱར་མི་རུང་བར་ལེགས་པར་བརྟག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།རྒྱ་གར་པས་བྱས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་བོད་དུ་བཅོས་པའི་རྒྱུད་རྫུས་མ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་དབང་བསྐུར་སོགས་ལ་ནི། དེ་བས་ཀྱང་ཡིད་བརྟན་ག་ལ་རུང༌། དེས་ན་གསང་འདུས་གཉིས་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་ཀྱང་ཐར་ལོ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཕྱག་དཔེའི་ནང་ནས་རྒྱ་དཔེ་ཤོག་ཡར་འགའ་ཞིག་རྙེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བསྒྱུར་བ་ལེའུ་དང་པོའ་མགོ་ནས་ཅུང་ཟད་ཙམ་མ་ཚང་བའི་ལེའུ་བཞི་པའི་མགོ་ཡན་ཆད་དང་ ིལེའུ་ཐ་མའི་མཇུག་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་དེ། རྒྱུད་ཡང་དག་འདི་ལ་ལེའུ་ཉི་ཤ་རྩ་གཉིས་ལས་མེད་ཀྱང༌། སྔར་བོད་ན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གསང་འདུས་གཉིས་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལེའུ་བདུན་ཅུ་དོན་བདུན་ཡོད་པ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བསྐལ་བཟང་སྟོང་དུ་བཞིས་མ་ཚང་བ་བཀོད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་དང༌། དབང་བསྐུར་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཐམས་ཅད་རྫུན་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཀྱང་ཁོང་རང་གི་དེའི་འགྱུར་བྱང་དུ། འདི་ལ་དུམ་བུ་ལས་
མེད་ཀྱང་སྔར་གྱི་གཉིས་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་དུ་འདོད་པ་ལེའུ་བདུན་ཅུ་དོན་བདུན་ཡོད་པ་དེ་རྫུན་མ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་བཀའ་ཐམས་ཅད་རྫུན་མ་ཡིན་པས་རྟོགས་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང༌། ད་དུང་འགའ་ཞིག་དེའི་ཆོ་ག་དང་དབང་བསྐུར་བྱེད་པ་སྣང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བླུན་པོ་ནན་གྱིས་འཚང་བར་བྱེད་པའོ། །འདི་རྒྱ་ཕོ་པ་ལུང་པས་བྱས་པར་བཞེད་པའི་མཁས་པ་མང་པོ་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཚོ་དང་སྦྱོང་དཀྱིལ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ལ་ཡང་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གནས་ཅུང་ཞིག་མཛད་པ་ཡོད་དེ་བརྟག་པར་བྱ་བའི་གནས་སོ།།

550 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་མཁས་པ་དག་གིས་ཐེ་ཚོམ་བསྐུར་བ་ན་སླར་ཡང་མཁས་པ་དེ་དག་གིས་
ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བརྗོད་པའི་བརྒྱུད་པ་དེ་དག་མ་ཡིན་པ་གཞན་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་དོ་ཞེས། མཁས་པ་མང་དུ་ཐོས་པའི་སྤྱན་དང་ལྡན་པ་སུས་ཀྱང་མ་ཚོར་ཞིང་མ་གྲགས་པའི་བརྒྱུད་པ་གཞན་གསར་དུ་བཅོས་ནས་སྨྲ་བར་བྱེད་མོད། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལྟར་མཁས་པ་དག་ལ་རྩོད་མེད་དུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྒྱུད་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཙམ་ཞིག་གི་དབང་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་བཞིན་དུ། མཁས་པའི་རྩོད་པ་ཅན་ལ་རྫུན་རྒྱབ་རྫུན་གྱིས་བྱས་ཏེ་བསམས་བཞིན་དུ་ཆོས་ལོག་སྟོན་པའི་སྙིང་ཁམས་བསྐྱེད་ནས་ནན་གྱིས་འཚང་བར་བྱེད་པ་ནི། བདུད་ཀྱི་ལས་མི་བཟད་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟའོ། །གཞན་ཡང་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་རྐྱང་པ་ལ་དབང་བསྐུར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱེད་རུང་ན། དེའི་ལུས་དཀྱིལ་རྐྱང་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྒོམ་པ་ལ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་ཚང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་གའི་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་ཚང་དགོས་ནའང༌། རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལུགས་འདི་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་གཞུང་དག་ལས། ལུས་དཀྱིལ་བསྒོམ་པ་སྦྱང་གཞི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་སྦྱོང་བྱེད་ཡིན་པར་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང༌། རྩ་རྒྱུད་དང་སྒྲོན་གསལ་ལས་ལུས་དཀྱིལ་ནི། དང་པོའ་མགོན་པོ་སྤྲུལ་སྐུ་རྡོར་སེམས་སུ་བསྒྱུར་བའི་ལུས་ལ་འགོད་དགོས་པར་ངེས་གཟུང་ ིཅན་དུ་གསུངས་ལ། དང་པོའ་མགོན་པོ་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་ངེས་པར་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས་ ིཤིང༌། མངོན་བྱང་ལྔའི་དང་པོ་ནི། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་བསྡུས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་པས་ལྷག་མོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒོམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ལུས་དཀྱིལ་རྐྱང་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྣམ་དག་འོང་དོན་མེད་དོ།།
དེ་འདྲ་བའི་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་རྐྱང་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་དང་དབང་
བསྐུར་ནི། འདུས་པ་རྩ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འཕགས་སྐོར་གྱི་རྒྱ་གཞུང་གང་གིའང་ཚིག་ཟུར་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པར་སུ་ཞིག་གིས་བསྒྲུབ་པར་ནུས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་དག་ལ་ཞང་བྱ་རུ་པས་བཅོས་པའི་རྫུན་མ་ཡིན་པར་གྲགས་པའི་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་རྐྱང་བའི་དབང་བསྐུར་ལ། དེང་སང་ཆོས་ལོག་བཙོང་པས་འཚོ་བ་སྒྲུབ་པའི་བླུན་པོ་འགའ་ཞིག་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 551

གིས་རྒྱུད་སྡེ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་ཤིང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་ལ་རྣམ་པར་འཐོམས་པའི་བླུན་པོ་དག་མགོ་བསྐོར་བའི་ཟབ་ཆོས་བྱེད་པར་སྣང་ངོ༌། །གཞན་ཡང་དེང་སང་བླུན་པོ་ཁ་ཅིག་བོད་མི་མཁས་པས་བཟོས་པས་རྒྱ་གཞུང་རྫུན་མ་རྣམ་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གདུགས་དཀར་ལ་གསང་དབང་ལ་སོགས་པའི་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་བསྐུར་བ་གྲག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བྱ་སྤྱོད་ལ་ཡང་བླ་མེད་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྫོགས་རིམ་ཡོད་པར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། བྱ་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་བླ་མེད་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པས་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་ལས་སྐུར་བ་གདབ་པར་བྱ་བ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། གཞན་ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་ནང་གི་ལེའུའི་མདོར་ ིབསྡུས་གསུམ་པ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་ཞག་བཞི་བཅུ་རྩ་ལྔའི་ཉིན་ཞག་སོ་སོ་ལ་དུས་སྦྱོར་བཅུ་གཉིས་རེ་རྒྱུ་བས། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞག་ཞེ་ལྔ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བས་ལྔ་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་འབྱུང་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཞག་ཉིས་བརྒྱ་དོན་བཞིའི་གྲངས་དང་སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་གྲངས་སྦྱོར་ཏེ། དེ་ཡང་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་ཞེ་དགུ་མ་དང་ཞེ་ལྔ་མ་དང་ཞེ་གསུམ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་མོ།།
དེ་དག་གི་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་སོ་སོར་རྩིས་པས་ལྷ་ཉིས་བརྒྱ་དོན་བཞི་ཡོད་ལ། ཞག་ལྔ་བརྒྱ་
བཞི་བཅུ་ལས་ཉིས་བརྒྱ་དོན་བཞི་བཅད་པའི་ལྷག་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་གཉིས་ཀྱིས་དམན་པའི་གྲངས་དང་འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དྲུག་གི་ལྷ་གྲངས་སྦྱོར་བ་ལ། འདུས་པའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་བྱས་པའི་ལྷ་ཉི་ཤ་རྩ་ལྔ་མ་དང༌། ལྷ་བཅུ་དགུ་མ་དང༌། ལྷ་དགུ་མ་དང༌། ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ་དང༌། ལྷ་སོ་གཉིས་མ་དང༌། ལྷ་སོ་བཞི་མ་སྟེ་དཀྱིལ་འཁོར་དྲུག་གོ །དེ་དག་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་སོ་སོར་བགྲངས་པས་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཏུ་གཉིས་ཀྱིས་མ་ལོངས་པ་ལ་ནི། འདི་དག་གི་གོང་དུ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཟུང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་བསྣན་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དཀྱིལ་འཁོར་དགུ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་དང་བཅས་པས་ཞག་ལྔ་བརྒྱ་བཞི་བཅུའི་གྲངས་དང་ལྷའི་གྲངས་མཐུན་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ལ་སྔར་གྱི་བླ་མ་གོང་མ་ཁུངས་མ་དག་ལས་བརྒྱུད་པའི་དབང་བཀའ་དང༌། རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཚད་ལྡན་སྔ་

552 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མ་སུས་ཀྱང་སྒྲུབ་ཐབས་སོགས་མཛད་པ་གཏན་མེད་ཅིང༌། འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་དག་གི་ཐ་ན་ལྷའི་ཞལ་ཕྱག་གི་ཁ་དོག་དང་ཕྱག་མཚན་ཙམ་ཡང་རེ་རེ་ནས་མ་འདྲེས་པར་དུས་འཁོར་དང་གསང་འདུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཤེས་པའི་དོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལུང་རིགས་རྣམ་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་བློ་བཟོ་འབའ་ཞིག་བྱུང་རྒྱལ་དུ་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་དང་དཀྱིལ་ཆོག་རྩོམ་པ་དང༌། འདི་དག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བྲིས་ཏེ་བསྒྲུབ་ཅིང་མཆོད་པ་དང༌། བདག་ཉིད་འཇུག་ཅིང་དབང་བསྐུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཆོ་ག་རང་དགར་བྱེད་པ་དག་དུས་ཕྱིས་ཁོ་ན་བྱུང་ཞིང་ད་ལྟ་ཡང་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ན་ཅི་རིགས་པ་སྣང་བ་ནི། རང་ཕུང་བར་བྱས་ནས་གཞན་ཕུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དམྱལ་བའི་ཉེ་རྒྱུ་དེ་ལྟ་བུ་ནི། དཔྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ།།
གལ་ཏེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཞུགས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་གཞན་འདི་དག་ ིཐམས་ཅད་དུ་ཞུགས་པར་གསུངས་པས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་འདི་དག་གི་དབང་མ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སློབ་མ་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་ཐོབ་ཟིན་པ་དེ་དག་ལ་འདི་དག་གི་དབང་བསྐུར་ཀྱང་ཅི་ཞིག་དགོས་སློབ་དཔོན་དེ་དང་དེས་སློབ་མ་དེ་དག་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་དག་གིས་དབང་བསྐུར་བྱེད་པར་རིགས་ན་སློབ་མ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་དེ་དག་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་དག་གི་དབང་བསྐུར་བར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རིགས་ཏེ། དཔོན་སློབ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་དག་གི་སྒོས་ཀྱི་དབང་མ་ཐོབ་པར་མཚུངས་ཤིང་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་ཐོབ་མཉམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཞུགས་ན་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་དུ་ཞུགས་པར་དེ་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་གསུངས་པས། རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་གཅིག་པོའ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ ིདབང་བསྐུར་ཐོབ་ན་དེས་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་དག་གི་དབང་བསྐུར་བས་ཆོག་པར་འགྱུར་ཞིང་བདེ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་ཞིག་ཐོབ་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེས་མང་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བས་ཆོག་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་ཏོར་ནས་བྱུང་བའི་གདུགས་དཀར་པོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པ་ཕྱིར་བཟློག་པའི་རིག་སྔགས་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་འདི་འཆང་ན་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 553

ཚངས་པར་མི་སྤྱོད་པ་ཡང་ཚངས་པར་སྤྱོད་པར་འགྱུར། ཞེས་དང༌། སྨྱུང་བ་མ་བྱས་པ་ཡང་སྨྱུང་བ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་གདུགས་དཀར་གྱི་གཟུངས་འདི་བཅང་བ་ཙམ་
གྱིས་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གནས་པ་དང་སྨྱུང་གནས་བྱས་པའི་གོ་ཆོད་པར་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཁས་མི་ལེན་དེ་བཞིན་དུ་དུས་འཁོར་ལྷ་ལྔ་མ་དང༌། ལྷ་དགུ་མ་དང་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ་དང༌། ལྷ་བཅུ་དྲུག་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཁ་བ་ཅན་འདིར་དབང་བསྐུར་བར་བྱེད་ན་ཡང་ཆོས་ལོག་ཡིན་པར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དུས་འཁོར་གྱི་ལེའུ་ལྔ་པ་ལས་གསུངས་པའི་སྡོམ་ཆེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ནི། སྒོས་ཀྱི་
དབང་བསྐུར་གྱི་བརྒྱུད་པ་གློ་བོ་ལོཙྪ་བ་ནས་བརྒྱུད་པ་དང་རོང་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་ལུགས་གཉིས་སྣང་ངོ༌། །བླ་མ་གང་དག་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་གི་བསྙེན་པ་སོང་ན་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བྱས་པས་ཆོག་གིས། དཀྱིལ་འཁོར་རེ་རེ་ཞིང་སྒོས་ཀྱི་བསྙེན་པ་མི་དགོས་ཏེ། དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་དག་ལ་འདི་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། ཅི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་འདོད་དམ། ངོ་བོ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་དབྱེར་མེད་པ་ལ་འདོད།
དང་པོ་ལྟར་ན། སྔར་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད། གང་ཟག་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དེ་
འདོད་ན། སྔར་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་སྔོན་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ན་གང་ཟག་རྒྱུད་སོ་སོ་བར་ཡོད་པ་སངས་རྒྱས་པས་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སོང་བ་ཡིན་ནམ། སྔར་ཕན་ཆད་གང་ཟག་གཅིག་མིན་པ་སངས་མ་རྒྱས་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་སྤྱི་གཙོ་བོའ་ངང་དུ་རང་བཞིན་འདྲེས་པར་འདོད་པའི་གྲངས་ཅན་ལས་ ིཀྱང་ཐ་ཆད་ཅིང༌། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རང་རེའི་སྟོན་པ་འདིས་སྔོན་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་སུ་ལའང་སེམས་མ་བསྐྱེད་ཅིང་ཆོས་མ་ཉན་ལ་ཚོགས་མ་བསགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དེ་ལས་ཐ་ཆད་པ་ཅི་ཞིག་བྱར་ཡོད། ངོ་བོ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་དབྱེར་མེད་པ་ལ་བསམས་ན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅན་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༧

554 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་གི་དབང་ཐོབ་ན་དཀྱིལ་འཁོར་རེ་རེ་ནས་དབང་ཞུ་མི་དགོས་པར་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བྱས་པས་ཆོག་སྟེ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཇི་ལྟར་འདེབས་སོམས་ཤིག །དེའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་བསྙེན་སོགས་དག་པར་མ་བྱས་པར་དཀྱིལ་འཁོར་ལས་ལ་འཇུག་པའི་ངན་རྒྱབ་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་བཀོད་དེ་རང་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་དག་བསླུ་བར་མ་བྱེད་པར་བག་ཡོད་པར་བྱོས་ཤིག།
ཡང་ཁ་ཅིག །རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་བསྐུར་བའི་ཚེ་ན་ཐོག་མའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དུ་སྟ་གོན་བྱས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷག་མ་རྣམས་སུ་སྟ་གོན་མི་བྱེད་པར་དབང་བསྐུར་རོ། །འདི་ལྟར་རུང་ན་ནི། སྔར་གཏན་ནས་དབང་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གིས་དབང་ཐོག་མར་ཞུ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྟ་གོན་བྱས་ནས། དེ་ཕྱིན་ཆད་གང་ཟག་དེས་ཚེ་དེ་ལ་དབང་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཞུ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྟ་གོན་ལན་ཅིག་ཀྱང་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཅི་ཕྱིར་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། རིགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་མ་སྟ་གོན་གྱི་ཆོ་ག་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ཕལ་ཆེ་བ་གཅིག་ཏུ་འདུག་པས་སོ་སྙམ་ན་ནི། དེ་ལྟར་ན་དམ་བཞག་དང་སྡོམ་གཟུང་དང་མེ་ཏོག་དོར་བའི་སྔགས་དང་གཞན་ཡང་རིག་པའི་དབང་ལྔ་དང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་དང་དབང་གོང་མ་གསུམ་གྱི་ཡང་སྐབས་མང་པོ་ཞིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཕན་ཚུན་ཆོ་གའི་ཚིག་གཅིག་པ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷག་མ་རྣམས་སུ་དབང་བསྐུར་བའི་ཚེ་བཞག་པས་ཆོག་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེ་གེ་མོ་དང་ཆེ་གེ་མོ་ལ་སོགས་པའི་ཤར་སྒོར་གནས་པའི་མོས་པ་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སོགས་བརྗོད་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་དང་ལྔ་ལ་སོགས་པ་དུ་མར་སློབ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐུར་བའི་ལག་ལེན་བྱེད་དོ།།
ཚུལ་དེ་ལྟར་རུང་ན་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་དང་ལྔ་ལ་སོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཚད་འཛིན་ཡང་
ཅི་ཞིག་དགོས། ཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་གསུངས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དུ་སློབ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་བཅུག་ནས་དུས་གཅིག་ཏུ་དབང་བསྐུར་བ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། དེ་ཙམ་སློབ་མའི་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 555

བློས་དམིགས་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་མི་ནུས་ན་བཞི་ལྔ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནུས་པ་གང་གིས་ཤེས། འདི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚེ་རྣམ་རྒྱལ་བུམ་པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཞིག་གི་ལྷ་དུས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་བསྒྲུབ་པའམ། གསང་འདུས་བསྐྱེད་དེ་བསྒྲུབས་ནས་དེས་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་དབང་བསྐུར་བ་སོགས་བྱེད་པ་གང་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་གི་ནང་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་ཞིག་གི་ལྷ་དུས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་གང་གིས་འགོག །གཉིས་པ་ལྟར་ན། གསང་འདུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་དབང་བསྐུར་བ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། ཕྲེང་བར་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་རུང་བའི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་ཅིང༌། སྟ་གོན་སོགས་ཐུན་མོང་གི་ཆོ་ག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་སྟ་གོན་མི་དགོས་པར་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། གཞན་དུ་ན་ཕྲེང་བར་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐུན་མོང་གི་ཆོ་ག་ཕལ་ཆེ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་རེ་རེ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་མེད་པར་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་བྱ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན་དེ་འདྲ་བའི་ཆོ་ག་མ་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བསྐུར་བའི་ཆོ་ག་བྱས་སུ་ཟིན་ཀྱང༌། དུས་དང་ཡོ་བྱད་གྲོན་པར་འགྱུར་བ་དང་དབང་བསྐུར་གྱི་གྲངས་འདྲེན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་ཆགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དང་དེའི་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པའི་གོ་ཆོད་པར་མི་སེམས་སོ། །འདི་འདྲ་བའི་ལག་ལེན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དག་ནི། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལ་སོགས་པ་དམ་པ་དག་གི་དུས་ན་ག་ལ་ཡོད། བར་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཅིར་ཡང་མི་སེམས་པའི་རང་བཟོ་མཁན་དག་གིས་ཆོ་ག་རྣམ་པར་ཉམས་སུ་བཅུག་པར་ཟད་ལ། རང་ངམ་རང་གི་བླ་མས་དབང་བསྐུར་བ་ཞུ་བའི་ཚེ་ཆོ་ག་མ་དག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ཐོབ་ཀྱང་། རང་གིས་གཞན་ལ་དབང་བསྐུར་བའི་ཚེ་སྟ་གོན་སོགས་རེ་རེ་ནས་ཆོ་ག་ཚང་བར་བྱས་ཏེ་དབང་བསྐུར་བ་ནི། ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་བརྟག་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཁོ་ནའི་མདོ་སྔགས་སུ་བཀྲལ་བའི་ཆོ་ག་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡང་འགའ་ཞིག་སྣང་ལ་དེང་སང་གྲུབ་ཐོབ་དང་པཎྜི་ཏ་དུ་མ་ཞིག་གི་རྗེས་གནང་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་ལག་ལེན་བྱེད་མོད་ཀྱི། དེ་

556 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལྟ་ན་མིའི་བླ་མ་དང་སློབ་དཔོན་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་རྗེས་གནང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། གྲུབ་ཐོབ་དེ་དག་གི་ནང་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ཀྱང་ཡི་དམ་གྱི་ལྷས་དངོས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཤིང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྒོ་ནས་རལ་གྲིའི་རིག་པ་འཛིན་པ་གྲུབ་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་རྗེས་གནང་བྱེད་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་དུ་ན་ས་ར་ཧ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་བིར་ཝ་པ། ལཱུ་ཨི་པ་ལ་སོགས་པ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་
བརྙེས་པའི་གྲུབ་ཆེན་དེ་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རེ་ཤིག་མི་སྨྲ་ཡི། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ངག་དབང་གྲགས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ་དང༌། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་པོ་གང་གི་ལྷ་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག །སློབ་དཔོན་དེ་དག་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བཟླས་པ་བྱ་བའི་སྔགས་དང་སྒྲུབ་ཐབས་སོགས་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་སུ་ཞིག་གིས་མཛད་པ་ཡང་སྨྲ་དགོས་སོ། །གྲུབ་ཐོབ་དང་པཎྜི་ཏ་དེ་དང་དེས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་དམིགས་པ་བྱེད་པ་ཙམ་ལ་རྗེས་གནང་དུ་བྱེད་ན་ནི། དེ་བས་ཀྱང་ད་ལྟའི་བླ་མ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཚུལ་དེ་རུང་བའི་ཕྱིར་རྗེས་གནང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་བོད་ཀྱི་སློབ་མས་བསྐོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བྲིས་ནས་དབང་བསྐུར་དང་རྗེས་གནང་སོགས་བྱེད་པ་ཡང་སྣང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ནཱ་རོ་པ་ལ་མར་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་དང༌། ག་ཡ་དྷ་ར་ལ་འབྲོག་མི་སོགས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བའང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། དེ་དག་རྒྱུད་སྡེ་གང་གི་ཆོ་ག་ཡིན། རྣམ་པར་མི་འཚམས་པའི་ཆོ་ག་བརྫུན་མས་བླུན་པོ་བསླུ་བར་མ་བྱེད་ཅིག །གཞན་ཡང་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་ལོངས་སྐུའི་རྗེས་གནང་བྱེད་པ་སྣང་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་སྨན་བླའི་མདོ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ན་མདོ་ནས་དེ་ཉིད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བཤད། ཚད་ལྡན་སུ་ཞིག་གིས་གསུངས། མདོ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུད་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ན་བརྗོད་དགོས་སོ།།
གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་པ་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པའི་ཆོས་ལོག་ཏུ་མི་
འགྱུར་རམ། ཡང་བླུན་པོ་ཁ་ཅིག་གིས་རང་བཟོ་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་དེང་སང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་ཁས་འཆེ་བ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་མིག་དྲ་དང་སྒོམ་ཐག་ལ་སོགས་པའི་དབང་བསྐུར་བྱེད་པ་ཡང་གྲག་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་དབང་བསྐུར་ནི། བྱས་ཙམ་ཉིད་ནས་བྱེད་པ་པོ་དང་ལེན་པ་པོ་གཉིས་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 557

1

ཀའང་བླུན་པོ་ཉིད་དུ་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ་ཕལ་ཆེ་བས་གོ་བར་འགྱུར་གྱི་ཕན་ཡོན་གཞན་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར། དེ་འདྲ་བ་རྒྱུད་སྡེ་གང་གི་ཆོ་གར་གཏོགས། ཚད་ལྡན་སུས་བཤད་འདི་འདྲ་བ་དང༌། གཏོར་མའི་དབང་བསྐུར་དང༌། གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུའི་རྗེས་གནང་དང༌། མདའ་དར་གྱི་དབང་བསྐུར་ལ་སོགས་པ་དག་ཐོབ་པས་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་པོ་གང་གི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་རྒྱུད་ཉན་པའི་སྣོད་དུ་འགྱུར། མ་ཐོབ་པས་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་པོ་གང་གི་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་མི་དབང༌། སྦྱང་གཞི་གང་2

སྦྱོང་བའི་ནུས་པ་འཇོག །ཅི་སྟེ་མིག་དྲ་དང་སྒོམ་ཐག་སོགས་དེ་དག་ལ་བུག་པ་
འདིས་འདི་མཚོན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཚོན་དོན་རེ་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་གྱོན་ན་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་དེའི་ཕྱིར་དབང་བསྐུར་དེ་དག་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། བུག་པ་དེ་དག་གིས་དོན་དེ་དང་དེ་མཚོན་པ་དང༌། མཚོན་དོན་དེ་ཤེས་ནས་གྱོན་ན་ཕན་ཡོན་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བར་ལུང་རྣམ་དག་གང་ལས་གསུངས། ཡང་ན་རིགས་པ་གང་གིས་འགྲུབ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མེད་ན་བླུན་པོའ་རང་ ིབཟོ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟའོ།།
དེས་ན་མཆིལ་ལྷམ་ཟུང་གཅིག་ལ་ཡང་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་སོགས་ཀྱི་མཚོན་དོན་
ཡོད་པས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་གྱོན་ན་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་འབྱུང་ངོ༌། །ཞེས་བརྗོད་ལ་ལྷམ་གྱི་དབང་བསྐུར་ཀྱང་བྱོས་ཤིག །ཁོ་བོ་ཅག་གི་དེ་ནི། བླ་མ་ཁྱད་པར་ཅན་ཆེ་གེ་མོའ་ཉམས་སྣང་དང་རྨི་ལམ་ ིསོགས་ལ་ཤར་བ་ཡིན་པས་དེ་དང་མི་འདྲའོ་སྙམ་ན་རྨི་ལམ་དང་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཉམས་ལ་ནི། མི་འཆར་བ་གང་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ལྷམ་མགོ་ལ་བཞག་པའི་སྣང་བ་འཆར་བ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་སྲིད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་དག་རྣམས་སུ་སློབ་མར་དབང་བསྐུར་བ་ལ་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་གཟུང་ལན་གསུམ་བྱེད་པའི་ཚེ་ལན་དང་པོ་ཚང་བར་རྗེས་ཟློས་བྱས་ནས། ལན་གཉིས་པ་དང༌། གསུམ་པ་ལ། སེམས་ཅན་མྱ་ངན་འདས་ལ་དགོད་ཅེས་པ་གཅིག་པོའ་རྗེས་ཟློས་ ིབྱེད་ཀྱི། ཚིག་གཞན་རྣམས་མི་བརྗོད་པ་དང༌། བདག་འཇུག་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཆོ་ག་ལས་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སོར་ཆུད་པ་དང་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༩༡ ན ༣ ལེན་པ་པོ་གཉི་ག་འང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༦ ན ༣ གང་སྒྱོང་བའི། གཙང་། ཤོག ༩༡ ན ༥

558 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྲིད་ཅིང༌། སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི། རྒྱུད་སྡེ་གོང་མའི་ལམ་གྱི་སྲོག་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་བླ་མ་དག་ནི། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་སྲོག་གཅོད་པའི་ཤན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་དུ་ན་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོག་པའི་གསོལ་བཞིའི་ལས་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་བརྗོད་པ་དང་པོ་ཚང་མར་བརྗོད་ནས་བརྗོད་པ་གཉིས་པ་དང༌། གསུམ་པ་ལ། གཞན་མི་དགོས་པར། གང་དག་མི་བཟོད་པ་དེ་དག་ནི་གསུངས་ཤིག །ཅེས་པ་ཁོ་ན་ལན་གཉིས་བརྗོད་པས་ཆོག་པར་འགྱུར་རོ།།
ཤེས་རབ་སྙིང་པོའ་མདོ་ལན་བདུན་བརྗོད་དགོས་པའི་ཚེ་ནའང་དང་པོ་ལ་ཚང་བར་བརྗོད་ ིནས། ལན་ཐ་མ་དྲུག་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ། །ཞེས་པ་འབའ་ཞིག་ལན་དྲུག་བརྗོད་པས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ཆོག །འདི་ལྟ་བུའི་གནོད་བྱེད་ཟད་པར་བརྗོད་ཀྱིས་ག་ལ་ལང༌། ཨེ་མ་ལྟོ་བ་དགང་བ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་ལས་སོགས་པར་ནུས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་དབང་བསྐུར་བའི་ཚེ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བུམ་ཆུ་སློབ་མའི་སྤྱི་བོར་བླུག་པ་སོགས་མི་བྱེད་པར་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཁ་རྒྱན་གྱིས་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་འཐོར་བ་ཙམ་བྱེད་པ་དང༌། ལས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས་སློབ་མ་ལ་བུམ་པ་གཏད་ནས་དེས་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བོར་འཇོག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའང་དུ་མ་ཞིག་སྣང་སྟེ། འདི་འདྲ་བ་ནི་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པ་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་དུ་མ་ཞིག་ལས་ཁ་རྒྱན་གྱི་ཡལ་འདབ་ཀྱིས་བུམ་པའི་ནང་ནས་ཆུ་བླངས་ཏེ་ཁ་རྒྱན་འཛིན་ཅིང་རྡོ་རྗེ་དང་བཅས་པའི་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་ལག་པ་གཡས་པའི་ཁུ་ཚུར་སློབ་མའི་སྤྱི་བོར་བཞག་ནས་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ནས་ཆུ་བླུགས་ཏེ་དབང་བསྐུར་བར་གསུངས་པས་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བ་སླ་ཆོས་ཀྱི་ལག་ལེན་ནོར་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །འདི་འདྲ་བ་ཐལ་ན་ནི། ལམ་ཞག་དུ་མས་བར་དུ་ཆོད་པ་ལ་ཡང་བུམ་ཆུ་སྐྱེལ་དུ་བཏང་ཏེ་སློབ་མར་དབང་བསྐུར་བའི་ལག་ལེན་འབྱུང་བ་གདོན་མི་ཟ་བར་སྲིད་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རང་གི་ལག་ཏུ་བཟུངས་པའི་མཎྜལ་ཆུང་ངུ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཚོམ་བུ་བཀོད་དེ་ལྷ་སྟ་གོན་བྱས་ནས། དེ་ནས་ས་ལ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་འབྲི་བའམ་རས་བྲིས་འཇོག་པར་བྱེད་པ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་རུང་ན་ནི། ས་ཆོག་ཤར་དུ་བྱས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ནུབ་ཏུ་འབྲི་བ་དང༌། སློབ་མ་སྟ་གོན་ལྷས་བྱིན་ལ་བྱས་ནས་དབང་མཆོད་སྦྱིན་ལ་བསྐུར་བ་སོགས་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང༌། འདི་ནི། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དག་འདྲེ་ཤར་སྒོར་གནོད་པ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 559

ལ་གླུད་ནུབ་སྒོར་སྐྱེལ་བ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་འདྲ་བའི་འབྲེལ་མེད་ཆེན་པོའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་གོ་མི་ཆོད་པས་སྟ་གོན་མ་བྱས་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། དེས་ན་དེའི་རྗེས་སུ་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ནོར་བ་མི་འདོད་པར་བླ་མ་གོང་མ་དག་གི་ཕྱག་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བླ་མ་གོང་མ་མཐའ་དག་སྔགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་ནང་དུ་མ་འཕེན་པར་ཆོ་ག་བག་ཡོད་པར་བྱོས་ཤིག།
གཞན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་འདིར་རེ་ཤིག་བཞག་གོ །དེ་ཡང་སྟོན་
པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་ན་ཡངས་པ་ཅན་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས། ཨ་ལ་ལ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྤྱོད་པ་དང༌། །བརྟགས་པ་དང་ནི་ལན་ཚྭ་དག་དང་ལམ་དང་ནི། །སོར་མོ་གཉིས་ཀྱིས་རུང་དང་དཀྲུགས་དང་གདིང་བ་དང༌། །གསེར་དངུལ་བྱས་པ་འདི་ནི་བར་སྡོམ་ཡང་དག་བསྡུས། །ཞེས་བཤད་པའི་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཅུ་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ན། བསྟན་པ་ཉམས་ནས་འགྲོ་བ་ཐུགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་པའི་གནས་བརྟན་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་བདུན་བརྒྱ་གནས་དེ་ཉིད་དུ་འདུས་ཏེ་འདི་ལྟར་སྤྱོད་པ་དག་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ཐུགས་བསྟུན་ནས་དེ་དག་སུན་ཕྱུང་སྟེ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་མཛད་པ་ལ་བསྡུ་བ་གཉིས་པ་བྱས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །གཞི་1

བཅུ་པོ་འདི་དག་གི་གཉིས་ཉེས་བྱས། བདུན་ལྟུང་བྱེད་
འབའ་ཞིག་པ་གཅིག་གསེར་དངུལ་ལེན་པའི་སྤང་ལྟུང་ཡིན་པ་ལ། དེ་ཙམ་ཞིག་སྤྱོད་པ་ཡང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཐུགས་ཀྱིས་མི་བཟོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་ཞིང༌། སུན་འབྱིན་པའི་འབད་པ་དེ་ལྟར་མཛད་ན། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བརྗོད་པ་འདི་དག་ཕལ་ཆེ་བ་ནི། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཞི་ནས་འདོན་པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཤིན་ཏུ་ཚབས་ཆེ་བའི་ལོག་ཆོས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པར་ཁས་འཆེ་བ་དག་གིས་འདི་ལྟ་བུ་དག་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་པར་ག་ལ་རིགས། དེའི་ཕྱིར་འདིར་ཡང་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པའི་ལོག་ཆོས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དུ་མ་ཞིག་འདུག་པའི་ནང་ནས་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་ཙམ་བློ་ལྡན་བསྟན་པ་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་གཟུ་བོར་གནས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་རྟོག་དཔྱོད་བྱ་བའི་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༩༣ བ ༣ བཞི་བཅུ་པོ་འདི།

560 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྒོ་བསྟན་པ་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་སོ།།
གོང་དུ་བརྗོད་པའི་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཅུ་པོ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་བཀྲུགས་པས་
རུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འོ་མ་དང་ཞོ་བསྲེས་ནས་དཀྲུགས་ཏེ་ཕྱི་དྲོ་བཟར་རུང་བ་ཉིད་དུ་སྨྲས་པ་ལ་ཟེར་བར་འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེང་སང་འདུལ་བའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དྲོ་ཞོ་དང་འོ་ཐུག་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བར་སྨྲ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དབང་བསྐུར་བ་དང་སྡོམ་པ་ལེགས་པར་ཐོབ་སྟེ། འབད་ནས་བསྲུངས་སུ་ཟིན་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དང་བག་མེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་མང་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་ཇི་མི་སྙམ་པར་མི་བཞག་པར་འགྱོད་པ་དང་སྡོམ་སེམས་དྲག་པོས་རྒྱུད་སྡེ་དང་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་ལས་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཆོ་ག་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་ལྟུང་བ་སྦྱང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེ་བས་ན་ཐོག་མར་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ངེས་པ་དང༌། དེ་ནས་ཚུལ་བཞིན་བསྲུང་བ་དང༌། བརྒྱ་ལ་ལྟུང་བས་གོས་ན་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཕྱིར་འཆོས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཉམས་ལེན་གྱི་མཐིལ་དུ་བཟུངས་ཏེ། དེ་ནས་ཚེ་འདིར་དངོས་གྲུབ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འབད་ན་ཡང་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཚེ་འདིར་དེ་ཙམ་འབད་པ་མ་བྱུང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་ཚུན་ཆད་དུ་ངེས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དག་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། གསུམ་པོ་དེ་ཡལ་བར་དོར་ནས་བསྐྱེད་རྫོགས་བསྒོམ་པ་དང་བཟླས་པ་དང་ཆོ་ག་སོགས་ལ་ཇི་ཙམ་ཞིག་འབད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ངན་སོང་གི་སྒྲུབ་ཐབས་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་གནས་མེད་ཅིང་གོ་སྐབས་མེད་དོ།།
དེ་ཡང་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་ལོག་རྟོག་དང་ལག་ལེན་ནོར་བ་དེ་དག་ཕལ་ཆེ་བ་དང༌།
རྗེས་གནང་དང་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་གང་ཡང་རུང་བའི་བྱིན་རླབས་རེ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་རིམ་འབོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་ཕལ་ཆེ་བ་ཡང༌། དབང་གི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་སྐུ་བཞིར་ངེས་ཤིང༌། ལམ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་བསྒོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དབང་བཞིའི་ལམ་དུ་ངེས་ལ། ལམ་དང་འབྲས་བུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ཐོག་མར་སྣོད་རུང་གི་དབང་བསྐུར་བའི་ཚེ་ཐེབས་ངེས་པ་ཞིག་དགོས་པས། དབང་བསྐུར་བ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གདམས་པ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 561

གཞན་མེད་པའི་གནད་མ་གོ་བར་དབང་བསྐུར་ཞེས་པ་སྤྱིར་ལམ་གྱི་སྔོན་འགྲོ་ལྟ་བུའི་གལ་ཆུང་ཞིག་ཏུ་གོ་བས་ནོངས་ཏེ། དེ་བས་ན་སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལས། དབང་བསྐུར་ཆོས་སྒོ་ཙམ་མ་ཡིན། །གསང་སྔགས་རྟེན་འབྲེལ་ལམ་བྱེད་པས། །རྟེན་འབྲེལ་སྒྲིག་པའི་གདམས་ངག་ཡིན། །ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ། །སངས་རྒྱས་ས་བོན་བཏབ་ནས་ནི། །ཚེ་འདིར་སངས་རྒྱས་བྱེད་པ་ཡི། །ཐབས་ལ་དབང་བསྐུར་ཤེས་སུ་གཏགས།1

།ཞེས་དང༌། དེས་ན་དབང་བསྐུར་ཐོབ་
པ་དང༌། །སྲུང་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ལ། །བསྒོམ་པ་ཞེས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །སེམས་བསྐྱེད་མིན་པའི་ཆོས་གཞན་མེད། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྒོར་ཞུགས་ནས། །དབང་བསྐུར་ལས་གཞན་ཆོས་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐུབ་པས་རྒྱུད་སྡེ་ལས། །དབང་བསྐུར་ཁོ་ན་བསྔགས་པ་དང༌། །མཁས་རྣམས་ཅི་ནས་དབང་བསྐུར་ལ། །གུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན།2

།ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ནི། མཁས་པ་བསྟན་པའི་རྣམ་གཞག་ཆགས་པ་དག་ཡིད་ལ་དགའ་བ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་མོད་ཀྱང༌། ཞེན་པས་འཇུག་པ་དག་གིས་ལེགས་བཤད་ལ་ལེགས་བཤད་དུ་ཤེས་པ་ཉུང་བར་སྣང་ངོ༌། །རིག་པ་འཛིན་པའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
སྨྲས་པ། ཟབ་མོ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ། །དངོས་གྲུབ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ནི། །རྣམ་དག་དབང་དང་དམ་
ཚིག་ལས། །མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་གཞན་མེད། །འོན་ཀྱང་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདི་ན། །བླ་མ་རྒྱུད་དོན་མི་ཤེས་ཤིང༌། །དམ་ཚིག་སྡོམ་པ་རྩྭ་ལྟར་སྤངས། །བསྙེན་སོགས་དག་པར་མ་བྱས་པར། །ལྟོ་ཕྱིར་གང་བྱུང་ལག་ལེན་གྱིས། །རྫུན་ཚིག་ཆོ་ག་བྱུང་རྒྱལ་ལ། །ཕལ་ཆེར་ཡིད་རྟོན་དབང་བསྐུར་གྱི། །གྲངས་དང་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱིས་ཚིམ། །དེ་ལྟའི་བརྒྱ་ཕྲག་དབང་བསྐུར་ཀྱང༌། །མ་ཐོབ་པ་དང་ཅིས་མི་མཚུངས། །རྩ་བ་ཡན་ལག་དམ་ཚིག་གི །གྲངས་དང་མིང་ལའང་རྨོངས་གྱུར་ན། །བསྲུང་སྡོམ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི། །གསང་སྔགས་དམྱལ་བའི་སྒོ་འབྱེད་ཡིན། །རྩ་རྒྱུད་བཤད་རྒྱུད་ཤན་སྦྱར་ནས། །གྲུབ་ཆེན་གཞུང་ལ་རིང་སྦྱངས་ཏེ། །དྲི་མེད་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ཡི། །བླ་མ་

1 ས་སྐྱའི་བཀའ་འབུམ། དེབ། ༡༢ ཕྲེང་། ༡༨
2 ས་སྐྱའི་བཀའ་འབུམ། དེབ། ༡༢ ཕྲེང་། ༡༨

562 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

མཆོག་གི་མན་ངག་བྲལ། །བླུན་པོའ་ཚོད་འཇོག་གཟུ་ལུམས་ཀྱིས། །རྫུན་གྱི་དམ་བཅའི་བརྫུན་གྱིས་སྒྲུབ། །དེ་ཉིད་ཚིག་ངན་ལྟག་ཆོད་1

དང༌། །འཐབ་རྩོད་ནོར་དང་དཔུང་གིས་སྒྲུབ། །འཕགས་
ཡུལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ནི། །དུ་མས་ལན་བརྒྱར་དཔྱད་པས་ཀྱང༌། །ཇི་བཞིན་རྟོགས་པར་ཆེ་དགའ་བའི། །རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའ་རྣམ་དབྱེ་ལ། །བླུན་པོ་གང་ལའང་མ་སྦྱངས་ཤིང༌། །ཅི་ཡང་མི་ཤེས་ ིའདོད་རྒྱལ་གྱིས། །རང་དགར་ཞུགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ཞིང༌། །བདག་བསླུ་གཞན་བསླུ་རྗེས་འཇུག་བསླུ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་འཇིག་བྱེད་པ། །བླ་མ་སློབ་མ་བརྒྱུད་པར་བཅས། །མནར་མེད་དམྱལ་བར་འཁྲིད་པ་ཡི། །དེད་དཔོན་གཡོ་སྒྱུའི་གོང་བུ་དག །ཨེ་མ་བརྩེ་བའི་ཡུལ་ཉིད་དུ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཅིས་མི་ལྟ། །སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཐུབ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱི་དོར་ལས་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྟེ་གསུམ་པའོ།། །།
༈ བཞི་པ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོམ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་དཔྱད་
པ་ལ། གཅིག་དང་ཐ་དད་བསམ་པ་དངོས་དང༌། སྡོམ་པ་གསུམ་གའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་གཞན་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྡོམ་པ་གོང་མ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ན་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྔར་ཡོད་ཀྱི་སྡོམ་པ་འོག་མ་འོག་མ་ཡང་གོང་མ་གོང་མར་གནས་འགྱུར་འགྲོ་སྟེ། དཔེར་ན་དགེ་སློང་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་བླངས་གོང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དེ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པར་ཡོད་པ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་ན་དེ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ལས་གནས་འགྱུར་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས། སྔགས་སྡོམ་ཐོབ་པ་ན་གནས་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྔགས་སྡོམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔར་ཡོད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་པོ་གནས་གྱུར་ནས་སྔགས་སྡོམ་འབའ་ཞིག་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་སྡོམ་པ་གསུམ་ལྡན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། གོང་མ་ཐོབ་པའི་དབང་གིས་འོག་མ་གཏོང་ན་གོང་མ་འོག་མའི་གཏོང་རྒྱུར་ཁས་ལེན་པ་ལས་ཐ་ཆད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འདི་ལ་གནོད་བྱེད་གོང་དུ་ཡང་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༩ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༩༤ ན ༢ ལྟག་ཆད་དང་།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 563

གོང་མ་ཐོབ་པས་འོག་མ་གནས་གྱུར་ཀྱང་མི་གཏོང་ན་དགེ་སློང་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དེ་ཚེ་འཕོས་པས་1

ཀྱང་མི་གཏོང་དགོས་པས་ལྷ་དང་
དུད་འགྲོའ་དགེ་སློང་སོགས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དགེ་སློང་གིས་སྔགས་སྡོམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ ིདེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པར་སྔགས་སྡོམ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས། བུད་མེད་ལ་སྨོད་པ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུར་འགྲོ་བར་ཡང་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡོམ་གསུམ་འོད་ཕྲེང་ལས། གོང་མ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ན་སྔ་མ་སྔ་མ་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་ཀྱི་མངོན་གྱུར་དུ་མི་གནས་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་2

མཁའ་

ལ་སྐར་ཟླ་ཉི་གསུམ་རིམ་ཅན་གྱིས་ཤར་བའི་ཚེ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་འོད་ཀྱིས་སྔ་མ་སྔ་མའི་འོད་ཡོད་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མི་མངོན་པ་དང་འདྲའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ཆེས་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་མངོན་གྱུར་མེད་ཀྱང་ཀུན་གཞི་ལ་སྡོམ་པ་དེའི་བག་ལ་ཉལ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་དགེ་སློང་གི་གོ་ཆོད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགེ་སློང་དུ་ཐལ། ཤེས་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག །གོ་མི་ཆོད་ན་དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དཔེ་དོན་ཀྱང་གཏན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཉི་མ་འཆར་བ་ལ་སྔོན་དུ་ཟླ་བ་འཆར་ག་ལ་དགོས། སྔགས་སྡོམ་འཐོབ་པ་ལ་དེའི་སྔོན་དུ་ངེས་པར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཡོད་པའི་ཚེ་ཉི་མའི་འོད་ལས་ལོགས་པའི་ཟླ་བ་དང་སྐར་མའི་འོད་སྒོས་སུ་སྒྲིབ་པའི་མུན་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་སྲིད་ལ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་གོང་མ་ཡོད་པའི་ཚེ་ཡང་གོང་མའི་བཅས་པ་ལས་ལོགས་པའི་འོག་མའི་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བ་དུ་མ་ཞིག་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོམ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཅིང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ལ།
གོང་མ་གོང་མ་ཁྱབ་བྱེད་དང་འོག་མ་འོག་མ་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་ཁྱབ་བྱེད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༠ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༩༤ བ ༤ འཕོས་པས་ལས།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༠ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༩༤ བ ༤ དཔེར་ན་མཁའ་ལ།

564 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བཀག་ན་ཁྱབ་བྱ་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྡོམ་པ་གསུམ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་སྡོམ་པ་གོང་མའི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ན་འོག་མའི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱབ་བྱ་ཡོད་ན་ཁྱབ་བྱེད་ཡོད་དགོས་པས་སྡོམ་པ་གསུམ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་ཇི་སྲིད་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་ཀྱི་རིང་ལ་སྡོམ་པ་གོང་མ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དོ། །འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི། འདི་ཡིན་ཏེ། སྡོམ་པ་གསུམ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་རང་རང་གི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚོགས་པ་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་ཆོ་ག་རིགས་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་ཚུལ་སོ་སོར་ངེས་ཤིང༌། དེའི་དབང་གིས་མཐར་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ཡང་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་གནས་སྐབས་སུ་སྡོམ་པ་འོག་མ་བསྲུང་བ་ཡང་གོང་མའི་ཀུན་སློང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྐྱེན་དེ་དང་མ་བྲལ་གྱི་རིང་ལ་འོག་མ་ཡང་གོང་མའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་དང་རིགས་རྒྱུན་ཕན་ཚུན་གཅིག་བཀག་ན་ཅིག་ཤོས་ཁེགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྣོད་དྭངས་ཤིང་དྲི་མ་མེད་པར་ཆུ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མ་རྒད་ལ་སོགས་པ་བཅུག་པ་ན་དེ་སྲིད་དུ་ཆུའི་མདོག་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་ཁ་དོག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་མོད་ཀྱི་ཆུ་དང་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་གཅིག་བཀག་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་མི་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བྱང་ས་ལས། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་གི་ཡན་ལག་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ནི། དེ་ལྟར་གོང་
དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྡོམ་པ་གསུམ་ལ་ཉམས་ལེན་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་གཞིར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེ་སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་གི་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ཀྱང་རུང༌། རྒྱུ་མ་ནོར་ཞིང་གྲངས་ཚང་བ་ལ་བསླབ་དགོས་ཏེ། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས་རྒྱུ་ནོར་བ་ལ་ནན་ཏན་བྱས་ན་ནི། ཡུན་ཤིན་ཏུ་རིང་མོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་མེད་དོ། །དཔེར་ན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༥༠༣ ཕྲེང་། ༩ ནང་དུ་དྲངས།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 565

རྭ་ལས་འོ་མ་འཇོ་བ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུ་མཐའ་དག་མ་སྦྱང་པ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མེད་དེ། ས་བོན་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མེད་ན་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་འབྲས་བུ་དེ་འདོད་པས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་མ་ནོར་བ་མཐའ་དག་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ལས། གསང་བ་པའི་བདག་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི། སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། ཐབས་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
ཚུལ་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་
ནི། གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐུའི་རིང་ལ་བསམ་ཡས་སུ་རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་ཧྭ་ཤང་བྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་ནི། རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ངན་རྟོག་ལྟ་ཅི་སྨོས་བཟང་རྟོག་ཡིན་ན་ཡང་འཁོར་བར་འཆིང་བས། དེའི་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་ལས་མི་མདའ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྲིན་དཀར་ནག་གང་གིས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་སྒྲིབ། གསེར་སྒྲོག་ཐག་སྒྲོག་གང་གིས་ཀྱང་རྐང་པ་འཆིང། ཁྱི་དཀར་ནག་གང་གིས་ཀྱང་རྐང་པ་ལ་ཕུག་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པ་དང་འདྲའོ།།དེས་ན་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་འཚང་མི་རྒྱ་བས། གང་ལ་ཡང་མི་སེམས་གང་ལ་ཡང་མི་
རྟོག་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་རྟོགས་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ལ། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་བཅས་རྣམས་ནི། ངེས་དོན་བསྒོམ་མི་ནུས་པའི་སྐྱེ་བོ་བླུན་པོའ་དོན་དུ་གསུངས་པས། ངེས་དོན་རྙེད་ནས་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་དམངས་སུ་ ིབབས་པའམ། གླང་པོ་ཆེ་རྙེད་ནས་གླང་པོ་ཆེའི་རྗེས་འཚོལ་བ་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་ངེད་ཀྱི་འདི་ནི། ཁྱུང་ནམ་མཁའ་ནས་ཤིང་རྩེར་འབབ་པ་དང་འདྲ་བ་ཡས་བབས་ཅིག་ཅར་བའི་ཆོས་ཡིན། གཞན་རྣམས་སྤྲེའུ་ཤིང་རྩེར་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་བར་མས་འཛེག་རིམ་གྱིས་པའི་ཆོས་ཡིན། ཞེས་ཟེར་ཞིང་ཧྭ་ཤང་གིས་ནི། དོན་འདི་ཉིད་མི་རྟོག་པ་ལ་བསྔགས་པ་མཛད་པའི་མདོ་སྡེ་བརྒྱད་ཅུ་ཁུངས་སུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༢༠ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༧༩ ཕྲེང་། ༡༧ ནང་དུ་དྲངས།

566 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དྲངས་ནས་བསྒྲུབས་སོ། །དེའི་ཚེ་རྒྱལ་པོས་རྒྱ་གར་ནས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་རྩོད་དུ་བཅུག་ནས་ལན་མེད་པར་ཕམ་པར་མཛད་ཅིང༌། དེའི་ཚེ་རྒྱལ་པོས་དེང་ཕྱིན་ཆད་ལུང་རིགས་དང་མི་འགལ་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་ལུགས་རྣམ་དག་མ་གཏོགས་ཧྭ་ཤང་གི་ཆོས་ལུགས་འདི་བྱེད་པ་བྱུང་ན་ཆད་པས་གཅོད་ཅེས་བོད་ཁམས་ཀུན་ཏུ་ཁྲིམས་བཅས། ཧྭ་ཤང་གིས་བརྩམས་པའི་དཔེ་རྣམས་བསྡུས་ནས་བསམ་ཡས་སུ་གཏེར་དུ་སྦས་སོ། །རྒྱ་ནག་མཁན་པོ་ཡི་མུག་སྟེ་རང་གི་གནས་སུ་སོང༌། ཆོས་གྲྭ་དེར་ལྷམ་ལུས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཇིག་ཁར་ཁོའ་ལུགས་དེ་ཉིད་དར་བར་འགྱུར་བའི་ལྟས་སུ་ལུང་བསྟན་ཏོ་ཞེས། རྒྱལ་བཞེད། འབའི་བཞེད། རྦ་བཞེད་གསུམ་ག་1

ནས་མཐུན་པར་བྱུང་ཞིང་འདི་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ནས་འབྱུང་བ་རྒྱས་པར་
འདིར་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
འདིས་ནི། ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣལ་མ་མ་ཡིན་ཞེས་སྐུར་བ་ཆེན་
པོ་བཏབ་ཅིང༌། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་བཀག་པས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀ་ལྷག་མ་མེད་པར་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་པ་དེ་ཉིད། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་སུན་ཕྱུང་སྟེ་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལམ་དྲི་མ་མེད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་མོད་ཀྱང༌། ད་དུང་དུ་ཡང་དེང་སང་བསྟན་པའི་ཐ་མར་གྱུར་པ་ན་ཁོ་རང་གི་ལུང་བསྟན་དེ་ཉིད་ཐོག་ཏུ་བབ་ནས་ལུགས་ངན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་གང་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དིང་སང་གི་ཐོས་བསམ་པ་དག་དབུ་མའི་ལྟ་སྒོམ་མཐར་ཐུག་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། རང་ལུགས་ལ་དམ་བཅའ་གང་ཡང་ཁས་བླང་རྒྱུ་མེད། ཆོས་གང་ཡང་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མི་འདོད། དེའི་ཕྱིར་སྒོམ་པ་ནའང་བདག་ཡོད་མེད་དང་སྟོང་མི་སྟོང་སོགས་གང་དུ་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་འཇོག་ཅིང༌། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཡིན་པ་དང་མ་མཐོང་བ་དེ་ཀ་མཐོང་བ་ཡིན་པ་སོགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་ལྟ་སྒོམ་གཉིས་ཀ་ཧྭ་ཤང་གི་ལུགས་སོར་བཞག་དུ་སྣང་ལ། ཁ་ཅིག་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་པའི་ཚེ་སྔོན་དུ་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་མཇུག་ཏུ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་འཇོག་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་སྔོན་དུ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༩༦ན ༧ རྦ་བཞེས་གསུམ་གམུས་མཐུན།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 567

རིགས་པས་དཔྱད་པ་བཏང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་ལྷ་སྒོམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མི་འདུག་ལ། སྔགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་བླ་མ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་སོར་སྡུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་བྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སེམས་འཇོག་ཚུལ་གྱི་ངེས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་བསྒོམས་ཀྱང་རྟོག་པའི་འདུ་འཕྲོད་ཡིན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒོམས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སམྦྷུ་ཊ་ལས། སྟོང་པ་བསྒོམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། །སྟོང་མིན་བསྒོམ་པར་མི་བྱའོ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ།།
དེས་ན་རིག་པ་རྟེན་མེད་དུ་བཞག་སྟེ། གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བསམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ། སེམས་ཅན་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡོད་མེད་སོགས་གྲུབ་མཐའ་མི་མཐུན་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྨྲས་ཀྱང༌། གནས་ལུགས་བསྒོམ་པའི་ཚེ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་འཇོག་ཟེར་བ་ལ་རྫོགས་རིམ་སྟོན་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ཁ་འཆམ་པར་འདུག་པ་དང༌། དབང་བཞི་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལ་ངོ་སྤྲོད་ཀྱང་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་བྱས་ཏེ་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོ་བསྡུ་ཐམས་ཅད་དོར་ནས་ཅི་ལ་ཡང་མི་སེམས་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་ལྷོད་ཀྱིས་གློད་ལ་ཞོག་མཛོད་དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་བསྒོམས་པས་དབང་བཞི་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་ཞིང་དོན་འདི་ཉིད་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྣོད་རུང་གི་ ིདབང་བཞི་བསྐུར་བའི་སྐབས་སུ། ཡེ་ཤེས་འདི་ནི་ཆེས་ཕྲ་ཞིང༌། །རྡོ་རྗེ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟ་
བུ།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས། སློབ་མ་ལུས་གནད་འཆར་བཅུག་སྟེ་ནམ་མཁའ་ལ་མཐའ་དབུས་དང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ནས་མེད་པར་ངེས་པ་ན་རང་གི་སེམས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཐག་བཅད་ནས་དབང་གསུམ་པའི་དུས་སུ་སྐྱེས་པའི་བདེ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༤༥ ཕྲེང་། ༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༤ ཕྲེང་། ༡༢

568 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་དེ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དབྱེར་མེད་དུ་ངོ་སྤྲད་ཅིང༌། གནད་ལུགས་དེ་ནི། ཡོད་མེད་དང་སྟོང་མི་སྟོང་སོགས་གང་དུ་ཡང་ཚིག་གིས་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་བློས་བསམ་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་སྨྲ་བའི་ཕྱི་མ་འདི་ཉིད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ངོས་འཛིན་ཧྭ་ཤང་དང་ཁྱད་ཅི་ཡང་མི་འདུག་ཅིང༌། སྔ་མ་ནི། ལྟ་སྒོམ་གཉིས་ཀ་ཧྭ་ཤང་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་དང༌། ཧྭ་ཤང་གི་སྒོམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པའོ། །གཞན་ཕལ་ཆེ་བས་མཐུན་པར་དབང་བཞི་པ་ཧྭ་ཤང་གི་སྒོམ་རྐྱང་པ་ལ་ངོ་སྤྲོད་དོ།།
བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཧྭ་ཤང་གི་ལུགས་ལ་དགག་པ་བརྒྱ་
ཕྲག་ཅིག་བྱེད་བཞིན་དུ། རང་གི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་མེད་སོགས་གང་དུ་ཡང་ཚིག་གིས་བརྗོད་པར་མི་ནུས་ཤིང་བློའ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ཁས་བླངས་ནང་ ིའགལ་བ་དང༌། ཧྭ་ཤང་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །སྤྱིར་རང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་རང་གཞན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་བསྒྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ལ་གནོད་པ་འཁྱོལ་བ་ཞིག་མི་དགོས་སམ། དགོས་ན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མཐར་གཏུགས་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ན་ཅི་ཞིག་སྨྲ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་ཡིན། མ་རིག་པ་ཡིན། གཏི་མུག་ཡིན། དངོས་འཛིན་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྨྲས་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་ཞིག་གི་ད་དུང་གཏིང་ཕིགས་པའི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་རྗེན་ཆེར་གྱིས་ངོས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྐུན་མ་ངོས་འཛིན་དུ་བཅུག་པའི་ཚེ། རྐུན་མ་དེ་མི་ཡིན། བཙུན་པ་ཡིན། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཞོན་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཇི་སྙེད་ཅིག་བརྗོད་ཀྱང་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ལ་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཛུབ་མོ་བཙུགས་ནས་མཚན་གཞི་གཟུང་རྒྱུ་མ་རྙེད་ན་རྐུན་མ་ངོས་ཟིན་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ།།
དེས་ན་ད་ལྟ་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རིགས་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས། དམིགས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས། རྣམ་པ་འདི་ལྟར་དུ་དམིགས། སྣང་ཚུལ་འདི་ལྟར་དུ་སྣང་བ་འདི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ད་ལྟ་མཁས་རྨོངས་མཐའ་དག་ལ་བསྙོན་མི་ནུས་པར་གྲུབ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 569

པའི་བློ་གཅིག་མཚན་གཞིར་བཟུངས་ནས། དེ་ཉིད་འཁོར་བའི་རྩ་བར་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང༌། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་དང་མི་འགལ་ཞིང༌།1

རིགས་པས་
གནོད་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ངོས་ཟིན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ནས་བློ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུངས་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ལྟ་བ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིམ་པ་དང༌། ཕབ་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་ལས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་མཐའ་དག་ད་ལྟ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ན་ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ཕྲ་རགས་མཐའ་དག་ལ་ལུང་རིགས་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་དང༌། ཐེ་ཚོམ་ལྷག་མ་མེད་པར་ཆོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཀྱང་ཟེར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱིས་འབད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་བ་གདོན་མི་ཟའོ།།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་དོན་དེ་དག་མ་ལུས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་ནས་མཁས་པའི་མདུན་
སར་དབྱུང་དུ་རུང་བའི་གཏམ་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྨྲ་བར་ནུས་པའི་ཀློག་པ་ཐོས་བསམ་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་བསམ་གཏན་པ་སུ་ཞིག་ཡོད་པ་རང་རང་གི་བློ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །དེ་ཡང་མང་དུ་སྨྲ་ཅི་ཞིག་དགོས་སྐབས་དོན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་ན། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་བཀྲལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཁེགས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཙམ་ལ་སྐྱེལ་མི་དགོས་པར་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་ཟུང་འཇུག་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་ལེགས་པར་ཕེབས་པའི་ལྟ་བ་ལས་གཞན་པ་མཁས་རྨོངས་གང་གིས་བཞག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ཀྱང་ལྟ་བ་ནོར། མདོའ་དོན་བྱམས་ ིཆོས་དང་ས་སྡེ་དང་། དབུ་མ་སྒོམ་རིམ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀྲལ་བ་ལྟར། ཞི་ལྷག་སོ་སོའ་ི
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༤ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༩༨ ན ༡ མི་འགལ་ཅིང་།

570 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ཚོགས་བསྟེན་པ་དང༌། དམིགས་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་དཔྱད་སྒོམ་དང་འཇོག་སྒོམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་དང༌། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་དང་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་བྱས་ནས་བསྒོམས་པས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་གྲུབ་པའི་ཚད། དེ་ནས་ཞི་ལྷག་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཐོག་མར་སོ་སོར་གྲུབ་པའི་ཚད། དེ་དག་གི་གོ་རིམ། དེ་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་གྱུར་པའི་ཚད་དེ་དག་གི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་མྱོང་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ། ལུས་སེམས་ལ་འབྱུང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། བྱིང་རྨུགས་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་ཁྱད་པར། འཕྲོ་རྒོད་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་ཁྱད་པར། དེ་དག་གཉེན་པོ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་སེལ་ཚུལ། དྲན་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་ཁྱད་པར། དེ་གཉིས་སྐབས་གང་དུ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་ཚུལ་སོགས་མཐའ་དག་པར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་ནས་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ཞིག་མེད་པའི་ཐོས་བསམ་པ་དག་གིས་ཞི་ལྷག་གི་བཤད་པ་དང༌། བསམ་གཏན་པ་དག་གིས་མན་ངག་ཟབ་ཟབ་1

མོར་མིང་བཏགས་པའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ཙམ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ནོར་བ་ལས་མ་འདས་ལ། སྐྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་གྱི་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་ཤིང༌། མུ་སྟེགས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རགས་པ་ཙམ་ལ་ཡང་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས། ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྣམ་གཞག་ཕྱོགས་མཐོང་ཙམ་ཡང་མ་ཆགས་པར་བསྐྱེད་རྫོགས་དང་བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་དུ་བྱས་ཀྱང་འཆལ་གཏམ་བརྒྱུད་མར་སྨྲ་བ་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན། དེས་ན་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་གཞག་ཀྱང་མི་བྱེད། ལུང་རིགས་དང་ཐོས་པ་ཡང་མི་དགོས་སངས་རྒྱས་དང་གྲུབ་ཐོབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་ཕྱུང་བ་སྙན་ནས་སྙན་དུ་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་ཡིན་པས། རྟོག་དཔྱོད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པར། སེམས་འདས་པའི་རྗེས་མི་གཅོད། མ་འོངས་པའི་སྔུན་མ་བསུ། ད་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་སོ་མ་ལ་བཟོ་མི་བྱེད་པར་གསལ་སྟོང་འཛིན་མེད་ཀྱི་ངང་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་བཟོ་ཐམས་ཅད་དོར་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་འབོལ་ལེ་ཤིག་གེ་གློད་ནས་བཞག་པས་སེམས་ཆོས་སྐུའི་རང་ངོ་རྗེན་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༥ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༩༨ ན ༥ མན་ངག་ཟབ་མོར།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 571

ཆེར་གྱིས་མཐོང་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་ཟེར་བ་འདི་དང༌། དོན་འདི་ཉིད་སོར་བཞག་ལ་མིང་འདོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་ཙམ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱས་ཀྱང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཧྭ་ཤང་གི་སྒོམ་དང་གནད་གཅིག་ཏུ་སོང་གི་ཁྱད་པར་ལྷག་པོ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། གང་ཡང་ཡིད་ལ་མ་བྱས་པར་བསྡད་པས་གང་ཡང་མི་མཁྱེན་པ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་འོང་ན་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཚབས་དེ་ལས་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འོན་ཏེ་ཧྭ་ཤང་གི་ལུགས་ལ་ནི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་སྐྱོན་དུ་ལྟ་ལ། ངེད་དེ་དག་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བས་ཁྱད་པར་ཆེའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། གདོང་དཀར་ནག་དྲིས་པའི་ལན་དུ་བཤང་ལམ་ཆེ་ཆུང་གི་ལན་འདེབས་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དེ། ཧྭ་ཤང་དང་ལྟ་སྒོམ་ཁྱད་མེད་དུ་སོང་བ་ཞེས་བརྩད་པའི་ལན་དུ་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་འགའ་ཞིག་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་དགག་དགོས་ཞེས་ཟེར། འགའ་
ཞིག་རྣམ་རྟོག་ཇི་ཙམ་རྒྱས་པ་ཙམ་གྱིས་ཉམས་རྟོགས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། འགའ་ཞིག་རྣམ་རྟོག་མ་རིག་ཆེན་པོ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པས་རྣམ་རྟོག་མ་རིག་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། འགའ་ཞིག་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཟེར། འགའ་ཞིག་ཡིད་མ་འཕྲོས་པར་ས་ལེ་ཧྲིག་གེ་གནས་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་སམ་མྱང་འདས་ཡིན། ཅུང་ཟད་ཅིག་འཕྲོས་པ་ནས་སེམས་ཅན་ནམ་འཁོར་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་མུན་ཁང་དུ་ལུས་ཀྱི་བྱེད་བཅིང་དང་མིག་གི་ལྟ་ལྟངས་བཙུམ་ནས་སེམས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བཞག་པའི་ཚེ་དུ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་སྣང་ཟ་ཟི་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་ཆོས་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཀྱང་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །དེ་དག་ཆོས་སྐུ་ཡོངས་རྫོགས་མཐོང་བ་མིན་གྱི་ཆོས་སྐུའི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །དེ་དག་ཆོས་སྐུ་མ་ཡིན་ཀྱང་མྱུར་དུ་ཆོས་སྐུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་སྔ་ལྟས་སུ་གྱུར་པའི་ལམ་རྟགས་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །སེམས་འཁྲུལ་བའི་འཕྲུལ་སྣང་བན་བུན་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་ཟེར།
ཁ་ཅིག །དེ་དག་འདུས་བྱས་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །དེ་དག་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཞེས་
ཟེར། ཁ་ཅིག །རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་དང་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་

572 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྟག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །རང་ལྷ་སྐུར་གསལ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྣང་སྟོང་ཚོགས་པའི་སྐུར་སྣང་བ་བསྐྱེད་རིམ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །དེ་རྫོགས་རིམ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་སོགས་པ་འགལ་བ་ལྟག་སྤྲོད་ཀྱི་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྣང་བ་འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་མདོ་རྒྱུད་ལུང་རིགས་གང་དང་ཡང་མི་བསྟུན་པར་རང་རང་གི་འདོད་པས་རང་བཟོའ་རྣམ་གཞག་འབའི་ཞིག་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ནི། མུ་སྟེགས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་གང་ཡང་བྱ་ས་མེད་པའམ། ཡང་ན་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་མཐའ་དག་ཁྱེད་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འགོག་ནུས་པར་ཁས་ལོངས་ཤིག །དེ་ལྟ་མིན་ན་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་བརྡ་ཆད་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་གང་ན་འདུག །རང་རང་གི་འདོད་པ་དེ་དག་ལུང་རིགས་རྣམ་དག་གིས་སྒྲུབ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱེད། ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་པ་ཇི་ལྟར་སྤོང༌། དོགས་པ་མཐའ་ཆོད་པར་བཅད་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་འདྲེན་སྨྲོས་ཤིག །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱེད་མི་དགོས་ཀྱི་བླ་མ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་བསྒོམས་པས་ནམ་གཞུག་ཉམས་མྱོང་ཞིག་ནང་ནས་འཆར་རོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་ད་ལྟ་འདི་ཡིན་གྱི་གཏད་སོ་ཅིའང་མེད་ཀྱང་ཨུ་ཚུགས་ཡུན་རིང་དུ་བསྲིངས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་སངས་རྒྱས་འོང་དུ་རེ་བ་གླེན་པ་མུན་ཚོད་ཀྱིས་རྡོ་རྒྱང་འཕེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་བརྒལ་བརྟག་མང་དུ་བྱེད་པ་
ནི། སེམས་རྒྱུད་མ་དུལ་བ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་མེད། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རང་གི་ལུགས་བཞིན་ཉམས་སུ་བླངས་པས་གང་ཟག་བཟང་པོ་མང་པོ་བྱོན་འདུག་པ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དུ་མ་རོ་གཅིག་ཡིན། ཆོས་ཀྱི་ཁ་ཟིན་བྱེད་པ་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་བྱར་མི་ཉན། འདོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་བླུན་པོ་ཕལ་ཆེ་བ་ཆོས་པ་རང་ཇོ་བོ་བཟང་པོ་ཞེས་དད་པ་ལྷག་པར་སྐྱེ། ཁོ་རང་ཡང་དེ་ཉིད་དང་དུ་ལེན། རྙེད་བཀུར་འདུ་བ་ཡང་མང་བར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། བཤེས་གཉེན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ཅིང་སེར་སྣ་ཆུང་བ་དང་། ཕན་སེམས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་སྔགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པས་ལྟ་སྒོམ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 573

མ་ནོར་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད། ལུང་རིགས་ཀྱིས་ཆོས་ལོག་ཚར་གཅོད་པ་སེམས་རྒྱུད་མ་དུལ་བར་སྨྲ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་འཛམ་གླིང་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱན་དྲུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ལོ་པཎ་ཁྱད་པར་ཅན་མཐའ་དག་ལས་རང་ཉིད་སེམས་རྒྱུད་དུལ་བར་དོན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་བརྟགས་ན་བློས་འཁྱུད་པར་དཀའ་བའི་གཏམ་ཡིན་ནོ། །རང་ཉིད་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་བླུན་པོ་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྙེད་བཀུར་ཅུང་ཟད་འདུ་བའི་སྒོ་མི་ཉམས་ཤིང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཙམ་དུ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཆོས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། སེམས་རྒྱུད་གཏིང་ནས་མ་དུལ་བའི་ཚབས་དེ་ལས་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཚེ་འདིའི་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ཚབས་པོ་ཆེ་བསགས་ནས་རང་གཞན་བསླུ་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཆོས་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་དང༌། ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཆོས་སུ་སྟོན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འཕགས་པ་རྣམ་པར་འཐག་པ་བསྡུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་སོ།།
འོན་ཏེ་སོ་སོའ་འདོད་པ་དངོས་སུ་འགལ་བ་ལྟག་སྤྲོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཐམས་ ིཅད་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱང་འགལ་འདུའི་ཕུང་པོ་འབའ་ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་གནད་ཅི་ཡང་མ་རིག་པར་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ཡིན་ན་ནི། དེ་ཙམ་གྱི་འགལ་འདུའི་ཕུང་པོ་ཡང་འགལ་འདུ་མི་རིག་པ་ལས་ཆེས་ཆེར་བླུན་པོའ་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་བྱར་ཡོད། བླུན་པོའི་རྟགས་བླ་ན་མེད་པ་དེ་ ིཉིད་གང་ཟག་ངོ་མཚར་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཇི་ལྟར་རུང༌། གལ་ཏེ་རང་གིས་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པའམ་ཤེས་ཤིང་དགག་བསྒྲུབ་ནུས་ཀྱང་དགག་བསྒྲུབ་བྱས་པ་དོན་དུ་འགྱུར་པ་དཀའ་བ་དང་བསྟན་པ་ལའང་ཕན་པ་དཀའ་ཞིང་དེ་བས་རང་ཉིད་ལ་གཞན་མ་དད་པའི་སྡིག་གསོག་པ་བཀག་1

བྱ་ཆེ་བར་
འདུག་པས་དེའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་རང་གིས་མི་ཤེས་པ་ལ་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བའམ། ཡང་ན་རང་གི་བློ་ངོར་དགག་བྱ་མཐོང་བའི་ཚེ་ཁ་རོག་འདུག་པ་རིགས་ཀྱི། ནོར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྨྲ་ཅི་ཞིག་དགོས། གདུལ་བྱ་བླུན་པོ་ཕལ་པ་འགའ་ཞིག་རང་ལ་མ་དད་པ་སྐྱེ་བའི་དགག་བྱ་ལས་རང་ཉིད་ཆོས་སྤོང་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༧ བ ༦ དགག་བྱ་

574 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གི་ལས་གསོག་ཅིང༌། གདུལ་བྱ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ལོག་ལ་ཞེན་པ་ཆེས་ཆེར་འཐས་སུ་བཅུག་པ་དགོས་པ་ཆེ་བར་མཐོང་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་ཡ་མཚན་ནོ། །གདུལ་བྱ་དེ་དག་རང་ལ་མ་དད་པ་སྐྱེས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་རང་གི་རྙེད་བཀུར་དང་སྙན་གྲགས་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་པའི་ཀུན་སློང་དང༌། གདུལ་བྱ་དེ་དག་ངན་སོང་དུ་ལྟུང་གིས་དོགས་པའི་སྙིང་བརྩེ་བ་གཉིས་གང་ཤས་1

ཆེ་བར་འདུག་ཁ་
ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ་རྟོགས་ཤིག།
སྙིང་ནས་བསྟན་པ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་མཁས་པས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་
བཅས་པ་དཔང་དུ་བཞག་སྟེ་ལུང་རིགས་རྣམ་དག་གིས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་བསྟན་པ་ལ་མི་ཕན་ཅིང་དོན་དུ་མི་འགྱུར་ན། རང་གཞན་གང་ལ་ཡང་གོ་བ་སྣ་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེད་པར་མི་ནུས་ཤིང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་ངེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྟེར་མི་ནུས་པ་སྐུ་བཞིའི་ས་བོན་ཆ་ཙམ་ཡང་འདེབས་མི་ནུས་པའི་རྙེད་བཀུར་ལྷུར་ལེན་ཐབས་དབང་ཁྲིད་ལུང་གསུམ་བརྒྱ་ཚར་

2

འཇུག་པ་དང༌། ཚེ་འདིའི་བཟའ་བཏུང་ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་ནས། ཀ་བུམ་གྱི་སྦྱོར་འཕྲེང་ཁ་ཡར་ཞིག་3

སློབ་པའི་གཟུགས་བརྙན་རྣམས་དེ་བས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བའི་
གོ་སྐབས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། དེ་བས་ན་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྨྲ་ཞིང་མཁས་པས་བསྟན་པ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་ལྷག་བསམ་གྱིས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དགག་བསྒྲུབ་བྱས་པ་ན་ཕྲག་དོག་དང་སྡང་ཞུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྨོད་པ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་བློ་ལ་ཡང་ཆོས་ལོག་དེ་དག་ཞེན་ཀྱང་མཁས་པས་ལུང་རིགས་ལ་ལན་གཞན་གདབ་པར་མ་ནུས་པར་འགྲོ་བ་བཞིའི་སྒོ་ནས་སྨྲ་བ་ཡིན་པར་གོར་མ་ཆག་གོ །སླར་ཡང་དིང་སང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་ལྷུར་ལེན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ཞིག་ལ་འདི་སྐད་གླེང་བར་བྱ་སྟེ། ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་ཚེ་རིལ་པོར་གཞུང་ལུགས་དུ་མ་ཞིག་ལ་འབད་ནས་སྦྱངས་པ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༠ བ ༧ གང་ཤེས་ཆེ་བར།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༨ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༡ ན ༡ བརྒྱ་ཚང་འཇུག་པ་དང་།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༢༨ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༡ ན ༣ ཁ་ཡར་ཅིག

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 575

འདིའི་དགོས་པ་ནི། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཏུ་རེ་བ་མ་ཡིན་ནམ། འདི་དག་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་རུ་འགྲོ་ལུགས་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཨེ་གོ །གལ་ཏེ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། འདི་ན་དང་པོར་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྱུང༌། །ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་ཡང་དག་དོན་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང༌། །དེ་1

ལས་དེ་ཐོབ་2

ཅེས་

གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་དེ་བསྒོམས་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྒྱུར་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་སོ་ཞེས་འདོད་དགོས་པ་འདུག་ན། དེ་དེའི་རྒྱུར་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡོད། ད་ལྟ་ནི། ཚེ་རིལ་པོ་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ནས་རང་ཉིད་མཁས་པར་རློམ་ཡང་ཉམས་ལེན་བྱེད་པར་འདོད་པའི་ཚེ། ཐོས་བསམ་ཚིག་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱས་ཤིང་རྣམ་དབྱེ་གང་ལ་ཡང་མི་མཁས་པའི་བླུན་པོ་ཞིག་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་མན་ངག་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་མི་འདུག་ན། སྨྲ་ཚུལ་དང་བྱེད་ཚུལ་རྒྱབ་འགལ་དུ་སོང་བ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ལ་ཁྲེལ་བར་འགྱུར་བའི་གནས་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་སྟེ་དེ་དེའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའི་དོན་ནི། ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མཐའ་དག་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། ཤེས་པ་ལྟར་བསྒོམས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དེ་ལྟར་རང་ཉིད་གང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་གཞུང་དེ་དག་ནི། གཙོ་བོར་ཉམས་ལེན་གྱི་ཡན་ལག་འབའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང༌། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་གཞུང་ལུགས་དེ་དག་གིས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་བྱེད་དགོས་པར་སོང་བས། དེ་ལྟར་ན་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པ། བྱམས་ཆོས་རྣམས་སོ་སོའ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ། ས་སྡེ་ལྔ། མངོན་པ་གོང་འོག །འདུལ་བ་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་ ིརྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དེ་དག་གང་དང་གང་ལ་སྦྱངས་པར་བསྒོམ་པ་རྣམས་ལ། གཞུང་ལུགས་དེ་དང་དེ་དག་གི་ཚིག་རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས། འདིས་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན། འདིས་མི་རྟག་པ་བསྟན། འདིས་བདག་མེད་བསྟན། ཞེས་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༨ བ ༤ དེ་ལ་དེ་ཐོབ། གཙང་། ཤོག ༡༠༡ ན ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༠༧ ཕྲེང་། ༩

576 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

དང༌། འདིས་ཚོགས་ལམ་པའི་ཉམས་ལེན་བསྟན། འདིས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ཉམས་ལེན་བསྟན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། སྤྱིར་ལས་དང་པོ་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གང་གི་ཡང་ལམ་གྱི་རིགས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྩོམ་པ་མ་བྱས་པ་ཞིག་ཐོག་མར་ཉམས་ལེན་ལ་འཇུག་ན། དེས་ཐོག་མ་རང་དུ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན། དེ་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན། བླངས་པའི་ཕན་ཡོན་མ་བླངས་པའི་ཉེས་དམིགས་བླངས་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཚད། དེ་དམིགས་རྣམ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ནས་སྐྱེ་དགོས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན། དེ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན། དེ་དུས་གཉིས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན། ཞེས་སོགས་སྔར་ལྟར་དཔྱད་ནས། མཐར་སངས་རྒྱས་པའི་བར་རིམ་ཅན་དུ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཆ་ཤས་གང་ཡང་མ་ཚང་བ་མེད་པར་གོ་རིམ་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་པའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་ལུགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཆགས་པར་བྱས་ནས། དེ་ནས་རང་ཉིད་གང་ལ་སྦྱངས་པར་ཁས་འཆེ་བའི་གཞུང་ལུགས་དེ་དང་དེའི་གཞུང་ཚིག་གཅིག་ཀྱང་ལྷག་མ་མ་ལུས་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྦྱར་ཏེ། གཞུང་ལུགས་འདི་ལྟར་ན་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་འདི་འདྲ་ཞིག་གིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བསྟེན་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱས་ནས། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱེད། དེ་ནས་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་གི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱེད། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ ིལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱེད། དོན་དེ་དང་དེ་གཞུང་གྱི་ཆ་དེ་དང་འདིས་ཚུལ་འདི་ལྟར་དུ་བསྟན། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སོགས་ཀྱང༌། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་སྡེ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་དགོངས་པ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་གིས་བཀྲལ་བའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཞེས། རང་བཟོ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བའི་ཤབ་ཤོབ་མ་ཡིན་པར་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་ནས་འཆད་ཤེས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་འཆད་ཤེས་པ་སུ་ཡོད་དེ་མེད་ན་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་དགོས་པ་གཏན་ལོག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ།།ཁོ་འདི་ཟེར་ན་ང་འདི་ཟེར་གྱི་ཤགས་འགྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
སློབ་འཁོར་ལོངས་སྤྱོད་ཅུང་ཟད་གྲུབ་པ་ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བྱར་བྱས་ནས་གཞུང་ལུགས་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 577

ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་ཅིང༌། ཁོ་བོ་ཅག་ཐོས་བསམ་པ་ཡིན་པས་སྤྱོད་པ་ཞིབ་མོ་ག་ལ་འོང་ཞེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡལ་བར་དོར་ཏེ་བག་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཅི་དགར་འཇུག་པ་དག་ནི། ལེགས་པར་བརྟགས་ན་འབད་པ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་གང་གི་རྒྱུར་སོང་ཞེས་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བ་དག་ལ་ནི། ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གོང་དུ་བརྗོད་པ་དེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་ནུས་པ་ག་ལ་ཡོད། ཚེ་ཧྲིལ་པོ་གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་པའི་མཁས་པར་རློམ་ཡང་སྐྱབས་འགྲོའ་ཉམས་ལེན་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་ ིཔ་ཕལ་ཆེ་བར་སྣང་ངོ༌། །གཞན་ཡང་ཁྱེད་ཅག་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ན། ལམ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་རྣམ་དབྱེ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ནས། ལྟར་སྣང་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་ལུགས་དང༌། ཡང་དག་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ལྡོག་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཞིག་དང༌། ལམ་གྱི་གོལ་ས་ཐམས་ཅད་གཅོད་ཐུབ་པ་ཞིག་1

ཐོས་

བསམ་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་ལ་ཨེ་དགོས། དེ་དགོས་ན་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཐར་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས། མི་ལེན་པ་ལ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས། ཐར་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་པ་ལ་ཚད་མའི་གནོད་པ་འབབ་ཚུལ། རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པའི་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་གི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཚད་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་ཚུལ་རྣམས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕེབས་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཞིག་དང༌། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ཡང་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་གྲུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་རྙེད་དགོས་ཏེ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས། དེ་ལྟའི་དངོས་སྟོན་བསྟོད་པ་ནི། །དེ་ཡི་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་ནི། །ཚད་མའི་དེ་ཉིད་གྲུབ་དོན་ནི།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་ན་བོད་འདིར་གང་ཟག་མཁས་མི་མཁས་དུ་མ་ཞིག་གིས་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ལམ་མི་འདྲ་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྟོན་པ་འདི་དག་ལས། འདི་ནི། ལམ་ཡང་དག་པའོ། །འདི་ནི་ལམ་ལྟར་སྣང་ངོ༌།།
འདི་ནི། མིང་ཇི་ལྟར་བཏགས་ཤིང་ལོ་རྒྱུས་ཇི་ལྟར་འཆད་ཀྱང་རུང་སྟེ་དོན་མུ་སྟེགས་ཀྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༢ བ ༤ གཅོད་ཐུབ་པ་ཅིག ཞོག་ཙང་གཉིས་ཅིག
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༥ ཕྲེང་། ༢༠

578 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

ལུགས་འདི་འདྲ་བ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་ནོ་ཞེས་སོགས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་ནས་བླུན་པོས་ལམ་ལོག་པ་ལ་གང་ཁྲིད་ཁྲིད་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཁས་པར་ཁས་འཆེ་བ་དག་ལ་དེ་ལྟར་ཨེ་ཡོད། ཡོད་ན་མུ་སྟེགས་ལ་མི་འདྲ་བའི་འདོད་པ་དུ་ཡོད། དེ་སོ་སོའ་ལུགས་རང་རང་གི་ ིབློས་བཞག་པའི་གྲུབ་མཐའི་ལུས་འཆའ་ཚུལ། དེ་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་1

ཚུལ། སྐྱོན་སྤོང་ཚུལ།
ཐར་པ་འདོད་པ་དག་གི་འཁོར་བར་འཇུག་ཚུལ་དང་ལྡོག་ཚུལ། བསམ་གཏན་སྒོམ་ཚུལ། གོམས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་ཤིང༌། དེ་དག་ལ་གཞུང་ལུགས་སོ་སོ་ནས་གནོད་པ་སྟོན་ཚུལ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཐེག་པ་སོ་སོའ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བཤད་ཚུལ། བོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ ིསོ་སོའ་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བྱས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲིས་པར་བྱས་ཤིང་མ་འདྲེས་པར་ཤེས་ ིནས་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་ལྟར་སྣང་ལུང་རིགས་རྣམ་དག་གིས་འབྱེད་ཤེས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟ་ཞོག །ཤེས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་པ་འདུག་སྙམ་པའི་གོ་བ་ཙམ་ཆགས་པའི་མཁས་པ་ཡང་དུ་ཞིག་ཡོད་ལེགས་པར་སོམས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་ཚུལ་མ་ནོར་བ་དང་འབད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་མ་སོང་བ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ་པར་རིགས་སོ། །ཞེས་ལྷག་པའི་བསམ་པས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བགྱིད་དོ།།
གཞན་ཡང་། འདི་ལྟར་ད་ལྟ་ཐོས་བསམ་པའི་དགག་བསྒྲུབ་ལྷུར་ལེན་པ་ལ་ཞུགས་པ་
དག་ནི། སྐྱེས་བུའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་རིགས་པས་དཔྱོད་པའི་དགག་བསྒྲུབ་བྱ་དགོས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བརྡ་ཆད་ཕྲན་ཚེགས་རེ་ཙམ་ལ་ཕར་ཐེན་ཚུར་ཐེན་གྱིས་མི་ཚེ་རིལ་པོ་ཟད་པར་བྱེད་ཅིང་རིགས་པའི་དགག་གཞག་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཐམས་ཅད་ལ་རླུང་ལྟར་གྲགས་མོད། རིགས་པ་གང་ལ་ཟེར་ངོ་ཤེས་པ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་དལ་བུས་གླེང་བར་བགྱི་སྟེ་འདི་ལྟར། ཁྱེད་རྣམས་འདོད་པའི་རིགས་པ་དེ་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ལ་སོགས་པས་བཤད་པའི་རིགས་པ་འདི་དང་འདྲའམ་མི་འདྲ། མི་འདྲ་སྟེ། ངེད་ཀྱི་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་ཤགས་འགྱེད་པ་དང་འདྲ་བར་ཟླ་བོ་ལ་ཚིག་ལན་གང་འཇོལ་གཡོ་དང་སྒྱུ་དང་མགོ་སྐོར་དང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༣ ན ༣ སྒྲུབ་བྱེད་འགྱེད་ཚུལ།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 579

ཚིག་ངོར་དང་ཟླ་བོའ་ལུས་ངག་གི་སྐྱོན་གྱི་ལད་མོ་ཟློས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་དཔའི་བཀོང་པ་དང་ཚིག་ཟུར་བསྒྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་སྨ་དབབ་ཅིང་རང་ཉིད་གྲགས་པར་བྱ་བ་ལྷུར་ལེན་པའོ་ཞེས་ཟེར་ན། རང་གི་རང་བཞིན་དྲང་པོར་བརྗོད་པ་ལེགས་ཀྱིས། འོན་ཀྱང་། ཕྱིན་ཆད་བདག་ཅག་རིགས་པ་སྨྲ་བའོ་ཞེས་ཁས་མ་འཆེ་ཞིག །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དེ་དག་གིས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཁས་ལེན་ན་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ནི། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཇོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལྔའི་དོན་ཚང་དགོས་པར་གསུངས་ན། ད་ལྟ་ཁྱེད་ཅག་དུ་མ་ཞིག་ནི། དང་པོ་དམ་བཅའ་བའི་དུས་ཉིད་ནས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་དམ་བཅས་ཏེ། དེ་ལ་རང་ཚིག་གི་བསལ་བར་བརྗོད་པ་ན། རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ངེད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ལ་གནོད་བྱེད་ཅིའང་མི་གནོད་ཅེས་ལན་འདེབས་ཤིང༌། དཔང་པོ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་བདེན་ཞེས་ཟེར་བ་འདུག་པ་འདི་དག་གི་ལུགས་ཨེ་ཡིན། ཡང་ཕ་རོལ་པོ་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་རྩོད་པའི་ཚེ་རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཞེ་འདོད་ལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པའི་དམ་བཅའ་ཁས་འཆེ་བར་འོས་པ་དག་ཀྱང་དེའི་ཚེ་དྲིས་ཀྱང་ཁས་མི་འཆེ་བར་སྔ་རྒོལ་རང་ཉིད་ཞེ་བས་འདོད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕ་རོལ་པོའ་ཁས་བླངས་ལ་འཁྲིས་པའི་ཚིག་གཡོ་ ིཅན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་རྣམ་པར་འཇོག་པ་འདུག་པ་དེ་འདྲ་བའི་དམ་བཅའ་དེ་ལ་ཚིག་ལྔའི་ནང་ནས་རང་ཉིད་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཚང་བའི་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་ཨེ་སོང༌། མ་སོང་ན་དེ་འདྲ་བ་དེ་རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་དམ་བཅའ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་དོན་གང་ཡིན་དེ་ལ་ཚིག་ལྔའི་དོན་མ་ཚང་ཡང་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཁྱེད་ཅག་གི་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་རང་གི་འདོད་པས་བྱུང་རྒྱལ་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ངེས་པས་དེ་འདྲ་བ་ལ་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་མིང་ཙམ་ཡང་ཇི་ལྟར་བྱ་གཞན་ཡང་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དེ་དག་གིས་ནི། རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ། དམ་བཅའི་དོན་དེ་ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཅན་གྱི་དམ་བཅར་སོང་བ། དམ་བཅའི་དོན་ད་ལྟ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ཅིང༌། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་

580 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང༌། རྟགས་དེ་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན། ཁྱབ་འབྲེལ་རྒོལ་བ་གཉིས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་པ། ལྡོག་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ལེགས་པར་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་ཁྱབ་ཚད་མས་ངེས་པར་ནུས་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང་རྟགས་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་གསུངས་འདུག་པ་ལ། ཁྱེད་དག་ནི། ད་ལྟ་རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཁས་འཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚེ། ཡང་ན་རང་གི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་འགོད། ཡང་ན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་རྟགས་སུ་འགོད། ཡང་ན་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་འགོད། ཡང་ན་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་དམ་བཅའ་དེ་དག་དམ་བཅའ་ཡིན་མིན་ཁྱད་པར་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅའ་གཞན་རྟགས་སུ་འགོད་ཅིང༌། དེ་ལ་ཡང་དམ་བཅའ་གཞན་བརྒྱུད་མར་འགོད་པ་དང༌། དམ་བཅའ་གཞན་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུངས་ནས་དམ་བཅའ་དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་ཁྱོད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་དགོས་པ་དང༌། བཟློག་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་དགོས་པའི་ཚུལ་ལ་བློ་ཁ་ཙམ་ཡང་མ་ཕྱོགས་པར་ཁྱབ་པ་དེ་ལ་ད་ལྟ་རྒོལ་བ་རང་དང་ངག་སྨྲ་བཞིན་པ་དེས་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་འཕེན་མི་ཐུབ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་གཅིག་པུའི་རྩིས་བཏང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་1

འབའ་ཞིག་འགོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་འདྲ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བློ་གཏད་བཅས་ནས་གྲུབ་
མཐའ་ཐ་དད་པ་མི་མཐུན་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སོ་སོ་ནས་མདོ་སྔགས་དུ་མ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་འདུག་ཅིང༌། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་ཚུལ་དེ་དག་ནི། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གཉིས་ཀྱིས་རྟགས་ལྟར་སྣང་དུ་གསུངས་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྣང་ན་ཇི་ལྟར་ཁྱེད་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཡིན། ཡང་དེ་དག་གིས་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ན་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་ཤིང༌། གསུམ་པོ་དེ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་འགོད་ན་རྟགས་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་གསུངས་འདུག་པ་ལ། ཁྱེད་རྣམས་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་གང་འགོད་ཀྱང་འབྲས་རང་མ་དམིགས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༢ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༤ བ ༣ སྒྲུབ་བྱེད་འགའ་ཞིག

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 581

པ་གང་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་ཡང་རྩི་མི་དགོས། དགག་པར་གྱུར་པའི་དོན་གང་སྒྲུབ་ཀྱང་1

དེ་ལ་
འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་དང༌། འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་སོགས་གང་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་ཡང་རྩི་ཡེ་མི་དགོས་པར་གང་དྲན་བཀོད་པས་ཆོག་གིན་འདུག་པ་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དེ་དག་གིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་དང་འདི་ཚང་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་གང་འགོད་ཀྱང་ཚང་མི་དགོས་ན་མཚན་ཉིད་དེ་དག་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་གང་བཀོད་ཕལ་ཆེ་བ་ནི། དེ་དག་གིས་གསུངས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པ་ཤ་སྟག་འོང་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་པོ་ཁྱེད་རྣམས་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ལ་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་བྲོ་2

བར་གདོན་མི་ཟ་ཞིང༌། དེ་དག་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཡིན་ན་ཁྱེད་རྣམས་ལ་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་དྲི་3

ཙམ་ཡང་མི་བྲོ་བར་གོར་མ་ཆག་གོ །གཞན་ཡང་། དེང་སང་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་
སྒྲུབ་པ་ན། ཆོས་ཅན་དང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང༌། རྟགས་རྣམས་གང་ཡང་རུང་བའི་མགོ་མཇུག་བར་གང་ཡང་རུང་བར་ཚིག་གི་ཟོལ་ལམ། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་ཟོལ་ལམ། ད་ལྟ་མིང་གི་ཐ་སྙད་རྒོལ་བ་གཉིས་4

ཀའི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ཀྱང་ལན་བཏབ་པ་ན་5

དོན་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པ་གཞན་གྱི་
སྟེང་དུ་ཁྱེར་ནས་བསྒྲུབས་པས་དེ་དག་ལ་ཕ་རོལ་པོས་ལན་མ་ཐེབས་ན་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཟོལ་ལ་སོགས་པ་ཟོལ་སྦྱོར་དུ་མ་ཞིག་བྱེད་པ་ལ་རིགས་པ་ཤེས་པའི་རབ་ཏུ་རྩི་བ་འདུག་པ། དེ་ཡིན་ན་བདག་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གྲངས་ཅན་གྱིས། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་དང༌། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱང་པན་གྱིས་གཉིས་བཅས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཀོད་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༤ བ ༥ གང་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ལ།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༡ དྲི་ཙམ་ཡང་མི་དྲོ་བར།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༣ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༡ མི་གྲོ་བར་གོར་མ་ཆག
4 ཞོལ། ཤོག ༡༣༣ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༣ གཉིས་གའི་མཐུན་སྣང་།
5 ཞོལ། ཤོག ༡༣༣ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༣ ལེན་བཏབ་ལན་དོན་མཐུན་སྣང་།

582 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

པ་སོགས་མཐའ་དག་རིགས་པ་ཡང་དག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར། འདི་དག་ལྟར་ན་ནི། གྲངས་ཅན་སོགས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དང་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་སྦྱོར་བ་མ་1

ཆགས་པ་བྱེད་པར་གདོན་
མི་ཟའོ། །ཟོལ་ཞེས་པ་ནི་གཡོ་རྒྱུའི་ཐ་སྙད་དེ། ཟོལ་གྱི་རིགས་པ་དེ་འདྲས་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་གོ་ཆོད་ན། གཡོ་རྒྱུའི་ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམ་དག་གི་གོ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ཆོད། ཀྭ་ཡེ་མི་བརྟན་ཚེ་འདིའི་ཚད་ཙམ་དུ་རང་གི་དལ་འབྱོར་ཆུད་གཟོན་པའི་ཐབས་དེས་བསྟན་པའང་འཇིག་པར་མ་བྱེད་ཅིག།དེ་བཞིན་དུ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་པའི་སུན་འབྱིན་དང༌། བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་རང་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡང་2

གཞན་དུ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་གཅོད་ཅིང༌། གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་
སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཚུལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཆ་གང་ཡོད་སེལ་བ་ཡང༌། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་རྩོད་རིགས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ནས་འབྱུང་བའི་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། ལྟག་ཆོད་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌། སོ་སོའ་མཚན་ ིཉིད་སོགས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། སུན་འབྱིན་དང་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་ཞིང༌། སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དང་ལྟག་ཆོད་དུ་མ་སོང་བ་ཞིག་མི་དགོས་སམ་དགོས་ན་མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་དབྱེ་དེ་དག་ཨེ་ཤེས། མི་ཤེས་ན་རིགས་པ་སྨྲ་བའོ་ཞེས་མ་ཟེར་ཅིག །ཤེས་ན་དིང་སང་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི། དུས་དེའི་ཚེ་ཕ་རོལ་པོའ་ཚིག་ཚིག་མ་ཡིན་པར་གཞན་གྱི་བློ་ངོར་གྲུབ་པའི་ཐབས་འབའི་ཞིག་ལྷུར་ལེན་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དང་ལྟག་ཆོད་འབའ་ཞིག་འོང་གིན་སྣང་ན་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན། དེས་ན་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དེའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ། བརྒལ་ཅིང་བརྟག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྟག་ཆོད་དུ་མ་སོང་བ་ཞིག་བྱུང་ན་མཁས་པའི་དགག་གཞག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་དང་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་དཔང་པོ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོའ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་ཁྱད་པར་རྒོལ་བ་ ིཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ། ཇི་ལྟར་རྩོད་པའི་ཚུལ། རྩོད་པའི་དུས་སྐབས། རྩོད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༣ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༥ སྦྱོར་བ་མཚམས་པ་བྱེད།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༣ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༧ གྲུབ་པའི་མཐའང་གཞན་དུ།

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 583

པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྐྱོན་དང༌། ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དག་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་ནས་དེ་དག་དང་མཐུན་མི་མཐུན་བརྟགས་ཏེ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མ་ཆགས་པར། གཡོ་སྒྱུའི་སྒོ་ནས་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཟོལ་སྦྱོར་སོགས་གང་ཤེས་ཀྱིས་འབད་པའི་དགག་སྒྲུབ་བྱས་ཀྱང་རྒོལ་བ་དེ་ཉིད་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་ཀྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་མིང་ཙམ་ཡང་ཐོབ་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད།
དེས་ན་གཡོ་སྒྱུའི་ཚིག་གསུམ་ལ་རང་གི་ཚེ་ཧྲིལ་པོའ་བྱ་རྒྱུ་དང་གདུལ་བྱ་ལ་འདོམས་ ིརྒྱུའི་ཟབ་ཆོས་དང༌། རིགས་པའི་དགག་བསྒྲུབ་བྱ་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་དེ་ཡང་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཡིན་ན། བསྟན་པ་མི་འཛིན་པ་མི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ནི། སྐྱེ་བོ་དམ་པ་མཐའ་དག་ལ་བྱ་བ་ལས་གཞན་དུ་བསྟན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གོང་དུ་བརྗོད་པ་དེ་འདྲ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་དག་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་རིགས་པས་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅིའང་མེད་པར་ཕྲན་ཚེགས་གང་བྱུང་ལ་བླུན་པོའ་ངོར་ཤགས་འགྱེད་བྱེད་པའི་དགག་ ིབསྒྲུབ་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པར་ག་ལ་ནུས། ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས་མཛད་པའི་མཁས་པ་འཇུག་པའི་སྒོ་ལས་ཀྱང་། ཅ་ཅོ་དང་། བཞད་གད་དང་། གར་དང་། འདོན་པ་བསྒྱུར་བ་དང་། ངག་ཧ་ཅང་མྱུར་ཆེས་པ་དང་། ཚིག་མཐོ་དམན་དང༌། སུབ་སུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒོལ་བས་སྤོབས་པ་ཟིལ་གྱིས་མནན་པར་འདོད་པ་ནི། བསྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་པའམ་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་ཚར་བཅད་དུ་འགྱུར་མོད། དེས་གཞན་ཕམ་པར་མི་ནུས་ལ། ཆོས་དང་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་པ་ངན་འགྲོའ་རྒྱུ་ཡིན་པས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུ་ ིསྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་མུ་སྟེགས་བྱེད་ལ་སོགས་པ་དང་རྩོད་པ་ན། སངས་རྒྱས་པ་དང་གཟེགས་ཟན་པ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོའ་གྲུབ་མཐའི་ལ་རྩོད་ཀྱི། བསྟན་པ་འཛིན་པར་མི་ནུས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཞུང་དུམ་བུར་བཏོན་ནས་སྦྱོར་བ་ཁོད་ཅེས་ཟེར་བ་ནི། བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཉམས་སད་པའི་རྩོད་པ་ཡིན་གྱི། མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་རྩོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། གཡོ་སྒྱུས་བསྟན་པ་བསྲུང་དགོས་པ་

584 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

བྱུང་ན་བསྟན་པ་ཉིད་མ་དག་པར་འགྱུར་ལ། ཕ་རོལ་མི་སྨྲ་བར་གྱུར་པ་ཙམ་གྱིས་སྐབས་དོན་གྲུབ་ན་མཚོན་དང་མི་ལ་སོགས་པས་བསྡིགས་པས་ཀྱང་མི་སྨྲ་བར་ནུས་པས་དེ་ཡང་བསྟན་པ་བསྲུང་བར་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ད་དུང་བརྒལ་ཅིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་རེ་ཤིག་ལ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་གཟུ་བོར་གནས་པ་དག་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྒོ་ཙམ་བསྟན་པ་ཙམ་ཞིག་བྱས་སོ།།
སྨྲས་པ། མགོ་ལ་དམ་པའི་ཞབས་རྡུལ་ལན་མང་བཀོད། །རྣ་བའི་སྒོ་ལ་ཐོས་པའི་ལམ་
བྱུང་ཞིང༌། །སྙིང་ནི་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩིས་གང་གྱུར་པའི། །སྐལ་བཟང་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ལ་ཚིག་འདི་འགྱུ། །འཇིག་རྟེན་བླུན་པོ་རྣམ་དཔྱོད་བྲལ་རྣམས་ཀྱི། །ཡིད་འབབ་མ་གྱུར་ཡ་རབས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ། །རྣམ་པར་རིག་རྣམས་སྐྱོན་དུ་ག་ལ་རྩི། །དམ་པས་ཁྲེལ་ན་གསོན་པོ་སྲོག་བྲལ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ཡི། །སྒོ་ཙམ་བསྟན་ཕྱིར་བརྒལ་ཅིང་བརྟག་པ་ཡང༌། །སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཡིས་ཕྱུག། །གཟུར་གནས་རིགས་པའི་མིག་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ལྟོས། །བསྟན་པའི་མཐའ་ལ་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདི་ན། །བདུད་ཀྱི་དབང་གྱུར་ལོག་པའི་ལམ་སྟོན་པ། །ཕྲག་དོག་དུག་གི་བུམ་པ་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ། །བཤེས་གཉེན་གཟུགས་ཀྱི་རི་མོ་རྣམ་པར་རྒྱུ། །རྙེད་བཀུར་གྱིས་གདུངས་འདོད་པའི་ཁོལ་པོར་གྱུར། །རྫུན་དང་གཡོ་སྒྱུའི་སྤྱོད་ཚུལ་གོམས་རྣམས་ཀྱིས། །མི་བྱེད་སྡིག་པ་ཅིའང་ཡོད་མིན་ཅིང༌། །ཁ་ནས་མི་འབྱུང་ལོག་པའི་ཆོས་ཡོད་མིན། །འདི་ན་ཁ་གསག་གཅམ་བུ་ངོ་བསྟོད་ཀྱིས། །ཕ་རོལ་འབྲིད་པའི་སྦྱོར་བ་ལྷུར་ལེན་པ། །མང་པོས་བཀུར་ཅིང་རློམ་པས་མཐོ་བ་ཡི། །མཁས་བཙུན་བཟང་པོར་གྲགས་པ་མང་ན་ཡང༌། །རྣམ་དཔྱོད་མི་དམན་རིགས་པའི་གནས་ལ་བྱང༌། །མང་ཐོས་ཉམས་ལེན་གནད་ལ་མ་རྨོངས་པས། །ཚེ་འདི་མི་སེམས་ཕན་བདེའི་སྒོ་གཅིག་པུ། །ཐུབ་བསྟན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་དམ་པ་དཀོན། །ཆོས་མིན་སྤྱོད་པ་ཇི་ཙམ་རྒྱས་ན་ཡང༌། །གང་གི་བློ་ལ་དོགས་པ་མེད་པ་ཡི། །གནས་མིན་བཟོད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་གང༌། །བཟོད་པ་དེ་ཡིས་བླུན་པོའ་བཟང་སྤྱོད་སྟོན། །དྲི་མེད་རིགས་པས་ ིཡང་དག་ལམ་བསྟན་ནས། །ཆོས་དང་ཆོས་མིན་འབྱེད་པའི་ནུས་མེད་ན། །མཁས་པས་ཅི་བྱ་གཞུང་ལུགས་སྦྱངས་པས་ཅི། །དེ་ཡིས་བསྟན་པ་འཛིན་པའང་ཅི་ཞིག་ཡིན། །ལོག་པའི་ལམ་

སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། 585

ཞུགས་རིགས་པས་མི་འགོག་ཅིང༌། །རྒྱལ་བའི་ལམ་བཟང་རིགས་པས་མི་སྒྲུབ་ན། །ཤེས་ཀྱང་ཕན་ཆུང་ནོར་ཀྱང་གནོད་ཆུང་བའི། །ཕྲན་ཚེགས་བཤགས་སྦྱོང་དལ་འབྱོར་སྟོང་ཟད་ཡིན། །རྣམ་དག་རིགས་པའི་ཁོང་སྙིང་དང་བྲལ་ཞིང༌། །ཚིག་གི་ཡལ་འདབ་མང་དུ་རྒྱས་པ་ཡིས། །བླུན་པོའ་ིབྱ་ཚོགས་འདུ་བའི་གཞིར་གྱུར་པ། །མཁས་མང་ཕལ་ཆེར་ཆུ་ཤིང་སྡོང་པོ་འདྲ། །རྒྱ་ཆེན་ཤེས་བྱའི་མཁའ་ལ་ཐོགས་མེད་པའི། །རྣམ་དཔྱོད་མགྱོགས་འགྲོའ་རྟ་བདུན་གྱིས་དྲངས་ནས། །རིགས་ ིཚུལ་ཚ་ཟེར་བྱེ་བ་འགྱེད་པ་ཡི། །ལེགས་བཤད་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེང་འདིར་ཤར། །དེས་ནི་བློ་གསལ་བློ་ཡི་སྣང་བ་དང༌། །ཐུབ་བསྟན་པདྨོའ་དགའི་ཚལ་མཉམ་དུ་རྒྱས། །ལོག་སྨྲ་འབྱུང་པོའ་ིབྱ་ཚོགས་མིག་ལོང་ཞིང༌། །ཆོས་མིན་མུན་སྟུག་1

མ་ལུས་བསལ་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་བསམ་དག་པའི་
ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱས་གཞུང་ལུགས་རལ་པའི་ཁུར་གྱིས་བརྗིད། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་གད་རྒྱངས་དྲག་པོས་ས་གསུམ་མ་ལུས་འདར་བྱེད་ཅིང༌། །སྒྲུབ་དང་སུན་འབྱིན་མཆེ་སྡེར་རྣོན་པོས་རྒོལ་ངན་གླང་པོ་མཐའ་དག་གི །ཐོད་པའི་བུམ་པ་ཅིག་ཅར་དྲལ་བྱེད་སྨྲ་བའི་སེངྒེ་གཞན་ཡོད་མིན། །འདི་ལྟར་ཐུབ་བསྟན་རིན་ཆེན་གཞལ་མེད་ཁང༌། །བྱི་དོར་བགྱིས་ལས་བདག་གིས་དགེ་བ་གང༌། །ཐོབ་པ་དེ་ཡང་སྐྱེ་དགུའི་ཉེར་འཚོའི་གཞི། །དྲི་མེད་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་རུ་བསྔོ།། །།
སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཐུབ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱི་དོར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མདོ་སྡེ་དང་རྒྱུད་སྡེ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་དོན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་དག་གི་སོ་སོའ་ིལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་འདྲེས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས། དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྤོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། ཐེག་པ་མཆོག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས། གཙང་མྱང་སྟོད་རིགས་པའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སའི་ཆ་དཔལ་རི་བོ་མདངས་ཅན་གྱི་དགོན་པར་སྦྱར་བའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག། །། སརྦ་མངྒ་ལཾ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༠༧ན༣ མུ་སྟེག་མ་ལུས།

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌།།ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའ་མཐུས།། ིཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའ་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ ིཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའ་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་ ིཔར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའ་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང༌། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་ ིདུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང༌། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའ་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ ིཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། དགེའོ།། །།